

Copiere la portada

M. d. L.º Beng. con Sto. Agustin # sin
folios bien tratados, completo.

R. Vargas de Yucarnatione.

Est. 2. & MS.

Tab. D.

Ex. 2. 1888

Vol. 2.

Letras de ouro

Cl. de S. Francisco M. S. de

Uma das cartas de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Em 1763, carta de S. Francisco

Lector advertite.

In hoc Tractatu M.S. plurima sunt errata Orthographi, quae facile emendare poteris; multa alia, quae gravia sunt, et sensum gerunt, ad margines appositum signis sunt correcta.

En este Tratado no ay cosa, que emendar, sino solamente las cosas, que van en el papel delas Correcciones.

1
Cursus Theologicus Speculativus,
sive Scholasticus, &
Ad usum Adolescentium studiorum,
qui Scholas Soc. S. frequentant. R. Cursus in el
Tratado prim. de Deo, Pater, et Filio.

Tratatus 8.
De Incarnatione divini Verbi.
In 3. part. S. Thomae Doctoris Angelici.

Auctore G. Cursus in el primer Tratado.
Prodit in Lucena, Cursus in el mismo.

1900

1990

[Faint, illegible handwritten notes]

ribus: interia De causis Divinae Incarnatio-
nis agemus.

O. 1. C. 1. -
- 121 - 3

Disputatio 1.
De incarnationis Domini substantia.

Idcirco ad Domini incarnationis mysterium intrinsece, & constitutive pertinet, in hac disputatione elucidabimus; eo autem modo pertinet ad illud mysterium tum unio hypostatica, tum persona assumens alienam naturam, tum hæc ipsa natura divinitus assumpta: de his propterea agendum est singillatim.

Cap. 1. ~ ~

Notio, possibilitas, atque existentia mysticæ.

Sec. 1.

N. 1. Catholica doctrina in compendium redacta.

Hæc est fides catholica, ut credamus, & confiteamur, quod Christus Dei Filius, ejusdem naturæ cum Patre Filio, & Spiritu Sancto, in vero Matris Mariæ Virginis si-
bi coniunxit physicam univrsam naturam humanam, & factus est homo: ita ut in una persona duæ naturæ, Divina, & humana vere, & realiter subsistant: atque adeo Xp̄us Dominus, qui est Filius Dei, factus homo, est Deus verus de Deo vero, & simul verus homo ex Virgine Mariæ conceptus, & natus.

2. Ad hanc fidem catholicam hæc pertinent inconcussa dogmata. 1.^a: Filius Dei est verus Deus, sempiternus, æqualis, & consub-

D. I., C. I. - animalis factus: & hic unus Deus factus est ho-
mo. 2us: unio Divini Verbi cum natura hu-
mana non est moralis, & affectiva tantum, sed
physica, & realis, qua Deus, & homo unus est
siquis, sicut anima rationalis, & caro unus est
homo. 3us: verbum Divinum non assumpsit ho-
minem dimedietatem, hoc est, solam carnem, aut
solam animam rationalem, sed totam, & integram
naturam humanam. 4us: taliter conveniunt per
unionem in Christo Domino duae naturae, ut possit
unionem duarum eadem praeferre, quam Divini-
tas in humanitatem, aut humanitas in Di-
vinitatem transferre, sed ambae manent inte-
grae, inconfusae, & ingrammaticae in una realiter
persona. 5us: non prius existit natura humana,
quam fuit assumpta a Verbo Divino, atque
ad id in eodem instanti reali idem fuit Deus,
& homo; proindeque Beata Virgo Maria est
genitrix, & Partura. 6us: unio verbi Divini
cum humanitate est hypostatica, hoc est, necesse
cum humanitate divinam hypostasim, suppo-
sitam, & Personam. Quae dicta sunt, constant
ex scriptura, conciliis, & Patribus, videndis
apud Eximium Suarez hic disputatione secunda, & apud
sacrosanctum Romanum de Christo
homine, lib. 1. sect. 2. per totam.

Innumeras doctrinas effudit Hæ-
tæcorum errores, quorum alij sunt contra reali-
tatem, et pluralitatem naturarum in Christo;
alij contra unitatem, et singularitatem per-
sonarum: præteritus modo illorum erroribus, qui
Trinitatem oppugnabant. tales fuisse Sabi-
llianus, et Sabitastianus: unam Patris personam
in Divinis agnoscebant, quæ aptè in Evan-
gelio vocibus Filius et Spiritus Sanctus explicatur: ex
quo deducebant solum Deum Patrem verum, et
esse passum.

4. Contra realitatem, et plurali-
tatem naturarum in Christo errarunt 1.º Marce-
llus, et Marcellinus dicentes: humanitatem, a verbo as-
sumptam, non esse veram, sed apparentem, imagi-
nariam, et phantasticam: et è contrario er-
ravit Marcelus, et Photinus sine asserentes, Ver-
bum Dei, quod factum est caro, non esse sub-
stantiale, sed nuncupativum, et prolativum.
Errarunt 2.º Apollinaris, et Asclepias dicentes,
partem Divini Verbi esse conversam in carnem;
et hanc carnem esse in Christo sine anima;
eamdem quæ carnem non esse humanam,
atque desumptam ex visceribus Beatæ Mariæ,
sed sydeream, celestem quæ. Errarunt 3.º Eutychius,
et alij ego tum antiquiores, tum posteriores,

dicentes, in Christo unam eandem esse naturam
 ipsam personam; quod inconfessum explicabant.
 modo asserentes, Verbum consensum esse
 carni; modo carnem consensum esse
 verbo; modo ex mixtione, et confusione
 utriusque factam esse tertiam naturam.

5. Contra unitatem, et Singularitatem personae erra-
 runt. 1. Nestorius, et alij ante, et post ipsum
 dicentes, in Christo duas esse personas, Divinam,
 et humanam; verbum non esse factum na-
 turam hominem, sed tantum per affectum, per
 affectualem, ~~unionem~~ ^{unionem}, seu voluntatum concor-
 diam; Beatam Virginem Mariam non esse
 Patrem, sed Christipatrem; eiusque filium
 esse hominem purum; et non nisi per gratiam,
 et affectum esse Deum ratione legitimum, aut
 asumptum ~~imaginem~~. Errant 2. alij,
 dicentes, omnia, quae de Christo dicuntur, conve-
 nire in totam Trinitatem, ac ^{proinde} totam
 Trinitatem incarnatam, et ~~esse~~ ^{tam fuisse,} passam; —
 in quo errore fuisse Monophysitae, dicti etiam
 Acephali; et Petrus Epaphrus Sullo Antiochenus, Nicaenensis
 archidiaconus.

6. Verbi Divini assumptis carnem
 mysterium varijs nominibus convenienter ap-

- pellatur a Patribus; ab alijs appellatur inhumanatio; ab alijs incorporatio; sed eius obtinuit, ut Incarnatio nuncupetur. Merito quidem: nam
- » in scriptura caro accipitur pro homine: videtur
 - » omnis caro salutare Dei, Luc. 3: et omnis caro
 - » corruerat viam suam, Genes. 6. Influxit ad hanc sublimis Mysterij communem appellationem fulmen illud Joannis, i. contra hereses omnes, divinitatem, et humanitatem Xpi Domini cognoscant: Verbum caro factum est, et habitavit
 - » in nobis. Igitur recte, et convenienter mysterium ~~hominis~~, quo Verbum divinum sibi humanitatem copulavit, nomine Incarnationis appellatur, eo scilicet sensu, quem exprimit quotidie Ecclesia de unigenito Dei filio concinens in Symbolo: Et incarnatus est; et homo factus est.
 - » Nec circa mysterij notionem; circa eius possibilitatem,

1. Dicendum est: Incarnationis Divinae possibilitas, quae constat ex Divina fide, non potest lumine naturali evidenter cognosci. Sic communis sententia contra Durandum, Mayronem, et Rubionem. Datam doctrinam probari in tract. de Beatitude, agendo de cognoscibilitate visionis beatificae; paucis modo revisita agenda est. Atque in primis argens

» est illud, Psal. 53. generationem eius quæ enar-
 » rabitur? Hoc testimonium accipitur non solum
 de æterna generatione, sed et de incarnatione
 Verbi: ut docent S. Leo, & alij Patres apud san-
 ches, & Cornelium, ibi. Ergo naturæ viribus est
 inenarrabilis, & inexplicabilis Incarnatio Verbi;
 ac proinde huius mysterij possibilitas est supra
 naturalem evidentiam. Rursus: Verbi incar-
 natio, prout fide Divina creditur, est impu-
 cundibilis à mysterio Trinitatis. Est enim Incar-
 natio Unigeniti filij Dei, ejusdem naturæ cum
 Patre Eterno, & Spiritu Sancto, his Divinis per-
 sonis non incarnatis. Atque Trinitatis mysteri-
 um est supra omne naturæ sibi relictæ lumen,
 ut est omnium Theologorum sententia, quam
 probavi in tract. de Deo, & pro qua videri potest
 Suarez lib. 1. de Trinitate cap. 11. Ergo Verbi In-
 carnatio, prout fide Divina creditur, ac proin-
 de ejus possibilitas est supra omne naturæ sibi
 relictæ lumen. Denique: nullum est principium
 naturaliter notum, ex quo possit intellectus evi-
 denter deducere Dominicæ Incarnationis pos-
 sibilitatem; id quæ aperte docent Patres,
 loquentes de intellectu, tum humano, tum An-
 gelico, ut merito dixerit S. Petrus Damianus
 » Sermones 11. Ego hanc Verbi Incarnationem

1) omnem sensum supergredi cudo, veterum viro-
 2) rum vestigiis inherens, qui super hoc sanat, et
 3) inconcupas sententias reliqueunt. Ergo intellec-
 tus creatus non potest naturali evidentia do-
 minice Incarnationis possibilitatem cognosce-
 re.

8. Addendum: nec potest creatus intellectus
 naturali lumine comparare probabilem positi-
 ve cognitionem de possibilitate Domine Incar-
 nationis, prout hec divina fide creditur. Ra-
 tio: nam quamvis possit intellectus naturali lu-
 mine probabiliter, aut etiam evidenter dissolvere
 omnes rationes, quibus opponatur mysterij
 possibilitas, nihilominus non datur probabile fun-
 damentum positivum ad asserendum, quod
 non lateat contradictio aliqua. Atque hoc
 requiritur ad probabilem positivè cognitionem
 de possibilitate illius mysterij: ergo hec probabilis
 positivè cognitio non potest naturali lumine
 comparari.

9. Quid de Incarnatione Dei pres-
 cindendo à Trinitatis mysterio? certum est,
 extrema huius unionis, Dum scilicet, et huma-
 nitatem esse naturaliter cognoscibilia: Unde
 possibilitatem unionis hypostaticæ inter Deum,
 et hominem esse evidenter cognoscibilem.

intulimus aliquid apud. Dazquez A. p. disp. 212 nur.
 12. Tenendum est, non posse naturali eviden-
 tia deprehendi possibilitatem unionis hypostaticae Dei
 cum natura humana. Ratio, nam quod extrema
 eius unionis ^{sint} ~~sint~~ evidenter naturaliter cognoscibiles,
 non est, quod pari evidenter sit cognoscibilis posi-
 bilitas unionis inter ea extrema; neque enim est
 naturaliter evidens, quod in eumodi unionem
 non lateat contradictio. Et quidem Patet in hoc
 ipso, quod Deus fiat homo, mysterium agnos-
 cunt supra caput humanum, et Angelici intelle-
 tus. Audiat citatus nupex Damianus: quis
 comprehendat conjunctionem carnis, et Verbi,
 qualiter Deus, et homo in unam personam con-
 uniant, alius, imperturbatus que proprietatibus
 naturalium? ergo haberi non potest naturalis
 evidenter de possibilitate unionis hypostaticae inter
 Deum, et humanam naturam.

10. Sed neque dicen-
 dum est, quod de possibilitate unionis cuiusmodi
 haberi possit naturali lumine notitia positivè pro-
 babilis. Probatur; nam ex eo quod humana mens,
 vel Angelica cognoscat naturaliter Deum,
 et humanitatem, quae sunt extrema illius uni-
 onis, non est positivum probabile argumentum,
 quod in ea unionem non lateat contradictio.

quia propter solum manet, quod creatus intel-
lectus possit probabiliter dissolvere, aut etiam
evidenter omnes rationes, quae appareant contra
huiusmodi unionis possibilitatem. Atque ^{hinc}
~~non~~ non habetur notitia positivè probabilis: ergo
naturalis lumine non potest acquiri eius ge-
neris notitia de possibilitate unionis hypostati-
cæ cum humanitate. Hæc clare possibilitatem
mysterij, circa eius existentiam,

- II. Dicendum
est: Incarnationis Domini existentia, quæ
constat ex divina fide, eisdem argumentis
probatur, quibus demonstratur, res ipsas fidei
esse prudenter credibiles, et credendas, tamquam
~~de facto~~ de facto à Deo revelatas. Est doctrina
certa, et probatur ex iis, quæ latè locum intrant:
de virtutibus theologicis, agendo de credibilitate
mysteriorum fidei. Igitur prudens credibilitas
et credentia mysteriorum fidei demonstratur
iuxta illud Psalm. 92: testimonia tua credibi-
lia facta sunt nimis; et iuxta illud Q. Augu-
stinus libro de utilitate credendi, cap. 47, dicen-
s de religione Christiana: nolle illi ~~primas~~ ^{primas}
dare, sed summe impietatis, et precipitis in-
noxantis est. Hæc argumenta evidenter credi-
bilitatis parant notitiam, aut moraliter evidentem,

+
fides

aut certam moraliter, de existentia Divinæ
revelationis, ac subinde de veritate mysteriorum
in se ipsis. Atque existentia Divinæ incarnatio-
nis est unum ex his mysteriis, et illius ~~est~~ est
fundamentum credendi cetera: versatur enim
circa authorem veræ Religionis, iuxta illud
Apostoli ad Hebræos cap. 12: author fidei nos-
træ Christus: ergo ex argumentis præcedentibus evi-
denti credibilitatis habetur notitia moraliter,
aut evidens, aut certa de existentia Domini
Incarnationis; ac proinde hæc illi argumentis
probatum.

12. Quoniam autem huiusmodi argu-
menta sunt rationes humanæ, & quæ naturali
mentis perspicacitate comprehenduntur, oportu-
ni notabimus. 1.º ex his argumentis ~~evidenti~~ ^{metaphysica} eviden-
tia de existentia revelationis, atque a deo nec
de veritate incarnationis; aliter, periret liber-
tas, & meritum fidei: ergo adhuc stat, quod
intellectus creatus non possit naturaliter evi-
dentiam habere de existentia, aut de possibili-
tate huius mysterii. 2.º ex his argumentis ha-
beri potest non solum positiva probabilitas,
sed & moralis certitudo, aut evidentia, de
existentia revelationis, ac proinde de veritate
incarnationis; ad tamen illa argumenta

x
non ha-
betur

deinde dicitur divina revelationem. In
 ista veritate mysterij: ergo adhuc stat, quod
 intellectus creatus naturali lumine non possit
 sibi comparare probabilem notitiam de exis-
 tentia, aut de possibilitate huius mysterij,
 nisi interventu ~~hujus~~ revelationis divinae: hoc
 est; nisi interventu illorum argumentorum,
 quibus Deus confirmat, se illud mysterium
 revelasse. Datam doctrinam ex Patribus
 et theologis confirmatam vide apud Ray-
 nardum lib. 1. de christo. sect. 1. num. 53.
 et 54.

Sectio 2^a

Incarnationis mysterium non op-
 ponitur naturali rationi.

13. Recte, et sapienter monuit Anselmus.
- 11. 6. cap. 2. hoc unum est Theologum cum infi-
 - 11. delibus agentis officium, non ut fidei mysteria
 - 11. probet necessario, atque evidenter, sed ut illa
 - 11. defendat; quod praestabit, si agere dissolvat, quae
 - 11. contra mysteria fidei obijciuntur argumenta,
 - 11. et hoc prorsus est necessarium, nam doctrina
 - 11. namque de falsitate convincta, divina esse
 - 11. non potest; quia propter ostendendum est,
 - 11. quod nullum fidei mysterium iniquetur
 - 11. ratione necessaria. Constat omnino Caietanus;

posse evidentē demonstrā falsitatem argu-
mentorum, quibus aliquod fidē mysterium
impetatur; sed hoc in totā suā universali-
tate dictum non est verum, ac proinde satis
est, quod ostendatur, nullum argumentum
contra fidē veritatem evidentē convincere.
Hoc procedendi modō probatur indirec-
tē possibilitas mysteriorum fidē, & de ipsa
habetur evidentiā negativa; hoc est: habe-
tur, quod non sit evidens illorum impos-
sibilitas.

12. Conclusio præfixa titulo est de
fide; & hac supposita, est evidens; nam ut
docet D. Thomas nuper citatus, quod

11. à summa veritate profertur, non potest esse

11. falsum; quod autem non est falsum, ne-

11. quit ratione necessaria impugnare: ex eo In-
carnationis mysterium ratione necessaria

impugnare non potest, ac proinde non oppo-
nitur naturali rationi. Dixit Anastasius

Sinaita, cap. 1. Dominus Juxta, in fine,

x Philo- 11. Primam ~~theologicam~~ definitionem sanctae,
Sophia 11. contraria non posse coniungi, & hanc eva-

11. ti hoc effat Christiano: divinus ignis, & na-

11. tura carnis in unam communione^m, & Societatem

11. coalescunt. sed sensus est de regulis falsis

2. l. c. 1. x
eversis 9

^x
Philosophus ~~consequenter~~ per fidem: non de evi-
dentibus principijs rerum Philosophus, quibuscum
fides quiescere non potest. Hoc amato obice,
superest, ut argumenta, quibus oppugnetur
incarnationis possibilitas, atque adeo exis-
tentia, dissolvamus.

15.

Obicitur 1. inter extre-

ma, quae coniunguntur, debet dari proportio; sed
inter Verbum divinum, et naturam huma-
nam non datur proportio: est enim infinita
~~et~~ distantia inter eiy modi extrema: ergo
impossibile est unio inter Verbum, et hu-
manitatem. Confirmatur: minor impropor-
tio datur inter quaecunque extrema
creata, quam inter humanitatem, et Verbum;
sed est possibile esse creatum ingotens unum
cum alio: ergo est impossibile, quod Verbum
uniatur humanitati. — Obicitur 2. ~~creata~~ ^{substan-}
~~creata~~ non aliter terminatur, nisi ^{tra}
informando: ergo Verbum divinum non ali-
ter terminatur humanitatem, nisi infor-
mando; sed hoc est impossibile: ergo et quod
Verbum terminetur humanitatem. Confir-
matur: hec terminatio repugnat tum ex
parte Verbi, tum ex parte humanitatis:
ergo repugnat Incarnatio divini Verbi.

Q. I., C. I. —

^x ~~Subsistentia~~ ^x ~~Verbi~~ ^x ~~terminat~~ ^x ~~Divinam~~ ^x ~~naturam~~
ut terminum adaequatum; repugnat autem,
^x ~~Subsistentia~~ ^x ~~quod~~ ^x ~~substantia~~ ^x ~~se~~ ^x ~~extendat~~ ^x ~~ultia~~ ^x ~~num~~
terminum adaequatum: ergo et quod ~~substantia~~
^x ~~Subsistentia~~ ^x ~~Verbi~~ ^x ~~se~~ ^x ~~extendat~~ ^x ~~ad~~ ^x ~~terminandam~~
humanitatem. ~~ostenditur~~ ^x ~~secunda~~ ^x ~~pars~~
antecedentis: nam implicat, rem creatam
existere per alienam existentiam: ergo et
^x ~~Substantia~~ ^x ~~implicat~~ ^x ~~quod~~ ^x ~~humanitas~~ ^x ~~subsistat~~ ^x ~~per~~
alienam ~~existentiam~~ ^x ~~existentiam~~; qualis est ~~substantia~~ ^x ~~substantia~~ ^x ~~Verbi~~. — ~~Obicitur~~ ^x ~~Incarnatione~~
Deus fit homo, et homo fit Deus: ergo vel
per identitatem, vel per conversionem. Num-
que pariter implicat: ergo et implicat Verbi In-
carnatio. Confirmatur: Verbum, et natura hu-
mana sunt duo entia completa, et in acta: ex
eo ex unione inter hec extrema nequit resulta-
re unum per se: ergo nec unus ~~Deus~~ ^x ~~Deus~~,
et homo.

+
Christus

16. Ad primum distinguo maiorem:
inter extrema, quae ununtur, debet dari pro-
portio in genere unitivitatib, admetto: in ge-
nere entitativo, dico maiorem: et contra ad
reliquum. Inter finitum, et infinitum non
datur proportio, sed proportionalitas: docet

angelicus. sicut proportionabilitati non obest
 infinita distantia in genere entitativo; neque
 enim requiritur proportio in hoc genere. Ad
 ad proportionabilitatem in genere unibi-
 litatis. Respondetur: nam inter duas animas
 datur maior entitativa proportio, quam
^{inter} ~~inter~~ corpus, et animam; et tamen inter
 duas animas non datur proportio unibi-
 litatis, quia datur inter animam, et cor-
 pus: ergo sicut non sufficit, ita nec requiritur
~~inter~~ proportio entitativa ad proportionem
 unibilitatis: Alio modo: minor proportio
 entitativa non arguit minorem unibila-
 tis proportionem: ergo nec impropor-
 titiva improporcionem unibilitatis ar-
 guit. Recedit ratio: nam ad proportio-
 nem in genere cognoscibilitatis non requiritur
 proportio in genere entitativo: ergo nec requi-
 ritur ista ad proportionem in genere unibila-
 tis. Antea deus constat: Deus enim est
 infinitus, et potentia, abstractivè cognoscens
 Deum, est entitativè finita. Item: maior
 est entitativa distantia inter creatum intel-
 lectum, et Deum, quam inter oculum corpo-
 reum, et ~~angelicum~~ ^{tamen} angelicum; et ~~oculus~~ ^{oculus} corporeus
 nullo actu potest attingere angelum; potest autem ^{Angelus} ~~angelus~~ lumen

Intellectus creatus cognitione abstractiva at-
tingere Deum: ergo ~~et. ~~consequenter~~~~

11.

Ad confir-
mationem distinguo maiorem. Illam concedo
de minori inproportione in genere imitativo,
et illam nego de minori inproportione in ge-
nere unitivitate; concessa deinde minori
saltem de unione, ex qua resultet unum per se,
nego consequentiam. Duo Angeli, aut unum
nequeunt, aut non tali unione, ex qua
unum per se resultet; quia propter maiorem
proportionem unitivitate habent, quam Ver-
bum, et humanitas. Nota 1: ad unitiva-
tem requiritur proportio actus, et potentie;
seu extremi perfectivi, et extremi perfectibili;
hec autem proportio non evenit per infi-
nitam distantiam inter Verbum, et huma-
nitatem: cum potius videatur, perfectionem
in actu infinito esse, quod possit potentiam
finitam perficere. Nota 2: ut humanitas
elevator ad unionem cum verbo, non requi-
ritur principium aliquod supernaturale, aut
dispositio supernaturalis ex parte illius: est
enim potentia passiva ad unionem super-
naturalem. At non est contra excellentiam
formae supernaturalem, quod potentia naturalis

costa se sola accipere illius perfectionem; quam
 in contrario contra excellentiam formae su-
 pernaturalis sit, quod a potentia natura-
 li possit accipere suam excellentiam, quoniam
 principio activo supernaturali elevetur po-
 tentia naturalis: unde constat diffinita, et
 necessaria sit elevatio in genere activo, non
 autem in genere passivo.

18.

Ad 2um, con-

cesso antecedenti, quod consequentiam: neque
 enim ~~terminatio~~ creatura terminatur in for-
 mando, quia ~~terminatio~~ est; sed quia
 propria illius naturae est. Ratio; nam de
 conceptu essentiali ~~terminatio~~ solum est,
 esse terminum intrinsecum naturae; quid
 quid aliud accedat, ut est ratio formae.
 extrinsece se habet ad conceptum subsis-
 tentiae. Nec quia Verbum terminando
 humanitatem perficit intrinsece ipsam, i-
 deo est forma; nam in composito natu-
 rali ma^{teria} perficit alteram partem;
 et non est forma, sed subiectum. Neque
 in contrario, Verbum est subiectum, aut huma-
 nitatis, aut unionis hypostaticae: nam tum ad
 rationem subiecti, tum ad rationem formae
 requiritur incompletio, et perfectibilitas; Verbum

X
 Subsisten-
 tia
 Subsisten-
 tia
 Subsisten-
 tia

divinum neque est quod incompletum, neque
perfectibile; quia propter neque ut formam,
neque ut subiectum unitur humanitati.
At ratione naturali evinci non potest, quod
non sit possibile unio verbi; ut actus perfectivus,
ad humanitatem, ut potentiam perfectibili-
lem.

19. Ad confirmationem nego utramque
antecedentis partem. Ad probationem dñi
† Subsistentia condum; Verbi ~~terminat~~ terminat divinam
naturam, ut terminum adequatum sui pri-
marie terminationis; quod non obstat, ut se
extendat ad terminandam humanitatem,
ut terminum secundarium; ad modum quo
cognitio divina habet suum adequatum
primarium terminum in essentia Divina,
et tamen Deus alia extrinsece cognoscitur
terminum secundarium. Rursus: existentia
creata identificatur cum essentia, ut est com-
munis sententia; aut consistit in actione
productiva entis creati, ut mihi placet: quia
propter impossibile est, quod existat in cre-
atum per alienam existentiam. At subsis-
tentia nec est realiter identificata cum
natura creato, neque est actio, quia ipsa na-
tura productiva. Inde non ~~probat~~ quod natura
simplicat,

humana subsistat per subsistentiam Verbi.
 fides: non ostenditur evidenter, quod huma-
 nitas non possit existere per existentiam Ver-
 bi; quod nobis sufficit: nam modo solum cu-
 ramus statuere evidentiam negativam de In-
 carnationis possibilitate.

20.

Ad tertium,

concesso antecedente, nego consequentiam.
 Incarnatione Deus non est factus homo
 per identitatem, quod apertissime est implica-
 torum: nam qui semel non identificantur,
 numquam identificantur. Sed nec per conver-
 sionem: ostenditur: nam Verbum manet id
 quod erat; quod autem manet idem, quod erat
 in aliud non est conversum: nam id quod conver-
 titur in aliquid, facta mutatione, non manet, id
 ostendit Angelicus 3. part. quest. 16. art. 2.
 Nec homo factus est Deus per conversionem hu-
 manitatis in Divinitatem: nam humanitas non
 fuit destructa per unionem hypostaticam ad
 Verbum. Sicut Deus factus est homo, et homo
 factus est Deus, non conversione divinitatis
in carnem, sed assumptione humanitatis in
Deum, unius omnino, non confusione substan-
tiae, sed unitate personae, ut profitemur in
Symbolo Dionysii Athanasii; iste autem miraculus
 Incarn. C. 2.

modus, quo duae naturae, citra identitatem,
et confusionem, in unitate personae sunt unitae,
nulla ratione naturali impossibiles convinci-
tur.

21. Ad confirmationem nego antecedens.
Ex duobus entibus in actu omnino completis non
potest fieri unum per se; quia compositio substan-
tialis, et perfectio tendit necessario ad perfici-
endum substantialiter alterum saltem unum.
et ideo requiratur, quod ex homine, et Angelo
unum per se resultet. Quod si alterum ex ex-
tremis debet esse perfectibile, consequens est, ut illud
non sit ultimo substantialiter completum.
Hinc Patres contra Eusebium negant unam
naturam ex humanitate, et Deitate: quia
utraque est omnino completa in esse naturae.
Jam verum ad rem nostram: Verbum quidem est
omnino completum in linea substantiali; non
sit natura humana, quae adiungitur est absque
subsistentia propria, qua est ultimo substan-
tialiter completa. Hinc Patres contra Nestorium
admittunt unum per se subsistens, et persona-
le ex humanitate, et Verbo. Hinc substan-
tialem incompletionem humanitatis ob defectum propriae
subsistentiae non sine difficultate explicant, qui sub-
sistentiam naturae creatae ponunt in negativo; a

difficultate omnino se expediunt, qui illam in
positivis reperiunt: quam sententiam in Philo-
sophia late probant. Ideo Patres, quibuscum
Angelicus hic quest. 33. art. 3. docet, Verbum
non assumptisse naturam humanam ante in-
propria hypostasi existentem, ne quid ~~natura~~ ^x natura
~~perfectionis~~ ^x perfectionis consumeret in natura, quam
potius ornare vult. Totum humanitas abs-
que ~~natura~~ ^x perfectione propriis substantiis natura
non est ultimo substantialiter completa: ac
proinde ex ipsa assumpta, et ex Verbo assumen-
te resultat unum per se.

Sect. 3a

Verbi immutabilitati non oppo-
nitur In carnatio.

27. Hec est difficultas, quae male torquet
Theologorum ingenia; et quae vix potest hu-
mano ingenio satis explicari: ut iudicat Sa-
nchez disput. 8. sect. 3. sequitur sic:
rem mutari intrinsece est formaliter ipsam
aliter se intrinsece habere, ac ~~per se~~ se habebat
antea: sed Verbum Divinum per Incarna-
tionem se habere aliter intrinsece, ac ~~per se~~ se
habebat: ergo Verbum Divinum mu-
taretur intrinsece; quod est impossibile: ut con-
stat ex ipsa ratione naturali: evidens enim est:

». *Secundum Iacobum, cap. 1. de Deo, apud quem non*
 ». *est transmutatio, nec vicissitudo obumbratio.*
Confirmatur: motus est actus exiit in potentia,
prout in potentia. ex Aristotele Physicorum 3.,
cap. 2. sed Verbum divinum ab eterno exat
in potentia, prout in potentia, ad actum unio-
nis hypostaticę cum natura humana: ergo
iste actus habet rationem motus: ergo Ver-
bum non potuit non mutari,
et quidem intrinsece; est enim actus in-
trinsecus verbo.

23.

Conclusio titulo prefixa est
omnino certa, et merito exhibentur pauci,
quos superius nominibus citat Ochamus in
Centilogio, conclusione. 12., qui ex una parte
concedebant Verbum esse intrinsece mutatum,
et ex alia negabant, in ea mutatione aliquam
imperfectiorem reperiunt. Rejiciendus etiam est
Martinonius, disp. 1. Sec. 2. n. 3. ex una parte negans, Ver-
bum esse intrinsece mutatum, et ex alia
asserens, Verbum esse intrinsece innovatum:
mutari enim, et innovari in idem videntur;
ex quo sufficit // ut de novo habere
non dicatur mutatio, sufficit, ut non
dicatur innovatio. Ecclesia quidem sic carit
 » *in festo Domine Incarnationis: innovantur*

- 11. naturæ, Deus homo factus est, ad accipit
non de innovatione naturæ diuinæ, patet, et
humani; sed de innovatione omnium natu-
rarum creaturarum, quibus ex Verbi Incarnatio-
ne novum decus, nova que dignitas accrevit.
- 12. Prodit Ecclesia: id, quod fuit, permansit, et quod
non erat, assumptum; quia propter sicut per
assumptionem humanitatis Verbum permansit
intrinsece inmutatum, ita et non fuit intrin-
sece innovatum.

24. Dicunt aliqui; Ideo Verbum
non esse intrinsece mutatum; quia unio hypos-
tatica non est intrinseca; sed extrinseca Ver-
bo. Contra: non magis communicata
anima corpori, nec magis ex anima, et
corpore fit unus homo, quam Verbum com-
municata humanitati, et ex Verbo, et hu-
manitate unus est Christus; sed anima in-
trinsece per unionem communicata corpo-
ri, et ex his intrinsece communicatis fit unus
homo: ex eo Verbum intrinsece communicata
humanitati, et ex his intrinsece communica-
tis unus est Christus: ergo Verbum est totu-
menus intrinsecus unioni hypostatice: ex-
go hec est Verbo intrinseca. Inoccupo respon-
sionem: unionem non esse intrinsecam Verbo

Vel est quod verbum non sit subiectum physici
unionis, vel est quod sit eo modo exten-
siva, ut sunt unio intentionalis, unio si-
militudinis, et alia similes: hoc posterius
dici non potest; illud gravius est, quod verbum
sit purus terminus intrinsecus unionis abs-
que imperfectione, et mutatione: et hoc est dif-
ficultatis punctum, quod ea responsione ma-
net inexplicatum.

25.

Dicunt atque, ideo ve-
bum non esse intrinsece mutatum, quoniam
unio hypostatica non distinguitur ab ipso
verbo; aut quoniam duplex est unio: alte-
ra creata, qua humanitas unitur verbo;
altera increata, qua verbum unitur hu-
manitati. Contra: nam omnis, qui assumit
responsio, manet difficultas. Quamvis enim
verbum per se ipsum uniat humanita-
ti, adhuc de novo terminat intrinsece
humanitatem, et de novo constituit unum
per se Christum: cur itaque nova ista
~~adventus~~ intrinseca terminatio, et novus in-
trinsecus ^modus constituendi unum per
se, non est verbi intrinseca mutatio? Vi-
getur: unio intrinsece de novo adveni-
ens verbo, est huius intrinseca mutatio;

non? si hoc exhibeatur ratio. Illud
ergo humanitas intrinsece de novo adven-
iens verbo est huius intrinseca mutatio. Ne-
gabitur consequentia; sed non reddetur op-
ta ~~obstantia~~ disparitas.

26.

Dicendum est.

Idcirco verbum divinum non est intrinsece mu-
tatum per unionem cum natura humana,
quia est prius terminus intrinsecus eiusdem
unionis; ideo autem est prius terminus in-
trinsecus; quia ea unione nec perficitur,
nec deterioratur. Data explicatio est ad
mentem Divi Thomae, et illam tenent An-
tonius Perez, Munera, et Aranda disp.
t. sect. t. in t. lib.

27.

Probatum: nam ideo

obiectum cognitum non mutatur per cogni-
tionem; quia est prius terminus cognitionis;
sed verbum est prius terminus intrinse-
cus quidem unionis hypostaticae; ergo verbum
per illam unionem non mutatur. Ratio
consequentis; nam quod obiectum seu prius
terminus extrinsecus cognitionis et verbum
est prius terminus intrinsecus unionis non est dyspa-
ritas sufficiens: ostenditur hoc, et probatur
* ~~non~~: Ideo obiectum est prius terminus cog-
minor: terminus
+ *

nitionis quia nec perficitur, nec detrahitur
 fit per cognitionem. sed Verbum Divinum
 neque perficitur, neque fit detrahitur per
~~unionem~~ intrinsecam unionem: ergo Verbum
 est quous terminus, intrinsecus quidem, uni-
 onis. Constat maior: nam ex terminis
 immutatum manet, quod manet idem in
 sua perfectione absque augmento, et detrimen-
 to: entitas namque divina adveniens facit nu-
 merum cum presupposita entitate; sed non illam
 mutabit. Minor est evidens, supposita recte
 divinitatis idea. In primis: cum Verbum
 Divinum sit simpliciter infinite perfectum,
 sequitur, quod in statu unionis suppositati-
 et non se habet melius quam se habebat
 secundum se; et quod cum humanitate
 non constituit totum perfectius ergo solo ver-
 bo; neque enim in toto est aliqua perfec-
 tio, quae in verbo non contineatur, vel
 formaliter, vel eminenter. At qui extra-
 mum unum perfici per unionem cum
 altero est, quod in statu unionis melius
 se habet, quam secundum se: et quod
 cum altero constituit totum perfectius ergo
 solo: ergo Verbum Divinum non perficitur
 per unionem cum humanitate. Deinde

Verbum Divinum per unionem hypostati-
cam, neque in esse, neque in operari aliqui
patitur incommodum; et neque deprimatur
ad constituendum cum humanitate totum
ipso solo verbo minus perfectum; neque enim
infinitum per additionem finitum est minus
infinitum, aut simpliciter infinite perfectum
per conjunctionem ad naturam imperfectam
reducitur minus infinite perfectum. Atque
unum extremum deteriorari per unionem
cum altero est, quod in suo esse, vel opera-
ri aliquod patitur incommodum; aut quod
deprimatur ad constituendum totum ipso so-
lo minus perfectum: ergo Verbum Divinum
per unionem cum humanitate non fit dete-
rius.

28. Facta probatio deusinitus ex authori-
tate sacra, maxime ex illo ipso cap. 26: om-
nes gentes quasi non sint, ~~sed~~ sunt coram eo
et quasi nihilum reputantur sunt ei. Igitur
sic comparatur humanitas, et unio humanita-
tis ad Verbum, sicut quod nihil est ad id
quod summe est; sed quod non est, aut nihil
est, non est potens perficere, aut deteriorare.
Sic iste philosophandi modus derivat a lumine
naturalis: evidens namque est illud Platoni,

- Autotelis, atque aliorum Philosophorum
 27. effectum apud Aldre, dyg. 31, sect. 5, Deo
 28. nihil est conferens; et ob identitatem rationis.
 29. Dicendum etiam est: Deo nihil est nocens.
 ergo nec humanitas intussecè habita, nec
 intusseca humanitatis habitus verbo Divino
 confiat perficiendo, aut nocet deteriorando.

29.

Res.

pondeo ad argumentum, initio sectionis pos-
 tum, et maiorem Distinguo: rem mutari
 intussecè, est formaliter, igitur aliter se
 intussece habere, et non per modum terminu-
 mui talis, ac se habebat antea, concedo; est
 formaliter igitur se habere intussecè aliter
 per modum prout terminu, nego maiorem.
 Distinguo similiter minorem; et nego conse-
 quentiam. Constat solutio ex dictis: nam Verbum
 est quidem de novo terminus intussecus unio-
 nis hypostatice: quia ex exigentia huius unio-
 nis Verbum unitur humanitati, quæ est illius
 unionis subiectum. At Verbum est prius ter-
 minus huius intussecæ unionis, quoniam per
 igitur nec perficitur, nec deterioratur. Ad
 confirmationem, concedo maiorem, nego mino-
 rem, nam Verbum Divinum non fuit ens
 in potentia prout in potentia, ad unionem

hypostaticam, cum sit actus purus, et solum
fuit in potentia ad perfectiendam humani-
tatem: ens in potentia, prout in potentia,
dicit perfectibilitatem, accipiendam ab actu;
non autem dicit perfectam potentiam ad perfici-
endum aliud, cum intrinsece per unionem
suam perfectionem exhibeat.

30.

¶ Hinc probat

Angelicus 1. part. quest. 3, art. 1, Deum esse im-
mutabilem; quia est purus actus absque genera-
tione alicuius potentie. Et omne, quod mutatur,
est aliquomodo in potentia. At purus actus
non excludit potentiam, ut nequeat; sed ut
perfectetur ab alio. Et 3. parte, quest. 16, art. 6.
docet, de novo dici de verbo, quod hominem si-
ne verbi mutatione; quia hoc de verbo solum
dicitur relative, hoc est; quia omnis relatio, que
consideratur inter Deum, et creaturam, reali-
ter quidem, est ~~inveniens~~ per huius mutationem
talis relatio evanescit. Per unionem itaque
hypostaticam mutatur humanitas, quia per-
ficiatur; sed non mutatur Verbum, quia nec
perfectitur, nec deterioratur: et sic per mutatio-
nem solum humanitatis sumptis dicitur re-
lative de verbo, quod factum sit homo. Hoc
est quod intendunt D. Bonaventura. Beatus,

crea-
tura, et

x
enim

Loca d. alii Theologi, docentes, unionem hy-
postaticam esse intrinsecam. Verbo, et quod in-
tendit Suarez, docens, necesse fuisse ~~extrinsecam~~
intrinsecam, neque fuisse extrinsecam, sed
veluti mediam: his ~~inducendi~~ dicendi modis ali-
ud explicari non potest, nisi quod Verbum
sit purus terminus intrinsecus unionis hypo-
staticae absque intrinseca mutatione.

Sectio 2^a

Instanti Occurritur

31.

x
tamen

Intrínseca mutatio est intrínseca affectio denovo
adveniens rei; sed licet Verbum sit purus ter-
minus unionis, ~~post~~ ^{ad} adventum denovo nova
intrínseca affectio: nempe intrínseca unio cum
humanitate: ergo Verbum mutatur intrínsece.
Hac suadet: nam rem intrínsece mutari
est ipsi ~~de novo~~ extrínsece advenire affectionem
novam: ergo intrínsece mutari est ipsi denovo
advenire intrínsecam affectionem. Confirma-
tur primo: quavis anima rationalis sit purus
terminus unionis cum corpore, tamen nec eam
similiter unionem mutatur intrínsece: ergo ~~foris~~ ⁱⁿ
de Verbo, pure terminante intrínsece unionem
hypostaticam. Secundo: Verbum incarnationem

seceduntur intussecè ab eo, quod ab eterno est:
ergo intussecè variatur, ac per consequens mu-
tatur intussecè.

32.

Præterea maior: intusseca
mutatio est intusseca affectio physica, et pro-
prie talis denuo adveniens rei, concedo; est
intusseca affectio logica, et improprie talis, nego
maior: et distincta similiter minor: nego
consequentiam. Affectio physica, et proprie talis
est conveniens, aut disconveniens, perfectiva, aut
corruptiva subiecti; atque adeo est intusseca
rei mutatio: et istæ affectiones interveniunt in
generatione, et corruptione naturalibus, quæ Phy-
sice speculationi subijciuntur. Affectio logica,
et improprie talis est, quæ nec perficit, neque
imperficit rem, quam afficit: sed illam in sua
perfectiōne immutatam relinquit absolute aug-
mento, et detrimento perfectiōis, quoniam res
nec melius, nec deterius se habeat cum illa
affectiōne, ac fine illa; et istius generis affec-
tio intusseca est unio hypostatica relatè ad
verbum. Ad probationem maioris, concessa an-
tecedenti, nego consequentiā: nam, ut dictum est
supra, ideo non mutatur intussecè, quia intusse-
cam ~~mutatur~~ terminat, quoniam nec perficitur x
unio-
atur, nec imperficitur; cum autem respectu, cui nem

denique advenit intrinseca affectio, est quous terminus, tunc nec perficitur, neque imperficitur: quia propter nec intrinsece mutatur. Hinc sicut per cognitionem, qua intrinsece mutatur intellectus, non mutatur intrinsece obiectum, quoniam non obiectum, sed intellectus perficitur, ita per unionem hypostaticam mutatur intrinsece humanitas, sed non verbum. Et iste est sensus Q. Thomæ, docentis de novo dici de verbo, factum esse hominem, absque mutatione intrinseca verbi, per intrinsecam mutationem humanitatis, quæ mutatio relative se habet ad verbum: in quantum est quous terminus intrinsecus unionis, qua mutatur humanitas.

33.

Ad primam confirmationem nego suppositum antecedentis: anima enim rationalis est subiectum physicum unionis cum corpore; iuxta veram sententiam asserentem, unionem informationis recipi in utroque extremo, cum ~~unionem~~ utrumque per unionem perficiatur. Hinc unio hypostatica recipitur in humanitate, quæ perficitur, et quæ intrinsece terminatur ad verbum, quod nec perficitur, nec deteminatur. Ad secundam confirmationem, conceptus antecedentis, nego consequentiam,

et sequelam subillatam: nam per hoc precise
quod denuo verbum sit purus terminus intin-
secus unionis. feceruntur intinsece ab eo, quod
ab eterno est; per hoc autem quod sit purus
terminus intinsecus unionis, nec variatur
intinsece, nec intinsece mutatur.

39.

Systa 8.

Secundo: ex verbo, et humanitate resultat
unum genus: ergo verbum, vel est subiectum,
vel forma, utrovis modo se habeat, necesse
est, quod mutetur intinsece: ergo verbum intin-
sece mutatur. Confirmatur: Verbum est for-
ma humanitatis, et subiectum unionis. Ratio pri-
mæ partis: nam præstat humanitati, quod illi
prestat propria substantia; hæc autem est
forma humanitatis. Ratio secundæ partis:
nam ideo uno hypostatice recipitur in humanita-
te, tamquam in subiecto, quia est modus intin-
secus illius, ipsamque essentialiter afficit; simi-
liter autem est modus intinsecus verbo, et ig-
it essentialiter affigitur. Vigetur: accidentia
neutra, quæ intinsece per unionem afficiuntur
non, illam intinsece immutant. Sed illam neque
perfectionem, neque deteriorationem addunt: alio-
quin non essent neutra, sed perfectiva, vel corrup-
tiva: ergo quantum per unionem hypostaticam

nec perficiatur, nec deterioratur Verbum, adhuc in-
trinsicè mutatur.

35. Concedo antecedenti, nego conse-
quentiam: in illo enim uno per se, quod est Ihu-
sus, Verbum non est subiectum, aut forma, sed
est actus purus, perficiens intrinsicè humani-
tatem: Verbum quidem est subiectum dictionis
nationis intrinsicè, nempe uniti, et incarnati,
sed non est subiectum physicè receptionis: est
enim de huius essentia, esse extremum incom-
pletum, et perfectibile per accessum alterius.
Sed quia Verbum ab eterno habuit potentiam
ad unionem cum humanitate, ideo habuit in-
completionem, aut vacuitatem subiecti re-
ceptivi; nam ea potentia est ad perficiendam
humanitatem, non ad accipiendum ab huma-
nitate aliquam perfectionem. Sinc quavis
Verbum se ipso non sit completum in ratione
uniti, est tamen completissimum in ratione
perfecti absque ulla perfectionis vacuitate,
que sit completibili. Ad confirmationem
nego utramque partem assumptam. Ad proba-
tionem primam: Verbum prestat humanitati
absque imperfectione, quod cum imperfectione
prestatet propria subsistentia; hoc enim cum
humanitate constitueret totum se sola perfectum:

in hoc non verificatur de Verbo: quare, licet sup-
pleat pro substantia propria, non est forma hu-
manitatis. Ad probationem secundam: non idcirco
unio hypostatica recipitur in humanitate; quia
est modus, illi intrinsece affixus: sed quia huma-
nitatem perficit, illam quae complex in esse sub-
stantis, communicando ipsi substantiam
Verbi; ob oppositam^{ita}que rationem unio non
recipitur in Verbo, quamvis illi, ut puro termino,
sit modus intrinsece essentialiter affixus.

36. *Ad*
urgentiam, concessa maiorē, nego minorem,
et probationem adiunctam. Accidentia per-
fectiva sunt, quae exiguntur a subiecto ad
esse, et ad operari; corruptiva sunt, quae ten-
dunt ad corruptionem subiecti, vel modum
operandi connaturalem impediunt; quae neque
exiguntur, nec repelluntur a subiecto ~~sententia~~
In hoc genere est lux respectu aeris, et quodlibet ac-
cidens supernaturale respectu entitatis natu-
ralis. sub hac explicatione admitti potest
divisio accidentium in perfectiva, corruptiva,
et neutra; melius tamen dicetur, accidentia
dividi in perfectiva, et corruptiva; perfectiva
autem ^{lib.} dividi in propria, et neutra. Tunc
sic: accidens neutrum est perfectio, ad quam

subiectum indifferenter se habet, neque ipsam
exigens, neque repellens. sed subiectum
intrinsecè perfectum perfectione, ad quam
indifferenter se habet: ergo perfectum acci-
denti neutro.

3).

Elicium ex dictis nihil creatum
posse esse terminum: quia intrinsecum unio-
nis. cum alio. Ratio; quia totum ex parte
finita, et infinita, quale est totum ex huma-
nitate, et verba est simplicitè infinitè
perfectius sola parte finita; totum autem
ex duabus partibus finitè perfectionis est
perfectius qualibet parte finita. scorsim
sumpta: ergo quilibet pars creata perfectius
per unionem; ac proinde non potest esse
quius terminus intrinsecus. Quod si dicas,
substantiam deteriorari per qualitates dispo-
nas, ut vivens per qualitates morbosas, et
aqua per calorem; nihil evinces: nam
prius terminus tam oppositus deterioratio,
quam perfectio: ergo substantia non potest
esse prius terminus unionis cum y. d. y. d.
qualitatibus. Rursum: ex qualitates non uni-
untur immediate substantiis, quibus disconveni-
unt: sed vel materiis, vel quantitatibus, quibus
non disconveniunt: materia autem, vel quan-

itas per uisummodi qualitates perficiuntur.
 Denique: totum ex subiecto, et qualitate dispo-
 na est perfectius solo subiecto: finitum enim
 crescit per additionem finiti: ergo quavis
 subiectum deterioretur secundum se per
 qualitatem dissonam, perficitur tamen
 prout in toto.

38.

Insuper ratio: Verbum Divi-
 num intrinsece habet humanitatis perfectionem:
 ergo perficitur intrinsece, ac proinde intrinsece
 mutatur. Probatur consequentia: ideo non per-
 ficetur intrinsece, quia eminenter continet
 in se ipso perfectionem humanitatis; hęc ratio
 nulla est: ergo. Minor suadetur primo:
 nam essentia Divina continet eminenter
 attributa, et relationes; et tamen per attributa,
 et relationes perficitur simpliciter.
 secundo: quia intellectus continet eminenter
 suam intellectuum naturalem, et prout ele-
 vatus lumine glorię continet eminenter
 visionem beatam; perficitur autem simpli-
 citer intellectione, et visione. Confirmatur:
 si Deus intelligeret: intellectione creata, hac
 perficeretur, et mutaretur intrinsece: ergo
 Verbum ramonans intrinsece humanitatem
 perficitur intrinsece, atque mutatur.

Antecedens

est ex unanimitate Theologorum sensu; et
consequentia tenet à paritate: non enim appa-
ret apta disparitatis ratio.

39.

Concedo ante-
cedenti, nego consequentiam: nam perfici
intrinsecè non est utcumque habere intrin-
secè perfectionem; sed est melius se ha-
bere cum perfectione intrinsecè habita, quam
sine illa; et sicut verbum equè bene se ha-
bet si humanitas sit, siue non sit: ita
equè bene se habet, siue humanitas sit si-
bi intrinsecè unita, siue non sit intrinsecè
unita. Ad consequentis probationem dis-
tinguo maiorem: ideo verbum non per-
ficetur intrinsecè, quia eminenter con-
tinet in se ipso perfectionem humanitatis con-
tinentia actus simpliciter finiti in per-
fectione simpliciter infinita, concedo;
inferiori continentis modo, nego maiorem;
et distincta similiter minori, nego con-
sequentiam. Ad primam minoris probati-
onem: Identia Divina sic eminenter con-
tinent attributa, et relationes, ut sine ipsis
requirantur existere. Cum autem Deus si-
bi ipse sit sufficientissimus, evidens est, quod
attributa, et relationes non distinguantur

ab essentia divina; ac proinde quod non
contineantur in essentia, tamquam finitum
in infinito, sed tamquam perfectiones in
finitis in radice infinita. Non itaque obest
hæc eminentialis continentia, ut essentia
divina perficiatur per attributa, et relatio-
nes. Ad secundam eundem minoris probatio-
nem: intellectus continetur in intellectu, et simi-
liter visio beata in intellectu cum lumine
gloriæ, continentia virtutis sufficientis ad haben-
dam perfectionem; ex terminis namque hæc
melius est intelligere, quam non intelli-
gere: ergo continentia in sensu explicato
eminentialis non obest, ut, quod continetur
perfectionem contentam, perficiatur. Ex dic-
tis constat disparitas, nam in verbo contine-
ntia humanitatis perfectio, tamquam actu
simpliciter finitus in perfectione simpliciter
infinita, qua melius, nec esse aliquid potest,
nec cogitari.

2o. Ad confirmationem, concesso
antecedenti, nego consequentiam; et 2o mani-
festam disparitatem. In primis: sententia
illa theologorum est de intellectione necessa-
ria ad intelligendum; Deus non intelligens
non esset summe perfectus: qua propter

Sit^x

si requireretur intellectus creatus, ut intellige-
ret, hac perficeretur, ac proinde mutaretur
intrinsece. Hinc necessarium est, quod De-
us intelligat per suam substantiam, et im-
possibile, quod ipsa necessaria intellectus crea-
ta ad intelligendum. Et contrario: Verbum
divinum non terminans intrinsece humani-
tatem erit, ut ab eterno fuit, summe per-
fectionis: qua propter per intrinsecam terminatio-
nem humanitatis, nec perficitur intrinsece, nec
mutatur. Deinde: si loquamur de intellectu-
one creata, non necessaria, ut Deus intelligat,
sed que supponeret intellectum increatum
circa idem obiectum, adhuc est bona dis-
paritas. Ratio: nam intellectibilitas Dei est
perfectibilitas Dei: ergo intellectus creatus, quo
Deus intelligeret, esset Dei perfectio, ac proinde
Deus mutaretur intrinsece, et non esset sum-
me perfectus. Hinc est quod Deus non possit
intelligere, nisi per intellectum increatum:
quoniam Dei perfectibilitas non potest esse
nisi ad perfectionem, que sit ipse Deus. Et
contrario in verbo divino, posse intrinsece ter-
minare, non est perfectibilitas, sed perfectio:
ergo intrinsece terminare humanitatem
non est quod verbum perficiatur, sed quod

humanitatem perfectam. Sed hinc;

91.

Sextas

quarto: intellectibilitas. Quia est perfectibilitas: ergo et potentia ad intrinsicè terminandam humanitatem est in Deo perfectibilitas; ac per consequens, si Deus mutaretur intelligendo per intellectiōnem creatam, mutabitur Verbum per hypotaticam unionem confirmatur: nam saltem Verbum perfectitur, prout in toto, quod sufficit ad intrinsicam mutationem. Probatur assumptum: In Christo sunt plura predicata, quam in Verbo: ergo et glures perfectiones: ergo resultat totum perfectius Verbo, et Verbum perfectitur prout in toto.

92.

Concesso antecedenti, nego consequentiam: nam extrinsecus cognoscere hoc obiectum, quod cum illud sit, perfectio est; et ignorare, quod sciri potest, imperfectio est; quia propter omnis intellectibilitas in Deo perfectibilitas est. Ut prope terminare intrinsicè naturam humanam non est perfectibilitas, nam ipsam actu non terminare non est imperfectio; ac prout inde ipsam actu terminare perfectio non est. Dices: manet tota difficultas: nam si in Verbo esset

potentia ad terminandam humanita-
 tem non possit illam terminare; nam est
 aliquando imperfecta; quoniam est in ~~Verbo~~ Verbo
 perfectibilis sine sua perfectione. Contra:
 Verbum posse intrinsece terminare humani-
 tatem, solum explicat in suo conceptu for-
 mali, quod potest humanitatem perficere; et
 nulla ratione naturali probatur, quod possit
 per humanitatem perfici: ergo cuiusmodi po-
 tentia non est in Verbo perfectibilitas. — Di-
 ces iterum; quod Verbum potuerit esse, et fa-
 cit ad 2 terminum sine Unionis hypostatica, probat
 non esse perfectionem necessariam, non autem
 quod non sit perfectio contingens; perfec-
 tio autem contingens in Deo, quae ab aeterno
 non est, numquam est. Contra: hoc est, quod
 negatur, unionem hypostaticam esse Verbi per-
 fectionem, tum necessariam, tum contingen-
 tem; et consequenter negatur, quod Verbum
 non potuerit sine intrinseca mutatione ter-
 minare in tempore humanitatem per uni-
 onem hypostaticam. Insistis; et inferes: ergo non
 probatur positive concordia immutabilitatis
 Verbi divini cum intrinseca unionis ad
 naturam humanam. Occurro; atque in prae-
 sentis omitto consequens illatum: nam, ut monetur

Amicus, citatus numerus 13., Theologum
 infidelibus agendi munus est non probare,
 sed defendere mysteria fidei. Unde ne-
 go consequentiam: nam ratione data num.
 27. probatum positivè est, arduum hypof-
 taticam non opponi immutabilitati
 Verbi; ea autem ratio non intingitur facti
 obiectibus, in quibus propositiones assumen-
 tur, quæ non probantur.

43. Ad confirma-
 tionem nego assumptum. Ad probationem,
 concesso antecedenti, distinguo consequens: ergo
 in Christo dantur plures perfectiones, quam
 in solo Verbo, quæ tamen continentur in Verbo
 eminenter infinita perfectione, Concedo: non
 eo modo contentæ in Verbo, nego hanc, subilla-
 tam ex ipsa consequentiam, & sequelam ad-
 iunctam. Sicut complexum ex Deo, & creatura
 non est perfectius solo Deo; nam Deo nihil per-
 fectius, aut esse, aut cogitari potest; ita coniu-
 tum ex Verbo, & humanitate, intrinsecè uni-
 tatis, non est Deo perfectius; solum eorum supra
 additæ unitas, quæ tam finita est, & tam infinitè
 contenta in Deo, quam finita est, & infinitè
 contenta ipsa humanitas. Hinc etiam
 si complexum ex Deo, & creatura est materialiter sicut
 Incar. C. 3.

manus quoad numerum entitatum, et re-
alem pluralitatem predicationum, et perfec-
tionum, non autem formaliter, et quoad ex-
istentiam perfectionis, quam est solus Deus:
quoniam Deus sua perfectione continet ma-
terialia spiritualiter, diversa indivisim, et fini-
ta infinite: ita eodem prorsus modo de Christo
relati ad verbum discurrendum est.

44.

^x
intra-
inse-
cam

ita quinto: Verbum divinum imperficiatur
prout intoto per ~~mutatur~~ unionem cum humanitate:
ergo mutatur intrinsece: Probatur antecedens: totum ex hu-
manitate, et verbo habet imperfectionis, tum pro-
prias totius, scilicet imperfectiones compositionis,
resolubilitatis, et similes; tum etiam proprias hu-
manitatis assumptae: ergo verbum deprimatur
ad constituendum totum ipso minus perfectum;
Imò, et positive imperfectionem; sed hoc est, quod
~~verbum~~ verbum imperficiatur prout intoto: ergo
vigetur: Verbum factum est homo passibilis, et
que mortalis: ergo imperficiatur per humanita-
tis assumptionem. Additur: verbum ad motum
humanitatis movetur localiter; hic autem la-
tionis motus est imperfectio: ergo et cetera.

45.

ergo antecedens, et ad probationem, concesso ante-

cedenti, nego consequentiam. Ratio: nam im-
 perfectiones totius in esse totius, et imperfectio-
 nes partium, quae sunt in toto, non faciunt, quod
 ipsum totum non includat constitutive perfec-
 tionem simpliciter infinitam, et summam
 Verbi divini; quae sicuti augeri non potest, ita
 nec potest minui; ac proinde ipsum totum non
 est solo verbo minus perfectum. Quod autem
 totum in esse totius sit positivè imperfectum,
 non est quod sit minus perfectum, quam ver-
 bum: neque enim est, quod non includat consti-
 tutivè summam, et simpliciter infinitam Verbi per-
 fectionem. Pro hoc dyscurso illustrando videri potest
 Minus de diff. 3 de Deo, sect. 11., à numero 119. Ad
 confirmationem, concedo antecedenti, nego consequen-
 tiam: neque enim Verbum imperfectatur per pas-
 sibilitatem, et mortalitatem in ~~clara~~ natura; nam
 passibilitas, et mortalitas est imperfectio solius
 naturae, quam afficit. Ad additamentum: Verbum
 Divinum, cum per immensitatem ubique sit,
 non movetur localiter ad motum humanita-
 tis; quia propter cum vera ~~est~~ sit propositio
 ista, Christus movetur; hae admittenda non
 est, nisi cum designatione, et determinatione
 ad humanitatem, Deus movetur: et iste est
 sensus, quo ipse Christus Dominus de se dixit,

humana

absolute

27. Joann. 14. vado ad Patrem.

26.

Replicabis: saltem

unus hypostatica determinat Verbum, ut sit ibi, ubi
humanitas est; sed hęc determinatio est Verbi im-
perfectio: ergo. Probatur minor: Verbum habere
ab extrinseco, quod a se habet, est ipsius imperfec-
tio: est enim quod aliqua Verbi perfectibilitas, quę
completur per actum increatum, completatur eti-
am per actum creatum. At si Verbum determi-
natur per unionem hypostaticam, ut sit ibi, ubi
humanitas est, Verbum habet ab extrinseco, quod a se
habet: ergo. Ut respondeam, præmitto, unionem inten-
sivam, hoc est, distinctam ab extensiva, et continu-
ativa, esse intimę intussecę generationis. Illu-
dque unionis essentia est, ut alicubi extrema
intimę generata, et intussece communicata
sint. Oritur, non posse extrema separari quoad
omnem locum, quoniam destruitur unio, tamen si
ratione immensitatis, virtualis divisibilitatis, aut
bilocationis, possit unum extremum esse alicu-
bi, ubi nec aliud extremum, nec unio cum ipso
sit. Unionem hypostaticam esse intimę gene-
rationis, et intussece communicationis mutę
inter Verbum, et humanitatem, suppono, et.

27.

Ad re-

plicam nego ~~minorem~~. Ratio; nam hypostatica

unio est essentialis determinatio, ut ipsa sit
 humanitas sit alicubi; ubi verbum est, cum enim
 sit modus essentialiter affixus verbo ubique
 per immensitatem presentis, implicat quod
 alicubi sit ipsa unio, et humanitas, ubi ver-
 bum non sit: quia propter unio non est deter-
 minatio, ut sit verbum ubi humanitas est,
 sed ut humanitas sit alicubi, ubi verbum est.
 Explicatur solutio a priori: nam actio est essen-
 tialis necessitas, ut sit a Deo exsistente, et ut effectus co-
 existat Deo, quoniam propter determinatio Deum
 ut existat: et tota determinatio ad coexistentiam
 devolvitur ad determinandam solius effectus
 existentiam. Dico similiter: unio est necessitas,
 ut humanitas sit alicubi, ubi verbum est;
 non tamen determinat verbum, ut ibi sit, ubi
 humanitas est; et tota determinatio ad com-
 penetrationem devolvitur, ad determinandam
 presentiam humanitatis alicubi, ubi verbum
 est. si dicas, si verbum non esset immensum,
 unio determinaret verbum, ut esset localiter
 present humanitati, et ad motum humani-
 tatis, permanente unione, verbum moveretur;
 hunc nihil evincit: nam in ea hypothesis non esset
 hęc unio, et non esset hoc verbum; ergo non
~~consequitur~~ quod hęc unio determinet verbum determinat.

immensum essentialiter, ut sit ibi, ubi est
humanitas.

Cap. ~~2us~~ 2us

De unione hypostatica.

Sect. 1^a

An unio hypostatica distin-
guatur ab humanitate, et
Verbo?

N. 1.

Plurique Thomistarum sequuntur Caie-
tanium tenent unionem hypostaticam esse
realiter indistinctam ab humanitate, et
Verbo, et eandem sententiam amplectuntur
Valencia, Martinonius, et pauci alij Jesuitae. Quia
per unionem realiter distinctam, qua humani-
tas Verbo unitur, et praeterea Verbum per unio-
nem, a se ipso indistinctam, unitur humanitati,
Docent ex Thomistis Godoy, et ex Jesuitis Fluta-
dus. Unica hypostatica unione, realiter distinc-
ta, cogulam ad invicem humanitatem, et Ver-
bum, Tenent Scotistae cum subtili Doctore,
et fere omnes Jesuitae cum Suarez, et Bar-
quio, nonnulli quoque Thomistae, quos inter
Araujo, et Prudentius.

Conclusio: unio hypof-
tica distinguitur realiter ab humanitate,
et Verbo. Probatur communiter, et efficaci ra-

non: quando duo sunt separabilia, ita, ut
 posset dari unum, quin daret aliud, illa duo
 distinguuntur realiter: realis namque separa-
 bilitas est infallibile signum realis distinc-
 tionis, cum evidentissimum sit, nihil posse
 simul esse, et non esse. Atque verbum, et
 mul, et humanitas, ~~posset~~ dari, quin daretur possunt
 hypostatica unio: ergo complexum ex verbo
 et humanitate, et unio hypostatica distin-
 guuntur realiter: ergo unio hypostatica distin-
 guitur realiter ab humanitate, et verbo.
 Constat minor: nam data unione hypostati-
 ca humanitas est assumpta a verbo, sed pos-
 sunt existere verbum simul, et humanitas,
 quin hec sit assumpta a verbo, sicut simul
 existunt humanitas, et alie Trinitatis Personae,
 quin ab ulla istarum humanitas assumpta
 sit: ergo. Confirmatur ex Angelico, docente
 hic, quest. 2., art. 7., humanitatem per unio-
 nem ad verbum fuisse mutatum; quia om-
 nis relatio, quae consideratur inter Deum
 et creaturam, realiter quidem est in creatu-
 ra, per cuius mutationem talis relatio oritur
 circa; Atque talis mutatio humanitatis
 neque est productio humanitatis, neque
 intentio penetratio cum verbo; hec enim

possunt stare, quoniam humanitas fuit mutata
per unionem ad Verbum; sicut stant produc-
tio humanitatis, et intima penetratio cum
alijs Trinitatis Personis; quoniam per unionem
ad ullam ipsam fuit mutata humanitas:
ergo mutatio illa humanitatis facta est per
unionem realiter distinctam ab humanita-
te, et Verbo.

3.

Vigetur ex Incarnatione
active sumpta, sive ex unionem effectiva
ad Incarnationem passive acceptam, sive ad
unionem formalem: nam Incarnatio est
opus Dei ad extra, et unio hypostatica est
quod creatum, et Verbum eternum factum
est in tempore caro. hinc sic: terminus in-
carnativae actionis non est sola humanitas,
hec enim potest produci, quoniam Verbum
fuit incarnatum: nec potest esse Verbum; est
namque improducibile ad extra: ergo termi-
nus illius actionis est aliquid distinctum
ab humanitate, et Verbo. Istud autem dis-
tinctum, ut cum verificatur Verbum esse
hypostaticè unitum humanitati, aliud esse
non potest, nisi unio hypostatica: ergo. Si
dicas, terminum actionis incarnativae esse
ipsum Christum; contra est: nam Christus

est terminus totalis, qui denominatur Christo
 productus: ergo in Christo est aliquid ~~quod per se~~
 actionem ~~in se~~ formaliter produ- in carnem
 citur. Patet consequentia: nam quia Verbum
 est terminus totalis eterne generationis, in
 verbo est relatio, quae est terminus formalis.
 Atqui neque sola humanitas, neque Verbum
 est terminus formalis actionis in car-
 ne: ergo in Christo est aliquid distinctum
 ab humanitate, et Verbo, ~~illudque~~ est hypost- illudque
 atica una.

4. Appendix. Præter unionem dis-
 tinctam ab humanitate, et Verbo non est
 unio indistincta a Verbo, quia ipsum una-
 ritatem humanitati. Probatur: unione, quæ
 humanitas unitur Verbo, Verbum unitur
 humanitati: ergo non datur alia unio in-
 distincta a Verbo, quia ipsum humanitati
 unitur. Consequentia est bona, et antece-
 dens probatur: nam intelligibile est, quod
 humanitas sit unita Verbo, quoniam intrin-
 sive ad aliud, Verbum sit humanita-
 ti unitum. Atqui per unionem, quæ huma-
 nitas unitur ~~Verbo~~, intransitive ad aliud, Verbo,
 humanitas est unita Verbo: ergo per eam-
 dem Verbum est unitum humanitati.

Ratio a priori; quia unum est actualiter realiter.
~~duorum~~, vel plurium coniunctio; coniunctio au-
 tem actualis duorum ~~reale~~ essentialiter, quod
 alterum alteri reciprocè coniunctum sit. Ac-
 cedit Auctoritas D. Thomæ hic quest. 2, art. 2,
 ad 13. hęc unio non est in Deo realiter,
 (id est, receptivè) sed secundum rationem;
 sicut enim Deus unius creature, ex hoc,
 quod creatura est unita Deo absque eius
 mutatione: ergo illa eadem unio, quę suffi-
 cit, ut humanitas sit unita Deo, sufficit, ut
 Deus sit unitus humanitati.

Confirmatur:
 unio indistincta a verbo, vel est tota ratio
 formalis sufficiens, & requisita, ut verbum
 sit intrinsicè unitum humanitati, vel
 tantum est pars illius rationis formalis.
 Si primum: ergo ab eterno, & indefectibili-
 ter verbum est intrinsicè unitum humani-
 tati; nam ab eterno, & indefectibilitèr
 est tota ratio formalis sufficiens, & requi-
 sita, ut sit intrinsicè unitum. Si secundum:
 ergo iam aliquid distinctionem a verbo requi-
 ritur, tamquam ratio formalis, ut sit uni-
 tum humanitati; sic autem exigitur neces-
 sitas unionis indistinctæ a verbo. Ratio; quia.

iam verbum non per se ipsum; sed per
 unionem distinctam, neque in se ipso recep-
 tam intrinsece, neque cum ipso identificatam,
 unitur intrinsece ~~ex~~ humanitati. sed ideo absolute
 necessaria est unio identificata ~~et~~ vera h. e., cum
 quia non possit intrinsece uniri per unionem
 distinctam, et in ipso non receptam intrin-
 sece: ergo.

6. Conjecturam: unio hypostatice est
 modus substantialis supernaturalis. Quod
 sit modus, probatur: quia est ens intrinsece
 per se, et immediati affixum suis extremis
 affectione essentiali: est enim ratio forma-
 lis, et actualis determinatio, ut verbum, et
 humanitas intrinsece sint unita; modus
 autem est ens intrinsece per se, et immediati
 affixum essentialiter alteri. Ratio a ratione;
 quia in omnibus predicatis, que sunt talia
 per participationem, deveniendum est ad ali-
 quid, quod sit per suam essentiam tale, et a quo
 illa alia denominationem talem accipiant:
 alioquin sequeretur processus in infinitum. Sic
 verbum, et humanitas non per suas essentia-
 as, sed per participationem habent, esse unita:
 ergo ~~deveniendum~~ est ad aliquod, de cuius deveniendum
 essentia sit, illa extrema esse unita; quod

propterea debet esse unum suum in esse
 mus: ac proinde et ipsa immediate, intueri-
 ce et essentialiter affixum, et modus hypo-
 sum: ergo hypostatice unum, ad suam deveni-
 endum est, ut extrema sint unita, et mo-
 dus.

1. Jam vero quod unum hypostatice sit
 substantiale, probatur: nam substantia est
 ens non distinctum a seipso, sed
 unum hypostatice est ens non distinctum
 a seipso: est enim aliquid
 constitutive pertinet ad suppositum, quod
 est Christus, Deus, et homo: ergo ipse unum
 est substantia. Hinc dicitur substantiale,
 non pure denominative, et terminative,
 sicut substantiale dicitur actio, qua pro-
 ducitur substantia: sed entitative, et sub-
 jective, actio que ipsa pertinet ad gradum ca-
 mentum substantie. Major constat in
 substantiis completis, tum simplicibus, ut
 Deus, tum compositis, ut homo; atque etiam
 in incompletis absolutis: ergo quidquid si-
 cut hee substantie, non distinguuntur a seipso
 a seipso, substantia quoque est. Et qui-
 dem Aristoteles docet, quod non posse, ut
 ex non substantia fiat substantia. Sup-

positum autem est substantia et fit ex eo
quod ab ipso non determinatur ad quatuor
modos debet esse substantia. Accedit
R. Augustinus lib. 7. de Trinitate, cap. 6.,

- 11. Generis sunt ab eo, quod est esse, appellatur
- 11. essentia, ita ab eo, quod est subsistere, substan-
- 11. tiam dicimus: ergo quod constitutive perti-
net ad suppositum est substantia. Neque
obest, quod unio hypostatica adveniat ver-
bo, quod est ens completum; nam etiam ad-
venit enti incompleto, quod est humanitas,
et constituit suppositum, quod est Christus: quia
propterea non advenit, ut accidens sed con-
stitutit substantiam. Neque obest, quod per
unionem referantur accidentaliter ver-
bum, et humanitas; nam ea relatio est
logice accidentalis, seu extra essentialis:
sed tamen est physice substantialis, si re
entitatively est substantia.

8. Primum, quod
unio hypostatica sit supernaturalis, pro-
batur; quia tota natura est indivisa, et est
ens actus divinum: est enim communis
cuiusque nature. Divinus ad naturam huma-
nam: impletor, et orator, quam sit visio
Beata. Constat ex illo hypostaticod. p. 6.

11. si tanto maior Angelis effectus, quare
 11. differentes, per illis nomen hæreditavit; quæ
 comparatio est Christi ad Angelos, etiam
 prout sanctificatos, et prout beatificatos.
 Unionem hypostaticam esse naturalem,
 et non secundum gratiam, legitur in
 Conciliis, et Patribus, ut videre est apud
 Cassianum lib. 12, cap. 3. sed non excludi-
 tur unionis supernaturalitas theologica.
 est enim sensus contra errorem Nestorii,
 excludentis unionem hypostaticam, et
 intinsecam, et solam unionem affectivam
 agnoscens. Unionem hypostaticam esse gra-
 tiam collatam humanitati, certum est; esse
 autem donum omnibus creatis maior, ^{probatu}
 ex immediate adducto Apostoli tes-
 timonio: unde merito dixit D. Augusti-
 nus lib. de Predestin. cap. 15, esse gratiam excel-
 lentissimam, tantamque naturæ huma-
 næ subvectionem, ut quo alius attolleretur,
 non haberet.

Sanctorum.

9. Obicitur t. quæcumque pro-
 band distinctionem unionis hypostaticæ
 ab humanitate, et Verbo, probant unionem
 gratiam in compositum naturalem esse a par-
 tibus distinctam: nam ex simbolo D. Ananij.

...
"In quo, & homo unus est chrysos. Arguitur
compositio naturalis uno non distinguatur a
partibus: Quia enim singulicus, materiam,
& formam non unum per aliquod vinculum;
sed formam absque materia modo incommuni-
catam: ergo. Confirmatur: nam quod possumus esse
simul Verbum, & humanitas, quoniam sunt invi-
cem unita, non probat, unitatem esse dis-
tinctam. Ratio; quia unus est ~~non~~ connota-
tivum dicens in recto extrema univocalia, &
in obliquo connotata, quae possunt esse, & non
esse; inde qui deficiente aliquo ex connota-
tione, unus deficiet, non quidem quoad entita-
tem, sed quoad denominationem, sive for-
malitatem.

x
ens
x

10. Concedo maiorem: aliqui enim
thomistae conati sunt disparitatem addere;
sed nulla est apta disparitas. Sit exemplum:
dixere aliqui, unionem hypostaticam esse
distinctam, quia cum humanitas distet
infinite a substantia Verbi, cum hac non
habet proportionem; & quoniam e contrarii
partes compositi naturalis habeant propor-
tionem, inde est, quod per se ipsas unitantur.
Contra: nam ipsa unio hypostatica distat

2
non de qua
maxime
convenit
dixit

infinitum a verbo divino; et nihilominus unio
per se ipsam Verbo unita: ergo nulla est
distantia ex infinita distantia, ad quam
recurritur. Igitur bene; et consequenter,
concessa maiore, neganda est minor
argumenti; et ad testimonia Angelici di-
cendum, excludi, non vinculum, et me-
dium quo unionis modalis; sed vinculum,
et medium se habens, ut quod, et ut res.
Ratio, nam Angelicus impugnatur quorun-
dam antiquorum sensum, quod dicebant,
partes compositi naturalis unius per aliquod
medium, sicut ea, quae sunt diversa se-
cundum actum; ad modum quo lapides,
mediante calce, ununtur, et tabulae me-
diante glutine. Impugnatur etiam aliorum
opinionem, licentiam animam rationabi-
lem non unius corpori congruibilem, nisi
mediante entitate corporea, et incorrup-
tibili. Legatur lib. 8. metaph. lect. ul-
tima, et lib. 2. contra Gent. c. 71.

X,
qui

ad
distantiam
et
medium

IV.

Ad
confirmationem, negatur assumptum cum
probatione adiuncta: nam entitati unionis
vel est essentialis connotatio, vel non? si
primum: Semper ac deus verbum, et

... quod humanitas sit
 una Verbo, & substantia uno, non solum quod
 substantiam, sed et quod deo numerum, & in-
 mutabilitatem; quod est acutè factum. Si secundum
 ergo connexio est aliquid realiter distinctum a
 Verbo, & humanitate; ita autem connexio est ip-
 sa uno; nam est ratio formalis; ob quam exae-
 qua sunt unita, & ob cuius directionem non gerit
 unita. Preterea uno quodam formalitatem, & de-
 nominationem, vel sicut dicitur, ratio entitatis
 humanitatis, & Verbi, vel non? Si hoc: intelligat
 quod non, & formalitas, & denominatio, cum
 adest totum, quod dicit; ac proinde implicabit
 quod deficiat formalitas, & denominatio uno-
 nis, existentibus humanitate, & Verbo. Si illud
 id, quod formalitas, & denominatio unionis dicit
 praeter entitates humanitatis, & Verbi, est ipse
 unio. Denique: deficiente connexione, aut def-
 ficit aliquod constitutum Christi: aut non?
 Si primum: illud quod deficiat, distinctum realiter
 ab humanitate, & Verbo, & est unio:
 nam omnia constitutiva Christi sunt huma-
 nitas, Verbum, & unio. Si secundum: contra
 est: nam implicat, rem deficere, nullo eius
 constitutivo deficiente: cum res nil sit aliud,
 nisi omnia ipsius constitutiva: sed per defectum

connotari nullum Christi constitutum
difficere: ergo.

12.

Obicitur secundo: unio

humanitatis ad verbum facta fuit imme-
diatè, et sine dependentia ab aliquo me-
diante; docet Angelicus ex Patribus, ut

* *distincta* videtur est apud yodori dyg. 11: ergo unio
hypostatica non est realiter ~~distincta~~. Confor-
matur ratione à priori: nullus est effectus
formatis, quod tribuatur unioni realiter
distinctæ: ostenditur; nam ex una parte
humanitas, et Verbum se ipsa representant ut
perfectibile, et perfectivum; et ex alia parte per
suas entitates intime penetrata, et comuni-
cata sunt; immò determinata essentialiter
sunt ad eam communicationem, et penetra-
tionem.

13.

Concesso antecedente, nego consequen-
tiam, ex doctrina Angelici non bene de-
sumptam: nam sensus est, excludere dependentiam
à medio, quod sit gratia praevisè disponens ad unionem,
quod medium esset prius coniunctum naturæ hu-
manæ, quam divinæ, ut docet in 3. dyt. 2. quest.
2, art. 1. Atque unio realiter distincta non est
tale medium: ergo hæc non excluditur. Dices:
ideo excluditur medium, praevisè disponens hu-

manitatem: quia verbum superius no subsisten-
tia creata. et huc unita naturae ab ipse medio pre-
ter se dissonante; sed pariter unita per se ipsam
ab ipse alia ratione: ergo et verbum per se ipsum
ab ipse unione distincta unita humanitati.
Distinguo maiorem: et concedo causalem
in mutuae suppleendi sine imperfectione pro-
pria subsistentiae creatae; illam quae nego quoad mo-
dum suppleendi inseparabilem ab imperfectione.
Quod substantia creata per se ipsam naturae uni-
atur: est, quod suae entitatis incompleta; mo-
dus intrinsecus naturae, et huc essentialiter
affixa; quae singula sunt imperfectiones. Hinc
concessa minori, nego consequentiam.

12. Ad con-
firmationem nego assumptum; et probationem
sic dico: concedo, quod verbum et huma-
nitas se ipsi referantur; ut perfectivum, et
perfectibile; sed nego, quod ab ipse unione distinc-
ta verbum actu perficiatur, et humanitas actu
perficiatur; concedo, quod verbum, et huma-
nitas per suas entitates sint intime penetrata
et ad hanc penetrativam communicationem
essentialiter determinata sunt; sed nego, quod
id sufficiat, ut sint unita: id enim verifica-
tur de humanitate, et de tota Trinitate, quin

tota Trinitas sit incarnata. Igitur ad formalem
 effectum unionis non sufficit quod extrema com-
 parentur, ut perfectibile, et perfectum, et quod
 sint intime penetrate, et ad generationem
 determinata. Sequitur præterea talis ex-
 tremorum coniunctio, quæ sit formaliter
 independens à præsentia locali. Ratio; quia
 coniunctio, quæ formaliter dependet à præsen-
 tia locali convenit actu meæ assistenti. De-
 terminatio autem ad localem generativam
 præsentiam, in primis non est extremorum
 realis actualis coniunctio, ac deinde est
 quæ determinatio, ut unum extremum
 respectu alterius se habeat per modum
 actus meæ assistentiæ. Hinc effectus for-
 malis unionis hypostaticæ in esse unionis
 est, quod Verbum, et humanitas sint rea-
 liter actualiter coniuncta independenter
 formaliter à locali præsentia. Et quoniam
 tota Trinitas non habet eummodi realem
 actualem coniunctionem ad humanitatem,
 ideo tota Trinitas non est incarnata, et quo-
 niam Verbum non habet illam coniunctio-
 nem nisi cum hac determinata humanita-
 te, et non cum cæteris, ideo hanc tantam, et
 non cæteras assumpsit.

15. *Probitur tertio: unio realiter distinc-*
ta specificaretur ab extremis; hoc esse non po-
test: ergo unio hypostatice non est realiter
distincta. Probatum minor: unio distincta esse
entitas modalis; ac proinde tenuissimam perfec-
tionem; sed implicet quod entitas tenuissimam per-
fectionis specificetur a verbo summi, & infimae per-
fectionis: nam iam illa entitas est perfectionis ex-
cellentissimae: ergo. Confirmatur: si unio hyposta-
tice specificatur a verbo, unio quoque, qua pater
nos dicit asumeret aliam humanitatem, spe-
cificaretur a Patre; hoc dici non potest: ergo
non probatur: illae uniones, quae specificarentur
a personaribus divinis, quasi seipse dixer-
it, essent generis diversae: simul non essent.
Ratio huius, nam cum personae sint eiusdem
equalis perfectionis, uniones essent & qualiter
perfectae; sed quae sunt diversae speciei non sunt
equalis perfectionis: cum species sint sicut nu-
meri, ex Aristotele: ergo. Respondetur: si unio
hypostatice est distincta, iam aliquid crea-
tum necessitat Deum, ut sit homo; id impli-
cat: cum enim implicet natura creata, cre-
abitur, esse unitam Deo, id est prima fortis-
se agnoscit entitatem modalem: ergo.

16.

Concessa

Incan. C. 4.

D. 1., C. 2. -

X
perfe-
ctionem

maiores nego minorem, et maiorem proba-
tionis; quod enim entitas sit modalis est quod
suam ~~affectionem~~ habeat cum essentiali in-
tensiva affectione ad aliud; et magnae, atque
excellenti perfectioni non repugnat cuiusmo-
di affectio: unde modus, qui in ratione mo-
di est quid infimum in genere entis,
in ratione talis modi potest esse quid valde
perfectum. — Ad confirmationem, concessa
maiori, nego minorem; et ad probationem
nego primam assumptae partem: nam cum
divinae personalitates sint quasi specificè di-
versae, solum evincitur, quod uniones fo-
rent quasi specificè diversae; et sicut Perso-
nalitates inter se, ita uniones forent per-
fectionis equalis. Sed omnia hac parte,
nego secundam, et ad probationem, concessa
maiori, nego minorem: nam diversitas spe-
cifica per respectum ad personalitates
quasi specificè diversas, et equaliter perfectas
non refundit perfectionum ~~inequalitatem~~. Pro-
batio ex Philosopho non valet; tum quia
ille non agnovit terminos quasi specificè di-
versos, et equalis perfectionis, ut sunt Divinae
Personalitates; tum quia sensus est, quod

X
iniqua-
litate

Q. 1. Q. 2. =
dém. in 35

17. Ad addita-
mention distinguo maiorem: si unio hypo-
statica est distincta, iam alicquid creatum
necesse est Deum, ut sit homo, necessitate conse-
quente, concedo: necesse est antecedenter, nego
maiores. Distinguo similiter minorem: quid-
quid enim sit de possibilitate alicuius clonari,
quo ita elevetur natura creata, ut ipsi debeat
tua gratia unionis hypostatice, dicendum
est, non esse implicatorium, quod Deus per
unionem distinctam necessitetur, ut sit ho-
mo; nam ista necessitas est consequens, et unio
huiusmodi est terminus formalis immutatus
libere voluntatis, qua Deus vult esse homi-
nem. Probatio minorum non urget. Primum,
quia natura creata, cui deberetur, esse uni-
tam Deo, esset naturaliter Deus; quod im-
plicat: unio autem hypostatica, cui debetur,
esse unitam Deo, non est Deus, sed est ratio
formalis, qua humanitas a verbo assu-
mitur in unitate suppositi. Secundo: quia
illa natura, cui deberetur unio cum Deo,

est Deus, et non ex gratia; quod impli-
cat: unio autem hypostatica est ipsa gra-
tia; quae humanitas assumitur ad consti-
tuendum hominem Deum. Neganda ex
dictis est argumenti consequentia.

18.

Obiicitur

X
Indiffe-
rentia

quarto: Indifferentia, ut Verbum, et humani-
tas sint unita determinatur formaliter per
decretum voluntatis divinae: ergo humani-
tas, et Verbum per suas entitates uniantur,
posito illo decreto, et non ab eterno, sed in
tempore uniantur; quia decretum est de incar-
natione in tempore. Antecedens probatur pri-
mo evitendo necessitatem ponendi unionem dis-
tinctam; nam ~~inferentia~~ ^{inferentia}, ut Deus velit, aut
nolit, uniri humanitati, determinatur forma-
liter per aliquod indistinctum ab ipso Deo:
ergo indifferentia; ut Verbum uniatum, et non
uniatum humanitati determinatur per ali-
quod indistinctum a Verbo; et quoniam Verbum
uniri humanitati est opus ad extra, deter-
minatio connotabit decretum voluntatis
divinae. Secundo a paritate: posito decreto
de producendo Antichristo, Deus per cog-
nitionem, realiter secum identificatam,
tendit intentionaliter in illius existentiam.

ergo posito decreto de unione Verbi cum
humanitate. Verbum per se ipsum unitum hu-
manitati. Ratio consequentis, et paritatis:
nam propter esse eminentiale divini in-
tellectus, Deus per intellectionem indivi-
duam cognoscit ea, ~~per~~ antecedenter
noterat cognoscere, vel non cognoscere, ut est
Antichristi existentia; sed in Verbo est eminen-
tia personalitatis divinae in personando:
equivalens enim personalitatibus cunctis crea-
tis, quae per se ipsas immediate ununtur, et se
ipsis personant naturas: ergo.

19.

Nego antecedens:

nam decretum non est formalis unio Ver-
bi, et humanitatis, sed ~~actualis~~ ^{actus}, quo Deus
liberè vult Verbum esse unitum humanitati.
Tunc sic: vel iste actus vult solum quod den-
tur in rebus Verbum, et humanitas, vel quod
dentur in rebus Verbum, humanitas, et ali-
quid aliud. Primum est falsum: non stat,
quod dentur in rebus Verbum, et humanitas,
quoniam Verbum sit unitum humanitati; im-
plicat autem, quod Deus liberè velit Verbum
esse unitum humanitati, et quod hoc in rebus
non sit. Dicendum est secundum, indeque
infexo: ergo unio hypostatica distinguitur

Q. 1., C. 9.

à verbo, et humanitate. Ratio; nam illud aliud, quod cum humanitate, et verbo esse in rebus, Deus decrevit actu, quo libere vult verbum esse unitum humanitati, est unio hypostatica; est enim ratio formalis qua datur in rebus ~~per~~ non precise hoc, quod est, verbum, et humanitatem esse; sed hoc quod est, verbum humanitati unitum esse. Ad hec: illud decretum, vel est actio incarnativa, vel est determinativum actionis incarnativæ, qua verbum caro factum est; hec autem actio terminatur formaliter ad unionem realiter distinctam ab humanitate, et verbo, ut probatum est efficaciter num. 3.

Probationis antecedentis negati importione obducunt difficultatem insuperabilem circa constitutionem actus divini liberi, quo nihil est latibiosius, nihil magis indignum expositione: unde mirum est, nonnullos theologos usque adeo fidenter uti pro alijs rebus expi- candis exemplo actuum liberorum Dei: ut rectè advertit Espinosa quest. 20., art. 1., b. v.

20. Ad quam antecedentis probationem, concesso antecedenti, nego consequentiam: nam quid quid Deus libere vult, vult ab eterno,

Et cum nūc extra Deum ab eterno sit, conse-
quens est, ut ipsa volitio libera sit in distincta
a Deo: quo autem modo sit defectibilis, est dif-
ficultas, quæ ad rem præsentem non spectat. At
Deum esse unitum humanitati, est quod incipi-
ens in tempore; et non incipit per solam hu-
manitatis inceptionem: ergo per inceptionem
unionis; quod autem incipit, distinguitur rea-
liter a verbo. Inferas: ergo si non in tempo-
re, saltem ab eterno potuit verbum per se
ipsum uniri humanitati, negabo consequen-
tiam, quam male concedit Boetius disputa-
tione de divinis attributis, agens & imm. Ra-
tio negandi: nam ab eterno possent esse
verbum, et humanitas, quoniam unirentur inter
se: ergo ut ab eterno inter se unirentur, de-
beret ab eterno dari aliquid distinctum ab
ipso; istud esset unio: ergo deberet dari ab eter-
no unio distincta.

x
non

x

51

Ad secundam anteceden-
tem negati probationem, concessa anteceden-
tenti, nego consequentiam propter dictam
ad probationem præcedentem. Ad rationem
consequentis, concessa maiori, distingo mino-
rem: in verbo est eminentia personalita-
tis divini in personando, sine imperfectione,

Ad
non
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

D.1, C.2.

concedo: cum imperfectione, nullo minorem,
immo implicat interminis, cum exterminis
eminentia in personando, et imperfectio in eodem
minuere se mutuo excludant. Probatio mi-
noris est nulla: nam quod personalitas cre-
ata se ipsa personet naturam, est imperfectio;
ut probatum est sum. ~~Id.~~ Adde: eminentia
personalitatis divina non potest esse ratio per-
sonandi humanitatem, nisi dependentem
a decreto: aliter et Verbum personaret
omni naturas creatas; et tota Trinitas per-
sonaret humanitatem: sed illud decretum
necessario terminatur ad unionem distinc-
tam: ergo eminentia divina personalita-
tis non est ad personandum humanitatem,
nisi per unionem distinctam.

Respondetur S: do-

22.

ta unionem realiter distincta, qua humanitas
unitur Verbo; adhuc Verbum per se ipsum unitur
Probatum humanitati: ergo. ~~unio hypostatica, qua unitur~~
antecedens: ~~per quod perficitur, et completur humanitas; sed~~
nam per se ipsum perficit, et complet: ergo. Confirma-
tur, provocando solutionem: unio distincta esse
causalitas, qua Verbum perficeret intus se
humanitatem, et constitueret totum, quod est
Christus; sed implicat quod Verbum gen-
eris Verbum unitur;

*
Probatum
antecedens:
nam per
quod per-
ficiat, et
complet,
humani-
tatem;
quod Verbum unitur;

simplicitatem distinctam perficiat, et constitu-
 at: est enim actus purissimus, et ideo repug-
 nat, quod Deus producat per actionem. Dis-
 tinctam; quia necessitas a tunc distincta oritur
 a limitatione, et potentialitate, ut est sententia
 D. thomae: ergo. Propter hunc a puritate: stat
 quod actio Dei sit ab eterno, quoniam Deus ab eter-
 no producat actu ad extra: ergo et quod unio
 qua Verbum unitur humanitati sit ab eterno,
 quoniam ab eterno actu, et ~~ita~~ unitum sit humani-
 tati; sed ex opposito huius consequentis probatur
 maxime, quod non esset unio increata Verbi ad
 humanitatem: ergo. Additur: quod unio creata
 humanitati ad Verbum nequeat intelligi, quoniam
 intelligatur, Verbum esse unitum humanitati, non
 est, quod per illam unionem eandem uniantur
 in vicem: nam ex relativo quod unum referatur
 ad alterum. Intelligi non potest, quoniam vicissim
 terminus ad fundamentum referatur. sed
 tamen non est unica, sed duplex realiter
 forma relationis: ergo.

23.

Nunc antecedens:

et distinguo maiorem probationis: quid Ver-
 bum unitur, per quod perficit, ut quo et complet
 humanitatem, concedo: id enim est actualitas,
 et exercitium perficiendi, sive formalis unio;

- 27. non Deum existens actu: sed fieri, et causare
- 27. significat actionem terminatam ad extrinsecum
- 27. effectum, sive cuius existentia huiusmodi actio
- 27. non potest intelligi. omne clarius?

29. Quia argen-
tum ergo antecedens de actione formali, et
transiente, ut est urere, et secare, consequens
ad actionem immanentem, ut est intelligere, et
velle, quibus exemplis sem explicat Angelicus
1. part., quest. 52., art. 1.; ex cuius doctrina im-
mediate allata, constat, quod si actio, qua De-
us operatur ad extra, est ab eterno, pariter
ab eterno, existeret aliquid extra Deum: ergo
ab eterno Deus actu produceret ad extra.
Sed omittamus antecedens, atque etiam confe-
quens; distinguemus minorem substantiam, Subsump-
illam que concedimus de ratione sufficienti, tam,
et negabimus de ratione unica, et negative con-
sequentia. Decretum producendi connectitur
essentialiter cum existentia re pro tempo- X rei
re; verum personalitas non potest connecti cum
unione ad humanitatem, nisi interveniente
decreto: quod aliquid ex parte obiecti reficitur.
per verbum, et humanitatem, et quod aliud
est unio. Propter hanc dissimilitudinem admitte po-
test, actionem Dei esse indistinctam a Deo;

2. negari esse indistinctam a Verbo unionem hy-
 postaticam. Si dicas, obiectum decreti esse sic
se habentiam, seu modum se habendi huma-
 nitatis, et Verbi, contra: nam, existentibus huma-
 nitate, et verbo, potest non esse illa, se habentia;
 ac proinde est quid realiter distinctum ab enti-
 tatibus humanitatis, et Verbi. Si respondas, unio-
 nem Verbi ad humanitatem esse ad modum
 unionis, qua Deus per suam entitatem uni-
 tur in esse intelligibili mentibus Beatorum;
 sic occurrat. In primis: unio actualis consistit in
 ipsa visione Dei, realiter distincta a Deo. Quinde:
 unio virtualis per modum speciei improprie consistit
 in decreto, quo Deus vult prestare per seipsum, quod
 potest prestare per speciem improprie. Et hoc totum
 est in genere causae efficientis. Atque decretum
 de unione hypostatica aliquid aliud praeter en-
 titates Verbi, et humanitatis attingitur ex par-
 te obiecti: ergo non potest esse obiectum illius
 quod Verbum per suam entitatem unatur
 humanitati.

per

25. Ad additamentum ergo as-
 sumptum: dicitur enim Deus unitus creaturae
 ex hoc, quod creatura est unita Deo; docet An-
 gelicus, citatus supra. Ad probationem: in re-
 lativis mutis transcendentaliter duplex

necessario est forma relationis; hęc enim relatio
identificatur cum essentia: cumque duę sint en-
titates relatę ad invicem, duę quoque relationes
debent esse. At in relativis predicamentis litera
una est forma relationis; et sic per eandem
actionem referuntur mutuo ~~pro~~^{pro} producent, et ex-
minus productus; et per eandem unitatem in qua-
litate (quę unitas est complexum duarum eiusdem
speciei qualitatum in duobus subiectis) referun-
tur mutuo duo similia. Atquę relatione pre-
dicamentale comparanda est unio hypostatica;
tüm quia unio humanitatis ad Verbum, cum
sit realis coniunctio utriusque, est pariter unio
Verbi ad humanitatem: tüm etiam quia Verbum
non est tota ratio sufficiens, et requisita, ut ipsum
sit intrinsece unitum humanitati: ergo.

x 1 1
princi-
gium

26.

Insisti.

In divinis processu activa, qua Pater generat, dis-
tinguitur realiter a processione passiva, qua
Filius generatur: ergo stat, quod unio, qua Verbum
unitur humanitati, distinguitur realiter
ab unione, qua humanitas unitur Verbo. Ra-
tio consequentis: nam sicum intelligibile est
quod humanitas unitur Verbo, quoniam Ver-
bum unitur humanitati, ita intelligibile
est, quod Pater generet Filium, quoniam Filius

21. C. 2.

signatur a Patre:

21.

Concedo antecedens: est

enim fere omnium theologorum sententia,
cui adhuc in tractatu de Deo, et nego conse-
quentiam, cuius probatio non urget. Ratio;
nam processio activa nec realiter, nec forma-
liter abstrahere potest a ratione processionis pas-
sive; et vicissim processio passiva, nec realiter,
nec formaliter potest abstrahere a ratione pro-
cessionis activae. Nunc unum e duobus neces-
sarium est, aut quod ex ~~processione~~ ^{processione} activa
et passiva constituatur una completa pro-
cessio, qua Pater generet, et filius generetur,
aut quod duplex sit completa processio, quarum
altera est activa, quia identificata cum Patre
et altera passiva, quia identificata cum fi-
lio. sed cur hoc? In primis propter autho-
ritatem Patrum, pro quibus sufficiat Atha-
nasius Epist. longiore ad Serapionem, non
semel asserens, indivinam ~~esse~~ ^{esse} essentia Patrem,
et filium essentia sua esse filium; Pater a
generatione activae sumpta est Pater, et filius
generatione passivae accepta est filius. Unde:
propter rationem efficacem; nam Pater se ipso
est essentialiter determinatus, ut generet, et fi-
lius se ipso est determinatus essentialiter, ut ge-

x
processio-
ne

x
Patrem
*
sua esse

natur: Altera determinatio ex parte Patris est
 processio activa. Et altera ex parte filij est pro-
 cessio passiva. Nam ad rem naturam: unio hu-
 manitatis cum verbo nec realiter, nec forma-
 liter abstrahit ab unione Verbi cum humani-
 tate. Rursus: Patrum auctoritas non cogit ad
 agnoscendam unionem aliam identificatam
 cum verbo. Denique: est contraria ratio; nam
 verbum non est se ipso essentialiter determina-
 tum, ut unatur humanitati. Ergo a distinc-
 tione processionis activae a passiva in divinis
 non est argumentum ad distinctionem, et
 cetera.

Sectio 2.

An unio corporis, et animae Christi
 sit hypostatica?

28.

Sensus questi-
 onis est: an eadem illa unione informationis,
 qua partes humanitatis ununtur inter se,
 unantur pariter ~~ad unum~~ ~~ad unum~~ ~~ad unum~~
 cum Verbo.

Affirmativam sententiam docuere
 aliqui. Referuntur, quos supressi nominibus
 citat Alderete, et quibus adherent Nuniega, et
 Aranda dyss. 2., sect. 2. Negativam sententi-
 am supponebant theologi, ut videre est

agud suum diff. 17. sect. 5.; illamque
probat Otho diff. 10. sect. 6. Supponitur,
non omnem unionem hypostaticam in
Christo esse unionem corporis, et animae inter se: nam
+ Christi in duo motus ~~est~~ Domini, resoluta uni-
one informationis partium, verbum unitum
mansit tum corpori, tum animae; qua propter
solum est dubium de unionem informationis
partium inter se; an sit vel non sit hypo-
statica.

29. Conclusio: unio corporis, et animae
inter se distinguitur realiter ab unionem hypo-
statica. Non deest, qui iudicaverit impossibile
esse contrarium, ductus hoc argumento: nam
impossibile est substantia completa creata su-
pernaturalis; ut est communior, et vera sen-
tentia, pro qua stant etiam Munier, et
Azanda. sed humanitas, cuius partes uni-
rentur inter se eadem unionem, quā unien-
tur hypostatici ad Verbum, esset substantia
completa creata supernaturalis, et quidem
eō supernaturalitatis gradu, ut illi deberetur
suppositum divinum: ergo impossibile est unio-
nem partium humanitatis, quae simul sit unio
hypostatica humanitatis ad Verbum. Non
est firmum argumentum factum: dici enim

potest, cum substantiam completam supernaturalem implicare, quæ non supponat gratiam diversam à dono creationis; humanitas autem, cuius partes inter se copularentur unione hypostatica, supponeret gratiam diversam à dono creationis; quod enim partes cuiusmodi unione copularentur inter se, nullo creationis iure debitum esse potest. Accedit: quod anima rationalis univocaliter verbo est gratia: ergo quod simul eadem unione copularetur corpori, non obesset rationi gratiæ. Cuiusque implicabit quod nature complete constitutæ per gratiam debeantur dona supernaturalia, et suppositum divinum. Quid quid de hoc sit, et omnes alij rationibus pro nostra sententia, videndus apud citatum

Maxim.

34.

Probatur primo conclusio ~~in~~ jacta evitendo principium fundamentum oppositæ sententiæ. Ideo unio gratiarum humanitatis inter se non distingueretur ab unione hypostatica, quia unio non communicativa humanitatis ad alienum suppositum est propria humanitatis substantia; hoc non: ergo unio gratiarum humanitatis inter se distinguitur ab unione hypostatica. Probatur minor: quid quid inquit

homine constituit naturam humanam potest
 hypostaticè assumi à Verbo; sed in puro homi-
 ne unio non communicativa humanitatis
 ad alièrum suppositum constituit naturam
 humanam: ergo huiusmodi unio potest hy-
 postaticè assumi à Verbo. Atque non potest
 hypostaticè assumi à Verbo ~~subsistentia~~ pro-
 pria humanitatis; quod postea suo loco pro-
 babitur, et concedunt Minuesa, & Aran-
 da: ergo unio non communicativa huma-
 nitatis ad alièrum suppositum non est pro-
 pria humanitatis subsistentia. Confirmatur:
 natura, et suppositum non sunt idem,
 etiam in puro homine. constat; quia Pa-
 tres damnant hæreticos, præcipuè Severi-
 anos, qui ex profana Philosophorum doc-
 trina desumpserunt illam neniā —

— — Natura, et persona sunt idem; ut vi-
 dere est apud Raynaudum lib. 2., sect. 3.,
 cap. 1., num. 80. Atque in puro homine
 natura, et suppositum essent idem, si unio
 non communicativa humanitatis ad ali-
 èrum suppositum esset propria humanita-
 tis subsistentia: ergo propria humanitatis
 subsistentia non est illa unio. Itaque Pa-
 tres univèrsaliter negant identitatem na-

~~Subsistentia~~
 Subsistentia

tur, et personæ increatæ; ut inde contra
sequētes adstant, potius a verbo hyposta-
tice assumi naturam humanam, non as-
sumi personam. Atque male negaretur illa
identitas, si unio non communicativa hu-
manitatis ad aliū suppositum, esset pro-
pria substantia humanitatis: ergo.

31. Proba-
tur secundo conclusio ratione positiva. Si ea-
dem esset unio, quæ conque, et anima Chri-
sti copulantur inter se, atque unio, quæ hi-
postatice nectuntur verbo, natura humana
Christi esset specificè diversa à natura hu-
mana aliorum hominum; consequens est
impossibile: ergo et antecedens. Ratio mi-
noris; nam natura humana Christi clau-
det intrinsicè, et constitutivè unionem spe-
cificè diversam ab unione quam intrinsicè
et constitutivè claudit natura humana
ceterorum hominum: ergo.

32. Responde-
bu. Natura solum dicit partes absolutas
huius determinatæ speciei, et unionem cuius-
vis speciei; dum modo apta sit, constituere
totum essentielle humanum. Contra: na-
tura humana essentialiter, et constitutivè

dicit unionem: ergo natura humana hu-
 ius determinat atq. speciei dicit unionem hu-
 ius determinatq. speciei; sed in Christo na-
 tura humana non includeret constitutive
 unionem huius determinatq. speciei; in qua
 est unio, quam constitutive includit natu-
 ra humana in ceteris hominibus: ergo. Oc-
 currit: natura humana solum dicit in recto
 partes absolutas, et unionem in obliquo.
 contra: precise formaliter non intellecta
 unione, non intelligitur natura humana:
 ergo unio est constitutum illius, sive ex-
 plicetur in recto; sive in obliquo; sed res
 variatur specificè a variatione specifica
 constitutivi: cum res nil aliud sit reali-
 ter, et formaliter, nisi omnia eius constitu-
 tiva: ergo. — Dices: variata numericè uni-
 one non variatur numericè totum: in Chry-
 sto enim redivivo, eadem numero est hu-
 manitas, quamvis non sit eadem unio
 quæ erat antea: unde nec variata specificè
 unione, totum variatur specificè. Contra:
 quandoquidem totum est realiter, et for-
 maliter sua omnia constitutiva, falsum
 est, quod sit idem numero totum, variato
 numericè aliquo ejus constitutivo; ac pro-

inde dicendum, in Christo reditus repro-
ductam esse eandem numeris unionem,
quæ præcessit.

33.

Arguitur dicta: nam si unio

hypothetica esset accidens, totum suppositum,
quod est Christus Deus homo, non esset unum
per se; quia unio illa est de constitutivo su-
positi, ut concedunt *Adversarij*, et expressè do-
cet *Summa diff. 1. sect. 12*. Hic autem
non valet dicere, quod suppositum dicat
constitutive entitates absolutas, et unionem
sive substantialem, sive accidentalem; aut
quod solum dicat in recto entitates ~~absolutas~~ ^{absolu-}
et unionem in obliquo; aut quod per numeri-
cam variationem unionis non valetur nu-
mericè suppositum: ergo nec aliud istud
prodest, ut negetur, naturam humanam
Christi fore diversam specificè à natura
humana ceterorum hominum, si uniones
sint specificè diversæ.

34.

Arguitur ~~1. p. 1. c. 1.~~

In quibus hominibus ex unione animæ ad
corpus constituitur persona; in Christo non ita;
quod corpus, et anima ununtur ad invicem,
ut ad iuncta alteri principaliori, docet An-
gelicus hic, quest. 2. art. 5. ergo unio partium

Inc. C. 52.

humanitatis inter se non communicativa
ad alienum suppositum, igitur est humanitatis
subsistentia; huc non est. In Christo: ergo. Con-
firmatur: quod facit coniunctum ex anima,
et corpore. Si hominem non est praece-
mam, et corpus, et unionem aliquid posi-
tivum; docet. Idem Angelicus in 3., dist. 6.,
quest. 1., art. 2. Atque nec corpus, nec anima
facit, illud coniunctum esse hominem; ergo
hoc praestat unio, si videlicet non sit commu-
nicativa naturae humanae ad alienum sup-
positum: ergo.

35. Respondes, negando conse-
quentiam, quae non bene desumitur ex doctri-
na Angelici, multum in locis distinguen-
tis unionem constitutivam humanitatis ab
unione hypostatica. Sic quest. 6., art. 3., ad
3. docet: assumptio terminatur ad unionem
personalem, non ad unionem naturae; sed
assumptio, seu actio incarnativa terminare-
tur ad unionem naturae, si eadem unio,
qua partes humanitatis ununtur inter se,
esset unio hypostatica ipsarum cum verbo:
ergo. Item quest. 2., art. 2. docet, quod
assumitur, oportet, praeintelligi assumptioni,
sicut quod movetur localiter, praeintelligitur

27. motu; addit ad 3: humana natura assum-
27. sta est a Persona divina: ergo unio informa-
 tionis, quae est constitutiva naturae humanae,
 est intellectus assumptionis; sed non potuit per
 intellectum unio hypostatica: ergo. Vide plura
 apud citatum Maxim. Directe: sensus prio-
 ris testimonij ex obiectis est, in quibus hominibus
 ex unione animae ad corpus constituitur per-
 sona: hoc est, personam resultare; quia vi-
 delicet confurget natura completa, cum ex
 natura sui debetur sustentia, si cum in-
 communicabilis sit etiam i.posito. Et quoniam
 am in se ipso impeditur naturae humanae ille + Christo
 terminus, ideo in Christo ex unione corporis
 ad animam non constituitur; hoc est, non
 resultat nova persona. Insuper posterius tes-
 timonium est, praeter corpus, et animam, et
 unionem, quod facit, illud nunciatum esse
 hominem, non esse aliquid positivè perti-
 nens ad naturam sub conceptu naturae; sed
 cum hoc stat, quod sit aliquid positivè
 pertinens ad personam. Nota illud tes-
 timonium esse potius pro sustentia in
 negativo, a qua ~~abhorret~~ Adversarij, quam ^{abhorrent}
 pro sustentia in unione non communica-
 tiva naturae ad alienum suppositum, quia

Instas: cum expressi dicat

Angelicus, ex unione animæ ad corpus consti-
tutū personam, violentie exponitur, apren-
do, quod resultet persona. Respondes, pro-
missum accipi communiter terminos istos,
constitutū, et causari; ipsamque Angelicum

x
Enim

*
princi-
paliori

ex usurpatione usum fuisse: citato ~~loco~~
loco dixerat, ex unione animæ, et corporis
in nobis causari personam, vel hypostasim
hominis. — Instas iterum: Angelicus ibi-
dem docet: In Christo corpus, et animam
uniri invicem, ut adiuncta alteri ~~personæ~~

- 11. *neque ideo esse minoris efficacie unio-*
- 11. *nem in Christo quam in nobis: quia ipsa con-*
- 11. *iunctio ad nobilius non adimit virtutem,*
- 11. *sive dignitatem, sed augeat, sicut anima*
- 11. *sensitiva in nobis virtuosior est, quam in*
- 11. *bruto propter adiunctionem altioris perfec-*
- 11. *tionis: ex eo ipsa unio corporis, et animæ*
- in Christo est identica coniunctio ad ver-*
bum; sicut in anima hominis gradus
sensitivus est identice perfectior altiori ratio-
nalitatis. Respondes, unionem hypostati-
cam, quæ est coniunctio humanitatis ad
nobilius, esse terminum a quo quædam absumit

homo, et presupponere naturam humanam,
ut dictum est ex angelico; quapropter non
potest esse identice unio partium huma-
nitatis. Exemplum enim ad id tantum
adductum, ut secunditas cum rationa-
litate non destituit, sed augeat perfectionem
animae sensitivae; sic adveniens distinctio uni-
onis hypostaticae perfectio, non destituit, sed
augeat perfectionem unionis praesuppositae, con-
sistentis humanitatem.

37.

Proquitur II:

~~et~~ positi praecise corporis, animae, et
unionis, non ultra communicante parte, quae
complet, datur persona: ergo in Christo, in quo
non est humana persona, unio corporis, et
animae inter se est unio hypostatica. Proba-
tur antecedens: illi praecise positi, datur
substantia rationalis cum incommunicabili-
tate personae: ergo et datur persona. Proba-
tur antecedens: incommunicabilitas personae
est ratio, ut cuius substantia rationalis comple-
ta, neque ad esse, neque ad operari, indigeat
alteri, cum quo faciat unum per se; sed illi,
quae enumerata sunt, positi, datur substantia
rationalis ita completa, ut neque ad esse, neque
ad operari indigeat alteri, cum quo faciat unum.

per se: ergo. Natura: substantia distincta ab
 unione non utitur communicativa partium na-
 turæ nullum munus habuit, nisi impedire ul-
 teriorem perfectionem naturæ. quæ implicat,
 quod natura indigeat forma, quæ nihil habeat,
 præter impedire ulteriorem naturæ perfectionem:
 sic enim natura sibi esset contraria: 8.

38.

Respondetur

negando antecedens, et antecedens probationum;
 ad huius autem probationem, concessa maior, et
 nego minorem: quia, illud præcise positum, ponitur
 præcise natura, ut constat ex nostris proba-
 tionibus. At quæ natura ad essendum, et
 ad operandum indiget substantia, cum qua
 faciat unum per se: ergo, illud præcise positum,
 non ponitur natura rationis ita completa,
 ut neque ad essendum, neque ad operandum
 indigeat altero, cum quo faciat unum per se.
 Minorem concedunt Thomæ, et Averroës,
 nobis contrarij, et est communis sententia
 theologorum, docentium ex Patribus, huma-
 nitatem Christi sine propria substantia nihil
 operaturam, nisi substantia Verbi suppleret
 vices substantiæ creatæ: ut videre est apud
 Peñad. lib. 1. Physic. disp. 6. sect. 1. Ratio
 a priori, quia primum est, quod natura sit perfecta,

in ordine substantiali per substantiam, et per
ipsam per se in ordine accidentali per opera-
tionem. Nota: substantia est constituta, sine
qua non, ipsa vero natura est principium
adequatum operationum. Ratio: quia verum
supplet vires, quas exerceat substantia propria
humana in ordine ad operationem. Itaque
verum in operatione humana nullum
prestat specialem influxum, non concurrens
per omnipotentiam seu divinitatem communi-
cans.

39. Ad agentiam nec materiam: nam
substantia, cuius effectus formalis primarius
est, complere ultimam naturam, constituendo
cum ipsa appetitum, complet naturam in ra-
tione namque radicis naturae operationum;
quod non aliter prestat, nisi habendo se
tamquam quod requisitum intrinsecum, et per
se ex parte naturae, quam reddit incommu-
nicabilem reductivam, et in concreto. Con-
stat hoc ex dictis ad argumentum istud
illud de causatum axioma: actiones sunt re-
quisitae. Sic patet in Causis Primis

2. The first of these is the fact that the
 of the new world, and the fact that the
 of the new world, and the fact that the
 of the new world, and the fact that the
 of the new world, and the fact that the

~~SECRET~~

[illegible]

91. Respondeo, concedere
maiori, negando minorem, cum probatio
non valeat: nam uno corpore, et animo, pro-
ut est in quo homine, ut patet per se
in libro: ut probatur ex ratione. 30. Et
ex affirmativa, et negativa alia ratio. At
per uno corpus, et animum Christi in
eodem modo cum unione, quod est
in quo homine, ut probatur ex ratione.
31. Ergo hoc unum partem per aliam
universam assumpta est: et sic unum, quod
est factum mundi ut quo partes in-
stantes, est totum ut in unum ut opus

tu.

et sic. Sed hoc explicandum est. In
 hoc, et in aliis, requiritur perfectio. Et cum
 habetur. Et quidem per se. Et dicitur.
 creationem humanam esse totam unam. Et
 hypostaticam, quam unam hypostaticam
 esse dicitur. Et ab unione partem abse-
 dentem. Quia, nam creatio non est de con-
 creto humani nature, qua magis adhu-
 manetur et quod sit. Et quidem in verbis, quod
 sunt in quo hominem consistat naturam hu-
 manam. Et quod verum est. Et quod
 naturam non dicitur. Et quod
 humani-
 tate

44.

non potest explicare, quod. Et quod
 deus, quod, et quod, quod in actione ge-
 nerativa, quod dicitur unum hypostaticam.
 sed in actione generativa, quod dicitur unum
 creatum, et quod dicitur. Et quod
 est totum hypostaticum. Et quod
 deus vero actione generativa aliquid per se
 malum posuit. Et quod dicitur totum in
 hoc homine, quod dicitur. Et quod
 quod non potest est. Et quod

Humanitatem humanam, et hanc
positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

46.

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

47.

positivam, et negativam, et hanc

positivam, et negativam, et hanc

est unio hypostatica: quia productio natu-
 re complete distincta ab unione ad alienum
 suppositum esset propria illius nature sub-
 stantia. Hoc non: ergo productio humani-
 tatis assumptæ non est unio hypostatica.
 Probatur minor: dependentia nature a
 substantia, utrimo substantialiter ip-
 sam complectente, est dependentia a pos-
 teriori; sed dependentia nature com-
 plete a productione distincta ab unione
 ad alienum suppositum, non est a pos-
 teriori, sed a priori: ergo huiusmodi pro-
 ductio non est nature complete propria
 substantia. Maior suadetur: tum quia
 in divinis substantiis se habent ad natu-
 ram in posterori virtualiter; ut communiter
 docetur: tum quia substantia, quæ in positivo
 consistat, est proprietas nature ab ipsa dima-
 nans non minus, atque calor est ignis pro-
 prietas. Ite est communis sensus ex Doro-
 thoma quest. 16. art. 12. corpore, et ad
 11. primum, docente, personam causam ex
 11. principii humane nature; quod in Christo
 per unionem ad Verbum non est sequi-
 utum.

48. Probatur secundo conclusio ratione

positiva: non est, unde productio humanita-
tis sit unio hyzostatica: ergo ab hac unio-
ne productio illa realiter distinguitur. Pro-
batia antecedens: inde productio humanita-
tis habet, esse unionem hyzostaticam,
quia in vi actionis humanitas dependet
a Verbo, tamquam a substantante; hoc pro-
bat. nihil: ergo. ostenditur minor: nam
illa dependentia humanitatis a Verbo
in vi actionis, vel consistit in aliquo specia-
li influxu Verbi in actionem, et huma-
nitatem; vel in eo, quod Verbum sit purus
terminus, cui intrinseca est humanitas.
Si dicatur primum; contra est: nam ille
specialis influxus nequit esse receptivus,
et proprius causae materialis; ut est crea-
tum; sed nec potest, esse influxus spe-
cialis activus. Ratio; quia nullus in-
fluxus est ad extra, nisi per Omnipoten-
tiam; aliter, Omnipotentia non esset
summa, et illimitata ratio producendi
ad extra: ergo a Verbo secundum proprie-
tatem personalem nullus est specialis
influxus activus in humanitatem. Su-
perest, ut dicatur secundum; nempe, spe-
cialem dependentiam humanitatis a

Verbo, tamquam a substantante, stare in eo, quod humanitas in vi actionis dependeat a Verbo, tamquam a puro termino intrinseco.

49. Sed contra est: actio, ut actio est, nullam dicit dependentiam, nisi vel a principio, vel a termino desumptam. Atque productio humanitatis, neque a suo principio, neque a suo termino desumit dependentiam a Verbo, tamquam a puro termino intrinseco substantante: ergo. Probatur minus: nam humanitas tota produci potest, quin a Verbo substantetur: nullumque est principium productionis, quod istam humanitatis substantationem causet. Hinc actio non exigit essentialiter, quod humanitas sit in Verbo, tamquam termino intrinseco substantante, nisi sit productio hypostaticæ unionis. Hoc explicabimus exemplo actionis, qua producitur anima rationalis; ea enim actio non exigit essentialiter, quod anima sit intrinsece in corpore, tamquam in subiecto, nisi sit productio unionis inter animam, et corpus.

50. Dicit aliquis. Vincitur, productionem humanitatis

x
non

+ absolutas

assumptæ à Verbo non esse ex necessitate
unionem hypostaticam, ut volunt Radinus,
et Bernal: sed sua, in productio non possit
identificari cum illa unionem? Quod si hoc est
possibile, de facto admittendum est; urget e-
nim scitissimum illud: ~~unde~~ sunt multæ
plurandæ entitates sine necessitate. Contra:
eam identitatem se possibilem, tunc ne-
gatur: actus enim distincta, tum ab agente,
tum à termino, est accidens judicamen-
tale: ut est communis, et vera Philosophia;
unio autem hypostatica est substantia
simpliciter ens, et substantia in una; et
idem ens non possunt identificari: ex-
co neque productio humanitatis, et unio hy-
postatica: sed, possibilitate omnia, necessitas
est admittendi distinctionem de facto: nam
aliter, non esset idem Christus, qui conceptus
est de Virgine, et qui in culce passus; va-
riatur enim unio hypostatica. Ratio; quia
prima humanitatis productio, saltem quoad
unionem inter partes ~~absolutas~~, facta à Virgi-
ne; productiones conservativæ sunt à solo
Deo. Imo Christus singulis instantibus esset
sub variatione numerica: nam actiones, quibus
productus humanitas, sunt essentialiter

successus, et durationes fluentes. Hanc sen-
tentiam docuit in Philosophia cum D. Bonaven-
tura asserente in 2. dist. 2. quest. 3. in conser-
vatione rerum esse ~~sub~~ successionem, et hanc
non distinguere ab influentia per actionem
conservativam; et cum Scoto docente, illud esse,
quod habet res unica causatione, esse limi-
tatum ad hoc nunc. Videri potest Pe-
nado lib. 2. Physic. disp. 3. sect. 2.

51.

Oppo-

nes 1° Ex Conciliis, et Patribus contra Nesto-
rium, et Euthychitem, statuentibus, non pri-
us tempore existisse humanitatem, quam
eius unionem ad Verbum, habetur, Ver-
bum sustentasse generationem carnis; huma-
nam naturam ex Verbo sumpsisse initium;
atque ipsa assumptione fuisse creatam, et
factam: ergo fieri, seu productio humani-
tatis est unio ipsa genens a Verbo. Pro
antecedente sufficiat adduxisse illud Con-
ciliis Constantinopol. 2. (quod est generale
5.) collat. 6. post initium: in ipso utero car-
nis unitum Verbum sustentasse dicimus
generationem carnalem, tamquam propriam
carnis generationem, propriam sibi faciens;
et illud sancti Leonis, Epistola 11. ad Sulfianum:

11. natura nostra non sic assumpta est, ut pri-
11. us creata, postea assumeretur, sed ut ipsa assump-
11. tione crearetur. Confirmatur: ex Concilijs, et Patribus habetur Verbum sustentare humanitatem; hoc stare non potest, nisi productio humanitatis sit unio ad Verbum: ergo. Ratio minoris; nam per dependentiam a posteriori non salvatur, quod dependens sustentetur; aliter anima sustentaretur a suo potentijs: quod nullus dixerit. Accedit Au-
11. thoritas Divi Thomae quest. 2. art. 8. assumptio-
11. ne differt ratione et ab unione, et ab incarnatione: ergo unio hypostatica non distinguitur realiter ab actione.

52.

Concessio antecedente, nego consequentiam: Verbum enim dicitur sustentasse generationem carnalem, quoniam sustentat humanitatem, in qua generatio sustentatur: dicitur autem naturam humanam ex Verbo initium accepisse, et assumptione esse creatam, et factam, quoniam in eodem instanti, in quo humanitas incepit, absque ulla durationis morula unita fuit Verbo. Sunt itaque termini synonymi in usu conciliorum, et Patrum: humanitas non est prius creata, et postea assumpta;

Si humanitas creata est assumptione. Dices:
ideo non est prius creata, et postea assumpta,
quia ipsa assumptione creata est: ergo ne pro-
betur idem per idem, dicendum est, creatio-
nem humanitatis esse hypostaticam unionem.
Negatur antecedens: neque enim Patres, et
concilia connectunt illas propositiones par-
ticula causalis, quia, sed particula adver-
bativa, sed: ut constat ex tractato Sancti
Leonis testimonio: hoc autem modo negan-
tiam, et immediate asserunt oppositam
veritatem. At rationes et negandi errorem,
et asserendi oppositam veritatem alie sunt,
quae ad ~~propos~~ nostrum institutum non perti-
nent. Error de praesistentia humanitatis
ante unionem hypostaticam confutaretur
quidem certiori consequentia, si creatus esset
unio; sed ~~ita~~ certior consequentia non at-
tenditur, quando antecedens non est fir-
mum. Sic idem ille error cutissima conse-
quentia reverteretur, si humanitas non exis-
teret, nisi per existentiam Verbi; et tamen
propter illam consequentiam non admetti-
tur hoc ruinofum antecedens, sed reijci-
tur.

x
presens

+
tamen

88.

Ad confirmationem, concessam maiore,

Incar. C. 6^s

nego minus: nam per hoc dicitur, huma-
nitatem Verbo inherere, in ipso existere,
et ab ipso sustentari, quatenus humanitas
a verbo dependet, suppleto complementum subs-
tantiale proprium subsistentis, quod in se exis-
teret, et posset operari. Viceversa: quoniam
Verbum ab humanitate non habet posse exis-
tere, aut operari, hinc est, quod in se existit,
et ab humanitate non sustentatur. Ad
probationem minoris negat: dependentia
a posteriori non sufficit, ut dependens a ter-
minante dependentiam, sustentetur; sed
tamen non requiritur dependentia a prio-
re. Anima non sustentatur a suis poten-
tiis: non quia ab ipsis dependet a posteriori;
sed quia sunt complementum acciden-
tale animae, supposita ipsarum a substantia
animae distinctione.

99.

Ad urgentiam,
nego consequentiam ex testimonio Angelici non
bonè desumptam: nam ibi solum docet, assumptio-
nem, unionem, et incarnationem active sumptas
ratione differre; quatenus sub conceptu unionis
non exprimitur modus diversus, quo se habent
extrema; sub conceptu assumptionis exprimitur
directè natura, et connotatur persona, cui unitur;

sub conceptu incarnationis exprimitur di-
 cte persona, que carni unitur. At non docuit, as-
 sumptionem active acceptam esse formalem
 unionem; sed oppositum docuit quest. 6, art.
 5, ad 3. assumptio, inquit, terminatur ad
 27. unionem personalem, non ad unionem
 27. naturę: ergo terminus productus per actio-
 nem incarnativam est unio hypostatica: ergo
 terminus eiusdem actionis non est ipsa humani-
 tas, cum ea actio ad unionem naturę non
 terminetur. Adde: Insinuat Angelicus,
 non solum, quod productio humanitatis non
 est unio hypostatica, sed quod, nec productio
 humanitatis potest esse productio unionis hy-
 postaticę, docet enim quest. 9, art. 2. quod
 27. assumitur, oportet pręintelligi assumptioni,
 27. sicut illud, quod movetur localiter pręintel-
 27. ligitur ipsi motui. Atque, si eadem actione
 crearetur natura, et produceretur unio hy-
 postatica, quod assumitur, non pręintellige-
 retur assumptioni: ergo.

35. Oppones secundo.
 productio substantialis, que non sit formalis
 communicatio sui termini ad alienum
 suppositum, est ratio formalis, qua natura sis-
 tit in se: ergo est substantia naturę. Ad ver-

D. I., C. 2. -

bum non assumptis substantiam humanita-
tis: ergo substantialis productio humanita-
tis est illius communicatio formalis ad
suppositum Verbi, atque adeo est hyposta-
tica unio. Confirmatur primo: accidens per
actionem, qua creetur, aut conservetur inde-
pendenter à subiecto, habet formaliter
modum perfectitatis; et sic accidentia Eucha-
ristica existunt per se: ergo natura comple-
ta habet formaliter substantiam per ac-
tionem, qua producatur independentem ab
alieno supposito. Secundo: inherens
accidens, qua completur, et existit in alio,
non distinguitur ab eius productione, actio
enim essentialiter pendens à subiecto est
unio termini cum subiecto: ergo è con-
trario, actio, qua natura non dependet
à supposito alieno, est illius substantia,
ac proinde, actio, qua dependet ab alieno
supposito, est unio naturæ cum supposito.
Tertio: in divinis, unde substantia nobis in-
notuit, substantiæ sunt productiones; rela-
tiones numerum: ergo et in creatis; si hoc
ita est, in alio stare non potest substan-
tia propria humanitati, nisi in actione
productiva illius, non communicativa

ad suppositum alienum: ergo.

56.

Nego suppo-
situm antecedens: quod scilicet actio produc-
tiva naturæ sit substantialis; a termino præ-
dicti producta est substantialis denominati-
vè; sed entitativè est accidentis predicamen-
tale: ut notatum est num. ~~55~~ sed omisso 50.

supposito, nego antecedens: neque enim natu-
ra sistit in se, nisi sit ultimum, et incommu-
nicabiliter completa; quoniam dum istud
complementum non habet, non quiescit in-
tersicere, sed est in via ad suum terminum
ultimum. Quod autem natura producta
per actionem non communicativam ad ali-
enum suppositum, non sit ultimo incommu-
nicabiliter completa, constat ex dictis; et
confirmatur: nam quod sit producta per
actionem non communicativam non exclu-
dit essentialiter, quod per aliam actionem
producatur communicatio ad alienum
suppositum; sicut anima rationalis produ-
citur per actionem non communicativam
ad corpus, et per aliam actionem produci-
tur animæ communicatio, sive unio cum cor-
pore. Sed natura ultimo incommunicabi-
liter completa non potest communicari

ad alienum suppositum: ergo.

57.

Ad primam.

confirmationem negari potest antecedens: docent enim multi, quos inter Suarez, Bellarminus, et Caietanus, accidentia extra subiectum habere modum perfectissimè productum per actionem conservativam; hæc enim actio aliquid debet continere in accidentibus, quod æquivaleret subsistentiæ naturæ completæ, sed admissio antecedenti, nego consequentiam. Dissimilis; quia accidens creatum, et conservationem extra subiectum retinet exigentiam, ut communicetur subiecto; natura producta per actionem non communicativam ad alienum suppositum non hoc ipso est incommunicabilis ad alienum suppositum: unde per cuiusmodi actionem non habet formaliter subsistentiam. Ad secundam confirmationem nego antecedens, et probationem adiunctam: actio enim, qua producitur unio inter corpus, et animam dependet essentialiter à corpore, tamquam à subiecto; et tamen unio, non per actionem, sed per se ipsam unitur corpori: ergo actio essentialiter dependens à subiecto non est unio terminum cum subiecto. sed

omissis

x 58.
Oppones
verbis.
Eductio
formae
essentia
subjecti
et primo
formae
unius sub.
sec. et
prodit
et ba-
mayita-
tis affu-
et a ve-
et a-
hic
mayita-
tis cum
Verbo. No.
patet ap-
sequen-
tia. Na.

~~consequens~~ antecedenti, nego consequentiam,
et sequelam: nam actio, quae non com-
municatur naturae ad alienum supposi-
tum, non praestat, quod ~~natura~~ non sit com-
municabilis per aliam actionem, atque
actio non est substantia. Ad tertiam con-
firmationem, concesso antecedente de sub-
sistenti personarum procedentium, nego
consequentiam: tum quia productiones
in divinis sunt pro posteriore virtualiter
ad naturam; et in creatis productiones
naturam antecedunt: tum quia in di-
vinis productiones non producant natu-
ram, quam subsistentem addunt; et in
creatis productiones producant naturam;
tum denique quia productiones indivi-
duis complent ultimam naturam, illam
que addunt concreatam incommunicabi-
lem, constituendo suppositionem incommu-
nicabilem alteri, cum quo ad suam ulte-
riorem perfectionem constitueret unum
per se; et in creatis hoc non praestant na-
turae productiones; ut probatum est.

T. 58.

~~non~~

59. Ne-
K. prima

go antecedens. Primo: nameductio for-
mae substantialis est actio accidentalis; tractatur
a subjecto; et ideoeductio est unius formae unius subjecto. Sed
humanitas subagitur a Verbo; et docent Patres. M.

quod propterea esse non potest unio foris
 cum subiecto: cum cuiusmodi unio sit de
 constitutivo compositi substantialis: secun-
 do; quia data possibilitate educationis
 identificatur cum unione, praedicta iden-
 titas non requiritur ad conceptum edu-
 cationis: unio enim animae rationalis
 cum corpore educitur, et tamen non
 per actionem, sed per ipsam forma-
 liter, et ut quo unius corporis. Ratio: non
 de facto non est admittenda educatio iden-
 tificans unionem suam terminum cum sub-
 iecto: tum ne sequatur, quod compositum
 productum ab agente creato non
 possit idem numero conservari a solo
 Deo; tum ne compositum sit in continua
 numerica variatione. Ille late in Phi-
 losophia prosecutus sum; et videri potest
 Peirado lib. 1. Physic. disp. 2. sect. 2.
 Potest omitti antecedens, et negari conse-
 quentia. Ad huius probationem distin-
 guitur maior: ideo forma effusa termi-
 nat actionem essentialiter dependentem
 a subiecto, et per ipsam unita subiecto,
 quia sustentatur a subiecto in genere
 causa materialis, omittit; in alio genere,

nego maiorem. Itaque eductio est unio, cum terminis, et praeterea est unio sui cum subiecto: Ratio huius: nam si uniretur per unionem distinctam, cum hoc etiam esset educta; actio eductiva huius ulterioris unionis uniretur subiecto per aliam distinctam unionem: et sic in infinitum iretur. Tunc sic: dici probabiliter potest, quod ea ununtur inter se, quae ununtur uni tertio; sicut ea, quae cum uno tertio identificantur, identificantur inter se. Forma effusa, et subiectum ununtur actioni eductivae per ipsam actionem eductivam: ergo dici probabiliter potest, quod per eandem actionem ununtur inter se. Iam ad minorem probationem: humanitas non sustentatur a Verbo in genere causae materialis, sed in genere causae formalis: quatenus Verbum supplet pro substantia, quae est veluti fulcrum, et sustentaculum, ut natura in se sustentetur, et reddatur incommunicabilis alteri substantiae, quae non sit de naturali ipsius complemento.

Sect. I.
De causa efficiente unionis
hypostatice.

Quum, ut fœdum, sive
 aet divinas personas per Omnipotentiam ig-
 sis communem, esse causam unionis hyposta-
 ticæ, atque adæi incarnationis divini Verbi,
 certum dogma est: pro quo videtur potest Beta-
 vius tom. 2., lib. 2., cap. 2. Verbum ipsum
 in genere causæ efficientis nullum specialem
 influxum, non communem alijs divinis per-
 sonis in unionem hypostaticam præstare,
 est inconcussa Theologorum sententia. à qua
 discessit quidam Francisc. Abre, et cui non
 penitus acquievit Wading. Rationem commu-
 nis ^x iam supra dedimus: quoniam Omni-
 potentia est summa, et illimitata virtus
 producendi ad extra; quod ita non esset,
 si aliquis influxus effectivus in unionem
 hypostaticam esset à Verbo præstus secun-
 dum proprietatem personalem. Et ceterum
 est Theologicum axioma: indivisa sunt
opera Trinitatis ad extra; quod Patrum, et
 Conciliorum testimonijs exornatum vide
 apud Montaniam diss. 4to. de Trin., sect.
 10.

x
 doctri-
 na,

61.

Superest resolvendum: an Bea-
 tissima Virginitas Virgo præstaret physi-
 cum effectivum influxum in unionem

Hypotheticam? Communissima sententia est ne-
gativa, et docetur ex Dñe Thoma variis in
locis, et precipue quest. 35, art. 2. Ex authoribus
~~hujus~~ hujus sententiae concedunt multi, Virginem
potuisse effective concurrere ad hypostaticam
unionem, et sic docet Suarez; pauci item
possibilitatem negant, quos ducit Vazquez.
Affirmativam sententiam tuentur Becanus,
Granadus, Bernal, et alij, quos citatos sequen-
tur Munuera diss. 6. sect. 3. et Aranda
lib. 3. diss. 2. sect. 3. Hæc sententia contendit,
Virginem concursisse effective ad illam unionem,
qua Verbum assumpsit unionem inter corpus,
et animam, quod quid sit, an etiam produ-
xerit uniones, quibus Verbum sibi copula-
vit eas ~~ex~~ humanitatis partes? Cum
effectivum concursum, si illum Virgo prest-
tit, profluxisse non a potentia naturali, sed
a potentia obedientiali, atque elevata divini-
tatis, arguitur.

x
absolu-
tas

62. Conclusio. Beatissima Dege-
nitrix physicum effectivum concursum prest-
tit in unionem hypostaticam. Probatur ex Pa-
tribus, id non obscure insinuantes. Epipha-
nius, Orat. de Deipara: ipsa terræ, Cælique
Mediatricæ sanctam unionem effecit. Hesichius,

homil. 2. de Beata Virgine, ipsam appel-
 lat, incarnationis instrumentum. Ambro-
 sius, epist. 82: per hominem, et mulierem ca-
 71. 20, yecta est de paradiso; per Virginem
 77. juncta est Deo. Bernardus, homil. 2.,
 superius est, dicit, Virginem esse illam
 77. feminam, quae tua sata evangelica, car-
 77. nem, animam, divinitatem fermentavit
 77. in unum hominem (Deum). Ita sic: quod
 honorificum Virgini (Dugeneritici est, et Pa-
 trum testimonii. firmata, id est conceden-
 dum est; utrumque hoc concurrens concursu ac-
 tivo in unionem hypostaticam: ergo.

63.

Probatum
 conclusio a ratione: Beatissima Virgo est verè,
 et proprie Dei Mater; ut est fidei dogma:
 ergo si influxus materni alicuius posuit, rati-
 one cuius Deus homo positus est; illud autem
 non est aliud, nisi unio hypostatica: ergo hoc si
 influxus materni a Virgine producta est.
 Consequentia quorum enthematis probatur:
 causa compositi est causa compositionis;
 ad Beatam Virgo ex si influxus materni
 est causa huius compositi, quod est christus,
 homo. Quod: ergo est causa compositionis.
 At non esset causa compositionis, nisi si influxus

posuisset aliquid, ratione cuius Deus homo
 posuit est: ergo. Confirmatur, et explicatur:
 producens tantum materiam, aut tantum
 formam, non producit totum, quia nempe
 totum non ponitur ex materia, aut ex forma
 positione. Itaque recluso influxu in unio-
 nem hypostaticam, Virgo solum posuisse
 humanitatem, ex cuius positione non ponitur
 totum, quod est Deus homo: ergo in vi influ-
 xus materiam non produxisset totum, quod
 est homo Deus: ergo, ut in vi influxus positi
 sit Mater Dei, necessarium est, quod terminus.

64. Illius influxus sit unio hypostatica. Probat:
 non potest in vi influxus esse secundum
 proprietatem Dei hominis Mater, si solum
 produxerit unionem inter corpus, et animam:
 ergo requiritur, quod hypostaticam unionem
 Virgo causaverit. Probat antecedens: non
 potest esse secundum proprietatem Mater
 Dei hominis in vi illius influxus, qui præcipue
 aliquid posuit, ex quo connaturaliter resul-
 taret homo purus, et quod naturaliter exi-
 geret non dari hominem Deum. Falsus esset
 influxus, qui tantum produxisset unionem inter
 corpus, et animam: ex hac enim resultat
 natura completa naturaliter exigeret

substantiam propriam, qua constituitur homo
 vereus, et excluditur homo (Deus: ergo.

63.

Præterea. Unio hypostatice est à solo Deo producibi-
 lis: ergo in illam Virgo citata non influxit. Pro-
 batur antecedens; nam unio hypostatice est Om-
 nipotentis apex: cumque sint creaturæ, omnes
 à solo Deo sunt producibiles, ut Angelus;
 id de unione hypostatice tenendum est. Huc
 faciunt Patrum testimonia, quibus totum
 opus incarnationis tribuitur Spiritui Sancto;
 11. iuxta illud Luc. 1: Spiritus Sanctus super-
 11. venit in te; et Matth. 1: quod in ea natum
 11. est de Spiritu Sancto est. Ergo Virgo non
 influxit activè in unionem hypostaticeam.
 Confirmatur: aut Virgo potuit elevari ad
 creandam animam rationalem assumptam
 à Verbo; aut non? Si dicatur primum:
 eodem argumento, quo probatum est, produxis-
 se instrumentaliter unionem hypostaticeam,
 probabitur, creasse instrumentaliter animam
 rationalem; quod nullus dixerit. Si secun-
 dum: cum magis opus sit unio hypostatice,
 quam unius creatio, dicendum erit Virginem
 non potuisse instrumentaliter concurrere activè
 ad cuiusmodi unionis productionem.

66. Quod antecedens: cum probatio in-
 tingatur: nam licet materia prima sit im-
 perfectior forma substantiali, nihilominus,
 materia a solo Deo est producibilis, et forma
 potest produci ab agente creato. Si Angelus
 est a solo Deo producibilis, id habet, quo-
 niam non nisi per creationem ex nihilo sub-
 iecti est producibilis; et supponendum aliter
 de cetero, nullam creaturam esse elevabilem
 ad creandum creatione sumpta pro produc-
 tione ex nihilo subiecti. Simile autem ar-
 gumentum non est pro unione hypostatica;
 quoniam in sua perfectione excedat substan-
 tiam angelicam: ut in simili docui in tracta-
 tu de anima. Ad confirmationem: proba-
 si latius in philosophia, virtutem ad creandum,
 creatione pure philosophica pro actione produc-
 tiva sui ex nihilo subiecti, non esse proportion-
 alius Dei: secus de creatione accepta theo-
 logicè. Doctrinam istam capies, si bene in-
 telligas discursum Divi Thomæ in dispu-
 tatis quest. 3. de creatione art. 2. Premittit,
 quod creatio excludit duo præsupposita, videli-
 cet materiam præsuppositam, et agens præ-
 27. et concludit: igitur sic creatio strictè acci-
27. gitur, constât, quod creatio non gessit, nisi

- 11. primo agentis conveniunt; nam causa secunda
- 11. non agit, nisi ex influentia causae primae, & sic
- 11. omnis actio causae secundae est ex suppositione
- 11. causae agentis. Admitto itaque primam dis-

unctam partem de creatione prae philosophica,
 & nego, quod desumitur; tum quia creatio ani-

priorita-
 me gignit suppositum, ad incarnationem; tum quia
 te natu-
 pro elevatione ad creationem animae non est. Pa-

61

tum auctoritas: elevatio autem Virginis fuit
 ad incarnationem; hoc est ad unionem hy-
 postaticam efficiendam, ut ex Patribus proba-
 tum est. Omittere potest secunda pars disuncti,
 & negabitur sequela: cuius probationem ad-
 iunctam esse nullam, constat ex dictis ad
 argumentum.

67. Quod addebatur ex scriptura,
 & Patribus non valet: nam totum incarna-
 tionis opus tribuitur Spiritui Sancto, non ut ex-
 cludatur activus Virginis concursus in uni-
 onem hypostaticam: sed ut asseratur Spiritum
 Sanctum concurrere principaliter ad eam ani-
 onem, & simul supplere pro humana
 parte. Hinc concesso antecedente, nego con-
 sequentiam.

68. Instas. Potentia obedientia-
 lis, aut est cuiuslibet ad quodlibet; aut est

tantum ad effectum, qui sine illa potentia
 non potest? si hoc: ergo in Virgine
 non est potentia obedientialis ad efficien-
 dam unionem hypostaticam; hęc enim
 sine Virginis effectivo concursu potuit
 produci: si illud: ergo non est specialiter
 honorificus Virgini concursus ille effecti-
 vus in unionem hypostaticam: potuit enim
 similiter concurrere instrumentaliter, et per
 potentiam obedientialem lapidis, vel lignum. —
 In primis est medium: ut nec sit potentia obe-
 dientialis cuiuslibet ad quodlibet, neque sit
 tantum ad effectum, qui sine illa non
 potest; sed ut in quolibet sit ad aliqua.
 Sic docet D. Thomas quest. 6. de potentia
 11. art. 4. ad 2. : nihil prohibet, quin natura cre-
 11. ata sit in potentia ad aliqua faciunda per
 11. divinam potentiam. Quod in Virgine sit
 ista potentia ad faciendam unionem hypos-
 taticam, ex congruentia probamus, et Satum
 testimonij firmamus; quin sit ratio similis
 ut ista potentia in rebus ceteris ponatur. De-
 inde: admitto primam distincti partem, et
 nego consequentiam. Ad probationem adven-
 tum: concursus quistus a Virgine est specia-
 liter honorificus, quoniam vel fundat relationem

maternitatis, vel cum ista relatione connectitur,
 et neutrum convenire potest concursui activo,
 quæm alia quæpiam natura præstaret in unio-
 nem hypostaticam. Denique: potest distinguere
 secunda pars disjuncti: potentia obedientialis
 est tantum ad effectum, qui sine illa poni
 non potest, aut simpliciter, aut secundum
 modum, quæmittit; præcise qui sine illa poni
 non potest simpliciter, nego hanc partem,
 et consequentiam; cum ad iuncta probatio
 non uaget. Da, quod visio Dei sit qualitas
 absoluta; potest simpliciter poni absque intel-
 lectus creati concursu; sed quoniam nequit
 poni secundum modum vitalitatis indepen-
 dentem ab illo concursu: ideo in intellectu crea-
 to est virtus obedientialis ad Deum visionem.
 Descendere similiter in Mariam: hypostatica
 unio potest poni simpliciter absque concursu
 su Virginitatis; sine isto nequit poni ita, ut Vir-
 go vere, et proprie sit Mater Dei: ergo.

69.

Obicitur

secundo: nasci, et generari est propriè supposito-
 rum: docet enim Angelicus quest. 35. art. 1.
 n. nasci tribui naturæ, ut termino; personæ vero,
 n. vel supposito, tamquam subiecto; et hunc re-
 uctur Gabriel contra communem sensum

affirmans humanitatem natam esse ex Vir-
gine. Ergo ut genitus, et natus sit ex Virgine
Deus, sufficit, quod homo genitus, et natus sit
Deus; sed ad hoc non requiritur, ut Verbo
concipiat actus ad unionem hypostaticam,
sed sufficit, quod in eodem instanti, in quo
Verbo generatur humanitas, Deus uno-
nem hypostaticam producat: ergo. Confir-
matur: non quia dicitur, sed quia vere inter-
ficiat Deum; quia per eorum actionem de-
ducta est unio humana, et sic humanitas
separata est a Verbo; non quia Deus re-
surrexit per hoc, quod fuit reproducta unio
in ea partes absolutas humanitatis, non de-
missas a Verbo: ergo.

10. Concesso antecedente,
nego consequentiam: nam quomodo generari,
et nasci possunt, tamquam de subiecto, de
persona, aut ~~personae~~ supposito: nihilomi-
nus non potest Verbo secundum proprietatem
generare Deum, si influxu nihil generat,
ex quo resultat homo Deus: nec non fa-
cit, quod natura, quae est terminus genera-
tionis, una cum supposito Verbo constituit
hominem Deum, sic Mater humanae generat
predestinata, non propter, et per se, sed

denominativè, et per accidens dicitur genera-
re prædestinatum: quia inibi influxus non
gignit aliquid, ex quo resultet homo prædes-
tinatus. Itaque Virgo generat hominem
dum, non denominativè, et per accidens;
sed proprie, et per se: non ad modum,
quo alij mactes generant prædestinatum;
sed quo generant hominem: ergo.

11. Ad
confirmationem, concessa prima parte
anecedentis, nego consequentiam. Ratio, quia
Iudei destruentes unionem humanam, cum
qua connectitur illius unio hypostatica ad
verbum, destruxerunt aliquid, ratione cuius
totum destructum erat. Deus: nunce unio-
nem illam hypostaticam. Et non producta
unione hypostatica nihil produxisset Vir-
go, ratione cuius possum esse totum, quod
est homo Deus. Dignetur: ut totum destru-
atur, etiam formaliter, sufficit, quod des-
truitur aliquid eius constitutivum, et est con-
stitutivum hominis. De unio inter corpus, et
animam humanitatis assumptæ: ut veris to-
tum ponatur, requiratur, quod ponantur
omnia constitutiva; et sic neque illative
producere totum causa non producit partem.

ex cuius gestatione debent gigni totum. Ha-
 beant duas dignitates, ut iudei ad facientes
 unionem humanam interfecerint Deum;
 et ut Virgo debuerit producere unionem
 hyposomaticam, ut Deum genuerit. Hec
 secunda secundam partem antecedentis:
 eodem enim modo describendum est de
 resurrectione, atque de generatione; ac prae-
 se in resurrectione reproducta est non
 solum unio humana, sed eius unio hy-
 potatica unio ad Verbum, ut Deus resur-
 rexisset dicatur.

19. In hac. Inq. Matres
 nec substantiam naturae, nec huius ad illam
 unionem produciunt, sed Verbum solum.
 Respondetur q. Negativus, quoniam aliae Matres ges-
 tant in filios: exco Virgo non praestat concupiscen-
 tiam in unionem naturae humanae cum Verbo di-
 vino. — Ex nostra prima probatione, conce-
 ditur maior, et negativus minor; nam et prae
 honorificum. Virgini est, et ex Patrum testi-
 monio habetur, Virginem activè concupiscen-
 tiam ad unionem hyposomaticam. Ex secunda ve-
 ro probatione distinguitur maior. Matres nec
 substantiam, neque huius unionem ad na-
 turam produciunt, et tamen produciunt.

Incar. C. 1.

quod ex ipso naturaliter resultat. Ita
concedo: aliter, nego maiorem. Atque in vi
influxus materni, qui non terminatur ad uni-
onem hypostaticam, non posset Virgo ad-
quod, in quo resultaret homo & Deus: ergo
non solum iste influxus Virginis tribuendus
est, ut mater, & per se, ut Dei Mater. Re-
lege rationem, qua probationem conclusionis
trahebamus numero, ~~64~~ 64.

13.

Replicabis.
Influxus Maternus est causæ principalis: nam
dicens est, quod principaliter generat; sed in-
fluxus in unionem hypostaticam constitutus à
Virgine esset causæ instrumentalis: ergo non
esset influxus maternus; ac proinde non re-
queretur, ut Virgo sit Mater Dei. Additur: Vir-
go est naturalis Mater Dei secundum huma-
nitatem; sed non esset, si requireretur eius con-
cursum activum ad unionem hypostaticam: ergo
iste non requiritur. Maior eorum Patribus constat;
& asseritur à D. Thoma quest. 35. art. 3. —
Distinguo maiorem: aliquis influxus maternus
est causæ principalis, concedo: ille numerum,
cuius terminus natura producta; omnis influ-
xus maternus, nego maiorem: nam influxus,
cuius natura cum supposito divino constituitur

x
est

hominem Deum, de quo, tamquam de subiecto, dicitur generari, et nasci, non potest esse causa principialis, prout hic contra ponitur causa obediens. Concesso deinde minore, nego consequentiam. Ad additamentum: Virgo sit naturalis Mater Dei, quatenus genuit Deum hominem, ut principium conjunctionis in similitudinem naturae. Insurgit: quatenus concurreat per virtutem naturaliter de se aptam ad formationem corporis Christi, et ad eius unionem cum anima, supplente Spiritu Sancto pro humano Patre. Est tamen Mater admirabilis, et miraculosa, quatenus in vi influxus materni posuit est homo Deus.

14. Insistit: in vi actionis, qua Virgo producit humanitatem, ponitur homo Deus: ergo ut sit Mater Dei non requiritur concursus activus in unionem hypostaticam. Probatur antecedens: nam genus Verbum assumpsit corpus, et animam, quam se producit ipsarum partium unio: qua propterea in ea suppositione, posita productione unionis humanae, necessarium fuit, quod humanitas esset unita Verbo; vel quia, ut aliqui dicunt, non est unio hypostatica, nisi ad

partes alias humanitatis; sed quia, ut alibi
 placet, posita unione hypostatica ad partes
 necessarium erat, quod generetur unio hypo-
 statica ad unionem illarum partium. — Ne-
 go antecedens; et transmitto totam eius proba-
 tionem (de qua suo loco disputabitur) neque
 enim aliquid vincit. Ratio: nam concursus
 activus in unionem partium humanitatis, ne-
 que ratione sui, neque ratione terminum pro-
 ducti presupponit unionem partium cum Ver-
 bo: ergo in vi illius tantum concursus praestit-
 a Virgine non generetur homo Deus. Nota be-
 ne: in vi illius concursus non generatur hic homo;
 generendus esset homo purus; sed quoniam hic
 est homo Deus, ut generetur ex vi concursus,
 requiritur, quod actio Virginis terminetur, non
 ad solam humanitatem, sed et ad unionem
 hypostaticam.

15. Dices tandem: Ut Virgo proprii,
 ac vere dicatur Mater Dei sufficit, quod in eo-
 dem temporis instanti, in quo anima Christi uni-
 ta est corpori per concursum maternum, si-
 mul tota humanitas Verbo sit unita per di-
 vinam efficientiam: ergo non requiritur
 Virginis efficientia ad unionem hypostati-
 cam. Constat antecedens ex Concilio, et Patru-

- bus, ex illo principio probantibus. Virginem
verè, et propriè esse Dei matrem; quoniam
non prius existit humanitas, quam fuerit
à Verbo assumpta: unde Angelicus quest.
35, art. 2. citatis Cyrillo, et Ephesina synodo,
11. ne concludat. solum sic negare posset, quod
11. Beata Virgo verè sit Mater Dei, si vel
11. humanitas prius fuisse subiecta conceptioni.
11. et ^{Nativ} ~~conceptioni~~ ^{ut} ~~conceptioni~~, quam homo illi fuisse Filius
11. Dei. Sicut Photinus posuit; vel humanitas non
11. fuisse assumpta in unitatem personarum, vel hy-
11. posita Verbi Dei. Sicut posuit Nestorius.

76.

Facta

duplex vires habet. sed quæ debilitari possunt.
Primo; nam probabitur similiter ad Dei ma-
ternitatem sufficere, quod Virgo subministra-
vit materiam pro corpore efformando,
quoniam activè concurrebat, tum ad eius effor-
mationem, tum ad unionem cum anima.
Uterque autem concursus activus requiritur
ad veram maternitatem: ut ex meliori
philosophia statuant fidei omnes, qui ne-
gant, Virginem prestitisse concursum acti-
vum ad unionem hypostaticam. Secundo;
quia similiter probabitur, non debuisse pre-
cedere unionem hypostaticam corporis, et

arum, et subsequi productionem unionis
illarum partium inter se per efficientiam
Virginis, ut haec vera sit Mater Dei. Id
tamen requiri docent, Suarez, Aldate, Ma-
rin, et non pauci ex adversariis: ut scilicet
hac via melius occurrant probationi nos-
træ doctrinæ.

- II. Ductæ nego antecedens; et
ad probationem ex Conciliis, et Patribus,
quam explicat Angelicus, sic respondet.
Orthodoxi cum Nestorodoris in hoc conveni-
ebant præsupposito: quod Beata Virgo sit
mater illius hominis, qui est Christus; iuxta
clarissimas scripturas, quale est illud Ioan.
1. 12: era Mater Iesu ibi. Hoc supposito,
negari non poterat, Virginem esse Dei
Matrem, nisi asserendo, aut Filium Vir-
ginis fuisse prius hominem quam, aut
humanitatem non fuisse assumptam
à Verbo in unitatem suppositi divini.
Ipsæ Concilia, et Patres, ut utrumque
errorem damnent, et Virgini asserant
Dei Maternitatem, statuunt, non prius hu-
manitatem existens, quam fuit à Verbo
assumpta. At Patres, et Concilia, non
dissentant, sed supponunt ea, quæ requiruntur,

ut Virgo sit Mater filius hominis, qui est Christus: sequitur autem, quod in vi influxus generis sit positus sit homo Deus: sicut sequitur, quod in vi influxus generis ab aliis Materibus conatur homo generis. Atque nisi efficiencia Virginitatis attingat unionem hypostaticam, non generetur homo Deus ex vi influxus materni: ergo. Nec ~~per se~~ doctrinam hanc dependentem facimus a principio dubio: sed ex doctrina fidei inferimus probabiliter necessitatem efficientis erga unionem hypostaticam, et hunc probabiliter concludimus, Virginem contulisse eiusmodi efficientiam. Nec autem modus discurrendi est usitatus in questionibus Theologicis, in quibus nihil frequentius, quam ex principis fidei, adiunctis alijs probabilibus, conclusiones probabiles deducere: quin ~~pro~~ propterea fidei doctrina fiat dependens a principis dubijs.

78. Pro doctrinae traditae complemento rogabis: an Virgo sit elevata ad activum concursum in hypostaticam unionem per intrinsecum principium? Non cogit ad affirmandum ex eo, quod in tractatu de gratia docuerim, elevationem po-

x
est

tentiarum vitalium ad actus super nos
auxiliares fieri titulo connaturalitatis
tati per principia intrinseca. Ratio: nam
isti actus manent in ipsis potentiis; et con-
naturalius, quod potentia per habeant in-
trinsece virtualiter illos actus, qui sunt
formaliter perfectiones intrinsece ipsarum.
ea autem intrinseca virtualis per habentia
non potest absque elevatione per principia
intrinseca. At efficientia unius hyposta-
tis non est formalis intrinseca perfectio
ipsius: quia propter non est eadem ratio.
ut elevatio fieri deberet per congru-
entiam intrinsecum.

79

Nonominus in-
clino vehementer in hoc, ut istius modi
elevatio facta fuerit per intrinsecum su-
pernaturale congruentium. Ratio, nam
hoc quidem est possibile, et Virgini ho-
norificum, et satis insinuat a Patribus,
ex quorum testimonio colligitur,
Dei maternitatem esse gratiam sancti-
ficantem: quod fusi ostendunt Rigol.
Ligg. 79. sect. 2., Christoph. de Vega in
Theologia Mariana, et Cardenas de
gemino Sydere; multi que alij. Atque

forma sanctificans debet esse intus in
 subiecto inherens; ut probavi in tractatu de
 gratia: ergo Deumaternitas est forma in-
 trinsece inherens. Igiter donum mater-
 nitatis affert duo: & habitum elevan-
 tem ad concursum maternum. qui est idoneitas
 ad generandum hominem Deum, & maternitas
 fundamentaliter; & ipsum concursum mater-
 num, in quo stat actualis relatio mater-
 nitatis. Hec optime explicata videre potest apud
 Silvestrum de Sacedra, in presclaro opere
 de sacra Trinitate, lib. 1., cap. 2.

Sectio quinta

(Decompositione facta in vi
 unionis hypostaticæ.)

80. Conclusio. Christus ~~unus~~ realiter Dominus
 sumptus est vere, & proprie persona compo-
 sita in vi unionis hypostaticæ, necentis naturas
 divinam, & humanam in unitate personæ. Et
 communissima sententia cum Dico Thoma,
 pro qua stant Suarez lib. 7., sect. 2., & Vas-
 quius lib. 16., cap. 2. Opposita sententia
 fuit antiquis theologis familiaris cum Ma-
 gistro Alexi, Bonaventura, Scoto, & Du-
 rando, qui omnes negant in Christo veram,
 & propriam compositionem, & solum latam

impropiam concedunt. Dixerunt fere nil habere de re, sed multum de voce, & aliquid utilitatis ad recte loquendum.

81.

Probatum

- conclusio ex auctoritate Conciliorum, & Patrum.
- In quinta synodo generali, quae est secunda
- 11. Constantinopolitana, actione 8., Can. 2: si quis
 - 11. non confiteretur unionem secundum com-
 - 11. positionem, sive secundum subsistentiam
 - 11. factam esse. & ideo unam eius subsisten-
 - 11. tiam compositam, qui est Dominus Noster
 - 11. Iesus Christus... anathema sit. In sexta
 - synodo generali, quae est tertia Constantinopolitana, act. 13. cap. 6: Si quis non con-
 - 11. fiteretur ex duabus naturis, id est, Deitate,
 - 11. & humanitate, unum Christum.... sive
 - 11. unam subsistentiam compositam, quod
 - 11. est ipse Dominus Noster Iesus Christus,
 - 11. anathema sit. Eadem docentur a Patribus, Dionysio, Athanasio, Damasceno, Hilario, Augustino, & Gregorio, ut merito dixerit Petrus Diaconus lib. de Incarnatione,
 - 11. & gratia cap. 3. a sanctis Patribus adu-
 - 11. natione divinitatis, & humanitatis Chri-
 - 11. stus Dominus compositus predicatur. Pa-
- trum testimonia vide apud citatos suos,

et Augustinus. Tunc sic: Concilium Lateranense sub Martino I. consultat. s., cap. 17. illos damnat, qui ea, quae de Christo in canonicis quibus Synodi definita sunt, negant, proque et secundum veritatem dicta esse. Atque in illius Synodi canonicis, definitionem est unicum naturae in Christo factam esse secundum consubstantialitatem unam cum esse substantiam compositam: ergo Christus Dominus realiter singularis est proque, et vera persona composita.

82.

batia et ratione conclusio. Si Christo Deo et consubstantiali per spiritum unionem naturae humanae, et persona. Unde: ergo totum quod asseritur est verum, et proque compositum. Rite consequentia: tum quia totum asseritur non est aliquid commune simpliciter atque spiritus sic indivisibile; tum quia vera, et proque compositio est duorum extrinsecum per spiritum unionem positio; tum quia implicat vera, et proque actualis pars, quoniam sit in vera et proque actuali compositio: humanitas autem in Christo Domino est vera, et proque actualis pars. Constat hoc ex theodoro Caesariensi, Rustico Diacono, et ex Divo Athanasio.

quos adducit Origenes, diff. general., quest. 2.,
centam. 5., num. 1: probant enim; humanita-
tem idcirco non esse hypostasim, quia est
pars Christi. Progreſſion: Atque totum, quod
resultat non est unum compositum natura-
le, sive una natura: ergo est unum compo-
situm personale, sive una persona: ex quo
Christus Dominus realiter sumptus est
verus, et proprius persona composita.

83.

Oppo-
nes 1: propria compositio fit ex partibus pro-
priis talibus; sed in Christo extrema unio-
nis non sunt partes propriæ tales: nam
de ratione partis est, esse quid incompletum,
et hoc repugnat Verbo: ergo in Christo non
est propria compositio. Confirmatur primo:
verum, et proprium compositum est ex
actu, et potentia; sed in Christo Verbum, et
humanitas non comparantur, ut actus, et
potentia; quæ enim ita comparantur, se mu-
tuo perficiunt: ergo. Secundo: verum, et pro-
rium compositum est maius, et perfectius
suis partibus diversive; sed Christus non est
quid maius, et perfectius Verbo diversive ab hu-
manitate: ergo. Tertio: unum, vel quasi unum identi-
catum divinarum Personarum cum Esentia;

non fiat, ut ex illis resultet unum com-
positionis: ergo nec sufficit unum hypostatica,
ut ex verbo, et humanitate unum compo-
situm resultet.

84.

Concedo maiorem: nam

Sicut pars actualis dicitur relationem ad compo-
situm actuale, ita et ad actuale partem;
et ergo minorem: nam cum in Christo huma-
nitas sit vere, et proprie pars, consequens est,
ut Verbum sit vere, et proprie composita ra-
tio: nam si dicatur, quod humanitas est vere,
et proprie pars sine relatione ad veram, et
proprie compositam, similiter dici poterit,
quod sit vere, et proprie pars absque relatione
ad verum, et proprium compositum. Hinc
non satis consequenter procedunt, qui cum
Vocant negant rationem partium pertinere
ad compositionem, qui est in Christo. Quod
autem divinitas sit pars Christi, constat ex
Damasceno, Nizeta, Imp. Justiniano in edicto
fidei, et ex Joann. Maxentiano, videndis
apud Aldre de p. 31., sect. 4. num. 12;
11. Maxentij verba hec sunt: partes Christi, di-
11. vinitas eius, et humanitas sunt in quibus,
11. et ex quibus pex se est. Nota: cum Patres
negant humanitati propriam hypostasim,

quia pars Christi est. recte arguunt; quia est
 pars, quae ad suam ultimam perfectionem con-
 stituitur unum per se; cumque id non conve-
 niat Verbo: hinc est, quod ex ratione partis,
 constituentis Christum nihil sit contra Ver-
 bi propriam hypostasim. Iam vero ad me-
 moris negatæ probationem, nego proposi-
 tionem: de ratione namque partis est præ-
 se, quod sit aliquid intrinsecum rei, quæ
 affectu constituitur aliam entitatem; et hoc
 convenit Verbo, quod est terminus quæ in-
 trinsecus unionis. Hinc incompletio, de-
 pendentia, et alæ similes imperfectiones,
 non sunt de ratione partis ex toto genere,
 sed de ratione partis finitæ.

85.

Ad primam
 confirmationem, concessa maiore de compo-
 sito tum naturali, tum personali, nego mi-
 norem, et adiunctam probationem in tota
 sua universalitate: nam actus purus com-
 paratur ad potentiam, ut hanc perficiat,
 non ut invicem ab ipsa perficiatur; quod
 a ratione, et ab authoritate Divi Thomæ
 probatum est, ~~non~~. — Ad secundam,
 nego maiorem, universaliter sumptam:
 nam compositum ex parte simpliciter

x
 n. 3.

infinita et ex parte finita, esse non potest
 malus, et perfectus ex parte simpliciter in-
 finita, quod & paritate conlegetur ex Deo,
 et creaturam explicatum est num. 23. 16.
 adde hanc dignam Quod Augustinus
 sententiam pat. 11. in Joannem: Si
fueris seu Deo minor vis si vis cum
 11. Deo maior Deus non est non est ille
 11. maior sed tu seu illo minor. Ad ter-
 tiam, concessio antecedente, nego consequen-
 tiam: ad eam enim compositionem
 requiritur vera unio, et quod extrema in
 essentia vere sint distincta; quia propter
 cum Divina Personae non proprie unio
 in natura; sed sint prorsus idem cum ipsa
 natura, non faciunt propriam composi-
 tionem: ut ex Divo Augustino probat Sua-
 rez. Contra: Verbum, et humanitas sunt
 extrema, quae distinguuntur in essentia, et
 inter ipsa datur vera unio: unde faciunt
 propriam compositionem.

86. Insurgis. sicut
 una Persona Trinitatis non est pars Dei,
 11. ita nec pars Christi Deus dici potest quia
 11. pars rei ullius Deus esse non potest; et con-
 11. trarium absurdissime dicitur: docet Augustinus

- lib. 3. contra Maximū., cap. 10. Atquē ad
 propriam compositionem spectat ratio par-
 tium: ergo. — Dicendum, Augustinum acce-
 pisse rationem partis strictē nimis, et prout affert
 incomplectionem, et perfectibilitatem. Ideo nego
 rationem partis competere divinitati in Persona
 Christi, quia alioquin Filius Dei ante Incar-
 nationem non esset totus et per accipsum hu-
 manitatis crevisset. Concessa sub hac expli-
 catione maiore, distinguo minorem: illam
 concedo, de ratione partium secundum pro-
 prium essentialē conceptum, de quo Pa-
 tres adducti in solutione argumenti; et illam
 nego, de ratione partium nimis strictā, et
 prout reperitur in partibus finitis. Eadem
 solutione exponendus est Angelicus quest.
 2. art. 2. ad 2. dicens: quod Christi compo-
sitio, non dicitur esse ratione partium, sed
 totius ratione numeri.
87. Suppones 2.º persona
 solū dicit in recto personalitatem; sed Per-
 sonalitas Christi simplicissima est: ergo Per-
 sona Christi composita non est. Confirmatur:
 Persona Christi est Persona Verbi; sed Per-
 sona Verbi non est composita: ergo Persona
 Christi non est composita. Vigetur: si Christus

persona composita. In Christo datur
 persona humana creata, et temporaria. Sed
 hoc est absurdum maius: ergo Christus non est
 persona composita. Sequela maius pro-
 bat: quia persona humana non est ali-
 ud, nisi personalitas, et humanitas, eorum
 unus est persona composita.

88.

Admissa

maior, et concepta minor, nego consequen-
 tem: nam licet Persona Christi solum
 offerat in recto simplicissimam Verbi per-
 sonalitatem, adhuc Persona Christi realiter
 sumpta est composita; sicut licet hoc con-
 ceptionibus solum offerat in recto subiec-
 tum simplex, nihilominus realiter sum-
 ptum est compositum. Solutio explicatione
 non eget: cum sit ipsa doctrina, quam tra-
 dunt adductis supra canonibus quinta, et
 sexta Synodus. Ad confirmationem, con-
 cessi maiorem, distinguo minorem: Persona
 Verbi specificative, et secundum esse divinum
 non est composita, concedo; reduplicative,
 et sicut coniuncta cum humanitate unius
 Christi, nego minorem, et consequentiam.
 Quo pacto in his predicationibus, Persona
 Verbi non est composita; et Persona Christi

- est composita, varietate subiectum, dicitur
 11. ex Divo Thoma, nuper citato. Persona,
 11. sive hypostasis Christi dupliciter potest con-
 11. siderari. Uno modo secundum illud, quod
 11. est in se, et sic est omnino simplex, sicut
 11. et natura Verbi; alio modo secundum
 11. rationem personae, vel hypostasis, ad quam
 11. pertinet subsistere in aliqua natura, et se-
 11. cundum hoc persona Christi subsistit in
 11. duabus naturis. Unde licet sit ibi unum
 11. subsistens, et tamen ibi alia, et alia ratio
 11. subsistendi, et sic dicitur ~~in~~ persona compo-
 11. sita, in quantum unum duobus subsist-
 11. it.

89. Ad ueritatem ergo maiorem; et
 ad probationem, dico, personam humanam
 esse compositam ex humanitate, et persona-
 litate propria; cum autem persona compo-
 sita, quae est Christus, constituitur ex huma-
 nitate, et personalitate Verbi. inde est, quod
 in Christo persona humana non sit. Nec
 Christi persona dicenda est creata, aut tem-
 poralis, nisi aliquid expresse addatur; ita ut
 humanitatis ratio habeatur: ut ex Divo Da-
 masceno notavit Vasquez. Nec quod de Chris-
 to, prout realiter ex duabus naturis, dicitur,

De humanitate vbi dicitur per dictionem. Inter
nos per communicationem substantiam in
verbo. Quod dicitur se per dictionem. Unde
dicitur dicitur, Christus unitus sum per
verbum consubstantialis vero de
patre verbum consubstantialis vero de

9.

94. *Ubi est eadem persona Christi, et Verbo, et
non? si personae: ergo in Christo est multi-
plex persona. Si unus: ergo vel persona
Christi non est composita, vel persona Verbi
non est simplex: hoc est absurdum: ergo—
concedo personam esse unam, et ergo
secundam: neque enim multiplicatur
persona nisi personarum multiplicatione
et non in hoc loco non habet. Ad id
quo congruatur pars concessa, dicendum:
eadem personam in Christo, id est in Verbo esse
compositam post incarnationem. Incarna-
tionem autem importare subiectum, Christus
est non subiectum; Verbum: unde simpli-
ter dicitur, Christus est persona composita,
et hoc de Verbo, sine adito, non dicitur. Ita-
que persona Christi secundum illud, quod
est in se, est omnino simplex sicut natura
et deus; persona vero in quantum dicitur*

subsistit, est composita, sicut persona Christi: ut ex D^{no} Thoma dictum est.

91. Nota
 primo: compositio Christi est, huius ex his,
 et non græcise, huius ad hoc: constat ex
 citatis testimoniis Conciliorum, et Patrum;
 habetur enim ex duabus naturis esse unum
 Christum, in divinitate, et humanitate, et ex
 ipso Christum esse per se. Rursus: compositio
 huius ad hoc est, quod Verbum susten-
 tet humanitatem; sed hoc non obest, quia
 minus Verbum, et humanitas sint intem-
 pta constituta Christi: et in hoc stat,
 compositio huius ex his. Secundo: Christus
 non solum dicitur compositionem ex Ver-
 bi personalitate, et humanitate, sed ex
 naturis divina, et humana. Constat ex
 eisdem Conciliis, et Patrum testimo-
 niis. Tertio: recte dicitur, Christum esse
 duas naturas, humanitatem, et divini-
 tatem. Constat ex multis Patrum testimo-
 niis, quæ adducit Vasquez; ut est illud
 1. Augustini, Enchirid. cap. 38. utraque
 11. substantia, divina scilicet, et humana,
 11. Filius est unicus Dei; et illud Damasceni,
 11. in, 3. de fid., cap. 19. duæ nature unus

11. Christus est, & unus Christus duae naturae
11. 22. Damната est a Concilio Constantiensi hęc ~~sententia~~ ^{propositio}: duae naturae, divinitas, & humanitas non unus Christus; sed damната est in hoc sensu heretico. In quo illam docuit Meleffus Magister Hugonis: Christus est sua humanitas, & divinitas. conjunctionem, & diversam. Videtur Barzquez citata d. 9. 16., cap. 5.

x
Hugonis

11. Nota 2. Christus in a dicto conferuntur humanitatem, & verbum, & unionem hypostaticam; sed nomine Christi non finger eadem ~~sententia~~ ^{in recto}. Aliquando in recto ~~sententia~~ ^{Verbum} & in obliquo humanitas; & sic accipitur illud Christus (Lo-
mentum: consequens Abraham filius ego sum; ego, & pater unum sumus. Aliquando affertur utrumque in recto, Verbum scilicet, & humanitas; ut in illa Patrum propositione; Christus est duae naturae; & in illa Sancti Athanasii Dei, & homo unus est Christus. Volunt aliqui, quod aliquando ~~sententia~~ ^{in recto} per significatur sonalitas Dei, & in obliquo utrumque naturae; & quod aliquando in recto ~~sententia~~ ^{persona} significatur litas, & humana natura, & in obliquo divinitas. Quia: quia Christus est unus Deus,

+
signifi-
cantur
significa-
tux

non est talis constitutio una hypostasis
 et alia, non est dicendum aliquid aliud
 est plura, quod est aliud et aliud. Ita enim
 dicendi modi significare hypostaticam
 diversitatem. Item: scriptum est simpliciter
 aliud, et aliud: sed etiam sunt modi,
 quibus aliud, et aliud significatur, non
 significare unione hypostaticam. Hec mo-
 dum loquendi ex Augustino. Enchir. cap.

- 22. 39: consubstantia unus, id est aliud quodam
- 22. Verbum, aliud quodam hominem. Videtur
- Platonius, Lys. 5., Act. 2.

Sectio Sexta

De communicatione ideomatum
 ratione unionis hypostaticis.

- 93. Conclusio. In Christo communicatio rationis uni-
 nis hypostaticis est communicatio ideomatum;
 hoc est: quae sunt propria Dei substantiae
 hominis, et quae sunt hominis propria substantiae
 Dei. Et Pater doctrina definita a Concilio
 et Patribus explicata. Audiamus proinde
Chrysostomum Ad. 3., cap. 3. de hac ortho-
 22. doxa: Verbum humana, ad propria facit.
 22. et quae ita sunt, communicant causa, modi et
 22. quodam modo quodammodo; quodam quodam

Q.1., C.R. -

communicationem. Ostenditur: sic in eodem
subiecto albedo, & calor, vix sunt per
dictiones: album est productivum caloris,
& calidum est dissipativum, visus. Sic com-
municatio productionis non est in eodem
subiecto, & affectionibus; sed ex ipsorum
unionem ad idem subiectum, tenet idem
subiectum simul sic album, & calidum;
Sed et similitudo in se ipsa.

35.

Certum est
quod ad unitatem propositionis affirmativae
requiritur identitas predicati cum subiec-
to; sed pariter est certum, quod in pro-
positionibus, quae sunt personalia concreta,
infertur identitas inter dictum, predicatum,
& rectum subiectum: quod quid sit de obiecto.
Patet in his mutationibus: album est
calidum, homo est animal. Sic istae
propositiones sunt simpliciter verae: Deus
est homo, & homo est Deus, non sic
Deus, & humanitas distinguuntur rea-
liter, tamen personae, quae affertur in
recto, eadem est. Inde, quoniam non dicitur
communicatio relationem inter naturam
divinam, & humanam, dicitur personam inter
Deum, & hominem, & de ea personam, per

Immo Deus est, & homo potest predicari,
quod ipsi convenit ratione utriusque na-
turae. Dei, C. 2. — 76

96. Notandum primo: propositiones istae
sunt predicationes per se, & in materia
necessaria. Christus, Emmanuel, Iesus, est
Deus; atque est homo. Constat: nam utrius-
que propositionis predicatum est de essen-
tia subiecti, & predicatio pertinet ad regnum
predicabile. Ratio: quia Christus est
hoc singulare, habens naturam divinam,
& humanam: ergo de Christo predicatur,
quod est homo, & quod est Deus, ut spe-
cies de suo individuo; ad modum quo
de Petro sic predicatur: hic homo est homo.

Notandum secundo: propositio ista est per ac-
cidents, & in materia contingenti: Deus est
homo. Suadetur: Deum esse hominem est,
quod habens deitatem, habeat humanitatem;
sed quod habens deitatem habeat humanita-
tem non est per se, & necessarium, sed per ac-
cidents, & contingens: ergo Deum esse ho-
minem est per accidents, & contingens.
Ha predicatio pertinet ad quantum predi-
cabile: nam accidents physicum (quod potest
esse predicamentale substantia) est quod

Q. 1. Cap. 2. —
potest adesse, vel abesse, absque subjecto con-
iunctione; esse autem hominem, sive habere
humanitatem potest adesse, et abesse Deo
absque Dei coniunctione. Et notandum taxio:
hec propositio est per se, et in materia neces-
saria, et sumata in suppositione singula-
ri determinata, et in gradatione directae
homo est Deus. Datur nam de unitate huius an-
imae persona veri, habens humanitatem,
et Deus: sed de unitate est per se, et quia neces-
sarium: ergo haec propositio in supposita apposi-
tione est gradata per se, et in materia neces-
saria. Datur autem ad secundum propo-
sitionem: non gradationem est tota elementa
subiecti secundum rationem, quamvis in obli-
quo asseratur humanitas; quod ex hoc est
exemplo huius propositionis, Deus et homo est
homo. Ex primis notandum hanc propositio-
nem, in qua sunt materiae propositiones, quibus fit
communicatio informationis.

97. Obiecta contra
conclusionem. Hae communicatio informationis
ratione unionis hypostaticae videtur huius. Et
logo expositio: Christus est homo, sed
Christus est Deus, ergo homo est Deus, et
Deus est homo. Sequitur collectio huius syllogismi

non est formalis: ergo ratione unionis hy-
postaticæ non est communicatio idiomatum.

Probatur minor quoniam; quia licet nomen
significans formam accidentalem predicetur
de subiecto vere, quia predicatur deno-
minative, tamen nomen substantiale non
predicatur nisi de subiecto constitutivo, et
essentialiter habente naturam significatam,
ut patet in hac predicatione: Philus est homo;
Sed quia persona Dei divini non habet con-
stitutivum, et essentialiter naturam signifi-
catam per nomen substantiale homo: ergo
non vere predicatur, Deus est homo. Secun-
do: quia adductus syllogismus est similis
huic: hic Deus est homo, sed hic Deus est
Pater: ergo homo est Pater, et Pater est ho-
mo. Neque iste syllogismus non concluditur:
ergo.

98. Concessa maiore, nego minorem.
Ad primam probationem. Linguo ma-
iorem, et illam concedo, quando suppositum
est con naturale, et proprium nature, et
illam nego, quando suppositum est per se ip-
sum perfectum, et sustentat alienam
naturam. Ratio est; quia suppositum pro-
prium nature per se ipso constituitur singulariter

in esse: suggestum autem per se esse perfec-
tum, et sustentans aliam naturam, per
hanc non constituitur singulariter in esse; sed
in tali esse: in esse hominis. Item quæ pro-
pter prædicata de Verbo habente humani-
tatem, quod sit homo, ac de Jesu consti-
to per humanitatem. Concedo itaque minorem,
negō consequentiam. Ad secundam minoris
probationem, negō maiorem: cum eadem di-
vina natura sit in quibusdam personis
sic duas naturas divina, et humana, cum in
eodem suggesto. In syllogismo, qui nobis præ-
citur terminus Deus sic, licet unam natu-
ram significet, supponit quo diversis personis;
et sic medium in præmissis non est prædicatum sin-
gulare. Unde consequentia non est bona.
Econtra: quamvis Christus sit suggestum
divinum naturarum, in nostro syllogismo ex-
positio, non quo illis, sed quo eodem indivisi-
bile suggesto, si quo terminum naturarum vni
prædicatur, supponit: neque alio legitima
est consequentia, quia terminus Deus, et homo
prædicantur in se.

Suggesta itaque
communicatione rationationis, habilitandis. Item
regulis, quibus animi exco, et omni evanescit

proculum ex vocibus inordinatè prolatis
suboritur, procul itur. Regula generalis
est: attendi maxime debet sensus proprius,
et communis terminorum; et iste sensus inves-
tigandus est ex testimoniis Patrum: isti enim
sunt quos Theologi sequi debent, ut bene sen-
tiant, et bene loquantur. Hæc regem re-
ligiosus est, qui legatur, Petavius ~~lib. 1.~~ lib. 1. +
de Incarn., cap. 16. et Ortega, contrav. 5.,
p. 3. integras dissertationes.

100.

Dicendum

est quoniam: quædicata propria utriusque natu-
re possunt ad invicem in concreto predicari
de homine, ac de Deo, predicatione vera,
et propria. Constat in his propositionibus:
hic homo est Deus; est infinitè sapiens;
et: Deus est homo; nos redemur sanguine
suo. Scilicet quæquid convenit Verbo essen-
tialiter, et notionaliter predicantur de ho-
mine Christo, ut: est Filius Dei; est immor-
talis. Inde etiam quæquid convenit homi-
ni est predicabile de Verbo; ut: passus est;
nos redemur sanguine suo. Quæ autem con-
veniunt naturæ humanæ, ut existentia con-
gruè supposito, non predicantur de ho-
mine Christo; ac quoniam nec de Deo per

communis hominum; et sic non
potest negari: est quasi homo, et quasi
incommensurabilis.

Vol.

Quod non omnia, quae conveni-
unt utriusque naturae, possunt de Christo predi-
cari: ergo non ea omnia possunt inchoari
in concilio de Deo, et de homine inchoari.
Probatur antecedens: nam aliter predicarentur
de Christo haec: est immortalis, est immortalis,
est incorporeus, est incorporeus. Sed non pos-
sunt contradictiones conciliari: ergo. — Quoniam ali-
qui predicant illa non esse proprie de Chris-
to inchoantur: quoniam subiecto secundum
actum conveniunt per rationem esse immorta-
lem, et incorporeum; per autem naturam,
et corporeum conveniunt per rationem cum natura
mortalis, et corporea: quia propter naturam
suggerit deo, et contra deum cessat. Probatur
cum Christo Chamaeae, illa predicata non
esse contradictiones, et ratione ostenditur, et
concordant, et per Christo conveniunt per rationem
divinam naturam. Sicut autem
non angelico, sed modo predicata non esse
de Christo inchoantur: sed cum addito
determinante modis illarum ad naturam
rationis cuius videtur suggestio angelica conveniunt.

* absolute

de frequentissimum est in Concilijs, & Patribus, ut tribuantur Christo eiyonodi opposita
paz dicata; ut videre est apud Ananum dyp.
38., sect. 2. Ex eiyonodi autem paz dicatorum
coniuunctione argumetur satis verus sensus,
quo sine contradictione de Christo enunti-
antur. Nemo itaque antecedens argumen-
t; & concessa maiore probatione, nego mi-
nozem: ex solutionibus namque psumptis
constat, illas propositiones esse affirmationem
& negationem eiydem de eodem secun-
dum idem.

102. Dicendum est secundo:
natura divina nequit paz dicari in abstracto
de natura humana, nec hec de illa; neque ig-
satum attributa possunt ad invicem paz dicari.
constat: nam de fide est, in Christo manifeste
naturas inconfusas, ingemixtas, & distinc-
tas; per tamens autem abstractas ~~ingemixtas~~ ^{significantes}
naturas, ut distincez: qua propter non possunt
invicem eo modo paz dicari. Nunc scire-
mus sunt propositiones istez. Dicitur est huma-
nitas; generitas est passibilitas. Infinitas:
nec de humanitate in abstracto potest paz-
dicari divinitas, aut huius proprietates in
concreto, & similiter nec de divinitate in

abstracto quodammodo humanitas, aut hu-
 manitas in concreto. Hinc falsum est
 propositum istud: humanitas est Deus: est im-
 possible. Deus est homo, est impossibile.
 Non ita tantum Deus, sed si supponit pro-
 prietas communis, sed ex adiuncto divini-
 tatis eius suppositio ad personam: de eo
 tractatur l. 1. par. 32, art. 5. ad 3.
 Hinc falsum est hoc propositum: Deus mo-
 ralis: ista autem est vera: Deus moralis.
 Consecutum patet: humanitas, et eius
 proprietates non possunt predicari in abstrac-
 to de Deo, quia rationem subiecti distingui-
 tur realiter ab illis predicamentis. Constat in
 his enumerationibus: Deus est humanitas a 3;
Deus est moralis quod falsum est. Consecu-
 tum patet. Quodammodo, et huius propositi
 sunt in abstracto quodammodo, sed non
 in sensu materiali, et identico, de hoc homi-
 ne, qui est Christus: quia rationem subiecti
 humanitatis realiter non illis predicamentis.
 Constat in his propositionibus: hic homo est
Deus, est Deus quod verum est.

103.

Oppositum.
 Hic propositum est vera: humanitas est Deus
 cum ergo est ista, humanitas est Deus, ergo

Dei natura in abstracto gradabilis
est actus in concreto. Confirmatur: hoc pro-
positio est Divi Fulgentii, et aliorum
Patrum: divinitas est puritas: ergo puritas
est natura humani quod in concreto
gradabilis de divinitate in abstracto.

x
passa:

concesso antecedente, ergo consequentem.
Hic propositio: humanitas est Divinitas:
hinc equivale, qui vera est humanitas uni-
ta est Divinitas; hoc autem propositio: huma-
nitas est Deus: denotat confusionem, et con-
fusionem cum aliquo deo: qui sensus huius-
modi est: ad confirmationem: hoc proposi-
tio divinitas est passa: non est accipienda
ut verba sonant, et in sensu formali sed
vel in sensu elentico, et materiali: que ref-
eruntur ad humanitatem, quam sibi unitam
habet Divinitas in persona Verbi. Sicut
autem illam propositionem Patrum accipiunt
in sensu metaphisico: ut accipiant illud

- .. quod carne deserta: non mortua carne
 - .. est in ligno, quando mortua vita fuit.
- Adversus itaque concedentes, ergo conse-
quentiam de participatione nobiscum non
explicatione, aut refutatione.

102.

Concedendum

Q.1., C.2.:-

est tertio: tertium conciliis, quibus sit
communicatio idiomatum, specificative
sumpta, recte pro edum; non recte, si acci-
pantur reduplicative in hoc sensu: quod
reduplicatio denotet, naturam unam redu-
plicatam esse rationem formalem, aut con-
ditionem, ut per se dictum alius rationis
propositum convergent subiecto. Itaque si
propositiones, et similes affirmatives, sunt
verae: hic homo est Deus, Deus est mor-
talis: et oppositae negativas, sumptae specifica-
tive, sunt falsae. Contrario tunc falsae sunt
reduplicative, acceptae reduplicative supra
naturam reduplicatam: hic homo, ut ho-
mo, est Deus; Deus, ut Deus est mortalis.
et oppositae negativas, sumptae reduplicative
in eodem sensu, sunt verae. Contra: non
reduplicatio, modo illis sumpta, denotat,
humanitatem esse rationem, aut condi-
tionem, ut Christus sit Deus, et Divinitatem
esse rationem, aut conditionem, ut Christus
sit mortalis, quod falsum est.

105.

Itaque reduplicativa est vera: Christus ut
homo est Deus: ex Divo Thoma quaest.
16., art. 11. Rursus: ite etiam est vera:

Deus, ut Deus mereatur, et satisfecit pro nobis; quæ prædicata conveniunt Christo ratione humanitatis. Ergo recte procedit communicatio idiomatum per propositiones reduplicativas. — Nego consequentiam, si accipitur reduplicatio supra naturam. Propositio illa, Christus ut homo est Deus, accipitur in sensu inproprio, in quo reduplicatio cadit supra suppositum, et non supra naturam; ideo magis est ista neganda, Christus secundum quod homo, est Deus, quam sic affirmanda: concludit Angelicus citatus. Propositio illa Deus, ut Deus mereatur, et satisfecit, si reduplicatio cadat solum supra Deum, falsa est; quia Christus ut Deus non habet superiorem, quod quoniam mereatur, et ~~reig~~ satisfaciat. Si reduplicatio cadat supra Deum simul, et hominem, vera est; quia Christus ut homo mereatur, et satisfecit. et ut Deus infinite mereatur, et satisfecit. Sed in hoc sensu prædicatum illud non convenit Christo ratione eternitatis naturæ, sed ratione utriusque.

166.

spec.

consequenter ad ostendendum et ista, cautio: propositiones contrarias de Christo, quibus

propositi debentur variis modis ma-
nifestari. et eorum unum in contrarium propositi
est, non asserentur absolute, sed cum re-
strictione. et explanatione debita, maxime
si cuiusmodi propositionibus isti fuerint ha-
biti pro explicandis, aut probandis suis
uocibus. Nonnullas propositiones cum
gravi errore, quibus propositi eadem-
que comprobatur uelut, et manifestum.

167.

Propositio prima: Deus est ens, vel anima,
vel caro simul, et unita. Hec pro-
positio perfertur confusionem, et identitatem
narratum: reperitur tamen quod Patet.
In scriptis figurato; et per synecdocham
accipitur per pro toto et hinc generale.
Deus est homo: eo propter sensu, nec ac-
cipitur illud: Verbum caro factum est.
Propositio secunda: homo factus est Deus.
Hec propositio infertur dupliciter per-
sona in Christo; et reperitur apud Patres:
ita est sensus, ~~quo~~ quo denotata, scilicet
nitentem carnis existere quam fuerit
assumpta a Verbo; sed quo denotata,
hunc hominem, qui est Christus, in eodem
instans, in quo primum carnis fuisse

x
non

Q. 1. Q. 2.

illa est simplicitas vera: sed non
proferenda absque designatione, et de-
terminatione ad naturam humanam.

Imo et hoc per idiomatum communica-

tionem est vera: Deus est creatura, est cre-

atus. Ratio: quia eadem persona, qui

accepto reflectivè hoc nomine, Deus, ha-

bet Deitatem creatricem, et creatum

habet etiam humanitatem creaturam,

et creatum: ergo ea ratione quia de Chry-

sto dicitur esse Creatorem, et creatum.

dicitur esse creaturam, et creatum: ergo

per communicationem idiomatum

de Deo dicitur esse creaturam, et crea-

tum. Audi Nazianzenum orat. 38.,

de Nativitate: qui est, fit; qui creatus

non est, creatur.

109. Secunda propositio:

Christus progre esse. Hoc etiam urban-

ter Rurari: sed habet sensum simplici-

ter verum: quatenus accipitur de Christo,

reduplicativè ut toto ex duabus naturis

in unitate personæ. Huiusmodi propositio est

difficillima, quatenus ex ipsa per communica-

tionem idiomatum hoc alia inferatur: De-

us, Verbum, Deus progre esse. Hinc

negationem nonnulli admittunt. Ratio;
 quia huc est admittenda Deus est mortuus;
 ergo et ista, Deus incepit esse. Probatur con-
 sequentia: quia mortuus non minus dicit absolu-
 tum non esse intussecum mortui a parte post,
 quam incepitio dicit absolutum non esse in-
 tusecum a parte antea incipientis: quod
 utrumque deunitati Dei repugnat. Philo-
 mus. quia Deus in quantum homo mor-
 tuus est, admittitur ista. Deus est mortuus;
 ergo quia Deus in quantum homo ince-
 pit esse; et ista admittenda est; Deus in-
 cepit esse. Audi Augustinum sermone
 27. De Nativitate; in principio erat
 27. ex Patre sumpsit principium; et serm.
 12: Effector temporum, temporatis effectus
 est. Videantur Wading., hic, diff. 13, dub.
 2., Bernal diff. 26. lect. 1., et Ortega
 contrav. 5., diff. 2., quest. 3.

Cap. 3.

De persona divina assumente
humanitatem.

Sect. 1.

Quo pacto unio hypostatica facta
sit in Persona Verbi?

D.I., C.3. — M. 2. Solum Personam Deum
 non autem personam, non spiritum sanctum,
 incarnari. Et de fide contra Pater-
 nianos, et Pseudogregianos. Quoniam, an
 fuerit equè conveniens, aut magis conveni-
 ens, quædam soli Personæ, et hoc Verbi,
 Te incarnata, respondere. Dico, quod
 fuerit equè conveniens, solum Verbum,
 Quoniam ex eo, qui equè convenientia fue-
 runt, unum pro illo eligere; in quo ab-
 surdum est nullum: et apparet bonitas
 Dei. Nihilominus fuit personæ conve-
 nientia in incarnatione solum Verbi Dei.
 Præterea: ut per quem facta sunt omnia,
 omnia pariter restaurarentur. et qui
 in Cælis, et qui in terris sunt. scilicet:
 ut per Filium Dei naturalem homines
 fierent filii adoptivi Dei. Præterea: ut per
 eum, qui est substantialis imago Patris,
 speculum sine macula speculatus Dei,
 et splendor Gloriæ Dei homo ad quita-
 tem, et splendorem illius imaginis,
 et similitudines cum Deo, quoniam prius
 acceperat, et per generationem per se deformatam,
 restitueretur. Ceteræ rationes personæ conve-

huncq; mediat' esse. Quas quas videre
potest apud Petavium, lib. 2., cap.
7. et 8.

2. Propter difficultatis casu est:
cum unus hypothesis facta sit in Personā
Verbi, qua ratione Verbum ex parte sua
assumat humanitatem, et unumq; termi-
netur? id est: quatenus sit terminus immedia-
tus, et finalis unius hypothesis? an ob
personalem Verbi, an sola natura divina
an utraque simul? Docuerunt. Quidan-
tus. i. Causa duas esse uniones, alie-
ram terminatam immediate ad naturam
divinam, alteram immediate terminatam
ad personam Verbi; differunt in-
modo: nam Quidam vult, esse propriam
naturae unione terminatam ad naturam
divinam, et propter naturae unionem termi-
natam ad personam Verbi. Cetero-
que autem contrarium patet, et probatur
ad hoc ut in istis unionibus defenditur.
In hoc conveniunt, ut doceant naturam
ex istis unionibus terminatam esse ad na-
turam divinam, et ad personam Verbi
solam Dei, non Trinitati communem.

3. Invar. Qd. 9°

2. 1. 0. 3. *De deumendi modis. In Deo est*
substantiam absolutam, et communem
distinctionem a suis personis naturali-
teribus; quod patet ex hoc quod in eo
est Deus, et videtur quod est una et e-
ssentia. De Trinitate. Et approposito magis, contra
est: nam patet una et e-
ssentia factus est homo: illa substantiam, per se vel per
se, vel per personam terminatam ad
naturam Divinam, et substantiam ab-
solutam. Atque contra. Et Patet non
agnoscunt unionem, quia Deus, et Deus
factus est homo, sed aliam illam, quam
 n. Verbum factum est homo, cum illis: Ver-
 bum caro factum est: ergo. Contra est
 itum: si Deus, et Deus factus est homo
 in vi unionis, terminata ad naturam
 et substantiam communem: ergo ex vi
 illius unionis Pater factus est homo, Fili-
 us et Spiritus, et Spiritus in vero. Quod
 ex illis patet concedi cum ad illud,
 Patrem, inquam est. Et Deus, est homo.
 Contra: nam aliter est a Concedit, et factus
 est quod nulla ratione placet, Patrem
 est hominem. Dico ex eodem: in vi union-
 is terminatam ad naturam, et substantiam

tus quod nlla ratione elicta, Necum
 esse hominem. Dico ex eodem: In vi uno-
 nis exminat, ad naturam, et substantiam

600

conueniunt, nec proprietas Patris, nec
 spiritus S., nec nec proprietas Filij, est uni-
 ta humanitati: nec est illud solus uni-
 onis nec quidem. Unde si in hac rati-
 one.

9. *Ad hanc* hanc solutio: contra duas
 rationes actiuas. alteram ab Omnipotentia
 communem, alteram a proprietate Filij: quod
 possibile est: aliquid de facto in productione
 unius hypostasiz est, licet aliquid. Non
 verum est, Filium, ut Filium creare, con-
 uenit illi diuinam Personam, ut Omnipoten-
 tiam creare: ergo data duplici unione
 ad Deum, ut Deum, et ad proprietatem
 Filij, ut talem, verum est, et quod Filius,
 ut talis, est homo. et quod diuina persona,
 ut Deus, est homo: ergo data euiusmodi uni-
 one Pater simpliciter est homo. Proba-
 tur hanc consequentia: quod conuenit Patri,
 in quantum est Deus, conuenit simpliciter
 Patri nam ea ad duplicationem non est diuina
 mens, aut alterans, et sic Pater conuenit
 simpliciter creare, quia id illi conuenit
 in quantum est Deus. sed data unione ad
 Deum, ut Deum, Pater, ut Deus, est homo:
 ergo data ea unione, Pater simpliciter est homo.

Objectionem hanc adverte, dicens, si
totam efficeret incarnationem, quia dicitur,
ut Deus, illam efficeret: quia patet, si Deus,
ut Deus, est incarnatus, totam incarnationem
incarnationem esse necessarium, ut dicitur. Sed
igitur posuit ille alia uno ad proprie-
tatem Verbi terminata? Respondet, quod
Verbum, speciali modo est incarnatum;
non quod alii personae non essent incar-
natae: sicut actio, proveniens a sola pro-
prietate Verbi posuit, quod Verbum
specialiter crearet, non quod alii perso-
nae per actionem proveniente ab omni-
potentia non crearentur.

§. 2. In fine huiusmodi Conclusio. Ver-
bum divinum ratione sua personalitatis,
sive proprietatis, prout valens in se
distinchi a natura divina, est terminus im-
mediatus, et nominalis unionis hypostati-
cae. Et communis Theologorum sententia,
quam tenent Thomae cum Bonaventura,
secundum cum Doctoribus subtilibus, et fortiter
cum Suarez disp. 12., et cum Vaganz
disp. 26. totam personam Verbi secun-
dum naturam divinam, et secundum
proprietatem relativam, esse terminum

Itaque tota Persona secundum natu-
ram, et singularitatem est terminus
immediatus, et formalis unius hyposta-
tae, eodem propterea modo, quo humanitas
est unita singularitati Verbi, unita
est Personae: ergo.

8. *Quid iterum. Contra*
negant, unionem hypostaticam fuisse fac-
tam in natura, prout communem, non in
natura, prout modificata, et specialiter
contracta ad Filium. Contra: vel huc redu-
citur tollit, quod natura divina com-
munis unitatur immixtione, et formaliter,
vel non? si primum: habemus in-
ventum. Si secundum: non satisfacit Con-
cilia, asserentibus, unionem non esse fac-
tam in eo, quod est commune; qualis enim
est natura divina: cuius communita-
tis non obest modificatio, et contractio ad
singularem Personam. Confirmatur primo:
sola personalitas Filii est ipse singulari-
tas; sed iuxta Concilia unio facta est in
in Filii singularitate: ergo facta est in sola
Filii personalitate: ergo ^x in natura, prout mod- non
ficata, et specialiter contracta, si reducitur
ad ipsam naturam propter personalitatem.

Secundo: In natura divina prout determinata,
 mixta, & concursa ad Personam Filij cum
 natura unionem in unitate, & formaliter:
 non eodem prout modo, quo humanitas
 se unita singularitati Verbi, unita est Di-
 tacti; & proinde Filium non potius assump-
 sit humanitatem, in singularitate Personae,
 quam in unitate naturae, nec potius in eo,
 quod est proprium Filij, quam in eo,
 quod est commune Trinitati.

9. Substantia
 conclusio a ratione, quod demonstratur in, Cui-
 elys, & Patris adductis, & quoniam de deo
 his verbis Solentur ^{VI} ~~non~~ non & vir-
 tutem hominis, & ei qui aliam confu-
 dit, & Trinitatem congruam, & per-
 sonam congruam naturam Trinitatis esse com-
 mune, non eam personam. Tunc sic: Substantia
 divina, prout in Filio, terminatur in unitate,
 & formaliter unionem hypostaticam,
 eadem natura, prout in Patre, est natura
 formalis, & in medietate eadem unionis;
 tunc personae, totam Trinitatem incarnasse
 ergo. Substantia natura: Omnipotentia,
 prout in Filio, prout aliam naturam
 ad extra, eadem Omnipotentia, prout in

Patet, quod eadem actio: ergo si
natura divina, prout in Filio, terminatur
immediate, & formaliter unionem hypof-
taticam, eadem natura, prout in Patre,
est terminus formalis, & immediatus
eiusdem unionis. Antecedens supponitur;
& consequentia probatur: Ideo Omnipoten-
tia, prout in Filio, producit, producit
etiam, prout in Patre: quia Omnipotentia
est aliquid terminatum commune, est visus
ad producendum, qui ad producendum
ad extra non petit potius unam Perso-
nam, quam aliam. Sed natura divina
est predicatum commune Trinitati, est
virtus ad terminandam unionem hy-
postatice, qui ad hanc terminationem
non petit potius unam Personam, quam
aliam: ergo.

10.

Contrario: posito, quod unio
hypostatice terminetur formaliter, & im-
mediate ad solam personam Verbi,
et quod mediate, & identice terminetur
ad naturam divinam, oportet recipere,
quod solus Filius est incarnatus. Ratio:
nam vera est hęc propositio: Ideo Deus
unus humanitati, quia unus filialis

Q. 1., C. 3. — Identica cum Deitate: hoc autem est
falsa; Ideo Filiatio unitus humanitati,
quia unitus Deitas identica cum filiatio-
ne. Tunc. It. Ideo Deitas unitus humanita-
te, quia identificatur cum Filiatione,
quod immediate, et formaliter unita;
sed Personae Patris, et Spiritus Sancti non
identificatur cum Filiatione: ergo et Pa-
ter non unitus humanitati. Quod au-
tem singularitas Filii possit immediate, et
formaliter terminare humanitatem, non
non terminet formaliter, et immediate
naturam Divinam, suadet: nam licet in
Deo absolute, et relativa non distinguantur
realiter, nihilominus aliqua conveniunt
absolute, quae non conveniunt relative,
et vice versa: ut constat in mysterio Tri-
nitatis: ergo in hac incarnationis mys-
terio potest fieri formaliter, et immédia-
te, unio in singularitate Personae, ~~quon-~~
~~iam~~ facta eodem modo ut in natura
communem. Accedit, quod unio hypostati-
ca, quatenus in humanitate supplet de-
fectum personalitatis propriae, solum exigit
essentialiter unire immediate et forma-
liter personam Verbi, et solum me-

x,
quin

diatè, et identicè cetera, quæ cum personalitate identificantur.

W. Dicta colliguntur in hunc discursum: unio hypostatica, terminata immediatè ad Verbi personalitatem tantum, non exigit unius alias Trinitatis Personas; rursus: neque id exigit personalitas Verbi, quæ ab illis distinguitur; demùm: nec illud exigit Deitatem, quæ tantum mediatè, et identicè unitur humanitati: ergo posita unione hypostatica, terminata immediatè tantum ad personalitatem Verbi, optimè explicatur, quod solus Filius incarnatus est; quod est intentum Conciliorum, et Patrum, docentium, unionem esse, non in unitate naturæ, sed in singularitate Personæ; in eo, quod est proprium Filii, non quod est commune Trinitati.

12. Respondebit. Unio hypostatica immediatè terminata indivisibiliter ad naturam divinam, et ad Verbi personalitatem, non terminatur ad Deitatem, sumptam secundum se; sed ad Deitatem, prout identificatam cum personali-

tate Verbi: hoc pacto, et Verbi solus est,
 et alij Personis non potest esse commu-
 nis. constat: nam Deus, ut identificata
 Filio, non potest cum Patre, aut Spiritu
 identificari: cum sic sit formaliter Per-
 sona Filij. Atqui ex unione terminata
 immediate ad Deitatem, prout est so-
 lus Verbi, et alij Personis non commu-
 nis, non sequitur Trinitatis totius in-
 carnatio: ergo. Accedit quoniam: Deitati
 convenit constituere Personam Filij, quam
 Patri, aut Spiritui Sancto conveniat con-
 stituere Personam Filij. Secundo: natura
 Divina communicatur Filio, et Filio non
 communicatur, scilicet per immediatam
 identitatem, Patri, aut Spiritui
 Sancto. Tertio: divina natura est prin-
 cipium quo productum ad omnia,
 istud tamen predicatum non convenit
 nature Divine prout intuitus Personis.
 Nihil igitur salvandum ista, que pertinent
 ad Discretum theologicum, ut loquitur
 Divus Dionysius libro de divinis nominibus,
 cap. 2. quoniam que de Deitate dicun-
 tur, non eadem omnia dicuntur de
 Personis singulis; scilicet, inquam. Ita sal-

varia beneficio distinctionis virtualis
realis inter absoluta, et relativa: ergo ea-
dem distinctione salvabitur, quod na-
tura divina terminetur immediate simul,
et indivisibiliter cum personalitate Ver-
bi, unio nem hypostaticam, quoniam tota Tri-
nitas sic incarnata.

13.

Contra responsio-

nem est: unio ista indivisibilis equivaleat
duabus unionibus, quarum altera termi-
netur immediate ad naturam, altera
immediate ad personalitatem: ergo sicut
ex duabus unionibus, sic ex ista indivisi-
bili, sequitur totius Trinitatis incarnatio.
Ratio consequentis: nam aliter, quia unio im-
mediate terminatur ad naturam, et non
immediate ad unam determinatam Per-
sonam, omnes essent incarnatæ; et non omnes
essent incarnatæ, quia unio ad naturam
terminatur immediate, et immediate etiam
ad unam Personam. Sic autem omnes
Personæ essent incarnatæ, quia nulla per-
sonalitas esset mediate unita; et non om-
nes essent incarnatæ, quia est unita una
personalitas immediate: cum potius
inferendum esset, quod omnes essent

Q. 1, C. 3. -

x
Specia-
liter

simpliciter incarnatus, et quod una Per-
sona esset ~~simpliciter~~ incarnata. Hoc
explicabitur instaurando paritatem de-
sumptam ab Omnipotentia in re, prout
in una Persona: siue sit per duas actio-
nes, siue per unam indivisibiliter pro-
venientem ab Omnipotentia, et a proprie-
tate personali. Relege dicta num.
~~xxx~~ 9., hujus Cap.

14. Sed evolvamus reduplicatio nem
illam: unio indivisibilis non terminatur
ad naturam secundum se, et prout est com-
munis; et ut evolvatur sensus, arguitur s. c. Pri-
mo: natura, prout in Filio, est natura, prout
communicata; sed natura, prout communi-
cata, est natura secundum se, et prout est
communis: nam prout est propria, reduplica-
tione cadente supra proprietatem perso-
nalem, non communicatur: ergo natura,
prout in Filio, est natura secundum se,
et prout est communis: ergo unio indivisi-
bilis terminatur immediate ad naturam
secundum se, et prout est communis. Se-
cundo: Natura, prout in Filio, vel est sola
personalitas, vel aliquid realiter virtuali-
ter distinctum a personalitate? si prout:

ergo unio facta est immediate in per-
sonalitate tantum. Si posterius: illud vir-
tualiter distinctum est natura secundum
se, et prout est commune; ut distincta nan-
que virtualiter a personalitatibus, est ab-
solutum, prout absolutum: ergo unio indivi-
sibilis terminatur immediate ad natu-
ram secundum se, et prout est com-
mune.

15. Ex dictis apparet sensus illius re-
duplicationis, et est iste: unio indivisibili
non terminatur immediate ad naturam
secundum se, et prout est commune, quo-
nam non terminatur immediate ad
omnes personalitates. Tunc sic: ergo non
videtur, quod tota Trinitas sit incarna-
ta. Probatur hęc consequentia: unio ter-
minata immediate ad naturam tantum,
tota Trinitas esse incarnata: quia tamen
unio non terminatur immediate ad omnes
personalitates: ergo quod unio indivisi-
biliter terminata ad naturam, et personali-
tatem Verbi non terminetur immediate
ad naturam secundum se, et prout com-
mune est, quoniam non terminatur im-
mediate ad omnes personalitates, non significat,

Q. 1. C. 3. -

ut tota Trinitas non sit incarnata. Procu-
so respondetur: vel tota potest immediate
terminari ad naturam, vel communiter
immediate ad omnes personalitates; sed non.
Hoc: nunc etiam, quod potest ~~terminari~~ ter-
minari immediate ad naturam, et ad unam
personalitatem, quoniam ad omnes immediate
terminatur. Illud: ergo sicut ex illis
unius tota Trinitas est incarnata, cum
ulla personalitas est immediate unita,
ita ex illis unius indivisibilis tota Trinitas
est incarnata, quoniam una tantum per-
sonalitas est immediate unita.

16.

Quæ res-

pondere adduntur, non urgent: nam consti-
tuere Personam Filii: communicare Perso-
nis procedentibus, et produci ad unum sunt
predicata nominalia. Hoc quidem conve-
niunt absolute, sed contingunt determinatam
Personam, in qua cujusmodi predicata de
absolute verificentur; qua propterea non veri-
ficantur de membris, et Propter hoc
Personæ. Contra: Incarnari, sive assu-
me humanitatem, est predicatum, quod
non exigit unam Personam, potius quam
omnes; aut hanc totam Personam de-

terminatam, quam alias: unde si naturae
convenit immediate, et formaliter, conse-
quens est, ut tota Trinitas sit incarnata,
et humanitatem assumpserit. Hinc concesso
antecedente quoad primam, et secundam
partem, et transmissio quoad tertiam, nego
consequentiam; quae a naturae non re-
sultat.

11. Insuper; et oppositis retorsionem:
nam similiter probabitur, Personae Pa-
tris, et Spiritus Sancti esse mediate uni-
tas humanitati. Patet; quia naturae secun-
dum se, et prout est communis convenit
unae mediate humanitati; sed quod con-
venit naturae secundum se, et prout est
communis, convenit omnibus Personis:
ergo omnibus Personis conveniet, media-
te unae humanitati. ^{Preoccupata} ~~Propter~~ est hae
retorsio ex dictis num. ^{10.} ~~10.~~ Negatur assump-
tum; et ad probationem distinguo maio-
rem: naturae secundum se, et prout est
communis, convenit ~~tantum~~ partim rati-
one suae, partim ratione personalitatis
Verbi, unae mediate humanitati, concedo:
erga se ratione suae, nego maiorem: dis-
tincta similiter minore, nego consequentiam.

Q.1, C.3.-

Sensus est: naturam divinam mediātē
uniti humanitati, est formalitatem, ipsam
esse realiter identificatam, cum personalitate
Verbi, et hanc esse immediatē unitam huma-
nitati. Primum convenit naturae; secundum
personalitati: qua propterea esse unitam me-
diatē non convenit naturae, quia ratione
sua, sed prout ratione sua, et prout
ratione personalitatis. scilicet, cum Existi-
entialibus Patris, et Spiritus Sancti non
conveniat esse realiter identificatus cum
personalitate Verbi, habetur, quod solus
Filius se incarnatus. Responsio: supposita
unione immediatē terminata ad na-
turam, hae ratione sua est unita, non
minus, ac ratione sua est unita humani-
tati personalitas Verbi terminans imme-
diatē eandem unionem: nam si persona-
litati convenit secundum se illa unio,
quomodo similis immediatē unita
naturae; quia natura secundum se
convenit, quomodo similis immediatē
unita personalitas: ergo tota Trinitas
incarnata esset.

18.

Brevius ~~Respondetur~~: ideo natura di-
vina est mediatē unita humanitati,

naturae & cum humanitate subsistit in
 Persona Verbi. sed nec Pater, nec spiri-
 tus sanctus subsistunt in Persona Verbi.
 ergo nec Pater, nec spiritus sanctus ma-
 teriale unientur humanitati: ergo cum
 simili discursus fieri non possit, posita
 unione terminata immediate ad na-
 turam; reductio, contra nostram sen-
 tentiam facta, robur non habet. ~ ~

Sectio 2.

19. Pro solutione argumentorum.

Arguitur primo: hae sunt propositiones
 dogmaticae: natura divina est incarnata:
& natura divina assumpsit carnem.
 His propositionibus utuntur Patres; ac
 praecipue Athanasius, Cyrillus, Damasce-
 nus, & Fulgentius, quorum testimonia
 vide apud Suarez citata disp. 11. in
 commentario ad quest. 2., art. 2. ergo natu-
 ra divina terminatur immediate, & forma-
 liter unionem. Probatur consequentia: idcirco
 Verbum divinum incarnatum esse, & car-
 nem assumpsisse dicitur; quia terminatur
 immediate & formaliter unionem; utrum-
 que dicitur de natura divina: ergo. Con-

Humanitas: hoc unum est proprium dog-
matica: natura (divina unita est cum
natura humana in Christo Domini: ego
non loquor de personarum, sed natura
divina terminata immediate personam.
Signatur: ex testimoniis Conciliorum, et
cum pro immediata terminatione unum
ad aliam personarum, et non evinci-
tur: ergo dogmaticis propriis, et
divinis, naturam divinam esse incor-
poratam, et unam carnem, et sic
tam naturam humanam, de unione unita
et formali intelligendis sunt. Oportet
antecegens, exponendo testimonium
Concilii Toletani: a definitione est unita
Euclythiana naturam confessionem
ex qua Trinitas personarum una natura.
Constat ex unione, quam addit Concilium
pari si naturam humanam, Deique al-
teram confudisset, tota Trinitas corpus
assumpsisset. Atque unio immediata
et formaliter terminata ad naturam,
et personarum unita. Longissime alit
ab Euclythiana confessione naturarum:
ergo, et cetera.

x
imme-
diata,

27.

28.

29.

Respondendo distinguendo

antecedens, & concedo, illas propositiones
esse dogmaticas cum restrictione, quam
aliquando expresse addunt, & aliquando
subintelligunt. Patet; & nego esse veras
absque restrictione. Nego consequentiam;
et ad probationem concessio antecedente,
nego consequentiam: nam de Verbo abs-
que omni restrictione dicetur, esse incar-
natum, et carnem assumptum, que sine
restrictione intelligitur de natura
divina. Quam distinctionem explicat
27. Angelicus quest. 3, art. 2, dicens: esse
27. terminum assumptionis non convenit
27. divinae naturae secundum se ipsam, sed
27. ratione Personae, in qua consideratur;
27. et ideo quomodo quidem, et proprium
27. Persona dicitur assumere; nam dicitur
27. autem dici potest, quod etiam natura
27. assumit naturam ad se Personam:
27. et secundum etiam hunc modum di-
27. citur natura incarnata. Ille autem pro-
27. positiones absque omni restrictione sunt
27. falsae; nam errore est caret, si naturam
27. divinam incarnatam, dicimus,
27. vel si carnem a natura divina as-
27. sumptam fuisse, dicimus: non potest

+
non

Nizetas lib. 3. thesauri, cap. 11. Hinc
 Damascenus lib. 3. de fide, cap. 5. ad-
 mittere hanc Athanasij, & Cyrilli propo-
 sitionem. Natura Dei incarnata est;
 sed statim addit hanc perplexitatem:
 cum vero naturam dicimus, Verbum
 significamus. Sequitur Verbum esse incar-
 natum, cum eo stat, quod natura non
 immediate, & formaliter, sed media-
 te, & identice terminatur unionem: ergo
 nec amplius colligatur ex illis propo-
 sitionibus, prout accipiuntur a Patribus.

21. Ad
 confirmationem concessam antecedente
 cum eadem sub intellectu restrictione,
 quam modo explicui, dico consequentiam;
 nam sensus illius propositionis iste est:
 natura Divina unita est mediate, &
 identice cum natura humana in Christo
 Domino, quoniam identificatur realiter
 cum personalitate Verbi, quae immedia-
 te, & formaliter unita est humanita-
 ti. — Dices: Eugenius Tertius in Con-
 cilio Rhemensi contra Gilbertum Porre-
 tensem Episcopum hanc propositionem
 confirmavit: ipsa Divinitas, seu substantia

27. divina, seu divina natura incarnata
27. est; sed in Filio. Occurro: Gilberti
eas non fuit distinctione naturae a per-
sonis; contra hunc errorem nunc facit unio
formalis, et immediata, facit modum
unionis modicam, et identicam: ergo totum hoc;
quoniam illa ex definitione colligitur: et idem
est dicere, natura divina incarnata est,
sed in Filio, ac dicere, natura divina uni-
ta est humanitati; quia identice una rea-
liter cum personarum filii, et sic im-
mediate, et formaliter est unita humani-
tati. Insisto: consilium litterarum meo
Martino ~~litterarum~~ de definitione can. 5. de

27. quae non confitetur propriam, et vere unam
27. naturam Deum incarnatam, et condempna-
27. tus. Respondo: distinctio est contra unionem
modalem, et affectivam a personarum dis-
tinctionem; ergo opposita una vera, et rea-
lis, qua immediate unita humanitati
verbi personarum, et hanc mediantem unita
Dei natura.

27. Quid uigentiam nego agnos-
tum: et probationem sic dico: nam unio,
sua vel per patrem, vel per personam naturam
divinam immediate unitam humanitati.

longè distat ab Euthychiana confusio-
 ne naturarum; et tamen illa una testē
 monitō Concilij Tolitano recitatū, quia ex
 ratione adducta novitū totius Trinitatis
 Incarnatio. Quid simile de unio in
 dissolūte terminata immensitate ad natu-
 ram, et ad personificationem. Directi: Con-
 ciliū immensitate definit contra Tūcō-
 nianismum; dat rationem: quia Filius
 assumptū hominem in singularitate per-
 sonæ, non in unitate naturæ; in eo quod
 cognitionē est ~~filij~~, non quod est commu-
 ne. Subiungit: nam si naturam hominū.
 Quæ autem naturam confusisset, tota Trinitas
 corpus confusisset; hū autem prout per
 eodem agnoscitur, confusū naturæ, et
 personæ hominem in unitate naturæ di-
 vinit, et in eo quod est commune. Ergo ex
 Tolitano vni recitata naturarum imme-
 ditatū unio, namque sic dicitur ab Euthychi-
 ana confusio, quæ sit alterius in alteram
 confusio, aut dicitur dēminutio, aut hu-
 manitatis individuationem ~~confusio~~

x
 substau-
 tiatio.

23. Sequitur secundo: dūmodo modo unit-
 tas naturæ divina cum humana in christo

Q. 1, C3.-

simul cum humanitate. Difficile est per
na Verbi. Si non veritas in se
et Verbo et Spiritu Sancto, qui unum
cum natura deitatis habent unde non uni-
versum universum humanitatem. Sed hoc
non universum naturam personalem
Verbo, sed ut dicitur modo unum
natura naturae sua in se melius
personali in se diversitate unum
et quoniam Personae unumque multitudine
personalitate autem distincta. Sequitur
diversus modis unum est, unum modo
autem diversitate, et unum modo na-
tura distinctio. cap. 1. Deinde et distinctio.
cap. 2. Deinde natura, si est media
aut personalis. Ratio et Verbum. Quod
unum sunt humanitatem; quanto magis
verum. Sed, quia contra hoc est hypothe-
sis, et non potest demonstrari non esse,
sed quia ratione intelligentiae non per-
sonalitate, et unum intelligentie natura
ita est, et unum simul cum humanitate
in eadem Persona existit. Quod si con-
tendat quod in se unum est
autem Personae et Spiritus Sanctus unum
naturae intelligentie unum quoniam dicuntur

sepius modo, & generali modo existendi, sive in humanitate; in hoc nihil est absurdum: quod explicatum, & probatum vide apud Suarez cit. lib. 12, sec.

28. Ad confirmationem transiunt primam partem antecedentis: nam posita distinctione virtuali reali in creatis anima rationali, ut sensitiva, & vegetativa antea immediate corpori, ut rationali, antea tantum mediate, & identice ut sic explicabitur aliquorum Philosophorum opinio asserentium, animam non informare corpus, ut est rationalis. Hoc omisso, nam fides nos fecit Philosophos, ut est multorum Patrum effatum, nego secundam antecedentis partem, et adhibeo tam probationem: ex testimoniis namque Conciliorum, & Patrum deductis pro nostra doctrina exiit unum medium naturae divinae, quae in hoc consistit, ut natura identificetur realiter cum personalitate, & hoc immediate, & formaliter unitum humanitati. — Insuper: quod natura identificetur realiter cum Personae, & quod hoc formaliter producat per generationem

...non est; quod natura ge-
nerata: ergo non est quod na-
tura unum, quod realiter identificetur
non personalitate habet, et quod hic
formaliter unum humanum est.
non videtur, quod secundum quod est humanum
duo, concedunt totum, et se defendunt hac
divi fulgentii, auctoritate lib. 1. de lib. 1.
27. ad Thomam, cap. 2. natura, que semper
77. ex statu generata est, naturam nostram
77. ex statu non peccato suscepit. Quia pro-
portio prima pars est impro prima,
et in rigore falsa: ergo idem dicendum
de secunda parte. Non enim propositum
est est, impro: Persona supra statu semper ge-
nerata est naturam nostram ex statu suscepit.
et per quod in statu peccato procepit, quod
modum formaliter personalis: ergo et
per secunda verificatur, per hoc procepit, quod
formaliter personalis personalis. et statu,
et consequenter, concepit ante statu, per con-
sequenter.

26. Ratio non natura est personalis
personalis personalis personalis personalis
personalis personalis personalis personalis
personalis personalis personalis personalis
personalis personalis personalis personalis

Non ex identitate naturae cum filiatione
non potest inferri, quod natura sit mediana,
et identitate producta; inferri tamen, quod
sit mediana, et identitate vera. Constat, quod
sagissimus: nam distinctio virtualis realis
solum est ad ea producta, quae ex revelati-
onem doctrina. Solum, aut ratione convincen-
ti debent verificari; si tunc stat pro illis
productis, produci, et non produci; non au-
tem pro illis, unum, et non unum. Item: ge-
nerari importat distinctionem a principio
generante; hae distinctio non accedit naturae
per identitatem cum filiatione formaliter
producta: quia propter, nec generatur, nec pro-
ducitur. Contrario: unum est terminare un-
um, sive immediate sive mediate; ad ter-
minandum mediate potentior est identitas
cum terminante immediate, et formaliter,
quam quae unum. Ita tamen identitas, magis
facit unum, quam facit unum: ergo natura uni-
ta mediate humanitati per hoc, quod reali-
ter identificetur cum personarum quae in me-
diante, et formaliter unum.

21.

Quia natura tota:

Christus (omnis) est persona vera, et propria
composita ex duabus naturis, divina, et humana.

81.

ut constat ex Constat. et Patribus celestibus
 num. ~~118~~. Iago et vera, et propria mens
 inter naturas. Item sola una fidelitas,
 et immutata est vera, et propria mens.
 Iago. Confirmatur: sicut anima rationalis,
 11. et caro unus est homo, ita Deus et homo
 11. unus est Christus: ut Div. Athanasius in
 simbolo. Sed duo corpora sunt, scilicet corpus
 et animam est immutata: ergo uno eorum
 sunt inter naturas, divinam, et humanam,
 in quibus, et ex quibus Christus est
 immutata. Secundo: quia hanc unionem
 immutabilem naturarum posuit Christus, et
 proprietates suas prope personam, ut innotet
 huius huius mysterii: Incarnatio facta est
homo: nam solus deus non potest
 esse homo unus et homo, sed per
 personificationem carnalis est immutata
 ante. Secundo: nam si Deus est unus
et unus et unus, et unus et unus et unus
 una propria, humanitatem esse Christum:
 Iago a personis et personis, et et.

28.

Respondet, consequenter concedente, negando consequenter
quoniam: nam et et et et, et propria
consequenter requiritur, sicut omnes partes

Magis singulis unita est vere, et proprie
 inter se, sed respice, quod nulla sit non
 unita immediate alicui, et mediate ceteris.
 Constat in toto integrali; et in sententia
 probabilis; gradus intersectionis non inveniuntur
 immediate inter se, et ex y, et subiecto ip-
 sorum resultat unum vere et proprie
 intersection; et ut aliquibus placet, anima im-
 mediate unita forma composita, et me-
 diate materiam, ex quibus conjungit compositum
 vivens. Itaque Christus est Persona
 composita vere, et proprie ex duabus natu-
 ris, et personalitate Verbi; natura humana
 vere, et proprie unita personalitati, et
 hac mediante, unita divinae naturae. Nota:
 divina natura constituit immediate, et
 formaliter totum, quod est Christus; sed
 non terminat immediate, et formaliter
 totam compositionem: quamvis unum non
 terminet formaliter, et immediate unum-
 nem; terminat immediate, et formaliter
 identitatem cum personalitate Verbi. Itaque
 Christus est constitutive totum ex natura iden-
 tificata cum personalitate, ex personalitate
 terminante immediate unum, et ex hu-
 manitate assumpta: ergo.

Confusionem con-
 seque[m]ur, distinguo minorem: uno inter
 corpus, & animam est immediate quia
 anima est forma corporis, concedo: ex
 ista ratione ut resultet unum quod se, unum
 & simpliciter compositum, nego minorem, &
 consequentiam. Constat distinctio ex dictis
 ad argumentum: cumque in ordine Dei
 Athanasius sit quod ex divinitate, & hu-
 manitate in unitate suppositi resultet
 unus Christus quod sit per unionem
 medietatem naturarum: hinc partes
 distinctas ex partibus componentibus
 unum hominem, non est ad naturarum
 naturarum immediatam unionem.
 Confirmatur hoc: nam immediate id est
 Magnus ille Pater: non confusione substan-
 tiarum, sed unitate personarum; & autem immen-
 se voluntate naturarum, ille confunditur,
 non quidem per conversionem, nec per di-
 minutionem, aut per transubstantiationem:
 sed per coagmentationem in unam naturam
 compositam; sicut anima, & caro immédia-
 te unum in unam naturam compositam
 coalescunt. Ab hoc quoque confusionis gene-
 re, ex quo non invalidum argumentum

est ad Trinitatem, refugium Patris;
ut ex Concilio Tolitano notabimus. ~~xxx~~

Præterea: in Christo duas naturas semper præ-
dicaverunt Patres, et Concilia; unam esse natu-
ram compositam, nunquam dicere, immo
propositum asserere: ut contendit Suarez
lib. 7, sect. 2, et Vazquez lib. 12, cap. 1.

30.

Ad

Prædicamentum negatur asserendum. Probatio
prima est debilis: neque enim minore cum ve-
ritate, et proprietate dicitur, Filius est genitus,
quam dicitur, Verbum est incarnatum. Prima
propositio est formalis de Persona Filii ut
quod, et de personalitate ut quo: ergo et si-
militer accipitur propositio secunda. Hinc
perpetuum dicatur denominativè de Verbo,
quod est factum caro, quoniam natura non
terminat immediatè, et formaliter unionem,
vel est absurdum: cum id ipsum dicendum sit
de Verbo, cum natura non terminat im-
mediatè, et formaliter generationem. Ad-
dè: natura nullo modo generatur; natura
mediatè unitur: ut explicui num. ~~xxx~~ ergo
à fortiori, cum hæc propositio sit vera, et
propria, Filius est genitus. Hæc etiam vera,
et propria est; Verbum caro factum est.

Verbum secunda personam: nam hoc ipso
 quod unum est personarum, natura rationis
 identificata est unita, non hoc ipso, quod
 Verbum immediate unitur animi, anima
 corpori distincto realiter ab anima. Et cum
 si assumptionis terminatur immediate ad
 solam personam, homo est Deus, ex
 vi unionis terminatur ad solam animam
 rationalem Deus non est homo. Dignum
 quo tamen antecedens. Si Verbum est uni-
 tum, immediate animi, et mediate corpori,
 non dicemus propter humanitatem esse as-
 sumptum. Ita ut ex vi assumptionis homo
 est Deus, confundo: ita ut corpus non est
 unitum, nego antecedens, et consequentiam
 propter ipsam dissimilitudinem.

31.

Quia si
 quoniam Pater et Filius identificentur cum
 natura divina. hęc propositio est falsa, et
 heretica: Pater communicatur cum Filio:
 ergo quoniam Deus per identitatem, et hu-
 manitas per unionem communicat sunt
 personarum. Sub hęc est falsa: Deus
 communicatur humanitati: ergo non vera
 et dogmatica ista propositio, assumptum
 est unum communicat terminatum ad Deitatem.

admit-
 tenda

32. *Respondens, omnes antecedentes, acceptas absque omni limitatione, et sicut affirmativa solentur. perinde est, nam cum limitationem ad personam, et naturam se videri antecedens. Tunc illud*
 22. *Quia (Dicitur): ego et Pater unum sumus. distinguo consequentiam. Illud concedo, si propositio acceptata absque omni limitatione, sicut implicita, et illud nego, si acceptata cum debita limitatione: et nego consequentiam. Probatur. Considera solutio ex huiusmodi dictis. — Opponit: per locutionem quod dicta de toto ratione unius, et alteri, nullo modo dicta per altera parte: et sic de homine dicta est corruptione ratione unius; et nullo modo dicta de anima. Sed temperatam unionem in medietate ad solam personalitatem. Unde, dicta de vero est unionem humanitatis, ratione solus personalitates: ergo de natura divina deus nullo modo potest esse unitam humanitati; quod est absurdum. Respondo: natura est falsa universaliter sumpta; alioquin in toto intervallo de partibus non immediate totius dicitur,*

nullo modo, esse unitas. Sed omnia maiore de partibus, quae propter realem distinctionem sunt proprie partes, et concessa mixtura; nunc consequentiam: cum enim in verbo natura, et personalitas non sint proprie partes, et personalitas sit immediate unita, de natura verificandum est, quod modo aliquo est unita, nempe ~~immediate~~ immediate, et identice.

33.

Ad confirmationem arg. mitto reversionem: nam divina natura vel distinguitur virtualiter, vel non ab omnibus personalitatibus, quoad illa praedicata; unita, non unita? si hoc: omnes personalitates eam immediate unitae cum humanitate; cum huc naturam divinam immediate unitam esse dicatur. Illud: sicut apertum, Paternitatem et naturam distinguunt virtualiter quoad ista praedicata, Paternitas nullo modo unita, et natura unita immediate; sic apertum eandem distinctionem, quoad hoc, Filiatio unita immediate, et formaliter, et natura non unita immediate, et formaliter. Directe: natura, et personalitas distinguuntur virtualiter quoad hoc, praedicata, personalitas unita immediate, Ina-

natura non unita immediate, non autem
 quoad ista, natura unita immediate, et
 rationalitas nullo modo unita: quoad
 ista, rationalitas unita immediate, et
 natura nullo modo unita. Item negatur
 quod ex prima parte deservitur: negatur enim
 id quod præcipue de natura negatur esse productum,
 quod de ratione affirmatur, quia datur dif-
 ferentia virtualis rebus; sed quia ex differentia est
 ad hoc negatur: Illud semel productum,
 et natura nullo modo productum. Item ex
 hoc diffinitur ex secunda parte: ad istud
 namque deservitur. Item semel productum
 negatur: Illud immediate unita. Item
 natura non unita immediate. Rationem tra-
 ctat doctrinam deservit num. ~~25~~ 26.

34.

Item nega-
 tionem: ponimus subsistentiam creatam in so-
 luto; et cum istud existens non sit unita ratio-
 nali unita immediate rationalitatem debet
 et immediate debet naturam: Item, quod
 propter subsistentiam non recedat, sed
 mittamus, quod consistat in negatione, et ne-
 gatur sequetur. Ad rationem istam proba-
 tionem, nego maiorem de negatione unitam
 immediate: nam, si per rationem natura

creata est pars, quæ ad suam ulteriorem per-
fectionem constituit unum per se, non ha-
bet propriam suggestionem, ut ex Patribus no-
tabamur. ~~XXX~~. Sed absque unione imme-
diata cum substantia distincta a subsis-
tentia humanitas potest esse, & de facto in
Christo est pars, quæ ad suam ulteriorem per-
fectionem constituit unum per se: ergo nega-
tio unionis, in qua consistat substantia
creata non est negatio unionis immediatæ
cum substantia distincta a substantia.
Ad probationem majoris negatæ dicendum:
Idem est effectus formalis substantiæ, sive in
positivo, sive in negativo ~~unionis~~, ut scilicet na-
tura terminata per substantiam non possit
esse actualis pars, quæ ad suam ulteriorem per-
fectionem constituat unum per se; quod stat,
cum substantia propria dicat determina-
te negationem unionis immediatæ cum sub-
stantia distincta a substantia.

x
82., Cap.
Quedam.

x
consi-
stat,

35.

Agitur
5. natura Verbi incarnata est propterea
identitatem cum personalitate, quæ imme-
diatè intuetur; hæc etiam propositio vera est:
Natura Patris incarnata est, sed hæc propo-
sitiō non reperitur apud Patres, & comu-

nec reputatur falsis: ergo natura Verbi
 alio speciali modo incarnata est; nimirum
 terminando immediatè, sed indistinctè
 cum consubstantia Verbi univocum hyposta-
 ticam. Constat: in Trinitate non est, ni-
 si una substantia, communis, et ab òluta:
 ergo hoc terminat immediatè univocum
 cum humanitate. Constat consubstantia: nam
 humanitas assumpta est ad substativum
 in Persona Verbi. Adde: humanitas est in
 eodem Verbo: ergo Verbum terminat immedi-
 atè univocum in univocum se ipsum, sed
 existit, quod est ratio substantiæ ab òluta:
 ergo.

36. Respondet distinguendo rationem:
 et concedo, illam per se esse veram
 sub debita explicitatione; nego esse veram, si
 nulla offeratur explicatio. Cum enim de eadem
 sit natura divinarum Personarum, conse-
 quens est, ut sit natura Verbi incarnata est,
 etiam natura Patris incarnata. Et est vera
 et illa propositio nosse similitudinem naturæ.
 Et illa propositio, ut dicit, presertim, quod
 talis incarnata sit natura Patris; quia idem
 significata est cum paternitate; et hoc consub-
 stantialitatem Patris incarnatam

est. In hoc sensu falsa, et deinde est im-
modi propositio. Et ideo non reperitur apud
Patres curantes, ne ex verbis inordinatè pro-
lati error incurratur. Audi Augustinum
lib. 10 de Trinitate, cap. 23. Philosophus libe-
rum est, quibus voluerint, uti verbis; nobis
autem ad certam regulam loqui, fas
est.

37). Ad confirmationem ergo antecedens:
dato, quod in Deo sit substantia absoluta,
substantiæ relative sunt admittendæ. Ratio:
nam sunt personalitates; personalitas
autem est substantia incommunicabilis.
Sine licet omnes Personæ subsistant una
substantia absoluta, quæ sit substantia (quod mi-
sua propria substantia relativa. Dicendum hi falsum
itaque est, humanitatem esse immediate
assumptam ad subsistendum in Persona Ver-
bi, non per substantiam communem toti
Trinitati, sed per substantiam relativam Per-
sonæ assumptæ. — Insuper: per id assumptum
immediate humanitas ad subsistendum
in Verbo, per quod Verbum continet perfec-
tionem substantiæ creatæ, quam habet;
sed non continet perfectionem substantiæ
creatæ per substantiam relativam: dicitur

Incar. C. 11^s

Q. 1., C. 3. -

enim relationes, prout distinetur in
tota ab essentia, non dicuntur perfectiorum
ergo. Concessa minor, ergo minorum, et
adunantiam generationem: nam, ut dicitur in
tractatu de Deo, relatione alius, prout
relativiter distinetur ab essentia dicuntur per
fectionem. Sufficit modo auctoritas De-
i. *Grilli Alexandri lib. 1. thesaur., cap.*
11. 6. Pater perfectus est non solum quia De-
11. us, sed quia Pater Pater idem per-
fectus est, quia genuit: ergo relatio, quam
supra addit Patrem, ut Patrem, et quia genu-
it est perfectio.

x 38. *Ad adiutorium conc-*
Entime - *So* ~~substantia~~, *substantia* ~~minorem~~ sub-
stantie, *sumptam*: sed *verbum* existit per se in
substantia absolute, atque etiam ratione
substantie relative, omitto; ratione saltem
substantie absolute, ergo minorum, et con-
sequentiam. *Explata*: modus existendi
per se notatur dupliciter: et quatenus
natura existit, in se, et per se complete in
ratione naturae; et quatenus existit in se,
et per se ultimo substantialiter, et inam-
unicabiliter complete. Quid, quod primus
modus existendi per se sit substantia

absoluta; sed negandum non est, quod
 secundus modus existendi gerere se in
 Deo substantia relativa. Igitur Verbum
 divinum ratione sui proprietati rela-
 tivae existit gerere; et secundum istam pro-
 prietatem relativam terminat ~~mediat~~ ^x imme-
 diatè humanitatem. ut quæ diximus de subst-
 tentia tam absoluta, quam relativa
 penitus capias, consule ex admittentibus
 substantiam absolutam suam
 hic diff. 11., Sect. 3., et ex negantibus
 Vazquium tom. 2. in 4. part., diff. 8.
 125.

Sectio 3a

De possibili incarnatione totius Trinitatis.

39. Non est dubium, omnes divinas Per-
 sonas posse simul assumere distinctas hu-
 manitates; nec dubitatur, quod omnes pos-
 sint assumere ~~simul~~ ⁺ eandem, et divinum eam-
 dem numero humanitatem? Difficul-
 tas est; an tres divinae Personae possint
 assumere simul eandem naturam hu-
 manam, simultate assumptionis, et ter-
 minationis? Negativam sententiam
 tenet Scotus, et fecerunt omnes Disputuli

Q. 1., C. 3. -

apud Mastrium, hic, quest. 8., quibus acci-
pit Card. Delugo, Aldrete, et Brandan
lib. 1., disp. 5., sect. 2., a num. 52. Affirma-
tivam sententiam tenent Thomistae cum
angelico, Hostiatus cum Suarez, et Vazquez,
et ex Scotistis Basolus, et Pontius apud
Mastrium citatum negat. Mediam sen-
tentiam meditati sunt Loea, et Am-
icus disp. 12., sect. 6: concedunt possibili-
tatem, si personae divinae simul assumunt
temperant concursum in sustentando
eandem humanitatem; negant possi-
bilitatem, si non attemptent concursum
illum.

Q. 2. Conclusio. tres divinae personae pos-
sunt assumere simul eandem naturam
humanam, ita ut quilibet illam ad quatenus
terminet. Ratio huius additionis: nam quod
tres divinae personae attempterent concursum
hypostaticum in personando, dici non
potest. Primo: quia non ita possunt termi-
nare per modum unius, ut una tantum
resultet persona. secundo: quia cum per
identitatem ad naturam divinam
non se habeant per modum unius in
personando, nec se habere poterunt

per modum unius in terminando per unum-
 nem. Adde: Similitex. posset quis dicere,
 quod personarum divina, et creata pos-
 sint terminare ~~amperatione~~ concursus
 eandem naturam humanam; et sic nul-
 let argumentum Conciliozum, et Patrum,
 probantium, in Christo non esse subsisten-
 tiam creatam, quoniam humanitas est
 hypostatice unita Verbo. Ego si tres divi-
 ne Personae assumerent eandem naturam
 humanam, quae libet illam adequatè ter-
 minare. Hoc firmato,

44.

Probatum con-
 clusio; nam in prius ex parte naturae non
 est repugnantia; si enim eadem materia
 potentiam obedientialem ad plures for-
 mas, et idem corpus ad plures praesentias
 locales circumscriptivas; ut docent Scotus
 et si idem effectus potest terminare
 plures actiones totales, eadem quae for-
 ma substantialis potest simul infor-
 mare plures materias adequatas; ut
 addunt Rostates: cur eadem natura
 non poterit obedientialiter terminare
 simul plures subsistentias alienas, quibus
 divisim, aut successive compleri

D. V., C. 3.

possit? Rursus: neque est repugnancia
ex parte personalitatum: sed enim, quan-
tum est ex parte ipsarum, possunt termi-
nare eandem naturam; et se ipsa ter-
minant eandem divinam.

42.

Negas pa-
ritatem: quia similiter probari potest,
quod natura humana possit subsistere
per identitatem in tribus divinis Personis,
sicut subsistit natura Divina. Contra: nam
modus subsistendi humanitatis per iden-
tatem cum una personalitate divina,
est aperte implicatorius; non autem mo-
dus subsistendi per unionem: ergo similiter
modus subsistendi per identitatem im-
plicat: non autem modus, quo per unionem
subsistat humanitas in tribus divinis
Personis. Instauratur itaque paritas,
dum non ostendatur: cur humanitas ex
parte sua possit terminari una perso-
nalitate divina, non autem simul tri-
bus, quibus tamen potest terminari
divisim, et successivè! Accedit, quod ex
simultanea examinatione non sequitur
aut identitas humanitatis cum omnibus
Personis divinis, aut quod iste modus

terminatiois sic debetur humanitati: sicut
neutrum ex his sequitur ex divina, aut suc-
cessiva terminatione: ergo modus ille po-
test convenire humanitati per gratiam,
et omnipotentiam assumendi.

43.

Thes. Simi-

liter posset probari quod per Omnipotentiam,
et per gratiam posset assumi humani-
tas ad subsistendum in tribus Personis
divinis, non solum per unionem, sed per
et omnimodam identitatem: ergo dici de-
bet, quod est proprium solius naturae di-
vine, fundatumque in eius infinitate, pos-
se absque sui divisione subsistere in tri-
bus Personis; ac proinde hoc tamquam in-
communicabile est naturae creatae, quam in-
communicabilis est eidem, Omnipotentia,
Immensitas, atque Aeternitas. Contra:
nam a communicabilitate per unionem
ad communicabilitatem per identitatem
nulla est illatio, ut nuper probatum est.
Rursus: naturam divinam communicari
filio est proprium solius naturae divinae;
non quacumque communicatione, sed
per identitatem: aliter, naturae creatae
non posset convenire, communicari per

unionem eadem Filius Personae. Dicitur
 Similitudo, proprium solius naturae divinae
 esse, quod absque sui divisione subsistat
 per identitatem in tribus; sed est per
 Omnipotentiam, et per gratiam commu-
 nicabilem humanitati, quod in tribus
 divinis Personis absque sui divisione
 subsistat per unionem. Denique: attributa
 illa Omnipotentiae, Immensitatis, et Aeterni-
 tatis possunt communicari, et de facto
 per unionem mediatam, atque identicam
 communicantur ~~per~~ humani-
 tati Christi; quod ~~et~~ humanitas non
 reddatur Omnipotens, Immensa, et
 Aeterna, aliunde probatur: sed rationi-
 bus, quibus non excluditur, quod possit
 subsistere in tribus divinis Personis;
 aliter ne possit subsistere in Persona
 unius. Paucis: subsistere in tribus divinis
 Personis per identitatem, aut connatu-
 raliter per exigentiam, hoc eundem
 arguit infinitatem; ac proinde fun-
 datur in infinitate divinae naturae. Et
 non arguit infinitatem subsistere
 per unionem et per gratiam in ydem
 tribus divinis Personis: Ad hoc deservit

x
 autem

caritas, quā usi sumus; nam subsistere per
identitatem in una divina Persona, idque exigere
improscindibile est ab infinitate; et ab hac separa-
tus est modus subsistendi per unionem, et per
naturam in una Persona divina: ergo simili-
ter, & cetera.

49. ^x ~~proponitur~~ dicta non sunt tantū ^x ~~testi-~~ ^{de-} ~~mon-~~ ^{fen-} ~~da~~ ^{di-} ~~ca~~ ^{ca-} ~~ta~~ ^{ta} ~~ut~~ ^{ut} ~~confessus~~ ^{est} sit Divus Anselmus, cu-
jus hæc est sententia, tum libro de fide Trini-
tatis, & Incarnat. cap. 2., tum lib. 2., cui De-
us homo, cap. 9. Non tamen Filio incarnato,
n. necesse est, alias quoque Personas incarnari;
n. sed impossibile. — Faterendum est adductum
testimonium esse difficile explanationis; ideo-
que sententia illa Divi Anselmi defe-
ritur ab aliquibus, quos citat Raynaudus,
lib. 2. de Christo, num. 132. Nec mirum:
nam citatis locis sanctus Doctor hæc prin-
cipia connexa esse docet. Primum: divinam,
& humanam naturam in unam Personam
convenire, & Deum incarnatum ex supposi-
tione peccati, necesse est. Secundum: hoc
fieri non potest in pluribus divinis Perso-
nis. Tertium: hoc convenientius fieri in Per-
sona Verbi, patet. Quartum: necesse est, Ver-
bum, & hominem in unam convenire Personam.

- Si quidem loquitur de stricta necessitate,
 quæ cum metaphysica convertitur: nam
 27. eius sententia est, in Deo quantumlibet
 27. parvum inconueniens sequi impossibilitatem,
 27. et quantumlibet parvam rationem, et ma-
 27.iori non vincitur contrariæ necessitatem.

Atque scolus, et ceteri qui nobis obiciunt
 Anselmum, hunc deserunt quoad necessitatem
 Incarnationis, et quoad determinatam necessitatem
 Incarnationem Verbi, et dicitur cum in oppositum
 sunt communiter Patres: ut videtur ex quo
 Petrum, hic lib. 2. cap. 13. et cap. 15. non
 7. Cui ergo non poterimus ipsum deservire
 quoad impossibilitatem Incarnationis multi-
 um personarum personarum per asump-
 tionem eiusdem humanitatis?

45. Iste hoc si-
 cutum: quod Anselmus in necessitate In-
 carnationis, et determinatæ Incarnationis
 Verbi, locum aliquod, quod ex communi
 Patrum sensu reicitur: et in impossibili-
 te Incarnationis multum personarum,
 locum aliquod, quod ex Patribus reici
 non potest. Sed tamen neque hoc potest
 ex Patribus probari: nam impugnantes
 tum Theopaschas, tum suadepaschos.

nūc dicere, quo possit sententia illa sua-
deri. Hoc sufficit, ut fas sit a Divo An-
selmo modesti recedere, ut eatur, quo du-
cant sanctus thomas, et sanctus Bona-
ventura.

46. Nihilominus non precluditur
omnis explicatio. Prima est D. Bonaven-
turæ, quem sequitur Durandus: intelligitur
Anselmus de assumptione eisdem huma-
nitatis a tota Trinitate in unitate Perso-
næ: quod est impossibile. Secunda est Divi
thomæ, quam tractat Caietanus: impossi-
bile est, quod omnis divinæ Personæ assumant
unam hypostasim, vel unam Personam
humanam; sicut et Anselmus dicit.
Hæc posterior explicatio coincidit cum
priori: nam cum evidentem impossi-
bilitatem præferat, quod plures Personæ
divinæ, assumant in unitate Personæ di-
vinæ, non aliter huic impossibilitati oc-
currere possit, nisi asserendo, assumptionem
esse in unitate Personæ humanæ, ut acu-
te notavit Durandus huc, quest. 3, in co-
mentario ad art. 6. quod autem data
explicatio sit congrua, suaderi sic po-
test: nam Divus Anselmus agit contra

asserentem, Incarnationem sic esse secundum unitatem naturae, ut Filius non possit Incarnari sine Patre; et negantem, ita Incarnationem esse de facto secundum unitatem Personae, ut Pater non possit Incarnari sine Filio. Ergo Sanchez (Doctor solum docet, impossibile esse, quod incarnato Filio in unitate Personae, simul cum ipso incarnatus Pater. Respondet: Deus sic assumpsit hominem... ut Persona Dei, et hominis una, eademque sit; quod non nisi in una Persona Dei esse potest. Ita haec ratio non impedit, quominus potest ipse assumi humanitas à tota Trinitate, sed non in unitate Personae. Concludit: diversas Personas, unam, et eandem Personam, esse cum uno eodemque ~~non~~ neque intelligi... quia plures Personae essent una, eademque Persona, quod est impossibile. At hoc argumentum non attingit incarnationis totius Trinitatis, quia non refertur cuius, sed qui personaliter homo.

X
homi-
ne,

4). Insuper. Sanchez Doctor facit hoc antecedens: plures Personae nequeunt unum, eundemque hominem

77. abumere in unitate Personarum; et infert: un-
 78. de, in una Persona tantum, hoc fieri nec-
 79. cessarium est. Hec illatio non valet, si te-
 net explicatio data: nam hæreticus dice-
 ret, non esse necessarium, quod Incarnatio
 fiat in unitate Personarum, et ex unita-
 te naturæ divinæ inferri, factam esse
 plurimum Personarum constitutione: ergo.
 Additur: Sanctus Doctor ex unionis
 plurimum Personarum cum eadem hu-
 manitate deducit necessarium unitatem
 Personarum: ergo explicatio data non subsistit;
 ponit enim antecedens, ex quo
 necessario resultat absurdum illud.

48. Con-
 cessa propositio ne, nego, quod subsumitur.
 Ad probationem adiunctam, dico, hæ-
 reticum non potuisse respondere hoc tan-
 tum: quod non fuerit necessarium, ut
 Incarnatio fiat in unitate Personarum; sed
 debuisse adiungere: quod Incarnatio
 non potuerit fieri in unitate Personarum.
 Istam responsionem tam efficaciter re-
 cecit Sanctus Doctor: nam impossi-
 bilitas Incarnationis in unitate Personarum
 obiciebatur ab hæretico propter identitatem

77. Deiatus. Reponebat Anselmus: Si Filius in-
 77. carnatus est, et Filius non est eadem
 77. una Persona, quæ Pater est, sed alia;
 77. non idcirco, esse Patrem incarnatum,
 77. neceffe est; aliam enim Personam esse
 77. in uno homine incarnatam, et aliam
 77. simul non esse in eodem homine incar-
 77. nata, possibile est. Replicabat hæreticus:
 magis est necessarium, Patrem esse in-
 carnatum cum Filio propter divinitatem
 Deiatus, quam possibile est propter divi-
 nitatem Personarum, non esse simul incar-
 natum. Ingurgitabat Anselmus, et oppone-
 bat, rectam de incarnatione fidem: qui
 77. rectè suscipit Filij incarnationem, credit,
 77. cum non assumisse hominem in unitatem
 77. naturæ; sed in unitatem Personæ; hic autem
 77. sonnat hominem a Filio Deū magis esse
 77. susceptum in unitatem naturæ, quam in uni-
 77. tatem Personæ. Non itaque solvitur sancti
 Doctoris argumentum per responsiones, quas
 hæreticus posset dare. Ad adiutamentum
 rego antecedens: neque enim ex coniū-
 glum Personarum cum una humanita-
 te utcumque, sed ita, ut constituta unus
 personaliter homo, deducit necessario sanctus

- D. I., C. 3. — 111
- Docet, plures Personas esse unam Perso-
nam; sic enim dicitur: nam si unus homo
cum singulis pluribus Personis una Per-
sona est, necesse est, plures Personas, quae
aliq sunt a se invicem, eandem quae est unam
Personam, quod non est possibile.

Sectio ~~II~~

Objectionibus respondetur.

49. Obicitur primo. Argumentibus eandem
humanitatem pluribus divinis Personis,
resultaret unus homo; hoc esse impossibile,
constat per se, et ex clara Angelici. Bo-
naventurae, et Thomae doctrina: ergo. Maior
probat: nam quod tunc essent plures ha-
bentes eandem humanitatem, non obest,
quominus resultet unus, idemque homo;
sicut tres Personae habentes eandem Dei-
tatem, non sunt tres Dei, sed unus Deus.
Confirmatur 2°: in ea hypothesis Pater, et Fi-
lius immediatè essent uniti eidem huma-
nitati: ergo inter se essent mediatè uniti: ex-
go vera esset haec praedicatio: Pater est Filius;
et viceversa: ac proinde daretur Personarum
confusio, et humanitas à pluribus Perso-
nis esset assumpta in unitate naturae. Sequela

d. 1., c. 3. — est bona ex consequentia, & sic probatur:
sint in eodem subiecto calor, & albedo;
propter medietatem inter se unionem harum
qualitatum valet: album est calidum;
& vicissim: ergo similiter: Confirmatur
secundo: unam naturam absque divisione
constituere plures Personas, est proprium na-
ture divine propter ipsius infinitatem: ergo
implicat naturam humanam constituere
absque sua divisione plures Personas: ergo
si asumeretur a pluribus Personis divi-
nis constitueret unam tantum Personam.

70.

Secundo: nam hic terminus homo, sumit-
ur concretivè; id est: habens humanitatem,
concomitantem ad terminum, humanitas, quæ
sumitur substantivè, & abstractivè; cumque
in hypothese, quam admittimus essent tres
habentes humanitatem, & si unam, & eam-
dem; hinc est, quod tunc essent tres homines,
& non unus homo. Ad probationem maio-
ris, nego assumptum; & ad paritatem dico:
terminus Deus non est synonymus cum
termino habens Deitatem, & absolute pro-
latus sumitur substantivè, significat quæ
divinam naturam. Et quoniam hæc est una,

- et eadem in tribus Personis, hinc tres Deos
dicere catholica Religione prohibemus, quia
tres habentes eandem Deitatem confiteamur
precipimus. Solutio est Dñi Thomæ 1. part.,
quest. 39., art. 5., ad 3. Terminus Deus per
se supponit pro natura communem; sed ex
ad iuncto determinatur eius suppositio ad
Personam: sic cum dicitur, Deus generat,
supponit pro Persona Patris. Et contrariò:
cum terminus homo supponit adiectivè,
et sic synonymus cum termino habens hu-
manitatem; consequens est, ut si sunt tres
habentes unam humanitatem, non sit ho-
mo unus, sed tres sint homines.

51. Ad præ-
mam confirmationem concessio enthymemate,
nego subductam consequentiam, et antecedens
probationis: nam ad propositiones affirmativas
qui sunt per nomina concreta, requiruntur
identitas prædicati cum subiecto, et respectu ea-
dem identitas inter rectum subiecti, et rectum prædi-
cati, ut notabam num. ~~1126~~; ideo vale de
habente calorem, et albedinem, calidum est
album, et resum, quia datur inter subiectum
et prædicatum identitas explicata, non quia
inter qualitates ipsi uno mediata sit.

95., cap.
5. pced.

Inque in ista propositione, Pater est Filius, in
 hypotesi eisdem humanitatis ab utroque assum-
 ptæ, non datur illa identitas: ergo quamvis de-
 bea uno mediantia, non valet affirmatio illa.
 Proinde hinc syllogismus expositivus: = Pa-
 ter est hic homo; Filius est hic homo: ergo Pa-
 ter est Filius, et vice versa. 33. Non arduum:
 quia medium non est perfectè annullatum; tra-
 ctamus enim, hic homo, licet unam naturam
 significet, supponit conceptum in una Persona
 quo uno habente humanitatem et in alie-
 ra quo alio supposito habente eandem hu-
 manitatem. Nota: in nostra hypotesi non
 potest simpliciter dici, hic homo non est ge-
 nitus. sed tantum cum designatione, et
 determinatione ad Personam Patrem habentem
 eandem humanitatem, quam habet
 Filius. Similiter dicemus de alijs similibus
 syllogismis, et propositionibus.

52.

Ad secundam
 confirmationem nego antecedens: proprium
 namque solius naturæ divinæ est a bique di-
 visione sui contrarietate, et per identita-
 tem cum distinctis personaribus consti-
 tuere plures Personas; sed consistere plures
 Personas absque, et a divisione obiecti.

per unionem communicabile est natu-
 ra finis: quod constat ex dictis num. ~~xxx~~ 46.

Quare ex Divo Augustino docuit Ange-

- 27. licus, hac quest. 3., art. 6., quia in myste-
- 27. ro Incarnationis tota ratio facti est po-
- 27. tentia facientis. ... magis circa hoc est
- 27. iudicandum secundum conditionem
- 27. divini Personarum assumptis, quam secun-
- 27. dum conditionem naturae humanae as-
- 27. sumptae. scilicet verbi, ut notat Caietanus
- per d. 2. q. 2. art. 1. contra argumenta,
- quae desumuntur a conditione naturae as-
- sumptae: nam quod in pluribus subsistit
- absque sui divisione, non illi conveni-
- re ex se, sicut convenit naturae divinae;
- sed per potentiam Personarum assump-
- tionum.

§ 3. Replicabitur: per hoc patet quod
 natura divina absque sui divisione sit
 in tribus suppositis, constituit tres Personas,
 et non tres Deos: pluralitas enim Deo-
 rum exigit pluralitatem naturae divinae:
 sed constituit tres Personas et non tres De-
 os, est argumentum in infinitum: ergo ex eo patet in fin-
 itate: ergo natura divina dicitur infinitatem: ergo
 naturae humanae repugnat essentialiter,

refutare; sed si eadem natura possit esse
in infinitis suppositis, possit prout in infinitum
effectum constituendo nempe infinitos
numeros homines: ergo illa natura non esset
 finita. — Ritorque argumentum contra
Adversarios, quorum nullus est, qui non
admittat in corpore potentiam obedientia-
lem ad plures simul personas locales
circumscriptas. Item deinde sequitur. Pri-
mo: propter infinitam infinitam cate-
goricam in numero, seu multitudine. Se-
cundo: quia substantia naturae creatae non
potest suppleri nisi per divinam: ut est pro-
batum sententia; cumque non sint numero
infinitae divinae substantiae, consequens est,
ut natura creata non possit simul esse in
infinitis numeris suppositis. Item.

55.

Omnia

natura. cum probatione admittit, nego
numerum. Ad probationem a paritate,
occurro distinctione: omittit, quod inten-
ditur, si per potentiam naturalem possit
eadem forma simul informare infinitas
materias, aut eadem accideret simul subter-
tari ab infinitis subjectis; et id nego, lo-
quendo de potentia obedientiali. Sequitur

Incar. C^x. 12^s.

eadem, natura humana non est per
 se tota natura humana, sed per obedi-
 entiam in infinitum. Suppositum ergo non est
 infinitum. Probatur responsio 2. per rationem,
 per ~~ita~~ non solum est, sed etiam natura
 creatura potest esse obediens. Ita in Per-
 sona vero, non arguitur infinitum. Etiam
 arguitur quod ipse naturaliter creatus
 arguit infinitum, quod obediens. Etiam
 potest esse in pluribus, non in infinitis suppo-
 sitis. Ita probationem a ratione: infinitum
 non potest esse a solo fine; potest tamen
 habere simul cum infinito, prestare
 effectum infinitum, per se in genere
 causis in ^{sec.} ~~sec.~~ in bonam. Simul
 cum vero constituit Christum, quod est
 totum infinitum. Atque eadem natura
 humana est simul in infinitis suppo-
 sitis, non sola, sed simul cum aliis infi-
 nitis suppositis, constituit infinitum num-
 ro homines: ergo.

56.

Obiectum tertio: una Per-
 sona divina completè adquate, non intensi-
 ve, quàm extensivè, totam capacitatem
 naturæ humanæ ad subsistentiam: ergo,
 eadem natura non potest simul etiam

à tribus divinis Personis. Probatur anteceden-
dens primo: nam capacitas finita exha-
uitur per actum infinitum; exhaustum
autem est completum adquatè, tam inten-
sivè, quàm extensivè. Secundo: quia una
Persona divina complet non minus per-
fectè humanitatem, quàm per proximam
subsistentiam completur; sic autem com-
pleretur adquatè intensivè, et extensivè,
sive adquatè exclusivè. Tertio: nam
assumpta humanitate ab una Persona,
cum cum alia Persona divina non posset
constituere unum per se; ad hoc enim re-
quiritur: quod una saltem pars sit incom-
pleta: quilibet Persona divina est de se
completissima, et humanitas completissima
est per unam divinam Personam. Nige-
tur: sistere humanitatem in uno supposito,
et simul transire ad aliud complicat:
nam sisteret, et non sisteret in illo uno.
sed si eadem humanitas assumeretur à
pluribus divinis Personis, sisteret in Verbo,
nam in Verbo subsisteret, et simul transi-
ret ad aliud suppositum: ergo.

57.

Non an-
cedens: nam cum humanitas sit divisa

et successive assumptibiles a tribus Personis,
 capacitas ad subsistendum in una non
 completa per hoc, quod subsistat in altera.
 Ad primam probationem: naturalis capa-
 citas finita exhaustitur per actum infi-
 nitum; non autem capacitas obedientialis,
 cui potest esse ad plures actus infinitos.
 Humanitas habet capacitatem obedientia-
 lem ad plures substantias divinas, divi-
 sim, et successive; et hoc non exhaustitur
 per unam tantum: neque enim substan-
 tia Verbi est actus, qui respicitur a capaci-
 tate, quam habet humanitas ad subsis-
 tendum in Patre. Ad secundam: una
 Persona divina completur perfectioni modo,
 sed tamen diverso, humanitatem, quam
 ipsa complectitur per propriam substan-
 tiam. Perfectioni modo: quia completur
 humanitatem in toto simpliciter infinito,
 qualiter non complectitur per substan-
 tiam propriam. Diverso modo: quia hu-
 manitas completur per propriam sub-
 stantiam, ut sistat in se; per personalitatem
 Verbi, ut in se non sistat. Implicitum
 autem, quod humanitas sistat in se, et sit
 simul in alio supposito, non autem quod

in se non fiat, et quod. et in pluribus sup-
positis. Propter hanc disparitatem stat, quod
humanitas non compleatur admodum ex-
clusivè per unam Personam divinam, et quod
hoc compleatur modo per substantiam
propriam. Ad tertiam probationem: ad
unum persequitur quod una saltem
pars sit incompleta: non quidem negativè,
sed positivè; et hæc quidem incompletio
cognitiva non debet esse in omni linea, sed
in aliqua. Humanitas assumpta à Verbo
non esset incompleta negativè in linea
personali; et nec prescindere ab commu-
ni complemento in ea linea; sed tamen
prescindere à complemento, quod in ea li-
nea posset habere per Personam Patris.
Hinc cum qualibet ex divinis Personis,
simul assumptibus, humanitas constitueret
unum per se.

58. Ad urgentiam distin-
guo maiorem: scilicet humanitatem nega-
tivè in uno supposito, et simul transire
ad aliud, implicat, concedo: et hoc convin-
ctura probatione adiuncta; scilicet positivè
in uno, et simul transire ad aliud, impli-
cat, nego maiorem: et distincta similiter

ratione, nego consequentiam. Explicatio:
 substantia potest considerari tripliciter.
 Primo, ut sic; secundo, ut divina; tertio, ut
 creata. De ratione substantiae ut sic est,
 esse ultimum naturae complementum: ita
 ut constitutum ex natura, et substantia,
 prout tale, nequeat cum alio termino sub-
 stantiali unum per se, aut naturale, aut
 suppositale constituere, et ita ut natura per
 propriam substantiam terminata com-
 municari non possit supposito distinctae na-
 turae, aliter ve naturae, cum quia ad sui
 ulteriorem perfectionem constituat unum
 per se. Jam substantia ut divina hoc
 habet, quod debet esse triplex ob infinitam
 lacunditatem naturae divinae: haec a se ip-
 sa debet esse in Patre; communicata per
 intellectum in Filio; et in spiritu sancto
 communicata per voluntatem: sed natura
 divina ratione cuiuslibet substantiae habet
 incommunicabilitatem, quam de concep-
 tu substantiae, ut sic, esse, diximus. Substan-
 tia demum creata, ut talis, hoc speciale
 habet, ut terminet ultimo naturam in se
 ipsa, nec sinit illam transire, ut sit actu-
 arum pars ad sui ulteriorem perfectionem,

constituens unum genus. Quod expositum, deducuntur ex principiis fidei: habemus enim quod in Deo sunt tres substantiæ relativæ: habemus, quod Verbum assumendo humanitatem non coniungit, sed potius coniungit, si sui ingreditur illius substantiam propriam: ex quibus principiis exiit incommunicabilitas, quæ convenit naturæ rationis substantiæ, ut perpendenti constabit.

59.

Ex dictis

hæc sensum datæ distinctionis: neque enim ratione substantiæ natura debet stare in uno supposito negativè, ita ut non sit in alio; aliter non solum Pater non esset communicabilis Filio, sed natura ipsa divina non esset communicabilis; quod est hæreticon. Suggestum, ut natura creata per propriam substantiam terminata debeat stare in uno negativè, & hoc est consonum illi, quæ ex fidei deductionibus circa Incarnationem Verbi, & est absolute verum: ut probabimus capite sequenti, lect. 3. ~~concluditur~~ concluditur: in casu, quo eadem humanitas assumeretur à tribus divinis Personis, illa subsisteret in unaquaque: non negativè, ut sit in nullo homine; sed positivè per unionem, sicut positivè per idem-

titatem sicut natura divina in singulis
divinis Personis.

60.

Solutio quarto: subsisten-
tia naturae finitae non est ratio, ut natura
exigat non communicari alteri substantiae;
hoc enim habet ex eo, quod sit natura com-
pleta; sed est ratio, ne ultra communicetur,
quoniam est ultimus terminus quo completur
natura: ergo humanitas completa ultimo
per substantiam Verbi, non potest de in-
cepit completi per substantiam aliam
divinam Personarum. Consequentia
est bona; et ulterius firmata: nam si hu-
manitas completa per Verbum ad huc est
absumptibilis ab alia Persona, nulla manet
ratio, propterea Scripturae dicendi non esse
incarnatam totam Trinitatem. Retorque
argumentum; et proba, quod natura
divina terminata per substantiam
Patris non est communicabilis alii Perso-
nae. Tunc: natura divina non exigit sub-
stantias relativas ~~sed~~ ^{et} incompleto
substantialis; sed est completo secundum se-
cunditatis. Contra: nam si intelligas, quod
natura divina sit completissima in
esse naturae in priori ad substantias

relativas; id verum est: sed non ad rem:

nam cum tota illa completionē adhuc natura divina recipit constitutionē tres Personas, in ipsa quę subsistere: ergo exigit completū in esse rationali: ergo quod titulo completionis fecunditatis exigit substantiā, cum eo stat, quod illas exigit titulo incomplemētū substantiā.

65.

Impro antecedente quoad primam partem. distinguo secundam: Nam concedo de substantia propria naturę simplicis; et illam nego de substantia altera. id probaturum aduincam contra ex dictis, altera, et altera esse utrumque terminum, quo completur natura substantiam propriam, et alteram: nam propria facit, quod natura stat in se negativē: altera prestat quod stat positivē in alio: ad modum, quo completur substantialiter materia per unam formam, et stat positivē in uno composito, et non implicat; quod simul completatur per aliam formam, et ad aliud compositum transiit. Dices: materia completa per unam formam non est ultra substantialiter perfectibilis per aliam, quę ipsi advenire potest. Contra: ergo cum

alia adveniente non constituit unum
 per se substantiale. Quia: forma adveni-
 ens est incompleta: ad unum autem per se
 sufficit, quod una pars incompleta sit. Con-
 tra: ergo materia per modum quasi termi-
 ni ducitur formam advenientem, quod nullus
 cogitat, qui ad materiam materiam non se-
 duas formas substantiales simul accipi-
 re. Regenda est argumenti consequentia,
 et ad rationem, qua promittitur, dicendum
 sunt congruentis, ut Deus factus sit homo;
 et ut totus Verbum quam alij Personae,
 et incarnationem: sed hoc utramque ex sola
 fide constat. Sicut similiter congruentis,
 ut una sola Persona, et non tota Triu-
 tas incarnata sit, et hoc non ex ratione
 evadente impossibilitatem contrariis, sed ex
 fide innotescat: et ideo Patres non obice-
 bant Nestorū Theopaschitū et Eutychianis-
 tū impossibilitatem, et notari. Ann. 25.

62.

76-

x Natura quanta: quod dependet ab alio, non
 dependere. Sed a pluribus adignate, et totaliter x
 humana Personae dependere adignate et totaliter, qua-
 nitas, sub. iter dependet a ab eo, et a summe et
 sitens in Verbo, dependet adignate, et totaliter

Minor contra: nam id adquatè, et totaliter
dependet ab alio, quod illoposito et quolibet
alio secluso, potest existere: et sic se habet
humanitas, prout in Verbo, subsistens. Ma-
ior probatur: nam si idem dependeat adz-
quatè, et totaliter à pluribus, ab horum quo-
libet dependebit, et supponitur: et non de-
pendebit. Ratio huius: nam quolibet illorum
ablato manente uno, quod dependet, existet.
Nec potest autem existere ex secluso, à quo
dependet. Ideo repugnant duæ causæ totales,
tunc in genere effectivo tum in genere fina-
li, tum in genere formali, à quibus sit unus,
idemque effectus.

63. Distinguo maiorem:
quod dependet ab alio, non potest à plu-
ribus adquatè et totaliter dependere; depen-
dentia ~~exclusionis~~, concedo; dependentia
sufficientis, nego maiorem: et constat ad reli-
quum. Et probatur, non maiorem occurrendam
est eadem distinctio: quod dependet à plu-
ribus totaliter, à quolibet dependet depen-
dentia sufficientis; non dependentia exclu-
sionis. Hinc, quolibet ablato, et manente uno,
quod dependet, existet: quoniam à nullo
dependet totaliter adquatè exclusionis,

et a quolibet. Dependet totaliter adaequatione
sufficienti. Impletur: si effectus possit esse
seclusus a causa, et possumus praedare causam tota-
lem, a quibus dicitur esse effectus: ac hoc dependet
totaliter adaequatione sufficienti, non inaequatione
ad rem nostram: quod humanitas dependeat
totaliter adaequatione exclusionis a Verbo dicitur
de positivo, quod subsistat in Verbo, et quod
non subsistat in alijs Personis. In casu, quo
assumpta esset a tribus Personis divinis, aequa-
litas dependere totaliter secundum positi-
onem; non secundum negationem: ac pro-
inde ab omnibus dependere totaliter adae-
quatione sufficienti.

69. Quod additur de regre-
nantia, ut idem effectus sit a duabus causis
totalibus, videtur contra Thomistas, et contra
aliquos ex nostris, qui sequuntur Vasquezum.
Dant ipsi hanc dygammiam: dependenti-
am causalem non posse esse a duabus ca-
usis totalibus in eodem genere, hunc proba-
tur: quoniam effectus eatenus dependet a
causa, quatenus habet esse ab illa; et si ha-
bet esse ab una, iam illud idem esse ab alia
accipere non potest. Itaque dependentia hu-
manitatis ab alicuius subsistentia non est,

A. 1. C. 3. 120

ut accipiat, esse ab eummodi sustentia,
sed ut terminetur: et non eandem termina-
tionem accipit humanitas à Persona Ver-
bi, quam acciperet ab alijs divinis Personis;
quoniam à qualibet haberet humanitas to-
taliter adaequatione sufficienti, et non exclusio-
nis, hoc, quod est subsistere in alio. Videntur hoc
exemplo: nam relatio similitudinis in uno de-
pendet à termino, et nihil prohibet, quod sint
duo termini totales, quorum altero deficiente,
et manente altero relatio illa sit: ergo simili-
tudine de dependentia humanitatis quoad termina-
tionem per plures divinas Personas. Doctrina
ista est probabilis; et pro illa firmanda vide-
re potest Varques, hic, dyg. 2. d. , cap. 2, num.,

25.
65. Plana, et vera responsio est, negare im-
possibilitatem, ut idem effectus sit à duabus ca-
usis efficientibus totalibus: cum implicatio ob-
iecta ex eo, quod effectus dependet, et non
dependet à qualibet illarum, evanescat
ex dictis ad argumentum. De causis finali-
bus dicendum est, posse esse duos fines adae-
quatos, et totales, non tamen ultimos: nam
eadem actio potest moveri adaequatè suffici-
enter à duobus finibus; sed neuter esset

simus: nam ad hoc sequitur, quod omnia
propter unum sunt, & tunc neutra finis
est propter alterum. Quae causae formales
adiquatae, & totales eiusdem effectus esse non
possunt: causa enim formalis causam intan-
cere constituendo; unde necesse est, quod mul-
tiplicatio causarum formalium multiplicentur
effectus saltem inaequate.

Sectio 5. ~~De~~

Quidvis natura possit im-
mediate unam humanitati?

66.

(Docet prima
sententia, naturam divinam posse immediate
unam humanitati, & habere substantiam abso-
lutam; scilicet, si in Deo sit tantum substan-
tia relativa. Ita ex admittentibus substan-
tiam absolutam dicunt, & ex negantibus
siquis. Docet secunda sententia, naturam
divinam, siue habeat, siue non habeat substan-
tiam absolutam, posse immediate unam
humanitati. Pro hac sententia Valencia,
Lepsius, Amicus, & Bernal. Docet tertia
sententia, naturam divinam, siue absolutam
substantiam non habeat, siue habeat, non pos-
se immediate unam humanitati. Hanc

multi tenent, quibus cum Becanus, Gass. Har-
tadus, Aldrete dyp. 22., sect. 2., & Rhodius
dyp. 2., quest. 2., sect. 3.

D. 1., C. 3.
121

6). Primum. Natu-
ra divina non potest immediate uniri hu-
manitati, quin immediate uniantur om-
nes divinae Personae secundum suas prop-
rietates relativas. constat ex antea ~~dictis~~; & dictis
praecipue ex Auctoritate Conciliorum To-
le-
tanorum adducta num. ~~28.~~ & ex discus-
sione Divi Anselmi, quem expendimus num. ~~28.~~
~~28.~~ Arguitur sic: si unio fuisset facta
in unitate naturae, non diverso modo in-
carnassent omnes divinae Personae, ac incar-
natus est Filius, facta unione in singula-
ritate Personae. sed Filius incarnatus est
terminando immediate, secundum suam
proprieta-
tem personalem unionem: ergo
facta unione in unitate naturae; omnes
divinae Personae essent incarnatae secundum
suas proprietates personales, terminando
immediate unionem. Maior deducitur ex
praemissis auctoritatibus: apte enim conce-
dunt Concilia, & Patres sequelam Tria-
dotheanorum: si unio esset facta in unita-
te naturae; isti autem Haeretici gonebant

eundem Incarnationis modum communem
 etiam duabus Personis, quem Catholici appro-
 priabant soli Filio. Confirmatur a ratione:
 nam quae conveniunt naturae divinae, conve-
 niunt omnibus divinis Personis, salva per-
 sonarum oppositione quoad productionem
 ad intra: sive illa maneant in Deo, ut est
 intelligere, et velle; sive transeant ad extra,
 ut est creare, et incarnare activè: ergo unita
 immediate natura divina cum humana,
 omnes Personae essent immediate unitae, et
 eundem secundum suas proprietates perso-
 nales. Ratio huius; quia distinctio virtua-
 lis naturae a personalitate non est quoad
 illa praedicata: unita immediate natura;
et non unita immediate personalitas.

68. Dices: unita immediate personali-
 tate potest non uniri immediate naturae;
 unita ^x stat, quod non uniantur omnes personali-
 tates; immò stat, quod nulla personalitas
 diate na-unitur immediate. Probatur consequentia;
 turā, nam non magis identificantur cum natura
 omnes personalitates, quam cum una perso-
 nalitate identificatur natura. — concessio
 antecedente, nego consequentiam; cuius pro-

batio non urget: neque enim attendenda
 est sola identitas realis, sed et virtualis
 distinctio; et ista quidem non ad omnia quic-
 cumque predicata de se contradictoria;
 sed ad illa tantum, quae ex fide, ex Patribus,
 aut ratione convincenti debent verifi-
 cari sine contradictione exercita. Hi tituli
 sunt pro istis: unum immediate persona-
litatis; et: non unum immediate naturae;
 non autem pro illis: unum immediate na-
turae; et: non unum immediate personali-
tatis. Relege dicta num. ~~XX~~ 26.

69.

Conclusio:

natura divina siue non habeat, siue habe-
 at absolutam substantiam, non potest im-
 mediate uniri humanitati, unione proprie
 dicta, et perfectatis. Probatur ab authoritate:
 nam Divus Athanasius adductus ab Eu-
 tymio in Panoplia, titul. 15., §. Ecce enim,
 docet, naturas, divinam, et humanam
 non potuisse uniri inter se immediate, ita
 ut ex istis resultaret unum subsistens, aut
 unus homo, aut una natura composita,
 sicut ex anima rationali, et corpore resul-
 tat una natura completa, unum subsis-
 tens, et unus homo. Dat rationem;

11. quia aliud est duabus ex partibus essentiam
 11. absolvi, et aliud duas essentias coniungi, qua-
 11. rum utraque perfecta sit. sed stante imme-
 diata unione proprie dicta, et perfectatis inter
 naturas divinam, et humanam resultare
 una natura composita, quem admodum dua-
 bus ex partibus essentia hominis absoluitur:
 ergo eius genus unio inter naturas divinam,
 et humanam impossibile est. Item, ex Edicto
 sustinendum est, quod habetur post quintam
 synodum generalem, que est secunda constan-
 tinensis generalis, quod Edictum ab omnibus
 receptum, cuius in quo loquuntur Imperator ex
 mente Patrum illius synodi. Itaque cum per se
 11. absolute natura dicatur non adiuuncta et
 11. speciali cuiusdam Personae, infinitum aliquid,
 11. et non subsistens significat; infinitum autem
 11. ad nihil potest comparari. sed natura divina
 composita cum humana ad constituen-
 dam unam naturam compositam, si inter ip-
 sas daretur unio immediata, proprie dic-
 ta, et perfectatis: ergo et cetera.

10. Probatur conclusio a ratione. Impossibile est, ut im-
 mediate uniantur, quae sunt diversa secundum ac-
 tum; sed natura divina, et humanitas sunt

diversa secundum actum: ergo naturam
divinam immediate unam humanitati
est impossibile. constat minor, et maior est
doctrina Aristotelis, quam multis in locis
probat Angelicus: præcipue lib. 8. metaphy-
sicæ, lect. 5. et lib. 2. contra Gent., cap. 11. Ioh
a contrario sensu anima rationalis, et cor-
pus ununtur immediate ad unam natu-
ram hominis, quia non sunt diversa secun-
dum actum, sed se habent ut actus, et po-
tentia; et Deo Verbum, et humanitas pos-
sunt immediate unum, ad unum persona-
le, quia non sunt diversa secundum actum,
sed humanitas non habet actum subsis-
tendi ex se, et illum a verbo accipit. Hinc
ut notabam num. 21, si humanitas non ca-
reeret natura perfectione subsistentis propriæ,
non potuisset assumi a verbo ad constituen-
dum unum personæ.

11. Sed quamvis maior
discursus factus ex dictis consistere debeat, nihilominus
firmatur amplius: nam unus natu-
ræ unus est motus, sive naturalis operatio.
est principium philosophicum desumptum
21. ex illa Aristotelis definitione: natura est
22. principium motus, et quietis eius, in quo est

Q.1., C.3. -

etiam, et quodammodo. Hic motus naturalis
est communis toti; et pars, ut sit natura
in toto. Debet esse principium, aut activum,
aut passivum illius motus, qui communis
est toti. Si productio caloris est motus natu-
ralis, qui convenit igni, et cui principium
activum est forma; passivum autem ma-
teria. Sic alius, fletus, et locutio sunt
motus naturales hominibus, quorum prin-
cipium activum est anima, et passivum
corpus. Atque non est possibile motus, qui
sit communis toti confecto ex duabus na-
turis completis, et diversis secundum ac-
torem: ergo non est possibile, quod unus mo-
tus naturae confectae unam naturam
compositam, seu unum naturalem: nec
non possit immediate cum unius pro-
prietate data, et existentis. Quod minus:
nam hoc ipso quod essent completae, unaque-
que habens suas proprias operationes di-
stinctas ab altera; quia propter nul-
la alterutra esset operatio, quae esset com-
munis, et quae esset propria illius compositae,
in quo esset utraque. Hoc constare debet
in duabus naturis, divina, et humana:
quia nam enim naturae divinae posset esse

operatio, quæ deberet a natura huma-
na, prout intrinsece unita; et vice versa;
quænam esset operatio naturæ humanæ, quæ
deberet a natura divina, prout intrin-
sece unita?

12. Quæ dicta sunt, non sistuntur
per recursum ad substantiam absolutam:
nam ex datibus, et Conciliis, præsertim ex To-
letano et Anselmo, vel non datur eiuſmodi
substantia; vel non est potens immediate
terminare humanitatem. Probatum: nam Pa-
tres, et Concilia supponunt non esse possibilem
univocam substantialem, nisi in unitatem vel
naturam, vel Personam: et sic arguebant contra
Pseudo-chrysostomum. Sed isti possent respondere,
unionem non esse factam in unitatem na-
turæ, aut in unitatem Personæ; sed in illa sub-
stantia absoluta: et sic stare, quod tota Tri-
nitatis esset incarnata: ergo vel non datur
illa substantia, vel si datur non est talis,
ut ea possit terminari immediate natura
humana.

13. Accedit ratio: quia natura huma-
na, completa in esse naturæ non est incomple-
ta, nisi ut sit homo; sed per substantiam
divinam completam non potest, ut sit homo: ^x absolu-
tam

A.P. C.3. -

ergo natura humana per substantiam
divinam absolutam compleri non potest: ergo
non potest substantia divina absoluta im-
mediatè uniri humanitati. Probatur me-
mor: nam homo est suppositum, & persona;
substantia autem absoluta divina, sicut non
complet Deitatem constituendo suppositum,
& personam, ita nec potest complere huma-
nitatem constituendo cum ipsa suppositum,
& personam. Confirmatur: si humanitas
compleretur in esse hominis per substan-
tiam absolutam Dei. Deus sic assumens
humanitatem esset homo; id non est pos-
sibile: ergo. Ratio minoris ex Divo Damasceno,
quem affert Eutymius in Panoplia,
tit. 15, cap. 75. divinitas homo facta, nul-
lo modo dicitur; quia divinitatem perso-
nam dicere non possumus. Sed nec na-
turam divinam, prout terminatam
absoluta substantia, personam dicere pos-
sumus: ergo.

Sectio 6. ~~De~~

Removentur opposita

14. Opponitur primum: Concilium Tolosanum
& Divus Anselmus, non dicunt, esse impossi-

hanc unionem fieri in unitatem naturae,
 et in eo, quod est commune; imò id esse pos-
 sibile innuunt, dum contendunt, quod si uni-
 o esset facta in natura, tota Trinitas in-
 carnata fuisset: ergo natura divina potest
 immediatè uniri humanitati. Confirmatur:
 a Quod Damasceno non habet eam impossi-
 bilitatem eiusmodi unionis; solum enim ne-
 gat, quod naturae divinae, et humanae pos-
 sint uniri ad unam naturam compositam
 ex partibus: ergo possunt uniri ad conf-
 tituendam unam aeternam entitatem, quae
 non sit natura ex partibus composita. Con-
 firmatur iterum: ex edicto Sustiniani non
 desumitur validum argumentum: probat
 enim, naturam non posse componere cum
 humanitate, quia natura divina est in-
 finitum aliquid, et infinitum ad nihil
 potest componi; hae ratio nulla est: nam
 personalitas veri est quod infinitum,
 et immediatè componit cum humanita-
 te: ergo.

75. Ergo antecedens: nam ut notavi
 num. ~~2a~~ ^x possibilitatem Incarnationis
 totius Trinitatis; nec probant, nec impro-
 bant Concilia, et Patres; conveniunt tamen

x
 45.

D. I., C. 3.
In hac sequela: unio facta fuisse in eo, quod
est commune tota Trinitas incarnata fu-
isset. Et quidem Divus Anselmus inclinari
in impossibilitatem consequentis, pariter
in impossibilitatem antecedentis inclinat,
et ideo a nobis expositus est, ne ex ipso
probetur consequentis impossibilitas, ex qua
esset illatio ad antecedentis impossibilita-
tem: ut est certum; iuxta illa sequentia
Demum, Concilia, et Patres statuerunt pro
possibilitate incarnationis totius Trini-
tatis, nec propterea ex argumento, quod
conferretur in illa sequela, esse vestigium
possibilitatis unionis factae in eo, quod est
commune. Notum est illud necesse argu-
mentum primum: ex necessitate
non nisi necessarium; ex impossibile
aliquando necessarium, aliquando
contingens: ex eo quod illud consequens
possibile: tota Trinitas incarnata fuit:
inferatur ex hoc antecedente: unio fac-
ta est in unitate naturae: sed cum impos-
sibilitate antecedentis.

16.

Ad confirmatio-
nem nego antecedens; cuius probatio ad-
iuncta non valet: nam Athanasius, illud

probat ex naturis divinis, et humanis, quae sunt
 duae naturae perfectae, non posse unam essen-
 tiam absolvi. Hoc non intelligitur de una es-
 sentia unitate simplicitatis; sic enim neque
 ex duabus partibus una essentia hominis
 posset coalescere. sed intelligitur de unitate
 compositionis, quae est ab unione proprie dic-
 ta, et perfectitatis. Et istud est intentum nos-
 trum: quod scilicet divinitas, et humani-
 tas non possunt immediate uniri unione
 proprie dicta, et perfectitatis. Ad alteram
 confirmationem nego assumptum, cuius pro-
 batione non exponitur Edictum Incarnatio-
 nis, sed manifestè impugnatur: quod non
 oportet, cum sit peragrandis auctoritatis. Con-
 cedo, personalitatem Verbi, prout distinc-
 tam virtualiter ab Essentia, esse perfectionis
 simplicitatis infinitae: ut locum in tractatu de
 Deo; sed personalitas est infinitum quid
 speciale, et terminatum. Sensus itaque Edicti
 est: natura divina, quae est quid infinitum,
 commune, et non subiciens, sive non termi-
 natum, ad nihil potest componi: non ad
 constituendam naturam compositam cum
 humanitate; non item ad constituendum
 cum humanitate suppositum, sive personam.

ergo per modum similitudinis non convenit
personalitati. Iam: ergo ratio adducta a
supra non impeditur ex eo, quod Verbi
personalitas sit infinita, et immediata ter-
mini unionem cum humanitate.

11.

Opponi-

tur secundo: docet Angelicus quest. 3, art. 3,

11. capite: abstracta personalitate per intellac-

11. tionem primum adhuc intelligere naturam

11. assumentem. Sed non per unionem media-

tam: ergo per unionem immediatam: ergo

natura divina potest immediate uniri hu-
manitati.

18.

Distinguo maiorem explicando
sensum testimonij adducti: abstracta persona-

litate per intellectum, secundum quod rela-

tiva est: primum intelligere naturam assu-

mentem, concedo; abstracta personalitate,

etiam prout respiciente a conceptu rela-

tivis, nego maiorem. Constat hinc, falsam

esse maiorem, et vere consequentiam. Ex-

plicatur solutio ex doctrinis eiusdem An-

gelici citata questione, et articulo. Docet

11. In solutione ad primum: exclusus per intel-

11. lectum proprietatibus personalibus, remane-

11. bit inconsideratione nostra natura divina,

» ut subsistens, et ut Persona. sed non remane-
 rubit, ut subsistens, et ut Persona, si exclus-
 latur omnis personalitas, non solum se-
 cundum conceptum relativum, sed etiam
 quod prescindens a conceptu relationis:
 ergo si utroque modo excludatur perso-
 nalitas, non possumus intelligere naturam
 asumentem. Rursus, in solutione ad secundum:

- » circumscriptis per intellectum personalita-
 » tibus cum Personarum, remanebit in in-
 » tellectu una personalitas. Quia, ut Iudei in-
 » telligunt. sed exclusis personalitatibus
 omnibus secundum conceptum etiam pre-
 scindentem a relationibus, non remanet una
 Persona Dei: neque enim est aliqua in Deo
 personalitas, quae distinguatur a proprietati-
 bus relativis: ergo isto modo circumscriptis per
 intellectum personalitatibus, non potest intelligi,
 quod natura divina assumat humanitatem.
 Docet demum in solutione ad tertium: quid quid
 » consideratur in Deo, consideratur, ut suppositum,
 » et ut subsistens. sed non quia ipsa natura
 divina, si simpliciter consideretur, sit suppositum,
 sed quatenus petit identificare secum perso-
 nalitatem: abstrahendo ab hoc, quod una sit,
 vel tria. Atque natura divina potest conside-

mai, ut asseramus, quia consideratur, ut sup-
positum; et hoc modo non potest considerari,
abstracta personaliitate secundum conceptum
profunditatem a relationibus: ergo et con-
tra.

79. Propositio. 3.º ex elementis manentibus
formaliter in mixto compositum una per
se natura completa; cum tamen elementa
singula sint completa: ergo ex naturis di-
vina, et humana potest esse una per se
natura composita; scilicet univoca
immediate. Confirmatur: facta unione
immediata humanitatis cum divinitate,
natura humana habet operationes super-
naturales, imo humanitatis operationes
sunt vere et proprie theandricae: hoc est,
divinus: ergo cum resultaret una natura
composita. Urgetur: dato, quod ex naturis
divina, et humana non possit resultare
una per se natura composita, adhuc possumus
immediate unum, ut duo essentia perfectae.
ergo.

80. Urgo antecedens quoad secundam
partem, illo omisso quoad primam: nam
elementa, si manent formaliter in mix-
to, et eius constitutionem ingrediuntur.

subordinantur speciali formæ mixtæ: ac pro-
 inde non sunt naturæ ultimo completæ; ad mo-
 dum quo in sententiâ probabili, et mihi vera,
 corpus organicum, cuius actus est anima consti-
 tuens præstantiam substantialem corporei-
 tatis subordinatam animæ: ideo quæ corpus
 illud non est ultimo completum, sed aptum
 ad constituendum cum anima unum per se
 compositionem vivens. Fit tunc natura divi-
 nam humanam sunt naturæ ultimo completæ,
 sed sunt duas essentias, quarum utraque est
 perfecta, ut loquitur Divus Athanasius.
 citatus supra: quæ propterea non possunt con-
 stituere unam per se naturam compositam.
 Dicunt alii, formam mixtæ non unum
 immediatè clementorum formis, sed ma-
 teriæ: eas quæ formæ esse dispositiones ad
 formam mixtæ. Dicunt alii, clementa esse
 simplicia: et inter se penetrative unita esse
 ipsam materiam, in qua forma mixtæ re-
 sistit. Dicunt alii, mixtum esse corpus
 heterogeneum; et in diversis partibus materiæ
 esse tunc formam mixtæ, tunc ipsorum ele-
 mentorum formas. Quid quid ex his dicam,
 nunquam evinces, quod ex duabus naturis comple-
 ti possit una per se natura composita resul-

Ad confirmationem, adnullo ante-
cedenti quoad primam partem; et nego conse-
quentiam; nam illæ operationes supernaturales,
quas in hypoth. unionis immediate cum Deo
habet humanitas, non sunt motus
compositi. Ratio: quia quæ verè illas effice-
at humanitas (per habitus supernaturales)
non unita Divinitati, atque unita; et vicin
divinitas quæ verè concurrebat cum huma-
nitate unita, atque non unita ad eas ope-
rationes supernaturales. Contraarium re-
quiretur ad rationem motus naturalis,
quæ est motus eius, in quo est principium
motus: et ideo productio quantitatis à ma-
teria non est motus naturalis, et composit-
us, et productio potentiarum vitalium
(si distinguantur à anima) non est motus
naturalis, et humanitatis, sed est motus
ipsius animæ. Videatur Ordo, comov. 6.
Physicor., punct. 3. Nego eundem anteceden-
tis secundam partem: nam actio theandrica
est operatio hominis Dei, sive Dei hominis:
cumque ex unionis immediate humanitatis
ad naturam divinam, neque humanitas com-
plexetur in esse hominis, nec divinitas esset

homo, ut a ratione, et ab auctoritate proba-
tum est num. ~~xxx~~: consequens est, ut tunc
operationes humanitatis non essent The-
andree.

x
13:

82. Ad urgentiam omitto antecedens:
illud negant omnes, qui negant naturam
esse immediate unum, si non habeat sub-
stantiam absolutam; et etiam si eiusmodi
substantiam habeat, negant idem antece-
dens non gaudere, quibuscum Becanus, et
Rhodes. Nego consequentiam: consulto nam-
que in concl. dixi, divinam naturam non
esse immediate unum humanitati, unio-
ne proprie dicta, et perfectiatis. Quia, quod
eadem immediata unione, qua humanitas
uniretur personalitati, immediate etiam
uniretur naturae divinae. Unio illa non se
haberet ut unio proprie talis, et multo
minus ut unio perfectiatis, respectu divinae
naturae. Ratio; nam unio proprie dicta non
facit solum, quod extrema non sint sepa-
rata, et divisa, sed etiam praestat, quod con-
servant unum; ideo unionis specificum prae-
dicatum est unum ex multis efficere: ut ex
Aristotele 1. metaphysic, cap. 6. notavit Peta-
vius hic, lib. 3., cap. 1., num. 2. Neque

ex illa unione naturae divinae copulante in
mediate humanitatem. non efficiatur unum
propter tale; neque enim extrema cohaerent
in unam naturam, aut in unum suppositum:
ergo illa unio non est propter tale quod
inter naturam divinam, et humanitatem,
ad se habeat, veluti quoddam materiale
vinculum inducet meram indivisionem,
et inseparabilitatem. Cogita, quod anima
rationalis eadem unione immediata cogule-
tur materiæ, et animæ quæ: est propter
unio animæ rationalis cum materiâ, et effi-
ciatur unam naturam humanam, non est
propter unio altius ad altitudinem,
ex quibus non efficiatur unum. ~~Quare~~
Similiter in re nostra.

83.

Proponitur 2° natura
divina per unionem immediate cum
humanitati. Etiam sanctificaret formaliter,
similiter, cum ex proprio secreto concurren-
ti ad omnes operationes, ad quas humani-
tas vellet se communicare specialiter (et non
totaliter) effectum formalem Omnipoten-
tiæ: quod idem dicendum est de alijs Attri-
butis, quorum formalis effectus possunt tradere
quatenus sumpti communicari naturæ creatæ.

Ergo potest natura
unius humanitatis.

Divina immediate

9.1., C. 3. -

130

84.

Nam potest antece-

dens cum Beccaro: nam cum natura divi-

na in esse naturae non possit immediate

unius humanitatis, sequitur, quod per imme-

diatam unionem interficit humanitatem;

et quoniam attributa absolute sunt realiter,

et virtualiter tota natura divina, hinc est,

quod non possunt per immediatam unio-

nem nos effectus primales communica-

re humanitati. Hanc doctrinam ~~exponere~~ ^{re} ^x ¹¹ ^x revocare

non possunt, qui moraliter defendunt

divinam naturam esse immediate unius

humanitatis, nisi ratione absolute subisten-

tiæ. Sed omisso antecedente, quod conceditur

a Platello, hic, cap. 2., §. 1., num. 178., dis-

tinguo consequens: ergo potest natura divina

immediate unius humanitati unione per

accidens, omisso: unione personatis, nego con-

sequentiam. Accidens unitur cum Subiecto

constituendo non unum quid, sed unum qua-

le; et ideo ex accidente et ex Subiecto resul-

tat non unum novum genus, sed unum per

accidens: illud enim unum genus, cui adve-

nit accidens incorruptionem generat, abente

ex illa unione naturæ divini copulante in
mediatè humanitatem, non efficeretur unum
proprie tale; neque enim extrema coeant
in unam naturam, aut in unum suppositum:
ergo illa unio non esset proprie talis
inter naturam divinam, et humanitatem,
sed se haberet, veluti quoddam materiale
vinculum inducens meram indivisionem,
et inseparabilitatem. Cogita, quod anima
rationalis eadem unione immediata cogule-
tur materiæ, et animæ ejus: esset proprie
unio animæ rationalis cum materiâ, et effi-
ceretur una natura humanam, non esset
proprie unio alius ad naturam animam,
ex quibus non efficeretur unum. Discurre
similiter in se ~~ipsam~~ nostra.

88.

Insuper 2° natura
divina per unionem immediatam cum
humanitate ita sanctificaret formaliter,
similiter, cum ex proprio decreto concurren-
ti ad omnes operationes, ad quas humani-
tas velle ipsi communicaret specialiter (et si
non totaliter) effectum formalem Omnipoten-
tiæ: quod idem dicendum est de alijs Attri-
butis, quorum formalis effectus possunt inade-
quatè sumpti communicari naturæ creatæ.

89.

Negari potest antece-
dens cum Becano: nam cum natura divi-
na in esse naturae non possit immediate
uniri humanitati, arguitur, quod per imme-
diatam unionem sanctificet humanitatem;
& quoniam attributa divina sunt realiter,
& virtualiter ipsa natura divina, hinc est,
quod non possint per immediatam unio-
nem suos effectus formales communica-
re humanitati. Hanc doctrinam ~~reprobant~~ ^{reprobant} ^x recurre
non possunt, qui nominaliter defendunt
divinam naturam esse immediate uniri
humanitati, nisi ratione absolute sublytem-
tur. sed omisso antecedente, quod conceditur
a Platillo hic, cap. 2., §. 1., num. 178., dy-
stinguo consequens: ergo potest natura divina
immediate uniri humanitati, unione per
accidens, omitto: unione perfectiss, nego con-
sequentiam. Accidens unitur cum subiecto
constituendo non unum quid, sed unum qua-
le; & ideo ex accidente, & ex subiecto resul-
tat non unum novum genus, sed unum per
accidens: illud enim unum genus, cui adve-
nit accidens, incorruptum perseverat, abeunte

accidente. Ad hoc modum dicitur potest
naturam divinam posse per unionem im-
mediatam sanctificare, formaliter hu-
manitatem, constituendo unum per acci-
dens: sed non unum per se: cum tunc
constituitur cum humanitate unam naturam,
reque unum suppositum.

85.

Deinde. *Deinde* in Deo substantia est una per
hanc naturam divinam posse immediate uniri
humanitati. ergo si ea substantia dicitur una
immediate propter deitatem, et perfectam est
perfecta tota naturas divinam, et huma-
nam. Probatur antecedens: substantia
absoluta, et divina, est tam vera, et propria sub-
stantia, quam relativa: ergo si natura divi-
na potest aspicere per immediatam unio-
nem humanitatis cum substantia relativa,
etiam potest per substantiam absolutam.
Secum: substantia divina absoluta est in-
finita perfecta, et continet ~~omnem~~
eminentiam quod quid perfectionis est in
substantia creata: ergo sic ut hoc, ita et di-
vina substantia, potest immediate termi-
nare humanitatem. Confirmatur: nam ex
adducto Iustiniani edicto natura divina

- ideo non potest componere cum humani-
 27. tate; quia est quid infinitum, & non subsis-
 27. tens; sed admissa substantia absoluta,
 natura divina iam est subsistens; & non
 incommunicabiliter: ergo. Additur: Angeli
 cui supra citatus loquitur; naturam divinam
 27. posse assumere ratione sua subsistenti, vel
 27. personalitati: ergo.

86.

Nego antecedens; & ad
 probationem concessio antecedente, nego con-
 sequentiam: neque enim substantia relati-
va potest immediate terminare unionem
 cum humanitate, quia substantia est,
 sed quia est actus, respectu cuius humani-
 tas incompleta est; quod non convenit rela-
 tive ad substantiam absolutam: ut pro-
 batum est num. ^x ~~86~~. Ad alteram proba-
 tionem concessio antecedente, nego consequen-
 tiam: nam natura divina, ut condistincta
 a substantia absoluta, est infinitè perfecta,
 & continet totam perfectionem subsistentiæ
 creatæ, quoniam se ipsa posuit humanitatem
 assumere; & substantia absoluta est
infinitè perfecta, & continet totam per-
 fectionem personalitatis creatæ, quoniam posuit
 personare humanitatem: ergo similiter.

13.

Itaque a quibus: nam quod ratione subsisten-
 te absolute sit Deus, et non sit Persona,
 hoc propter infinitatem naturae divinae con-
 cedi potest; ut quod sit homo, et non perso-
 na, hoc naturae finis tribuendum non est:
 unde effectus formalis subsistentiae abso-
 lutae non est communisabilis humanitati.
 Alio modo: deo natura divina divina subsi-
 stentia per subsistentiam absolutam; quia ratio-
 ne ipsa natura divina est Deus; sed a sub-
 stentia divina absoluta humanitas non po-
 test ita communari, ut sit homo: aliter, quod
 Divinitas non sit Persona, non esset ratio ad
 probandum, nullo modo posse dici, Divinita-
 tem factam esse hominem, ut probat Da-
 maschus, citat. num. 228: ergo et cetera.

8).

- Ad
 confirmationem: sensu dictum est, nihil di-
 vinum commune posse communere cum huma-
 nitate, sed alium id, quod est speciale.
- 11. Ita omnes sancti Patres constantia nos
 - 11. docent, aliud esse naturam, siue substan-
 - 11. tiam, et aliud subsistentiam, siue Personam;
 - 11. et naturam quidem hoc, quod est commune
 - 11. sanctificari: subsistentiam autem siue Per-
 - 11. sonam, hoc, quod est speciale. Ergo cum

dicta, naturam, quae est. ~~Substantia~~ ^{aliquid}
 et non subsistens, non posse componere, acci-
 pitur non subsistens quo communem; sed na-
 tura divina, prout subsistens subsistentia
 absoluta, est quod commune: ex eo. Ad addi-
 tamentum: sensus testimonij est, quod
 natura divina potest intelligi assumens
 ratione suam subsistentiam; quae est personalitas.
 constat; quia Angelicus docet, naturam pos-
 se intelligi assumentem abstractis persona-
 litatibus, quia adhuc remanebit in conside-
 ratione, ut subsistens, et ut Persona; et quia
 quid quod consideratur in Deo, conside-
 rat, ut suppositum, et ut subsistens. Sed
 ratione subsistentiae absolute natura divi-
 na non est persona, nec suppositum: ex
 30 et cetera.

Sectio Tertia.

Appendix ad precedentes
 difficultates.

88. Explicatum est, qua ratione in una,
 vel in omnibus divinis Personis posset esse
 concursus naturarum secundum subsisten-
 tiam. Pro complemento doctrinae superest
 hoc dubium resolvendum: an persona crea-
 ta possit alienam ~~admirari~~ ^{assumere} naturam

quod non sit naturaliter possibile, certum est: ex unaquaque sequens natura resultat naturaliter propria subsistentia; natura autem per subsistentiam proquam terminata est saltem naturaliter incommunicabili alteri supposito. Rursus: in substantia creata non est virtus naturalis ad augmentationem substantialem, nisi vegetativa, ut in homine, vel aggenerativa, ut in igne: virtus autem ad unionem substantialem cum aliena natura nec est vegetativa, nec aggenerativa. ~~Ex~~ ^{non} itaque difficultas ad possibilitatem unionis personarum creatarum cum aliena natura per virtutem Divinam. Negativam sententiam trahunt multi, quos inter Durandus, Gentilius, Suarez, Vazquez, quibus citatus Azorda adhuc lib. 4. disp. 5. ann. 89. Affirmativam sententiam defendunt Scotus, Okamus, Valentia, Becanus, et alij. quos citatos sequitur Rhodes disp. 2., quest. 2., lect. 3., §. 3.

89.

Assentum.

Non est impossibile, quod suppositum creatum unatur substantialiter, et terminet naturam alienam. Probatur: nam hoc esse

possibile existimaverunt non pauci Patres.

Alij existimaverunt, Malachiam, & Aggeum fuisse Angelos incarnatos; alij putaverunt Antichristum fore incarnatum Dæmonem:

hec falsa quidem sunt, & ut talia rejecta, sed non ut impossibilia, ab alijs Patribus, ut videre est apud Divum Hieronymum, tum in prefatione super Malachiam, tum in cap. 1. Aggei, tum Epistol. 126 ad Evangelium. Jam sic: pro hac possibilitate, de qua disputamus, habemus non paucos Pa-

tres; nullum contrarium: ergo ~~contingens~~ ^Xadmittendum est ista possibilitas. Accedit ratio: quilibet de substantia habet vim terminandi naturam, & constituendi suppositum; natura aliena potest separari a substantia propria; Deus potest naturam propria substantia privatam unius supposito creato, sicut potest illam unius Personæ Verbi, a qua magis distat: ergo virtute divina fieri potest, quod suppositum creatum unatur substantialiter, & cetera.

Dices quod

- » modo proprium est divinæ Personæ, propter
- » eius infinitatem, ut fiat in ea concursus
- » naturarum secundum substantiam:

locus Angelicus quest. 7., art. 1., ad 2. Sed quod
 est proprium divini suppositi propter infinitatem
 non potest convenire supposito creato:
 ergo. — Dices secundo: substantia creata
 est modus; sed implicat, quod modus
 denominet rem, cuius non est modus;
 substantia autem non est modus naturae
 alienae: ergo implicat, quod substantia
 creata denominet naturam alienam:
 ergo. — Dices tertio: effectus formalis sub-
 stantis est ita terminare naturam, ut ex-
 cludat essentialiter, ipsam substantiam
 esse partem ad suam ulteriorem perfecti-
 onem in uno per se; sed si substantia
 aliena terminaret aliam naturam,
 non solum terminaret naturam propriam,
 sed ad ulteriorem suam perfectionem
 esset pars constituens cum natura alie-
 na unum per se: ergo. — Dices quarto:
 suppositum creatum conaturaliter non
 terminat naturam alienam: ergo vel
 est perfectio substantiae creatae, esse abs-
 que ulla terminatione; vel non est per-
 fectio! si hoc: implicat, quod suppositum
 creatum excludat conaturaliter esse
 sine illa terminatione naturae alienae;

nam ista exigentia non est nisi ad bonum,
 et ad perfectionem: et carentia illius ter-
 minationis non est perfectio, nec bonum.
 si dicatur illud prius: ergo hoc quod est,
 esse sine terminatione aliene naturae
 est ipsa substantia: ac proinde implicat,
 quod coniungatur cum eiusmodi termi-
 natione. Ratio consequentis: nam supposito,
 ratione substantis, convenit, habere omnem
 suam perfectionem de linea substantiali;
 sed si posset cedere perfectione terminan-
 di alienam naturam, per hanc novam
 terminationem haberet novam perfectio-
 nem de linea substantiali: ac proinde
 non prehauisset omnem perfectionem de
 illa linea: ex eo.

91

Ad primum: quamvis il-
 lud Angelici testimonium satis faveat
 oppositis sententiis, nihilominus potest com-
 mode explicari, et esse sensus, quod sit
 proprium Personae Divinae propter eius in-
 finitatem, ut in ea fiat concursus natu-
 rarum secundum substantiam, et non
 per potentiam obedientialem. Ratio; quia
 illam potentiam ad substantialem con-
 cursum naturarum in persona creatar

nonat, quam concedit ad concursum acciden-
 talem; sed ista potentia non est obedientia *lis*,
 27. sed naturalis: et sic invenitur in persona uni-
 27. us hominis quantitas, et qualitas, quo exem-
 plo utitur Angelicus: ergo non negat personae
 essentiam potentiam obedientialem, sed naturalem,
 ut in ea fiat concursus naturalium secundum
 substantiam. accepta itaque maxime sub data
 distinctione, concedo minorem, et ergo conse-
 quentiam. Sic negat, esse proprium solius
 huius infiniti, quod se ~~hypothesis~~ communice-
 ret in suam naturam, quod si ~~hypothesis~~ causa unio-
 nem hypothesis. Sed etiam, quod idem
 Persona divina communis naturam alteram,
 quia communis continet substantiam pro-
 priam naturae ~~angelicam~~. Tandem negat, quod
 substantia creata tam sit terminus proprius
 naturae, ut non habeat potentiam obedi-
 entem ad terminandam alteram naturam.

x
 Hypothesis
 tice

92. Ad
 secundum: sunt modi valde imperfecti, qui
 non possunt denominare, nisi rem, quam mo-
 dificant; ut sunt motus, et actio. Fluxus, et
 refluxus. Isti non comparantur modis subsis-
 tentibus: aliter, sicut pro accidentibus modis
 non potest suppleri in genere cause formalis

Verbum divinum, ita nec potest pro modo
 subsistentis creari. Itaque sicuti modus sub-
 sistens potest suppleri, &c., & potest supplere
 pro subsistentia propria aliens naturae hanc
 ipsam terminando. Injuncta concessa maiore,
 distinguo primam minorem partem: impli-
 cat, quod modus denominat rem, cuius non
 est modus, eadem omnino denominatione,
 concedo; denominatione non omnino eadem,
 nego hanc partem, & concessa secunda,
 distinguo similiter consequens, & nego sub-
 ductam consequentiam. Sensus est: sub-
 stantia denominat naturam, cuius est modus,
 sistens in se ipsa; naturam autem, cuius non
 est modus, potest denominare sistens in
 alio, in quo, & esse potest, & operari. Datam
 distinctionem declarabo hoc exemplo: unio
 materialis cum forma corporeitatis non est mo-
 dus animae, & tamen communicata per
 aliam unionem complet animam, ut con-
 stituat unum per se compositum vivens.

93.

Ad
 tertium, nego maiorem: effectus enim for-
 malis primarius subsistentis est, constituere
 suppositum; quod reduplicative ut tale est
 incommunicabile alteri substantiae: cumque

Q. 1., C. 3. -

videlicet constituitur unum per se ad suam
ulteriorem perfectionem. Ratio: nam sup-
positum reductivum ut tale est ultimo
completum, et in esse naturae, et in esse suppositi:
quia propter non potest ulterius completum: ac
proinde est incommunicabile alteri substan-
tiae, cum qua ad suam ulteriorem perfectionem
constituitur unum per se. At substantia ipsa
unius naturae non est essentialiter incommuni-
cabilis alteri naturae: nam substantia prop-
ria id praestat naturae, ut altera natura non in-
digeat ad existendum. Sic accipio illud Epi-
scopi (Diacri in septima Synodo Generali
quae est Aeterna Secunda, act. 6., tom. 3. post
medium: natura sua se existens (hoc est in
se per propriam substantiam existens) illa
est, quae non indiget altera, ut subsistat.
contra: nam indiget alia natura ad
existendum: illa videlicet, cuius substan-
tiam haberet. Hec ostendit componitur
cum eo, quod substantia unius naturae pro-
pria possit obedientialiter terminare alienam
naturam, et esse partem ad suam ulteriorem
perfectionem in uno per se.

94. Ad quartum,
concesso antecedenti, admitto posteriorem

disjuncti partem, quod in consequenti asser-
 tur. Ad rationem, qua impugnatur, dicen-
 dum: aliud est, quod substantia unus sup-
 positus, sive quod suppositum non terminet con-
 naturaliter propria substantia naturam
 alienam; aliud, quod exigat, non termina-
 re. Primum est verum: nam suppositum,
 et eius substantia non indiget aliena natu-
 ra: secundum autem est falsum: nam pos-
 se terminare naturam alienam est perfec-
 tio, et ideo propter infinitatem convenit
 Personae divinae: exigentia autem ad termi-
 num, ad cuius oppositum ex titulo perfec-
 tionis est potentia, in nulla entitate repen-
 tur. Doctrina data constat exemplo:
 anima connaturaliter est sive donis super-
 nis; sed tamen non exigat esse sive illius: dici-
 mus similiter in re presenti. Igitur cum sub-
 stantia unus naturae non exigat, non termi-
 nare alienam substantiam, non est, unde
 inferatur, quod exigat aliquid, quod non
 est bonum, nec perfectio. sed demus, quod in
 quo re parte disjuncti ponebatur; nempe esse
 perfectionem in supposito creato non termina-
 re actualiter naturam alienam:

N.

Neganda est

consequentiam. Ad probationem distinguo
maiorem. Supposito ratione subsistentis con-
venit habere omnem suam perfectionem
de linea substantiali; qua indiget ad exis-
tendum; et ad operandum, concedo; quod
non indiget; nego maiorem. Distinguo
similiter minorem, et nego consequentiam.
Perfectio substantialis, qua non potest
careere ratione subsistentis suppositum, est
ista: quod non indigeat altera natura
ad subsistendum; et hac non caret per
hoc quod alienam terminet naturam.

Num. 96. Dices: si est perfectio suppositi creati non ter-
minare naturam alienam: ergo non potest
esse illius perfectio terminare alteram na-
turam. Occurrit. Ideo non concessi, sed
omisi, quod ipsum non terminare alie-
nam naturam sit perfectio suppositi cre-
ati: est enim perfectio suppositi; qua-
tenus presupponit ex sufficientia qua per
se existit, absque indigentia alterius na-
turae, ut subsistat. Instabit: natura di-
stincta propria ad omnem substan-
tiam (sive relativam, sive absolutam)
non indiget altera natura, ut subsis-
tat: ergo hae non indigentia non est

formali effectus subsistenti; ac proinde supposito tribuere debet, quod habeat omnem perfectionem de linea substantiali. Distinguo antecedens: natura divina propria ad omnem subsistentiam non indiget radicaliter alia natura, ut subsistat, concedo; non indiget formaliter, nego antecedens, consequentiam, et sequelam. Est dicere: natura divina exigit essentialiter subsistentiam, et hanc propriam, et ratione huius exigentis excludit indigentiam alterius naturae; unde formale exclusivum cuiusmodi indigentis stat in subsistentia propria naturae divinae. Simili argumento similem solutionem adaptat Cardinalis Delugo, disp. 12., num. 89.

Caput ~~Quintum~~ 4

De natura assumpta a Verbo
divino.

Sectio. I.

Verbum divinum assumpsit
totam naturam huma-

nam.

Num. 1. Est de fide; et constat ex Scripturis,

Conciliis, et Patribus, pro quibus audiendus est Sanctus Leo epist. 10., cap. 3. In integra veri hominis, perfecta que natura, verus natus est Deus, totus in suis, totus in nobis. Natura humana totalitate essentis dicit verum corpus humanum, veram animam rationalem, et veram unionem animi cum corpore. De fide est, Verbum assumptum esse corpus, et animam; et cum de fide etiam sit, quod assumpsit carnem animatam, et non sit animata, nisi per unionem cum anima: constat, quod etiam assumpsit unionem inter corpus et animam. Itaque plane hereticum est, asserere, Verbum assumptum esse absolutam partem humanitatis non unitam; ut notant Divus Thomas quest. 2., art. 5.; et Suarez disp. 17., lect. 2. Sed quoniam in Christo (Domino) sunt Verbum, corpus, et anima, nihilominus rectius dicitur in Christo esse duas tantum substantias, quam dicatur, esse tres: nam in compositione non numerantur partes remotae, sed proximae; partes autem proximae in Christo sunt tantum

luz, Verbum, et humanitas, licet huma-
nitas sui quoque partibus constet. Sic dif-
ferunt Damascenus lib. 3., cap. 16. Modus
tamen dicendi, quod in Christo sunt tres
substantie, usitatus est apud Patres, ut tes-
tatur Concilium Tolosanum ~~et alii~~
~~quodammodo~~.

2. Quæritur: an Verbum assump-
serit immediate, ~~et~~ ^x solum animam, et non
corpus, sed et unionem corporis cum
anima? Quod immediate assumpserit
animam, certum est omnino; quod eadem
immediate assumpserit corpus, à nemi-
ne negatur: quamvis Gabriel, et Almar-
inus, oppositum non esse improbabile, exis-
timent, quam existimationem periculo-
sam, et erroneam esse, cum ceteris theolo-
gus iudicat Suarez, citatus nuper. Ad-
sunt perspicua illa scripturarum testimonia:
- 11. Verbum caro factum est; et in quo habi-
 - 11. ta omnis plenitudo divinitatus corpora-
 - 11. litex. Superest dubium de unionem inter
corpus et animam, an fuerit immediate
assumpta à Verbo? Respondent negativè
multi, quos inter Varques Typ. 39.,
cap. 2., num. 10. Multo plures respondent

D. I., C. 4. -

affirmative, quibuscum Suarez, citata disp.
sect. 5., §. duo tertio.

3.

Affertum. Verbum
divinum assumpsit immediate, non so-
lum corpus, et animam, sed et unionem
inter corpus, et animam. Probatur: Ver-
bum immediate assumpsit humanitatem;
non assumpsit immediate humanitatem,
nisi immediate assumpsit et corpus, ani-
mam, et horum verum unionem.
Nam corpus, et anima passim, et condif-
ferenti ab unionem non sunt humanitas:
ergo Verbum immediate assumpsit ea
omnia. Ratio maior: quia non minus
dixisse habemus ex sacra auctoritate,
quod assumpsit humanitatem, quam
quod assumpsit corpus, et animam.

71. Dixit Ambrosius in Luc. 23. Assumpsit

72 animam meam. Assumpsit corpus meum.

Assumpsit animam, quia corpus sine ani-
ma non est humanitas, Assumpsit corpus,
quia anima sine corpore non est hu-
manitas: ac proinde, aliter patet assump-
ta, et non altera Christus non est ho-
mo, ut recte arguit Divus Damascenus
Episc. duplici ad Cleodorum. sed

Ol. C.4. - 139

anima, & corpus sine unione non est
humanitas: ergo. Propter: ex vi unionis hy-
pothetice Verbum factum est homo: & ideo
cum dicitur, Verbum caro factum esse,
accipitur pars pro toto, & sensus est,
factum esse hominem: ergo unio hypof-
tatica non terminatur immediate solum
& per se ad corpus, & ad animam, sed
et ad unionem. Ratio consequentis: nam
aliter in vi unionis solum assumpsisset
sebum corpus, & animam, non humani-
tatem; sed ut ex vi unionis hypothetice
factum sit homo, requiritur, quod ex vi
illius assumpserit humanitatem: ergo.

2. Ob-
iicies primo: Verbum solum assumpsit
immediate id, ad quod terminaretur
substantia creata; hęc solum immedi-
ate terminaretur ad solas partes absolutas:
solum enim terminaretur ad naturam,
& solę partes absolute sunt natura: ergo.
Secundo: quoniam Verbum assumpserit imme-
diate unionem, verificatur, quod assump-
serit humanitatem: nam assumpsit par-
tes absolute unitas: partes autem abso-
lute sunt humanitas: ergo. Tercio: quod

ad. 1. C. 2. semel assumptis, vel manam dimissis: est the-
ologicum axioma: Assumpta unione corpo-
ris cum anima, illam dimisset in tunc
mortis: ergo.

5. Ad unum concessa maio-
re, nego minorem; cuius probatio non ux-
get: nam substantia terminatur ad na-
turam, prout completam in esse unius na-
turæ: sic autem partes absolute se solas non
sunt natura, dato, quod sint natura in
illa stricta usurpatione, in qua accipitur
x natura pro principio motus, et sicutis eius,
42. ca. nouo it. Dicere dicere num. ~~ita~~ ita:
git 2. uno hypostatice utriusque substantia: neque enim
subsistit per propriam substantiam, autem
in Christo alia substantia daretur propter
personalitatem Verbi: nec subsistit per
substantiam Verbi; hac enim subsistit
sola natura assumpta. Ergo nec subsistit
ut uno inter corpus, et animam. Con-
cesso antecedente, nego consequentiam.
Dissoluta: uno hypostatice nullius na-
turæ est substantiale constitutum.
uno partium absolutarum est substan-
tiale constitutum naturæ humanæ:
id autem subsistit, quod tamquam consti-

170.4.2
140

rativum pertinet ad naturam, cuius sub-
sistentia est complementum. Sic docet Car-
dinalis Delugo.

6. Ad secundum nego
antecedens: et ad probationem a Quinctam
concessa prima parte, distinguo secundam:
partes absolute unitę, inclusa constituti-
vę unionē, sunt humanitas, concedo;
non inclusa, nego propositionem, et con-
sequentiam. Partes absolute unitę, non
inclusa constitutivę unionē sunt tantum
corpus, et anima; corpus autem et ani-
ma tantum non sunt humanitas. Si-
milis forma probari posset, Verbum tan-
tum immediatę assumpsisse carnem,
et hoc sufficere, ut verificetur assump-
sisse humanitatem: nam assumpsit car-
nem animatam anima rationali; sed
carnis animata anima rationali est hu-
manitas: ergo. Adde: non solum est ve-
rum, quod Verbum assumpsit huma-
nitatem, sed et, quod in vi unionis hy-
postaticę est homo, ad quod omnino
requiritur, unionem hypostaticam termi-
nari ad totam humanitatem, ut dictum
est in probatione, et notatum fuit num. 133
3o., capite 3o.

Nota

N. 7. Nota bene: unio hypostatica terminata im-
mediate tantum ad naturam humanam,
et ad Verbi personalitatem sufficit ad
suppositum Deus homo: quia illa unio,
non debet unire naturam divinam cum
personalitate Verbi; et ad suppositum
Deus homo nil aliud requiritur, nisi
quod duae naturae subsistant in eadem Ver-
bi Persona; divina per identitatem, huma-
na per unionem. Contra: ad suppo-
situm Deus homo requiritur, quod unio
hypostatica terminetur immediate ad to-
tam humanitatem; ac proinde non solum
ad partem absolutam, sed et ad unionem
inter ipsas. Ratio: quia tota humanitas
est natura completa, cuius actus perfecti-
vus est substantia, non minus ac for-
ma est actus subiecti: unde tam imme-
diata unio requiritur ad unionem per se
in linea personali ex substantia, et
natura completa, quam ad unionem per
se in linea naturali ex forma, et sub-
iecto.

8. Ad tertium concessa maiore, ne-
go minorem. Ratio est explicatio theolo-
gici axiomatis adducti: nam dimittere

O. I., C. A. 2
141

est propriè quod dimittens aliquid à se
separat; et ad hoc requiritur, ut in se mane-
at, quod per dimissionem separatur. Ideo
Dominus non dicitur dimittere, seu ma-
numittere servum, qui moritur; nam ser-
vus, cum moritur, ita exit à Domino
~~ut~~^{ut}, ut in se ipse non maneat. Cūque
in tūdo mortis non manserit unio cor-
poris cum anima, hūc est: quod eam
unionem Verbum non dimiserit. Conf-
tat hęc explicatio: nam Patres, et Con-
cilia docent, totam humanitatem à
Verbo fuisse assumptam; et tamen tota hu-
manitas, quę in tūdo mortis, neque in
se mansit, neque unita in Verbo man-
sit, non fuit dimissa: quia nempe dimis-
sio rerum, in se ipsis manentium, est. —
Nunc cum corpus, et anima manserint
in illo tūdo, manserunt Verbo unita;
nam aliter Verbum dimisisset, quod semel
assumpsit. Rationes adducti proloquy da-
re, non pertinent ad presens institutum:
et videri possunt apud suum de mys-
terio vite Christi lib. 38., sect. 2., § dicēs
secundo.

9. Quæritur etiam: an Verbum unione

hypostatica divisibili, an indivisibili huma-
nitate assumptæ? Non desunt, qui utro-
que modo rem esse veractam iudicent; sed
audiendi non sunt: nam in vi unionis
divisibilis terminatæ ad singulas huma-
nitatis partes, et similiter in vi unionis
indivisibilis terminatæ ad omnes, Ver-
bum assumptæ humanitatem: ergo una
ex istis unionibus sufficit: ergo alia simul
est superflua. Pro indivisibilitate unio-
nis hypostaticæ stant Scotus, Durandus,
Almainus, et Vazques citatus disputatione
39, cap. 3; pro divisibilitate stant
Suarez, Granada, et alij quos citatos se-
quitur Ortega diss. 2, quest. 1, ceatam.

49. *Assutum.* Unio hypostatica est rea-
liter divisibilis. Probatur: in primis, cum
tota humanitas sit realiter, et forma-
liter corpus, anima, et ipsarum unio,
consequens est, ut humanitas sit Verbo
hypostaticè unita, si omnes illæ partes,
unaqueque per suam unionem, unitæ
sint Verbo; quod est, unionem hypos-
taticam esse realiter divisibilem. Rur-
sus: admitti debet hæc unio divisibilis,

quia aliter explicari non potest, quod
 in iudicio mortis manifestat Verbum uni-
 tum corpori, et animi. Si enim unio hy-
 postatica esset indivisibilis terminata
 ad totam humanitatem, destructa huma-
 nitate, periret hypostatica unio. Dicere
 autem, quod. praecunte illa indivisibili
 unione, successerit alia, qua Verbum
 uniretur de novo corpori, et animi, mi-
 nus philosophicum est: nam ad hoc nul-
 la est ~~neccitas~~ ^{+neccitas.}. Nota, diversitatem, quae est
 inter partes unionis hypostaticae. Pars
 terminata ad animam est indivisi-
 bilis, et spiritualis; quia extrema sunt spi-
 ritualia, et indivisibilia; ea quae parum
 anima subiectatur. Pars terminata ad
 corpus est divisibilis, et corporea: nam
 alterum ex extremis est corporeum, et
 divisibile; itaque pars unionis subiecta-
 tur in corpore. Pars terminata ad
 unionem inter corpus, et animam est
 etiam corporea, et divisibilis: est enim
 corporea et divisibilis ipsa unio constitu-
 tiva humanitatis; haec autem pars unionis
 hypostaticae subiectatur in subiecto, in quo
 unio illam terminans subiectatur, sive

sit in corpore, sive in anima, sive in utro-
que simul.

W.

Obicitur. Per indivisibilitatem
unionis hypostaticae explicatur melius,
quod simplex substantia Verbi terminet
partes distinctas humanitatis: atque eti-
am melius intelligitur, ipsam unionem
hypostaticam esse unam: exgo. — Nego
utramque partem antecedentis. In pri-
mum sicut optime intelligitur, quod ani-
ma rationalis simplex communicetur
per unionem divisibilem corpori inte-
graliter composito; sic etiam, quod sim-
plex substantia Verbi terminet per uni-
onem divisibilem naturam humanam
compositam ex partibus essentialibus.
Deinde: sicut bene intelligitur, quod
unio animae cum corpore sit una, quan-
vis sit divisibilis, ab unitate extremorum:
ita et quod unio hypostatica divisibilis
sit una ab unitate simplicitatis Verbi,
et ab unitate perfectatis naturae huma-
nae. Recole dicta num. ~~xxx~~ 12, capite 1°.

12.

Replacab.

Partes unionis hypostaticae vel non ununtur
immediate inter se, vel ununtur? neutrum

dicti potest: ergo non constat partibus; sed
indivisibilis est unio hypostatica. Probatur
prima minoris pars: non. In uniantur im-
mediate, unio ipsa non est simpliciter una,
sed per accidens, quatenus eius partes ter-
minantur ad partes humanitatis inter se
unitas. Probatur secunda pars minoris:
nam unio, qua mediate uniantur partes
unionis hypostaticae inter se, non est assigna-
bilis: neque enim esset informationis, in-
tensionis, aut continuationis. — Concessa
maiore, nego primam minoris partem:
nam cuiusmodi partes unionis hypostati-
cae, quamvis non unite immediate inter
se, componunt unam absolute unionem,
quoniam ordinantur, et terminantur ad
partes humanitatis inter se unitas; quod
a paritate unionis divisibilis, qua anima
indivisibilis unitur corpori divisibili, pro-
batum est. sed hoc omnino, negari probabi-
liter potest secunda pars minoris. Dicit
enim potest, partem unionis hypostaticae
terminatam ad unionem inter corpus,
et animam, esse simul unionem, qua im-
mediate inter se uniantur partes unionis
hypostaticae, quae ad corpus, et ad animam ter-

communantia, et istam unionem sub as-
 nato munere appellabo nexum partium
 modalium ad componendam unam
 per se unionem, qua natura composita
 communicatur supposito simplici. con-
 stat ex dictis responsio ad probationes
 minoris.

13. *Quidam ad huc: quoniam*
quodammodo, et posterioris ordinis Verbum assump-
sit partes humanitatis. Certe est, nul-
lam prioritatem temporis, et posteriorta-
tem intuisse, sed omnes humanita-
tes partes in eodem systema reali assump-
tas fuisse. Certum est, eandem dignitatis,
etque intentionis partem fuisse assumptam
animum, quam corpus: nam ad finem
redimendi hominem anima est pars pun-
cionalis, et per seque intenda. Deolvitur
dubium ad prioritatem, et posteriorta-
tem naturae; et nullum rationem ad huc
fuisse necessarium ad incarnationem
Verbi, constare debet: absque enim ste-
ndo, si unum hypostatice fuisse indivi-
sibile, aut si per unam actionum unionem
partiales fuisse producte: utrumque
autem fuit possibile. Constare etiam

debet, assumptionem humanitatis non fuisse priorem naturae, quam assumptio partium. nam humanitas non distinguitur a suis partibus simul sumptis: ergo assumptio humanitatis non potest precedere assumptionem partium.

14. Assumptio prima. corpus. fuit prius natura unitum animae, quam Verbo: tota quae humanitas pro prioris naturae fuit a Deo assumpta. Ex lo. Cardinalis de Sigo. Reg. 15. Probatur prima pars: nam Verbum assumpsit corpus, quia animatum; hoc est; quia dispositum per animam ut assumeretur: ergo prioris naturae corpus fuit unitum animae disponenti, quam Verbo assumendi corpus per dispositionem. Antecedens luadet ex dogmatica propositione Conciliorum,

x
exhibet

27. et Patrum: Verbum assumpsit carnem mediantem anima, cuius plenior sensus est, quod anima sit medium in genere dispositivo. Probatur secunda pars: nam corpus unitum animae ipsa est humanitas; sed prius natura existit corpus unitum animae, quam assumptum fuerit a Deo: ergo prius natura existit humanitas, quam fuerit assumpta a

21. C. 4.

Verbo. Confirmatur: nam Verbum assumpsit
humanitatem, quod autem assumptum, oportet
per intellectum assumptionem. Sicut quod movetur
localiter, per intellectum motum: hoc dicitur
secundum philosophum. 2. ~~secundum~~ art. 2.

15.

Assumptionem secundum

novam absolutam partem propositam unita Verbo
ad alterius assumptionem; nec utraque pars
proposita unita Verbo ad assumptionem
unitis inter corpus et animam. Ita cum
multis aliis sup. 2., quest. 2., ~~art. 2.~~ 2. Pro-
batur: nam cum anima fuerit disposita,
ut assumatur corpus, non est, ut prius
fuerit corpus assumptum, quam anima;
sed neque est, ut anima, prius quam cor-
pus fuerit assumptum. Ratio: quia idem
prius fuisse anima assumpta, quia est dis-
positio, ut assumatur corpus: hoc non probat
illam prioritatem: nam in sententia valde
probabili, et mihi vera, forma corporeitatis
est dispositio, ut anima unatur materię, et
tamen anima non prius unitur illi formę,
quam materię. Denique: neque est, unde
probetur, fuisse prius unitas Verbo parte
absoluta, quam assumpta fuerit unita ip-
sum: falsum namque est, quod debeant

+ Cextam.

esse prius unitę Verbo, quam inter se ip-
sas uniantur; ut dictum est nuper.

16.

Obiiciēs pri-

mo: corpus est propriū ad animam; hæc
enim ad exigentiam corporis creata, et insu-
sa est: ergo corpus in illo priore subsistebat per
subsistentiam Verbi; sicut in ceteris genera-
tionibus subsistit per partialem subsisten-
tiam propriam: ergo corpus fuit assumptum
pro priore ad assumptionem animę. — Obiici-
es secundo: corpus unitum est Verbo medi-
ante anima, sive per animam, ut habetur
ex sexta Synodo, act. 28., et ex Patribus,
quos citat Lucas dyp. 17., sect. 2. ergo a-
nima prius, quam corpus, unita est Verbo. —
Obiiciēs tertio: docet Divus Thomas quest. 6.,
art. 5., assumptionem partium esse priorem
assumptione totius; hoc esse non potest, quon-
iam partes sint prius assumptę, quam inter se
sint unitę, aut quam assumpta sūt a Verbo
partium unio: ergo.

17.

Ad primum, concessio

antecedente, nego consequentiam: corpus
enim prius existens, quam anima, non nisi
per animam dispositum fuit, ut assumeretur,
qua propter in illo priore non fuit subsistens

Q. 1, C. 4.

per substantiam Verbi. Patet, quia probatur consequentia, non urget: nam ad nūc sū substantiis partialibus, quæ correspondent partibus naturæ compositæ, dicendum est: non a necessitate præcedit ad generationem subiectum, prout substantia; neque enim aliquem actuum influxum confert; ex quo probari posset, quod deberet habere perfectatū modum. Nota: sicut corpus non prius assumptum est pro priore ad animam; ita et anima, non prius assumpta est pro priore ad unionem cum corpore: unde tota prioritas et perfectioritas est inter ipsas partes humanitatis; non autem inter assumptiones ipsarum. — Ad secundum concessio antecedente, nego consequentiam: neque enim anima est medium quo ad assumptionem corporis; cum non sit unio hypostatice; neque est medium quod; cum æque immédiate unitum sit corpus, quam anima. Est itaque medium in genere dispositionis: quatenus anima, informando corpus, illud idoneum reddat, ut assumatur a Verbo, intendente redemptionem nostram per satisfactionem, et meritum in carne humana. Quod autem anima sit

medium dispositum congruum, non est =
quod ipsa prius unita Verbo, sed quod
prius unita corpori, quam corpus uni-
atur Verbo. Ad tertium docet Angeli-

cus, assumptionem totius esse priorem
ordine intentionum assumptione partium;

27. quia secundum intentionem facientis

27. prius est completum, quam incompletum;

27. Addit; quod in via operationis assumptio

27. partium est prior intellectu, non tempore;

et est sensus: intelligi potest, quod singu-
le partes essent assumptae, quin intelli-
getur, humanitatem esse assumptam.

Hinc nulla prioritas naturae de facto pro-
batur, ut corpus, et anima sint prius
unita Verbo, quam tota humanitas. Conces-
sa itaque maiore sub data explicatione,
nego minorem, et consequentiam.

18. Quarta
propterea: an Verbum assumpsit partes
secundarias corporis assumati? Partes
primariae sunt, quae inter se habent conti-
nuationem in toto, et communis vitae parti-
cipationem; et per oppositum conceptum expli-
cantur partes secundariae; istae sunt flu-
idae, et ex his sanguis est pars alimentitia.

Alii humores dicuntur partes excrementitiae.
 Alium alii partes sunt utiles, et sunt
 grisea, flava. et atra bilis; alii sunt in-
 utiles, ut sudor, et saliva, et alii humo-
 res qui sequeuntur ex utilibus. et per
 corpus fluunt, donec ~~exierint~~. ^{+ exierint} Sangui-
 nem, et alios utiles humores assumptos
 fuisse immediate a Verbo, Docet commu-
 nis sententia cum Divo Thoma, quest. 5,
 art. 2., quam late probat Cardinalis
 delucio disp. 18. per totam. Obstatum.

19.

Verbum assumptum immediate sanguinem,
 atque etiam ceteras partes secundarias
 corporis humani, que appellantur
 utiles. Probatur: nam Verbum assumptum
 immediate hominem perfectum; homo
 autem perfectus sanguinem includit: ex-
 eo assumptum immediate sanguinem.
 Minor est certa; et maior est doctrina
 concilionum, et Patrum. Et quidem frequens
 est scripturarum usus, ut idem sit homo, atque
 caro, et sanguis; ut in illo Christi Domini;
 16. Math. ad Divum Petrum: caro, et
 17. sanguis non revelavit tibi. Accedit illud:
 18. Apostol. ad Hebr. 2: quia caro pueri commu-

- 27. incaverunt carnem, et sanguinem, et ipse
- 27. militer participavit eisdem; Verbum autem
 non participat carnem, et sanguinem, nisi assump-
 tionem, ut explicant Patres. Pro omnibus
 audiat Cyrillus Alexandrinus Epistol.
 8. ad Nestorium: Verbum carnem esse fac-
 27. tum, nihil est aliud, quam quod in carne,
 27. et sanguine nobis communicavit, et nos
 27. quod corpus sibi proprium effecit; et iterum,
 Apolog. pro anathematismo, defens. 10.,
 27. circa finem: confitemur, quod Deus est
 27. in carne, et sanguine.

28. Probatur a ratio-
 ne: nam sanguis vere est pars corporis ani-
 mati, et humane nature. Constat primo ex
 Tridentino, sess. 13, cap. 3; ibi: inter partes Chri-
 sti Domini, inter quas est conexio, et concomi-
 tantia, que enumerat sanguinem, ac corpus,
 et animam. Secundo ex Aristotele variorum
 locis, ac precipue lib. 3. de historia animali-
 um, cap. 2; ibi: inter partes similes ani-
 malium primo loco enumerat sanguinem.
 Argui Verbum assumpsit immediate omnes
 veras partes corporis animati, sive nature
 humane; docet enim Damascenus lib. 3.
 27. de fide, cap. 6: omni humane nature unitam

1. dicimus omnem divinitatis substantiam.

11. totum me totus assumpsit, et totus toti

11. unitus est: expo.

21. Quod Verbum assumpsit
 ut immediate ageret quaque partes se-
 cundarias utiles corporis humani, legitime
 descendit ex dictis pro assumptione sangui-
 nis; et additur s. Damascenus 2. De
 fide, cap. 12. Docet, animalium corpora
 constare ex quattuor humoribus. Secundo:
 Augustinus Epistol. 125. dicit, naturam
 carnis quattuor humoribus temperari.
 Tertio: Innoc. III., cap. In quadam, de cele-
 br. Missar. docet, aquam, et sanguinem
 fluxisse ex latere christi, ut constaret, in
 corpore christi naturam humanam. Quod ad
 operationem corporis humani pertinent.
 Itaque ad compositionem integram duces
 pertinent humores, tamquam partes
 secundarias; hoc enim sicut inest inest
 permanens in vivere, vivere, et conservare
 partes primarias; aut per modum alimenti
 nutrimenti, ut sanguis; aut quod tempera-
 mento conservans temperamentum secundum
 partes primarias, ut reliqui humores.
 Verbum autem assumpsit immediate naturam

humanam totam, atque perfectam quoad
essentialia, & integralia: ergo et quatuor
humores. Hoc etiam dicendum est de spi-
ritibus naturalibus, vitalibus, atque anima-
tibus, qui sunt tenuissimæ substantiæ, quibus
agendi virtus in vivente perficitur, & sunt
partes secundariæ corporis animati.

22.

Consecta-

nium. Verbum assumptum immediate den-
tes, ungues, & capillos. Ratio: nam istæ sunt
partes viventes, & eius perfectionem, & orna-
tum continent; & quidem sunt partes
primariæ: habent enim continuationem
cum toto, & animantur; ut est communis,
& vera philosophia. Rursus: Verbum assump-
tum immediate humanitatem cum illa
perfectione, quam in Adamo plantaverat;
plantavit autem illam cum istis partibus, quæ
& sunt ad ornatum, & ad nonnullas vitæ
functiones sunt necessariæ. Demum: Atha-
nasius, Epiphanius, & Ambrosius infere-
bant contra Euthychianos; si Divinitas con-
versa est in naturam assumptam, conversa
profecto est in ungues, & capillos. Hæc ar-
gumentatio supponit, eas partes esse assumptas
& hoc non assumebatur a Patribus, tamquam

ad

Q. 1, C. 2.

non minus Eutychianum. Primo: quia nulli
est legitima, hanc fuisse specialem Eutychiano-
rum doctrinam. Secundo: quia Patres num-
quam infirmaverunt, falsam esse illam proposi-
tionem; sed potius supponentes à sumptio-
nem illam partem, seducebant Eutychia-
nos ad ipsam Divinam conversionem.
Statuta Integra lib. 2., quest. 3., ceteram 3.

23.

26.

Uices. Primo: auctoritates pro assumptione
sanguinis recte exponuntur de illius assump-
tione, prout in corpore, hoc est: de assumptione
corporis, in quo continentur sanguis: ergo non
sine probatur assumptione immediata sangui-
nis in se ipso. Secundo: sanguis non infirmatur
anima, sed anima non infirmatur: ergo cum in
sine assumptio sanguinis anima non infirmatur non
infirmitas: ergo cum non infirmitas. Quid
est sanguis; et Quid corpus est. Itaque
consequenter non sine assumptio potest ad-
mitti: ergo debet non assumptio immediate
sanguinem. Tercio: quod semel assump-
sit Verbum, nunquam dimittit; dimittit au-
tem sanguinem infirmum in infirmo mortis: ita
non enim sanguinem in infirmo mortis reprobant
de aliquo namque remanere in lancea, scilicet.

et Guce: ergo.

24.

Ad primum nego antecedens:

nam si eatenus assumptus erat sanguis, qua-
tenus erat in corpore: ergo effusus non mansit
in corpore. Sicut si vinum aqua, quia
continetur in vase, ~~et~~ effusa iam non tene-
tur. Consequens illud est falsum, immo ex-
ponium. Primo: quia Clemens VI. damna-

27. vit hanc propositionem: in sanguine Christi

27. sparsa in Parasceve non remansit Divinitas

27. nec sanguis ille erat Dedicatus; de huius

autem propositionis damnatione damna-
biles sunt exegeses magister: ut videtur
et de quibusdam Cardinalibus de his et aliis
sententis: quia idem Pontifex in Extrava-
gantibus, de divinis, et remissionibus, de-

27. claret quantum sanguinis modicum (qui ta-

27. non propter unionem ad Verbum quo redim-

27. tione humani generis sufficit) sed velut

27. quoddam profusum, notatur Abdile: ergo

omnis sanguis, et omnia eius gutta, non so-

lum contentus, ~~et~~ venerunt, sed in effusione,

in qua ut fuit sic fuit ablutus habebat

rationem ad Verbum. Et agnoscit lacrymas

Christi fuisse etiam effusum; Et enim

diffusum: tunc quia sanguis est pars viventis,

X
genit.
X
non

effu-
sione,

x
redem-
ptionis;

non licet, per consequentiam, tunc secum
in caput, ut subest, cum quia licet non habet
illam salutem propter dignitatem illi offeren-
ti. sicut enim, ut ipsum preson ^x ~~unum~~
unum propter unitatem ad salutem ut caput
definitur Pontifex. Tunc quia aliter in capite
non est, si consecratus. Salvo non ponatur
salutem per unitatem: cum, sicut
respondeo formaliter non est unitas. Verbo ite-
am unitate, quoniam est tota corpus. Res-
pondeo: nec tunc est vera consecratio. Formam
habet sanguis meus: cum enim non est san-
guis cum ratione, per se est corpus. Et tunc
significatio est falsa, et contra omnes Theologos:
etiam.

25.

Et ad secundum, licet hoc sit evidens
est, ego consequentiam: sanguis enim cum ratio-
ne, et propria forma constans, non est na-
tura completa; sed est pars naturae comple-
te vivens: et ideo assumptus est median-
te anima, seu propter ordinem ad animam.
Neque opponas Aristotelem docentem, lib.

22. De partibus animalium, cap. 10. neque

27. ipse sanguis sensu percipitur est, quippe

27. qui nulla est pars animalium; hoc nam-
que intelligitur de parte primaria, habente

continuationem cum toto: non de parte
 secundaria. Nego et alteram consequentiam:
 nam a partibus non sumitur communica-
 tio idiomatum: ideo que non dicuntur;
Deus est sanguis, sicut nec dicuntur Deus est
corpus. Multo minus dici potest, Deus est
fusus est: neque enim omnia, que dicuntur
 de parte, dicuntur de toto homine; et que
 non dicuntur de toto homine, non enun-
 ciantur de Deo per communicationem
 idiomatum. At, inquit, dicuntur de Filio
 Dei ratione corporis fuisse sepultum,
 et ratione animæ descendisse ad inferos.
 Occurro: denominationes istæ non conve-
 niunt parti, ut parti: totus enim ho-
 mo, et ~~corpus~~, et descendere potest; Sepeliri,
 at denominationis effusi, et similes alij.
 conveniunt parti, ut parti: que propterea
 non dicuntur de toto.

Up. Ad tertium con-
 cedo maiorem iuxta explicationem datam
 num. ~~et~~ et nego minorem: neque enim
 vel una sanguinis gutta mansit in se, ^{8. hu-} ^{in cap. j}
 et non unita Verbo; ut colligitur ex de-
 finitione Clementis VI, regia adducta.
 Nego, quod in resurrectione Christi non

fuerit assumptus totus sanguis; qui pri-
 us fuerat effusus; sed dato, quod aliquis
 reassumptus non fuerit, nego, quod inpro-
 pria natura manserit post resurrectionem.
 Non negatur, quod appareant ad-
 huc in syndone, spiritali, et alijs passionis
 instrumentis vestigia divini sanguinis;
 sed non esse verum sanguinem, ex ipso
 sanguine accidentium constare debet.
 Hec est probabilior cum D. Thoma
 sententia; sed veritati fidei nullatenus
 repugnat affirmare. Redemptorem nos-
 trum de sanguine effuso, ob ipsius me-
 moriam, aliquam partem interius re-
 liquisse: quod declaravit Paul. II. ut re-
 fert Vasquez l. 36. ~~capitulum 4.~~

21.

Penen-
 dum tamen ut verum est, nihil a verbo
 assumptum fuisse dimissum: ex quo quin-
 cido huc consequuntur. Primum: in
 mutatione non perierit ulla pars ex aqua
 assumpta a Christo. Secundum: nec perierit ali-
 qua pars ea ipsa, quae pertinet ad orna-
 tum; sed illae creverunt usque ad hanc
 magnitudinem, in qua permanserunt.
 Tertium: nec spiritus, neque humores

corpore Christi pervenerunt ad redundan-
 tiam, ratione cuius aliqua portio non debu-
 isset in resurrectione reassumi. Quantum:
 pars parvitas atque additio facta, quan-
 tum satis est ad virilem perfectum sta-
 tum, reassumpta ad unionem cum alijs
 partibus fuit. Quintum: vestigia sanguinis,
 que in instrumentis passionis remanserunt,
 sunt, vel ipsius sanguinis accidentia, vel
 consimilia; in materia autem derivata à
 Deo ibi parata. Ratio illius principij, ex
 quo omnia descendunt: quoniam sine
generentia sunt Dei dona, et non est ratio,
 ut Verbum dimiserit, quod semel assum-
 pserit. Item: quia non dabitur sanctum tu-
 um videre corruptionem; quod merito
 extenditur ad singulas corporis Christi
 partes, etiam secundarias: que à Verbo
 dimissa corrumpentur.

28.

Quæritur deinde:
 an Verbum assumpsit accidentia natu-
 re humanæ? Non est dubium se assump-
 sisse mediate: nam cum ipsum sub-
 iectum, quod est respectivè, vel tota humani-
 tas, vel anima, vel corpus assumptum
 immediate sit; consequens est, ut assumpta

D. I., C. 9. -

stetere^x

mediate sint cuiusmodi accidentia. Aliqui,
quos in nominatos citat Beanal ~~disputantes~~
~~hic non~~, ~~enunciant~~ pro immediata acci-
dentium assumptione. Iggessam sententiam
tenent omnes Doctores, hanc rem potius
supponentes, quam de ipsa disputantes.

29.

Primum. Verbum assumptum, non immediate, sed
mediate accidentia naturae humanae. Pro-
batum: non est aequum Concilia, et Patres
velutque assumptionis immediate; sed neque
est ratio: immo ratio est in oppositum. Of-
tenditur: quia Verbum supplet pro sub-
stantia creata; hae autem non terminatur
immediate ad accidentia, sed ad naturam:
ergo nec substantia Verbi terminatur
immediate ad accidentia naturae huma-
nae, sed ad ipsam naturam.

30.

Ibiis. Con-
cilia, et Patres generaliter docent, Verbum
totum esse in homine; assumptum, quod Deus
in Adamo plantaverat, assumptum nostras
operationes, et passionibus. Sed ex istis
loquendi modis colligitur immediata as-
sumptio partium substantialium, tum
essentialium, tum integralium: ergo et

assumptio immediata operationum, potentiarum, ceterorumque humanarum naturarum accidentium. — Concessa maiori cum accommodata attributione, et minore, nego consequentiam. Ratio; quia aliter, et aliter loquuntur Concilia; et Patres de natura humana, tum essentialiter, tum integraliter sumpta, ac de potentijs, operationibus, et accidentibus illius naturae. De natura humana docent, ita esse assumptam, ut Verbum sit homo, ut toti naturae humanae unita sit tota Divinitatis substantia; quod non ita absque immediata assumptione. De potentijs, operationibus, et accidentibus humanitatis docent, esse assumpta tanquam praeparatae naturales, sine quibus non ita natura humana, et per quas comprobatur veritas humanitatis assumptae; quae omnia salvantur per assumptionem

27. mediatam. Audiatur Faustinus Diaconus lib. contra Arianos, cap. 3. Totus Adam peccaverat, totus Adam de Paradiso expulsus fuerat: totum suscipere debuit expulsum, qui totum salvare venerat. Non autem videbatur totum expulsum in se suscepisse, nisi illum susce-

per se substantiam carnis, et animae.
hoc enim totus homo est per naturam.
Assumpsit itaque Verbum immediate totum,
quod est natura; mediate, quae sunt ac-
cidentia naturae.

Sectio ~~secunda~~ 2.

(De existentia humanitatis in Verbo.

31. *Quaeritur:* an humanitas in Christo
existant per propriam, an per existentiam
Verbi? Non habet difficultatis locum,
si tenas existentiam rei creatae identificari
cum essentia; ut est communior sententia:
aut si dicas, consistere in actione, qua res
creata producitur; ut docui in philosophia.

Admittenda igitur nunc est communis Tho-
mistarum opinio asserentium; existentiam
rei creatae distinguere realiter ab essentia,
et esse modum super additum distinctum
ab actione. Docent Thomistae, humanita-
tem in Christo non existere per existentiam
propriam, sed per existentiam Ver-
bi; et ita cum Caguelo, et Caetano tenet
Gonetus disp. 8., art. 2. oppositam senten-
tiam tradunt reliqui Scholastici, quos inter
Scottus, Albertus, ~~et alii~~, Suarez, Vazquez,
et Gabriel

et ex antiquis Thomistis Hervaeus; et Paludanus, apud Ortegum diff. 3., quest. 1. sextam. 2.

32. Conclusio. Humanitas Christi Domini existit per existentiam propriam, non per existentiam Verbi. Probatur ex Patribus.

27. Damascenus libro 3., cap. 3. neque re vera hu-

27. mana natura in Deitatis naturam versa,

27. neque substantia, existentiaque privata;

27. sumpsit enim in Individuum, et in eadem

27. specie naturam existentem. Argue primo:

27. Si humanitas non fuisset per propriam,

sed per existentiam Verbi, quia est privata

substantia; sed non est existentia privata: ex-

go existit per propriam, et non per existi-

entiam Verbi. Argue secundo: Verbum assump-

sit naturam existentem; sed non existentem

per existentiam increatam: aliter eodem

modo dicitur posset, quod assumpserit naturam

~~subsistentem~~, nempe per substantiam in-

creatam; ergo assumpsit naturam existentem

per existentiam propriam. Rursus: Epipha-

nus Episcopus in septima Synodo generali

27. act. 6., tom. 3. post medium, docet, hyposta-

27. non cum proprietatibus substantiam dicit;

27. naturam autem rem per se existentem.

x
subsi-
stente;

ergo debuit per se ipsam naturam huma-
nam per se existere, et illi addit sub-
stantiam, ac proinde humanitas per quam
existens existit.

33.

Confirmatur ex Angelico

- 77. quest. 1., art. 2., et 3. Quod affirmatur, non est
- 77. in intellectu assumptum, sed assumptum per
- 77. intellectum. Sensus est: scilicet Deus est ten-
entis assumptionem; natura humana est id,
quod assumitur. Tunc sic: quod assumitur
per intellectum assumptionem ea per se, supposito-
ne, sua ad assumptionem per intellectum non
potest illius terminus; sed terminus potest per
intellectum secundum possibilitatem, non ta-
men secundum actualitatem existentis:
ergo quod assumitur per intellectum, non se-
cundum solam possibilitatem, sed secundum
actualitatem existentis: ergo humanitas
assumpta per intellectum existens ad assump-
tionem; non per existentiam Verbi: ergo,
per propriam rationem, quest. 6., art. 2., ad
- 77. 3., docetur quod intellectus caro, ut quod-
- 77. dam ens, quod a Verbo habet, quam ut an-
- 77. mata, quod habet ab anima; et per se, et
- 77. caro non debuit ante assumptionem, quam esset
- 77. caro humana. Colligitur: prius natura

intelligi, carnem esse effectam, seu creatam
 à Verbo, quam esse Verbo unitam; sed non
 potest intelligi, carnem esse effectam, crea-
 tam, et à Verbo habere efficienter esse quod-
 dam ens, quoniam habeat actualitatem, et exis-
 tentiam; et ista non potest esse existentia
 increata proportioni ad unionem cum Ver-
 bo: ergo.

34. Jam vero à ratione firmatur con-
 clusio; et omnis multis, quæ ex metaphysi-
 ca petuntur, hanc produco, quæ rem theolo-
 gicam propriis attingit. Arguo sic: duæ na-
 turæ in Christo ita inter se coeunt, ut ne-
 utra naturalibus proprietatibus exciderit:
 ut est de fide; et totidem verbis à Damaf-
 ceno^x lib. 3. de fide, cap. 3. Atque existentia, traditur,
 sive esse actu, et existere, est proprietas naturæ;
 et quidem inter omnes proprietates est præci-
 gua; et ideo ab eodem Damasceno numera-
 tur primo loco, et tamquam ceterarum fun-
 damentum, libro de duabus Christi volunta-
 tibus, pag. 271. edition. Græcolatine Basilien-
 sis: ergo humanitas in Christo habet suam
 naturalem essendi, et existendi propieta-
 tem; ac proinde existit per suam propri-
 am existentiam. Vigetur: nam si prima

Incar. C. 16.

deserit omnium proprietatum naturalium, quæ est existentia, non manerent salus, et integritas, substantivæ, et essentielles humanitatis, differentis, sive proprietates. Atquæ igitur in utraque natura manent salus, et integritas; ut inculcat idem Damascenus libro proximè citato, pag. 272: ergo humanitati in Christo non deest proprietates sue existentis.

35.

+ Sophronius ~~quintus~~ ^{scilicet} Hierosolymitan. Patriarcha in Epistol. Synodica, approbata in sexta synodo, act. 11. docet: in illo (in Verbo) et non per se ipsam, humanitas, existentiam habuit unam. Preterea Divus Damascenus lib. 3., cap. 12. carum existentiam in ipso Verbo nominat. Ergo humanitas caro per propria existentia, et existit per existentiam Verbi.

36.

Nego consequentiam, quæ ex adductis testimoniis non bene desumitur. Ad testimonium Sophronii: in Græco non legitur, naturam humanam habuisse in Verbo existentiam unam: ut notavit Petavius l. 5., c. 6., §. 6. Si autem ea vox, existentiam unam, extaret in textu, tunc existentia propria numeretur; cum autem vox illa,

ut per se, redundet in latina veteri in-
terpretatione illius synodi, non est, cui exis-
tentia pro hypostasi accipitur. At humani-
tas in Verbo existentiam habuit, et non per
se ipsam; sed est sensus: quod humanitas
per se, et seorsim a Verbo nec momento ex-
titerit. sic Verbum incarnatum est, inquit

- 27. Iohannius: ut cum naturali Verbi copula-
- 27. tione (corpus, et anima) concurrentem ha-
- 27. berent existentiam, ac ne in ~~existencia~~ ^{id est} qui-
- 27. dem oculi procedentem illam (existentiam)
- 27. sortita fuerunt. Ad testimonium Damasceni: non excluditur existentia propria humanitatis, sed per existentiam; Locet enim tria hec simul esse ceptae, conceptionem humanam naturam, eius existentiam, et ~~divinificationem~~ ^{divinificationem} a Verbo; et simul conceptum Verbi, et existentiam carnis fuisse; atque ipsum Verbum hypostasim fuisse carnem, quia non prius existenti per se se carnem est unitum. sic lib. 3., cap. 2.

- 31. Oppones secundo: Angelicus, quest. 13., art. 2. cum in Christo utraque natura pertineat ad esse simplicitate huius
- 27. suppositi, quod Christus est, non est in illo
- 27. concedendum duplex, sed unum tantum

esse. Iterum, ibidem, in responsione ad textum concedit in Trinitate unum esse, quia est una natura: non quidem loquatur de esse personalis, sed de esse essentiali; et cum in Christo, in quo est duplex natura, unum tantum esse, concedat, dicendum est, quod non solum loquatur de esse personalis, sed etiam de esse essentiali. Ergo in Christo una est tantum utriusque naturae essentialia: non humanitatis propria: ergo Verbi.

38.

Hic consequentiam, quae non descendit ex aliorum testimoniis, et oppositum docet Angelicus loci pro nostra sententia adducit. Ad primum testimonium: sensus est de esse supposito, quod est absolute, et simpliciter esse substantiali ultimo completum, et terminatum. Itaque haec est difficultas: cum in Christo Domino sit duplex natura completa cum pariter duplex esse simpliciter. Respondet Angelicus: sicut accidens adveniens supposito, non addit novum simpliciter esse, quia accidens de sua natura habet esse in alio: sic duae naturae in Christo non sint duplex esse simpliciter, quia unaqueque est inadequata esse simpliciter.

hunc suppositum, quod est Christus. Sed secundum testimonium: Angelicus docet, divinas personalitates seu relationes non esse existentias, sed existendi modos: unde ex unitate naturae inferunt unitatem existentiae divinarum Personarum; et concedit, in Trinitate unum tantum esse simpliciter. Ratio; quia relationes non sunt esse simpliciter, sed quasi partiales, et quilibet cum natura eadem immutabili constituit aliud integrum esse. Nunc in Christo, quamvis sit duplex natura, non est duplex esse simpliciter; non quia una tantum sit existentia; sed quia humanitas accedit Verbo, et cum ipso componat unum esse Personae.

39. Insuper. Divus Thomas, Quod-

- 77. lib. 9. q. 3. docet, humanitatem non ha-
- 77. bere esse in Christo, ita ut ipsa esse dicatur,
- 77. sed solum esse id, quo aliquid est, quia est
- 77. in alio. sed si haberet propriam existen-
- tiam, diceretur de humanitate, quod ipsa est: ergo. — Nego minorem in sensu, in quo ab Angelico negatur: contraponitur enim esse ipsam humanitatem, et esse in alio; quamvis autem humanitas habeat propriam

existentiam, est nihilominus in alio, et pen-
 tine tamquam gas ad esse simpliciter
 suppositi, quod est Christus: qua propterea hu-
 manitas in Christo non ita est, ut ipsa
 simpliciter esse dicatur. Constare solutio
 debet ex eodem Angelico. In dignitate, ques-
 tione de unione Verbi, ante disputatam
 de virtutibus, art. 2. ibi affirmat, Christo-
 rum solum esse integrum, et totale at-
 ribui debere, duo autem esse secundum
 quid propter duas naturas. Distinguit ita-
 que in Christo esse humanitatis ab esse di-
 vinitatis, et sicut divinitas, quia est quasi
 gas in Christo non est esse simpliciter
 Christo, sed secundum quid: Sic autem fontem
 de humanitate sustentandum est, cum
 strictius habeat rationem partis, ut exposui-
 mus num. ~~XXX~~ Determinam haussit Angeli-
 cus ex gestulato de glorioso, citatis syno-
 do sexta, act. 88., ante medium locente:
 In Christo cognosci posse unum, et duo: unum
 quidem secundum substantiam, atque ge-
 nitivam; duo vero secundum duas naturas, et
 naturales proprietates, ex quibus esse unum so-
 litur natura duplex, et unum per manere
 servavit.

x

86.,

cap. 2.

Q. 1. C. 2. 157

40. Oppones tertio: humanitas subsistit
subsistentia Verbi, et non sua: ergo existit
existentia Verbi, et non sua. Consequentia
tenet a paritate; et firmatur primo: quia
existentia propria humanitatis est pro-
pria subsistentia, cum ex Richardo, et
Boetio omnes doceant, aliud non esse
subsistentiam, nisi rationalis naturae in-
dividua substantia, sive existentia. Se-
cundo; quia aliter humanitas, et Verbum
non constituerent unum per se; essent enim
duo entia in actu, et quidem ultimo: nam
existentia est ultima cuiusque rei actua-
lis.

41. — Concesso antecedente, nego consequen-
tiam, quae a paritate non tenet: nam qui
in hac argumentatione agnoscit paritatem?
Verbum supplet perfectionem humanitatis,
non pertinentem ad naturam: ergo et sup-
plet existentiam, quae est propria natura-
lium proprietatem, et ceterarum funda-
mentum. Ad primam consequentiae pro-
bationem: subsistentia non est utcumque
rationalis naturae existentia, sed existen-
tia incommunicabilis; cumque humani-
tas retineat in Christo suam existentiam,

non sic incommunicabilis, sed actu com-
municata. ~~Ad~~ ad constituendum unum
per se ad sui necessarium perfectionem; inde
est, ut humanitas propriam substantiam
non habeat. Sic alias, humanitatem non
habere in Christo existentiam substantialem,
cum non existat per se, sed in Verbo;
contra enim est: nam perfectas substantias
non est, ut existat seorsum, sed ut sit con-
stitutiva suppositi. Si insit, substantia est
incommunicabilis existentia, ac proinde,
cum humanitas a Verbo habeat incommu-
nicabilitatem, ab eodem ~~habere~~ habere
existentiam; Occurram sic: substantia
non est res existentia; sed est determinatio
tio, ut res existat in se, vel existat in alio.
Sic humanitas non habet a Verbo exis-
tentiam; sed ab ipso habet, quod non eget
alio, ut sit, et ut operetur. Ad secundam
consequentiam negata probationem: Verbum,
et humanitas sunt duo entia in actu en-
titativo, siue existentiali; humanitas ta-
men absque propria substantia caret ~~ad-~~
~~propria~~ sua proprietate, qua ultimo ter-
minatur natura completa, ut alio ad essen-
dum, et operandum non indigeat: qua-

x
debet

x
nativa

propter humanitas, et Verbum constitu-
unt unum personam. Nunc, quod existentia
sit ultima cuiusque rei actualitas: nam
per prius intelligitur, quod res existat,
quam quod in se existat, si habeat propriam
subsistentiam, aut quod in alio exis-
tat, si per alienam subsistentiam termi-
netur. — Dices: suppositum est actus primus,
et existentia est actus secundus: ergo exis-
tentia est ultima actualitas. Dato an-
tecedente, distinguo consequens: ergo exis-
tentia est ultima actualitas suppositi,
omittit; est ultima actualitas naturae, ne-
go consequentiam. Sensus est: prius est
(saltem ratione maiori universalitatis)
quod natura existat, quam quod in se
existat, vel in alio: quia propter non est pri-
or actus subsistendi, quam existendi.
Prius est ratione logica, quod supposi-
tum sit constitutum in sua essentia sup-
positi, quam quod existat; hinc autem
solum intelligitur, quod prius intelligatur,
essentia hominis Dei, quam eius existen-
tia: sed non, quod prius intelligatur,
naturam humanam subsistere per subsis-
tentiam Verbi, quam intelligatur ipsam existere.

Opponitur quarto: ex propria hu-
manitatis existentia hic nominata absurda.
Primum: unius suppositi, quod est Christus,
non est unum esse, sive una existentia,
neque unum existentia Verbi, & existentia
humanitatis aliquam unitatem habere
possunt: cum non se habeant per modum
actus, et potentis. Secundum: cum existen-
tia humanitatis sit creata, si sit propria,
licet per communicationem rationatum,
quod Verbum existit per existentiam cre-
atam, sicut quia alia, quia propria hu-
manitatis sunt, dicuntur de Verbo. Unde
ter: existentia propria humanitatis esset
terminus generationis, quia est a Virgine:
ergo Virgo non esset mater Dei, sed so-
lus humanitatis: hoc est hereticum: ex-
go.

Non utramque partem asumpseri:
sed eandem: existentia Verbi, & existentia
humanitatis sunt una existentia, unitate
terminativa, sive unitate disjunctiva ex
termino, qui est suppositum Christus. Ad
hoc non requiritur, quod ipse existens con-
gatur ad invicem se habeant, ut actus, et
potentia, sed sufficit, quod humanitas, et

rationem. Quod in unionis hypostatice sit u-
 num per se suppositum. Nunc Christus est
 unum per se existens, quoniam unaquaeque
 natura suam propriam existentiam habe-
 at. Quoniam autem hoc explicari nequeat
 simplicitate compositae naturalis, quoniam sim-
 plicitas in illo non agnoscunt, nisi solus for-
 mae existentiam; nihilominus explicatur
 simplicitate compositae integralis. Ratio, quia
 ex partibus integrantes habentibus prop-
 rias existentias resultat unum per se integrale,
 et existentia earum partium desumunt unita-
 tem a termino per se integraliter uno: ergo
 similiter in re ~~est~~. Ad secundam assumptionem nostram
 partem: cum existentia humanitatis, ut modo
 ostenditur, sit modus; et modus modificare
 nequeat, nisi entitatem, cuius est modus; hinc
 est, quod Verbum per humanitatis existen-
 tiam non possit existere. Sed neque id dici
 potest per communicationem idiomatum:
 nam hoc recipiat, ad permutat proprietates
 utriusque naturae; ac proinde non versa-
 tur inter ea praedicata, quae ex genere suo
 utilibet per se, et ex se conveniunt. Sic Ver-
 bum non dicitur substantiale, quoniam

habere unitam humanitati substantiam,
nec humanitas, etiam concretè, dicitur ratio-
nalis, quoniam habeat sibi unitam rationalita-
tem Verbi. Atque existere convenit per se, et ex
se Verbo: ergo.

95. Quid arguentiam, admissis antece-

dentibus, nego consequentiam: neque enim Virgo
est mater Dei, nisi sit mater hominès, qui
est Deus: ad hoc autem requiritur, quod ter-
minus generationis sit natura humana:

ut dictum est ex D. thoma sum. ~~xxx~~ At-

que Virgo non potest producere naturam hu-
manam nisi producendo existentiam: neque

enim alio modo producit quidditatem, nisi

quia producit existentiam: nam ex ipso, quod

quidditatis esse tribuitur (hoc est quod est tri-
buitur existentia) non solum esse, sed ipso quo

ditas esse dicitur: docet Angelicus in 1. 2.

3. de potentia, art. 5. ad 2. ergo. Quod au-

tem quod, existat humanitas, quam sit as-

te naturæ, sumpta non facit, quod generationis sub-

jectionem non sit homo Deus, et in vi con-

cursus materis generat a Virgine in eodem

instante humanitas est terminus, et Deus

homo est subjectionem generationis. Hoc sufficit,

ut Virgo secundum proportionem sit mater

x
69.,
cap. 2.

x
Priorita-
te naturæ,

Dei: ergo.

Sectio ~~secunda~~ 3.De Subsistentia humani-
tatis in Verbo.

46. Dogma fidei est, Verbum assumpsisse naturam humanam, et non humanam personam, Subsistentiam, sive hypostasim. Sic concilium Calcedonense, act. 5. in decreto fidei pronuntiavit, in Christo utriusque naturae proprietates salvas manere, et in unam personam atque hypostasim concurrere; quibus Verbis unam in Christo Subsistentiam, eamque divini Verbi propriam esse, magna illa synodus decrevit. Cum itaque Verbum assumpsisset naturam humanam, et non huius Subsistentiam, tenendum absolute est, Verbum assumpsisse humanitatem, sed non assumpsisse hominem: nam, ut recte Ferrandus Diaconus, in Epistola ad Severum, non utique personam aliam suscepit, quia non hominem personam invenit, sed naturam potius humanam, in qua ipse Deus homo nasceretur, invenit. Notatio facta est omnium Theologorum Sententia, quam sugillat viri Ludovicus Vives.

47.

Ratio doc-

tione; quia secundum proprietatem, et rigorem

nomen iste, humanitas, in abstracto signifi-
 cat naturam ~~humanam~~, quae in concreto, et prout
 terminata subsistentia, signatur voce, homo.
 Et de fide est, Verbum non assumpsisse natu-
 ram humanam suppositam, et suam termina-
 tam pro qua personam: ergo secundum
 propositionem, et iugum, licet non potest, quod
 Verbum assumpsit hominem. Negari non potest
 frequentissime in Conciliis, et Patribus hanc le-
 gem propositam: Deus assumpsit hominem,
 ut videtur et apud Irenaeum, lib. 3, cap. 1.
 Quod nomine hominis usurpabant naturam
 humanam, permittentes, quod non con-
 tinetur persona. Hoc notavit Irenaeus. Max-
 27. imus, libro Dialogi contra Haereticos: homo
 27. sicut personam, ita significat naturam. Unde
 27. et nominibus sancti Patres, non quidem ad per-
 27. sonam, sicut nos (Heterotani) sed potius ad
 27. naturam respicientes, hominem assumpsit
 27. a Deo dicere conprobantur. Siquis sicut non
 hypostasim aliquid pro natura, ab aliis
 quo persona accipiebatur; nomen vero ex ipso,
 et confectione detectum est, secundum
 propositionem stare pro persona, et sic in
 nullo sensu theologico vera est propositio
ita, una tantum hypostasis in Deo lata.

ita eodem modo dicendum est de hac
propositione, Verbum assumpsit hominem
Dixi. num. ~~12~~, Concilium Lateranense,
sub Martino. 6., definuisse, proque, et securi-
dum veritatem accipiendam esse usque
ad apicem, quæ circa Incarnationem a
quingue modis generalibus tradita sunt;
in Concilio autem Ephesino, quod est tertia
generalis synodus legitur propositio, de
qua agimus. Accurritur ex varqno: Defini-
tio Lateranensis procedit de iis, quæ ex pro-
fessio contra hæreticos tradita sunt; num-
quam autem controversum fuit contra
illos, an Verbum assumpsit hominem:
sed multa alia, inter quæ erat illud;
an Persona Christi sit composita?

x
81., ca-
pitu 2.,

48. ~~Item vero,~~
quoniam humanitas, non se ipsa subsistit,
sed assumpta est a Verbo in unitatem Per-
sonæ, addendum est, ipsam in Verbo sub-
sistere, sive subsistere per substantiam
Verbi. Ratio: nam Verbum factum esse
humanitati substantiam, docent Atha-
nasia, Damascenus, et Euthymius in Pano-
glia, part. 1., titulo. 7., et communiter docent
Patres, humanitatem, non in se ipsa, sed in

Verbo, habere substantiam rem, ut loquuntur
Austriaci Diaconus, dissertatione contra Aug-
ustinum. Hinc, naturam subsistere, est forma-
liter, esse ultimo substantialiter terminatum,
quod humanitas habet per unionem hyposta-
ticam ad Verbum, ac proinde in, et per
Verbum subsistit. Est igitur formalis effec-
tus substantiae (ut sic, et genericè sumptæ)
complevere ultimam naturam, constituendo
eam esse substantiam; id facit personali-
tas Verbi cum natura humana: ergo tui-
tus nature humanæ formalem effectum
subsistentis: ergo humanitas subsistit per
substantiam Verbi.

49. Docet; id subsistere.
27. dicimus, quæ non in alio, sed in se existunt:
Docet Angelicus, l. 1. par. 1. quest. 29. art. 2.
Ergo humanitas non proprie, et implicite,
sed improprie, et secundum quod subsistit
in hoc ipso, quod in Verbo, et per Verbum
subsistit. Ergo consequentiam, quæ adducta
Angelici doctrinæ non probatur; accipitur
enim de ipso, quæ substantia propria subsistit.
An improprie, et secundum quod di-
citur, Verbum factum esse humanitati
subsistentiam, atque hypostasim? An

eodem modo dicitur, humanitatem in
 Verbo habere subsistentiam. An non pro-
 prie, et simpliciter humanitas cum Ver-
 bo constituit suppositum, quod est Chri-
 stus? Ne ista concedamus, dicamus cum
 Damasceno, lib. 3 de fide, cap. 2, nullam
 esse naturam, quae non subsistat, neque sub-
 sistendam (rationalem) quae non sit persona.
 Ergo natura humana in Christo, et vere sub-
 sistit, et proprie constituit personam. Eadem
 quippe Verbi hypostasis ambarem facta
 naturarum hypostasis, neque subsisten-
 tis, quamquam illarum esse sine expe-
 tem, neque tamen diversam ab se invicem
 hypostasi patitur subsistere: concludit
 magnus ille theologus.

Sp. Quaestio hzc supe-
 rest: an Verbum divinum assumere po-
 tuerit naturam humanam terminatam
 propria subsistentia, eadem quae retenta?
 Dubium est universale de qualibet natu-
 ra assumptibile. Difficultati non est locus
 in sententia ponente subsistentiam na-
 turae creatae in negatione unionis cum dig-
 nitate. Huic enim negationi opposita
 contradictorie unio hypostatica humanitatis

cum Verbo. Supponenda itaque nunc est
sententia communior, et vera, quæ sub-
stantiam creatam in positivum super ad-
dicto reponit. In questione affirmativam sen-
tentiam, pro qua citatur Baconus, tenens
Huadus, Arriaga, et Bernal, diff. 25,
sect. 2. Negativam sententiam docent com-
munissime theologi cum Dico thoma,
Scoto, Anselmo, et Durando, quos citat
Suarez diff. 14, sect. 4, et Vasquez diff.
28, cap. 2.

98. Conclusio. Natura humana
terminata per substantiam propriam non
potuit hypostatice assumi a Verbo divino.
Probatum est autem de concilio Ephe-
si, Chalcedonensi, et Constantino-politano.
2, in quibus damnatur Nestorius, ponens
in Christo duas personas, et asserens, natu-
ram humanam levare suam propriam
substantiam. Arguitur sic: Concilia pro-
bant, in Christo non esse personam huma-
nam, quia est Persona Divina; sed si hu-
manitas terminata per substantiam
propriam posset assumi a Verbo, ratio
illa esset inefficax: posset enim respon-
dere Nestorius, humanitatem personatam

esse hypostatice assumptibilem à Verbo: ex quo
 humanitas terminata per propriam sub-
 sistentiā non potest assumi à Verbo. Con-
 firmatur: concessa assumptibilitate naturę
 humanę subsistentis, nil superest ex reve-
 latis, quo merito à Concilijs sit damnatus, error Nes-
 torij; hoc est. ~~Erroneum~~: ex quo neganda est illa
 assumptibilitas. Probatur maior: ex re-
 velatione solum habentur istę propositi-
 ones: Deus factus est homo; Deus est ho-
mo; homo est Deus. sed admissa illa
 assumptibilitate ex prædictis propositioni-
 bus non bene colligitur, quod humani-
 tas non servet propriam subsistentiam:
 nam hac servata, et posita unione na-
 turę ad Verbum, Deus factus esset homo;
Deus esset homo; et homo esset Deus: sup-
 positum enim habens Divinitatem esset
 suppositum habens humanitatem. Ex quo
 concessa assumptibilitate naturę humanę
 subsistentis, nil superest ex revelatis, quo
 merito à Concilijs damnatus sit error Nes-
 torij. Hinc dicendum est, in assumptibili-
 tatem naturę subsistentis constare ex A-
 postolica traditione, et doctrina in Dei
 Ecclesia indubitata; sicut ex ipsa tradi-

tionem, et doctrinam conspiciat, naturam, et personam non esse idem; quod posterius notabitur similitur in Duce vii, cap. 10.; et prius asserendum est, ne definitio Conciliorum contra errorem Nestorii vacillet.

Probatur autem ratione conclusio: nam de ratione essentiali subsistentis proprium est, addere naturam subsistentem in se, et non in alio: ergo si natura habeat propriam subsistentiam, non existit in alio. Atque si examinaretur subsistentia aliena existens in alio: ergo si natura haberet subsistentiam propriam terminaretur subsistentia aliena, existeret simul, et non existeret in alio: ergo humanitas terminata per subsistentiam propriam non potest hypostatice asseri a Verbo. Consequens omnia ex antecedente, et hoc probatur. Primo: ex Probis citatis non. ~~non~~*, probantibus, humanitatem non esse hypostasim; quia est pars Christi. Secundo: ex communiter recepta definitione personae quam post Boetium tradidit Ricardus Victorinus, l. 2; de Trinitate, cap. 33: persona est rationalis naturae incommunicabilis existentia.

x
Cap. 2.,
*
82.

D. 1, C. 2.
49, 164

Tertio: ex Angelico citato num. ~~xxx~~ do-
cente, ea subsistere dicimus, quæ non in alio,
sed in se existunt. Quarto: ex formali ef-
fectu subsistentiæ propriæ: iste enim non est
alius, nisi quod natura sit ultimo comple-
ta, terminata, et incommunicabilis alteri
supposito; hoc est: alteri naturæ similiter non
indigenti alia naturâ ad existendum. Re-
cole dicta, num. ~~xxx~~ 49. huius cap.

53.

Vices primo: ad
huc supposita assumptibilitate humanita-
tis habentis propriam subsistentiam, me-
rito ex reuelatis damnatur à Concilio exort
Nestorij: ergo non est cui impossibilibus dicatur illa
assumptibilitas. Probatur antecedens: nam ser-
vata propria humanitatis subsistentia, licet
dicere: homo non est Deus: ergo non esset verum
dicere: homo est Deus; sed veritas huius affir-
mationis constat ex ~~revelatis~~ ^{revelatis}: ergo. Confirmatur
primo: sicut ex Apostolica, et ~~ecclesiastica~~ ^{ecclesiastica} traditio-
ne constabat, naturam, et personam esse eadem, ca-
rta dici potest, quod constabat ex eadem tradi-
tione, humanitatem esse assumptam sine pro-
pria subsistentia, quamvis cum propria substan-
tia potuerit assumi. Secundo: Quia nascimus,
sicut quomodo ad imaginem Dei facti sumus,

Iucav. C. 11.

dicit, humanitatis hypostasim non esse assumptam
a Verbo. ne natura humana per suam volun-
tatem contra divinam ageret; quod supponit,
a Verbo potius assumi humanitatis hyposta-
sim.

54. *Pro* Nego antecedens; et ad probationem
consequens antecedente, nego consequentiam;
nam in ea hypotesi duplici ratione, si
homo appellaretur in recto suppositum di-
vinum, verum quod dicere: homo est De-
us: si autem appellaretur in recto suppositum
humani, verum quod dicere, homo
non est Deus. Ergo ex veritate reve-
la-
ta huius affirmativae non potest funda-
mentum ad damnandum errorem
Nestorii.

55. Ad quam confirmationem
requiritur assumptum: neque enim in Conciliis,
et Patribus est ~~negatum~~ de assumptibili-
tate humanitatis habentis propriam
subsistentiam; sed omnia comprobant
traditionem Apostolicam, et Ecclesiasticam
tum de distinctione naturae a persona,
tum de assumptione humanae naturae ab
ipso hypostasi, tum de inassumptibilitate
naturae per propriam subsistentiam termi-

nat. Omnes gloria, quae videri possunt apud
 Petavium l. 8, cap. 9, et duo tantum profe-
 20. Primum ex sexta synodo act. 11. in
 21. Epistol. Sophronij circa medium: unitas se-
 22. cundum substantiam substantialem di-
 23. visionem non agnoscat, et propter illam ex-
 24. pellit divisionem: in duas nempe personas:
 ergo hoc ipso quod humanitas assumatur
 ad hypostasim Verbi, excluditur perso-
 na humana. Secundam ex quinta syno-
 25. do, collat. 8, cap. 9. Si quis non confiteretur,
 26. Quod Verbum carni secundum substanti-
 27. am unitum esse, et propter hoc unam eius
 28. substantiam, seu unam Personam, ana-
 29. thema sit. Ergo propter hoc ipsum, quod
 Verbum sit hypostaticè unitum humani-
 tati, non potest esse humanitatis subsis-
 30. tentia, sive persona. — Ad secundam^x confir-
 31. matorem, negatur assumptum: nam modus ille
 discutiendi non supponit tamquam ve-
 rum, sed permittit, quod verum sit, naturam
 humanam cum propria hypostasi esse as-
 sumptibilem à Verbo. Et quidem Damas-
 cenus non loquitur de assumptione imme-
 diata humanitatis: nam sic ista reddere-
 tur impetabilis, sed de assumptione mediata

x
tene

naturæ per unionem immediatam hypostasi:
tunc enim non redderetur inpeccabilis hu-
manitas; nam tunc non sanctificaretur per
incruentam sanctitatem Verbi. Quidquid de

hoc sit. ~~ita~~ quod cauetur. Damascenus, in

77. Orthod. lib. 1, cap. 68., docet, hypostasim nihil

77. nihil esse, quam substantiam separatam:

ergo censet, quod de ipso, quod humanitas
existat in Verbo, non est hypostasis: ergo in
discursu nobis obiecto non proponit hypostasi-
tum tamquam verum, sed solum loquutum
per metaphoram.

57. Dices secundo: incommunicabi-
litas, quam naturæ affert propria substan-
tia, hæc est: ut natura quæ subsistens concu-
titur non possit assumi. et sic solum evincit-
ur, quod Verbum non possit assumere na-
turam subsistentem per immediatam unionem
cum hypostasi creatâ; aut quod resul-
tare non possit unum per se ex duobus per-
sonis. Sed hinc non probatur, quod non possit
assumere naturam subsistentem specificati-
ve: nimirum illam terminando, sicut ter-
minatur per propriam substantiam: ergo
confirmatur: eadem natura creata potest
terminari multiplici substantia propria:

ut natura divina terminatur tribus hypostasi-
bus relativis; potest etiam terminari mul-
tiplici subsistentia aliena: et sic eadem hu-
manitas potest hypostatice assumi a tri-
bus divinis Personis. Ergo eadem natura
creata potest terminari, tum subsistentia
propria, tum subsistentia aliena; ac proin-
de Verbum potest assumere humanitatem
subsistentem.

58

Nego maiorem in sensu ex-
clusivo: verum est quod hypostasi verbi non
potest immediate uniri hypostasi creatę, et
quod ex duabus personis resultare non pos-
sit unum perse. *Enaia*, in duce vię, cap.
10. ex duabus caracteristicis hypostasibus
non est possibile unio secundum hypostasim.
Boetius apud citatum Petavium: omnino
ex duabus personis ~~non potest~~ nihil unquam
fieri potest; sed verum quoque est, effectum
formalem primarium proque subsistentię esse
omnimodam incommunicabilitatem ad ali-
um suppositum. Nec gratis id dicitur, cum ex
Patribus, et ex theologorum Principibus doctri-
nam hanc acceperimus, maxime cum non
ex Philosophia, sed ex revelatis circa Trini-
tatis, et Incarnationis mysteria novimus

forti-
ter

substantiam, eiusque formales effectus. Tene
~~formales~~ argumentationem conciliatorum;
inferunt enim terminum omnino precisum, et
absolutum defectum substantiae humanae, et uni-
tatem Personae in Christo ex assumptione hu-
manitatis ad divinam hypostasim: hęc illa-
tio non est legitima, si divinitus potius
assumit a Verbo humanitas subsistens; illa-
tio enim non est legitima, cum falsitas con-
sequentis potest stare cum veritate anteceden-
tis: ergo.

59.

Ad confirmationem negatur ab ali-
quis prima antecedentis pars, quia a. pa-
ritate non probatur: nam quod natura di-
vina subsistat tribus personarum personis propter
omnem ex infinita fecunditate, et communi-
cabilitate; cumque opposita limitatio proprie
sic naturae creatae, restricta hęc est ad unum
tantum suppositum. Sed omnia hac parte
et concessa secunda, nego consequentiam.
In casu multiplicis substantiae, proprie hoc
verificaretur: natura existit in se, et non in
alio per multiplicem rationem existendi
in se, et non in alio. Si in casu substan-
tiae cum propria, cum aliene, verum essent
iste contradictoriae propositiones: natura

sistit in se, et non sistit in se; et existit in alio,
et non existit in alio. sed instando.

60.

(Dices

tertio: naturam habere propriam substan-
 tiam, est sistere in se secundum exigentiam:
 ut sistere in alio est pariter secundum
 exigentiam esse terminatam aliena sub-
 stantia. sed sistere in se secundum exi-
 gentiam, non opponitur contradictorie
 cum eo, quod in alio subsistat; sicut sy-
 stere in alio secundum exigentiam, non
 opponitur contradictorie cum eo, quod in
 alio, ~~et~~ alio subsistat: ergo. Confirmatur: ^x ~~et~~ etiam
 substantia Verbi impedire non potest,
 ut resultet substantia propria huma-
 nitatis: ergo unice ex negato concursu,
 quem potest Deus concedere, propria sub-
 stantia non resultat. Probatur antece-
 dens: ut unum impediatur resultantiam
 alterius, debet prius natura existere,
 quam aliud debeat resultare; sed non
 prius natura unita est humanitas subsis-
 tenti Verbi, quam deberet resultare
 substantia propria: ergo. Additur:
 Nemo: humanitas assumpta a verbo ha-
 bet appetitum innatum ad propriam sub-

Scientiam: ergo unita Verbo est proprius sub-
 sistens capax. Secundo: substantia Verbi
 actualiter potentiam obedientialem humana-
 tis, et substantia propria actualiter potentiam
 naturalem ~~obedientialem~~: ergo nullam oppositionem
 habent; oppositio namque est circa eandem
 potentiam receptivam, vel quasi receptivam.
 Tertio: substantia Verbi est forma, vel quasi
 forma positiva, et substantia propria hu-
 manitatis est quoque forma positiva: ergo
 non opponuntur contradictioni. Quarto:
 si humana substantia non esset a Verbo
 assumptibilis, aliquid in ~~hominem~~ esset, quod a
 Verbo esset incurabile; quod enim assump-
 * non est ~~incurabile~~ ~~in~~ ~~hominem~~, est incurabile, ut docet
 in homi- Damascenus, l. 3. de fide, cap. 6. Sed
 ne, nihil est in homine, quod a Verbo sit in-
 curabile: ergo

61. Nemo maiorem; quae probatio-
 ne adiuncta non vincitur. Ratio; quia
 formalis effectus proprius substantiae non est
 exigere, ut natura sit separata, sed illam
 addere actu separatam. Sicut effectus ali-
 enae substantiae est addere naturam actu
 coniunctam cum alio, et non praecise addere
 illi exigentiam, ut cum alio sit coniuncta.

Elicitur hinc, effectum formalem propriū sub-
sistentiæ esse impossibilem cum subsistentia
aliena: nam subsistentia propria constituit
naturam nullā aliā indigentem, & a
omni aliō, cuius natura non indiget, separa-
tam; quod implicat cum simultate sub-
sistentiæ aliē. Contrariō: formalis ef-
fectus^x subsistentiæ est, reddere naturam cum
aliō coniunctam, excludendo indigentiam^x
alterius; per ulteriorem autem comuni-
cationem ad aliud, & aliud suppositum
natura nec desinere esse coniunctam
cum priore, nec aliorum indigentiam ha-
beret: quia propter non implicat, quod na-
tura in aliō subsistens ad aliud, & aliud
suppositum communiceat.

62. Ad confirma-
tionem, nego antecedens, & maiorem proba-
tionis. Ratio: nam quando est indifferentia
ad unum & duobus immediatē oppositis, non
requiritur, quod unum propriū exiſtat, ut al-
terum impediatur. Sic indifferentia ad ama-
rem, vel ad odium, determinanda immēdi-
atē est per aliquem ex q̄ actibus; & non re-
quiritur, quod alter præ exiſtat; ut alter impe-
diatur: sed exiſtentia unius est formalis

Impeditio aliter. Discurre similitudine in re nostra. Itaque Deus de canens existentiam humanitatis est indifferens ad decernendam illi propriam, vel substantiam Verbi; si hanc illi decernat, iam non est opus decreto alio, quo impediatur substantia propria: sed decretum illud est radicale exclusivum substantię proprię, cuius immediata, et formativa exclusio est substantia aliena. Sic ergo decreto de unione hypostatica non est locus alteri decreto, ut excludatur concursus ad peccatum humanitatis assumptę. Igiter non ex nullo Dei libito, neque ex superfluitate substantię proprię coniunctę cum Divina, nec ex oppositione rationis naturali per substantiam Verbi impedita est humanitatis substantia propria; sed ob essentialem inconcubilitatem: ut dictum est ex Concilio, et Patribus.

63. Ad primum additamentum humanitas assumpta a Verbo retinet appetitum innatum conditionatum ad substantiam propriam, si videlicet limitatur a Verbo; non tamen habet appetitum innatum absolutum: aliter humanitas sibi esset inimica, et impediret sibi maiorem sine

comparatione perfectionem, cuius ipsa est
 capax. Neque ideo subsistens in Verbo non
 potest habere subsistentiam propriam; quia
 per subsistentiam propriam gateretur violentia;
 sed quia ambæ subsistentiæ incom-
 patibiles sunt: ad modum, quo licet adve-
 niente calore intenso non fieret violentia
 aquæ, si non destrueretur frigiditas, ~~per~~ hoc
 nihilominus expelli debet propter oppositio-
 nem cum calore. — Ad secundum: amor
 supernaturalis charitatis actus potentiam obe-
 dientiam animæ; odium Dei actus poten-
 tiam naturalem: et tamen sunt actus specia-
 liter incommingibiles. Dicimus similiter
 de subsistentia Verbi, et de subsistentia pro-
 pria humanitatis. Potentia obedientialis, et
 potentia naturalis sunt eadem realiter poten-
 tia: unde oppositio^x circa eandem potenti-
 am receptivam, vel quasi receptivam; et omis-
 sa distinctione earum potentiarum, subiec-
 tum quod est natura: et oppositio formarum
 est circa idem subiectum. Habitus super-
 naturalis infusus comparatur cum habitu
 vitioso: non quia sunt diversi ordinis; sed
 quia non habent effectus contradictionis op-
 positos: Supernaturalis enim dat posse simplici-

^x
 est

citerà ad actum superiorem bonum, et habitus
 virtutis propter rationem ad actum oppositum.
 At subsistentia Verbi, et subsistentia propria
 humanitatis non solum sunt diversi ordi-
 nis, sed et habent effectus formales opposi-
 tos privative. Hinc male desumitur ar-
 gumentum à coniungibilitate illorum habi-
 tuum ad coniungibilitatem subsistentiæ pro-
 priæ humanitatis, et subsistentiæ Verbi.

64.

Ad
 tutum additamentum: amor efficax, et effi-
 cax odium eiusdem obiecti, atque etiam assensus
 et dissensus de eodem obiecto, sunt semper contrarii;
 et tamen non contradictorii oppositi: quatenus
 existentia unius importat essentialiter negationem
 alterius, et viciniam: ac propterea coniunctio utri-
 usque esse illationem negationis utriusque, et utra-
 que simul esse, ac non esse; in quo pugna contra-
 dictoria consistit. Quare similiter in re presen-
 ti. — Ad quædam: si quod non est assumptum,
 non est. inabile: ergo quod non est assumptum,
 non est sanatum; ac proinde aut Verbum assump-
 sit hypostasim humanitatis, quod est hæreticum:
 aut hanc ipsam non sanavit. Dicendum:
 Verbum sanasse totum hominem, etiam. eun-
 dum subsistentis modum non assumptum;

quā sine hoc modo assumpsit, quod requi-
ritur, ut sit essentialiter, integre, et perfecte
homo; qualis non esset, si aliquid pertinerens
ad constitutionem, integritatem, et perfectio-
nem naturę humanę non assumpsisset. Et iste
est sensus Damasceni, ut expendit Suarez
diss. 8., sect. 3., §. Ad primam confirmatio-
nem. Idē potest: sensum esse de assumptione
Illorum, quę per peccatum originale infecta
in homine fuerunt; hęc autem sunt corpus, et
anima, et potentię; non autem hypostasis. Hęc
non fuisse infectam, et ideo neque sanatam,
neque assumptam a Verbo, ex Damasceno
docet Aldrete, diss. 22., sect. 2., num. 3.

Sectio ~~quarta~~ 4.

Assumptibilitas plurium
humanitatum a Verbo.

68. Contra Wicleffum delirantem, Deum non
potuisse facere, nisi quod actu fecit, certum est,
Verbum potuisse assumere aliam naturam hu-
manam individuo distinctam ab illa, quam
accepit. Sic Divus Augustinus lib. 13. de
Trinitate, cap. 18. asserit, Deum potuisse aliam
» humanitatem, non oriundam ex stirpe Adam,
» creare, et assumere. constat hinc, Verbum potuisse

successive, & diversim glues humanitates hygotha-
 tice assumere; quare: an plures simul, assu-
 mere poterunt; et an in ea hygothasi unus tantum,
 vel plures homines reputarent? Dubium euen-
 ditur ad alia quoque Personarum divina, et ad ali-
 a naturalis creatas, que assumptibiles suppo-
 nuntur. Cuius primam questionem partem affi-
 mativa sententia est omnium theologorum;
 cuius secundam vero est dissiduum, fixe de
 voce: sed non contemnendum, cum in hoc
 Incarnationis mysterio explicando, oportet
 non solum recte sentire, sed et bene loqui.
 Prima sententia, quam videtur Richardus,
 fuit, in eo casu illam Personam neque esse
 simpliciter unum neque plures homines, sed
 unum, et plures secundum quid. Secunda,
 quo opus fuit Scotus, Durandus, et multi, do-
 cet, tunc Personam divinam dicendam esse
 plures homines simpliciter. Tertia senten-
 tia tenet, tunc Personam divinam non esse
 dicendam plures homines, sed simpliciter
 unum. Ita communiter Thomae, et nostri-
 tes cum Divo Thoma, quest. 3, art. 7. et cum
 Suarezio disp. 13, sect. 3.

humanas; et in ea hypotesi resultasset unus
 homo simpliciter et absolute. Pars prima
 probatur: nam ex parte naturarum non est
 repugnantia; cum diversimode supponantur assump-
 tibilis: et quoniam sermo est de pluribus hu-
 manitatibus non potest desumere impossibilitas
 ex oppositione formarum. Quod si loquamur
 de naturis constitutis per formas oppositas; neque
 tunc est impossibilitas: tum quia diversitas pos-
 sunt coniungi forme contrarie in eodem subiec-
 to; tum quia forme contrarie opponuntur
 quoad subiectum idem: et forme illarum na-
 turarum, quas Verbum assumeret, essent indivi-
 su subiectis. Rursus: neque est repugnantia ex parte
 Verbi; cum enim infinita sit eius virtus termi-
 nativa, non exhaustur per unius naturae fini-
 tis terminationem.

67. Dices: Pater Aternus ha-
 bet infinitam vim generandi; et tamen adequa-
 tur generationi unius tantum Filij: ergo quod
 in persona divina sit virtus infinita ad termi-
 nandum ad extra, non est, quod possit plures
 simul naturas finitas terminare. Respondeo conse-
 quentiam: virtus generativa ad intra adequatur;
 et expletur una tantum generatione, cuius termi-
 nus est simpliciter infinitus, et summe perfectus;

virtutem autem infinitam terminativa ad extra in-
 finita excedit naturam creaturam, et quascun-
 que alias asseruerit. — Insuper: ex data dispa-
 ritate hoc sequitur, quod Persona divina, nec
 unam naturam finitam possit terminare;
 nam habet actum perfectum, et adaequatum
 in natura divina, quam terminat. Nego se-
 quela: ex eo enim quod natura divina sit
 actus adaequatus divinae Personae, id habetur,
 quod divina Persona non possit terminare
 naturam creatam eo modo, quo terminat na-
 turam divinam, ut actum scilicet connatu-
 ralem; necesse est per conjunctionem, et per sim-
 plicissimam identitatem: non autem quod
 non possit libere, per unionem, et modo finito
 terminare naturam creatam. Sic divina vo-
 luntas in ipso Deo habet suum obiectum,
 sibi adaequatum, et terminationis necessarium;
 extenditur tamen ad libere amandas crea-
 turas. Sic etiam natura divina, quae per Pa-
 trem communicatur Filio, et per Patrem, et Fi-
 lium communicatur Spiritui Sancto, per om-
 nigenitiam communem toti Trinitati se ad
 extra communicat creatis: modo illis esse,
 et perfectionem.

x
 rebus

conclusionis quoad secundam partem prae-
missis. Terminus homo accipitur abstractivè, et
concretivè: abstractivè accipitur pro sola huma-
nitate; concretivè accipitur pro humanitate,
et hypostatè terminante ipsam. Constat ex Pa-
tribus, quorum alij affirmant, alij negant, Ver-
bum assumptum esse hominem; et inde concili-
antur, quod apud affirmantes assumptus
terminus homo abstractivè; apud negantes
autem accipitur concretivè. Quod terminus
homo concretivè, accipitur substantivè,
et adiectivè. Sumptus substantivè stat pro huma-
nitate cum propria hypostatè: quoniam sic huma-
nitas existit in se ipsa, scilicet ab omni alia
natura, et non habetur ab alio; et sic se ipsam
veluti sustentat. Sumptus adiectivè supponit
pro humanitate subsistente in alio: sic enim
ab alio habetur, et eius natura indiget ad
essendum; et ad operandum. Oritur ex prae-
missis asserationibus: in casu, quo Verbum hypo-
statice assumere plures naturas humanas,
de Verbo non predicaretur esse unum, aut plu-
res homines, aut abstractivè, aut concretivè sub-
stantivè. Ratio: quia natura humana in abstrac-
to non predicatur de Verbo, à quo realiter
distinguitur; insuper: in eo casu nec una natura

humana cariturus in se ipso in se ipso. et cum
propria hypostasi; et in hoc modo existat, non
potest de verbo predicari. Contra: nam totum,
pro quo supponitur terminus homo, concetti-
ve substantivè, namque tum humanitas, tum eius
hypostasis, distinguitur a verbo. Ex his
est manifesta difficultas ad questionem, in
qua terminus homo accipitur adiectivè; et in
hoc sensu.

69. Probata secunda pars nostre con-
clusionis: nam concitum multiplicatur per
multiplicationem illius, quod formaliter affe-
ritur in acto; sed in casu questionis non multi-
plicatur id, quod formaliter affertur in
acto per concitum homo: ergo non multipli-
catur cuiusmodi concitum; ac proinde non
essent plures homines absolute, et simpliciter
substantive: at qui unus, et gloria ad quod
dividunt ens; ac per consequens quodlibet ens
sub quacumque ratione vel est simpliciter
unum, vel simpliciter plura: sicut vel est
simpliciter substantia, vel simpliciter acci-
dens. Ergo in casu questionis est unus homo
simpliciter, et absolute. Totus discursus fuit ex
maiori: et huc,

70. Probatur tertio ex Angelico

27. *propositio*. Numquam nomen ab aliqua forma
 27. *impositum* pluraliter dicitur, nisi propter plu-
 27. *ralitatem* suppositivum: homo enim, qui est du-
 27. *obus* vestimentis indutus, non dicitur duo ves-
 27. *titi*, sed unus vestitus duobus vestimentis. Na-
 27. *tura* autem sumpta, quantum ad aliiquid
 27. *se* habet per modum vestimenti, licet non sit
 27. *similitudo* quantum ad omnia: et ideo si Per-
 27. *sona* divina assumeret duas naturas huma-
 27. *nas*, propter unitatem Personae diceretur unus
 27. *homo* habens duas naturas humanas. Nota:
 doctrina Angelici est universalis; et ideo pro-
 positio afficitur signo quantitatis universalis,
 nempe particula illa, numquam. Item:
 cum Angelicus expresse loquatur de huma-
 nitate assumpta, non potest doctrina restrin-
 gi ad illa concreta, in quibus foris sunt
 accidentales. Demum: hic retractavit An-
 gelicus oppositam sententiam de pluralitate
 hominum in casu duplicis humanitatis as-
 sumptae, quam tradiderat in 3. sent. diffinc.
 2., quest. 2., art. 2., ad 2. Sic notaverunt ex-
 positoribus Suarez, et ex Thomisticis Godoy.

28. *Pro-*
 batue secundo maior discursus facti: nam
 concretum nullum adiectivum multiplicatur,

nisi multiplicetur subiectum, quod formaliter
affertur in recto: ut constat in istis: Doctus; sapiens.
Rursus: nec multiplicatur concreta substantia,
non multiplicato subiecto; ut constat in istis:
Artifex; Doctor: unus enim est, quamvis in uno
multiplicentur artes, et doctrinae. Ergo concre-
tum non multiplicatur, nisi per multiplicati-
onem illius, quod formaliter in recto affertur.
Respondit responsionem: ideo non multiplican-
tur memorata concreta accidentalia per
multiplicationem formae, quia hic affertur
in obliquo, et in recto affertur subiectum.
Sed quamvis concretum homo sit substantia-
le, accipitur tamen adiectivè, ut debet acci-
pi in praesenti, affert in recto personam, et in
obliquo naturam humanam: ergo.

12. Dices:
concretum accidentale significat formam,
sicut adiacentem alteri; ac proinde subiec-
tum venit in recto, et in obliquo forma; con-
cretum autem substantiale significat rem
per se stantem: unde tam forma, quam
subiectum venit in recto. Contra: nam
id verum non est de concreto substantiale,
sumpto adiectivè: et sic concretum, homo
ex verbo et humanitate, non significat

humanitatem, ut per se stantem, sed ut Verbo
 adiacentem; ut dictum est in primo. De con-
 firmatur primo; quia ideo concretum accidenta-
 le significat in obliquo formam, quia hoc cen-
 setur ens ens; sed in concreto substantiale,
homo, sumpto adiective, humanitas censetur
 ens ens: neque enim sistit in se, sed in Verbo,
 a quo habetur, et quo indiget ad essendum, et
 ad operandum: ergo. Secundo: quia si huma-
 nitas in concreto, homo, adiective sumpto ve-
 niat in recto, hoc est falsa propositio: Deus est
homo; predicaretur enim in recto, simul cum
 supposito, humanitas, quae realiter distinguitur
 a subiecto praedicationis: ergo. Tertio: si affe-
 ritur in recto humanitas, et, hac multiplicata,
 multiplicarentur homines, sequitur hoc abso-
 lutum: quod Christus est plures viventes. Ra-
 tio: nam ideo multiplicarentur homines, quia
 suppositum haberet multas naturas humo-
 nas; sed de facto habet plures naturas vi-
 ventes divinam scilicet, et humanam: ergo.
 Quarto: non multiplicarentur homines, nisi de-
 tur unus, qui non sit alius; quod non eve-
 niat in casu questionis. Ratio huius; nam
 Verbum cum humanitate una sit, et vocetur
Iesus, Emmanuel, cum alia: tunc non posset

Iuxta. C. 18.

dic. quod Iesus non est Emmanuel, neque
converso. sicut Dei modo non potest, quod
Deus non est homo, neque conversus. sed
vera est ista: Iesus est Emmanuel, & vice-
versum; sicut modo est verum: Deus est homo
et conversus.

13. Illud autem primo: singularitas,
ii. vel pluralitas nominis substantivi attenditur
ii. secundum formam significatam per nomen:
docet Angelicus prima parte, quest. 36, art.
2., et quest. 39, art. 5. sed nomen homo etiam
ut predicatur de Verbo, est substantivum:
ergo multiplicatur per multiplicationem
humanitatis, quae est forma significata; ac
proinde in casu questionis essent plures
homines. Confirmatur: nam iuxta Angeli-
cum sicut unitas nominis substantivi
attenditur per unitatem formae, ita et
pluralitas secundum formae pluralitatem;
sed terminus Deus, ab unitate formae est
singularis, quamvis sint plura supposita:
ergo terminus homo multiplicatur per
multiplicationem formae, quamvis suppo-
situm sit unum.

14. Concessa maiore, distan-
quo minorem: nomen homo, etiam ut predi-

catur de Verbo, est substantivum adiectivè
acceptum, concedo; substantivè sumptum,
nego minorem, consequentiam, et sequelam.
Distinctionem, cuius sensus constat ex premis-
sis num. ~~XXX~~, esse ex mente sancti Thomæ,
evinatur ex eiusdem doctrina data num. ~~XXX~~.
Ad confirmationem, distinguo similiter maio-
rem, et concessa minorem, nego consequentiam.
Terminus Deus est singularis, non quia id,
quod de formali significatur in obliquo, nem-
pe Deitas, est immultiplicabile, sed quia id,
quod de materiali in recto formaliter sig-
natur, nempe eadem Deitas, non multipli-
catur. Audi Angelicum prima parte, quest.
39., art. 3., ad 1. Exat argumentum: nomina
essentialia predicantur in Deo pluraliter;
quia Deus idem significat, ac habens De-
itatem; et tres Personæ sunt tres habentes
Deitatem. Respondet: licet Deus significet
habentem Deitatem, est tamen a Deo mo-
dus significandi; quia Deus dicitur sub-
stantivè: sed habens Deitatem dicitur ibi
adiectivè: unde licet sint tres habentes Dei-
tatem, non tamen sequitur, quod sint tres
Dei. In concretum Deus, accipitur sub-
stantivè; et est ratio: quia Deitas non potest

x
68.
x
70.

non esse et per se, et in se. completa per pro-
 prias hypostasas, quoniam a supposito distincte
 nature habeatur. Contrario: terminus homo,
 potest accipi substantivè, ut in quibus hominibus;
 et adiectivè, ut in Christo: in quo humani-
 tas, non in se, et per se existit, sed habetur a
 verbo, in quo substantatur: et sic terminus homo,
 adiectivè, nec multiplicativa, nec unitatem
 habet, nisi per multiplicatam, vel unitatem
 suppositi.

15. hic nota: ea que significant
 11. essentiam in Deo adiectivè predicantur
 11. pluraliter de tribus personis propter plurali-
 11. tatem suppositorum; dicimus enim tres exis-
 11. tentes, vel sapientes, tres genitos, vel im-
 11. mensos: ut docet idem Angelicus isselem
 11. quest., et dat., corpore. Cum autem eusmodi
 11. adiectiva afficiunt explicitè, vel implicitè
 11. Deum, ut dicuntur substantivè, tunc dicimus
 11. unum increatum, eternum, atque immen-
 11. sium: ut ex Divo Athanasio in symbolo
 11. didicimus.

16. Obicitur secundo. Si tres divini
 16. personæ assumerent eandem humanitatem,
 16. essent unus homo: ergo si verbum assume-
 16. ret plures humanitates, essent plures homines.

Probatum antecedens ex Divo Thoma, hic
 quest. 3., art. 6. ad primum locente, in eo ca-
 su tres Personae dicendas fore unum hominem:
 11. nam sicut nunc est verum dicere, quod tres
 11. Personae sunt unus Deus propter unam natu-
 11. ram divinam, sic esset verum dicere, quod
 11. essent unus homo propter unam naturam
 11. humanam. Confirmatur: homo predicatur
 univocè de Verbo incarnato, & de nobis; hoc
 ita non esset, si, ut predicatur de Verbo, impor-
 taret in recto suppositum, & in obliquo hu-
 manitatem: in nobis autem importaret in
 recto humanitatem: neque enim suppositum
 Verbi, & humanitas conveniunt univocè:
 ergo, ut predicatur de Verbo, importat in
 recto humanitatem; ac proinde hac multi-
 plicata, multiplicaretur homo.

11. Nego ante-
 cedens ex dictis ^x num. ^{*} ~~Ad~~ ^{Ad} probatio-
 nem: ibidem docet Angelicus, non posse an-
 guè, quod tres Personae ex eo, quod sunt unus
 11. homo, essent unus simpliciter: nūc enim
 11. prohibet dicere, quod homines, qui sunt plures
 11. simpliciter, sint unus quantum ad aliquid: puta
 11. unus populus; & sicut spiritus hominū,
 11. & spiritus Dei est unus spiritus secundum

x
 cap. 3.
 *

So.

27. Illud 1. corinth. cap. 6. qui adheret Deo,
 28. unus spiritus est: Sago Angelicus suppo-
 nit, quod in eo casu tres Personae essent sim-
 pliciter tres homines, & unus secundum
 aliud, quantum ad aliquod, sive secundum
humanitatem. Hinc constat, Angelicum
 ex paritate naturae divinae in tribus Personis
 non deducere, quod tres Personae cum eadem
 humanitate essent simpliciter unus homo,
 sed ea usum fuisse ad explicandam ali-
 quam similitudinem. - Ad confirma-
 tionem concessa maiore, nego minorem; cu-
 ius probatio adiuncta non urget: nam
 sicut in concretis accidentalibus unitas,
 aut diversitas specifica desumitur a for-
 mis in oblique significatis, unitas autem,
 vel multiplicitas numerica desumitur
 a subiectis, ut patet in his concretis, lac al-
 bum, nix alba, sub ratione albi. ita in ca-
 su nostro. Homo dicitur esse habens hu-
 manitatem: ut predicatur de nobis, & de
 Christo, significat enim enuntiative a differen-
 tia, quae venit ex parte subiecti. Hae di-
 fferentia est, quod in nobis concretum homo
 accipitur substantivè; in Christo autem
 accipitur adiectivè: et versus, quod in nobis

subiectum habens, est persona creata; in Chry-
 sto est persona increata; ac demum, quod in
 nobis humanitas habet modum existendi
 per se, in Christo adiacet supposito divino.
 Non omnino displicet Vazquez docens cum
 Nominalibus concretum homo predicari
 univocè de nobis, ac de Christo quoad huma-
 nitatem significatam; et aliquatenus et quivo-
 cè quoad modum illam habendi.

18. Obicitur
 textus: concretum homo, prout de Verbo pre-
 dicatur, significat formaliter in recto huma-
 nitatem: ergo, hac multiplicata, multiplici-
 catur illud concretum, prout dicitur de
 Verbo incarnato. Probatur antecedens: ideo
 non significaret formaliter in recto huma-
 nitatem, quia non supponeret pro naturā,
 sed pro habente naturam; hęc autem ratio
 est nulla. Primum: quia prout de nobis enun-
 tiatur significat formaliter in recto natu-
 ram; et tamen non supponit pro naturā,
 sed pro habente naturam: hęc enim est
 vera propositio: Petrus est homo; et hęc fal-
 sa, Petrus est natura humana. secundum:
 terminus Deus non supponit pro natura
 divina, sed pro habente naturam divinam.

Aliter sicut est, falsa hęc propositio, Deus
generat Deitatem; etiam falsa hęc est Deus
generat Deum, cuius contradicōne est contra
 omnium Theologorum consensum. Propter mū-
 nus Deus significat formaliter in recto Dei-
 tatem: ergo.

19. ¶ Vero antecedens: ē distinctio
 generationem: id ē non significare forma-
 liter in recto humanitatem, quā non suppo-
 nitur pro natura, sed sic habente naturam,
 et quā habens naturam, cum homo predi-
 catur de Deo, contrahitur per verbum per-
 sonam, et non per naturam, concedo; pro-
 pter quā supponit, non pro natura, sed
 pro habente naturam, nego propositum,
 et quod subsumitur. Ad huius primam
 generationem: concedam homo, in sua ab-
 stractione supponit tantum pro habente
 naturam; cum autem in quo homine
 habens naturam contrahatur per natu-
 ram per se, et in se existentem: tunc est,
 quod in quo homine significat forma-
 liter in recto naturam. Ex allatis pro-
 positionibus vera est ista: Petrus est homo;
 falsa autem est illa Petrus est natura hu-
 mana, et excludatur propter hypothesis.

vera tamen est, si simul enuntietur. Ad
 secundam ~~proponitur~~ probationem: terminus De-
us, per se supponit pro natura communem,
 ut dictum est ex Angelico, ~~etiam~~ ^{etiam} ~~supponit~~ ^{supponit} ~~etiam~~ ^{etiam} ~~pro~~ ^{pro} ~~habente~~ ^{habente} ~~substantivè~~ ^{substantivè} Dei-
tatem. Sed ista natura divina est habens sub-
 stantivè Deitatem: non quatenus prout virtuali-
 ter distincta à personaribus subsistat, ut voluit
 non pauci: sed quoniam per se, et in se existit, et
 subsistit per personaritates. Falsa est hæc proposi-
 tio: Deitas generat Deitatem; quia generare, et
 generari sunt prædicata notionalia; hæc autem
 est vera, Deus generat Deum; quia terminus
Deus, concretè sumptus ex adiuncto determina-
 tur, ut supponat pro Persona, ut dictum est
 ex Angelico citato num. ~~etiam~~ ^{etiam} ~~citato~~ ^{citato}.

#40.

Instas: Termi-

nus Deus, directe, et in recto significat persona-
 litatem; et tamen propter unitatem nature est
 immultiplicabilis: ergo è contrario terminus homo,
 et si directe, et in recto significet personalita-
 tem, propter pluralitatem nature humanæ
 multiplicabitur. Constat maior: nam Deus sig-
 nificat habentem Deitatem, et homo significat
 habentem humanitatem: docet Angelicus hic
 quest. 17, art. 1, et Damascenus l. 3. de fide,

cap. 11. & ideo Pater est Deus; quia est habens
Deitatem; similiter, & Filius, & Spiritus sanc-
tus.

¶ **¶** Nego maiorem: docet Angelicus terminos
per, Deitas, & Deus significare eodem, diverso
tamen modo; per utrumque de formali ex-
plicatione in recto, & directe Essentia: per terminum
Deitas abstractivè, & per terminum Deus con-
cretivè. Modus significandi concretivè iste est:
quod Deus significat Essentiam, ut in habente;
in quo modo significandi Essentia affertur in
recto, & personaliter in obliquo: unde multi-
plicata personalitatibus non multiplicatur
Deus, & si multiplicetur Personæ, habens De-
itatem. Ad probationem: Deus significat habentem
Deitatem, & homo significat habentem
humanitatem, non eodem, sed diverso signi-
ficandi modo. Diversitatem dedimus num.
12. nam Deus significat in bonum subsistenti-
am Deitatem, qui in se, & per se subsistit; ho-
mo autem significat habentem humanitatem,
qui in se, & potest subsistere, & potest subsistere
in alio. Hoc modo terminus homo, adiectivè
sumitur, & non abstractivè multiplicatur, nisi mul-
tiplicato suggesto, quod significatur in recto,
cum connotatione humanitatis in obliquo.

Ad additamentum: Pater est Deus, quia est
habens Deitatem, quae in se, et per se subsistit,
et quae sola in recto significatur per nomen Deus;
similiter et Filius, atque Spiritus Sanctus: quia
propter licet sint tres habentes Deitatem, non
tamen sequitur, quod sint tres Dī: ut conclu-
dit Angelicus citatus num. ~~XXX~~ 13. huius Cap.

82.

Obicitur quod.

auto: concretum homo simpliciter, et absolute
concretum naturae est; sed concretum naturae
plurificatur a pluralitate formae: ergo a plu-
ralitate naturae humanae esset multiplex homo
in casu, quem versamus. Minor probatur: nam
ideo Deus non multiplicatur; quia est concre-
tum naturae; et ideo, quamvis Pater, et Filius
sint duo adiective spirantes spiritum sanc-
tum; quia tamen una est forma, nempe re-
latio spirationis activae, non multiplicatur
concretum ipsum substantivum, spirator. con-
firmatur: homo, ut dicitur de Verbo incarna-
to, affert in recta humanitatem: ergo, hac
multiplicata, de Verbo, homo, predicabitur plu-
raliter. Probatur antecedens: si humanitas
dimitteretur a Verbo, maneret idem homo nume-
ro, quod antea existeret; hoc non, si homo, ut
dicitur de Verbo, non diceret in recta humanitatem;

Q.1., C.2.-

nam *divina* humanitas habetur a supposito creato, et ante *divinorum* habetur a supposito increato: ergo ut maneat idem numero homo, necessarium est dicere, quod hic homo non dicitur hoc numero habere humanitatem, sed habere hanc numero humanitatem. Probatur maius: hic numero homo, qui est *Christus*, est *quidam*: ergo non dicitur in recto Personam Verbi; hoc enim non potest dici *quidam* nata: sed ceterus, *divina* humanitate, non est idem numero homo, qui antea existebat, quoniam homo, qui est *Christus*, et dicitur in Verbo, affertur in recto Personam Verbi: ergo.

18. Concipere mater, non minorem: nam concipere homo, est *natura*, quia denominatio sumitur a natura. Si eiusmodi concretum accipitur substantivè, forma significatur in recto, et ab ipso sumitur pluralitas, vel unitas; Autem accipitur adiectivè ut significatur de Verbo, incarnato, forma significatur in obliquo, et a pluralitate, seu unitate subiecti, sumitur unitas, vel multiplicitas concreti. Ad probandum: constat ex dictis hoc concretum Deus esse concretum naturæ, quod substantivè accipitur. Ad idem consentaneum est de isto concreto,

Ignorator: est enim concretum, tamque, et substantivè accipitur. Ratio: nam sicut concretum Deus supponit directè pro naturâ in se, et per se subsistente per personalitatem propriam, quæ significantur in obliquo; sic, et concretum Ignorator significat in recto Essentiam, et Ignorantiam activam, et in obliquo personalitatem Patris, et Filii, quibus concretum illud est commune. Ideo sicut Pater, Filius, et Spiritus sanctus sunt unum principium creaturarum, sic Pater, et Filius sunt unum principium spiritus sancti: ut docet Divus Augustinus l. 5. de Trinitate, cap. 12.

84. Ad confirmationem negotii antecedens, et maiorem probationis. Ad huius probationem concessio antecedente, negotii consequentiam: et distinguo probationem adiunctam. Persona Verbi secundum se non potest dici prædestinata, concedo: prout subsistens in humanitate, nego. Ratio: quia Verbum prædestinatum est, non simpliciter, ut sit, vel ut beatitudinem habeat, sed ut homo sit, et ut ratione hypostatice unionis natura humana beata sit. Quod autem Verbum sit homo, est quid supernaturale: ac propterea terminus, sive obiectum prædestinationis est.

In destinatione. sit gratia; sed ut Verbum prout
subsistens in humanitate sit predestinatum, non
requiritur, quod Verbo secundum se, sed quod
gratia fiat humanitati. Declaratur exemplo:
ut dicatur; Verbum caro factum est, requi-
ritur mutatio; sed mutatio est humanitatis,
non Verbi. Dycurre similia in re nos-
tra.

~~¶~~ 85. Replicabo. De Christo dicitur hic homo
predestinatus est, ut sit Filius Dei naturalis:
ergo concretum hic homo non significat in recto
hoc numero habens humanitatem, sed hanc
numero humanitatem: ergo multiplicata
humanitate, multiplicaretur homo. Consequen-
ter bona est hec ex precedente; et ita pro-
batur: hoc numero habens humanitatem,
sive Persona Verbi generatam est Filius
naturalis Dei; sed predestinatio est per gra-
tiam: ergo hoc numero habens humanitatem
non est hic homo predestinatus, ut sit Filius
naturalis Dei: ergo concretum hic homo
non significat in recto hoc numero habens
humanitatem.

~~¶~~ 86. Concedo antecedens, quod
traditur ab Angelico, hic, quest. 22., art. 3;
et desumitur ex illo Apostoli ad Romanos,

27. I. de Christo: quia predestinatus est Filius Dei in
virtute; et nego consequentiam. Ad probationem
distinguo maiorem: Persona Verbi, prout subsis-
tens in Divinitate, est per naturam Filius natu-
ralis Dei, concedo; prout subsistens in humani-
tate, nego maiorem: nam per liberam predes-
tinationem hominis Dei (quod est opus superna-
turale) Filius naturalis Dei subsistit in huma-
nitate. Itaque Verbum non est predestinatum,
ut simpliciter sit Filius naturalis Dei, sed ut
homo sit in facto esse Filius naturalis Dei.
Distinguo minorem: sed predestinatio est per
gratiam, quae fiat humanitati, ~~et~~ cuius Ver-
bum est homo in facto esse Filius naturalis
Dei; concedo: per gratiam, quae fiat Verbo, ne-
go minorem, et consequentiam. Constat solutio
ex dictis ad precedentem instantiam; et ex
exemplo mutationis, sine qua Verbum caro
factum non est: quae mutatio non est subiecti
denominati, sed formae denominantis.

~~81.~~ 81. Pro
solutione aliarum Obiectionum minorum mo-
menti, procedit, huc notare: Primum: de Chri-
sto dictum, est Divinitas, et humanitas: nempe
in unitate Personae. sed in ea propositione
est sensus reduplicativus: nimirum supra

X
Apus-
scitur

totum compositum, quod est Christus. At Christus
prout est homo, quod predicatur de Verbo, non
dicitur in recto naturam humanam, sed non nisi
in concreto, & adiective de Verbo potest enuncia-
ri. Secundum: aliquae sunt propositiones, in quibus
terminus homo, non suggerit pro sola
personaritate, sed etiam pro natura; quod
~~distinctione~~ ex ratione predicatur. Talis est
illa de homine Deo: hic homo intelligit in-
tellectu creatum. Tertium: sicut manus idem
est cum subiecto, cumque una albedine,
aliam adipiscitur; ita manet idem homo, si
Verbum dimittat hanc humanitatem,
& aliam assumat. Similiter, destructa
humanitate, qua Verbum vocatur Imma-
nuel, non destructa humanitate, qua voca-
tur Iesus, manet idem homo; & non des-
truetur hic homo, qui erat Emmanuel,
sed humanitas, ratione cuius erat Imma-
nuel. Quarta: sunt, qui non gravantur
concedere, quod tres divini Personae sint
tres adiective Dei; quia sunt tres adiec-
tive habentes Deitatem. Narrantur quoque
scripturae testimonia, in quibus sciamus
est de Personis divinis; quae in Hebraeo ap-
pellantur Qy glacialiter. Sic citatur multis

Interpretibus, et Scolasticis, tenet Ortega, hic, con-
trav. 8., disp. 1., quest. 3., certam. 3. Iuvat, scu-
pulosius loqui cum Doctore Angelico, quem
citavimus ~~num. 100~~ 101.

~~~~~ ~~Sec. 5. 100~~ ~~~~~

Sec. 5. ~~100~~

Assumptibilitas naturæ An-
gelicæ à Verbo.

88. Conclusio: Verbum divinum potuit
assumere in unitate Personæ naturam Ange-
licam. Est communis sententia cum Ange-
lico, quest. 2., art. 1. ad 3., contra Albertum
in 3., disp. 2., art. 2. Duobus modis id accē-
dere potuit: aut in præexistente Angelo con-
sumendo propriam personalitatem, et assu-
mendo naturam; quod esset minus congru-
um: aut creando naturam Angelicam, im-
pediendo quæ eius personalitatem per assump-
tionem; et hoc esset magis congruum. Utum-
que modum explicat, et possibilem agnoscit D.
Thomas, loco citato.

89. Probata conclusio ab
authoritate. Apostolus ad Hebr., cap. 2: num-
quam Angelos apprehendit, sed semper Abraham.
Ergo comparatione naturæ Angelicæ non as-
sumptæ, creata gratia hominibus facta per

assumptionem naturæ humanæ; esset autem
vana ista comparatio; si natura Angelica
non esset assumptibilis: ergo hæc est assumpti-
bilis à Verbo. Non nego, locum adductum
probabiliter exponi de assumptione, non per
unionem hypostaticam, sed per curam
redimendi homines, et non Angelos; quæ
expositio infirmatur ab aliquibus Patribus,
et doctores et expositores Insuperibus Ribera, et Con-
nelio. sed sensus noster est communior,
et habet pro se glorie Patres, pro quibus au-
dendus Bernardus de gradibus humilitatis,

27. S. inquitur, ante medium aënis: De Ver-
bo. Quod dictum est, quod non Angelus appre-
hendit, hoc est, non in unam sibi Personam
assumptam, sed semen Theatæ. Hinc exclu-
ditur quod contrariè. 28. 29. asserendo. hanc
esse comparationis exaggerationem, quod Angelus
non, ut assumptus ad existendum per exis-
tentiam Verbi, et homo sit assumptus, ut sit
Deus; contra enim est. Primo: nam Patres
exaggerasse agunt de assumptione naturæ Ange-
licæ ad Personam Verbi. Secundo: nam
sensus naturalis propositionis adversative ad-
ducere potest, ut utraque pars affirmans,
et negans sine de eodem predicato: nempe

de eadem assumptione. Multo, quod crea-
tura nulla potest existere per existentiam
Verbi; quod et a ratione, et ab auctoritate
Angelici probatum habes a me. ~~xxx~~, sup-
posito, quod existentia distinguatur ab es-
sentia, et omisso, quod in modis distinc-
tus ab actione productiva.

31.

~~xxx~~

9.

Probatum con-

clusio a ratione. Natura perfectior, et no-
bilior non potest ex hoc, quod talis sit, esse
minus apta, seu potius omnino inepta
ad maius, immo, et summum Dei condito-
rum beneficium. sed si natura Angelica sit
inassumptibilis a Verbo; a quo assumpti-
bilis natura humana est, sequitur illud:
ergo natura Angelica assumptibilis est a
Verbo. Probatum minor: eatenus natura
Angelica esset inassumptibilis; quia suam
propriam substantiam identificaret.
Unde id haberet, quod non habet natura
humana? Ex hoc profecto, quia Angelica est
perfectior, et nobilior, quam humana: qua-
tenus haec est composita ex materia, et for-
ma: illa vero est essentialiter simplex.
Ergo Angelica ex hoc quod nobilior, et
perfectior est, quam humana, esset omnino

Inegre ad maius Conditoris beneficium.

91.

Suppono primo: Divus Dionysius de celest. hierarch.,
cap. 1. et 2., docet, Angelos esse omnino sim-
plices, et in supremo gradu simplicitatis.
Sed Angelus est nomen suppositi: ergo An-
gelus habet in subsistendo simplicitatem,
sive identificat substantiam cum natura,
ergo necesse est inassumptibilem. Dionysius
secundo: Angelicus, l. 1. par. 1., quest. 3., art. 3.,
probat, Deitatem idem esse realiter, ac
Deum: quia in substantiis non compo-
sitis ex materia, et forma, oportet, quod
ipsa forma sint supposita subsistentia.
Sed natura Angelica est substantia
non composita ex materia, et forma:
ergo identificat realiter suam substan-
tiam, et consequenter assumi non potest
hypostatice a Verbo. — Dionysius tertio: pos-
sibile natura creata identificari suam
subsistentiam: ergo talis de facto est natura
Angelica: nulla enim alia est possibile
simplicior, et immaterialior: nec pro illa
subsistentia possibile assumi potest ratio, quae non
probet pro Angelica.

92.

Ad primum: Dionysius

Ad primum: Dionysius

dicunt, Angelos esse omnino simplices quoad natura-
 ram. Unde licet Angelus sit nomen sup-
 positum ex negata compositione ex materia,
 et forma non valet ad negandam compo-
 sitionem ex natura, et subsistentia. — Ad se-
 cundum: Angelici locus est per difficultatem expli-
 cationis; quod tamen accutari debet, vel dicen-
 dum, quod illam doctrinam retractaverunt, tum
 loco pro nostra sententia adducto, tum etiam
 27. quodlib. 2., art. 2. Dicendum itaque est: in
 27. omnibus rebus, in quibus invenitur aliquid,
 27. quod non pertinet ad rationem speciei, se-
 27. cundum rem differunt natura, et suppositum.
 27. tum: docet idem Angelicus, hic, quest. 2., art.
 3. ~~Item~~ illae substantiae non compositae ex ma-
 teria et forma, exunt supposita subsisten-
 tia per suas formas, in quibus nihil sit,
 quod non pertineat ad rationem speciei.
 Atque in Angelis reperitur aliquid, quod
 non pertinet ad rationem speciei; namque
 reperiuntur accidentia: hoc autem in Deo
 esse, impossibile est. Ergo solum in Deo, non
 in Angelis, natura identificatur cum subsis-
 tentia. Item propositione illa, in substantiis
 non compositis ex materia, et forma, oportet,
 quod istae formae sint supposita subsistentia,
 Lucas. C. x 19.

Hinc

subintelligitur hęc modificatio: nisi in illis
sit aliquid, quod non pertinet ad rationem
speciei. Ad tertium: mitto antecedens, et
nego consequentiam. Illa namque substan-
tia possibilis debet esse imperfecta natura
humana, et hac perfectior est Angelus. Quid
ergo sit de maiori, vel minori simpli-
citate, est ratio pro illa substantia, quę non
est pro natura Angelica: unde falsa est ad-
iuncta consequentis probatio.

93.

Immo ante-
cedens: cum enim negatur a multis. Primo;
quia nulla est possibilis substantia creata,
in qua non sit repugnans aliquid non perti-
nens ad speciem: vel quod sit accidens,
propter ipsum; vel actionem quo Deus pos-
sit illam perficere. Substantia autem, in
qua sit repugnans aliquid non pertinens
ad rationem speciei, non identificatur substā-
tiam: ut dictum est superius ex Dico Tho-
ma. Secundo: quia nulla est ratio de homi-
ne vel ex essentia, vel ex accidentibus
naturę humanę, ex qua oritur, quod de-
beat distinguere a substantia: ergo hęc dis-
tinctio petita ex ipso conceptu naturę creatę:
ergo nulla est possibilis natura creata. Quid

identificet substantiam. Lege suarum
diss. 32. metaph., sect. 3., a num. 9.

94.

Instit.

Natura illa, quae omittitur possibilem, identi-
ficari substantiam, esset perfectior, quam
Angelica: ergo ex eo, quod natura Angeli-
ca sit perfectior, quam humana, non infer-
tur, Angelicam distinguere a propria sub-
stantia. Sed inde intulimus naturam Ange-
licam a propria substantia distinctionem:
ergo. — Nego antecedens; quia implicat
quod natura perfectior sit non elevabilis
a Deo ad maius, et summum beneficium;
ad quod natura alia minus perfecta est elevabilis:
~~etiam~~ quia propter naturam illam, quae omit-
titur possibilem, esset absolute, et simpliciter
minus perfecta, quam Angelica. Ratio
a priori; quia perfectionis incrementum non
obstat perfectioni, sed imperfectio.

Sect. 6. ~~Ratio~~

Assumptibilitas naturae ir-
rationalis a Verbo.

95.

Naturam

irracionalem esse hypostaticam a Verbo assump-
tibilem, negant non pauci; quos inter ea

21, C2. Antiquioribus Aleris Germanicus, et Cathu-
 bianus, et ex recentioribus Politicus, Spanza,
 Mureta, et Aranda, et alij boni Theologi.
 In hanc sententiam olim in hunc modum in Philo-
 sophia commodissime utitur, pro quodammodo occurren-
 tibus difficultatibus, ex Theologia gentis, circa distinc-
 tionem naturae cuiuscunque creatae, siue simplicis,
 siue compositae, siue rationalis, siue irrationalis a
 propria substantia. De accuratius examinata,
 licet non possum euaditissimo Petrus, hic, l. 2,
 c. 13, n. 13, asserunt. Etiam philosophum opposi-
 tum defendentium causam tum ratione, tum
 auctoritate esse superuicentem.

96

Conclusio. Naturae

- completa irrationalis potius supposita est naturae
 a verbo diuino. Probatur ex sensu Patrum.
 Tertullianus lib. de carne Christi contra Mar-
 tinum, cap. 5. Hoc (Cum nomen carnis assump-
 sit, et ex muliere natum fuisse) nullum vide-
 re, nisi humanum sensu ponderare, non au-
 tem si diuino... et idem est, si de Luca,
 si de Vacca proinde voluit. Q. M. Verum
 in oratione magna Catholica, cap. 27: Deus
 omnia, quae sunt, ex quo superat, atque super
 eminet... neque in hac re quidquam a se
 deficiunt... omnia ex quo sunt subiecta

77. potestati illi, quæ præest omnibus: quam ob rem
 77. si terrestrem naturam existimabunt indignam,
 77. quæ cum Deo connectatur, neque ulla invenietur
 77. digna; quod si ex æquo omnia sunt indigna,
 77. Deum decet ei, qui opus habet, bene facere.
 Quivus Augustinus lib. de vera, et falsa Reli-
 77. gione, cap. 16: Verbum non solum visibili-
 77. ter, (nam id poterat, et in aliquo ethere cor-
 77. pore ad nostrorum affectuum tolerantiam
 77. temperato) sed etiam hominibus in vero ho-
 77. mine apparuit. Accedit: quod Tertullianus
 existimaverit spiritum sanctum hypostatice
 unitum fuisse columbæ delapsæ in baptismo
 Christi; quam existimationem, non ex rei ip-
 sius impossibilitate, sed ex rationibus possi-
 bilitatem permittentibus, reuocat Augustinus
 variis in locis, videndū apud Petaviū tom.
 2., l. 8., cap. 2., numero 1.

97. A ratione
 probatur conclusio: nam corpus humanum,
 et terrenum fuit immediate unitum Verbo:
 ergo potuit sibi unire verbum quolibet aliud
 corpus. Probatur consequentia: anima ra-
 tionalis fuit quidem medium in ordine
 intentionis, et congruitatis, ut Verbum unire-
 tur corpori humano; non tamen fuit

Ch. I., C. 4. -

medium in ordine executionis, et necessitatis.
Pate: tum quia Verbum fuit immediate
unum coram se, secundum se, quamvis propter
animam, et in ordine ad ipsam ex in-
tentione redemptionis; tum quia Verbum
mansit hypostaticè unum coram post mortem,
cum informatio animæ non potest esse me-
dium executionis, et necessitatis ad eam unio-
nem. Neque si anima non est tale medium,
sicut Verbum potuit sibi immediate unire
coram humanum, ita et quod libet aliud:
ergo.

98. *Arguitur Galenus.* Præci non solum
docent, sed et medicant animam rationalem
unum fuisse carnem, sed adiungunt, hoc fuisse
necessarium, et aliud, sicut non potuisse. Hoc ad-
dunt duo intendebant. Primum: respondere
Ethnicis obicientibus, quod contagione carnis,
ac sordibus inficeretur Divina Majestas per
Incarnationem. Secundum: debellare Præci,
et Agellinæ, quorum ille humanitatem
Christi animæ fecit ex generem, et hoc animæ
generem Verbum: iste vero idem præs, quod fuit
us, existimavit, et postea in carne Christi ani-
mam, qua vivimus, et sentimus, confessus
est, negavit carnem mentem, sive animam

- rationalem. Ex Grecis audiatur Origenes,
 77. lib. 2. Perianchou, cap. 6. Hæc substantia
 77. (anima rationali) inter Deum, carnem
 77. que mediante (non enim possibile erat, Deum
 77. naturam corporis sine mediatore misceri)
 77. nascitur Deus homo. Ex Latinis audiendum
 77. Ambrosius, tract. in symbol. Apostolorum,
 77. cap. 13. Verbum, et substantia Dei, que per
 77. omnia incorporea est, corpori humano infer-
 77. ri non poterat, nisi aliqua spiritali na-
 77. tura mediante, id est anima. Ergo Ver-
 bum non potuit assumere naturam corpore-
 am completam rationalem. Confirmatur:
 77. Sophronius in Epist. synodica ad Sergium,
 77. sic dixerit: amplectimur ..... Divinitatis, et
 77. humanitatis unionem secundum animam
 77. quam sola agnoscit naturalis secundum
 77. hypostasim conventus; huius enim beneficio +
 77. Divinitas, et humanitas id habuerunt, ut nem
 77. neque mutationem ~~neque~~ exierint, neque de- +
 77. uotionem ~~passi~~ passi. Ergo duæ naturæ non possunt nem +
 77. convenire, immutari, et simul uniri in
 hypostasi Verbi, nisi interveniente anima;
 ac proinde implicat, quod natura rationalis
 hypostaticè assumatur à Verbo. Additur:
 Angelicus, hoc quest. 2., art. 1., sic concludit:

77. relinquuntur, quod sola natura humana sit
 77. assumptibilis: ergo. & cetera.

99.

Respondens ne-
 gando consequentiam, quia locum rationis
 non dependit. Ratio; nam illa quod dicitur, non
 potest corpus humanum agere a se, sed
 naturalis anima, non, sed vera, sed accommodata,
 est agere ab ipsa ratione, est inter-
 pretanda. Ratione est ratione de corpore
 possibile dicere, quod finis intentio a Deo in re
 aliqua, vel contrarium est, vel incongruum;
 et cum finis assumendi corpus humanum
 facit adimplere hominem, per opera satis-
 factoria, ad quem finem inquit per, ad
 quod corpus sine anima rationali: hinc di-
 cunt, non potuisse corpus sine rationali
 anima a Verbo agere. Sed Patres con-
 tra Ethnicos disputant, hoc procedunt modo:
 non est incongruum, neque incredibile, quod
 Deus unatur animam rationali; hoc autem
 est naturaliter actus corporis: ergo non est
 incongruum, neque incredibile, quod Deus,
 media anima rationali, unatur corpori.
 Atque hoc dicimus de facto; et aliter fieri
 non potuit, attento fine a Deo intento:
 ergo non est incongruum neque incredibile

quod Deus sit incarnatus. Maiorem, ex
qua dependent omnia, multis rationibus
probant Patres; et pro omnibus legi potest
Augustinus lib. 10. de Civit., cap. 29.

100.

Dum

vero Patres contra Arianos, et Apollinarianos
disputant, loquuntur de impossibilitate, non
absoluta, sed ordinaria; non de eo, quod
simpliciter fieri potuit; sed de eo, quod con-
gruum fuit, ut a Deo fieret; non de re ipsa
secundum se spectata, sed secundum fi-
nem intentionem. Sic multi Patres docent,
non aliter potuisse redimi genus humanum
nisi per incarnationem Verbi; sic etiam docent,
nullam hominis partem fuisse non assump-
tam; quia aliter totus homo redimi non
potuisset. Hec dicta non accipiuntur com-
muniter a Theologis, nisi sub explicatione,
quam dedimus: ergo similiter discurrendum
est in re nostra.

101.

Ad confirmationem: ad-

ductus Iohannis locus mirificus est, ut loquitur
Petavius, citatus supra, suo num. 3. (Dicendum:
unio humanitatis est secundum animam,
et hanc solam agnovit (non de possibili, sed
de facto) naturalis secundum hypostasim

conversio. primum beneficium, non quidem ani-
mæ, sed conversionis secundum hypostasim,
Divinitas, et humanitas, neque mutationem
sunt exegit, neque divisionem boni gessit.
Alio modo: beneficium unius, secundum quam
univertue Divinitas, et humanitas, hic non
est exegita mutationem in sua essentia,
neque in ista divisionem est gassa; quod
accideret, si corpus tantum fuisset assump-
tum, et loco animæ successisset Verbum.
Sub altera ex datis applicationibus admis-
so sophismæ aperto, nego consequentiam,
et consequentiam sub illatam.

102.

Ad addita-
mentum: cum expresse doceat Angelicus,
naturam Angelicam potuisse assumere;
id que ipsum de natura irrationali asse-
rat, in 3. dist. 2., quest. 1., art. 1., constat,
concedendum esse antecedens, et negan-
dam consequentiam. Docet Divus Tho-
mas, assumptibilitatem considerari du-
pliciter. Primo: per ordinem ad Omni-
potentiam Dei; et sic ea parte naturæ corres-
pondet potentia pure obedientialis. Seun-
do: secundum proprietatem aliquam na-
turæ. et sic in ipsa correspondet aliqua

congruentas intrinseca. Virtus hoc exemplo:
 morbus dicitur aliquis incurabilis; non per
 ordinem ad Omnipotentiam; sed secundum
 aliquam eius conditionem. Sic dicitur, quod
 sola natura humana est assumptibilis; quia
 in ea est duplex hec congruitas. Prima: dig-
 nitas naturæ, quæ potest suis operationibus
 Deum attingere. Secunda: indigentia redem-
 ptionis. Utraque hec congruitas deest naturæ
 irrationali; prior congruitas est in natura
 Angelica, et deest posterior: nam in via D.
 Thomæ peccatum Angelicū est irreparabile,
 saltem secundum modum providentiæ:
 consentaneæ illi naturæ, quæ vel est ir-
 reflexibilis; vel ab intrinseco propensæ ad non
 retractandam voluntatem, quæ peccavit.

103.

Arguitur secundo. Quod Deum dedecet, non
 est possibile. Propositio est per se evidens;
 ipsam quæ ostendit D. Anselmus libro, Cur
Deus homo, cap. 2., et 5. sed Deum dedecet,
 assumere hypostatice naturam irrationalem:
 ergo. Minor probatur: quid enim indecen-
 tius, quam absurda communicatio idioma-
 tum, quæ tunc resultaret? quis non hor-
 reat enuntiationem istam, Deus est equus?

Confirmatur: implicat Deum aliquid face-
re sine honesto fine; est enim sapientissimus,
et prudentissimus artifex. Sed unum est hec
positum cum irrationali natura non esse
finis honestus: ergo.

102.

Respondetur concessa ma-
iore, negando minorem; cuius probatio non
urget: est enim puerorum et ignorantium ter-
ribilamentum, non deum. Si vulgaribus,
et de cunctis assumptis rationibus, quibus ob-
murmurari possent contra Dei providenti-
am circa res minutissimas, et circa prae-
sentiam per immensitatem in rebus so-
lidi. Una cessatio est, quam ex Terentia-
no permittimus: hec indecentia summa-
buntur, si humano sensu sentiantur; non,
si divino. Non ex solo vocum indecenti-
am proferentibus, sed ex solida ratione,
discernendum cum Nescio est: naturae om-
nes creatae distant a Deo, si terrestres
et inassumptibiles nulla est assumptibi-
lis: non magis distat ab humana, quae-
cumque excellentior excogitetur assump-
tibilis, quam ab irrationali distat na-
tura humana, quae est assumptibilis. Hec
cum ita sint, abstinendum est a descensu

ad particulares naturas assumptibiles,
et ad particulares enumerationes ex com-
municatione idiomatum: nam propter in-
firmiorem mentis humani periculum est,
ut totius res cogitetur humano sensu, quam
divino.

105.

Ad confirmationem, concessa
maior, nego minorem. Ratio; nam in y-
seus, in quibus nulla est moralis inhonest-
tas, ipsarum physica bonitas est sufficienter
finis honeste intendibilis in earum produc-
tione. Sic potuit Deus creaturas irratio-
nales, nulla creata rationali, creare; et sic
naturalem tantum, et non moralem, provi-
dentiam exercere. Arguitur in unione hypostatica
cum natura irrationali non est moralis
inhonestas: ergo huius operis physica bonitas
potest esse finis honeste intendibilis in illi-
us effectione. Fit, inquit, omnia propter se-
met ipsum operatus est Deus; quod exten-
ditur ad omnem hypostaticam⁺ possibilem thesim⁺
Non ~~abnupe~~^x propter se ipsum operatur Deus. abnupe:
Primo: quia ex amore sui ipsius movetur li-
berissime ad communicandum creaturas
esse, et bonitatem. Secundo: quia Deus ad
capiendum gaudium ex opere facto procedit

Q. 1, C. 2.

ad illud efficiendum. Hoc utroque modo
Deus propter seipsum operaretur opus assu-
mendi hypostaticè irrationalem naturam.
Dices: opus Dei debet esse tale, ut ex ipso
creaturis rationalibus gloriam suam posse
obtinere. Occurro: ex assumptione naturæ irra-
tionalis obtinere Deus posset a creaturis
rationalibus suam glorificationem ex os-
tensione suæ Omnipotentis. Insuas: nullum
finem Deus posset habere, eternum conser-
vando illam unionem cum natura irra-
tionali. Dico: non est opus perscrutandi
aliū finem distinctum a physica boni-
tate operis non infecti malitiā morali;
quod negare non potest, nisi negando. Deum
posse creaturas rationales tales producere,
et in eternum conservare: quod non nisi
arbitrariē negabitur.

406.

Probatur tertio: natu-
ra incapax visionis, et amoris Dei est in-
capax unionis hypostaticæ cum Deo; sed
illozum actuum est omnino incapax natura
irrationalis: ergo. Probatur ~~quarto~~. Primo:

maior.

+ +
nisi

esse est propter operari; hypostatica unio
est assumptio ad esse divinum: nullæ au-
tem operationes sunt divins, nisi visio Dei,

S. 1, C. 2. 791

et alij, quæ ad ipsam conducunt. secundò: ^x capacitas ad maius non est cum ~~poten-~~ poten- ^x tia ad minus; unio autem ad Deum secundum esse personale est maior, et perfectior, quam quæ est secundum operationem: docet Angelicus hac quest., art. 1. ad 2.

167. Respondeo negando maiorem. Ad primam probationem: esse naturæ est propter operari; esse suppositi est propter operari naturæ: quoniam natura indiget subsistentia ad suas operationes. At non omne esse est propter operationes, quoniam principium non potest esse natura, ^x immo tale esse advenit. Hinc constat, quod natura irrationalis elevari ad unionem cum Deo secundum hypostasim, et non ad visionem, et amorem Dei; quod firmatur exemplo: nam corpus in triduo mortis habuit unionem hypostaticam, et non potuit habere vitales supernaturales operationes. Adde: quod visio Dei non est operatio totius humanitatis, ut toti humanitati est communis sensatio: et tamen tota humanitas assumpta immediate est ad esse divinum. Adde etiam: quod natura irrationalis per unionem ad Deum

x,
cū

X
negata
8

elevarum ad operationes miraculosas, tam-
quam instrumentum divinitatis coniunctum;
Ipsi autem operationes Licentia divinis; qu-
modus loquendi tribuitur Dionysio, et Da-
mascono. Ad secundam ~~namque~~ maioris
probationem: quando minus, et maius sunt
eiusdem ordinis, et minus est subordina-
tum maiori, impotentia ad minus est eti-
am ad maius; impotentia autem ad minus
non subordinatum non est impotentia ad
maius. Sic maius est cognoscere ignem, quam
illum producere, et in homine est potentia
ad cognoscendum, non autem ad produ-
cendum ignem. Sequi capacitas ad uni-
onem hypostaticam non subordinatur
capacitas ad unionem cum Deo secundum
operationem: nam illa capacitas stat in eo,
quod natura creata potest spoliari pro-
pria substantia, et residere in Persona
divina infinitatem, ut fiat in ea concu-
sus naturarum secundum substantiam:

X
Cap. 3.,
num. 30:

ut ex Divo Thoma dicebamus, ~~namque~~
~~namque~~ ergo et contra.

108.

Infer. defectus con-
gruentis ad minus, nempe ad unionem
cum Deo secundum operationem, est def-

factus congruitatū ad maius, scilicet ad uni-
onem secundum esse personale: ergo defectus
capacitatis ad minus est defectus capa-
citatis ad maius; ac proinde natura irra-
tionalis est inassumibilis a Persona divi-
na. — Nego consequentiam: nam congruitas
ad maius consistit in potestate ad minus, ||
sive hęc dicatur congruitas ad minus, sive
non; quia propter defectus potentię ad mi-
nus arguere potest defectum congruitatū,
sed non defectum potentię ad maius: quan-
do nō minus quod minus est, non subordi-
natur maiori.

139

Inquitur quarto. Subiectum
incapax recipiendi effectum formalem a
forma, est incapax forme; sed natura ratio-
nality expers est incapax recipiendi ef-
fectum formalem unionis hypostaticę ad
Deum: ergo. Minor probatur, primo de ef-
fectu morali, iste est sanctificatio naturę,
quę Deo coniungitur secundum esse perso-
nale; sanctificationis autem est incapax
natura irrationalis. Secundo de effectu phy-
sico: nam iste est constituere Personam; na-
tura autem irrationalis est omnino inca-
pax constituere Personam. Urgetur: ideo

partes substantiales non possunt seorsum
assumere a Verbo per hypostaticam unionem;
quia seorsum assumptæ non possunt constitu-
ere personam: quod certius est de accidenti-
bus: sed natura irrationalis non potest
constituere personam: ergo.

110

Respondetur dis-
guendo maiorem: . . . . .
enim omnem effectum formalem a forma est
magis formæ, concipiendo, magis recipi-
endi aliquem effectum formalem determinationem, nego
maioris; et distincta similitudo minoris, nego
consequenter. Natura irrationalis accipit
hunc formalem effectum per unionem hypos-
taticam: nempe est ultimo substantialiter
completam, et non indigentem alia substan-
tia ad vivendum, et ad operandum; simul
que a Persona divina participat omnes per-
fectiones, quatenus ipsa natura est capax. Ad
primam minoris probationem: sanctificatio-
nem, aut actualem, aut habitualem ad actus
studiosos, morales, et meritorios, non potest acci-
pere natura irrationalis; potest autem accipere
sanctificationem acceptam per satisfactionem,
ratione cuius natura illa digna esset cultui
constat hoc a simili: nam sanctificationem,

quam exposuimus, negabit nullus, corpori Christi
 S. exanimi, aut sanguini effuso. Nec dicas, Ver- S. VII.
 bum propter animam mansisse unitum in-
 tuduo mortis corpori, et sanguini; contra enim
 est. Si dicis, ordinem ad animam esse congru-
 itatis, et intentionis; verum dicis; sed nihil
 probas: Si autem dicis, ordinem ad animam
 esse executionis, et necessitatis, falsum dicis;
 et argumentum recedit, quod supra attigi. Ra-
 tio: nam sanctificatio siue actualis, siue ha-
 bitualis de linea morali, non est aliquod
 commune toti humanitati; et tamen tota affu-
 mitur ad unionem cum Deo secundum esse
 personale: ergo humanitas, prout est subiec-
 tum hypostatice coniunctionis ad Deum, non
 est capax cuiusmodi sanctificationis: ergo si-
 militer in se presenti. Ad secundam eius-
 dem rationis probationem: personalitas di-
 vina est infinita in ratione terminandi ad
 extra; ac proinde, sicut est potens suppleri de-
 fectum personalitatis proprię in natura ratio-
 nali, sic et defectum suppositabilitatis in natura iratio-
 nali. Nihilominus est potius personalitas, quam
 non personalitas: tum quia est substantia divi-
 nę naturę; tum quia est potens terminare
 ad extra naturam rationalem: et hoc non conve-

nū non personalitati.

III. **En.**

Nota primò: persona-

litas Verbi est adaequata ratio personandi natura humanam; sed non propterea excluditur quod possit terminare naturam rationalem, quam personare non potest. Sic eadem ratio causae tribuit denominationem producti, et termino denominationem producti; et hoc vel quia non sola forma determinat denominationem, vel quia requiritur capacitas subiecti.

Nota secundò: Subsistentia dividitur immediate in personalitatem, et suppositabilitatem, quae propterea afferunt differentias se mutuo excludentes. Hinc sequitur, personalitatem divinam non esse formaliter suppositabilitatem: est tamen virtualiter, sive eminenter, quatenus includit quid quid perfectionis est in personalitate creata. Hoc sufficit, ut terminare possit naturam rationalem; sicut quia eminenter continet quid quid perfectionis est in personalitate creata, potest terminare naturam rationalem creatam.

143.

Ad urgentiam nego maiorem: neque enim Verbum hypostatice unitum corpori secundum, et animam

seorsim, in tū duo mortu constituebatur perso-
nam; cum hęc sūt rationalis naturę indivi-
dua substantia, siue rationalis naturę in-
communicabilis existentia; ut ex Boetio, et Ri-
cardo est communis sensus. Unde si repug-
net unio hypostatice, qua partes substantiales
naturę assumantur seorsim citra omnem ordi-
nem ad totam naturam, aut qua assuman-
tur accidentia; aliunde petenda est hęc repug-
nantia. Certum est, animam rationalem pos-
se seorsim assumi hypostatice a verbo; id
que etiam certum est de corpore humano.
Probabiliter dicitur, quamlibet substantiam
incompletam, siue sit materia, siue forma
materialis, posse etiam assumi: quamlibet enim
habet suam partem substantię pro qua potest
supplere Verbum. Nec propterea substantia
eiusmodi incompleta assumpta a verbo esset
suppositum; sed aliquo modo subsisteret in
verbo: sicut anima rationalis separata a
corpore subsistit aliquo modo in se, quum sit
suppositum, siue persona. De accidentibus
probabiliter negatur, quod possint a verbo hy-
postatice assumi. Ratio; quia illud non potest
assumi a supposito Verbi, quod non potest esse
suppositum: accidens autem, sicut non potest esse

Incal. C. 20.^s

Q. 1. C. 4.

Seu

Substantia ita nec suppositum esse potest.
Volunt aliqui, quod Verbum possit immediate
uniri accidentibus, etiam si illa unio non foret
hypothetica. Hoc est de voce: necum possibilem
agnosca, quo Verbum, et accidentis sunt extrema
non separata, sed diversa; illam esse unionem
proprie talem, hoc nego. Ratio; quia non re-
sultaret unum accidentale, nempe non re-
sultaret unum quantum, aut unum quale,
alium, vel neutrum, et cetera. ~ ~

De
Perfectionibus Christi Domini.

In unione hypothetica, per est
parvulus, et mirabilis immensus huma-
nitatis, in immensum divinitatis gelatus,
divinae doctores, et perfectiones, humano maio-
res, subore sunt, quarum alie ad humanitatem
assumptam ad divinitatis consortium spectant,

D. 2., C. 1. 195

atq; ad divinissimum illud compositum ex Deo,
et homine coalescent. Illas omnes, vel innumerando,
recensere quis valeat? Ex innumeratis paucas,
de quibus disputetur, nos est, seligere; quem
nos tenebimus, et breviter disseremus, de sanc-
titate, impeccabilitate, merito, et satisfactione
Christi; de huius divina filiatione, atque de ipsius
us adorabilitate.

Caput ~~Primum~~ 1.

De Christi Domini Sanctitate.

Sectio ~~Prima~~ 1.

An humanitas Christi sanctificetur
sanctitate increata?

N. 1. Supponitur Christus; ut hominem esse sanc-
tum, non solum per communicationem idio-
matum; sed etiam quia ipsa humanitas est
sancta, et solum est dubium: an humanitas
sanctificetur formaliter per sanctitatem incre-
atam? ex q; quod late docui in tract. de gra-
tia, suppono, formam sanctificandam esse
illam, quae creaturam rationalem sic perfici-
t, ut ipsam reddat dignam, quae amabili-
ter a Deo diligatur. Huius formae duplex
est effectus. Primus negativus, et est ~~homo~~ immunitas
~~homo~~ ab omni peccato; iuxta illud sanctissimum
Divi Dionysii, quo definitur sanctitas:

11. Puritas immaculata, et ab omni scelere

11. libertas. secundus positivus, et est per-

manens rectificatio potentialium rationalium
ad omnem honestam operationem; quod

11. reversis: ut divine operemur, necessaria est

11. sacratissima illa, atque ineffabilis operatio,

11. qua divinus in nobis status efficitur.

2. Conclusio.

Humanitas Christi sanctificatur proprie, et
formaliter per sanctitatem creata, seu
per aliquid continentis divinum. Ita com-

munitur Thomae apud Godoy disp. 21.,

et Gontium disp. 11: sic communissime hos-

trates cum Suarez disp. 18., sect. 4. et Vos-

quo disp. 21., cap. 3: sic etiam aliqui

Scotisti, quos sequitur Pontius disp. 32., quest.

2. Contrariam. Sententiam tenent. D.

Bonaventura, Durandus, Gabriel Maasch.,

et Paludanus, et communiter Scotisti, quam-

vis subtilis Doctoris mens in hoc puncto

non sit satis nota, ut fateatur Mastius.

3. Pro-

batur conclusio ab auctoritate. De Christo

11. intelligitur illud Psal. 22. Unus te Deus,

11. Deus tuus, oleo septis pro confortibus tuis.

iste locus a Patribus expositus de sancti-
tate per Divinitatem facta, tamquam per
oleum letitiae. Nazianzenus oration. 22: per-
fectus est Christus, non modo propter divinitatem,
quia nihil perfectius; sed etiam propter huma-
nitatem divinitate unctam, seu delibatam.
Cyprianus, l. 2. in Joann., cap. 29. Christus unctus
est, non sicut alii sancti, et Reges, sed quia
Verbum caro factum est. Damascenus, l. 3. de
fide, cap. 3. Ipse enim se ipsum unxit, ungens
quidem, ut Deus sua Divinitate corpus;
unctus autem, ut homo; siquidem unctio hu-
manitatis Divinitas est. consonant Latini
Patres, pro quibus sufficiat Augustinus, lib.
3. de Trinit., cap. 16. Uncta fuit indivisi-
bilis Deo humana natura; quia unita est di-
vine Personae. Hinc Concilium Francoford.
in epist. ad Episcopos Hispaniae totam sanc-
torum Patrum hac super re doctrinam
paucis verbis conclusit: Christus unctus na-
tura, alii gratia. quod autem per hanc
unctionem Patres sanctificationem intelligant,
perspicuum est; et hoc desumunt ex aptissi-
mis scripturarum testimoniis, in quibus sanctifi-
catio, et unctio significant idem, et quidem
loquendo de Christo Isaia 6. spiritus Domini

27. Ingenere, id quod unxit me. Danielis 9: un-
 27. guis sanctus sanctorum. Actus 1. unxit cum
 27. spiritu sancto, et virtute.

¶ Jam sic: Christus
 esse formaliter unctum oleo gratiae est forma-
 liter humanitatem esse unctam Persona Ver-
 bi ipsi unita; Sed humanitatem esse unctam
 Persona Verbi ipsi unita, est formaliter, ip-
 sam esse sanctam Persona Verbi: ergo Christus
 esse unctum oleo gratiae est formaliter, hu-
 manitatem esse sanctam Persona Verbi;
 atque adeo humanitas Christi sanctificatur
 proprie, et formaliter per sanctitatem con-
 creatam, sive per aliquam entitatem divi-
 nam. Consequentia, et sequenda boni sunt;
 quoniam autem continent doctrinam Pa-
 trum. Nec dicas, esse sensum de sanctita-
 te causali, et radicali; sicut cum Scriptu-
 ra dicunt Patres, Christum esse nostram
sanctificationem, et redemptionem: contra
 enim est. Adducta testimonia sunt ex
 glossa de sanctitate formali: Christus enim
 unctus est natura, non minus proprie, quam
 alij uncti sunt gratia; sed alij unctione
 gratiae sunt formaliter sancti: ergo Christus
 unctione naturae est formaliter sanctus.

constat maius expresso Francofordiensis testimo-
nio. Rursus: non potest dici sine inconve-
nienti, quod Christus sit formalis nostra sanc-
tificatio, et redemptio: cum nostra formalis
iustificatio sit per formam intrinsecam, et in-
herentem, ut tradit. Fident. lib. 6., cap. 7,
et can. 11. Atque ex eo quod de sanctifica-
tione formali per Deitatem intelligantur
testimonia Patrum a nobis adducta, non
sequitur inconveniens: ergo.

5. Probatum conclusio. In primis: Persona divina
hypostaticè unita humanitati sic illam per-
ficiat, et speciosam reddat, ut fiat digna,
que amabiliùter à Deo diligatur, et sic in-
telligitur illud Psalm. 21. Speciosus forma
21. pro filiis hominum; docentibus Origene, Beda,
et Ruperto, Christum speciosum fuisse ipsa De-
itate. Ob hanc pulcritudinem sibi intrinse-
cam digna est humanitas, que diligatur
à Deo, et quidem amore amabili: hoc est
communicativo bonorum. ^{superiora} ~~superiora~~, que per- natu-
rarent ad felicitatem humanitatis. Deinde: alium
Persona divina reddit humanitatem im-
maculatam, et liberam ab omni peccato,
etiam levissimo; immò illam reddit prorsus

inoperabilem. Tandem: Persona divina permanenter rectificat humanitatem, ipsiusque rationales potentias ad omnem honestam operationem; et sic humanitati libentur omnia coniungenda supernaturalia ad operationes divinas, quae correspondent divinissimo illi statui, ad quem ipsam erexit divina Persona. Tunc sic: illa est forma sanctificans, quae dignificat creaturam rationalem, ut a Deo amicebiliter diligatur; ipsam redcat immunem ab omni peccato, solum gravi; et illam permanenter rectificat ad omnem honestam operationem ut constat ex supposito facto. Atque Persona divina per unionem hypostaticam praeformatur formaliter humanitati in omnia, quae recensui: ergo est forma sanctificans humanitatem; ac proinde humanitas christi sanctificatur proprie, et formaliter per sanctitatem increatam, sive per aliquod entitativum divinum.

26.

Confirmatur probatio, et provocatur solutio: nam Persona divina communicata humanitati non est propria sanctitas in actu primo: ergo est sanctitas in actu secundo: ergo formaliter sanctificat humanitatem. Probatur antecedens: nam

Christus non est precise in actu primo specio-
sus Deitate, dignus amicitia Dei amore,
immaculatus a peccato, et sanctificatus ad
omnem honestatem. Itaque sicut anima
est de se actus primus corporis, et per unionem
illud formaliter vivificat in actu secundo;
sic Persona divina est de se potens sanctifica-
re humanitatem, et communicata per unio-
nem sanctificat illam formaliter, et actua-
liter. Quæro: an homo sanctificetur in actu se-
cundo per gratiam habituales? Affirmant,
etiam Scoti, contra quos agimus: nam et si expe-
tura rei homo ea gratia ornatus non sit ordinatus
ad gloriam; nihilominus Deus ex favore
extrinseco ipsum ordinat propter illud gratiæ
ornamentum. Atque Deitas est maior orna-
tum humanitatis, maiorque dignitas et ami-
cibilis Dei amorem: ergo Deus humanitatem
propter Deitatem hypostaticè unitam ordinat
ad gloriam: ergo humanitas sanctificatur
in actu secundo per Deitatem hypostaticè uni-
tam.

1. Appendix. Humanitas Christi per sanc-
tatem increatam sanctificatur infinite in illis
rebus sanctitatis participat. Sic multi, qui
sunt ex parte divina, secundum Probatur: nostra
Conclusio.

fulgentiam, et quantitatem ex proprio eius ef-
fectu metimur; qui est Dei amor amicus
7. iuxta illud Psalm. 135. Dominus diligat
7. tot. subsumo: sed impossibile est, creaturam
rationalem pulchriore forma reddi dig-
nam amore Dei amicus, quam est for-
ma, qua humanitas sanctificatur; et impos-
sibile est, quod meliori modo habeatur, quam
habetur ab humanitate Christi: ergo impossi-
bile est, creaturam rationalem sanctificari ma-
gis, quam sanctificatur humanitas Christi
in linea sanctitatis participat; ac proinde
in hoc genere humanitas Christi sanctificatur
infinitè. Constat minor: quia humanitas sanc-
tificatur Deitate, qua nihil pulchrius, et dig-
nius Dei amore est; et hæc pulchritudo Dei-
tatis, et consequens dignitas ad Dei amo-
rem, habetur ab humanitate Christi per unio-
nem hypostaticam; hæc autem melior ha-
bitio est sola identitas, quæ superat genus
sanctitatis participat.

9. Oportet primo sanc-
titas increata, quam secum affert unio hypo-
statica, est, quod Deus voluerit humanitati esse
personale verbi; sed hæc sanctitas non est pro-
pria, et formalis, quæ reddat humanitatem

gratam, & acceptam in ordine ad dona
 supernaturalia. nam Deus potuit conferre
 simile beneficium naturæ irrationali, qui non
 redderet gratam, & acceptam ad dona su-
 pernaturalia: ergo sanctitas increata, quam
 secum affert unio hypostatica non est pro-
 pria, & formalis sanctitatis humanitatis. Hoc
 argumentum, ut facit Mastius, est præci-
 puum fundamentum sententiæ contrariæ,
 ut communiter defenditur ab Scriptoribus; &
 ex alijs Doctoribus confirmari potest. Primum:
 Verbum potuit assumere humanitatem in quibus
 naturalibus: pro quibus enim ad omnem
 gratiam est potens supponere in Verbo, &
 de facto supponitur in Verbo. pro quibus ad
 omne donum super naturale creatum; excep-
 ta sola unione hypostatica. sed humanitas
 assumpta in quibus naturalibus, sicut non
 esset ingrata, ita nec esset grata: ergo huma-
 nitas non habet esse gratam ex unione hy-
 postatica. Secundum: Christus in quantum homo
 factus est sanctus ex non sancto negativè; hoc
 ita non fuisset, si humanitas sanctificaretur
 formaliter per sanctitatem increatam: nam
 Christus, ut homo intransitivè ad aliud, esset
 positivè sanctus: ergo humanitas Christi non

sanctificatur formaliter per sanctitatem
increatam. Maior est doctrina D. Thomae
quest. 32., art. 1. ad 2.

10.

Respondeo, concessa

maiori, negando minorem; cuius probatio non
urget: nam sanctitas increata non sanctificat
formaliter naturam, nisi capacem amoris
amicabilis, cuius est capax natura humana,
et incapax est natura irrationalis. Relege
dicta num. ~~22~~ Solutio firmatur manifeste

x
110.

et a reversione: nam cum Scotus Docent Scotus Disput. 1.,
et, et ipse Mastrius, unionem hypostaticam cap. 4.

magis sanctificare humanitatem in ordine
actus primæ, quam sanctificare gratia habitudi-
nalis. Primo: quia est radix, et origo meriti,
et sub ipsa cadunt gratia habitualis, Bea-
tudo, et omnia dona supernaturalia,
quævis cum ipsa non omnino indissolubili-
liter connectatur. Secundo: quia ex natura
rei magis congruum est, quod unio hypos-
tatica potius exigat enumeratos effectus
sanctitatis, quam quod illos exigat gratia
habitudo; et magis est congruum, ut huma-
nitati unius Verbo concedatur visio beata
quam humanitati habenti quamlibet aliam
sanctitatem. Tertio: quia Deus potius debet impe-

Or. 2, C. 1. -

dicere coniunctionem peccati cum unione hypostatica, quam cum gratia habituali sanctificante. Hunc sic: esse personale Verbi non affert cuiusmodi sanctitatem de linea actus primi: nam esse personale Verbi potuit communicari naturae irrationali, et huic non daret illos effectus, per quos sanctificatio de ordine actus primi explicatur: ergo nec hoc modo sanctificatur humanitas a Verbo assumpta. Negant antecedens Adversarij, sed dum probationi occurrunt, suum argumentum infringunt.

Ad primam confirmationem, nego maiorem, quae est implicatio intermixta; implicat enim humanitatem assumptam in quibus naturalibus, et ipsi concedi supernaturalissimum donum hypostaticae unionis, quae tanta est gratia, ut maior esse non possit: ut ex D. Augustino dictum est, ~~nam~~. Quod si humanitati assumptae nullum aliud donum ad supernaturales operationes concederetur? Adhuc esset formaliter sancta, quippe, quae haberet dignitatem, ut amicitiae diligeretur a Deo; et ipsi deberetur vias supernaturales ad redimendum, sicuti debentur habenti

x
Sgs. 1.,

Eas. 2.,

num 8.

gratiam habitualement: ac proinde habere
 ex parte sua dignitatem ad vinculum
 mutuū amoris. Nunc interrogationem inte-
 rogatione elido: quid si habenti grati-
 am ~~habitualement~~ ^x sanctificantem nullum aliud habitua-
 donum ad supernaturales operationes lem
 concederetur? Non respondebis, nisi confu-
 gas ad datam solutionem. Nota opportu-
 ne. Primo: humanitas christi per aliquid
 divinum est (radicaliter) potens redimere
 Deum; non tamen est potens redimere
 per aliquid divinum: illud quod requiritur
 ad formam sanctificantem, non hoc
 potest; ut est evidens in gratia habituali.
 Secundo: sanctitas est in ordine superiori
 vite anime; et id habet sanctitas increa-
 ta respectu humanitatis: quamvis enim
 nihil divinum exigit esse intrinsecum
 humanitati, nihilominus hoc ipso, quod
 sit intrinsecum radicaliter, facultates ad
 supernaturales actus, quæ sunt vite actualis
 in eodem ordine superiori.

12.

Ad secundam

confirmationem concessa maiore, nego mino-
 rem, cuius adiuncta probatio non aget. Do-
 cet Angelicus citatus, Christum ut hominem

factum esse sanctum ex non sancto negativè;
 ea prorsus ratione, qua factus est homo ex non
 homine negativè: et ita utrumque verificatur
 pro hoc quod, quod Verbum assumpsit
 humanitatem, nec prius existentem, nec prius
 sanctam. Intentum locutionis est, quod Christus,
 qua homo non fuerit factus sanctus ex non
 sancto positivè; hoc est, ex peccatore, ut ceteri
 homines sunt sancti, iuxta illud Apostoli

1. corinth. , cap. 6. et hoc quidem fuit aliq.

1. ando (nempe peccatores) sed absolute estis

1. sed sanctificati estis. Hec obiecta, ut alias
 auctoritates Angelici eccle exonas, hunc:

Christus in primo sui creationis instanti
 sanctificatus est sanctificatione adultorum;

non quidem per actus preparantes ad
 beatitudinem gratie habituales, qui propter
 meritum de condigno ratione sanctitatis in-

creatur; sed per actus consequentes, per quos
 anima Christi dilexit suum sanctificatorem,
 qui quidem actus sunt sanctitas actualis.

Secundo: anima Christi non est per se
 sentiam divina: unde oportet, quod fiat divina
 per participationem, quae est secundum gratiam;
 sed haec participatio est duplex: Altera se-
 cundum esse personale Verbi, altera secundum

gratiam habituales, quæ est participatio
divinæ naturæ.

13. Arguitur secundo. Verbum
divinum non denominat humanitatem Om-
niscientem, ~~et potentem~~, Omnipotentem, aut Immen-
sam; et sic de alijs denominationibus, quæ à nam,
perfectionibus divinis provenire possunt: ergo
nec ipsam denominat formaliter sanctam;
ac proinde humanitas Christi non sanctifi-
catur proprie, et formaliter per sanctitatem
increatam. Consequentia liquet à paritate;
nec disparitas desumi potest ex eo, quod
Omniſcientia & potentia, et similes perfec-
tiones absolute non uniantur immediate,
et personaliter Verbi immediate unita:
contra enim est primum: nam et si illæ perfec-
tiones unirentur immediate, adhuc non de-
nominarent humanitatem: ergo licet perso-
nalitas Verbi unita immediate humanita-
ti, non propterea ipsam denominabit forma-
liter sanctam. Secundo: quia aliter sequeretur,
quod Deitas non sanctificet formaliter
humanitatem, cum tantum mediate unita;
sed si sanctitate increata humanitatem esse
formaliter sanctam dici debeat, id dicen-
dum est de sanctificatione ratione Deitatis;

82, C1

ut constat ex supra adductis scriptis, et
Patrum testimoniis: ergo.

14.

Respondes, concessio.

antecedente, negando consequentiam; quæ a
paritate noti tenet; similiter namque proba-
tur humanitatem non denominari formaliter
subsistentem per subsistentiam Verbi: quod falsum

Disq. 1.

esse constat ex dictis ~~non~~ Pro dissimilitudine

Cap. 4.

non est recurrendum ad diversos modos antonomasie,

num. 28.

quæ immutabilis, eadem mutabilis. Ita enim Lex

gratia bene investigata est autem ad hunc usque

consequens: sed recurrendum ad diversitatem

denominationum, quæ ab alijs, et ab alijs. divinis

perfectioribus procedunt. In primis perfectio

non de se formaliter vult non denomi-

nari, nisi subiectum, a quo procedunt imma-

nenter; quod ex multis. Philologia supponit

que; et ex famore Theologia prolati in hac

titute beatitudinis, ubi docuit, quod Beati nec

vident, nec videri possunt. Deum per visionem

incuratam ipsius officia inchoant. Aga-

thens, proinde. ex Synodo. Proinde

Pontifex ex Cuius Augustino, quem laudat,

voluntatem (hoc est voluntatem) spernotur

in naturis; ad illa: ab illa. et voluntas cuius est vo-

luntas, ab angelis recte voluntas. Pontifex

27. ab homine voluntas hominis, a Deo. Deo.
27. Ex hū concludit: nec unū poterit Angelica
27. natura divinam habere voluntatem, aut huma-
27. nam; neque humana Deū, vel Angelū; sicut
27. nec alterius, quam est, quūquam naturalē
27. habere poterit motum. Atque implicat, quod
perfectiōnes divīnæ de linea formaliter vitali,
sint immanentē a natura humana: ex quo
implicat, quod ipsi denominetur. Deinde:
alię perfectiōnes divīnæ, quę non sunt de linea
formaliter vitali, et humanitatem non de-
nominant, tales sunt, ut non possint denomi-
nare subiectum, cui non insunt per identita-
tem, quod inductione ostenditur.

15. Quid est,
esse eternum? non aliud, quam esse determi-
natum ad existendum pro omni tempore, et
duratiōe cum essentiali repugnantia ince-
ptionis, et desitionis: ad quam autem determina-
tionem (quę est essentialis eternitas) deberet ha-
bere humanitas sibi identificatam, et non con-
tingenter per unionem advenientem, eternita-
tem divinam. Quid est Omnipotens? Quod ha-
bet virtutem omnium factibilium ad extra
inimpedibilem ab alio, a cuius arbitrio de-
pendeat; ad hoc autem non sufficit unio, sed

4

Q. 2., C. 1. -

requiritur identitas cum Omnipotentia: cum
quia humanitas est aliquid factibile. &
et igitur non potest produci; cum quia Omni-
potentia habet per unum est impedi-
bitur a Deo, a cuius virtute dependet humanitas.
Quid est esse Immensum? Et habere determi-
nationem ad existendum in omni loco, et ad essen-
dum in se ipso extra omnem locum. Sed hoc au-
tem insufficiente est uno cum divina Immen-
sitate, et requiritur perfecta identitas. Si dicas,
non requirere humanitatem esse in omni
loco; quod tamen non habet ab Immensitate
uniter: sic occurrat. Immensitas non potest
per se ipsam retinere existentem humanita-
tem in omni loco, aliter tamen hypothetice as-
sumpta nec humanitas posset habere rationis
notam, nec aliter posset ipsam contraria movere.
Sed de contra ~~apertis~~ scripturas, inquit-
bus Christo attribuitur motus localis, et progres-
sus, et ab ipso enuntiatur non esse ubi-
que.

x
apertis-
simas

16. Jam ad rem nostram. Ad determinan-
tionem sacris, cuius est capax natura humana,
non requiritur Identitas, sed sufficit unum cum
forma, vel quasi forma sufficiente ad cuiusmodi
determinationem, quod evidenter constat in

ipsa gratia habituali prestante eummodi
 denominationem: ergo ex hac parte non est
 paritas ab eternitate, et alijs similibus per-
 fectionibus divinis non denominantibus hu-
 manitatem, ad hoc, ut nec denominetur
 ab increata sanctitate. Rursus: sanctitas
 divina potest per se ipsam reddere sanctam
 humanitatem, et semel communicata sanc-
 tificat necessarius: nam reddit humanitatem
 obiectum congruum divinae selectionis mai-
 oris energia, quam illa est, qua id prestatur
 a gratia sanctificante habituali: ergo ex hac
 parte non est paritas ab immortalitate, et alijs
 similibus perfectionibus divinis non dantibus
 humanitati denominationes, quarum illa^x est non
 capax, ad hoc, ut nec sanctitas increata de-
 nomine humanitatem. Responsio data sugge-
 rit doctrinam fidei contra errorem Ubiqui-
 tarum: et videri possunt ex controversiis
 Card. Bellarm. l. 3. de Chao., cap. 9: et ex
 scolasticis Aranda hic, lib. 1. disp. 1. sect. 3.,
 §. 3.

17. Arguitur textus: si humanitas sanc-
 tificaretur formaliter per sanctitatem in-
 creatam, esset summè, et simpliciter infinitè
 sancta, et tam sancta, quam Deus ipse: habet
 Iucar. Cap. 21.

enim sanctitatem bonitatem, et simplicitem
infinitam, et tantam, quantam Deus ha-
bet. Consequens est, falsum, et non immune a
censura, ut quendam multum: ex eo. confirma-
ta duplici ratione. Prima: si humani-
tas intelligeret per scientiam increatam,
intelligeret summè infinitè simplicitè,
et consequenter Deum: ergo similiter. Se-
cunda: implicat, quod humanitas reddatur
formaliter præsens in uno loco, per immensi-
tatem, quoniam reddatur præsens ubique per im-
mensitatem: ergo implicat, quod sanctificetur
per sanctitatem increatam, et quod non san-
tificetur summè.

18. Respondeo negando maio-
rem, cuius probatio non urget, ut constabit
ex dicendis. Adventus hic duo. Primum:
humanitas habet summam, et infinitam
sanctitatem, qua sanctificatur. Secundum:
non ideo est essentialiter, sed solum parti-
cipative sancta. Hinc desumitur, humanita-
tem non esse tam sanctam, ac est ipse Deus;
et consequenter: nec esse tam amabilem, ac
Deus est. Proponitur tamen aliqui, quos inter
Vaques, et Meratus; sed ut rectè notat Car-
dinalis de Lugo non differunt in re, sed in

modo loquendi. Et quidem humanitatem
 non esse tam amabilem, ac Deus est amabilis,
 definitum videtur in Concilio Basiliensi, sess.
 22, damnanter hanc propositionem Augusti-
 ni de Roma Archiep. Nazaren. Duz naturæ
 in Christo, humana, et divina, equaliter dili-
 guntur à Deo, et equaliter sunt diligibiles
 propter Personam Verbi. Accedit ratio: Deus
 essentialiter, et indefectibiliter est bonus; na-
 tura humana unita Verbo bona est acciden-
 taliter solum, et defectibiliter: ergo humani-
 tas unita Verbo non est eque bona, ac Deus
 est bonus; cumque diligibilitas, et amabilitas
 fundetur in bonitate, sequitur, humanitatem
 non esse tam amabilem, ac Deus est amabilis.
 Rursus: non solum Deus est amabilis propter
 bonitatem, quam habet, sed etiam propter
 modum, quo illam habet; sed Deus modo
 excellentiore infinitè habet summam boni-
 tatem, quam habet ipsa humanitas unita
 Verbo: ergo infinitè amabilior est Deus, qu-
 am humanitas unita Verbo. Huc facit no-
 tissimum illud: propter quod unumquodque
 tale, et illud magis; sed propter Deitatem
 hypostaticè communicatam humanitas est
 amabilis: ergo.

19.

Si rationes probant similiter, humanitatem Christi non esse tam sanctam, ac ipse Deus: nam Deus est essentialiter, et indefectibiliter sanctus; non sic humanitas: unde nec est summe, et simpliciter infinite sancta. Ratio huius: nam summum, et simpliciter infinitum in aliqua linea est, quo in tali linea nihil est maius; sed quoniam humanitas habeat summam sanctitatem, et ea sanctificetur, in hac linea adhuc est maius: nempe ipse Deus habens identice indefectibiliter, et essentialiter summam sanctitatem: ergo humanitas non est summe, et simpliciter infinite sancta. Scitur verum est, quod humanitas sanctificatur summa sanctitate; falsum autem, quod sanctificetur summe: nam ad sanctificationis quantitatem pertinet modus, quo sanctitas habetur. Sic natura completa supernaturalis, quae a non paucis admittitur possibilis, ex se sancta, et impeccabilis, esset magis sancta, quam quae solum per unionem habet gratiam habitua-lem.

20.

Ad primam confirmationem negatur probabiliter antecedens: nam perfectior, et perfectior est in infinitum possibilis natura intel-

lectualis: ac proinde nulla determinata,
quæ per scientiam increatam intelligeret,
comprehenderet Deum; quia alia, et alia
sine fine posset per eandem scientiam incre-
atam perfectius ipsum videre: quia propter
effectus formales scientiæ increatæ limitaretur
à limitata intellectualitate naturæ creatæ. sed
melius, et consequentiùs, conceditur antecedenti,
et negatur consequentiæ propter hanc dispa-
ritatem: nam cognitio est determinatio essen-
tialis, ut qui per ipsam cognoscit, tam cla-
re cognoscat, quam ipsa est clara. Primum: quia
aliter per cognitionem intuitivam posset quis
abstractivè cognoscere, et per claram obscurè
secundò; quia cognitio est essentialis deter-
minatio, ut qui per ipsam cognoscit, tot ob-
iecta cognoscat, quot ipsa attingit. Hinc
cognitio increata non potest formaliter
communiciari, et modo finito: nam hoc ip-
so quod formaliter communicetur (hoc est
vitaliter, et intentionaliter, et non pure phy-
sicè) redderet Deum intentionaliter presen-
tem presentia intentionali adquirente ipsi-
us cognoscibilitatem; quod est formaliter in-
finite comunicari. Et humanitatem
formaliter sanctificari est, quod participet

naturam divinam. sanctitas participata
 est summa; sed participatio est ~~in~~ finita,
 nempe per unionem, qua græce græca, huma-
 nitas est obiectum congruum divinæ dilectio-
 nis: et in hoc stat sanctificatio. Quia sancti-
 tas increata potest formaliter communicari,
 et modo finita: nam potest reddere humani-
 tatem dignam, ut amicitabiliter à Deo dili-
 gatur: quoniam ipsam reddat habentem sum-
 mam naturam divinam.

19. Ad secundam con-
 firmationem, concepto antecedente, nec consequen-
 tiam. Dabo. nam si humanitas potest
 esse ubique, et immensitas potest ipsam ubique
 presentari; ergo ut illam potius in uno loco, qu-
 am ubique presentet, requiritur aliud determi-
 nativum; vel si uno loco illam presentet: ergo
 ubique illam presentet. Tunc est impossibile,
 quod humanitas ab immensitate habeat
 formaliter esse, vel in uno loco. ostenditur:
 non esset necessarium, quod esset ubique;
 ut probatum est: ergo esset necessarium, id
 quod contingenter non est; neque enim
 humanitas est ubique. E contra: sancti-
 tas increata sanctificat^{et} humanitatem, qu-
 antum hæc est potens sanctificari per ipsam;

sed quoniam non potest sumere, et simplici-
ter sanctificari infinite: scire est quod hoc
modo humanitas non sanctificetur, quamvis
formaliter, et proprie sanctificetur.

20.

Contra doc-

trinam appendicis opponis. Possibile est sub-
stantia supernaturalis de se sancta, et impe-
cabilis; hęc esset magis sancta, quam est huma-
nitas Christi; ergo est possibile substantia
magis sancta, quam humanitas Christi; ac
proinde humanitas Christi per sanctitatem
increatam non sanctificatur infinite in li-
nea sanctitatis participatę. Probatur minor:
quia nulla esset possibile hypothesis, in qua
illa substantia supernaturalis aut peccaret,
aut non esset digna amore amabili Dei;
hec autem est impossibile respectu humanita-
tis Christi: est enim possibile, quod dignetur
a Verbo. Nego maiorem cum communio-
ni sententia, quam locum in tractatu de divi-
na gratia; sed illa omnia nego minorem.
Ratio: nam maiorem dignitatem ad Deum
amicabilem amorem habet humanitas Christi,
quam haberet substantia illa supernaturalis;
neque enim hec sua impeccabilitate, et sanc-
titate intrinsicę esset magis coniuncta Deo;

quam coniuncta est humanitas hypostatice u-
nita Deo. Probatio minus non urget: nam so-
lum evincitur, quod illa substantia superna-
turalis est inamissibiliter sancta; quali-
ter non est spiritualiter inamissibiliter
sancta humanitas Christi. Sit non evinci-
tur, quod est magis sancta: nam ea inamif-
ibilis sanctitas non est maior dignitas,
sed longe minor, ad Dei amabilem amo-
rem, quam est dignitas humanitati commu-
nicata per hypostaticam unionem. Hinc
magis complacet Deus in humanitate
Christi; & magis illam diligit amore amica-
bili (diffusivo bonorum germinatum ad es-
sentiam, complementum, & perfectionem
Beatitudinis) quam complacet in illa sub-
stantia supernaturali, aut illam amicabi-
liter diligeret.

21.

Suppletis. Substantia illa
supernaturalis, si hypostatice assumetur
a Deo est magis sancta, quam humani-
tas Christi: ergo humanitas Christi non est
infinitè sancta in linea sanctitatis parti-
cipat. Probatur antecedens: nam tunc illa

+ Substantia equaret positivè totam humanitatem
Sancti- tem sanctitatis Christi; & insuper haberet
tatem humanitatis

gradus sanctitatis inamissibilis, et omnimodis
impeccabilitatis. — Nego antecedens, et concessa
prima parte probationis, distinguo secundam:
Haberet gradus sanctitatis inamissibilis, et
omnimodis impeccabilitatis, qui eminenter
continentur in sanctitate increata commu-
nicata hypostaticè, concedo; non sic contentos,
nego probationem. Explicatur: sanctitas crea-
ta inamissibilis est participatio naturæ divi-
næ similitudinem, et convenientiam in p[er]p[et]-
uitate, quæ sunt ad finem: ita ut ~~et~~ Deus sicut
sibi ipsi est finis; et se ipsum, possidet visione
Beata, atque omnes Dei actiones sunt forma-
liter bonæ; quoniam omnes Deo sunt dignæ
operante propter se ipsum; sic sanctitas crea-
ta est ius ad possidendum Deum ultimum
finem, et est germanus habitudo, atque in-
clinatio ad operationes bonas formaliter.
Atqui sanctitas, quæ est participatio divi-
næ naturæ per similitudinem continetur emi-
nenter in sanctitate increata: ergo sancti-
tas creata inamissibilis, atque omnimodis im-
peccabilitati coniuncta, ~~continetur~~ ^{continetur} eminen-
ter in sanctitate increata. Hæc autem in
se ipsa melius, et perfectius communicari non
potest, quam per unionem hypostaticam:

ergo per hanc omnium possibilitatem meliore modo communicatur in seipsa. Sanctitas increata continens eminenter omnes gradus sanctitatis creatae. Hinc substantia illa supernaturalis hypostaticè unita non esset magis digna Dei amabili amore, aut digna maiore amabili amore, quam est Christi humanitas; ac proinde neque esset magis sancta.

22.

Insuper. Similiter probatur, humanitatem Christi in linea bonitatis, et perfectionis participare ipsi infinitam bonam, et perfectam; hoc dici non debet. ergo nec quod sit infinite bonae in linea participatae sanctitatis. Probatur maius: nam huius omnium possibilitatem meliori modo bonitatem, et perfectionem incrementum; et in hac continentia eminenter omnes gradus bonitatis, et perfectionis creatae. Ergo maiorem: cuius perfectionem uiget propter hanc dissimilitudinem: nam in Deo sunt gradus bonitatis, et perfectionis, qui non possunt communicari per unionem, sed solum per convenientiam per seculum. Tales sunt in genere omnes simplicitas; in genere utque intellectibilitas; et in genere motus impeccabilis radicalis: quorum, et similitum perfectionum incognita est natura humana.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Itaque si alia natura habens illas, aut si-
miles perfectiones asumeretur a Verbo, esset
magis bona, et magis perfecta, quam huma-
nitas Christi. E contrario: reddere naturam
creatam dignam summo amabili amore
correspondente sanctitati participare potest par-
ticipare per unionem cum sanctitate increata;
et quoad refundendam dignitatem istam suf-
ficere, quod ex sanctitate increata continean-
tur eminenter omnes gradus sanctitatis cre-
atz. Ratio a priori: nam dignitas ad amo-
rem amabilem non est ex y^{is} perfectioni-
bus, quæ non possunt communicari per uni-
onem: ut est radicalis sanctitas, et radicalis
impeccabilitas. Sed sanctitas increata est dig-
nitas summa ad illum amorem, et unio hy-
pothetica est summa participatio: ergo sum-
me per participationem significatur hu-
manitas.

Sectio 2. ~~hinc~~

An humanitas Christi sancti-
ficetur per naturam di-
vinam?

23. Conclusio. Humanitas Christi sanctifi-
catur formaliter per divinam naturam, prout
virtualiter distinctam a personalitate Verbi.

+
unctam

x
persona
litas

in communis sententia, a quo sanctus Lucea,
scriptus, e. paucis aliqui. Probat ab aucto-
ritate: nam Patres ex grege docent, humanito-
tem esse ~~sanctam~~, hoc est, sanctificatam humani-
tatem. Divinitatem, e. ipsam esse divinam; hoc est, sanc-
tificatam humanitatem, utriusque utriusque voci. Et
~~sanctam~~ in oblatione: nota est, cum accipiendi sint
de Divinitate in concreto, seu de Persona divina
persona: ~~sanctam~~ ratione oblationis: ut recte no-
tatis: ~~sanctam~~ Cardinalis de Sugo. Testimonia Patrum
secundum num. 3.

24. Probat a ratione con-
ducta: nam quod natura divina potest sanc-
tificari, e. quod humanitas si capax deno-
minationis sanctae, hoc. certa sunt; sed neque
deest sufficiens natura divina ad humanita-
tem applicatio: ergo natura divina sanctificat
humanitatem, e. hoc ab illa accipit denominationem
sanctae. Consequens est bona: nam ad
denominationem ~~sanctam~~ formalem nec
aliud requiritur, nisi forma, vel quasi forma
potens denominare, subiectum potens denomi-
nari, e. sufficiens alterius ad alterum appli-
catio. Probat nunc: natura divina vere,
realiter, e. inuicem communicatur huma-
nitati in unitate, suppositi, quod est homo

Deus: ergo vere realiter, et intinsece humanitas participat naturam divinam: ergo adest vera, realis, et intinseca participatio divinæ naturæ. sed ista vera, realis, et intinseca participatio naturæ divinæ est sufficiens naturæ divinæ ad humanitatem applicationem ad effectum formalem, et denominationem sanctæ: quo enim pacto humanitas vere realiter, et intinsece ~~participat~~ naturam divinam in unitate suppositi. et non sit ob hoc ipsum digna amicitia Dei amice immunis ab omni peccato, et necessaria ad morales operationes: ergo non adest sufficiens naturæ divinæ ad humanitatem applicationem ad effectum formalem, et denominationem sanctæ.

x
participet

25.

25.

aitur primo. Deitas solum identice, et mediate unitur humanitati Christi; sed eo modo, quo non unitur, non sanctificat: ergo Deitas non sanctificat formaliter, et mediate humanitatem. Confirmatur primo: inter Deitatem, et humanitatem in unitate personæ unitas est medium virtuale: nempe personalitas utriusque. sed mediatio virtualis equivaleat mediatori actuali; sicut distinctio virtualis equivaleat distinctiōni actuali: ergo inter Deitatem

et humanitatem est quædam mediatio
 actualis: ergo Deus non sanctificat forma-
 liter et immediate humanitatem. Secundo:
 si Angelus hypostatice unietur humanitati,
 tunc sanctitas Angelus non sanctificaret hu-
 manitatem; non alia de causa, nisi quia
 sanctitas Angelus non immediate, et formali-
 ter, sed solummediate unietur humanita-
 ti: ergo natura divina cum non unietur
 formaliter, et immediate humanitati, non
 ipsam sanctificat. — Argumentum est molestum
 et in contrarias solutiones abire
 coegit Doctores, qui tenent communem
 sententiam de formali, et immediata
 communicatione unionis hypostatice ad solam
 personalitatem Verbi. Dicunt aliqui
 cum Vasquez, Deitatem solum moraliter
 sanctificare humanitatem: quia perinde
 est ad sanctificationem, Deitatem identi-
 ficari realiter cum personalitate imme-
 diate unita, ac si ipsa Deitas esset imme-
 diate unita. Dicunt alij, quos inter Tur-
 rianus, et Cardinalis de Lugo, sanctifica-
 tionem humanitatis per Deitatem esse
 partem physicam, et partem moralem. Di-
 cunt alij, quibuscumque Jass. Fluctado, Becanus,

et ipsa. humanitatem sanctificare pure
physicè per naturam divinam; quia ad hoc
sufficit mediata unio, sed tamen identica,
Deitatis cum humanitate. Hos sequor, et ad
argumentum,

26. Concessa maiore, et transmissa
minore (nam posset dici Deitatem sanctifi-
care immediatè ~~formaliter~~ moraliter, cum
non uniatur immediatè physicè) distinguo con-
sequens: ergo Deus non sanctificat formaliter,
et immediatè humanitatem in mediatione vir-
tuali, concedo: in mediatione actuali, nego con-
sequentiam. Est dicere: Deus formaliter sanc-
tificat; non quidem formalitate immedia-
tionis unionis physice formalis, sed formalitate
rationis formalis que. Declaratur exem-
plo in sententia probabilè distinguente po-
tentias ab animæ substantia: gratia habitu-
alis recepta in voluntate sanctificaret for-
maliter animam; non formalitate imme-
diatæ physice inhesionis; sed formalitate
rationis formalis que: nil enim aliud
esset, quo anima redderetur digna, ut am-
abiliter à Deo diligeretur. Iterum, visio bea-
tifica recepta in intellectu sanctificaret for-
maliter animam, formalitate rationis for-

malus que, sed ~~non~~ formalitate immediatę re-
ceptionis physicę: ea enim visione anima esset
impeccabilis, esset determinata ad fructivum
Dei amorem, et esset assumpta ad omnium
Dei bonorum communicationem. Jam cum
hec omnia humanitas melius, et excellenti-
us habeat a Deitate unita mediatę, et
identice, quam eadem haberentur ab anima
ratione oriatę habitualis inherens volunta-
ti, aut visionis beatificę receptę in intel-
lectu; dicimus: quod humanitas sanctifi-
catur formaliter a Deitate formalitate
rationis formalis que; et mediatę perso-
nalitas. Ita est; sed quoniam hec nondif-
tinguitur realiter actualiter a Deitate,
non obest, quominus immediatione realis
actualis intusque communicationis huma-
nitas a Deitate sanctificetur: sed solum ut
sanctificetur immediate immediatione
virtuali. Brevius, et clarius: hic medi-
um virtuale non inducit mediationem
realem, sed excludit determinatum mo-
dum realis immediationis.

27.

Nota: non
ideo natura divina sanctificat humani-
tatem, quia sanctificat personalitatem, et hec

immediate inmediate unionis physice humanitatem sanctificat. Ratio: nam prescindendo ab hoc, quod Deus sanctificet personalitatem, et ab hoc, quod personalitas humanitatem sanctificet, adhuc intelligitur, quod Deus ipsa in personalitate realiter identificata communetur hypostatice humanitati: ergo Deus formaliter ut ratio que et immediate inmediate actualiter, sicut deificat, sic et sanctificat humanitatem.

28. Ad primam confirmationem, concessa maiore, distinguo minorem: meditatio virtualis equivaleat quoad aliqua meditationi actuali, concedo: quoad omnia, nego minorem: cuius adiuncta probatio pro nobis est, quandoquidem distinctio virtualis actuali equivaleat quoad aliqua, et non quoad omnia. Itaque meditatio actualis obesse sanctificationi; quia impedit inmediate ininseccam communicationem sanctitatis ad subiectum; cumque meditatio virtualis istam communicationem non impediat: inde est, quod non obse sanctificationi. — Ad secundam confirmationem, concessa maiore, nego minorem:

sanctitas enim Angeli non sanctificat et
humanitatem assumptam, non precise, quia
~~immediatè~~ esse unita, sed quia non esse
immediatè intrinsecè communicata; et ali-
unde. Sanctitas illa non sic esse mediatè
unita humanitati, ut esse immediatè
unita humanitatis potentis. Ratio huius;
nam, ut notabam ex probabili sententia,
sanctitas immediatè unita potentis an-
imæ sanctificaret ipsam: et quidam imme-
diatè immediatione rationis formalis
que, et si non immediatione physice intrin-
secè communicationis.

29. Probatur secundò:

si Deus, prout virtualiter distincta à per-
sonalitate Verbi, sanctificat formaliter hu-
manitatem, alij quoque divini Personæ illam
formaliter sanctificant; consequens est absur-
dum: ergo et falsum est antecedens. Probatur ma-
ior, primo: quia sicut Deus, ut supra dictum est
est unita nature humanitati, sic etiam
personæ divini hominem personam
accidentem mediatè ratione Divinitatis. Secundo:
quia si conveniunt Divinitati, et non sunt rela-
tive opposita, conveniunt toti Divinitati: sed
sanctificatio humanitatem non est oppositio

relativam: ergo si hoc Deitati convenit, convenit
etiam toti humanitati. — Argumentum manifesta
retorsione infirmum: nam a Deitate humani-
tas deificatur, docente sexta synodo act. 11.
11. quemadmodum sanctissima anima eius (Christi)
11. deificata est, non perimpta. Docet Divus Tho-
mas; animam Christi Domini non esse divinam;
11. sed statim addit: per essentiam suam. Hoc au-
tem additum declarat posse dici divinam
per unionem, quod est esse deificatam. Jam
vero retorquetur argumentum, mutando prae-
dicatum sanctificationis in prae dicatum deifica-
tionis; et tunc fit retorsio: nam deificatio hu-
manitatis est ipsius sanctificatio. Constat hoc
ex adductis testimoniis Patrum. Directe

Se. Nego
maior. Ad primam probationem negatur
assumptum: nam ideo mediate unitur Deitati;
quia realiter identificatur cum personalitate
Verbi immediate unita; et quia in eadem Persona
subsistit cum humanitate; neutrum autem dei-
ficatur de aliis personalitatibus divinis: quia
propterea non verificatur de ipsis, quod mediante
Deitate sunt uniti. Ad secundam probatio-
nem distinguo maiorem: quae convenit Dei-
tati secundum se, et per se ratione sua, et non sunt

relative oppositi conveniunt non sicutati
 concedo: cum conveniunt Deitati, et non quicquid
 rationis sui, nego minime: et concessa minore,
 nego consequentiam, vel consequens data des-
 tructione locutionis. Sensus est: quod sanctifica-
 tionem in actu primo communem Deitati, secun-
 dum . . . . . quod quicquid, quod sanctitatem
 in actu secundo, sive actualiter sanctificare
 humanitatem, convenit Deitati quatenus ratio-
 nis sui, quatenus rationis personalitatis Verbi.
 Ratio: nam rationis actualiter sanctificat, qua-
 tenus actualiter unita intrinsece commu-
 nicat humanitati: sic autem communi-
 catio, et propria sui rationis identitatem
 cum personalitate Verbi, et propria immedia-
 tam unionem personalitatis Verbi cum hu-
 manitate. Ratio est deinde: nam. ~~non~~ 17.

x
 2. p. 1.,
 Cap. 3.,

Sl.

Instab.

Si non requiratur ad veram sanctificationem
 unio immediata, non est, cum Patre, et Spiritu
 sancto non sanctificent humanitatem: ha-
 bent enim cum humanitate quandam me-
 diatam unionem, concomitantem, sive
 aut specialem existentem, sive cuiusdam circum-
 stantiarum: ergo requiratur unio immediata;
 ac proinde non sanctificatur humanitas

per Deitatem. Vigetur: maiorem coniunctionem cum humanitate. habent personalitatem Patris, et spiritus sancti cum humanitate Christi, quam actus charitatis, qui semel preterit cum anima, sed iste, etiam cum preterit, potest sanctificare animam: semel posito, quod ad sanctificationem non requiratur immediata physica unio: ergo.

32 Nego antecedens; cuius probatio non caret: quamvis enim non requiratur unio immediata, requiratur talis unio, ut cuius sanctitas se ipsa sit simpliciter intrinsece communicata; hoc verificatur de Deitate; quae sine medio actuali, sed solum per medium virtuale unitur humanitati: id non verificatur de personis distinctis a Verbo, quae non nisi per medium actuale communicantur humanitati, communicatione illa concomitantibus, inexistentibus, aut circumfessionibus. — Ad urgentiam concessa maiore, nego minorem: nam actus charitatis, etiam dum est praesens, non sanctificat; ut late docuit in tractatu de divina gratia. Hoc fortius tenendum est, si deberet dici, quod actus ille preteritus sanctificaret adhuc; esset enim ista sanctificatio quae moralis, et extrinseca: a qua fugit melior theologia. sed omittantur.

Incar. Cx. 22^s

ista: & distinguatur natura: coniunctionem
 eorum habent personalitas Patris, et Spiritus
 sancti cum humanitate Christi, quam accies
 charitatis, qui semel percipit cum anima,
 cum statu generationis, concedo; cum statu
 personarum, nego maiorem. Transmuto minorem,
 et nego consequentiam. Etenim forma aliqua
 potius moraliter, et extrinsece sanctificare,
 quatenus physice, et intrinsece sanctificaverit,
 et moraliter perseveret. Sicque actus chari-
 tatis, dum sanctificavit, physice, et intrinsece
 habuit maiorem coniunctionem cum anima,
 quam est coniunctio concomitantis persona-
 litatem Patris, et Spiritus sancti cum huma-
 nitate Christi: ergo.

Sectio 3. ~~De~~

An humanitas Christi sanc-

33 tificet per personalitatem Verbi?

Conclusio. Personalitas Verbi, sicut virtuali-
 ter distincta a natura divina, sanctificat forma-
 liter humanitatem Christi. Sic docent communiter
 Thomae. Testes cum Suarez, et Valentia, et aliqui
 Thomae, quibuscum Ioannes Thomasius contra
 communem Thomisticum, quam tenent Godoy,
 et Gonetius, acceduntibus aliquibus ex Nostra-
 ribus, quos inter Vazquez, Furrerius, et Ragusa.

citationes vide apud Maxim. disp. 11. sect. 8.
Quum sententia negativa Authores, concedunt,
personalitatem Verbi secundum implicitum,
non autem secundum explicitum sanctificare;
quo loquendi, et distinguendi modo aliud non
dicitur, nisi quod Deitas, prout virtualiter
distincta a personalitate Verbi, sanctificet, et
non vice versa.

34. Probatur conclusio ab authori-
tate. Cyrillus: Christus unctus est ..... quia Ver-
bum caro factum est; et Augustinus: uncta fuit
invisibili Deo humana natura, quia unita
est divinae Personae. Citationes dedimus num. 3.
~~xxx~~. Ergo in hoc ipso, quod humanitas assump-
ta est a verbo, et unita divinae Personae stat
unctio, seu sanctificatio humanitatis; sed assump-
tio, et unio est ad verbum secundum per-
sonalitatem, prout virtualiter distinctam
a natura divina: ergo in eiusmodi assump-
tione, et unione stat sanctificatio humani-
tatis: ergo personalitas Verbi, prout distincta
a natura, sanctificat humanitatem per
modum rationis formalis quae. Firmatur
discursus ex Angelico hac quest. 6., art. 6.
gratia unionis est ipsum esse personale
Verbi, quod gratis divinitus datur humani

27. naturae: ergo esse personale Verbi sanctificat
humanitatem. Requiritur loquatur Angelicus de
esse personale Verbi secundum explicitum, &
prout virtualiter distincto a Deitate; ex grasse
28. enim docet quest. 3., art. 2. quod unio fac-
ta est in Persona, non in natura: ergo et ce-
tera.

35. Probatur a ratione conclusio: nam
Verbi personalitas est donum supernaturale,
immo et enitativè divinum, gratis collatum
humanitati. Hæc ratione personalitatis
participat naturam divinam, atque cum per-
sonalitate realiter identificatur. Constituitur
immensus ab omni peccato, atque etiam
impeccabilis: personalitas enim coarctat iden-
tatem cum Deitate; ac proinde est puritas,
cui repugnat omnis inhonestas. Redditur
quoque humanitas per Verbi personalita-
tem digna Dei amore: nam personali-
tas est obiectum necessarium amoris divini.
Hic denuo amor est amicus. Ratio: quia
est amor communicativus bonorum; hoc est
communicativus suæ beatitudinis, et om-
nium facultatum ad supernaturales ope-
rationes perfectantes potentias racionales,
& divinis potentibus ad amicitiam redaman-

dum. Subsume: sed donum supernatura-
 le humanitati gratis collatum, per quod
 ipsa participat divinam naturam, immu-
 nis redditur a peccati labe, et constituitur
 digna, quae amicebilitate diligatur a Deo;
 Tale, inquam, donum sanctificat formaliter
 humanitatem. Ergo Verbi personalitas,
 prout virtualiter distincta a natura divi-
 na, siue secundum explicitum sanctificat
 formaliter humanitatem. Confirmatur:
 quod animae praestat participatio Deitatis,
 quae fit per gratiam sanctificantem habi-
 tualem, melius id praestat substantialis
 Deitatis communicatio; sed personalitas
 Verbi, prout distincta virtualiter a Deitate,
 est substantialis communicatio Deitatis:
 et participatio Deitatis praestat animae esse
 immunem a peccato, esse dignam amore
 amicebilitate Dei, esse permanentem rectifica-
 tam, atque ordinatam ad vitam eternam:
 ergo haec omnia melius, ^x praestat personalitas ^x quam
 Verbi, prout distincta virtualiter a Deita- oratio
 te; atque adeo sanctificat formaliter hu- Habitua-
 manitatem Christi. Maior discursus facti lis,
 est ex illis propositionibus opinativis, quae im-
 mediate, et ex terminis acceptantur, iuxta

doctrinam Aristotelis, libro posteriorum, cap.
16. asserentis, opinionem esse acceptationem
immediatę propositionis non necessarię.

36.

Obicitur

quod. Personalitas Verbi, prout virtualiter
distincta a natura divina, nullam dicit
perfectiorem: ergo non dicit sanctitatem: er-
go non potest sanctificare humanitatem
christi. Probatur antecedenti. Primo ex
Angelico docente, quod si in Deo nil aliud
esset, nisi relatio, Deus esset imperfectus:
secundo, quia aliter darentur in Deo
tres perfectiones relativię, et quidem iniqua-
les; nam equalitas esse non potest inter
distincta essentialiter. Tertio: sequeretur,
uniuscuique Personę divinę aliquam deesse
perfectiorem; cum desit illa relatio, per
quam constituitur persona, a qua distin-
gitur. — Hoc argumentum, quod non
semel in antecedenti tetigimus, ad univer-
saliorum questionem rem deducit; cum
gotus in præsentis esset suggerendum,
aut præmittendum, relationes divinas
secundum explicitum dicere perfectiorem,
et solum designandum esse, an dicant de-
terminatam perfectiorem sanctitatis?

Quod dicant perfectionem, satis efficaciter
probatum ex preclara Divi Cyrilli authorita-
te, quam dedimus, ~~nam~~. ~~112~~. Addo testimo-
nium Divi Damasceni l. 1. de fide, cap. 11, num. 37.

D. I. C. I.,
num. 37.

- 22. docentis, Patrem, et Filium distinguunt perfec-
tionibus relativis. Consonat Angelicus 1.
parte, quest. 202, art. 5. probans, Deum ha-
bere relationes personales, eo, quod debeat
habere omnem perfectionem; hęc autem pro-
batio esset inefficax, si relationes secundum
explicitum non dicerent perfectionem. Do-
breven, et efficacem rationem: si autem
relationibus amoveas omnem perfectionem
Pater, ut Pater non est veneratione dignus;
consequens, quod ut legitimum ab Adver-
sariis, et cum ipso a Godoy admittitur, est
absurdum: veneramus namque, adoramus,
et glorificamus Deum, non solum ut unum,
sed etiam, ut Trinum: ergo a relationibus
non est removenda omnis perfectio. Ex
dictis, de quibus late disputavi in tract. de Deo,

37. Nego antecedens. Ad primam
probationem: si in Deo nūc aliquid esset, nūc
si relatio, Deus esset imperfectus: non quia
relatio non sit perfectio, et multo minus quia
sit imperfectio; sed quia non haberet omnem
perfectionem.

Ch. 2, C. 1.

¶ Cum esse sensum Divi Thomae constet:
nam pariter docet, quod si in Deo tantum
esset id, quod significatur nomine sapi-
entiae, Deus simpliciter non esset aliquid
subsistens, et consequenter non esset per-
fectus: hinc autem, quia infert, quod sa-
pientia ex suo formali significato non sit
perfectio: Ad secundam probationem:
in Deo sunt tres perfectiones relative: nam
sunt perfectiones, quibus tres Personae dis-
tinguuntur, ut dictum est ex Damasceno:
non enim quilibet similis, quilibet. Ratio
quia nec maior, nec minor est perfectio in Pa-
trinitate simpliciter. Quam, quam in Trini-
tate constituitur. Similiter: et equali exigentia
singulationis exequitur identitatem cum
natura divina simpliciter. Similiter: equali
exigentia naturae divinae exigit identitatem
cum singulis relationibus: ergo omnes sunt
simpliciter in se in linea relationis: ac proin-
de non sunt inaequales, nec sunt positivae, qua-
les: Ad tertiam probationem: nulla perfectio
est alius Personae divinae: nam relatio, per
quam ipsa non constituitur, est in ipsa per iden-
tatem mediatam, et per circumscriptiorem:
et etiam est equivalenter in relatione, per quam

constituitur. In unaquaque Persona est tota
Trinitatis perfectio: nam tota huius perfectio
est natura formaliter in omnibus, relatio consti-
tutiva formaliter in qualibet, & non consti-
tutiva equivalemter in qualibet, & per circum-
inflectionem ratione identitatis mediatz.

38.

Obici-

tur secundo. Personalitas divina non est sancti-
tas per essentiam: hoc enim solum convenit
Deitati; sed neque est speciale attributum sanc-
tatis: hoc enim, si admittatur, est absolutum, &
commune; denique neque est sanctitas per par-
ticipationem: hoc enim postulat rationem doni
creati: ergo quidquid sit de perfectionibus
alijs, relatio divina non dicit perfectionem
sanctitatis; ac proinde ~~humanitas~~ ⁺ christi non
sanctificatur formaliter per personalitatem
Verbi, ut distinctam virtualiter a Deitate.
Confirmatur: personalitas Verbi non est sancti-
tas ex proprio conceptu personalitatis; sed
neque ex conceptu entitatis divini transcendem-
tis omnes Dei perfectiones: ergo non est forma-
liter sanctitas. Probatur minor: nam ratio
transcendens entitatis divini multiplicatur
realiter in relationibus, & formaliter in attri-
butis; quae propter similitudinem multiplicabitur

+
humanitas

sanctitas. Hoc admittitur non potest. Primum: nam
 iam humanitas Christi sanctificata, non
 solum Deitate, et personae Verbi, verum
 etiam a sapientia, Omnipotentia, et ceteris
 attributis. Secundo: quia iam darentur in
 Deo tri sancti; darentur enim in Deo tres
 sanctitatis realiter distinctae.

39.

Concedo primum,
 et secundam antecedentis partes; et tertiam
 distinguo: personae divina non est sanctitas
 per participationem sancti sumptam, concedo:
 per participationem tantum acceptam, nego antecedent.
 constat ex distinctione ad probationem: et cadit
 reliquum argumentum. Partitio multa sonat
 partem capere, et partem relinquere; et sic
 ratio habitualis est sanctitas per partici-
 pationem, sive est participatio divinae na-
 turae. Relatio divina totam caput divi-
 nam naturam per realem identitatem;
 qua propter, cum distinguatur a natura
 divina virtualiter, non est formaliter,
 et virtualiter sanctitas essentialis; sed est
 sanctitas plusquam per strictam participa-
 tionem divinae naturae. Ad confirmatio-
 nem concessa maiore, nego minorem. Ad
 probationem concedo, quod praemittitur

et nego, quod subsumitur: sicut enim natura divina est essentialiter sanctitas, sic unaquodlibet divina perfectio est sanctitas per excellentem divinæ naturæ participationem; quæ propter, sicut perfectio, sic et sanctitas multiplicatur tum in relationibus, tum in attributis.

40. Ad primam assumpti probationem, concedo sequelam: cum enim in Christo habetur corporaliter, hoc est, vere, et realiter in unitate Personæ, divinitatū plenitudo; non est absurdum, sed verum, quod humanitas Christi sanctificetur per omnem increatam sanctitatem. Dices: conceptus transcendens perfectioni divinæ non est conceptus sanctitatis. Primo; quædam charitas, quæ est participatio divinæ voluntatis, esset forma sanctificans; quod dici non debet. Secundo; quia similiter quilibet personalitas creata, quæ est participatio divinæ personalitatis, esset sanctitas creata; quod est stultum. Ratio utriusque sequelæ: nam quia divina natura est sanctitas increata, participatio creata naturæ divinæ est sanctitas creata: ergo si voluntas divina, et personalitas divina sunt sanctitas increata,

mutigantur, creatura humani perfectionum est
 creatura sancta. Nego propositionem, & rationem
 que sequitur: quoniam posterius est stultum,
 & quia continet doctrinam falsam, non ta-
 men absurdam, sed probabilissimam, pro qua
 sunt non Doctores subtili scolastici, & cum Vaz-
 que multi ex nostris. Sed probationem
 negatam antecedens: omnis enim bonus crea-
 ra est participatio divina nature, cum sit sanc-
 tas creata: gratia autem habitualis ideo
 est sanctitas. Si ergo participat naturam divi-
 nam quoad hoc significatum. Primum: immu-
 nitas a peccato conservata cum permanente
 habitudine ad omnem honestatem. Secun-
 dum: us ad possessionem summi boni. Tunc
 sic: sed nec habitus habitualis est partici-
 patio divine voluntatis quoad assignata
 significata, sed tantum quoad potestatem
 permanentem ad supernam perfectam
 relationem Dei; & personalitas creata
 multo minus est participatio divine per-
 sonalitates quoad illa significata, sed tan-
 tum quoad complementum substantialiter
 divinam naturam. Ergo quoniam divina
 voluntas, & divina personalitas sunt sanc-
 tas indicata, adhuc participatio, & cetera.

41.

Ad secundam negati assumpti probationem dico, eandem esse difficultatem, si relationes divini dicunt formaliter perfectionem, quocumque qta sit. Cui potest primo: sunt quidem in Deo tres sanctitates relativi, sed non tres sancti; quia relationes divini solum multiplicant illa concreta, quorum rationes formales in ipsis tantum relationibus inveniuntur. Cumque ratio formalis tum perfectionis, tum sanctitatis non reperiantur in relationibus tantum, sed et in absolutis; hinc est, quod in Deo non multiplicetur istud concretum sanctus. Cui potest secundo: concretum non multiplicatur pro multiplicitate obliqua, sed pro recta multiplicitate, et sic multiplicatur concretum hoc, Persona, et non multiplicatur concretum, Deus. Atque rectum huius concreti sanctus est et eius immultiplicabilis: ergo quamvis obliquum, nempe sanctitas relativa multiplicetur, tamen non multiplicatur concretum illud. Relinquitur, quod intuitus Personam sit unus Deus, sicut tria perfectus, ita et tria sanctus: tria perfectione perfectus, tria sanctitate sanctus.

42.

Melius;

consequenter utitur distinctione: concedemus, quod in Deo sunt tres sancti relativi, et negamus, quod sunt tres sancti absolute. Itaque sine additis restringente, et determinante propositiones sensum, concedendae non sunt propositiones istae: in Deo sunt tres perfecti, sunt tres sancti, et alij similes, quae nascuntur ex perfectionibus transcenduntibus divinas relationes. Ratio: nova ut scilicet, et acuti nos monuit Divus Augustinus lib. 11. de Trinitate, cap. 8. Trinitas totus, quam simplex, dicendum est. Qua propter abstinentiam monitum est a propositionibus non rectis, quibus figurati dicebantur Divinitatis substantiam. Hinc quoniam iuxta probatam sententiam relationis divinae ex suis conceptibus excludunt causam suam ipsam, sunt et ipsi determinati ad existendum simplex, et ubique, nihilominus dicendum est cum Divo Athanasio in Symbolo: non tres increati, tres aeterni, tres immensi; sed unus increatus, unus aeternus, unus immensus. Et cum restrictione, et determinatione sic potest: sunt tres increati aeternitate relativa excludente causam suam, et sic de ceteris. Hae suavitum in 1. parte, lib. 3, cap. 9. De hac diffinitione Agnoscere in tract. de Deo.

Intra, et inter: ergo maior sanc-
 titas datur in Trinitate, quam in unaquaque
 Persona, quod dici non debet. Adde: sequitur
 etiam, quod personalitas sanctificet Deitatem;
 hoc non potest dici: cum Deitas sit sanctitas
 essentialis: ergo. — Nego consequentiam: nam
 in unaquaque Persona est tota sanctitas ab-
 soluta, et sanctitas relativa uniuscuiusque
 est equivalenter sanctitas relativa ceterarum
 Personarum: unde simpliciter non est maior
 sanctitas in Trinitate, quam in unaquaque
 Persona; sicut simpliciter non est maior
 sanctitas in Christo, quam in Deo, et non
 Christo datur sanctitas increata; atque etiam
 gratia habitualis. Adde: in unaquaque
 Persona est per circumfessionem, et non so-
 lum equivalenter, sanctitas relativa alia-
 rum Personarum: unde simpliciter in
 unaquaque est tota sanctitas Trinitatis; ut
 loquendo de perfectione dictum fuit supra.
 Denique distinguere potest consequens: ergo
 maior extensive, et numeraliter sanctitas
 datur in Trinitate, quam in unaquaque
 Persona, admitto; maior ~~extensive~~ sanctitas,
 nego consequentiam. Hoc posterius dici non
 debet, prius illud dici potest. (Ad additamentum,

43. debet, prius illud dici potest. (Ad additamentum,

concessa maiore, ergo minorem; cuius probatio non urget. Primum: quia similiter probabitur, in Deo non esse sanctitatem attributalem. Secundo: quia sicut relatio complet substantialem Deitatem, illamque extensivè perficit, sic ipsam extensivè sanctificabit. Sed demum, quod relatio non sanctificet Deitatem; non sequitur, quod non sit sanctitas, sed quod Deitas non sit capax ulterius sanctificatio-^{is}. Sic personalitas est complementum, et est relatio: complet Deitatem, sed tamen ipsam non reddit relatam.

49.

Intra Deum.

Personalitas non est sanctitas, qua Verbum divinum sanctificetur: ergo nec sua sanctificetur Christi humanitas. Consequentia est bona: si enim Verbum divinum non subsisteret sua personalitate, neque humanitas posset subsistere per Verbi persona-
litatem: unde similiter dicendum est de sanctitate. Probatur antecedens: nam per-
sonalitas non est in verbo prima radix videndi, et amandi Deum: et hoc est de con-
ceptu filii sanctificantis. — Potest omitti an-
tecedens, et negari consequentia. Ratio;
nam, quia Deus per essentiam est sanctus,

ideo licet, quod non potest sanctificari
per relationes; cumque humanitas christi non
sit per essentiam sancta, ~~est~~ est, quod per rela-
tionem divinam possit sanctificari. Hinc
relatio divina dicitur, esse ad extra, et non
ad intra, prout radice videndi Deum. Con-
stat hinc ad consequentem probationem: nam
Deitas non est seipsa suppositum, et persona:
qua propter a personalitate, per quam red-
dere potest subsistentem alienam naturam,
a fortiori est suppositum, et persona.

45.

Rectius
negabitur antecedens: Verbum enim divinum
sanctificatur constitutivè per relationem; immò,
et per ipsam sanctificatur adiectivè ipsa Dei-
tas; ut dicebam nuper: Ratio: nam sicut Dei-
tas a se, et per se est amabilis; determina-
ta ad omnem honestatem; et cui essentia-
lis est summa beatitudo; sic propter suas
relativas perfectiones est amabilis, ab ipsa
habet ulteriorem determinationem ad omnem
honestatem, et ratione illarum est quoque
connexa cum beatitudine perfectissima.
Ad probationem antecedentis negati, conce-
dunt aliqui primam partem, et negant se-
cundam: tum quia in Deo est speciale

attributum sanctitatis; et non ipsum, sed natura divina est prima radix videndi Deum: tum etiam quia visio beatifica est forma sanctificans. et apponit in gratia habitualem primam radicem videndi Deum.

- Videmus testimonio Divi Dionysii libro de divinis nominibus, cap. 12. Invenitur est, ut
11. more mystico dicam, omni labe vacua, et perfecta: puritas que illimitata puritas. Aquam generalibus verbis, et si non sit prima radix videndi Deum, est puritas, cui repugnat omnis labe peccati: ergo est sanctitas.

46. *Doc-* tunc data est probabili, ad tamen dicatur, rationalitatem. Iste in Verbo primam radicem videndi Deum: non autem primam simpliciter; sed in via linea. Iste est: generalitatem non apponit negationem prioris perfectionis, qui sit radix videndi Deum; sed non apponit aliam perfectionem relationem, qui sit radix videndi Deum. Quod autem hoc sufficiat ad conceptionem formae sanctificantis, manifestum: nam in Christo gratia habitualis non apponit negationem prioris perfectionis, qui sit radix videndi Deum: neque enim apponit negationem unionis suppositivae; non tamen apponit

quorum perfectionem de linea participationis ac-
 cidentalis naturae divinae: unde in hac linea
 gratia habitualis est prima radix videndi
 Deum. Atque personae divinae est excel-
 lentior participatio divinae naturae; et in hac
 linea non supponit perfectionem
 quae sit radix sciendi, et amandi Deum:
 ergo et creata.

Sectio ~~prima~~ I

An humanitas Christi sanc-
 tificetur per unionem
 hypostaticam?

- 4). Unionem hypostaticam esse omnium
 bonorum supernaturalium maximum,
 constat ex dictis num. 59. et ex hac Di-
 sti Thomae auctoritate, hic, quest. 2, art. 3.
11. ad 3. Gratia unionis non est in genere
gratiae habitualis, sed est supra omne genus,
sicut et ipsa divina Persona. Unionem
 hypostaticam sanctificare ut quo, sive esse
 medium, viam, et exercitium, quo Verbum
 sanctificat formaliter humanitatem, non
 dubitatur; dubitatur autem: an sancti-
 ficet formaliter ut quod? Hoc est: an
 sit forma habens vim sanctificativam,
 et sit sanctitas humanitatis? In questione

X.
 disput. 1.
 cap. 2.

omniumque Theologorum sententia est
negativa; pro affirmativa stant Gabriel,
et Okamus, quibus adherent Granada,
Waddingus, Compton, Bernal, Aldrete, Mu-
nula, Branda, et Meru de p. 10., sect. 8.

48.

Con-

clusio. Unus hypostatica sanctificat forma-
liter humanitatem Christi. non solum ut
quo, sed etiam ut quod. Probatur: unus
hypostatica secundum se considerata
est perfectio naturae divinae participatione,
quam gratia habitualis; hae enim est
analogica, et similitudinaria partici-
patio naturae divinae; illa autem est vera,
et propria participatio naturae divi-
nae in unitate Personae; sed gratia habitu-
alis est vera, et formalis sanctitas, quo-
niam est participatio divinae naturae: ergo
unus hypostatica secundum se est vera, et
formalis sanctitas; ac quoniam sanctificat
ut quod humanitatem Christi. Constat
consequenter: aliam negandum esse,
esse hominem illam entitatem, quae esset
perfectius animal rationale, quam est Pe-
trus, cum illo Petrus se hominem, quia est
animal rationale. Confirmatur: eo perfectior

est sanctitas, quo est perfectior coniunctio cum natura divina: ex propinquitate enim ad divinam naturam oritur sanctitas; sed unio hypostatica est perfectior coniunctio humanitatis cum natura divina, quam gratia habitualis: ergo illa unio est sanctitas, et quidem perfectior, quam gratia habitualis. Additur quimo: unio hypostatica secundum se excludit peccatum, et quidem efficaciori vi, quam illud excludit visio beatifica. Ratio; quia ut docet D. Thomas quest.

11. 2., art. 1. ad 2: multo maior, et perfectior est

11. unio, ad Deum secundum esse personale,

11. quam quae est per operationem. Sed unio ad

Deum per operationem, quae est visio beatifica, excludit peccatum: ergo. Additur secundo:

unioni hypostaticae debentur principia

ad operationes supernaturales; immo, et de-

betur ipsa gratia habitualis. Sic docet idem

Angelicus, quest. 7., a. 13: gratia habitualis Chri-

sti intelligitur, ut consequens hanc unionem,

sicut splendor solem. Sed principium, cui de-

betur facultates ad supernaturales ope-

rationes est vera et propria sanctitas: ergo.

29.

Respondebo.

Unio hypostatica est quae physica participatio

Quia. Qd. 23.

x
ethica

x

21.

naturam divinam, & quare physica coniunctio ad
Deum; gratia autem habitualis. Visio que beata
in tantum sunt sanctitas, inquantum sunt
participatio theologica, sive ~~physica~~ divina
naturae. eo sensu sensu, quem explicavi-
mus num. ~~20~~. Ergo non bene valet ad
inferendum conceptum sanctitatis argu-
mentationem desumptam ex participatione
divinae naturae per gratiam habitalem, &
beatam visionem ad maiorem participa-
tionem per unionem hypostaticam. In-
genia: ex eo, quod visio Dei sit formalis
habituatio, non inferitur, quod unio hypo-
statica sit formalis beatitudo, quoniam unio
per visionem sit perfectio, & maior coniunc-
tio cum Deo: ergo similitudo in se praesenti.

So.

x
quod sunt & invocationem gradatam, cum
ad finem, natura divina: ergo non est quare phy-
sica participatio, sed etiam theologica, si-
ve ~~physica~~ beatitudo adeo est formalis sanc-
titas. Proinde antecedens; quia unio hypo-
statica participat ex natura divina hanc gra-

dicata. Primum: esse incompatibilem cum
omni peccato, immo, et cum proxima potes-
tate ad peccandum. Secundum: esse princi-
pium, cui debentur facultates ad operatio-
nes supernaturales, quæ sunt circa ultimum
finem. Tertium: esse viam ad supernam bea-
titudinem, atque perfectam ultimum finis
possessionem. Si dicatur, ea prædicata convenire
unioni hypostaticæ non formaliter, et sub-
iectivè, sed extrinsecè, et determinativè
ratione divinæ Personæ; Contra est: nam
illi conveniunt, prout est non in genere
gratiæ habitualis, sed supra omne gratiæ
genus. Atque unio hypostatica est subiecti-
vè, et formaliter supra omne gratiæ genus,
sicut et ipsa divina Persona; ut dictum est
est supra ex Angelico: ergo.

51. Ad urgentiam ne-
gat antecedens Ripalda, quem sequuti sunt
pauci, docens, Deum proprium ad suos actus
vitales esse formaliter beatum, quia se ip-
sum possidet per formalem identitatem;
et similiter humanitatem Christi esse for-
maliter beatam, quia per unionem hy-
postaticam possidet summum bonum.
Hanc doctrinam reieci in tractatu de beati-

rudine: quia beatitudo formalis non stat in
 perfectione; sed in ultima possessione boni sum-
 mi satiente naturam rationalem; possessio au-
 tem per unionem hypostaticam non satiat: hac
 enim supposita, adhuc humanas vehementer ap-
 petat ultimam possessionem videndi, et fru-
 endi summo bono, et non quiescet, donec il-
 lam obtineat. Concedo itaque antecedens, et
 nego consequentiam: nam sicut gratia ha-
 bitualis accipit a divina natura esse sanctita-
 tem, non autem esse formalem beatitu-
 dinem; ita idem dicendum est de unio-
 ne hypostatica. Hec quidem est maior
 et perfectior coniunctio cum Deo, quam est
 visio beata: hinc debet habere omnes per-
 fectiones, quae non postulent formaliter vi-
 talitatem. Atqui formalis beatitudo, non
 autem formalis sanctitas, postulat forma-
 liter vitalitatem: ergo.

¶ 52.

Oppones quidem. Et
 formaliter sanctificatur humanitas chris-
 ti, quo sanctificatur; atque in unionibus
 non sanctificatur ipsa unione tamquam
 forma, sed solum tamquam nexus: admo-
 dum, quo unione gratiae habitualis homo
 imitativè sanctificatur, non tamquam forma,

sed tamquam necesse, quoniam tota, et sola de-
 ficationis imitativae forma est ipsa gratia habi-
 tualis: ergo humanitas Christi non sanctifica-
 tur formaliter unione hypostatica tamquam
 forma. — Oppone secundo: sanctitas forma-
 lis creaturae est Deitas participata: vel hypos-
 taticè, vel imitativè per gratiam habitualem;
 vel intentionaliter per visionem Dei. vel af-
 fectivè per perfectum Dei amorem. Atque
 unio hypostatica non est Deitas physice par-
 ticipata, neque imitativè; neque intentiona-
 liter, neque affectivè: ergo non est formalis
 sanctitas creaturae, ac proinde non sancti-
 ficat Christi humanitatem. — Oppone tertio:
 In vi unionis hypostaticae humanitas Christi
 sanctificatur infinite; sed unio ratione sui
 non potest communicare infinitum quid
 humanitati, sed solum ratione terminum: ergo
 humanitas sanctificatur non ratione unio-
 nis, sed ratione terminum: ergo unio hypostatica
 sanctificat solum ut quod.

~~53.~~ 53.

Ad primum, dis-

tinguo maiorem: eo formaliter sanctificatur
 humanitas Christi, quo deificatur, tum per
 physicam, tum per theologiam Deitatis perfec-
 tionem, concedo: quo deificatur tantum per

22. C. 1.

hanc participationem Deitatis, nego ma-
iorem. Distinguo similitudinem, et
nego consequentiam. Insuper est: unione hy-
postatica tantum ut quo deificatur huma-
nitas per physicam participationem: est enim
precise nexus, quo utraque natura divina,
et humana subsistit in unitate Personae. At
unione hypostatica deificatur, tamquam per
formam, humanitas per theologiam Dei-
tatis ~~affectionem~~ participationem: nam unio
hypostatica univocatur cum Deitate quoad
predicata, in quibus cum Deitate univocatur
gratia habitualis. Probatio adiuncta mino-
ris non urget; nam unio gratiae habitualis
est coniunctio ad participationem divinae
naturae, et physica participatio analogice
participationis divinae naturae; unio autem
hypostatica est coniunctio ad ipsam divinam
naturam, et huius participatio maior, et
perfectior, quam est ipsa gratia habitualis.
ergo ita. quod unio gratiae habitualis non
sit forma imitativae deificationis, et quod
unio hypostatica sit forma deificationis
per participationem theologiam Deitatis.
inconjuncta: unio gratiae habitualis est seipsa ~~con-~~
gibilis ~~incommensurabilis~~ cum peccato; sed non propterea

est forma sanctificans, ut docuit Bernal. Ratio: nam ea tantum inconiungibilitas cum peccato est propria formae sanctificantis, quae oritur ex coniunctione ad divinam naturam; talis non est inconiungibilitas cum peccato, quae convenit unioni gratiae habitualis: et e contrario talis est; quae convenit unioni hypostatice: ergo.

¶ 54. Ad secundum, nego absolute maiorem: neque enim continet adequatam divisionem sanctitatis. Ostenditur: nam cum dicitur, sanctitatem in una determinata specie esse Deitatem participatam imitativam, male hoc restringitur ad gratiam habituales; satis enim, superque probatum est, unionem hypostaticam esse Deitatem imitativam participatam, sive esse participationem imitativam naturae divinae. Itaque cum unio hypostatica sit physica participatio Deitatis, qua haec communicatur vere proprie humanitati, non est Deitas physice participata, sicut neque est sanctitas increata; est tamen Deitas imitativam participata, et Deitas creata, si licet ita loqui.

¶ 55. Ad tertium, diffinuo maiorem: in vi unionis hypostaticae humanitas Christi sanctificatur infinite, atque etiam

finitè, concedo: sanctificatur tantum infinitè,
 nego maiorem; et constat ad reliquum. In vi uni-
 onis sanctificatur humanitas sanctitate increa-
 ta infinitè infra Deum, et in genere sanctitatis
 participat; et id habetur à termino tamquam
 à forma, et ab unione tamquam à nexu,
 ut probatum est supra num. ~~30~~ At unione
 hypostatica sanctificatur finitè humanitas chry-
 sti: cum sit sanctitas creata identificans con-
 ceptum participationis divinæ naturæ per imi-
 tationem; et iste modus sit infra sanctificationem,
 quam per unionem præstat sanctitas increata.
 Si inferas: ergo unio hypostatica est summa sanc-
 titas creata; occurram sic: vel est possibile unio
 hypostatica, quæ magis, ac magis participet theolo-
 gicè de natura divinæ; vel non? Si hoc: con-
 cedo consequentiam. Si illud: nego consequentiam.
 Directè: cum non sit possibile melior habitio
 Veritatis, quam est unio hypostatica, nisi iden-
 titas, non graior concedere, neque esse possibi-
 lem meliorem theologicam participationem na-
 turæ divinæ, quam unio hypostatica. Si dicas,
 esse possibilem meliorem unionem, nempe ter-
 minatam ad naturam divinam immediatè,
 vel ad omnes divinas Personas, permutto esse
 meliorem unionem illam possibilem, et dico,

x

7.

inde nihil evinci. Ratio: quia adhuc stat non
esse possibilem maiorem sanctitatem creatam
humanitatis assumptae in unitate Personae.

56.

Regli-

cabus. Unus est quoddam habere: ergo non ha-
bet amabilitatem distinctam a Forma habita:
ergo unus hypostatica se ipsa non reddit amabi-
lem humanitatem; ac proinde non est formalis
sanctitas. Concesso antecedente, nego consequentiam:
non enim solum anima est amabilis, sed et a-
mabile est ipsum habere animam; quoniam loquens
dem est amabile, vivere in actu primo, seu esse
vivens. Ergo non solum Persona divina est ama-
bilis, sed et amabile est ipsum habere Personam
divinam; istud autem habere ipsa est anima
hypostatica. Instatur primo ex Epiphania: si unus
hypostatica propter connexionem cum Verbo est
sanctitas, propter connexionem cum humanitate
autem indigentia sanctitatis, et vacuitas sanctita-
tis; implicat, quod sit sanctitas ut quod, et quod
semel sit vacuitas sanctitatis. Instatur secundo
ex Antonio Perez: unus ex ratione unionis
est debilissima perfectio; cumque unus hypost-
atica sit summa in ratione unionis, ~~valde~~ nullius,
~~valde~~ autem minorum perfectionum: ac proinde in-
tra perfectionem habitus fidei, qui non est

sanctitas.

§ 51.

Ad primam instantiam. Proba-
similiter, unionem hypostaticam non esse sanctita-
tem ut quo: nam humanitas est indigentia,
et vacuitas sanctitatis, non solum ut quod, sed et
ut quo. Directe: unio hypostatica propter suam
conexiorem cum Verbo habet esse participatio-
nem naturae divinae; atque adeo esse formalem
sanctitatem; ab humanitate autem non habet
non esse participationem naturae divinae; ac proinde
sicut ab illa non habet esse sanctitatem, ita nec
esse indigentiam, et vacuitatem sanctitatis. Ad
secundam instantiam proba similiter, unionem
hypostaticam non esse substantialem, cum ha-
bitus fidei non sit substantialis: immo et non
supernaturalem; nam eo modo probabitur, uni-
onem hypostaticam esse imperfectiorem unionem
inter animam, et corpus. Directe: unio ex ratio-
ne modi est debilissima perfectionis, sive entis-
tatis, in quantum affect essentialem depen-
dentiam, et affixionem ad aliud; dependentiam,
et ~~affixionem~~ ^{affixionem} ista non admittit magis, et minus: unde
quod unio hypostatica sit summa in ratione
unionis, habetur ex affixione ad terminum sum-
mae perfectionis. Jam vero magnae, atque excelsae
perfectio non requirit essentialis affixio-

affixio

ad aliud: ergo unio hypostatica, quæ ex præci-
 pua ratione modi est debiliſſimæ entitatis, & præf-
 erentiæ tenuiſſimæ perfectionis, ex ratione talis
 modi dicit, ſicut perfectiones ſubſtantialitatis,
 ſupernaturalitatis, & alias, ſic etiam perfecti-
 onem gratiæ; quæ eſt ſupra genus, in quo ſunt
 habitus fidei, & habitus gratiæ habitualis. ~~Non~~
~~ergo illud genus, quod non habet habitum~~ ~~habitualem~~ ~~gratiæ~~ ~~habitualem~~; ſicut ſupra illud
 genus eſt ipſa divina perſona, cuius unio hy-
 poſtatica affixa eſſentialiter eſt. talis

Sectio 5 ~~Quæſtio~~

An humanitas Chriſti ſanc-
 tificetur per gratiam
 habitualem?

~~Ad~~ 58. Potuiſſe humanitatem aſſumi a verbo
 ſine gratia habituali ſanctificante; & abſque
 alijs donis ſupernaturalibus creatis, non du-
 bitatur, & hoc tantum volunt Paludanus, Du-
 randus, & Capreolus, dicentes, potuiſſe aſſu-
 mi in puris naturalibus: neque enim ne-
 gant, aſſumptionem ipſam eſſe donum ſu-
 pernaturaliſſimum, & gratiam omnium
 maximam. Antiqui aliqui Theologi, quos
 reſeſſu nominibus citat Paludanus in 3.,

diff. 13., quest. 2., iudicaverunt, in humanitate Christi non fuisse gratiam habituales, oppositam autem sententiam tenent omnes alij Theologi: quorum aliqui, ut Suarez, negant illam opinionem hereticam, aut erroneam dicunt; alij, ut Vazquez, illi affigunt temeritatis notam. Ad omnem censuram esse immunem eammodi sententiam, iudicat Ortega diff. 3., quest. 1.; immo esse conformem doctrinae Patrum, affirmat cum Waddingo.

~~48.~~ 59. Conclusio. Humanitas Christi

sanctificatur formaliter per gratiam habituales eiusdem speciei cum illa, quae omnibus iustis est communis. Probat ex autoritate: nam multa scripturae loca, quae sunt de sanctitate Christi explicant partes de sanctitate accidentali, quae ab ipso in homines dimanat, ut illud Ioann:

- 1. plenum gratiae, et veritatis; et illud Ista:
- 2. requiescet super eum spiritus Domini; et
- 3. que illud Apostoli: et vos unctionem habetis
- 4. a sancto. Athanasius Serm. 2. contra
- 5. Arianos, asserit, oleum spiritus accipi a Christo
- 6. et dari, Cyrillus Epistol. ad solitarios,
- 7. docet, in Christo duplicem fuisse unctionem.

- 22. Augustinus, 15. de Trinit. cap. 26. unxit eum
- 22. Deus dono gratiæ, quod visibili significatur
- 22. unguento, quo Baptizatus ungitur Ecclesia.
- 22. Bernardus hom. 2. super missis est, docet
- 22. Christum esse sanctum, et per Spiritus sancti
- 22. sanctificationem, et per Verbi assumptionem.

Tunc sic: in Christo est duplex sanctificatio, seu duplex unctio: ergo præter sanctitatem increatam est etiam sanctitas creata, distincta quidem à Verbi assumptione, ac proinde quæ sit gratia habitualis. Iterum: idem oleum spiritui, quod à Christo accipitur, datur à Christo hominibus; et illud idem donum gratiæ, quo unctus est Christus, significatur per sacramentum Baptismi. sed à Christo datur gratia habitualis sanctificans; et hæc est, quæ per sacramentum significatur: ergo hanc Christus accepit, et eadem fuit unctus.

¶ 60. Accedit ratio: nam gratia habitualis sanctificans est donum supernaturale excellentissimum; compatibile cum statu Viatorum, et comprehensibile; aptum quidem ad constituendam humanitatem sanctam: inferiori sanctitatis genere, sed quod non excluditur à sanctitate superioris generis, nempe à sanctitate

increated: ergo dono etiam gratiæ habitualis
 sanctificatur humanitas Christi, admodum,
 quo ipsius anima, et scientiam beatam, et
 scientiam infusam habuit, quibus eadem ob-
 iecta, tum in Verbo, tum in se ipsis cognovit.
 Desumitur hæc ratio ex Dico Thoma quest.

7, art. 1; nam quanto aliquod receptivum est pro-
 pinguis causæ influentis, tanto magis participat
 de illius influentia: sed propria influentia Ver-
 bi est gratia habitualis sanctificans, et humani-
 tas est receptiva illius, et Verbo maxime pro-
 pingua: ergo à Verbo accipit maximam vim
 gratiæ habitualis sanctificantis. Itaque ut docet
 Suarez diff. 18, sect. 1, humanitati Christi
 datum est donum gratiæ habitualis, ut haberet
 consummatam perfectionem extensivam sancti-
 tatis.

64. In primis. Patres docent, solam
 divinitatem esse unctionem humanitatis Chri-
 sti; Christum non externè sanctificari; non esse for-
 talem sanctitatis externam unctionem; non illi
 sanctitatem de foris accedere: ergo humanitas Chri-
 sti non sanctificatur gratia accidentali habitua-
 li. Consumatur: nam licet Patres docent, in Chri-
 sto esse duplicem unctionem, et per assumptionem
 Verbi, et per sanctificationem spiritus, aliud non

intendunt nisi quod formalis sanctificatio
per Verbum trinitum ut causa, Spiritu sanc-
to. Cuius specialiter attribuitur oratio in iuncti-
one. Rursus: dum docent Christum, et acci-
pere, et dare gratiam, et hanc ~~sanctificationem~~ ^{signifi-}
ca Baptismum, non loquuntur de eadem spe-
ciali gratia, sed de eadem genere: ergo
ex Patribus nihil est pro gratia habituali,
quae sanctificet humanitatem Christi.

62.

quo antecedens: Patres docent, solam Divi-
nitatem esse unctionem humanitatis Christi, qua
Christus unctus sit cum Deo, qui est super om-
nia, equalis Patri, parusque potentis, con-
do, solam Divinitatem esse unctionem in
omni genere, nego antecedens. Cetera, quae Pa-
tres addunt, eundem sensum habent: solum
enim intendunt, non fuisse spectandam unctionem
accidentariam (per gratiam habi-
tualem, aut per virtutis exercitationem)
ut Christus esset unctus, et sanctus. Haec
propositiones, quae colliguntur antecedens, desump-
ti sunt ex Origene, Cyrillo, Dionysio, Alexan-
drino, Nazianzeno, et Damasceno, quorum
testimonia refert Origenes, citatus: supra,
sed ex eisdem Patribus desumpta est dis-

22. 27. 2
tincto, quam dedimus. Ad confirmationem
negotiorumque partem assumptam: authori-
tatemque Patrum illarum pro nostra
sententia in suo nitore postuland, ut sicut
unctio per assumptionem Verbi est de sanc-
tificatione formale, ita de eadem sancti-
ficatione formale intelligatur, quæ facta
est per oleum, et sanctificationem spiritus;
et cum à Christo dicta sanctitas gratiæ ha-
bitualis, et hæc in sua specie significetur per
sacramentum Baptismi, hanc eandem gra-
tiam esse, quam Christus accepit, et quæ uni-
tus est, dicere debet: aliter, Patrum autori-
tates distorquebuntur à suo naturali, et
obvio sensu.

63. Oppone secundo. quando
forma superior continet eminenter inferi-
orem, et huius effectum, inferior superfluit;
ac proinde non coniungitur cum superiore;
sed in Christo sanctitas substantialis in-
creata (et proportionatè dicendum est idem
de substantiali sanctitate creata unionis hy-
potaticæ) est forma superior, et continet eminen-
ter gratiam habitualement, accidentalem, et huius
effectum: ergo hæc gratia in Christo superfluit.
Minor est certa; et maior constat: nam forma

superior continens eminenter inferiorem
et huius effectum gustat meliori modo, quod
quid gustare potest forma inferior.

64.

Respondent

aliqui, quique Thomistae. Requiritur in Christo
habitus gratiae, ut eius operationes sint merito-
uz; docet enim Angelicus hac quest. 7., a. 1.
ad 2: oportebat, ad hoc attingeret Deum per
actum fruitionis creum, qui quidem est non
possit nisi per gratiam: oportet ergo in eo (in
Christo) operationem humanam, et inde oportet
tunc in eo esse habituales gratiam, per quam
cuiusmodi operatio est perfecta contra: nam
ad condignificandas operationes Christi suf-
ficiat Persona Verbi, et sanctificatio humani-
tatis per sanctitatem increatam: ergo ad hunc
finem non requiritur gratia habituales. Ad
auctoritatem Divi Thomae: in prima parte
asseritur non loquitur de necessitate sim-
pliciter tali, qua requiratur gratia habitu-
alis ad fruitionis actum, sed ad summum
de necessitate secundum ordinem statutum,
et rebus consonum, ut notavit Caietanus;
in secunda autem parte loquitur de perfec-
tione operationis secundum consummatam
extensivam sanctitatem. Sed adhuc manet

argumentum insolubile: petitur namque
ex eo quod sanctitas habitualis, et eius effectus
contineantur eminenter in sanctitate
increata; ac proinde quod ad perfectionem,
et consummationem sanctitatis sit super-
flua gratia habitualis sanctificans.

65.

Ref.

pondent alij, quos inter Suarez, et Varquez.
Necessaria est in Christo gratia habitualis,
quia ad connaturalitatem operationum
supernaturalium requiruntur habitus super-
naturales; isti autem non existunt conna-
turaliter sine gratia sanctificante, quæ est
illorum radix. Contra: tota exigentia ha-
bituum supernaturalium ad gratiam habi-
tualem, tota que ratio, ut hæc sit illorum ra-
dix, desumitur ex hoc, quod ad potentias
supernaturales debeat præcedere status di-
vinus; iuxta doctrinam S. Patris Dionysij da-
tam num. 1. ~~sed~~ sed humanitas Christi per
Deitatem hypostaticè unitam habet meliorem
et perfectiorem statum illo divino, qui in nobis
est per gratiam habitualem: ergo per hoc
patet, quod humanitas sanctificetur
per Deitatem, in humanitate connaturali-
ter existente habitus supernaturales. Dices:

sanctitas increata potest esse radix, et princi-
 pium remotum, sed non proximum eorum
 habituum; neque enim passionibus possunt
 esse duplices principii, nam quae multis de-
 bentur, non sunt passionibus, sed accidentia
 communia. Contra: hoc negatur, quod ha-
 bitus supernaturales proprie sint passionibus
 gratiae habitualis: nam ideo huic debentur,
 quia per ipsam efficitur in anima divinus
 sanctitatis status, sed iste melius, et perfec-
 tius fit per Deitatem unitam hypostaticè
 humanitati: ergo.

66. Respondent alij cum Car-
 dinali de Lugo. Requiritur in Christo gratia
 habitualis sanctificans, ut intensio habituum
 infusorum sit ad illius mensuram, et non qu-
 re arbitraria Deo. ~~consequens~~ ^{Contra:} vel intensio gra-
 tiae habitualis concessae Christo habuit aliam
 quam mensuram; vel non? Si Primum: id
 quod fuit mensura gratiae, potuit esse mensu-
 ra habituum quoad ipsorum intensiorem.
 Si Secundum: sicut pro solo Deo arbitrio con-
 cessa est gratia habitualis in hac potius, quam
 in alia intensione, ita et de habitibus infusis
 dicendum erit. Occurrit: nulla mensura
 potuit precedere infusionem gratiae habitualis.

Solum enim procedit sanctitas increata
hypostaticè unita, et hæc maiorem, et maiorem
intensionem gratiæ habitualis potest men-
surare. Et contrariò: habitus infusus possumus
supponere determinatam mensuram, quæ alia
non est, nisi gratia habitualis; quæ propter
hæc supponi debet: ne parum philosophicè
ad Dei arbitrium recuratur pro determi-
nanda illorum intensione. Revertitur:
unio hypostatica postulat totam gratiam habi-
tualem, quæ humanitas Christi sit plenaria, et
ad cuius comparationem gratia omnium
creaturum grata sit: ergo est mensura gratiæ
quoad terminum paritatis: ergo et eodem
modo est mensura habituum supernatura-
lium. Quod autem Deus superexcedat
terminum illum, tum quoad intensionem
gratiæ, tum quoad intensionem habituum,
nihil absurdi habet.

67. Respondent alij,
quibuscumque Wadingus, et Bernal. Gratia
sanctificans identificatur cum habitu cha-
ritatis: cumque iste habitus debeat esse
in Christo, ut sit principium conatura-
te dilectionis Dei: inde est, quod debeat
esse in ipso habitus gratiæ sanctificantis.

contra: falso dictum, gratiam sanctifican-
tem identificari cum habitu charitatis: 8.
Sed enim iustificatio per infusionem gratiae,
et donorum; dona autem ista sunt fides,
spes, charitas: ut aperte docet Tridentinum
sess. 6, cap. 7. Ego non minus distingui-
tur a gratia sanctificante charitas, quam
distinguentur fides, et spes. Porro: habitus
Charitatis ex suo conceptu non est gratia
sanctificans; est enim precise potentia ad
actum dilectionis: ergo est possibilis habitus
Charitatis distinctus a gratia sanctifica-
te. Atque in Christo non requiritur habi-
tus Charitatis, ut eo sanctificetur, sed ut pos-
sit connaturaliter elicere actum dilectio-
nis: ergo in Christo est habitus charita-
tis; qui a gratia sanctificante dis-
tinguitur.

68. Respondeo iam ad argumen-
tum, negando absolute maiorem. Nota be-
ne: In homine non sunt tres animae pro to-
tidem vitæ gradibus, non quia anima
rationalis contineat eminenter animas
sensitivam, et vegetativam; sed quia in
ipsa anima rationali est formaliter ratio
animae tam sensitivae, tum vegetativae. Cogita

Incar. Cod. 24^s

animam. quæ rationalem: ad huius præsen-
tiam non superfluerent animæ, tamen sensi-
tiva, etiam vegetativa; quia nempe sine
istis vivens constitutum per animam ratio-
nalem, esset quidem eminenter sensitivum,
et vegetativum, sed non formaliter. Ad
probationem maiorem negatæ, dicendum:
cum forma superior non præstat forma-
liter, quid quid præstat forma inferior,
hec non superfluit; si nempe effectus for-
maliter præstus a forma inferiore habe-
at aliquam perfectionem, quæ non sit for-
maliter in effectu præsto a forma supe-
riore.

69. Ad rem nostram: gratia habitualis,
et eius effectus, continentur emmenter; sed non
formaliter in sanctitate increata Christi; est
enim virtutis creata, seu quidam formosa
forma, ut cum Augustino loquar, quem citavi-
num. ~~nam~~ Hæc forma non requiritur, ut hu-
manitas Christi sit sancta; neque item, ut sit
magis sancta: nam humanitas hypostatice
unita Verbo divino, quoniam perfusa esset gra-
tia habituali, non esset minus digna, ut am-
abiliter diligeretur a Deo: quod explicui
num. ~~nam~~ Effectus formalis gratiæ habitualis

x

8.

x

21.

dicat affectionem, quæ formaliter non continetur
in effectu formali præstito à sanctitate increa-
ta: nam illa specialis perfectio, quæ accedit
humanitati Christi per gratiam habituales
non continetur formaliter, sed pluri eminenter
in sanctitate increata communicata per hypof-
taticam unionem. Igitur ad præsentiam sanc-
tatis increate non superfluum in Christo gratia
habituali, sed requiritur, ut humanitas habe-
at formaliter illam perfectionem, quam solum
eminenter præhabet per unionem cum Verbo.

10.

Quæ-
ritur hic: quanta fuerit gratia habitualis
perfectio in humanitate Christi? Infinitam
simpliciter, et categorématique esse docent non pa-
uci, quibusdam Martacius, & Bernal. Alii
multi, quod si non repugnet infinitum catego-
rematicum, concedi de facto esset in Christo
gratia habitualis infinita; & ita censent Su-
arez, Varques, & Cardinalis delugo. Pauci
asserunt, etiam si sit possibile infinitum in actu,
esse tamen impossibile infinitam intensiorem
gratia habitualis, ac proinde eam infinita-
tem in Christo non esse; et sic docet Ortega.
Docuit ~~ex~~ philosophia, esse impossibile infi-
nitum categorematicum in numero, extensione

et intentione: Quod si esset possibilis infinita intensio gratie, talem de facto in Christo esse, dicerem: gratia enim debet esse proportionata dignitati personae. sed Christi dignitati non esset proportionata gratia, nisi esset infinita, et quanta maxima cogitari potest, cogitando illam maiorem, et maiorem sine termino: ergo gratia Christo concessa esset infinita. Propter eandem rationem, si posset a Deo simul conferri omnis gratia, concessa fuisset Christo: deberet enim tanta dari, quanta est possibilis; ut scilicet daretur proportionata dignitati personae.

Assertum.

11.

Christus habuit gratiam habituales sanctificantem ea plenitudine, quae maxima esse potest in hoc rerum ordine; immo habuit maximam gratiam sibi possibilem. sic docet Scotus, Marsilius, Caietanus, et multi alij, quibus adhuc Ortega citat. diff. 3., quest. 3., certam. 2. Probatur ex scripturis, maxime

- 11. ex illo Joannis, plenum gratiae, et veritatis; et de
- 11. plenitudine eius omnes accepimus, et gratiam
- 11. pro gratia; quia lex per Moysen data est,
- 11. gratia, et veritas per Iesum Christum facta
- 11. est. Hec Patres intelligunt de gratia habituali

sancificante, ut probatum est supra numero
 Ergo in Christo fuit gratiæ ipsius plenitu-
 do. Quod autem sit maxima, quæ esse potest
 in hoc rerum ordine, probatur nam excedat
 omnem gratiam, quam habent iuxta divi-
 nę providentię statuta leges, tum homines,
 tum Angeli, non solum singuli diversim,
 sed et omnes collectivè; quod ex Patribus
 deducitur aptissime. Pro omnibus audiat
 Divus Cyrillus l. 1. in Ioann., cap. 17. sicut
 Filius accipit à Patre totam hereditatem;
 servus autem munera quædam; ita Christus
 totam gratiæ substantiam, reliquæ particu-
 las. Hinc apparet sensus, quo de aliquibus
 scriptura dicit, habuisse gratiæ plenitudinem;
 nimirum, habuisse divinam gratiam, et non
 infra dignitatem muneris, ad quod desti-
 nati fuerunt. Atque aliorum. Iustorum dig-
 nitas est infinite infra dignitatem hominis
 Dei: ergo plenitudo gratiæ in alijs, non est sim-
 pliciter plenitudo, sed gutta, et particula
 comparata ad plenitudinem gratiæ in Chri-
 sto quæ est integra, et universa gratia. To-
 tus discursus desumptus est ex Divo Chrysos-
 tomo, in Psal. 22. ad illa Verba: diffusa est
 gratia in labijs tuis.

Phil., C. 1.
72.

Sed vero quod Christus habuerit maximam gratiam sibi possibilem; suadet: nam gratia Christi attigit summam sui mensuram, non istam pertigisset, si gratia in Christo posset esse maior, etiam attenta potentia obedientia humanitatis, et absoluta Dei potentia: ergo habuit gratiam, quam maximam habere potuit. Maior est Divi Thomae quest. 7, a. 11. et a. 12 ad 2. At, inquit, Angelicus quest. 29 de verit., a. 3. ad 3. docet: expleri non potest capacitas animae Christi respectu gratiae. Contra: non est sensus, quod non habuerit aliquam gratiam, quam potest habere: aliter, non pertigisset gratia habita summam sui mensuram; sed est sensus, quod gratia habita non aequat capacitatem moralem, seu dignitatem ex unione ad Verbum: nam haec dignitas est infinita, gratia possibilis Christo est finita, et infinitum per finitum non expleri. Probatur a ratione idem assumptum: non est maior obedientialis capacitas humanitatis ad gratiam, quam dignitas, et proportio adveniens ex unione hypostatice; sed omne donum concessum est humanitati Christi iuxta mensuram dignitatis et proportionis, quae humanitati accessit per unionem hypostaticam (nisi sit incom-

possibilitas cum officio Responsoris, & similium)
 ergo tanta gratia concessa est Christo, quanta in
 ipso potest esse secundum potentiam obedientia-
 lem: ergo Christus habuit maximam gratiam
 non possibilem.

73.

(Dices. Capacitas obedientialis
 est ad gratiam sine categoriematicè infinitam;
 hec autem haberi tota simul non potest: ergo.
 Nego maiorem. neque enim est, unde probetur.
 In ente finito capacitas ad perfectionem ma-
 iorem, & maiorem sine fine in ea linea, in
 qua potest habere perfectionum simplicitatem,
 & perfectionis augmentum. sed capacitas
 obedientialis non est agnoscenda sine fundamen-
 to: ergo. — Insuper: est fundamentum, ne possit
 infinitas exhausta, qualiter exhausta,
 si posita determinata intensio gratiæ non
 possit illam augere in eodem subiecto: ergo.
 Nego assumptum: sicut enim non exhaustatur
 virtus generativa divina, quæ est in Patre;
 per hoc, quod generat Filium unicum; ita
 neque exhaustatur infinitas per hoc, quod
 in uno subiecto ponat omnem gratiam, quam
 in ipso potest ponere. sed quoniam illud sub-
 iectum adhuc infinite distat à Deo, adhuc
 est possibile aliud subiectum, in quo ponat

maiorum gratia intensior. Ratio: nam ju-
 17. per omnia, quae Deus fecit, adhuc potest alia dispo-
 18. nuntia facere, et novas species, et nova genera;
 19. quia nunquam id quod factum est facientis
 20. virtutem adaequare potest. Docet Angelicus t.
 parte, quest. 25, ar. 6. Ista est ratio, cur Omnis
 potentia exhausta non potest, et hinc ad-
 mittere Christum non habuisse summam
 gratiam absolute possibilem, sed tantum
 summam sibi possibilem.

21. Replicabitur. Gra-
 tia, quae augeri non possit, non est possibilis.
 gratia enim est semen gratiae per opera meri-
 toria et contra naturam servum est, quod
 non possit producere aliud simile. sed si
 in Christo esset maxima gratia sibi possibilis,
 ea non posset augeri: ergo. Nego maiorem; cu-
 jus probatio non urget: nam gratia est se-
 men gratiae, quando non pervenit ad ter-
 minum intensioris: quem si pertingat,
 dignificat opera meritoria ad alia premia,
 quibus a Deo compensari possunt. Semina-
 sunt ad generationem: generatio autem
 ad ulteriorem propagationem naturae:
 unde non est paritas ad gratiam. — Insis-
 tes. Gradus gratiae, qui sunt in pueris crea-

tuū, non sunt in Christo: ergo non habuit ma-
ximam gratiam sibi possibilem. Negant ali-
qui consequentiam: asserunt enim gratiam
intendi per gradus heterogeneos, cumque in
Christo sint gradus gratiæ quantes interve-
nientem gratiæ, quæ est in alijs: hinc conclu-
dunt, quod non esset intensius maior
gratia Christi, etiam si haberet simul om-
nes gradus gratiæ, quæ sunt in quavis cre-
aturâ. Difficilis solutio hæc propter sup-
positam heterogeneitatem graduum, per
quos intenditur gratia. Melius negatur con-
sequentia; quia humanitas Christi simul
cum gradibus gratiæ, quos habet, non potest
habere illos, qui sunt in quavis creaturâ: cum
gratia, quam habet, pertingat summam sui
mensuram: ut dictum est ex Angelico. Ad
de potest: humanitas Christi habet totam
gratiam sibi possibilem, quæ sit compatibilis
cum ipsius officijs; cum autem unum ex
ijs officijs sit hominum iustificatio, non po-
test habere illos gradus gradus, quibus homi-
nes iustificantur. Conf.

15. Conjectarium primum. Chri-
tus in primo sui conceptionis instanti ha-
buit totam gratiam sibi possibilem, et sic non

fuit aucta in toto vitæ decursu. Ratio: nam
 debuit habere ab initio totum quod dece^{re} hu-
 manitatem à verbo assumptam, sed illam
 dece^{re} plenitudo gratiæ, quæ attingat sum-
 mam sui mensuram; ac proinde, quæ sit
 maxima Christo possibilis: ergo. Dicit Aug-
 11. tina, quod quæ Iesus crescebat sapientia,
 11. et gratia; sensus tamen est, non de augmen-
 to gratiæ in se ipsa, sed in ostensione, et ma-
 nifestatione sua. Certum est, quod actus su-
 perni liberi contraturaliter à gratia præ-
 habita dignificatur ad augmentum gratiæ;
 sed hoc intelligitur, quando gratia præ-
 habita non attingit summam mensuram,
 cuius capax est subiectum: ut paulo an-
 te notabam. Atque in Christo gratia præ-
 habita ad actus meritorios, et ipsi collata
 secundum dignitatem hypostaticæ unionis, at-
 tingebat summam sui mensuram: ergo.

16. Con-
 jectarium secundum. In Christo gratia car-
 itatis non distinguitur à gratia personali.
 Explicatione probatur: nam gratia unionis,
 et gratia habitualis, quatenus per ipsam sanc-
 tificatur humanitas, sunt ipsa sanctitas
 personalis Christi. sed utraque hæc gratia

et per hanc gratiam, quod dicitur in libro, et est gratia
 haec capitis: quoniam Christus merita communicat
 gratiam alii transfundendam: haec hanc effi-
 causam habent merita Christi ad utramque gra-
 tiam: ergo. Dicitur minor: nam operationes
 Christi ad unionem hypostaticam habent valorem,
 et conditionem promerendi alii transfu-
 sionem gratiae; a gratia habitualem habet huma-
 nitas Christi transfundere gratiam, quam alii
 promeretur: in hac enim gratia est simili-
 tudo capitis cum membris, quae similitudo
 requiritur, ut gratia sit transfusa. Non
 nego, quod ad gratiam capitis, quae coniu-
 gi debeat cum effectui transfusionis requi-
 ratur divina ordinatio, et acceptatio; sed
 tamen proportioni est proportio, et dig-
 nitas, ut merita Christi ordinentur,
 et acceptentur a Deo. Nec nego, quod Chri-
 stus per solam gratiam unionis possit
 condigne mereri alii infusione gratiae;
 sed dico, quod gratia capitis, prout se
 extendit ad transfusionem, postulat si-
 militudinem cum membris quoad eun-
 dem usque communionem, et vitalis
 suae participationem. ~ ~ ~ ~ ~

De Chryſti Domini impeccabilitate.

ſectio V.

Difficultas proponitur, et
reſolvitur.

- N. 1. Certum de fide eſt. in Chryſto nullum
unquam fuiſſe peccatum, ſive originale,
ſive actuale, ſive grave, ſive leve. Conſtat
ex ſcripturis. De negatione originalis pec-
cati illud eſt, Luc. 7. quod ex te natus
ſanctum, vocabitur Filius Dei. De negatio-
ne actualis peccati eſt illud ad Hebr. 7.
oportebat, ut nobis eſſet Pontifex ſanctus,
innocens, impollutus, ſegregatus a peccato-
ribus, et excellens ceteris factus. Conſtat hoc
ipſum ex Concilijs, Ephefino, Lateranenſi,
et alijs, in quibus definiuntur hec dogmata.
Primum Chryſtus obtulit ſacriſtium pro
noſtris peccatis; non pro ſuis; quia illa non
habuit. Secundum: Verbum aſſumpſit
naturales, et irreprehensibiles defectus cor-
poris, non vero culpabiles defectus animę.
Rationes convincentes ſunt. Prima: finis
Incarnationis fuit deſtructio peccati; ad
hunc autem finem oportebat, ut Redemptor

ipse immaculatus: ut dictum est ex h. 70. to-
 li. secunda: finis quoque incarnationis fuit
 vera, et supernaturalis doctrina peccati
 contraria, quam hominibus Redemptionem
 tum verbo, tum exemplo persuadeat.
 11 Ideo Christus Dominus sic promissus: quis
 11 ex vobis arguet me de peccato? et inde
 11 conclusit: si veritatem dico vobis, quare
 11 non creditis mihi? Quae contra fidei
 dogma opponebant. Arius, et antiqui
 haeretici, quos imitatur Lutherus, et Calvinus
 sunt, refutatione non indigent. Vixit po-
 test utique diff. 64. cap. 1.

2. Non dubi-
 tatur, humanitatem Christi esse remotam,
 et radicaliter peccabilem; hoc est: sibi ~~non~~ ^{missa}
~~missa~~ posset proximè peccare. Ratio; nam
 est eiusdem rationis cum humanitate nos-
 tra, quae de se est peccabilis. Adde: neque
 est possibilis creatura impeccabilis ex se, et
 11 ab intrinseco; cum ideo creaturae deficiere
 11 possunt peccando; quia ex nihilo conditae
 11 sunt. Inquit Divus Fulgentius l. 3. de
 fide ad Petrum. Nec dubitatur, in Christo
 non potuisse esse peccatum secundum legem
 ordinariam: tum quia secundum hanc legem

non potuit non habere plenitudinem gratiæ,
 & visionem beatam; tum quia constat de lege
 Dei non permittendi humanitati Christi ul-
 lum peccatum, gratia autem, visio beata,
 & non permisso peccati sic debentur huma-
 nitati ratione unionis hypostaticæ; at per
 potentiam ordinariam illi denegari
 non potuerunt.

3. Difficultas est: an Chri-
 stus in quantum homo sit essentialiter
 impeccabilis in vi unionis hypostaticæ?
 Illo modo: an humanitas unita verbo divino
 reddatur proxime impeccabilis ratione unionis
 hypostaticæ, etiam si nullum aliud donum ha-
 beat, quod separabile ab unione supponatur?

Negativam sententiam tenent Marsilius,
 Durandus, & Augustinus ex omni antiquitate Scotus, quem sequi-
 untur discipuli communiter apud Mastrium
 dist. 2. quest. 2. art. 1. Affirmativam sen-
 tentiam tenent Thomistæ, & Nominales cum
 Angelico, & Seraphico; non nullique eo pro-
 grediuntur, ut oppositam sententiam male
 tractent, quasi censuram dignam: eam tamen
 cum honore dimittendam, & impugnandam
 censeo. Videatur Raynand. l. 2. sect. 2. n.
 358.

2. *Conclusio prima.* Humanitas Christi
ex vi unionis hypostaticae est impeccabilis con-
sequenter; hoc est: implicat, quod humanitas Christi
habeat potentiam, potestatem ad coniungen-
dum peccatum cum unione hypostatica. Pro-
batur ab auctoritate Patrum: docent omnes,
Christum habuisse voluntatem humanam
impeccabilem; quae sunt expressa verba synodi
6 general., act. 8. Ergo saltem humanitas
Christi habet impossibilitatem consequentem
peccandi. Quod autem haec impeccabilitas sit
formaliter ex vi unionis, docent Patres; pro
quibus sufficit Divus Athanasius, quem
refert citata Synodus. Agit contra Appol-
linarem, negantem, verbum assumpsisse
animam, et voluntatem humanam; quia ali-
ter Christus esset capax peccandi; hanc se-
quelam, ut neget, non recurrit ad visionem
beatam, aut ad aliud donum accidenta-
le; sed ad unionem, et concludit: nihil esse
emendandum; quia per ipsam assumptionem
illa voluntas impeccabilis facta est. Quod
vero impeccabilitas eadem sit essentialis,
sive de potentia absoluta, suadet ex Patribus;
quorum sensum communem legitur
Divus Hilarius lib. 10. de Trinitate, per haec

Q. 2, C. 2. —
" verba. Homo Christus Iesus, et in veritate nati-
" vitatis est, dum homo est, et non est in pro-
" prietate peccati, dum Christus est .... et qui
" Christus est, non potuit amittere, quod Christus est.
Ergo tam impossibile est, quod Christus peccet,
quam est impossibile, Christum non esse Chri-
stum; hoc autem est impossibile essentialiter:
ergo.

5. Ratio non facile probatur effica-
citer conclusio. Recurrunt non pauci, presen-
tim Thomistae, ad communicationem idiomatum:
cum enim actiones sint suppositivae, si hu-
manitas Christi peccaret; Christus peccaret, in-
deque per communicationem idiomatum dice-
retur, quod Deus peccaret. Hoc autem ex
ipsi terminis repugnant est: ergo repugnat, quod
Christi humanitas peccet, dum est Christi hu-
manitas, sive in sensu composito unionis
ad Verbum. Dices ex Masilio: in eo casu sola
humanitas peccaret, non Christus: unde per
communicationem idiomatum non diceretur
Deum peccare. Contra: vel loqueris de casu,
in quo humanitas per peccatum amitteret uni-
onem; vel de casu, in quo illam non amitteret?
Primum non est ad rem: nam modo agimus
de peccato in sensu composito unionis. Recurram:

coincide in *Hydromyrum*: conceditur nam-
 que illam operationem non fore huius hominis
 Dei: quod est in Christo dividere supposita. Rur-
 sus: si quis negas, Christum peccare in casu hu-
 manitatis peccantis; nulla peccatione repugnat
 Deo: ergo vel quia repugnat Deo in humani-
 tate assumpta. Si Primum: dices similiter, Deo in se
 Christum non esse passum, aut mortuum; cum ipso; vel
 passio, et mors repugnent Deo in se ipso. quia
 Si Secundum: ergo peccatum repugnat hu-
 manitati unitæ Deo; quod est, repugnare hu-
 manitati in sensu composito unitis.

6. Respon-
 debi ex Durando: sicut non est inconveniens
 dicere per communicationem idiomatum
 quod Deus moritur, nempe in natura assum-
 pta; ita nec esset inconveniens dicere, peccan-
 te humanitate Christi, quod Deus peccaret.
 Revertitur: nam hæc solutio plures aures offer-
 dit sua duritate; quæ non minuitur exem-
 plo adducto. Ratio; quidquid de Deo per
 communicationem idiomatum dicitur, à
 Deo assumitur, approbatur, atque diffinitur;
 evahitur enim ad consortium Divinitatis
 in eodem supposito. Non est malum genus,
 quod simpliciter amari potest, ac proinde

potest, a Deo approbatur, assumitur, atque deservitur.
 Et contrarium: peccatum est malum simpliciter,
 ac per consequens neque approbatur, assumitur,
 aut deservitur, potest. Ergo sicut bene, et conve-
 nienter dicitur, Deus moratur; sic sine im-
 plicatione dicitur non potest, Deus peccat.

Ut
 probent conclusionem, recurrunt alij ad obli-
 gationem, qua verbum divinum tenetur hu-
 manitatem assumptam regere; ita ut si hu-
 manitas peccaret, eius peccatum tribuen-
 dum foret Verbo: sicut peccatum Filij tri-
 buitur Patri potenti, et nolenti illud impe-
 dire. Hanc rationem non pauci Thomistae
 cum Paludano, et aliqui ex Hostatibus
 cum Suarez approbant, ut efficacem. Ar-
 guitur sic: quando duae voluntates sunt in
 eodem supposito conjunctae, et superior po-
 test, ac tenetur peccatum inferioris impe-
 dire, huius peccatum in illam refunditur.
 Constat ex terminis, et declaratur exem-
 plo: nam in homine sunt appetitus superior,
 et inferior; superior tenetur inferiorem, cum
 potest, moderari: ideo quae si appetitus superior
 non impedit, non potest, deordinationem
 inferioris, hae appetitus superioris tribuitur.

Verum est, quod uterque appetitus est, non solum
eiusdem suppositi, sed et eiusdem naturae; in exem-
plo tamen non queritur omnimoda similitudo.
Neque apta ad rem Dissimilitudo ex eo desumitur
quod uterque appetitus sit eiusdem natu-
rae. Sublimo: sed in Christo voluntas divina
et humana sic coniunctae sunt in eodem suppo-
sito, ut divina possit, et teneatur peccatum vo-
luntatis humanae impedire: ergo si humana vo-
luntas peccaret, peccatum referretur in di-
vinam: ergo Deus peccaret non solum per
communicationem instrumentum, sed et proprie,
et formaliter, quod implicatorium est.

8. Proba-
tur minor: nam hoc ipsum, quod humanitas
sit hypostatice unita Verbo, est organum, et
instrumentum coniunctum Divinitatis; inde
que voluntas divina tenetur regere volunta-
tem humanam, et eius peccatum impedire.
Hanc doctrinam, quae insinuat a Patribus,
et praecipue a Beato Anastasio in Dial. cap.
2., optime explicat Angelicus in 3. dist. 12.
quest. 2., a. 1. docens, Christum peccare non
posse; quia anima, et corpus eius fuerunt,
quasi ~~organum~~ ^x Divinitatis, et Divinitas regeret orga-
nismam, et anima corpus. Confirmatur Num

22. C. 2.

- ex hac patet clara ratione. Divi Iohannis in An-
chorato, longe potest medium: Si Christus supernè
((secundum divinitatem)) est perfectus, et verax,
etiam infernè (secundum humanitatem) quod si
infernè imperfectus esset, etiam supernè: ergo pec-
catum humanitatis adundaret in Deum; ac
proinde Verbum teneret impedire peccatum
humanitatis. Confirmatur ulterius: nam sum-
ma sanctitas Verbi teneret accere peccatum, à
natura, quæ sua ipsius Verbi est; sed humanitas
hypostatice unita Verbo sua ipsius Verbi natura
est: ergo Verbum teneret accere peccatum ab hu-
manitate sibi hypostatice unita. (Dyckius
desumptus ex Tertulliano lib. de carne Christi,
sibi obicit; si nostram induit carnem peccatam
fuit caro Christi: et sic respondet; nostram indu-
it, suam fecit, et suam faciens non peccatam
efficit.

9. Non carent robore probationes datæ,
sed urgenti probata conclusio, ex infinita sanc-
titate, quæ humanitati accedit per unionem
ad Verbum: et hunc probationem acquiescent non
pauli cum Vazquez. Igitur sanctitas ex con-
ceptu sanctitatis pugnat formaliter cum pec-
cato: ergo quo maior, et perfectior est sanctitas,
eo magis, et fortius pugnat formaliter

cum peccato. sed humanitati hypostatice u-
nūq̃ Verbo inest summa, et infinita sanctitas:
ergo ubi hęc primum inest humanitati effi-
cacissimē, et insuperabiliter gignatur cum
peccato: ergo sanctitas summa, et infinita ||
scum in humanitate peccatum non patitur:
sed hoc est, humanitatem Christi ex vi unio-
nis ad Verbum esse impeccabilem consequen-
tem: ideo.

10. facta probatio desumitur ex
Patribus; quique omnes Gręci, et Latini inde
probant Christi impeccabilitatem, quoniam
Christus est Deus: ex quo fit increata sanctita-
te humanitatem Christi factam esse impecca-
bilem. Testimonium Patrum habes apud Pe-
tronium lib. 9. cap. 10., a num. 6. Audiat
Dñs Cyrillus Alexandrinus in Joannem

- 11 lib. 1: divinę nature proprium est in bono sta-
- 11 tilem, ac defixam esse; hoc autem etiam de
- 11 Christo igo vere dicitur: nam et h. secundum
- 11 carnem genitus est a sancta Virgine, Qui na-
- 11 tura, et procedens a Deo Verbum: idem tamen
- 11 ex utero exat, et ante uterum, vel potius ante
- 11 omne seculum. Sanctus, ut potē Deus. sub-
- 11 at, de Christo, quia est Deus, non alio modo
- 11 esse impeccabilem, dicit, quam ut signis de luce

Juan. Cap. 25.

Q. 2. 22.

21 affirmat, eam ^{rem} ~~non~~ ^{esse} tenebras: non enim
sustinet, se non esse lucem. In insuperabilem
oppositionem Deitatis sanctificantis humani-
tatem Christi cum humanitatis peccato.

W.

Conclu-

to secunda. Humanitas Christi ex vi unio-
nis hypostaticæ est impeccabilis antecedenter;
hoc est: implicat, quod humanitas Christi ha-
beat proximam potestatem ad dividendum
se ab unione hypostatica per peccatum. Pro-
batur ab autoritate: nam Patres absolute do-
cent, Christum, quia homo ~~est~~ ^{est} impeccabilem
esse; id non bene docuissent, si Christus, quia ho-
mo est, posset antecedenter peccare; peccato
dissolutive unionis hypostaticæ: ergo non potest
antecedenter eo modo peccare; ac proinde
implicat, quod humanitas Christi habeat
proximam potestatem ad ~~individendum~~ ^{dividendum} se ab
unione hypostatica per peccatum. Ostenditur
minor: non bene dicitur, quod homo iustus
sit simpliciter impeccabilis; nam et si non
posset coniungi cum gratia sanctificante
peccatum, potest tamen per peccatum se divi-
dere à gratia sanctificante. Sed si Christus, quia
homo est, posset antecedenter peccare peccato
dissolutive unionis hypostaticæ, posset per peccatum

x
est,

x
divi-
dendum

seduendi ab unione hypostatice: ergo de
 Christo, quare est homo, non bene locutus sunt Pa-
 tres Apostolica.

12.

Quatione probatur conclu-

sio sequentibus stabilitis. proutatis. Primum:

ex requisitis ad operandum alia se tenent
 ex parte actus primi; alia ex parte actus se-
 cundi: quorum exemplum est auxilium gra-
 tiae, quod se tenet ex parte actus primi ad
 operationem salutarem; posteriorum exem-
 plum est caritativa forma opposita veniens ex
 parte actus secundi. Requisita priorum ge-
 neris debent positive supponi ex parte
 actus primi: sunt enim causa operatio-
 nis; requisita autem posteriorum generis
 non debent presupponi: nam sunt operatio-
 nis effectus. Secundum: potentia libera
 dicta essentialiter ~~positivam~~ positivam in-
 differentiam: ac proinde positive excludit
 ex parte actus primi omne principium de-
 terminans operationem ~~non~~ operationem. + pra
 tunc ad conceptum potentiae liberae non suf-
 ficit praescriptio a principio determinante
 ex parte actus primi, sed omnino requiritur
 exclusio principii positiva exclusio.
 Tertium: ad expeditionem libertatem in hoc

instanti attendenda omnino est determinatio,
 que erat in instanti precedente; quod si in an-
 tecedente erat determinatio in parte actus pri-
 mi, in sequenti instanti se non potest expectare
 libertas, nisi ex parte actus primi intelligatur
 positiva ablatio illius determinationis. No-
 te: quia positiva libertas dicitur positiva in
 indifferentiam; positiva autem in indifferentiam dicitur
 positivam cautelam determinationis ex
 parte actus primi: qua propterea si hec deter-
 minatio erat in instanti antecedente, nequa-
 in instanti sequenti. Et si positiva libertas,
 quoniam sit positive ablata illa determina-
 tio.

13. Tunc sic: id, quod in instanti preceden-
 te erat positive determinatum ad non peccan-
 dum, non potest esse liberum in instanti se-
 quenti ad peccandum, nisi ex parte actus pri-
 mi proxime intelligatur positiva cautela
 illius, quod in instanti precedente determina-
 bat prout. Negatio descendit legitime ex
 prenotatis: nam libertas ad peccandum est
 positiva indifferentia; hec autem dicitur posi-
 tivam exclusionem principis prout deter-
 minantis ad non peccandum; positiva enim
 indifferentia, et prout determinatio sunt

conceptus contra dictum oppositum. Proinde
et ex propositione sumo: sed unio hypostatica
in instanti antecedente habita determinat
regem humanitatem Christi ad non peccan-
dum: ergo humanitas Christi in hoc instanti
sequenti non potest esse libera ad peccandum
nisi ex parte actus primi proximi intelligatur
positiva cautio unionis hypostaticae: ergo hu-
manitas Christi nequit peccare faciendo pec-
ccatum secundum divinum ab unionem. Constat
huc consequentia: nam ipsa libertas ad peccan-
dum involvit propter ad peccandum cau-
tam unionis; ac proinde sensus divisus ab uni-
one non potest esse peccati effectus. Quare
pendet ex minore, et huc.

12. Probari potest ex
nova adducta ratione de obligatione Verbi di-
vini ad non permittendum peccatum huma-
nitatis: nam quod humanitas sit propria
Dei, ac sit facta Verbi, est propria huma-
nitatis determinatio ad non peccandum: est enim
titulus conjunctionis, quo tenetur Verbum re-
gere humanitatem, et illius peccatum impe-
dire: ergo humanitatem Christi determina-
bat regere ad non peccandum unio hypo-
statica habita in instanti antecedente. Ex-

DR. CR.

catur ex Angelico dicto supra: organum
Divinitatis est prout determinatum ad non
peccandum: ergo prius est quod humanitas
non sit organum Divinitatis, quam quod sit
libera, indifferens, et potens proxime peccare.
Sed humanitas ratione unionis hypostaticae
est organum Divinitatis: ergo prius est quod
sit divisio ab unionis hypostaticae, quam quod
humanitas sit libera ad peccandum: Vagetur:
Verbum non potest germinare peccatum, nisi
humanitati non sit: ergo prius est, quod hu-
manitas, dimissa unionis, non sit sua Verbi,
quam quod humanitas possit peccare; ac pro-
inde non potest per peccatum se dividere
ab unionis.

Probatur urgentius eadem mo-
do argumentis, cum supra adhefimus, desum-
pto ex sanctitate increata communicata hu-
manitati per unionem hypostaticam. Scitur
humanitati Christi ex vi unionis communi-
catur sanctitas increata, qua summe infra
Deum illa sanctificatur, modoque specialio-
re, et eminentiore, quam iustos sanctificat
gratia habitualis: ergo humanitas Christi ex
vi unionis caret indifferentia quoad speciem
ad beneoperandum, siue est determinata

ex parte actus primi ad bene quoad speciem
operandum: ergo est impotens ad operationem
necessariam, quae se dicitur ab unione hy-
pothetica. Neque consequentia est bona ex pre-
cedente; et ista probatur: nam specialis forma-
lis effectus, quem sanctitas increata per unio-
nem communicat ~~humanitati~~, est cuiusmodi deter-
minatio ex parte actus primi quoad speciem
ad bene operandum.

+ humanitati,

16 Assumptum probatur
revelata Divi Augustini autoritate, libro
de correctione, et gratia, cap. 11. Neque me-
tuendum erat, ne isto ineffabili modo in uni-
tatem personae a Verbo divino humana na-
tura suscepta per liberum voluntatis pecca-
ret arbitrium: cum ipsa susceptio talis esset,
ut natura homines ita suscepta nullum in
se motum malae voluntatis admitteret. Ergo
ex vitali susceptionis natura humana deter-
minata est ad non admitterendum motum
malae voluntatis; quod est ipse determinatam
quoad speciem ad bene operandum. Ergo
ista determinatio est illi formali specialis
effectus, quem ex vi unionis praestat huma-
nitati sanctitas increata. Probatur a ratio-
ne idem assumptum: nam sanctitas est ~~divina~~

Ob. 2. C. 2.

participatio. diuinę naturę, eidemque coniunctio: ergo quo maior sit sanctitas, eam maior naturę diuinę participatio, et cum ipsa coniunctio: ergo quo maior sit sanctitas, glorie, et perfectiores effectus formales communicabunt subiecto, ratione quorum magis, et perfectius participet naturam diuinam, et eidem coniungatur. Atque natura diuina humanitati hypostaticę communicata illam sanctificat maiori, et excellentiori modo, quo infra Deum potest sanctificari: ergo natura diuina hypostaticę unita præstat humanitati formales effectus, per quos maiori, et excellentiori modo infra Deum participet naturam diuinam, eidemque coniungatur. Cum itaque Deus sit natura sua summę amabilis, ipsi debeatur summa beatitudo, habeatque que non solum inclinationem, et facilitatem, sed etiam determinationem ex parte actus primæ quoad speciem ad bene operandum; sequitur: quod sanctitas increata, ut sanctificans humanitatem summę infra Deum, non solum ipsam reddat amabilem, sed etiam beatitudinis, inclinationem, et facilitatem ad bene operandum, sed etiam determinationem ex parte actus primæ quoad speciem ad operandum bene.

17. Ceterum probationem optimè exple-
at Angelicus in 3. distinctione 12., quest. 2., art.
1. hoc discursu. Christus, ut viator ratione unio-
nis datus est inducem, et directorem hominum;
in quolibet autem genere oportet, primum re-
gulam torqueri non posse. ... Ideo ipse Christus
tantam gratie plenitudinem habuit, ut etiam
inquantum viator peccare non posset. Ergo Chri-
sti ratione unionis est prima regula, quæ prout
talis detorqueri non potest ad peccatum: ergo
unio prout determinat Christum quoad spe-
ciem ad bene operandum, sicut Deus quia est
per essentiam prima regula, per essentiam
habet eummodi determinationem.

18. Dicta con-
firmantur: nam possibile est forma sancti-
ficans tantæ perfectionis, ut non solum pugnet
essentialiter cum peccato, sed etiam cum po-
tentia proxima peccandi in sensu diuino fa-
ciendo per peccatum; possibile quoque est donum
supernaturale, quo Deus voluntatem crea-
tam de se labilem firmet in bono, quod
donum voluntatem determinet ad unum
solum genus, nempe ad moraliter bonum,
ita ut in malum non possit. Ergo talis ag-
noscenda est unio hypostatica, qua humanitas

Christi reddatur sancta summè infra Deum;
 et quæ est gratia excellentissîma, tanta quæ
 naturæ humanæ subiectio, ut quo altius attolle-
 retur, non haberet: ut alibi dictum est ex
 Divo Augustino.

Sectio 2.

Argumenta solvantur.

19.

Arguitur
 primò contra primam conclusionem. Si natura
 irrationalis asumeretur à Verbo, non posset
 dici sancta, aut ordinata ad beatitudinem
 propter incapacitatem illius ad eummodi
 denominationes: ergo si humanitas Christi
 peccaret in sensu composito unionis, dice-
 retur quidem per communicationem idiomati-
 tum, quod Deus peccaret; sed tamen pec-
 catum non diceretur approbatum à Deo,
 deificatum, honorabile, aut veneratione dig-
 num: hæ enim denominationes repugnant pec-
 cato; sed inde præcipue humanitas non pos-
 set peccare in sensu composito unionis, quia
 de peccato denominationes illæ essent verifican-
 dæ: ergo. Confirmatur: non minus repugnat
 Deo in se ipso imperfectio physica, quam mora-
 lis; sed nihilominus in natura assumpta sunt
 imperfectiones physice, quæ sine inconveniente

judicantur de Deo: ergo.

20.

Respondet, con-

cedit antecedente, negando consequentiam.

Dignitas est: nam quod natura irrationalis
non sit capace denominationum sancte, bea-
te, et similium, stat cum eo, quod assumpta
a Deo, significaretur, deificaretur, atque dig-
na veneratione redderetur; et si id a Deo non

posset accipere, non esset a Deo assumptibi-
lis, neque per communicationem idiomat-

tionem de Deo posset ~~communicari~~ ^{incom-} ^X ^{enun-}
to ^{ciavi} hujusmodi natura. Ratio: nam hoc est vis

unionis hypostatice, ut quidquid in naturam
assumptam caderet, hoc in e Deo recip-

ret, atque sibi tamquam proprium inquit-

ret; quod multis sanctorum Patrum testi-

monij probatur habes apud Irenaeum
tum lib. 7. cap. 10., tum lib. 10., cap. 1. Au-

diatur Divus Cyrillus: quoniam pati voluit,
qui pati nihil poterat.... Lamentum induit.

patienti capaxem, eamque propriam fecit,
ut sibi adscriberetur passio; eo quod non al-

terius conque cupiam, sed non patere-
tur. Atque peccatum significari non potest,
deificari non potest, sibi tamquam proprium
Deus inquirere illud non potest: nec potest

22. C. 2.

velle, quod sibi adscribatur: ergo peccatum non
potest à Deo in aliena natura assumi, nec
per communicationem idiomatum de Deo
dici potest. Alio modo: Deus faciendo suam
propriam naturam creatam, vult, quod
illius actiones sibi adscribantur: neque enim
illa natura alterius cuiuspiam, sed sua Dei
est. Id velle est specialiter actiones eius natu-
re assumere, et illas approbare, quod de pec-
cato est omnino implicatorium: ergo et impli-
cat, quod Deus in humanitate sibi hypos-
taticè unita compatitur cum peccato: ergo
nec per communicationem idiomatum dici
sine inconueniente posset, Deus peccat.

21.

confirmationem, concessu pignus, nego con-
sequentiam; quam non bene inferri constat
ex immediatè dictis, et ex anticipatis num. 6.

~~21.~~ Itaque ex imperfectionibus quæ phy-
sici in natura assumpta, nulla redundat
in Verbum imperfectio; secus res se habe-

22 et in imperfectionibus moralibus: nam si

imperfectus 22 Christus infernè ~~imperfectus~~ esset, etiam tur-

22 perire: ut arguit Divus Epiphanius. Ci-
tatur supra.

22.

Arguitur secundo. Verbum

non tenetur impedire peccatum humanitatis hy-
pothetice unitę: ergo huic peccatum non rejun-
deretur in Verbum. sed hinc maxime proba-
etur humanitatem non posse peccare in seipsa
composita unionis; quia peccatum refunderetur
in Verbum: ergo. Probatur antecedens: nam
divina voluntas non est capax lesu. e. prę-
cepti; ac proinde nec obligationis, qua pecca-
tum humanitatis teneatur impedire. Con-
firmatur: sciret Deus velle, ut actiones hu-
manitatis assumptę non alio titulo ad ipsam
pertineant, nisi ex ratione cause universalis;
hec enim volitio est rectissima, quoniam est
voluntas divinę, cui est prima regula
totius honestatis: ergo. Vigetur. Ita, quod Ver-
bum assumpsisset humanitatem in propria
hypothasi substantiam; tunc Verbum non
teneatur impedire peccatum voluntatis hu-
manę. Ratio; quia iuxta Damascenium
non datur in Christo substantia creata, ne
humana voluntas a pręscriptione divinę vo-
luntatis discederet, si propria gauderet hypo-
thasi. Ergo nec tenetur Verbum peccatum hu-
manitatis, ut modo assumpta est, impedire.
Adversus: si Angelus esset hypothetice unitus
humanitati, et hęc peccaret, peccatum non

Q. 2, C. 2.

refunderetur in Angelum: ergo similiter in
re presenti discernendum est.

23.

Respondens ne-
gando antecedens; cuius probatio non valet;
nam in Deo obligatio non oritur ex lege
et precepto. sed quia aliquid est per se, et in
transcendens necessarium ad honestè operandum;
et Deus sua natura determinatus est quo-
ad speciem, ad operandum honestè; et sic
Deus mendare non potest, nec esse infidelem.
Deus itaque sibi ipse est lex: nam regula
essentials, et primaria totius honestatis est
Deus, et omnis honestas est per conformitatem
ad rectitudinem voluntatis divine. Ipse quidem,
quo Deus necessario se ipsum amat, et qui est
speciale divine sanctitatis attributum, et pro-
xima obligatio ad omne id, quod Deus obliga-
tus prestat. Dices: divina voluntas est commu-
nis Patri, et Spiritui Sancto; he autem di-
vine Personæ nullo speciali titulo tenentur
peccatum humanitatis à verbo assumptis im-
pedire: ergo nec verbum speciali titulo ad id
tenetur. O curio: impedire peccatum humani-
tatis titulo unionis hypostatice convenit soli
Filio: Solus enim Filius humanitatem fecit
suam, et suam faciens non peccatricem. efficit:

ut supra cum Tertulliano dicebam. Itaque Filius
 as speciali titulo tenetur impedire peccatum
 humanitatis per voluntatem alius divinus per
 sonae communem; sed licet speciali illo eodem
 titulo non tenentur impedire, non propterea
 possunt peccatum humanitatis permittere:
 neque enim possunt a Filio discordare.

24.

Ad
 confirmationem nego. antecedens: cum enim
 humanitas sit sua Verbi, non potest Verbum
 efficaciter velle, quod humanitatis actiones ad se
 ipsum non pertineant, nisi titulo causae universa-
 lis; sicut non potest efficaciter velle, quod hu-
 manitas hypostatice assumpta a se, non per-
 tineat, nisi titulo creationis. Adversus ante-
 cedentis probatio est nulla: nam similiter
 probaretur, fore rectissimam voluntatem
 mentis, et non ita recte promissum. Igitur si-
 cut ista voluntas est Deo impossibilis; quia est
 inhonesta et simul rectissima; ita dicendum
 est, de voluntate, ut actiones humanitatis hy-
 postatice assumptae non pertineant ad Personam
 divinam assumptam, nisi titulo causae uni-
 versalis. Promissio quidem peccati ex genere
 suo non est obiectum intus esse malum; et
 ideo potest Deus ex honesto sine peccatum

permittere. At primis peccati in natura hy-
pothetice unita (Deo, cui hoc ipso est natura
ipsius Dei, est ea obiecto quod intrinsece ma-
lum: ac quoniam non potest Deus permittere
peccatum humanitatis sibi hypothetice u-
nitae.

25. *Laurentium*: Hypothetice est ingli-

x
capite 2.

catoria, ut probatum est deputatione pre-
cedenti, a num. ~~1000~~ 1. Omnia hypothetice, di-
tinguo, quod sub iuribus: tunc Verbum non
tenebimus impedire peccatum voluntatis hu-
manae. Si asseruerit immediate tantum
hypothetice humanitatis propriam, concedo;
Si asseruerit etiam immediate ipsam natu-
ram humanam, nego. Ratio: quia priori
modo humanitas non esset sua Verbi; pos-
teriori modo esset sua Verbi. In hoc sensu

x
locus super
citatus, nu-
mer. 55.

explico testimonium Damasceni; et eandem
explicationem dedi ~~num.~~ ~~1000~~ ~~1000~~. Adde, illud
licet esse contra Nestorianos asserentes
Verbum personam humanam assumpsisse, non
per unionem physicam: sed per unionem mo-
ralem. Ad additamentum distinguo ante-
cedens, concedo, quod peccatum voluntatis
humanae in casu illo non refundetur in An-
gelum, si iste non posset illud impedire; idcirco

negō. si posset illud impedire: cum enim vo-
luntas humana esset sua angelis, si ille non
faceret, quidquid posset ad continendam
flam: ipse quoque peccaret, sicut peccat supe-
rior, Pater, et ~~filii~~, si non impediant, cum Dominus
posuit, peccata subditi, filii, et servi.

26.

Iniquus.

Maior est coniunctio Dei cum creatura rationali
titulo creationis, jurisdictionis, et domini, quam
est coniunctio superioris cum subdito, Pater cum
filio, Dominus cum servo; sed Deus non tenetur
vitare peccata creaturarum: ergo quamvis sit
maior coniunctio Verbi cum humanitate sibi
unita, non ideo tenetur ad illius peccatum im-
pediendum. Distinguo maiorem: concedo
que esse maiorem coniunctionem Dei cum
creaturis rationalibus, quatenus fundata est
ex his titulis; nego que esse maiorem; quatenus
ij tituli sufficiant, ut creaturæ sint instau-
menta coniuncta Deitatis. Concedo mino-
rem; et nego consequentiam. Tituli assignati fun-
dant coniunctionem Dei cum creaturis ratio-
nabilibus, quoad generalem providentiam; ad
quam etiam pertinet permixtio peccati. Titu-
lus unitatis hypostatice fundat singula-
rem habitudinem Verbi ad humanitatem

Incar. Cod. 26.

assumptam: quia propter tenebra Verbum hu-
manitatem regere, atque eius rectitudinem regere:
est enim suppositum humanitati, hoc
est sua illius, et in se invicem conuenientiam
Deitatis.

22 Arguitur 3° gratia sanctificans non
pugnare essentialiter cum peccato: ergo neque
infinita sanctitas communicata per unionem
hypostaticam humanitati pugnare essentialiter
cum peccato; ac proinde humanitas Christi
potest peccare in seipso composito unione. Se-
quela est bona; et antecedens supponendum,
vel omittendum est: consequentia autem sic
probat. Peccatum non est inconpossibile
cum sanctitate, ut infinita; sed cum sanc-
titate ut sic: ergo non est magis in compo-
sibile cum sanctitate infinita, quam cum
finita: ergo cum gratia sanctificans non pug-
nat essentialiter cum peccato, nec eo usque pug-
nat cum ^{illo} gratia unionis hypostaticae, sive infi-
nita sanctitas communicata humanitati.
Confirmatur: humanitas per Deitatem non est
formaliter potentior, aut sapientior: ergo non
habet maiores vires ad resistendum peccato;
hoc enim est ex debilitate, aut ex ignorantia;
ergo humanitas potest peccare in seipso compo-

Ita unum.

28.

Respondens, omnia antecedentia.

quod falsum est locum in tractatu de divi-
na gratia, negando consequentiam. Ratio:
nam de ratione forme sanctificantis est for-
malis oppositio cum peccato. Primo: quia ex
11 1. Joann. cap. 3., omnis, qui natus est ex Deo,
11 peccatum non facit, quia semper ignis in
11 eo manet, et non potest peccare, quia ex Deo
11 natus est. Secundo: quia ex Dionysio, l. de
11 divi. nomin. cap. 12., sanctitas est quiddam
11 immaculata, et ab omni scelere libera. Ter-
11 tio: quia ex Tridentino sess. 6., cap. 7. gratia
11 inherens est formalis causa nostrae iustifi-
11 cationis, quae claudit, et interioris hominis
11 renovationem, et remissionem peccati. Ea
quibus sicut sine censura potest admitti,
quod gratia sanctificans non pugnet essen-
tialiter cum peccato; ita censuram mutui
dicere, quod nullam, aut ex natura sui, aut
ex morali decentia formalem pugnam
habeat gratia sanctificans cum peccato.
Nam sic: Sanctitas ex suo conceptu pugnat
formaliter cum peccato: ergo quo magis, et
perfectior est Sanctitas, eo magis, et perfecti-
us pugnat formaliter cum peccato: ergo

10.

summa. et infinita. sanctitas pugnat minime
et infirmitate cum peccato: hoc est: pugnat contra
dictorie, ut lux cum tenebris. quod ~~etiam~~
Cyprianus assererat. citatus enim. ~~has~~ Ad con-
sequenti negat. modum. dylanguo primam
antecedenti partem: peccatum non est in-
compossibile cum sanctitate ut infinita in
genere se habente extrinsece ad sancti-
tatem, concedo: ut infinita in genere sancti-
tatis. nego hanc partem. Nego etiam secun-
dam partem eundem antecedentis, et con-
sequentias subillatas. solutio explanatione
non eget.

29.

Ad confirmationem, concesso
antecedente, et omisso consequente, nego con-
sequentiam subductam: nam dato, quod
humanitas ex parte actus primi per Delta-
tem non habeat maiores vires ad resisten-
dum peccato, non tamen habet vires ad
coniungendum peccatum cum unione ad
Delta-tem: est enim impossibilitas formae
ad formam, sive actus secundum ad actum
secundum. Sic voluntas per amorem non
habet minores vires ex parte actus primi
ad odium, non tamen habet vires, sed
omnimodam impotentiam ad coniungendum

odium cum amore.

30.

Argumentum 2.º contra se-

cundam conclusionem. Solus Deus est absolu-
te, et simpliciter impeccabilis, ut docent Pa-
tres, pro quibus sufficit Divus Hieronymus

77 Licens: Solus Deus est in quem non potest ca-

77 deri peccatum: ergo creatura tantum per
auxiliam Dei protectionem potest esse im-

peccabilis: ~~non simpliciter~~ ergo humanitas

Christi non recte dicitur simpliciter ex-

emplum. Confirmatur: talis dicitur, ut nobis

77 Sanctus sanctus, innocens, immaculatus,

77 in in peccatis; non dicitur, necessarium erat:

ergo non erat necessarium, sed solus de-

us, et congruum, ut ex unione sequeretur

impeccabilitas Christi; ac proinde humani-

tas Christi non est antea dicitur impeccabilis

ex vi unionis. Viget: in Christo fuit domus

77 Sanctus Domini, dicitur illud, Sanctus 11. Sanctus

77 Sanctus eum spiritus Sanctus Domini. Sanctus

est ex vi unionis, non simpliciter; hoc est, de malo

culpe, non de malo pccati. Aliqui tamen

non est de malo antecedenter pccati in-

greditur: ergo eius humanitas non fuit ante

conceptionem impeccabilis ex vi unionis. Idem:

De Christo, qui non est antecedenter impeccabilis

dicunt. quod peccare non potest; cum ex Deo
natus sit: ergo cum eo, quod Christus non sit
antecedenter impeccabilis; ita, quod recte
doceant Patres, Christum, in quantum homo
est, esse impeccabilem: ergo ex Patribus non
est argumentum pro antecedente Christi im-
peccabilitate.

31. Respondeo distinguendo
antecedens: illud concedo in sensu antono-
mastico; et nego illud in alio sensu: nego
que utramque consequentiam. Sicut solus
Deus dicitur impeccabilis; sic, et dicitur so-
lus sanctus, et tamen homo per gratiam
sanctificantem est sanctus intus, et sim-
plicitex; non tamen extus, et secundum
quid, ut docent Arianici. Sensus antonomas-
ticus, in quo solus Deus est impeccabilis, est
de impeccabilitate per essentiam, et per ex-
clusionem remotam peccabilitatis: ut ex
Divo Fulgentio notatum fuit num. ~~xxx~~ 2.

32. Ad
confirmationem nego consequentiam, et seque-
lam: nam ut docent Adversarii, quos sequitur
Mastrius, ex unione hypostatica, non presertim
ex congruentia, sed etiam ex naturali con-
nexionem sequitur impeccabilitas. Scitur in textu

Apolo tam summo modus illi decebat, ut
 quomodo, necessarium erat: iuxta Adversari-
 us necessitate solus naturalis connexionis;
 in regna sententia, necessitate connexionis ma-
 taghly. Adde: sensus literalis est iste: de-
 cebat Deus, nobis dare Christum: ad hoc nul-
 la necessitate tenebatur: ut ex Summo nota
 conuenit, ibi. De hoc autem sensu nullum argu-
 mentum contra omnimodam impeccabilitatem
 humanitatis Christi ex vi unionis potest desum-
 i. et urgentiam: cum certum sit Christum esse
 peccabilem, saltem ratione donorum, quae ex
 natura rei debentur unioni hypostatice; argu-
 mentum ab omnibus sibi debet. Dicendum:
 timor in Christo non fuit de malo cuius sibi
 periculi possibile, aut imminente; sed de culpa
 possibile, aequae imminenti suis membris, si ve-
 hominibus sibi ipsi tanquam agere conuen-
 tibus. Et enim sicut spes est de bono perso-
 nae coniunctae, ut docui in tractatu de virtutibus
 theologis; ita et timor potest esse de malo, quod
 personae coniunctae contingens est, aut imminens.
 Quia potest: timor in Christo fuit quare reveren-
 tialis: cuius actus est voluntatis submissio orta
 ex vehementi consideratione infinitae excellen-
 tiae Dei, cuius potentia potest creaturae malum

x
Sensum

- Infirmitas; et in hoc. e. g. de Christo dicitur: exauditus est pro sua inimicitia. - Ad additamen-
tum: de Christo non dicitur, nisi cum intellecta
restitutione ad ~~maximum~~ compositionem, quod
peccare non potest; de ipso enim dicitur: qui sedet,
videat, ne cadat: et nunquam de Christo dicitur
absolute, et simpliciter esse impeccabilem.
Ita Patres absolute, et simpliciter dicunt de
Christo esse impeccabilem; nullam restituo-
nem subintelligunt: sed expresse omnem
restitutionem excludunt. Relege testimonia
adducta num. ~~XXX~~ 2.

32. Inquitur quinto. Vo-
luntas humana Christi ex vi unionis hyposta-
ticae non est ex parte actus quoniam potentior
ad resistendum peccato: ergo non est antece-
denter impeccabilis ex vi unionis; ac proin-
de est antecederenter potens per peccatum
se dividere ab unionem. Antecedens probatur
primo: quia unio hypostatica non est opera-
tiva, ac proinde nullum augmentum virtu-
um affert voluntati. Secundo; quia unio
non immutat modum connaturalem ope-
randi proprium voluntatis creatae. Tertio,
quia in sensu composito unionis potest con-
ferri voluntati Christi gratia inefficax;

quo casu voluntas peccat atque unionem dissolvit. Confirmatur: habeat precise unionem hypostaticam humanitas Christi, et urgeat preceptum positivum. Deum, quod in oi unionis hypostaticis possit, male operari. Itunde determinabitur ad bene positive operandum. Ratio quidem positiva non potest poni per solam formam impossibilem cum privatione actionis. Ergo voluntas humana Christi, attenda precise unionem hypostaticam, potest non bene operari positive, urgente precepto; ac proinde potest antecedenter peccare peccato omissionis.

53. Respondetur, negando conclusionem: uno namque hypostatica excludit ex parte actus primum concursum indifferentem ad peccatum; hoc modo reddit potentiorē voluntatem humanam Christi ad resistendum peccato. Ad primam antecedentis probationem: uno hypostatica non est operativa, sed voluntas redditur potentior ad resistendum peccato, non requiritur, quod addatur virtus operativa: sufficit enim, quod excludantur vires ad peccandum. Ratio quia potentia peccandi est impotentia; et sic potentior fit voluntas per exclusionem potentie ad pec-

candum. Unde secundam probationem:
unio hypostatice non immutat modum
connaturalem operandi proprium volunta-
tis creatae secundum perfectionem: sed se-
cundum imperfectionem, quam habet, si
ibi esset relicta. Perfectio est, posse non pecca-
re; imperfectio est, posse peccare: et huc im-
perfectiōni opponitur firmitas in bono, quae
ex unione suboritur. Ad tertiam probatio-
nem: implicat quod ~~humanitas~~, non prius dēmi-
nata Verbo, conficiatur gratia inefficax, nam-
pe ad vitandum peccatum. Primo: quia
collatione cuiusmodi gratiae peccatum subse-
cutum tribueretur Verbo; deficeret enim
a debito regendi humanitatem. Secundo:
quia omnis cogitatio sufficiens ad peccatum
vitandum redderetur efficax; conuenire-
tur namque cum praesupposita determina-
tione voluntatis ad bene operandum quo-
ad speciem: cogitatio autem sic conuincta
cum cuiusmodi determinatione nequit non
esse efficax quoad peccati vitacionem.

39.

Ad
confirmationem: humanitas Christi determi-
natur ad bene operandum, instante praecepto,
ab impossibilitate unionis hypostaticae

x
huma-
nitati

cum proxima potestate ad omittendum; de
terminatio^x enim quoad speciem ad bono-
rum additum determinatio, quoad
exercitium, quandoque omnis opera-
tionis est peccatum. Rationes huius doc-
trinae sunt eadem; tamen quia aliter pecca-
tum omni^x subiectum verbo, cum quod
humanitas, ea si unionis hypostasice, sub-
stantie a summa essentia distincti
determinationem, quoad speciem ~~positivam~~ ^{opera-}
~~positivam~~ honestam, si est determinatio quoad ^{tionis}
exercitium, si bona operatio requiritur ad
vitandum peccatum. Actio quidem pos-
itiva non potest habere per se ipsam formam
incompossibilem cum privatione actionis;
sed tamen forma incompossibilis cum poten-
tate proxima ad omittendum, determi-
nat potentiam, et comprehensionem, per quod
ponenda est actio positiva. Rem explicat
exemplo sanctitatis divine: hoc Deus de-
terminatus est quoad speciem bonae opera-
tionis; et eadem determinatur quoad exer-
citium, cum omnis non est honesta: qua-
libet non est omnis remunerandi ~~merita~~
sufficienti supposita promotione.

77. C.

Verbum non tenetur impediri peccatum,
quo humanitas se dividens ab unione: ergo
humanitas Christi ex vi unionis non est ante-
cedenter impeccabilis in sensu divinis facien-
do per peccatum. Probatur antecedens:
peccatum, quo humanitas se divideret ab
unione, nec diceretur de Verbo per commu-
nicationem idiomatum, nec esset peccatum
humanitatis, quod esset sua Verbi. Ad Ver-
bum ad summum tenetur impediri illud
humanitatis peccatum, quod de ipso dice-
retur per communicationem idiomatum,
aut quod esset humanitatis, quod esset sua
Verbi: ergo. Confirmatur: determinatio pro-
pria ad speciem bonae operationis est propria
Dei: ergo non communicatur humanita-
ti ex vi unionis ad Verbum; sed inde
maximè non posset humanitas peccare,
dividendo se ab unione: ergo.

36.

Respondeo, &
nego antecedens. Ad probationem, concessa
maior: nego minorem: illa enim ratio so-
lum probat, quod Verbum teneatur impe-
dire peccatum humanitatis coniungendum
cum unione. Sed tenetur quoque impedire
peccatum, quo humanitas se divideret ab

non: nam sic unus esset, quod Verbum
 permitteret peccatum, quàm quod humani-
 tas non esset sua Verbi. Sicut permissum
 est, ut Verbum gereret honesti peccatum
 est quod humanitas non sit sua Verbi: de-
 bet enim intelligi positivè exclusus titulus
 hypoteticæ conjunctionis, ratione cuius Ver-
 bum tenetur regere humanitatem. Ergo
 Verbum tenetur impedire peccatum, quo
 humanitas se dividere ab unitate. Expli-
 catur: moralis obligatio potest esse in eo
 instanti, in quo non est physice funda-
 mentum cuiusmodi obligationis: quatenus vi-
 delicet in eo instanti non quæ intelligatur le-
 gitime ablatum obligationis fundamentum.
 Sic in instanti, quo fit homicidium, est obli-
 gatio iustitiae, contra quam peccatur. Et ta-
 men non existit physice fundamentum,
 nempe ius ad vitam, quod perit percuti-
 vita: sed in eo instanti propter adactio-
 nem occisionem non intelligitur legitime
 ablatum ius illud, quod erat in instanti
 precedente. Ad rem nostram: in instanti
 unitatis tenetur Verbum regere humani-
 tatem; in instanti sequente est eadem obli-
 gatio, nisi propter intelligatur ablatum

On. CA. -

fundamentum illius obligationis nonne hy-
pothetica coniunctio; ergo nisi prius sit ablata
unio Verbum non regens humanitatem agere
contra cuiusmodi obligationem: ergo non est pos-
sibile humanitati antecedenter unius peccatum
quod sit dissolutivum unionis.

37.

Ad confir-

mationem, nego antecedens de proprio ut di-
ctum, quod soli intellectum de proxima, et
formali determinatione ad speciem bonae ope-
rationis, scilicet a determinatione remota,
et radicali; atque de determinatione in vi
doni gratuiti, et non ex vi tute ingenerata.
Itaque humanitas Christi ex vi deificatio-
nis habet determinationem ad speciem
bonae operationis; participat namque ex
Deitate esse stabilem. et deitatem in bono, ut dic-
tum est ex Divo Cyrillo: habet, quod nullum
in se motum malae voluntatis admittat, ut
additum est ex Divo Augustino; habet esse
primum regulans, quod torqueri non potest
et conclusum est ex Divo Thoma. Ergo di-
cendum est quod liberum arbitrium Christi est
determinationem ad unum secundum genus,
scilicet, ad bonum; quia in malum non potest:
ut docet idem Angelicus in 3, dist. 18, quest. unica,
art. 2. ad 5.

x
de

Inferius respondetur.

38.

Inferius Dicitur

obligatio Verbi ad regendam humanitatem expletur per collationem auxiliorum efficacium ad non peccandum; sed hęc auxilia non tollunt libertatem ad peccandum: afferunt namque solam connexionem consequentem ~~non~~ negatione peccati: ergo obligatio Verbi ad regendam humanitatem non tollit libertatem ad peccandum; si non in sensu composito uno nū, saltem in sensu diviso. Confirmatur: neque ea deificatione humanitatis tollitur cuiusmodi libertas. Probatur: intelligibile est peccasse, quam posse peccare; sed cum deificatione humanitatis peccasse componitur: nam Verbum posuit humanam humanitatem, quę in infanti precedente peccasset: ergo.

39.

Concessa

maiore, nego minorem de iis auxiliis, prout collatis voluntati humanę Christi. Distinguo probationem adiunctam: afferunt de se solam connexionem consequentem cum negatione peccati, concessio: afferunt simpliciter solam eam connexionem, nego probationes, et consequentias. Explicatur: auxilia, alioquin congrua

0.2, C.2. -

in apta. non. Potestatem non. et. Libertatem
beatitudinem servandum; non. Libertatem non. con-
sue. Indifferentia; id. veniens: concupiscentia non. expe-
dit. humanitas. Libertas. non. Libertas: nam. Libertas est,
quod. gaudium et. offeratur. Omnipotentis. concu-
piscit. ad. peccatum. quod. tribuatur. Verbo; sed
peccatum. humanitatis. primum. Verbo, hunc
tribuatur: ergo. Libertas. quod. gaudium. et
offeratur. concupiscentia. Omnipotentis. ad. peccatum.
humanitatis. primum. Verbo. Libertas. oblatio
Verbi, et. humanitas, quod. sua. est; peccat. et. an-
tecedens. necessitas. ne. humanitas. peccare. pos-
sit; cum. ~~non~~ et. necessarium, ne. pecca-
tum. ponatur. quod. Libertas. Verbo. tribuen-
dum. fuit. ergo. Libertas, Libertas. congrua,
non. servant. in. humanitate. Christi. Libertas.
tem. ad. peccandum.

x
antece-
denter

Ip.

Ad. confirmationem
nego. assumptum: ad. probationem. omittit. ma-
lum: nolo. enim. infirmum. probationem. inter. hoc
et. peccatum; peccasse; et. a. peccato. mundatum. esse.
et. posse. peccare, et. non. esse. securum. a. committen-
do. peccatum. Libertas. Libertas. Lib. 3. de. par-
tibus. sect. 2. a. num. 11. Libertas. Libertas. Libertas: cum
in. probatione. humanitatis. componitur. peccasse. in. Li-
berto. creato, omittit. et. probationem. adiunctam;

compositum. Humanitatem per se in supposito
divino, nec minorum, et consequentium. Pec-
catum committitur ab humanitate, quae potest
assumere a Verbo, non tribueretur Verbo. Non
se communicationem communicationem quia haec
propter eundem suppositum subsistentis in dua-
bus naturis; non eundem naturae subsistentis
in duobus suppositis. In casu non esset idem
suppositum, quod peccavit, et quod potest huma-
nitatem assumere; sed esset aliud, aliud
suppositum. Vera est haec propositio: Hic homo
Christus creavit mundum; nam suppositum
quod habet hanc humanitatem, illud idem
est, quod mundum creavit. In hypothese, quam
relinquimus, haec propositio esset falsa: Christus pecca-
vit; neque enim esset idem suppositum, quod
est Christus, et quod peccasset. Hoc tribueretur
Verbo peccatum; quia illud non impediret: ne-
que enim antequam Verbum assumeret humani-
tatem teneretur illius peccatum impedire; cum
peccatum humanitatis assumeret non esset pec-
catum humanitatis, quod esset sua Verbi. Ex
dictis habes dispositiones; ut cum deificatione
humanitatis potest non potest posse peccare
tum in sensu composito, tum in sensu diviso,
etiam omnia, quod potest scire, humanitatem peccasse.

illud
dicitur

x
inintelligibilia,

Insuper secundo: In casu quo Verbum
assumeret humanitatem, quæ antecederet pec-
catis, coniungi posset cum peccato habi-
tuali, et cum reatu ad poenam. Sed hæc sunt
~~magis~~ magis, quam posse peccare: ergo
cum unione humanitatis ad Verbum compo-
nitur posse peccare. Additur: Verbum assump-
sit formam peccati, aut potuit illum assume-
re: ergo assumpsit proximam peccandi liber-
tatem.

Nego primam maiorem partem. Primum:
quia Verbum tenetur facere, quantum potest, ne
sua natura sit in peccato, quod ante assump-
tionem commisisset: potest autem facere, quod
natura humana non sit in peccato. Sic Pater
non solum tenetur impedire, ne filius peccet,
sed etiam tenetur curare, ne in peccato per-
severet. Secundo: quia sanctitas increata
hypostaticè unita quærit essentialiter cum
peccato habituali humanitatis; etiam si
omittatur, quod gratia sanctificans non eo usque
opponatur cum peccato habituali. Relege dic-
ta rum. ~~Ad 2.~~ Distinguo secundam partem

maioris: illam nego de reatu poenæ, et exoritur:
hec enim remittitur, ablata culpa; et illam
de reatu poenæ temporalis, admitto. Ratio:

quia reatus ad peccatum temporalem nihil
 le malo culpe dicit, sed puram obligationem
 ad malum perit: et ille reatus non est ex debi-
 to, quod resultaret ex operibus debitoris; sed ex
 rebus naturae ante assumptionem: quapropter
 eiusmodi reatus longissime abesse a
 peccato, quod siue per communicationem in-
 omatum, siue per defectum a morali obliga-
 tione, tribuendum esset Verbo. sed omittar-
 tur maior simul, et minor, et negetur con-
 sequentia: non enim probamus in humanita-
 te unita Verbo repugnare posse peccare,
 quia istud posse sit intelligibile, quam pecca-
 tum habituale, aut reatus ad peccatum. Id
 probamus; quia peccatum tribueretur Verbo;
 implicat autem posse ad peccatum, quod si
 poneretur, tribuendum esset Verbo: ergo omisso,
 quod peccatum habituale, aut reatus ad pe-
 ccatum possit esse in humanitate unita Verbo; et
 adhuc repugnat, quod in ea sit posse peccare,
 siue libertas ad peccandum.

93. Ad addita-
 mentum nego antecedens: in Christi enim huma-
 nitate nec fuit, nec esse potuit fomes peccati:
 non fuisse est certum; esse non potuisse
 est communis Theologorum sensus. Ratio: quia

et si in Christo propter impeccabilitatem non
 propter sensum suum peccandi ex motibus appe-
 titus sensui contrarij rationi nihilominus
 ejusmodi motus de se ad peccatum tendunt;
 et de se aliquando inducunt necessitatem
 imperfectam peccandi perfecti: id est, neces-
 sitatem moralem peccandi. Humanitas
 tota deficiat a verbo: qua propter ea dei-
 ficatione excluduntur illi motus, qui ex
 sua natura inclinant ad peccatum; de ra-
 + tione enim sanctificationis, ~~quod~~ maior esse
 potest contra Deum, est, non solum excludere
 peccatum, sed et omnia, quae de se incli-
 nant, urgent, aut necessitant quodam
 modo ad peccatum. Potest occurrere, quod
 in Christi humanitate posset esse peccati fo-
 mes, ut voluit Vasquez, et Cardinalis de-
 lugo; sed tamen non est paritas ad proxi-
 mam libertatem peccandi. Ratio: nam ex
 fomite non inferitur, quod verbo posset tribui
 peccatum; id autem inferitur ex proxima ad
 peccandum libertatem.

24.

Intra tertio. Si gratia
 sanctificans pugnet essentialiter cum peccato.
 nihilominus tunc potest per peccatum facere
 sensum divinum a gratia: ergo et si tunc supponit

+ qua

ntica pugnat essentialiter cum peccato po-
 test nihilominus humana Christi voluntas
 facere per peccatum sensum divinum abuni-
 one. Probatum consequentia: ideo iustus potest
 in instanti sequente facere sensum divinum
 a gratia, quia in eo instanti pro signo quo
 se non intelligitur gratia sanctificans: sed in
 priori signo instanti ~~potest~~ non suppo- x
 sitam non intelligitur unio: ergo humani-
 tas pugnata potest in instanti sequente
 facere sensum divinum ab unione hyposta-
 tica. Visetur; et precipatur responsio: gra-
 tia sanctificans influit in actum preceptum,
 cuius ommissio esset peccatum: ergo tunc ex par-
 te actus prout intelligitur aliquid essentiali-
 ter impossibile cum peccato. Atque magis
 opponitur libertati ad peccatum, quod in-
 telligatur aliquid impossibile cum pecca-
 to, quam quod non intelligatur positivè
 carentia unionis hypostatice: ergo ad libera-
 tem ad peccatum non requiritur, quod po-
 sitivè intelligatur carentia unionis hypo-
 statice: ergo humanitas Christi potest per
 peccatum dividere ab unione.

45. Concesso
 antecedente, nego consequentiam. Ad probati-
 onem. Ex 2).

orem nego maiorem: neque enim ideo præce-
 ptus antecedenter potest in sequenti instanti
 dividere, à segrationem, quia hæc non intelligitur
 in priori signo; sed quia eius carentia non
 requiritur ex parte actus primi ad indifferen-
 tiam peccandi. Ratio; quia gratia opponitur
 cum peccato, tamquam actus secundus cum actu
 secundo; sicut forma pugnat cum forma
 contraria, et cum sui privatione. At unio
 hypostatica pugnat cum peccato, sicut actus
 primus cum actu secundo: est enim forma
 determinans humanitatem ad speciem bonæ
 operationis; quia propter, ut datur indifferen-
 tia ad peccandum, requiritur ex parte
 actus primi carentia unionis hypostaticæ;
 ac proinde non sufficit mera præsentia ab
 eiusmodi unione. ut humanitas præunita
 habeat libertatem ad peccandum.

26.

Adver-
 gentiam, omitto antecedens, quod falsum
 esse docui in tractatu de virtutibus theologicis;
 et distinguo consequens: ergo tunc ex parte ac-
 tus primi intelligitur aliquid impossibi-
 le cum peccato, si ponitur actus præceptus, omit-
 to; si ponatur omisso, nego consequentiam. Ex-
 plicatur doctrina in sententia, quam omisi.

In hac dictura. quod actus in hoc instanti habet
actionem primum proximum constitutum per gratiam
ad observandum preceptum in sequenti inst-
anti. In hac. si preceptum observet; et propter
gratiam sanctificans incompatibilis cum omissione;
quod si preceptum non observet; et pro posterius
negatio gratie: servat tamen libertatem
dictura. Ratio: quia gratia non determinat
solum in instanti antecedenti ad coniu-
gendum in sequenti actum primum proximum
constitutum per gratiam cum actu precepto;
quia propter exat indifferentiam, ut per omissionem
dividet se ab illo actu primo proximo consti-
tuto per gratiam. Contra ratio: unum hypostatice
determinat humanitatem ad speciem boni
operationis; ac per consequens humanitas non po-
test per peccatum male operari, nisi propriam
ablatio unionis intelligatur. Ex dictis negando
est minus instantis, omitti, quod gratia sancti-
ficans influat in actum preceptum.

4). Intra
quanto. Licet humanitas sit unita Verbo in
hoc instanti, non ideo habet aliquid incom-
possibile cum peccato pro instanti sequenti:
exigo potest peccare in sequenti, et se dividere
ab unione. Probatur antecedens: unum solum est

Q. 2, C. 2. —

impossibilis cum peccato pro instanti, pro quo ipsa est; sed licet humanitas habeat unionem in hoc instanti, non ideo illam habet pro sequenti: ergo. Constat maior, et minor probatur. Primo: quia diversum quid est, habere unionem in hoc instanti, et illam habere in sequenti. Secundo: quia unionem præhabitam potest Deus dissolvere in sequenti instanti, in quo non haberet humanitas unionem, et posset tunc peccare. Confirmatur: tam non existit in hoc instanti unio existura in sequenti, quam non existit in sequenti unio, quæ in hoc instanti existit: sed unio existura in sequenti non infert impeccabilitatem humanitatis in precedente: ergo unio existens in presenti instanti non infert humanitatis impeccabilitatem in sequenti.

48.

Nego antecedens, et distinguo maiorem probationis: unio solum est impossibilis cum peccato pro instanti, pro quo ipsa est, vel formaliter, vel virtualiter, concedo: tantum pro instanti, pro quo est formaliter, nego maiorem. Distinguo similiter minorem: licet humanitas habeat unionem pro hoc instanti, non ideo illam habet formaliter pro sequenti,

concessio; non ideo illam habet virtualiter,
 nego minorem: cuius probationes ex data
 distinctione non urgent. Uno in hoc in-
 stanti prout determinat humanitatem
 ad non peccandum, cum determinet quoad
 speciem ad bene operandum: unde nisi prout
 auferatur unus non potest in sequenti instan-
 ti peccare. Igitur in ista prae-determinatione,
 quae habetur in hoc instanti, iam virtuali-
 ter habetur unus pro instanti sequenti. Di-
 versum quod est unionem existere formali-
 ter in hoc instanti, et existere formaliter
 in sequenti; et potest Deus in sequente
 dissolvere unionem, quae erat in antecedente:
 tunc quae humanitas posset peccare. Et non
 est quod diversum, unionem esse formali-
 ter in hoc instanti, et esse virtualiter in
 sequente, nisi pro modo libito Dei auferatur:
 est enim impossibile, quod ab humanitate
 prae-determinata ad speciem bonae operatio-
 nis auferatur per operationem peccaminoso-
 sam.

49. Ad confirmationem concedo
 maiorem de existentia formali unionis, et
 illam nego de existentia virtuali. Concedo
 deinde minorem, nego consequentiam. Uno

existens in instanti sequente, nec formaliter,
nec virtualiter existit in hoc instanti presente;
que autem existit in hoc instanti, hoc ipso exis-
tit virtualiter in sequenti; est enim necessitas,
ut existat in sequenti instanti hoc ipso, quod
precessit, et non supponatur destructa in
priori primo instanti sequenti. Nec negas,
quod in sequenti instanti humanitas possit
peccare peccato supponente carentiam unio-
nis; sed quod possit peccare peccato carenti-
am unionis inducente. Nec dicas, posse Deum
cum humanitate prænita pacificam conser-
vationem unionis; si non peccet in sequenti
instanti; contra enim est. Illud decretum
conditionatum est implicatorium: quia
si precedit unio, si instanti sequenti non pre-
cedit illius carentiam, non datur libertas
ad peccandum: ergo non est humanitati pos-
sibile peccatum, quo demeratur conser-
vationem unionis, aut ommissio peccati, qua merea-
tur illius conservationem.

50. Insuper quæritur.
Potuit humanitas in primo instanti unionis
peccare, et impedire unionem: ergo potest in
secundo instanti peccare, et facere divisionem
ab unionem. Antecedens constat, nec maiorem

habere difficultatem. quam quod Angelus in
 primo sue creationis instanti peccare potuerit;
 ut est communis Theologorum sententia; et ta-
 men in illo instanti Angelus, aut habuit be-
 atam visionem, ut de Angelis bonis aliqui
 docent, aut illam habere potuit. Consequen-
 tia probatur: ideo humanitas in primo instanti
 unionis potuit peccare, quia pro primo signo
 non presupponitur unio: sed neque in secundo
 instanti pro primo signo presupponitur unio:
 ergo.

51. Potest negari antecedens. cum commu-
 nione, et veritate Theologorum sententia, ux-
 ta quam libertas ad peccandum constituitur
 per carentiam unionis hypostatice; quod ex Pa-
 tribus facile suadetur: equiparant enim im-
 peccabilitatem humanitatis ex vi unionis cum
 impeccabilitate Dei. Pro omnibus audiat
 Dionysius Alexandrinus epistol. contra Paul.

- 11) Iamofatenum. Nemo est, qui non peccare possit,
- 11) nisi unus Christus, sicut Pater Christi, et Spiritus
- 11) sanctus: ergo. Sicut Dei impeccabilitas ex-
 cludit potestatem antecedentem peccandi; sic
 et euymodi potestatem excludit Deitas com-
 munita per unionem, reddens humanitatem
 impeccabilem. Accedit ratio: possibile namque

est sanctitas; quæ opponatur cum antecedente
libertate ad peccatum: cur enim iste formalis
effectus sanctitatis Dei non sit participabilis
creaturæ per donum gratuitum? Ergo id commu-
nicatur humanitati per unionem hypostati-
cam ad Verbum; sanctificatur namque
humanitas quantum infra Deum creatura
sanctificari potest. Ad probationem antece-
dentis negativæ assumptum à multis, & bonis
Theologis, quod sequitur ~~Deum~~ ~~Deum~~ ~~Deum~~ ~~Deum~~
~~visum~~ ~~Deum~~, ~~Deum~~, ~~Deum~~, ~~Deum~~: nam visio beata
quàm maxime imitatur hypostaticam unio-
nem; illa enim deificamus, & ea accepta,
perit quodam modo humana mens, & fit
divina: inquit Augustinus in Pl. 35. sed omnia,
quod visio beata permittat antecedentem
peccandi potestatem, quia vitari posset, non
propterea est consequentia ad unionem hy-
postaticam: nam multo maior, & perfectior
est unio ad Deum secundum esse perso-
nale, quàm quæ est per operationem; ut ex
Angelico dicebam ~~non~~ ~~non~~ solutio data
est valde probabilis, sed facilius evadatur
instantia.

x
non se
mel.

52.

Omissa antecedente, negando
consequentiam. Ad probationem distinguendam

Ideo humanitas in primo instanti non potest peccare,
sine peccato signo negativitatis, necessitati-
tate per se, per se, non; quia per se
non est per se, formaliter, non, non ma-
non: et aliter reliquum. In secundo intelligentia,
per se unionem, et in vi huius necessitatem ope-
randi honeste; insuper non intelligentia ergo
sive oblatae eiusmodi necessitatem: unde
pro illo potest non potest esse potestas peccandi,
et faciendi sensum divisionem ab unionem. Con-
stant huc ex dictis, et amplius roborantur: nam
possibile est donum supernaturale efficax
per se ad firmandam voluntatem in bono,
et ipsam determinans ad unionem solum ge-
nus, nempe ad moraliter bonum, ita ut in
malum non possit. Tunc sic: vel quid donum
est concedibile in primo instanti dependentia
a potestate peccandi; vel non? si hoc: id ipsum
dico de unionem hypostaticam. Nihil illud: ergo si
illud donum est concedibile, sed non conser-
vabile dependentia a libera potestate peccan-
di, sic de unionem hypostaticam dicendum est.
Ratio utriusque consequentis: nam unio hyposta-
tica est tale donum, quo efficaciter firmatur
voluntas in bono, determinatur ad unum
tantum genus, ita ut in malum non possit.

x
præces-
sisse

O. 2. C. 2. -

antea

ut ex bonis rationibus, et ex præclaris Patrum
testimoniis in ~~ante~~ dictis stabilitum est.

Sectio quarta. 1.
Libertas Christi Domini
cum impeccabilitate
concedatur.

52. Primum. Christus Dominus habuit
strictum Patris præceptum obligans in consien-
tia circa mortem pro hominum salute sub-
eundam; hoc est: circa acceptationem mortis
à persecutoribus illatæ. Hæc est communissi-
ma Theologorum sententia. Recesserunt Victoria
Lorca, et alij negantes, Christo à Patre fuisse
impositum, verum, et strictum præceptum,
et concedentes, fuisse datum consilium de
morte subeunda. Consilium datum fuisse
negant, et verum, strictumque præceptum;
merè tamen parale, impositum fuisse af-
firmant Card. Pallavicinus, Espinosa, Flau-
moldus, Aranda, et aliqui alij: videantur
Doctorum citationes apud Munusam d. 8. 11.,
sect. 2.

53. Hæc est commune præceptum
iustum, atque stabile sufficienter promulgatum;
præceptum autem, quod dicitur lex privata

Lex aut non universalis, aut non generalis.
 Item lex, quam preceptum dicit superioritatem aliquam legationis ad subditum: unde Christus Dominus solum qua homo potest accipere preceptum à Patre: est enim equalis Patri secundum divinitatem, Minor Patri secundum humanitatem. Lex alia est naturalis, alia divina, alia humana: naturalis est indita naturæ rationali inseparabiliter, et ideo dicitur invariabilis, atque æterna; divina est: quæ arbitraria, et libera Dei sanctione fitur; humana est, quæ ab hominibus jurisdictionem habentibus descendit.

54. Certum est quoniam, Christum non fuisse subiectum legibus quæ humanæ. Constat: nam Christus est superior omnibus hominibus; habuit enim omnia sibi subiecta præter Deum, quæ ei subiacent omnia: 1. corinth. cap. 15. adimplere quidem Christus leges humanas, sed citra omnem obligationem; et sic intelligitur illud Math. 5: non verum legem solvere, sed adimplere; illud quoque Math. 3: sic docet nos implere omnem iustitiam. Fuit Christus subditus Patri, et antiquissimo eius sponsus iuxta illud, Luc. 1. 2: erat subditus illis: sed hæc etiam fuit spontanea, et sine

obligatione subiectio: neque enim tenebatur
 humani Patris praeceptis, quamvis tenebatur
 ex lege naturali ad pietatem, et huius officii
 Patri exhibenda. Certum est secundo, Christum
 fuisse stricta obligatione subiectum legi naturali,
 seu naturalibus praeceptis. Constat: nam ex lege
 naturali tenebatur multa facere, et multa
 omittere; tenebatur namque Deum suum cre-
 atorem cum gratitudine agnoscere, colere, et ama-
 re: tenebatur etiam non mentiri, non periura-
 re, non se ipsum propria auctoritate occi-
 dere. In his omnibus Christus in quantum
 homo superiorem habebat, nempe Deum,
 a quo est lex naturalis. Hinc Deus, qui te-
 netur non mentiri, non dicitur esse obliga-
 tum lege naturali, quoniam Deus supe-
 riorem non agnoscit, et ipse sibi est lex; et
 vice versa, quoniam Christus, qui homo, su-
 periorem habet Deum, legis naturalis aucto-
 rem, ideo ea lege strictè fuit obligatus.

55.

Pro-
 batur iam praemissa doctrina. Scriptum est
 mortem, voluntatem Patris de Christi morte
 fuisse legem, mandatum, et praeceptum.

Psalm. 39. In capite libri scriptum est de
 me, ut facerem voluntatem tuam. Deus

27. meus. et legem tuam in medio cordis
 77. mei. Joann. 10: hoc mandatum accepit a Pa-
 77. tre meo; et cap. 12: sicut mandatum dedit
 77. mihi Pater, sic facio; et cap. 13: si precepta
 77. mea servaveritis, manebitis in dilectione
 77. mea, sicut et imago. Datus mei precepta ser-
 77. vare, et maneo in eius dilectione. Tunc sic
 adducta testimonia accipi debent in sensu
 proprio: ergo sunt de stricto, et riguroso pre-
 cepto. Probatur antecedens: neque enim ex
 eo quod intelligantur in sensu proprio,
 sequitur inconveniens aliquod; ut consta-
 bit ex solutione argumentorum. Rur-
 sus: Dei ad Christum, ut hominem pre-
 cepta sic strictè intelligenda sunt, sicut
 precepta Christi ad discipulos; ut satiscla-
 re deducitur ex verbis eiusdem Christi,
 datus ultimo loco ex præcatis. Denique:
 non prodest recursus ad preceptum meum
 penale; hoc ipso est obligatum in cons-
 cientia.

56. Explicatur hoc ex ijs, qui do-
 cent Suarez l. 5. de legibus, cap. 2., et
 Sanchez l. 6. in Decalog., cap. 2., à num. 60:
 lex dicitur meum penale; quia non obli-
 gat determinatè ad aliquod faciendum

sed tamen obligat sub disjuncto ad aliquod
faciendum, vel ad subeundam penam. Sic
Christo impositum moriendi preceptum sub
pena: quæ vel sit lata, vel ferenda sit. Si
effectivè recusasset mortem, non peccasset;
quod preceptum non fuisset obligativum in
conscientia determinate ad subeundam mor-
tem. Sed tamen mansisset obligatus in con-
scientia ad subeundam penam, vel latam,
vel ferendam. Infero: ergo ex capacitate
Christi, quæ homo est, ad preceptum pæ-
nale, infertur capacitas ad preceptum
obligativum in conscientia. Argui hæc ca-
pacitate supposita, non est, cum negetur,
impositum fuisse Christo preceptum tunc-
tum obligans in conscientia ad subeun-
dam mortem: ergo.

57. Roboratur probatio

facta. De Christo dicit Apostolus ad Phil. 2.
cap. 2. humiliavit semetipsum factus obe-
diens, usque ad mortem. Ergo tam veram,
et propriam Christus moriendo ~~exercuit~~ obe-
dientiam, quam exercuit propriam, et
veram humilitatem. Argui ad veram, et pro-
priam obedientiam verum, et proprium requi-
ritur preceptum: ergo eiusmodi preceptum

Christus habuit de monte subeunda. Nam
 Athanasio Papa Epistola ad Imperatores, quae
 habetur in sexta Synodo, act. 2., ~~præmissa~~ ^{præmissa}
 doctrina de Christi obedientia in subeunda
 monte, addit, obedientiam à Christo exhibi-
 tam Parentibus fuisse voluntariam, qua
 ipse se parentibus subdidit. Hoc verbum sa-
 tis clare insinuat, obedientiam à Christo ex-
 hibitam Deo Patri fuisse ex obligatione,
 & precepto: aliter enim eodem genere fuisset
 obedientia, quam Christus exhibuit,
 obedientia, quam exhibuit Mariæ; quod dū
 non debet. Verum est quod docent Aristoteli
 cum Angelico, ~~¶~~ 1. 2., quest. 102., a. 2. vo-
 luntatis superioris quomodocumque innotef-
 cat, est tacitum quoddam preceptum, & tan-
 to videtur obedientia promptior, quanto ex-
 pressum preceptum obediendo pervenit; volun-
 tate tamen superioris intellecta. sed aliud
 est obedientia, aliud que obediendi promp-
 titudo; Pervenire preceptum pertinet ad obe-
 dientie promptitudinem: est enim signum
 certissimum animi dispositi ad parendum
 precepto. At obedientia proprie dicta
 supponit verum, & proprium preceptum:
 nam est actus, quo subiecto applicatur honestas

D. 2., C. 2.
obiectiva in hoc relucens, ut reddatur quod
debitum est ex iure iurisdictionis.

58.

Oppone pri-

- 77 mo. De Christo dixit Iſaiās cap. 53: obla-
- 77 tuus est, quia ipse voluit: et Christus se ipso Ioan.
- 77 cap. 10: potestatem habeo ponendi animam me-
- 77 am .... nemo tollit iam à me; sed ego ponam
- 77 eam à me ipso. Ergo Christo non fuit impossi-
- 77 tum moriendi præceptum obligans in conſ-
- 77 cientia. Et sic docent multi Patres, quos
- 77 inter Basilium, Chrysostomum, et Anselmum;
- 77 quos vide apud Petavium, l. 2., cap. 8., à
- 77 num. 7. Accedit Angelicus, dicens, in expoſi-
- 77 tione Egiptol. ad Roman., cap. 8., num. 32.
- 77 tradidit eum Deus Pater in mortem, eum
- 77 incarnari, et pati statuendo, et humanæ
- 77 eius voluntati inspirando Charitatis affec-
- 77 tum, qua passionem spontaneam subiicit.
- 77 Ergo ex parte Dei non fuit præceptum, sed
- 77 decretum de morte Christi; et ex parte Christi
- 77 non fuit moralis obligatio, sed spontaneus
- 77 moriendi affectus.

59.

Nego consequentiam,
quæ ex adductis scripturæ testimoniis non des-

invitum opprimere; sed sua voluntate
 acceptam mortem, et obtemperantem Patris
 precepto; et ideo post illa verba, nemo tollit
animam meam a me, sed ego pono eam
 a me ipso, immediate addit Christus Do-
 27. minus: hoc mandatum accepi a Patre meo.
 Idem quoque Scripturae testimoniis docemur,
 Christum libere accepisse mortem. Sed hic
 est praesens difficultas: conciliare nempe
 Christi ~~libertatem~~ cum ipsius libertate, et cum imper-
 cepto de acceptanda morte. Quod atti-
 net ad Patres, qui nobis obiciuntur, fa-
 tendum est cum Cardinali Toletio in cap.
 10. Joann., annotat. 12., Basilium, et Chri-
 stostomum esse in contraria sententia; sed
 pro nostra parte Cyrillum, Augustinum,
 et Ambrosium, quorum expositio est pra-
 ferenda: quia non video quibus verbis ex-
 positionibus Scriptura id facere esse (preceptum
 Christo fuisse ~~impositum~~) significare poterit,
 quam ipsi, qui sepius habentur: concludit
 citatus Cardinalis. — quod attinet ad Theolo-
 gos Principes Anselmum et Thomam, dicen-
 dum non esse nobis contrarios. Anselmum
 quidem negare videtur preceptum imme-
 diatum de morte subeunda; sed tamen

Q. 7. C. 2. -

agnoscit præceptum Evangelizandi, tenend^{um} iustitiam, multa que præstandi, ex quibus occasionaliter mors est illata. Audiatur

- » l. 1. cur Deus homo, cap. 9.; potest etiam di-
- » ci: quia præceptum illi mori Pater, cum hoc præ-
- » cepit Pater, unde incurreret mortem. Quia Thomas utrumque agnoscat: ex Patris parte, et deum, et præceptum; ex parte Christi spontaneam moriendi voluntatem, et moralem obligationem. Legatur, quest. 27, art. 2.

60.

Ag-
gones secundo. Christus est incapax præcep-
ti: ergo non fuit illi imposita strictum
moriendi præceptum. Probatur antecedens:
Primo: Christus incapax est voti, quia ha-
bebat voluntatem firmam in bono: ut do-
cet Angelicus 22., quest. 88., art. 2. ad
3. sed eadem ratio est pro præcepto: ergo
Christus est incapax præcepti. secundo: sub-
iecto impeccabili non potest imponi præcep-
tum obligans in conscientia, sed Christus
est impeccabilis: ergo. Ratio maiori: nam
præceptum obligans in conscientia est com-
minatorium culpe; sic enim statueretur:
si hoc non facias, peccabis: cuiusmodi autem
conditio esset impossibilis respectu subiecti

inexorabili. Neque ridiculum est, commu-
nari a legibus alicui sub conditione, quod il-
lud est impossibile: ergo & cetera.

61. Neque antecedens:

- ¶ fuit enim Christus quia homo, est capax
preceptorum naturalium. sic et precepti posi-
tivi. Ad primam probationem negatam
adjuvandum: nam Christus non solum potuit
defacto vota laudabiliter emittere; iuxta illud
17 Psalm. 21: vota mea reddam. ~~totum Psalmus~~ est
17 in conspectu ~~totum~~ eum: totus Psalmus ^x tamen-
est de Christo; et in illo sunt verba, quibus ^x tum
17 Cuius usus fuit: Deus, Deus meus quare me
22 dereliquisti? votum neque unice, neque pri-
cipue est propter firmandam voluntatem
in bono; sed propter offerendum Deo obsequi-
um, et consecrandam, et elevandam ad
altiorem ordinem ipsam voti materiam. Si-
militer dicendum est de precepto, quod non
est necessarius ad firmandam voluntatem
in bono: sed esse potest propter maius obedi-
entia bonum. Intentionem Beati Thomae solum
est, quod in Christo fuerit specialis ratio, ut
non indigeret voto; et quod Christo secundum
se non competebat, hoc est, non erat necessa-
rium ex fine firmandae voluntatem in

Q. 2, C. 2. -

omni voto emittere. Videatur Suarez, de vita Chri-
sti, disp. 48., sect. 2. Sed secundam antecedentis
negati probationem, neque maiorem et maiorem
probationem; nam sunt preceptum naturale obli-
gat in conscientia Christianam, quoniam sic communi-
tativum culpe; cur non possit obligare precep-
tum positivum divinum citra omnem culpam
comminationem? Nec comminationem culpam
involvit tendentia illa: si hoc non facias;
peccabis; est enim simplex assertio. Sic Christus
de se ipso dixit: Ioann. 8. si dixero quia non
scio eum (Deum) similis ero vobis mendacibus.
Ex quo sic: tam impossibile est, quod Christus
diceret se Deum non nosse, quam quod trans-
grediretur preceptum; sed non obstante impos-
sibilitate quoniam conditionis, recte, et convenien-
ter per modum simplicis assertionis intulit
quod, qualificata illa conditione, foret men-
dax: ergo non obstante impossibilitate se-
cundum conditionis recte, et convenienter
per modum simplicis assertionis dici potest,
quod, qualificata illa conditione, peccaret.

62.

Inf-
tas. cum impossibile est culpa neque im-
possibile obligatio sub culpa: ergo Christo non po-
tuit imponi preceptum obligans in conscientia.

Neque antecedens: nam sicut Christus aliquid
 promittens subibat obligationem ex fidelitate,
 cum tamen non posset esse infidelis; sic, cum
 ipse esset culpa impossibilis, potuit Deus illi
 imponere obligationem sub culpa. Nota hic: ~~**~~
 preceptum positivum prohibet omissionem rei
 preceptae: ommissio erat antecederet Christo
 possibilis; et in sensu composito preceptum fit
 impossibile. Nunc preceptum non prohibet
 omissionem impossibilem; sed practici, de ex-
 ceptione reddit omissionem impossibilem cum
 precepto.

63. Applicabimus. Sequitur explicare volun-
 tas Dei obligare Christum in conscientia;
 quia sit talis immutabilia: ergo Christo
 regnat preceptum in conscientia obligatio.
 Probatur antecedens: obligari in conscientia
 est formaliter velle, quod obligatus incurret
 culpam, si transgreditur preceptum; sed
 hoc velle, est comminari culpam: ergo. Ne-
 go antecedens, et maiorem probationem uni-
 versaliter sumptam: assignata enim volun-
 tatis obligantis tendencia non apte accom-
 modatur respectu subiecti impeccabilis.
 Pro a te, an Deus Angelis sanctis, atque
 adeo impeccabilibus, ista assignat pre-

Jucur. Cod. 285

precepta? id ut rem certam, supponit Cant.
 natus Toletus citatus supra. Exigua tendem
 tiam voluntatis, quam Deus precipit Angelis.
 et parum modo explicabo tendentiam volun-
 tatis, qua Deus Christo precipit. Directe vo-
 luntas illa receptiva est meri directiva, et o-
 bligativa in actu exercito, quatenus Deus
 solo supremi iurisdictionis ad Christum vult
 rem preceptam, et illi notificat eijusmodi
 voluntatem; qua voluntate notificata, omni-
 bus in preceptis redditur illicita, et Chri-
 sto impeccabili redditur impossibilis.

64.

sed etiam

gravissima difficultas. Omisio actus precepti
 est peccatum: sed in Christo ob omnimodam
 impeccabilitatem non est licet ad peccatum:
 ergo neque ad omissionem actus precepti: ergo
 neque est libertas ad actionem preceptam; liber-
 tas enim ad actionem est pariter ad omis-
 sionem actus: ergo Christus nec meritorie, nec
 satisfactorie elicit actus preceptos: ad meri-
 tum namque, et satisfactionem requiritur
 libertas a necessitate: ergo Christi meritis,
 qui supponitur precepta, nec sunt meritoria,
 nec satisfactoria. Ad propositam difficulta-
 tem evolvendam varias solutiones conco-

+
non

gratum theologi, quod omnes referunt
 ad illud esse. Adhuc non sunt Thomae
 et Averrois, Chrysostomi ac Cyrilli, verum
 etiam, quia possunt non omnes in semper
 esse a precepto: quoniam si potest vel non
 vult in semper comperto preceptum. Sed cum
 in hoc mundo Christi, ut ipse voluit, non fuerit,
 nec sensum habuit a precepto, tunc non
 novatur libertas, quoniam non se vult sub
 predeterminatione physica: ut late ostensum
 est in tractatu de divina gratia. Neque
 audiendi sunt scolastici docentes in Christo
 fuisse libertatem, quia preceptum est ne est
 tas, sacrificia, et non immutata contrari-
 aliter modum operandi voluntatis crea-
 re. Sed quoniam ista necessitas erat ex
 precepto, ut ipse concedunt, non est talis,
 quam sibi imaginatur voluntas creata tam
 est libertas contraria, quoniam est contraria
 predeterminationi actionis per determinationem aut
 condeterminationem: ut in eodem tractatu pro-
 positionem efficaciter est.

68.

Conclusio. Christo Do-

mini imperabilibus, cum eiusdem libertate
 in singulis observanda precepta sic suffi-
 cientia, et universalia, sed etiam quoniam

D. 2., C. 2. -

non esset peccaminosa omnis illius actus
per quem unusquisque precipitur ad im-
pietatem; non autem esset peccaminosa omnis
cujusmodi actus, quia ipse posuit sine non
circumstantiis non affectibus precepto. Hanc
sententiam orationem primus tractavit, aut
ab antiquioribus infirmam illustravit, Ac-
quiescentis Jacubus, h. c., d. 2., cap. 6.
Conferunt Valentia, Granado, Becanus,
Montoya, multique alii, quos citatos se-
quitur Martes, d. 2., lib. 16., sect. 6. Legi-
tamen sententiam vel ex eodem quod non
dicit illa suspensam potest; ut fatetur
Salmus Salmus, h. c., d. 2., lib. 37., sect. 3., §.
h. c. responsio. Quicquid circumstantiis, de
quibus est sermo sunt tempus, et motivum;
neque alii excludenda sunt quibus affi-
ciuntur operatio: ut sunt intentio, et duratio
actus. Precepta alia sunt negativa; alia
positiva. Negativa semper obligant; et ad
hoc per quam omissionem observanda
non sunt in Christo libertas: omnis enim
mandatum d. 2., erat Christo necessarium. Fuit
tamen in Christo libertas ad observanda pre-
cepta negativa per actus positivos: et hoc mo-
do non semper obligant illa precepta;

neque enim est obligatio ad habendam se-
per actualem non merendam v. g. salutem.
Precepta positiva non obligant semper, sed
aut vagè totum tempus aliquod spatium,
vel determinate in aliquo tempore articu-
lo. Precepta positiva aliqua efficiunt actum
concrectum cum determinato motivo, quod
propterea afficitur precepto; et talis est actus
perfectus charitatis, ut est sub precepto: alia
efficiunt substantiam actus; et permittunt
motui indifferentiam. Illi pernotatis ad
eos, nosse accedamus.

Sectio 5. ~~Quarta~~

Conclusio facta probatur, et
defenditur.

66. Dicendum est primo: Christus ratione
indifferens ad motum ob eam liberam
ea omnia precepta, quorum actus non con-
nectuntur cum motivo determinato. Pro-
batur: nam omnis actus sub tali motivo
non esset peccaminosus: neque enim pro-
hibetur adimpletio precepti ~~per~~ ^x talium
actum sub tali determinato motivo. sed
in Christo est libertas ad actum, cuius omnis
suo non esset peccaminosus: ergo est libertas

x
per

Q2, C2.-

ad actum sub tali motivo. Dicendum est
secundo: Christus ratione indifferenti ad tem-
pus observavit libere ea praecepta, quorum ac-
tus connectuntur cum determinato motivo.
Probat: nam quamvis sit obligatio ponendi
actum sub tali motivo, cum urget praeceptum;
non tamen urget praeceptum pro omni tem-
pore, in quo potest impleri: ergo omisio ac-
tus in hoc tempore, in quo praeceptum non
urget, et in quo potest impleri, non esset pec-
caminosa: ergo in Christo est libertas ad
illum actum pro eo temporis articulo.

6). Col-
ligitur primo: Christus ratione indifferen-
ti ad motivum, observavit libere ea prae-
cepta, quae semper, aut pro determinato
instanti obligabant. Secundo: ratione in-
differenti ad tempus, observavit libere ea
praecepta, quorum actus connectuntur cum
motivo determinato, quod propterea prae-
citur formaliter, vel virtualiter. Tertio: ra-
tione indifferenti, tum ad tempus, tum ad
motivum, observavit libere ea praecepta,
quae non semper, aut pro determinato in-
stanti obligabant, et quorum actus cum moti-
vo determinato non connectuntur. Iam

vero loquendum. Specialiter est de precepto
 acceptandi, et videndi proutem: observationi
 enim cuius precepti annexa fuit redemptio nos-
 tra, iuxta illud Isa. 15: si posuerit pro peccato
 animam suam videbit semen longuorum. No-
 tandum: mors ipsa secundum substantiam
 non fuit Christi meritum, nec redemptionis
 nostrae complementum meritivum; sed solum
 conditio, ut pretium, siue premium nostrae
 redemptionis obtineret. Preceptum itaque fuit
 de interna acceptatione, et tolerantia ipsius mor-
 tui; quae ipsa, secundum se non precepta de ac-
 te, in illis actibus, ab ipsis totam libertatem,
 honestatem, et meritum accepit.

68.

Asertum. Chri-

tus libere adimplevit preceptum de acceptanda
 et tolleranda morte, ratione indifferentis, non
 ad motivum, tum ad tempus. Probatur par-
 tibus: nam cuiusmodi preceptum non est de
 actu connesso cum determinato motivo; et ali-
 unde non probatur. Quod ~~pariter~~ ^{et} actum ^{et} preceptum
 simul, et et motivum: ergo potuit Christus
 implere illud preceptum ex motivo obedi-
 entiae, vel charitatis, vel ex utroque simul.
 ergo potuit omittere illum actum, quo precep-
 tum implere; neque enim esset peccaminosa

eiusmodi actus omnisio: licet enim non potuerit
Christus omnem actum ommittere, potuit tamen
hunc actum ex hoc motivo conceptum ommittere.
Probatur secunda pars: nam eiusmodi prae-
ceptum non obligabat pro determinata
instanti, sed vagè intra temporis spatium;
et Christus non distulit obedientiam usque
ad ultimum instans. Ratio utriusque: nam
obedientia proveniens ad implerionem prae-
cepti, per se loquendo perfectior existimatur;
Christus autem est perfectissimus in morte subeun-
da exemplar obedientiae: ergo et praeceptum Patris
convenientissime fuit cum latitudine ad tempus;
et Christus sua obedientia provenit instantem
nativum.

69. Confirmatur ex sacra auctoritate;
ac praecipue ex illis Christi verbis. Nemo tollit au-
man meam à me; sed ego pono eam à me ipso,
sed potestatem habeo ponendi eam: hoc man-
datum accepi à Patre meo. Postrema verba
insinuare praeceptum in genere de morte
excipienda latum; priora vero permittunt
delectum, et arbitrio Christi excipitum positi-
onem: ut ex Divo Fulgentio lib. 3. ad Tra-
simum, cap. 2.3, notavit Raynandus, hic,
lib. 1, num. 208. Item: Christus se subtrahit

- 77 a Iudeorum manibus, quia non dum venerat.
 77 hora eius, Ioann. cap. 7: hoc est, a Christo delecta, ut exponit Caietanus. Preterea: Christus se
 77 transiit passionem, et mortem, sciens, quia venit
 77 hora eius, Ioann. 13; dicitur autem hora eius, quia disposita est ab eo; erat eius secundum potentatem, non secundum necessitatem, ut exponit Plerus. Denique: quod tempus mortis
 excepte quod finem non ultimo instaret, potuit Christus adhuc passionem differre; ut colligitur ex illis Christi verbis ad Petrum, Math.
 26. an putas; quia non possum rogare Patrem
 77 meum, et exhibebit michi modo plusquam duas
 77 secundum legiones Angelorum.

x
eo,

78.

Arguitur primo.

Christus solatus est; quia ipse voluit, et posuit animam suam a se ipso. Nec dicta esse falsa, immo et ridicula, si Christus solus fuisse liber ad mortis circumstantias: ergo. Maior est ex scriptura expressa; minor probatur: qui damnatus ad inevitabiles flammis, posset illas pati ex hoc, aut illo motivo, citius, vel salus, non nisi falso, et ridicule diceret: comburo, quia volo, pono vitam meam a me ipso.
~~Sed~~ Christus similis erat huic homini, si eo modo loqueretur, et non sit liber, nisi ad mortem.

x
Sed

circumstantias: ergo. Confirmatur: sequitur
non esse tribuendum Christo ad laudem, quo
simpliciter, et absolute mortuus fuerat: inde
que, neque redemisse nos per hoc, quod est mor-
tuus; et inde rursus, neque propter hoc esse illi
gratias agendas. Sequela est absurda; sed ta-
men est legitima: quia numquam operanti tri-
buitur ad laudem opus secundum id, quod
ipsi liberum non est. sed in casu non exat
Christo liberum mori simpliciter; sed solium
mori cum talibus circumstantiis: ergo.

71.

Respon-

deo concessa maiore, negando minorem; et ad
probationem, concessa maiore, nego minorem. Ra-
tio: nam altius quid, quam libertas ad circum-
stantias, continetur in istis textibus: oblatus est,
quia ipse voluit, et animam meam pono a
me ipso. Illud autem est, quod nulla vi ex-
trinseca potestatis humane possit Christum
inuitum, et reluctanter opprimere; quod vero
inuitus et reluctans esse non potuerit. sed quidem
ex Patris precepto: et propterea in peccabilitate
Christo possibile non erat: nempe pro tota
divisibilitate temporis. Constat hinc ad exem-
plum hominis damnati ad flammam: quam-
tuncumque enim libertatem exerceat, aut

- in motivo, aut in anticipatione; non potius
posset dicere, quod invitatus, et reluctans oppor-
tune non posset. Sensum, quem dedimus,
esse litteralem, tenent multi, quos inter Va-
quez; et illum insinuat Divus Bernardus scilicet.
3. de purificatione: in cruce oblatu est... non
quia iudex prevaluit, sed quia ipse voluit.
- Adde: illud scilicet, oblatu est, quia ipse voluit,
explicari potest de voluntate, quia Christus accep-
tavit preceptum mortis, quod dependens a
libera ipsius acceptance impositum sit a Patre.
- Adde: illud Christi, potestatem habeo ponendi
animam meam, eam pono a me ipso; adven-
tam habet determinationem ad libertatem
quoad circumstantias; nam statim additur:
- hoc mandatum accepi a Patre meo. Arguit
in Christo non fuisse libertas ad omnino pre-
termittendum id, quod a Patre preceptum
erat, et prout preceptum erat: ergo.
- Ad con-
firmationem. Distingue sequelam: non esset
tribuendum Christo ad eandem, quod simpli-
ter, et absolute mortuus fuerit potius, quam quod
numquam mortuus fuerit, concedo: quod abso-
lute, et simpliciter mortuus fuerit, quando potuit
non mori, nego sequelam: et eadem distinctione

Q. 2, C. 2. -

duplex alia adiuncta est excipienda; et con-
tat ad reliquum. quod Christus non potuerit
omnino non mori, quod non potuerit velle,
omnino non mori, non est absurdum, sed
consequens legitimum ex eius impeccabilitate,
et ex Patris precepto. Laudabiliter se gessit,
nos redemit, et debitum gratitudinis nobis
imposuit, quia illum actum, quo mortem accep-
tavit, potuit omittere: non quidem potestate,
versante inter hunc actum, et nullum actum,
sed inter hunc, et alium. Preterea: preveniens
instante terminativum precepti, Christus libere
quoad exercitium posuit, quod redderetur ne-
cessarium, si venisset terminativum illud in-
super-
veniente, hoc ~~proveniens~~ redderetur necessarium.
tem. Concluditur: Christus non solum fuit
liber ad actum internum acceptandi mor-
tem, quæ est materia circa quam precepti
obligatio directe ad actum internum; sed
etiam ad ipsum exercitium mortem subeun-
di, et tollerandi.

13.

Arguitur secundo se-
quitur, Christum non habuisse libertatem,
et mixtum in acceptance mortis quoad
substantiam: solum enim fuit liber

quoad tempus, motum, et circumstantias
 alias. Consequens est absurdum: ergo et id;
 unde sequitur. Minor ostenditur ex testi-
 monij Scripturæ, et Patrum, quæ colligitur Gar-
 za, huc, quest. 35. Sufficiat illud Apostoli
 11. ad Philip. cap. 2. Factus obediens usque ad
 11. mortem, mortem autem crucis, propter quod
 11. Deus exaltavit illum. Neque omittendum
 11. illud Augustini l. 2. de Sinit., cap. 13: non
 11. carnem deseruit inuitus, sed quia voluit, qu-
 11. ando voluit, quomodo voluit.

14. Respondeo dis-
 tinguen- do maiorem: sequitur, Christum non
 habuisse libertatem, et meritum in accep-
 tatione mortis quoad substantiam, formaliter,
 et moraliter consideratam, hoc est circums-
 tantiam, tali motivo, et tali tempore, nego;
 quoad substantiam mortis physicè, et mate-
 rialiter consideratam, subdistinguo: quoad
 substantiam mortis nunquam acceptandam,
 concedo: acceptandam tunc, quando acceptata
 est, nego maiorem. Ratio huius: nam Christus
 libere quoad exercitium acceptavit, quod neces-
 sario quoad exercitium acceptaret, si exegeret
 instans terminativum præcepti: tunc autem
 necessario acceptaret mortem quoad substantiam;

de substantia enim mortis erat preceptum
ex dictis distinguenda. Similiter est minor, et
negatur consequentia. Ad probationes minoris
Beatus Agostinus convincit, quod concessimus; non au-
tem quod negavimus; et obiter notandum est, pre-
ceptum attigisse substantiam mortis, et circum-
stantiam crucis, non tactis motivo, puncto tempo-
ris, gravitate tormentorum, et similibus alijs.
Textus Augustini sic accipitur, ut Christus vitam
deservit, quia voluit: neque enim tunc, cum
vitam deservit, urgebat preceptum moriendi,

15.

Inf
tabis. Nimirum derogatur libertati Christi, si illa
reducat ad solas circumstantias. Negatur
assumptum: conceditur enim tota libertas,
que cum impeccabilitate Christi, et precepto
Patris federabilis est. Recte, et sapienter
dixit Valentia, ut sufficiens esset ad nostram
redemptionem meritum obedientie Christi,
non sponte, illam esse liberam aliter,
quam dictum est: compensavit enim abunde
quid quid in libertate defuit dignitas infi-
nitae personae obedientis, et summa volunta-
tis eius in obediendo promptitudo. Recte etiam
ad rem dixit Raynardus, hanc aliqualem
glorie libertatis immutationem abunde compen-

latam esse exemplo obedientię, quo Christus
nobis praeiuxit, et merito huius virtutis, quo
non splendens expectatio, nisi praeceptum
habet Christo impositum.

Arguitur tertio.

16. Arguitur, quod Christus nunquam habere po-
tuit meritum obedientię; hoc dici non potest:
primum ex Apostolo exaltatio Christi, et hominum sa-
tis sit premium obedientię: ergo. Probatur ma-
iori: in eo non meretur Christus, in quo non est li-
ber: sed in eo, quod illi praeceptum est, et est ma-
teria obedientię non est liber; in eo autem,
in quo est liber, non habet praeceptum, neque
obediētię materiam: ergo. Confirmatur primo:
quod volumus necessarium, id prius natura
volumus, quam quod libere volumus; sed Chri-
stus voluit necessarium mortem, quae erat obrec-
tum obedientię, et libere voluit circumstantias,
quae non erant obedientię obiectum: ergo pri-
us natura voluit mortem, et postea circums-
tantias. At in priori voluntate, ut nota neces-
saria, non fuit meritum; in posteriori autem,
quae non respiciebat rem praeceptam, obedi-
entia non fuit: ergo Christus non habuit
meritum obedientię. Secundo: operantia non
imputatur ad laudem, et meritum id, quod

Q.2. C.2.

x
decem
aureos
~~nummi~~

facit, nisi quatenus excedat id, ad quod est an-
tecedenter necessitatum. Constat exemplo illius
qui esse necessitatus antecedenter ad tribuendum
intra aliquod tempus determinationem; et illos
tribuat citius ex motivo liberalitatis, aut in
hoc loco potius, quam in alio, vel manu dex-
tra potius, quam sinistra. Ergo similiter dis-
currendum erit de merito Christi.

11.

Respondetur
negando maiorem. Ad probationem concessa
maiori, distinguo primam ~~partem~~ partem:
in eo, quod illi preceptum est, non est liber;
ad illud omnino mittendum, concedo; ad il-
lud huc & nunc omittendum, nego. Distinguo
secundam partem: in eo in quo est liber, non
habuit preceptum, et ea libertate potuit rem
preceptam, concedo; aliter, nego hanc partem,
et consequentiam. Soluto constat exemplo:
nam qui die festo, dilectio, sub perfecto moti-
vo, et similibus circumstantiis, sacro interest,
obedientiam ~~exerceat~~ exerceat, et deinceps non
tenetur precepto; quin tamen illi circumstan-
tiis sint materia precepti. Ergo similiter
Christus obedientiam exercebat, quia huc, &
nunc ex hoc motivo, et sub huius circumstantiis
potuit substantiam totam actus precepti.

+
minoris

Diligenter nota: præceptum Christo impositum
 est directe de actu interno acceptandi mortem;
 indirecte autem de ipso exercitio mortem sub-
 eundi. quatenus respicit actum internum
 potest explicari ad instar præcepti disjunctivi
 exigentis hunc actum, vel illum: quia propter
 quonvis neuter sit determinate debitus ex
 præcepto, nihilominus utrolibet continetur totum,
 quod præcipitur, cum laude, et merito obedi-
 17 entis. Ut est exemplo illius præcepti: offer me
 18 tu pro Turcarum, aut duos pullos columbarum,
 cui verè obediunt Beata Virgo, Luc. 2. Qu-
 atenus præceptum respicit exercitium subeun-
 di mortem, admittit divisibilitatem conga-
 nis: et per anticipacionem libere positum
 est, quod potest ex necessitate ponendum
 esset, nempe ipsum quoad substantiam exer-
 citium subeundi mortem.

18. Ad primam
 confirmationem, nego maiorem universali-
 ter sumptam: si enim proponeretur quæ
 vivide obiectum necessarium, et obiectum li-
 bere amandum, posset voluntas eodem
 actu (ac proinde absque prioritate, et po-
 tioritate nature) utrumque obiectum ama-
 re. sed omnia maiore, nego minorem;

Incar. Cod. 29.

nam proposita Christo morte precepta, et
circumstantiis non precepta, elicit indi-
viduum actum, quo simul voluit, mori, et
taliter mori. Ille autem actus fuit obedi-
entis; quia acceptatio mortis; et fuit liber,
quia acceptatio mortis taliter circumstanti-
at; unde Christus per actum liberum
exercuit obedientiam.

79.

Ad secundam con-

firmationem negari potest antecedens univ-
liter sumptum: nam id, quod aliquis ex necessitate
physica determinatur ^{natur} facit, potest illi ad laudem
et meritum tribui, si illud faciat libere in se
mori; ut si patienter toleret infirmitatem:

quo operandi modo ex necessitate fit virtus:
ut cum Divo Hieronymo loquitur Raynan-
dus. Sed misso antecedente, distinguo conse-
quens: ergo similiter dicendum erit de
merito Christi, servata debita proportionem, conce-
do; hanc non servata, nego consequentiam.
sic distinxit, ut occurrat exemplo, quo ante-
cedens probatur: in quo alie circumstantie
parum conducunt, alie impertinenter se
habent ad honestatem liberalitatis. Ratio;
quia liberalitas pensatur ex utilitate doni;
que nulla est ex eo, quod pecunia detra-

potius manu dextra, quam sinistra: et aliqua
esse poterit ex hoc, quod citius datur, aut quod
in hoc datur loco. At circumstantiæ, ex quibus
meritum, et laudabilitatem accepit obedi-
entia Christi, sunt maximè valens ingenie
motus; et eius impeccabilitas, et Patris præceptionem
non geruntur, ut laudabilitas, et meritum
obediens aliunde petantur.

80.

Arguitur
quarto. Non bene desumitur libertas Christi
ad implendum præceptum subeundi mortem
ex circumstantia temporis, in quo effectivè,
et in exercitiis mortem subivit: ergo malè
recurritur ad circumstantias pro concili-
anda impeccabilitate Christi cum liberta-
te ad implendum præceptum. Probatur
antecedens: nam præceptum afficiebat eti-
am ipsam temporis circumstantiam, quod
ostenditur. Ioann. 2. Christus dixit ad Ma-
riam: quid mihi, et tibi est mulier? Nondum
venit hora mea. Hunc locum sic exponit
Irenæus, l. 3. adversus hæreses, cap. 18., ut loqua-
tur Christus de hora mortis, quam designare,
vel solum Patrem pertinet. Rursus, Ioann.
12. dixit: ut cognoscat mundus, quod sicut
mandatum mihi dedit Pater, sic facio, surgite

Q. 2., C. 2. ~

„carus hunc; scilicet ad moriendum: ergo
„ tunc urgebat moriendi preceptum. Denique,
„ Luc. 12. dixit: baptismo habeo baptizari, et quo
modo coactor, donec perficiatur: ergo Patris
precepto coarctabatur Christi libertas, ne mor-
tus, et passionis horam anticiparet. Urgetur
tamen ad anticipationem libertas; hec non
sufficit. Ratio: nam libertas Christi fuit ad
moriendum, vel non moriendum, quod patet
„ ex lege citatis testimoniis. Oblatus est; quia
ipse voluit. Nemo tollit animam meam:
„ ego pono eam a me ipso. Sed libertas ad anti-
cipationem non est libertas ad moriendum,
vel non moriendum. contingitur enim cum
necessitate simpliciter tali ad moriendum:
ergo.

81. Respondeo negando antecedens, et pro-
bationis asumptum, quod adductis testimo-
niis non suadetur. Ad primum dictum fuit
supra, horam mortis dici horam Christi; quia
est ab ipso electa, et ab ipso disposita, secundum
potestatem, et non secundum necessitatem.
Divus Irenaeus non dicit, tempus mortis esse
a Deo preceptum, sed pre cognitum; et quod
Christus omnia, quae pre cognita erant a Pa-
tre, ordine, et tempore, et hora precognita;

data perfecit. Ad secundum: solum
 vincitur, quod Christus in illa hora voluit
 mori, sicut mandatum acceperat à Patre;
 moriendi quidem: sed non in illa hora deter-
 minata; aliter nullus posset ex motivo obe-
 diendi precepto instans terminativum preve-
 nire. Ad tertium: dicendum est, semel de-
 lecta, & disposita secundum potestatem à Chrī-
 sto hora moriendi, locum fuisse ardentissimū
 desiderij, quibus quasi augebatur, donec veni-
 ret hora illa; notitia enim, quam Christus
 de suis actibus futuris prehabeat, apta erat,
 ad excitandum varios affectus. Non itaque
 couetabatur Christus, quasi non haberet po-
 testatem anticipandi horam; sed vehemen-
 tissimè, quasi anxius, & sollicitus. Desidera-
 bat illam horam, quam electurus erat.
 Non desunt, qui omittant, Deum precepisse
 Christo instans moriendi; sed non instans,
 in quo per actum internum acceptaret mor-
 tem: ex quo inferunt, Christum libere, & vo-
 luntarie accepisse per affectum elicitem
 in illo instanti, in quo mortem subiit.

82.

Ad

urgentiam nego assumptum. Ad proba-
 tionem distinguo maiorem: libertas Christi

(supposito p[re]cepto) fuit ad movendum, vel
 movendum, cum potuit non movi, concedo:
 ad movendum, vel non movendum, etiam
 pro instanti terminativo temporis divisi-
 neo maiorem. Hoc, quod negamus, non
 evincitur reproductis testimoniis, quorum sen-
 su non dedimus num. ~~xxx~~. Ut autem scias,
 quam immaniter illos textus nobis obvi-
 ant, quasi rem concluderent, observa,
 probabilissimam esse interpretationem, qua
 exponuntur de Christo secundum divinita-
 tem. Sic ex Patribus Cyrillus, Iacutus, Cere-
 llus; et ex Expositionibus Leo Castus, Cardinalis
 Tolatus, et Maldonatus, quas omnes, citat etiam
 Divo Thomas, sequitur Granado, hic, contra v.
 1., tract. 13., disp. 3., sect. 5. Itaque sensus aptis-
 simus est, quod Christus tot quantum Deus
 voluntate divina, et cum potestate omnino-
 li indifferenti, voluerit pati in natura
 humana, et animam, cum ex vi unionis su-
 postitum sua ipsius erat, liberissime ponere. Hinc
 autem non inferitur, quod Christus tot quantum
 homo, et voluntate humana potuerit nolle
 omnino movi, seu mentem pro omni dura-
 tione declinare.

mori secundum se, et actus moriendi
 secundum substantiam non fuerunt Christo
 liberi. Ratio: supposito decreto circa sub-
 stantiam incarnationis, qui meruerunt ac-
 celerationem, non meruerunt substantiam
 incarnationis, sed circumstantiam; quia sup-
 posito decreto illo anteriori, sola circumstantia
 temporis erat libera: ex eo similiter de Christo.
 Negatur sequela; et ad probationem conceptio
 antecedente negatur consequentia propter
 hanc dissimilitudinem. Dei libertas supponitur
 exercita circa substantiam incarnationis: qua
 propter solum superest, quod exerceatur cir-
 ca accelerationem; et meritum unice tenet,
 ut moveat Deum ad exercendam suam li-
 bertatem. Quod si non supponebatur in Deo
 antequam illud decretum independentem a
 merito, tunc qui mereretur circumstantiam
 temporis, mereretur substantiam incarna-
 tionis. At in Christo non supponitur ex p-
 cepto exercitum libertatis circa mortem;
 qua propterea volendo nunc, quando non tenetur
 velle, et moriendo nunc, quando non tenetur
 mori, potest libere substantiam actus interni,
 et libere quoad exercitum patitur mortem.

In-

Sytes. Si Christus venisset propter nos, quatenus
 nos precor venisset propter nos in carne
 passibili, simpliciter, et absolute non venisset
 propter nos: ergo a parte si tantum sit libera
 ad mortem quoad anticipationem temporis,
 non est absolute, et simpliciter libera ad mortem.
 Additur: libertas ad operationem in hoc, aut
 in illo loco non est libertas ad operationem
 secundum substantiam: ergo libertas Christi
 ad subeundam mortem in hoc, aut in
 illo instanti, non sufficit, ut sit liber ad
 actum subeundi mortem quoad substanti-
 am. Admissio antecedente, nego consequenti-
 am propter dissimilitudinem immediate datam:
 Si enim Christus tantum propter nos venisset
 in carne passibili, iam antea antea suppo-
 nitur exercita Dei libertas quoad substan-
 tiam adveniens, et solum superesset libertas
 exercenda quoad modum possibilitatis: ergo
 non est paritas ad libertatem Christi, quae
 non supponitur exercita circa substantiam
 acceptandi, et subeundi mortem. Ad ad-
 ditamentum, concesso antecedente, nego conse-
 quentiam. Ratio: quia ratione indifferentis
 ad locum non stat, quod aliquis operetur,
 potens non operari; in quo stat libertas quoad

exercitum. Et contrarius: indifferentia ad tempus
sufficit, ut aliquis operetur potens non operari;
atque adeo stat, quod operetur libere quoad
exercitum.

85.

Arguitur quinto. Deus
præcepit Christo omnes operationes ~~externas~~, om-
nes internos actus, et omnes circumstantias: ergo
non est concilianda libertas cum impeccabili-
tate Christi ex hoc, quod non sint præcepto
affectæ circumstantiæ operationum, et actuum.
Probatur antecedens. Joann. 12. dixit Christus:
» Sicut præceptum dedit mihi Pater, sic facio.
» Item Joann. 6: descendi de celo, non ut
» faciam voluntatem meam, sed eam quæ
» misit me. Accedit Ratio: nam Christus opera-
tus est perfectissime: ergo semper in omnibus
et quoad substantiam, et quoad circumstan-
tiam, ex perfectissima obedientia; ac proinde
præceptum afflicebat substantiam, et circum-
stantias operationum, et actuum. Confirmatur:
Christo præcepta est mors, ut medium idone-
um ad redemptionem: ergo ut libera, et me-
ritoria. Atque ut libera, et meritoria red-
diderat circumstantias, si vera est sententia
ista: ergo Christo præceptæ sunt mortis circum-
stantiæ: ergo sententia eadem est implicatoria.

Ratio: nam ex una parte admittit, circumstantias non esse preceptas, ut mors sit libera, et meritoria; et ex alia parte evincitur, preceptum esse de morte libera, et meritoria, ac proinde de ipsis circumstantiis.

86.

Ref.

pondeo negando antecedens cum communiori sententia, à qua recedunt ex scolasticis pauci, et ex interpretibus Cardinalis Toleti, et Maldonatus. Nullus itaque actus internus circumstantiatus motivo, intentione, et similibus proprietatibus, Christo preceptus fuit: quid quid enim preceptum ei fuisse constat, implere potuit vel per hunc actum internum, vel per alium. Nec ullus actus externus preceptus Christo fuit, preter passionem, et mortem in cruce; preter predicationem, precatum suum divinitati; Discipulorum instructionem; Judaeorum reprehensiones; et iustitiam, atque sanctitatis observandam. Mortem et crucem fuisse ex precepto, constat ex supraductis testimoniis; predicationem, et quae doctrinam concernunt, fuisse ex precepto, non obscure colligitur ex ipsius verbis Christi in Joann. 12: Ego ex me ipso locutus sum

27 nihil; sed quæ misit me Pater, ipse mihi
 27 mandatum dedit, quid dicam, et quid
 27 loquar. Scitur multæ operationes Christo non
 fuerunt præceptæ, et multæ circumstantiæ
 operationum præceptorum præceptæ non fue-
 runt: et hoc convenientissime. Primo, quia
 decuit, ut aliquid relinqueretur Christi sa-
 pientiæ, et charitati. Secundo: quia oportuit,
 ut Christus nobis prælucere exemplo, non
 solum in debitis ex præcepto, sed etiam in
 illis, quæ supererogationes dicuntur.

87. Probatio-
 nis antecedentis negati non uigent. Textus
 27 ille, sicut mandatum dedit mihi Pater,
 27 sic facio, hoc evincit, quod Christus impleve-
 rit mandatum integrè, quoniam aliquid præ-
 ceptum misit; non autem, quod fuerit præcep-
 tum quoad substantiam, et circumstantias, quod
 27 cumque fecit. Textus alius, defendi de celo, non
 27 ut faciam voluntatem ~~transmissam~~, sed eius meam, X
 27 qui misit me probat, quod Christus fecit vo-
 luntatem præceptivam, et non præceptivam Pa-
 tris. Si opponas illud Exodus, 26: inspicere, et fac
 secundum exemplar, quod tibi monstratum est;
 occurrat sic. Ego, quod inspicere omnia quoad
 substantiam, et circumstantias fabricandæ

tabernaculum a Deo præceptum fuit: nec, quod
 similitera præcepta fuit Christo omnia quoad
 substantiam, et circumstantias fabricandi Eccli-
 siæ spirituale tabernaculum. Ratio; quia oportu-
 tum, et decuit, ut Deus aliter se gereret cum
 Christo, quæ est Dominus domus, ac se gessit cum
 Moyse famulo. Demum, ad rationem, qua
^{suaderetur} assumptum, concessio antecedente, nego con-
 sequentiam: nam Christus semper operatus
 est perfectissimè; quia ex motivo charitatis se-
 quebatur Dei voluntatem, tum præcipientem,
 tum non præcipientem; et perfectè obediens;
 in non præceptis congenerabatur ex hoc fine,
 ut nobis in non præceptis exemplum præ-
 beret obsequendi Deo.

88.

Ad confirmati-
 onem fatendum est, illam esse valde diffi-
 cem. Communis solutio est, Deum præcepisse
 Christo mortem, ut liberam, et inextoritam,
 quo pacto reduplicat circumstantias: non quæ-
 dem determinatè, sed vagè. Ratio: quia
 mori, ut libera potuit esse in hac, vel in illo
 instanti, ex hoc motivo, vel ex alio: unde hæ
 circumstantiæ fuerunt indeterminatè præceptæ.
 Christus autem acceptavit mortem in, et cum
 illis circumstantiis, quibus acceptatio fuit

anima. cum posset libere acceptare in, et cum
 aliis circumstantiis, quibus acceptatio non esset
 eque perfecta: et sic obligatus ad liberam,
 et meritoriam acceptationem, nihil minus
 libere, et meritorie mentem acceptavit. Con-
 tra hanc solutionem instauratur argumen-
 tum; et cogitemus totam libertatem Christi
 esse ad anticipationem, et tempus divisibile
 relatum esse ad tunc instantia: tunc sic.
 Christus non potuit differre acceptationem
 ad tertium instans: in isto enim esset nece-
 ssaria, cum sic instans urgentis precepti; ac
 proinde omisso foret peccaminosa: precep-
 tum autem supponitur de acceptatione
 libera, et meritoria. Ergo debuit non differre
 ad tertium instans. sed neque potuit dif-
 ferre ad secundum. Ostenditur: nam in
 secundo acceptatio non esset libera, nec me-
 ritoria: neque enim posset illam tunc omit-
 tere, nisi differendo ipsam ad tertium ins-
 tans, et ad hoc instans non potest differre:
 sufficit primum instans, et residuum argumen-
 tum: nam in hoc instanti acceptatio non esset
 meritoria, et libera, sed necessaria; neque
 enim posset illam omittere tunc, nisi ipsam
 differendo ad secundum instans: et ad hoc.

instans differre non potest; ut probatum est.

89.

Factum argumen-
tum aliquibus visum est insigne sophisma;
illud que retorquent: quia similiter probabi-
tur, Deum non posse precipere iusto, ut in-
tra tempus divisibile eliciat ex habitu cha-
ritatis (incomponibili cum peccato) amorem
meritorium. Ratio: quia iustus non posset dif-
ferre amorem ad ultimum instans: quia tunc
omissio esset peccaminosa; ac proinde iustus
non haberet libertatem ad ponendum ex
habitu charitatis actum amoris. sed neque
posset illum differre ad instans penultimi-
um. Neque enim tunc posset omittere,
cum non posset differre amorem ad ulti-
mum instans; nam sic peccaret: quando-
quidem nunquam poneret amorem meri-
torium, de quo supponitur preceptum. Eo-
dem argumento percurramus et texa in-
stantia. Retorsio bene supponit, habitum
charitatis non posse influere in actum in
instanti, in quo urget preceptum; aliter
retorsio frangeretur. sed cum eadem sit diffi-
cultas, quæ ætetur directa solutio, tam pro
argumento, quam pro retorsione.

90.

Respondent

aliquem, christum potuisse instans urgentis prae-
 cepti differre ulterius, et ulterius sine ter-
 mino. Contra: sic potuisset christus,posito prae-
 cepto, homines in eternum sine redemptione
 relinquare; supponitur autem, praeceptum
 esse de redemptione effectiva. Iterum: prae-
 ceptum obligat, ut aliquando ponatur
 absolute opus, vel absolute sit futura omis-
 sio peccaminosa: ergo non potuit christus instans
 urgentis differre sine fine. Respondent
 alij, ad meritum sufficere libertatem ac
 actus omnino aequales cum necessitate ad
 unum sub disjunctione. Inferunt primo: Chri-
 stus in quolibet instanti meretur actu, quem
 ponere, etiam si esset in ~~minimo~~ ^{perfectio} ~~minimo~~ ^{minimo}
 nis. Secundo: Christus meretur differendo
 acceptationem ad ultimum instans. Ratio:
 nam praeceptum erat disjunctivum de accep-
 tatione in hoc, vel in illo instanti; necessitas
 autem ad unum sub disjunctione non obest
 merito. Contra: nam laudabile, ac proinde
 moraliter estimabile non est, eligere actum
 unum, relicto alio, aut aequali, aut melio-
 ri, qui eligi debere, si ille alius, non elige-
 retur; qui enim sic eligeret, non plus ho-
 nestatis, et valoris moralis poneret, quam

posset omittere: ergo ad meritum, ad quod
requiritur laudabilitas, et estimabilitas
moralis, non sufficit libertas ad actus om-
nino & quales cum necessitate ad unum
sub determinatione. Hec est communis
theologorum sententia, pro qua videri potest
Ordinatus in t. 2., tract. 9., contrav. 2., punct.
2: illam secutus sum in tract. de gratia.

91.

Ne

x
in d. r.
matque
posita
n. 81;

ganda itaque est prima consequentia deducta
ex contraria doctrina; et secunda negan-
da est a fortiori. Ratio, quia adveniente ulti-
mo instanti esse necessitas aut acceptandi, aut
peccandi: ergo in eo instanti non esse in Chri-
sto libertas ad acceptandum. Nec recurramus ad
instanti precedens; contra enim est: nam in eo sup-
ponitur omisso acceptationis: ergo quamvis in
eo fuisse supponatur libertas ad acceptatio-
nem, non tamen fuit libera acceptatio. De-
nique refutatur argumentum: quia preceptum
supponitur de acceptatione libera; sed non
potest esse libera in instanti ultimo: ergo
est de acceptatione in instanti ultimo: ex-
go in hoc non ultimo non posset omitti accep-
tatio; aliter posset differri ad ultimum.
et posset Christus nunquam libere acceptare,

x
non

quod est non adimplere preceptum de
libera acceptatione.

92. Jam vero, quoniam diffi-
cilius dicitur potest fallacia argumenti facti,
si ostensa est, quam via alia confirmatio-
nem dissolvat, tentandum hoc est. Disting-
ue antecedens: Christo precepta est mors,
ut medium idoneum ad redemptionem,
idoneitate se habente, ut finem precepti, con-
secratio; se habente, ut rem preceptam, et ut ma-
teriam precepti, nego antecedens. Distingue
similiter consequent: et concessa minore
subiuncta, nego consequentias. Ex Augustino Jo.
11 cet Angelicus 2. 2., quest. 6., a. 6., preceptum
11 charitatis aliter in patria, et aliter in via im-
11 pletur in patria, quatenus pervenitur ad omni-
11 modam, et plenam amoris conjunctionem
11 cum Deo, quæ est finis precepti; in via, qua
11 tenus, ponitur amor perfectus quoad substan-
11 tiam, et si non pervenitur ad illam totalem
11 conjunctionem. Scitur finis precepti potest non
esse res precepta. Discutimus similiter in re
notia: redemptionis hominum, a deo que meretur.
Christi Jo finis precepti; sed non est res precep-
ta, seu materia precepti: notum itaque Chri-
sti res actum necessarium adimplere preceptum,

Q. 2, C. 2.

non perveniendo ad finem illius; et potius illud
implere per actum liberum, et perveniendo ad fi-
nem precepti. Datam solutionem tradit, libe-
rat, et approbat R. Thyfus, tom. 3. selectar. disp.
29, sect. 2. per totam.

Sectio ~~6ta~~

Absoluta materia precedentum.

93. Dicit aliquis. Merito libertas. Christus potest
salvari sub impeccabilitate, et movendi precepto:
ergo non bene explicatur Christi libertas ex in-
ferentia ad circumstantias, quae precepto non sunt
affectae. Omissis antecedente, nego consequenti-
am: consulto namque in conclusione dixi,
Christi libertatem ad singula observanda prae-
cepta sufficienter, et universaliter ~~libera~~ per-
hoc, quod actus preceptoris potest esse cum cir-
cumstantiis non affectis precepto. Hinc tenetur
sustinere, quod in hoc explicandi modo stat,
quid quid libertatis agnoscendum est in Chri-
sto, ex scriptura, Patribus, et ratione; sed non
cogit insinuaré alios dicendi modos; quibus
maior, et plenior libertas explicetur. Echu
tamen modo respondet, ne difficultatibus
alio pertractantibus implicetur; sed tamen
ex eadem quae adducta sunt, non potest

has aut esse falsas, aut insufficientes.

94.

sunt primo aliqui, quos sequitur Martinus in Nicæ.
 n. 5. de incarnatione. Christus liberum habet
 boni principium affectum efficacissimum obedi-
 endi in omnibus, quæ sibi præceperunt a Pa-
 tre: impositum deinde est præceptum moniti-
 vum in vi affectus præcedentis necessarius
 contra accentum. In hac acceptatione re-
 luctantia obedientiæ; et libertas sufficiens
 ad meritum, quæ derivatur ex libero præce-
 dente affectu obediendi. Addunt nonnul-
 li, quos inter Wadingus, Aldret, & Jern-
 nal. præceptum monendi impositum esse
 ad nosse liberissimas Christi, et ad ipsius vo-
 luntariam optionem. Vides, sententiam istam
 esse diminutam: nam usui non potest
 esse pro libertate ad adimplenda præcepta
 naturalia. Probabile est, quod supponitur:
 nam ex scriptura docent Patres, præsertim
 Chrysostomus, Ambrosius, et Anselmus, Chris-
 tum voluisse non mori, non pati, si voluisset.
 Cumque id non habeat locum imposito præ-
 cepto; dicitur convenienter potest, quod non sit
 impositum præceptum, nisi post exercitum
 libertatem Christi, sive per desiderium obedi-

nam, huc etiam per petitionem precepti.
 Incepit utique ad eummodi actus vultu bea-
 ta: sed hoc non representat et animam Chri-
 sti pro illo signo quoniam obligationem redem-
 mendi homines, sed finem redemptionis,
 prout in eo signo præcedentem ab obliga-
 tione. Neque extra se præcedente sub-
 iuncta obligatio ante preceptum. Ratio, quia
 libere admissa, quod Christus non potuerit
 non acquiescere consilio Dei. dicendum est
 quod de omnibus, aut certe de aliquibus,
 de quibus non habuit preceptum, pariter,
 nec habuit consilium: unde propter ad
 preceptum de redemptione non habuit con-
 silium; obligatio autem in Christo, solam
 ea precepto, aut ex consilio oriri potest.
 Hæc probabilissime dicuntur. Sed ea-
 dem.

95. *Reverentia proposita sententia: nam*
definitum prout, optatio et petitio precep-
ti, non sunt, nisi affective obedientia: ergo
liberum Christi actibus non potest tribui
illius exaltatio, et nostra redemptio. Constat
 27 *consequentia ex illo Apostoli: factus obediens*
 27 *usque ad mortem .... propter quod, et Deus*
 27 *exaltavit illum. ... ut per hoc precepto*

acceptatio meriti. Et voluntas efficitur. Sed cum
 non sit libertas in illa acceptatione, posito tam
 precepto, in illa non erit meritum. Dices: posito
 fuit libertas in radice, neque in desiderio
 precedente, quem ad modum dicitur de actu
 imperato habente libertatem in imperante.
 Contra: et eadem illa libertate, a qua est ac-
 tus imperans, est actus imperatus; acceptatio
 autem meriti non est ab illa libertate, ad quam
 est desiderium precedente; neque enim ab illo
 desiderio libero inducitur acceptatio, non in-
 terveniente precepto; quod non est exerciti-
 um liberum voluntatis humanæ: ergo non
 est exacta paritas. Hoc explicatur exemplo
 meriti, cuius est premium. Vir beatus, quoniam
 amor susceptor habeat libertatem, que suf-
 ficiat ad meritum.

96. Concedo, quod actus im-
 peratus addat meritum supra meritum
 imperantis; omittor, quod hoc ipsum dici possit
 de obedientia Christi, relatè ad precedente de-
 siderium obedientiæ et ad operationem precepti;
 contra est adhuc. In ipsa Christi obedientia
 independentè ab alio actu constituendum
 est illius meritum: ut constet ex citato argu-
 menti testimonio; cui consonat illud eundem

Incar. Cod. 30.

ad Rom. 5: sicut per unius obedientiam pec-
in - catores constituti sunt multi, ita per unius
constitu- obedientiam iustitiam multi. Atque in-
untur. 17 sententia, quam reijto, in obedientia Christi
independenter ab alio actu non est meritum:
ergo ea sententia bene reijctur.

97. Dicunt
secundo alij, quibusdam Cardinalibus de Lugo,
Waddingus, et non pauci ex scolasticis, et ex
interpretibus Iulianus, et Baeza: praecep-
tum Christo impositum erat dispensabile,
et solum absolute obligans ex suppositione
quod dispensationem, seu relaxationem
non peteret. Hanc in quolibet infanti po-
tuit petere, et obtinere. Hinc Christus li-
berissime implevit praeceptum; et potuit omni-
no non mori: omisso enim mortis, obtenta
praecepti dispensatione, non foret peccaminosa.
Quod praeceptum fuerit dispensabile,
deducitur ex supra adductis Christi verbis:

- 11. an putas: quia non possum rogare Patrem
- 11. meum, et exhibebit michi modum gloriam
- 11. duodecim legiones Angelorum? Huc facit
- 4 11. illud ad Hebr., 12: propositio sibi gaudis,
- 11. sustinuit crucem. Sed neque haec sententia
est universalis: cum non possit accommodari

ceptis naturalibus indifferenter; quo
ad rem notato.

98.

Impugnata primo: transmissio
quod supponitur. Hoc urget: vel propositio
naturus ad acceptationem mortis intelligi-
tur libera omisso petendi dispensationem;
vel non? Si hoc: ergo acceptatio mortis non
fuit absolute ex precepto. et ea acceptio obli-
gatione. Ratio: quia absolute non est pre-
ceptum, eiusque obligatio: dum non intelli-
gitur omisso petendi relaxationem: ab ea
namque conditione dependet perseverantia
precepti, et eius obligatio. Si dicatur quibus:
ergo in acceptatione mortis non fuit meri-
tum. Ratio: quia posita libera ommissione
petendi relaxationem, iam absolute urget
preceptum, et absoluta est eius obligatio; ne-
que est libertas ad ommissionem accepta-
tionis: hoc enim iam foret peccaminosa.
Occurrit: est meritum in acceptatione mor-
tis ob imputabilitatem, quam habet in li-
bera ommissione petendi dispensationem.
contra: illa libera ommissio non est obedi-
entia nisi ad summum affectivè; accepta-
tio mortis esset efectivè obedientia: in hac
se ipsa, et independentem ab alio actu non

esse mentum. Hoc non congruit adducti
Apostoli testimonio, quibus unice sermo est
de Christi obedientia, cui tribuitur men-
tum: ergo.

99.

Impugnatur secundo. Falsum
est, quod supponitur. Ad primum textum:
eo solum probatur, quod Christus potuerit pas-
sionem, et mortem differre, quod satis col-
ligitur ex restrictione illa: et dabit mihi modo.
quasi dixisset; et modo, cum mihi integrum
est non pati, dabit si rogem; et modo posse
rogare. Ad secundum: sensus est quod
Christus, cum potuisset suum delictum sterni
patris, quoniam crucem, et mortem patere,
elegit pro nobis pati; inde autem solum pro-
batum, aut preceptum fuisse impositum
ad optionem Christi, aut dependentem ab-
eius acceptatione. Hoc quod ex scriptura,
et Patribus probabilissime deducitur, admittere
libenter. Tunc sic: preceptum a Patre intimationem
Christus statim accepit; iuxta illud Apostoli
ad Hebr. 10. Ideo ingrediens (Christus) in hunc
mundum dicit, Hostiam, et ablationem nolui
tibi, congru autem aptasti mihi.... tunc dixi,
Ecce venio, ut faciam Dei voluntatem tuam.
Igitur ab instanti incarnationis accepit Chri-

tis præceptum: et quidem cum plena, et perfecta omnium circumstantiarum prævisione. Sed petere relaxationem, seu dispensationem præcepti præacceptati cum plena, et perfecta omnium circumstantiarum prævisione, est inconstantiæ nota, quæ in Christum cadere non potest: ergo.

100. *Oggonis. Similitudo probatur, quod in instanti incarnationis, sicut accepit præceptum, ita, et accepit mortem; et quidem pro illo instanti, pro quo postea illa toleravit: ergo non potuit Christus postea illam differre; aliter, esset eadem inconstantiæ: ergo in illo instanti, in quo effective toleravit mortem, non fuit illi hoc ad excusatum.*

101. *Non caret difficultate hæc obiectio, ad quam respondetur ex præmissis statutis. Quod Christus accepit mortem libere præceptum, statim, ac innote, constat ex nuper citato testimonio Apostoli, qui citat illud Psal. 22. in cap. libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam; Deus meus voluit, et laudem tuam in medium cordis mei. Sed quoniam præceptum non erat de interna acceptatione mortis statim habenda, potuit Christus acceptare præceptum, et mortis internam acceptationem*

differre. Quod, quod non differat: adhuc sa-
 vatur in ea acceptatione cum immediata libe-
 ritate meritum obedientiae; quod nobis sufficit.
 Praeterea: interne acceptata morte, adhuc potuit
 Christus pro illo instanti non decernere tem-
 pus, in quo effectivè mortem tolleraret: neque
 enim ad hanc temporis designationem decer-
 nendam determinabatur tunc aut à precep-
 to acceptato, aut ab actu interno acceptante
 mortem. Quod decreverit tunc circum-
 stantiam temporis: adhuc in ista acceptatione
 est meritum obedientiae, tum propter anticipa-
 tionem internae acceptationis; tum quia est
 acceptatio anticipativa mortis tolerandae; quod
 nobis sufficit. Igitur potest omitti totum, quod
 subicitur; ex quo nihil absurdum. Melius ta-
 men negabitur, Christum ante instanti sube-
 undi effectivè mortem decrevisse tale instans:
 tum quia id satis colligitur ex potestate
 rogandi Patrem pro auxilio contra per-
 secutores tunc, cum se obtulit morti, ut conf-
 tat ex abducto non semel testimonio; tum
 quia convenientissimè dicitur, Christum tunc
 meritum obedientiae habuisse, cum opere ipso
 externo adimplebat praecepta. Nunc, cum di-
 citur tempus passionis, et mortis hora eius,

hoc est a Christo data, atque disposita; id
intelligitur secundum presentiam, quam ha-
bebat de electione futura.

Dicunt terti

102.

alii, quod dicunt Molina, et Suarez: libertas
Christi ad opus preceptum per hoc salvatur: quod
nam illud observavit ex vi auxiliorum indi-
ferentium: et se habebant uno hypothetica
et preceptum extra constitutiva libertatis. Sal-
vatur quoque impeccabilitas: quoniam sumpo-
sum Verbi impossibile est cum transres-
sione precepti; non quidem determinando
ad observationem, sed elargiendo auxilia effi-
cacia ad obediendum, ac proinde ad non
peccandum.

103.

Contra est primo: iuxta
hanc doctrinam stat immediata, proxima
et antecedens Christi libertas ad omissionem
mortis precepti; sed omnis mortis precepti
est peccatum: ergo stat in Christo imme-
diata proxima, et antecedens libertas ad pecca-
tum. Hanc ad peccandum libertatem ex-
cludit impeccabilitas; et antecedens Christi impecc-
abilitas: ergo ut asseratur Christi libertas, negata
impeccabilitas. Contra est secundo: libertas
Christi ad non implendum preceptum precepit

ad faciendum, vel ipse ad coniungendum
 peccatum cum unione, vel ad faciendum
 per peccatum divisionem ab unione preexis-
 tente, vel ad impediendam unionem? primum
 dici non potest: aliter unio non pug-
 naret essentialiter cum peccato. Nec dici
 potest secundum; aliter Christus non esset
 absolute, et simpliciter impeccabilis. Tertium
 non dicitur: nam unio hypostatica suppo-
 nitur independens in sua existentia a
 libertate Christi. Ergo in Christo non est
 libertas ad non implendum preceptum.

104

Res-

pondetur. Prima est humanitas consen-
 sa auxiliis ad opus preceptum; Deus neces-
 sitatus est ad concedendum humanitati
 assumptæ a Verbo auxilia illa efficacia,
 si vellet, quod libere ad impleat preceptum.
 Hinc humanitas non potest peccare pecca-
 to impeditivo unionis; sed tamen potest pec-
 care, attento actu primo proximo ad obser-
 vationem precepti. Ratio doctrinæ est:
 nam si eo actu primo esset peccatum hu-
 manitas, illum non haberet: ac proinde
 non potest peccare peccato impeditivo uni-
 onis; cum autem ideo habeatur ab humanitate

tura

Ille actus primus, quoniam sub illo videtur
 non peccatur: unde est quod non evincitur
 licet ad non observandum preceptum. Autem
 est per se arguendo: nam videtur humanitas
 sub illo actu primo non peccatura; sed tamen
 potens peccare. Ergo videtur potens pec-
 care compositivè cum unione; vel dividendo
 se ab unione separata; vel impediendo un-
 ionem. Illi horum admittitur: ergo non vi-
 detur humanitas non peccatura sub illo ac-
 tu primo, potens peccare. Quod autem ille ac-
 tus primus ideo confirmatur humanitati, quia
 sub illo posita est non peccatura, eadem ar-
 gumento revocatur: nam posita est non pec-
 cata, et potens peccare: ergo peccato coniun-
 gendo cum unione, vel destructivo unionis, vel hu-
 ius impeditivo. Si itaque descendit ad humani-
 tatem, ille actus primus cum potestate ad pecca-
 tum, dependet cum potestate ad peccatum, quod
 saltem sit impediendum unionis. Scio, argumen-
 ta facto ostendere solutiones rectas ex scientia
 media reflexa inimpedibili, et ex prædefini-
 tionibus efficacibus prævis ad scientiam me-
 diam. Sed in primo, scientia media reflexa
 ut causa libertatem debet esse impediibilis, ut
 quod docuit in peccato de peccato. Quod: Deo fuen-
 te.

D. L. C. L.
x
sunt

ratione, et certiori modo desideranda est cum
impeccabilitate Christi meritum, et libertas
in obediendo, quam per obsequiosos, et incerti-
tos illos discurrere mos est.

105.

Sententiam

impugnata aliqui sic temperant. Vnde hypo-
stasia ~~de~~ dependet a scientia media, et a condi-
tionata obedientia Christi, qua homo est: unde in-
ducit necessitatem quae consequentem, quae cum
libertate cohaeret. Inducit ergo impo-
tatem: nam ratione unionis hypostaticae debet
humanitati auxilia efficacia ad perpe-
tuam obedientiam. Hic melius procedunt,
si supponatur duo, quae possibilia sunt. Pri-
mum: quod humanitas assumpta a verbo
sit adeo religiose indolis, ut constituta sub
precepto, et sub auxilio quolibet sufficiente
semper sit obediens. Secundum: quod
unio hypostatica talis sit naturae, ut scientia-
liter surrogat scientiam mediam de per-
petua obedientia humanitatis assumenda
a verbo. Hunc modum discurrendi excogit-
avit et illustravit perdoctus populi, et ingenio-
sus P. Carreño, in M. S. de incarnatione.

106.

impugnata primo. Mittimus supposita, quae

facta sunt. Primum, quia de facto, et de ve-
ritate huius providentiae non est dicendum
aliquam esse, quam Deus non potuisset pro-
ximè antecedentia deesse, et revocare;
et talis excoctatur de facto humanitas à
verba assumpta. Si prorsus est obediens sub
auxilio quolibet sufficiente. Secundum;
quia derogatur divini libertati, si tantum
dependentia à futuritione conditionata li-
bera, non ut humanitatem assumere, et illi
gratia imponere. contendimus, quod in
hoc disputandi modo non salvatur impecca-
bilitas propria Christi: quia conceditur esse,
absolutam libertatem ad peccandum, evita-
ta, sive impedita unionem: ergo solum ma-
net impeccabilitas, quae invenitur in confirma-
to in gratia, et in praedestinato ad nunquam
peccandum; ista enim solum possunt pecca-
re, impedita confirmatione, et praedestinatione:
et tamen sunt simpliciter peccabiles. Atque
impeccabilitas propria Christi est simplici-
ter impeccabilitas: ergo.

107.

Impugnatur se-

cundo. Nec salvatur libertas: tunc enim
salvatur, cum hypotetice sentitur nullis qua-
ficatur immutata; quod non servatur in hoc.

dicendi modo, quem adducit. Ratio: nam hypo-
thesis scientiæ mediæ est præcipue auxilium indi-
ferens. Sub quo prævidetur futura obedientia.
In statu absoluto manenti ad consensum ab-
soluæ futurum auxilio indifferenti superaddi-
tur unio hypostatice; et in hac superaddita
impeccabilitas simpliciter talis: tum propter
antecedentem determinationem humanitatis
quoad speciem honestæ operationis; tum pro-
pter obligationem moralem verbi ad regendam
humanitatem. Nec recurras ad prædefinitio-
nem dependentem à scientia mediâ, con-
tra enim est: nam pariter dico; eam præde-
finitionem ab intussecu absolutam, et effica-
cem, quantumcumque dependeat à scientia
mediâ, destituere libertatem actus prædefini-
ti; ut docui in tractatu de gratia. Ad hoc
omisso, est disparitas: nam prædefinitio illa,
ex amore absoluto, et efficaci consensu, tantum
ponit auxilium indifferens, quod exat hy-
pothesis scientiæ mediæ; in re autem præsentem
non solum ponitur eujusmodi auxilium,
sed et proprium ad absolutam obedientiam,
superadditur unio hypostatice, adducens
omnemmodam impeccabilitatem.

naturam sententiam alij se modificant: In
 hypothetica non est impedibile. sed tamen a
 Christo non est impossibile, seu omissionem, nisi
 sit preceptum. Cumque impeccabilitas solum
 excludat omissionem, quæ peccatum sit, &
 omisio non sit peccatum, impedito precepto, se-
 quitur, quod voluit Christus non nisi impe-
 diendo preceptum: indeque, quod liberum
 & meritorium impleverit preceptum moriendi.
 Itaque providit Deus per scientiam median-
 tem, si Christo impeccabili praeconatus sub
 hoc auxilio mors, ut utilis ad hominum redem-
 ptionem, illam acceptabit; hoc regulatus sen-
 tentia, & non aliter, Deus imposuit precep-
 tionem: hoc imposito contulit auxilium illud,
 quod fuit hypothesis scientiæ median-
 tem. Christus, hoc auxilio accepto, potuit non accipere
 mortem, & impedire preceptum: quia propter
 liberam acceptat mortem, preceptum non im-
 pedit, & obedientiam exacet. Hanc cogitatio-
 nem, quæ aliquibus placuit acutè, & nervosè
 confirmat Pater Joannes de campo rade.
 Observe hanc sententiam non esse univer-
 salem: neque enim precepta naturalia
 sunt impedibilia, sed loquendo de precepto
 impedibile.

sis non accipitur motum per actum obedi-

ti; quod dici non potest. sequia probatur;

precepta: quia acceptatio per actum non presupponit;

actus enim, per cuius omissionem potest impedi-

re preceptum, non presupponit preceptum; aliter

omissio impeditiva precepti esset coniungibilis

cum precepto. Sed actus non presupponit pre-

ceptum, non est actus obedientiae: ergo. Contra.

est secundo: ut acceptatio Christi sit obedientia

requiritur, quod pro honore prioris sit preceptum:

ergo pro posteriori non potest esse ommissio accep-

tationis; ac proinde acceptatio non est libera

ratio consequentis: nam in illo prioris preceptum

presupponitur, et non pro libito voluntatis

creatur Christi: quod nam enim esset illud li-

bitum? Non voluntas, ut constituitur per

libertatem antecedentem ad preceptum; tunc

quia tale libitum supponitur non esse; et quan-

vis supponeretur esse, non foret obedientia.

Sic enim est voluntas constituitur sub pre-

cepto. Non libitum, quod sit exercitium vo-

luntatis constituitur sub precepto: nam per li-

bitum, quod esset ommissio actus, ~~sed~~ non po-

test, ut presupponatur preceptum; it enim

illa ommissio inconiungibilis cum precepto:

+ fieri

sed neque fieri potest per libitum, quod sit ac-
 tus. ~~Per~~ hoc: quia preceptum preexistit, et pre-
 supponitur, ut sit, et existat actu: ergo per li-
 bitum, quod sit actus fieri non potest, ut pre-
 supponatur preceptum. Illæ rationes mihi sunt
 efficaces; sunt enim eadem, quibus probatur,
 habitum Charitatis non posse influere in
 actum in instanti, pro quo urget preceptum;
 quam sententiam defendi in tract. de vir-
 tutibus Theologicis.

Probatum

III. *Adversus.* Argumenta fac-
 ta manifestam rationem habent: nam omnes
 actus meritorij Christi Domini prædefiniti à Deo
 sunt, et secundum substantiam, et secundum
 singulas circumstantias; prædefinitionis notitia
 affulget in signo apto ad movendam voluntatem
 Christi, ut ex hoc ipso motivo operaretur;
 nempe quia operatio erat prædefinita. Et ta-
 men nec prædefinitio, nec eius notitia impe-
 dit libertatem; quoniam per libertatem, sub
 qua prævidebatur operatio, potuit impediri
 et prædefinitio, et huius notitia: ergo im-
 petat in æ præsentem.

IV. Omitto iterum, prædefinitio-
 nem ab iniunctis abso lutam, et efficacem; et re-
 rationem ratione elido: nam similiter probabo,

notitiam auring presentis, et divinarum predic-
tionum affulsisse in signo astro ad movendam
Christi voluntatem ex motu presentis, et pre-
dictionum; quod omnino negandum est. Ratio:
nam presentia, et predictio presupponunt opera-
tiones futuram: qua propter non possunt presen-
tare, seu afferre operationi futurae novum mo-
tivum; cum operatio presupponatur futura se-
cundum substantiam, et circumstantias. Hinc
27. cum dicitur de operationibus Christi: hoc totum
27. factum est, ut impleretur, quod dictum est; ut
27. impleretur scriptura; significatur, non finis, et
motivum, sed effectus, et consequutio. Et est sen-
sus: hoc factum est, ex quo impleta est pre-
dictio.

neque inclinare, neque dirigere potest ad actum
 prædefinitum. Ad Ducas, Deum posse præde-
 finire actum, ut habendum ex scientia præde-
 finitionis, et ex motivo conformitatis cum volun-
 tate prædefinitiva; id est negandum. Primo;
 quia eiusmodi prædefinitio libertatem crearet;
 vellent enim, quod generetur actus ex principio
 immediate conueniente cum actu. Secundo: quia sci-
 entia de prædefinitione ad actum neque di-
 rigere ad actum; nam esset prior, et posterior
 ipsa prædefinitione. Esset prior: quia principium
 immediatum actus attingitur ex parte condi-
 tionis scientiæ mediæ, quæ est præparatio ad præ-
 definitionem. Esset posterior: quia scientia de
 prædefinitione supponit ipsam prædefinitionem.
 Contra: præceptum est in signo apto ad di-
 ligendam Christi voluntatem ad opus; ~~non~~ non
 quia operatio debeat esse ex formali motivo
 obediendi: sed quia debet operatio esse ex
 formali obligatione præcepti.

x
 non

113.

Nota bene: præ-

definitio se ipsa non connectit voluntatem im-
 peccabilem Christi cum operatione prædefini-
 ta; sed ratione auxiliorum efficacium, quæ
 interat. Hoc facilius intelligitur, si prædefini-
 tio sit absoluta, et efficax, non ab intrinseco,

sed ab extrinseco: ut docuit tractatus de gratia.
 Hinc cognitio prædeterminationis non se ipsa, sed
 ratione prædeterminationis, et ratione auxiliorum
 efficacium, connectit voluntatem impeccabi-
 lem Christi cum operatione prædeterminata. Inde
 rursus: nec prædeterminatio, nec eius notitia immu-
 tat hypothesein, sub qua prævisa est operatio,
 ad quam prævisionem subsecuta est prædesti-
 natio, et eius notitia. Ex dictis inferatur, sub præ-
 determinatione, et scientia de prædeterminatione stare
 absolutam libertatem Christi ad opus prædesti-
 natum, et eius omissionem. At vero præceptum
 se ipso connectit voluntatem Christi impeccabilem
 cum operatione præcepta: nam se ipso constituit
 operationem sub obligatione morali, et omissi-
 onem sub inseparabilitate à morali motiva.
 Concluditur; quod non servat immutatam
 hypothesein scientiæ medię; ac proinde quod
 sub præcepto, et eius notitia non stat Christi
 impeccabilis absoluta libertas ad actum præ-
 ceptum, et omissionem illius.

112.

Addece libet:
 ne concedam, in Christo fuisse libertatem ad
 omnino omittendum opus præceptum, dicam po-
 tius, notitiam prædeterminationis affulgere non potuisse,
 nisi post absolutam futuritionem operationis præ-

definit, et igitur scientiam infusam de operati-
one absolute futura; quo pacto notitia de prz-
definitione non potest derogare libertati: ut est
certum. Viceversa; quoniam preceptum, nescit in-
utile; sed possit esse operandi regula, debet esse
proprium ad futuritionem absolutam operatio-
nis, et ad prescientiam de futura absolute opera-
tione; hinc est; quod non possit libertati Christi
impetabilis non derogare: nempe quoad om-
nimodam omissionem rei precepti. Si hanc so-
lutionem sustineam, quam non facile impug-
nare posse, video, radicatus evellam difficulta-
tem, quæ ex facta reversione pullulavit.

Caput 3.

De Christi Domini merito,
et satisfactione.

Sectio 1.

An meritum, et satisfactio
Christi sint infiniti
valoris?

NA. Meritum Theologicum est, obsequium Deo
a creatura rationali libere exhibitum, potens
ipsum movere ad retributionem gratiæ super-
naturalis; satisfactio autem est, idem obsequi-
um, potens movere Deum ad remittendum

creaturæ rationali debitum contractum per culpam. Obsequium itaque Deo factum, prout est meritum, respicit retributionem, et premium, et circa illud versatur Dei iustitia distributiva, siue commutativa; et prout satisfactio, respicit remissionem debiti, siue solutionem à reatu culpe, vel poenæ, et circa illam versatur Dei iustitia vindicativa, quæ satisfactione placatur. Chry-
stus meruisse, et pro nobis satisfecisse, inconcussum est; non quidem per actus increatæ voluntatis, sed per actus voluntatis creatæ, quæ dicuntur operationes theandricæ, siue Deiviriles, aut Divinohumane

2. Christus meruit, et satisfecit per omnes actus virtutum, quos libere exercuit; libere autem exercuit actus etiam preceptos. Nec excludendus est amor charitatis: nam necessitas orta ex visione ad amorem beatificum non impedit libertatem omnem. Ratio; quia vel amor beatificus identificatur cum amore Dei propter se amorem creaturarum propter Deum; vel adiunctum habet hunc distinctum amorem actionem. Siue hoc, siue illud dicatur, iam habeo, quod Christus per actum charitatis plus attigerit, quam illud est, ad quod visio determinat: nam hæc solam determinat ad amandum Deum

propter se non autem ad amandam naturam
 propter Deum. Tunc sic: si aliquid degressus ac-
 tibus virtutum, quos Christus elicit, ut infirmis me-
 ritorij, et satisfactorij, et libertas: de honestate enim, supernaturalitate, et alijs conditionibus, dubium esse non potest. Sed actibus eum-
 pni, etiam preceptis, atque etiam charitatis, non
 defuit sufficiens libertas: ex eo quod omnibus acti-
 bus Christus meruit, atque satisfecit. sed quom-
 odu? A primo vitæ instanti ad instanti usque vitæ
 terminativum; non autem post mortem. Ratio: quia
 humanitas a primo vitæ instanti habuit perfectissimum
 libertatis, et rationis usum; neque est, cui actus
 meritorij, et satisfactorij non continuaverint usque
 ad mortem. Quoniam autem status vitæ, qui requi-
 ritur ad meritum, cum vita terminatur; hinc est,
 quod Christi meritum non progrediatur post mortem.
 sed tamen post mortem. Christus sua mediatio-
 ne nobis impetrat ea premia, quæ nobis ante
 mortem promeruit. Videatur suavis, Lij p.
 39, sect. 3.

3. Christus sibi promeruit gloriam
 sui corporis, sui nominis exaltationem, et si-
 milia alia. Constat ex illo; ad Philip. 2: fac-
 tu obediens usque ad mortem, mortem autem
 crucis, propter quod, et Deus exaltavit illum.
 Lucar. Cod. 31. - F.

D. 2. C. 3. Donguit

27. ~~et~~ illi nomen, quod est super
omne nomen; et ex illo ad Hebr. 2: videmus
Iesum ~~propter~~ propter passionem mortis gloria, et
honore coronatum. Debebat quidem Christo
gloria corporis, ut proprietates connaturales;
id enim non impedit, quod posuit esse premium
meritorium: ad modum, quo nostra obsequia
Deo debentur multis titulis; et tamen meri-
toria apud Deum sunt. Christum meruisse
gratiam sanctificantem, habitus supernatu-
rales, visionem que beatam, probabiliter dicitur;
melius tamen dicitur, quod illa omnia prehabe-
at, antecedenter ad merita. Ratio, que de-
bita sunt, et tunc conceduntur, cum debentur,
non cadunt sub merito; sed cum differantur.
Sic potentia visiva, que in natiuitate concedi-
tur hominibus, datur, ut mera proprietas natu-
ralis; quod si homo nascatur cecus, tunc
ex meritis potest comparare illam potenti-
am. Gratia sanctificans, habitus superna-
turales, et gloria essentialis concessa sunt
Christo, cum debebantur; est contrarietas gloria
corporis: qua propter recte dicitur, corporis glo-
riam venisse ~~ex~~ meritis, gratiam autem,
habitum, et beatam visionem venisse ex debito
tantum connaturalitatis. Videatur Becanus

2. *Christum hominibus*
 meruisse gratiam sanctificantem, et peccato-
 rum remissionem, omnes item gratias, quae iusti-
 ficationem supponunt; ipsam quoque vitam
 eternam. *Abstrahimus* nunc ab ista questione: *certum*
 an *Christus* meruerit Angelis gratiam, et glori- *est:*
 am; et iustis progenitoribus gratiam, et bo-
 nam ipsi collata in creatione, et ante lapsum?
 De hac difficultate sexto Redibit. quomo-
 do diximus, sunt inconcussa ob agentium
 maiorem scripturas. Ad Rom. 3: iustificati gratis
 per gratiam ipsius, per redemptionem, quae
 est in Christo Iesu. Ad Ephes. 1: benedixit
 nobis in omni benedictione spirituali in caly-
 cibus, in Christo. Ad Rom. 5: gratia Dei
 vita eterna in Christo Iesu Domino nostro.
 Hec certa sunt contra nonnullos; adden-
 dum est, Christum nobis meruisse gratias ip-
 sas antecedentes iustificationem, et quibus
 ad ipsam disponimus per motus fidei, spei,
 dilectionis, et poenitentiae. Constat ex Triden-
 tino sess. 6., cap. 8. declarante, ipsius iustifica-
 tionis exordium in adultis a Deo per Chri-
 stum Iesum proveniente gratia, sumendum esse
 videatur Varquius Diss. 77., cap. 2.

5. *Primum.* Christus Dominus secundum quod realiter est Persona in, et ex duabus naturis Divina, et humana subsistens, fuit principium quod, proximum satisfactionis, et meriti, prout adequatè talium. Explicatione probatur; nam meritum, et satisfactio in suo adequato conceptu dicuntur ex una parte effici, et ex alia condignificari. Principium quod immediatum elicitive in Christo fuit humanitas, quæ per suos actus vitaliter, liberè, et honestè exercebatur; principium autem quod immediatum condignificativum in Christo fuit dignitas increata Verbi. Nihilominus satisfacere, et mereri dicitur absolute, et directe de Christo, ut homine, non ut Deo. Ratio: quia absolute, et directe satisfacere, et mereri est elicere actiones satisfactorias, et meritorias; quod absolute, et directe est proprium humanitatis, sicut absolute, et directe est proprium Verbi easdem condignificare. Adde: de Christo, ut homine, et non ut Deo, dicitur absolute, et directe, quod est mediator, minor, servus, et obediens; obsequium autem, quod fit per meritum, et satisfactionem, proprium est mediatoris, minoris, servi, et obediens. Itaque per dedicationes sunt per communicationem idiomatum.

Deus meretur; et Deus Satisfacit: et sic stat, quod
actiones sunt suppositorum. Quod si meritum, et
satisfactio accipiuntur in sua adaequatione, tunc de
Christo, ut homine, et ut Deo sunt itz predica-
tiones; et predicata non conveniunt Christo, nisi
ratione utriusque naturae. Relege dicta numero
~~105.~~ 105. disput. 1. capite 2.

6. Conclusio. Actiones Theandricae Christi
Domini habuerunt infinitum simpliciter valorem
meritorium, et satisfactorium. Ita cum Angelico
tenent Thomae, et Rosales contra Gabrielem,
Durandum, Scotum, et discipulos, a quibus non
omnino dissentit Cardinalis de Lugo, asserens,
actiones Christi fuisse infiniti valoris, non autem
infinitae estimabilitatis, ac proinde non habuis-
se infinitatem simpliciter in ratione meriti,
et satisfactionis.

7. Probatur conclusio ab autho-
ritate. In scripturis dicitur, copiosam esse
redemptionem a Christo datam; nos omnes esse
pretio magno; pretioso sanguine Christi; pro-
pitiatione, non solum pro nostris peccatis, sed
etiam pro totius mundi. Haec non sunt expresse
de infinitate; sed tamen indicant in opera-
tionibus Christi esse estimabilem valorem.
~~Quod et ostendit ista scriptura~~

Hoc aperit D. Basilus in Psalm. 28, dicens,
 27 meritum meritorum Christi superare omnem va-
 70 lorem. Quod autem ita superet omnem valorem,
 ut ad infinitatem pertingat, suadet ex
 Clemente VI in extravag. Unigenitus, ubi dicitur,
 Christum sui meritis acquisivisse hominibus in-
 finitum thesaurum; additum, neformidandum
 esse, ne exhaustatur, aut minuat, propter
 infinita Christi merita; ac lenium redditur
 doctrinae ratio; cum quidem una gutta san-
 guinis propter unionem ad Verbum pro redemp-

S. 8. tione totius humani generis sufficit. Dices:
 ista infinitas non est intrinseca, et meritorium
 in se ipsis, sed extrinseca, et ratione divina ac-
 ceptionis. Contra: nam sic doctrina Pontifi-
 cis alienatur a sensu proprio; immo aperta
 vi infertur. Ratio: quia Pontifex infinitatem,
 et inexhaustibilitatem meritorum Christi pro-
 bat ex unionem ad Verbum; solutio ab adversa-
 rijs data, rationem istam per se se esse insu-
 ficientem sponit, et ad extrinsecam acceptatio-
 nem Dei, ex qua desumatur infinitas,
 recurrit. Contra est iterum: nam acceptatio
 divina debet sponere equalitatem aliquam
 moralem ad premium, ad quod meritum
 condigne acceptatur: ergo si in acceptatione

est infinitas, etiam in merito debet esse infinitas. Vigetur: si sola spectetur Dei acceptatio, Christi merita non sunt infinita: neque enim acceptata sunt ad satisfaciendum pro peccato simpliciter infinito, aut pro peccato simpliciter infinito, neque ad premium aliquod simpliciter infinitum. Atque Christi merita sunt infinita; ut docet Pontifex: ergo. Rursus: si merita Christi non habent in se infinitum valorem, iam per premium finitum possunt exhausti; sicut exhausti possunt merita quae hominum: sed Christi merita exhausti non possunt; ut docet idem Pontifex: ergo.

9. Probatur conclusio a ratione. Illud meritum (et satisfactio) est simpliciter infinitum, quod est a persona, respectu cuius omne premium extra Deum est quid parvum, et quodam modo contemptibile. Suadetur propositio: hoc ipso, quod omne premium extra Deum sit quid parvum respectu personae, cuius est meritum, non correspondet ad equalitatem meriti omne premium creatum, etiam si sit, aut cogitetur infinitum; si enim ad equalitatem corresponderet, iam non esset parvum, et contemptibile.

abile omne premium extra Deum: sed
meritum, cui ad equalitatem non corres-
pondet premium extra Deum; est simpli-
citer infinitum: ergo illud meritum, et sa-
tisfactio, est simpliciter infinitum; quod est a
persona, respectu cuius omne premium extra
Deum est quid parvum, et quodam modo
contemptibile. Subsumo: sed respectu Chri-
sti, a quo est meritum, omne premium extra
Deum est quid parvum, et contemptibile;
est enim persona divina, et Deus, respectu
cuius omne extra Deum ipsum est quasi
nichil, iuxta illud sanctissimum Isaac Lacom-
bes gentes, quasi non ~~sunt~~, sic sunt coram
eo; et quasi nihilum reputatz sunt ei:
ergo.

10. Confectarium. Principium commu-
nicatis infinitatem operationibus Christi
est Persona divina, que intus se constituit
principium quod eandem operationum.
Probat: quia in primis operationes Chri-
sti tribuuntur Personae divinae; tum quia ac-
tiones sunt suppositivum, ut dicunt Phi-
losophi; tum quia in scriptura, et Conciliis
dicitur, Filius Dei satisfecit, Filius Dei
nos redemit; tum quia actiones Christi sunt

+
Sint

Sanctus, Qui valens, sive Qui hominis, ut dicunt
Patres. Deinde: valor, & dignitas operatio-
 num Christi derivatur ex hoc ipso, quod sunt
Sanctus; quod ex communi sensu Patrum
 certum est. Audiatur pro omnibus Theo-
 dotus, Ambranius, homil. de Nativitate, quod
 habetur in Actis Concilii Ephesini: Verbum
 vim divinam illis actionibus tribuit; mox
 namque ipsius, propria Dei facta, mox
 dissolvitur: nam qui movebatur Deus si-
 mul, & homo erat. Demum: quoniam di-
 gnitas Personae Christi est infinita, valor quo-
 que operationum infinitus est; quod satis
 probatur ex illo Apostoli ad Hebr. 5: ex-
 auditus est pro sua reverentia; hoc est, pro
 sua dignitate, ut ex Chrysostomo Theophy-
 lacto, Acumenio, & Anselmo explicat con-
 veniens. Sensus est plenior, si dicatur, Chri-
 stum esse exauditum pro sua reverentia, sc.
 & propter suam dignitatem, & iuxta mo-
 dum suae dignitatis, quod est; ab infinita
 dignitate Personae Christi infinitum va-
 lorem in eius operationes derivari.

W. Hoc ip-
 sum probatur a ratione: nam tale est me-
 ritum, qualis est dignitas personae obsequentis;

sed Christi dignitas est simpliciter infinita.
 ergo Christi meritum est simpliciter infinitum.
 Probatur maior: quia dignitas personae est cau-
 sa formalis, quae constituit meritum in ratio-
 ne condigni; nempe ad illud premium, ad
 quod actus de se condignitatem non habe-
 re. Confirmatur: nam magis placet obse-
 quium personae magis placens, et magis esti-
 matur obsequium exhibitum a persona ma-
 gis estimabili; sed Christus est persona infini-
 te placens Deo, et infinite estimabilis: ergo
 Christi obsequium infinite placet Deo, et
 infinite estimatur: ergo Christi meritum
 est infinitum; et quidem simpliciter:
 est enim simpliciter infinita dignitas
 personae; quae in genere causae formalis il-
 lud dignificat.

Sectio ~~prima~~ 2.

Argumenta solvuntur.

12.

Arguitur
 primo Persona Verbi dignificat Christi ope-
 rationes tantum prout unita, et prout sancti-
 ficans humanitatem; sed solum unita fini-
 te, et non sanctificat simpliciter infinite
 humanitatem: ergo non dignificat infinite.

simplicitate christi operationes. Confirmatur pri-
mo a part: gravitas offensæ, quæ desumitur ex
dignitate personæ, quæ offenditur, non reddi-
tur simpliciter infinita ex infinita digni-
tate Dei offensæ: ergo similiter in re presenti. in-
ferribile. secundo ab absurdo: sequitur, valorem
multitudinis operationum christi tantum arithme-
ticè esse, quanta est dignitas divinæ Personæ;
ac grande tantum placere Deo operationem
humanitatem, quantum placet divina Persona:
ergo.

13. Respondio distinguendo maiorem: Perso-
na Verbi tantum dignificat christi operationem
prout unita, et prout sanctificans humanita-
tem, denotante reduplicatione, unionem Ver-
bi, et sanctificationem humanitatis esse medi-
um, quo dignificat, concedo; denotante redue-
plicatione, modum, quo dignificat, nego ma-
iorem; et concessa minore, nego consequenti-
am. Unio hypostatica, quæ affert sanctificati-
onem humanitatis est medium, quo conspici-
tur suppositum simpliciter infinitum, cuius
sunt operationes; et ~~ergo~~ ^{et} ~~omne~~ ^{omne} premium ex
tra Deum parvum quid est. Ad hoc autem
non requiritur unio infinita, nec infinita sim-
plicitas sanctificatio humanitatis: quæ propter

X,
cui

uno, et sanctificatione sunt medium; iterum
sunt modus; quo Christi operationes signifi-
cantur in ratione virtutis, et satisfactionis.

preciza, explicativă. are a num.

autem non est garitas: nam sic sanctifica-
tur humanitas Christi, ut maior sit sancti-
tas: nempe Dei in se ipso; non tamen est

possibile maius meritum supra Christi meritum
 et autem hęc proprietates infinitæ, quod infinitæ

nihil la. manu: inquit Angelicus citatus!
 Hic, ~~hic~~ et la. manu citatus

Ad primam confirmatū-
rum, concesso antecedente, nego consequentiam.

Diffinitio: nam dignitas personę offertur gra-
visat in esse obiecti, et quatenus cognita:

inde cum intentis ad dignitatem finito, et limi-
tato modo cognoscatur, consequens est, ut non

gravificet infinita simplicitate. At dignitas
personae obsequenti valorat in eis rei, et non

în este obiect: at constă în marea hominilor
cultă; și eren marea de conștiință, etiam

ignorans, se esse in statu gratiae; immo etiam
si rex errorem iudicet, se non esse in gratia.

Uterque ratio disparitatis est: nam finitas

~~dis. 2.~~
cas. 1.
num. 7.

personae offensa; gravificat reddendo actum
maioris inhonestatis desumptum ex obiecto, cui
inrogatur offensa; obiectum autem non red-
dit actum inhonestum, nisi iuxta modum,
quo cognoscitur: indeque Deus non gravi-
ficat offensam simpliciter infinite. Ad di-
gnitatem personae non redditur actum estimabi-
liorem, nisi quia est actus tributus; cum
autem non requiratur unio infinita, ut de-
biti Personae tribuatur operatio Christi, hinc est,
quod ab infinita dignitate personae opera-
tio Christi dignificetur.

15.

Ad secundam
confirmationem, nego sequelam; quae licet et
aliquibus concedatur, et ab absurdo repu-
tetur immensum, dura tamen est, et irre-
gular. Ratio: quia ut meritum Christi sit sim-
pliciter infinitum, sufficit quod sit conditio-
num omne premium possibile, et quod non
sit possibile meritum maius. Cum hoc stat,
quod maior sit dignitas Personae divinae, qu-
am meritum actionum Christi: dignitas
enim Personae divinae est entitativa, et a se
infinite; meritum autem Christi est parti-
cipatione infinitum: In actione Christi, prout
infinite meritoria, includitur dignitas Personae.

quanta est; sed adhuc est maior dignitas
personae, quam meritum: quia ea dignitas
participative est in merito, et essentialiter
in persona. Hinc magis complacet Deus,
in persona divina, quam in actione thean-
drastica.

16.

Instas. Ex maiore gratia sancti-
ficante, qua uictus est dignior, non sunt
eius actiones magis meritoriae: ergo neque ex
infinita dignitate Christi sunt eius actiones
infiniti meriti. — Negat antecedens com-
munior sententia, quam locum in tract.
de gratia, ubi quoniam maior sanctitas ma-
gis condignificat actum, et ad maius pre-
mium condignificat. sed instauratur ar-
gumentum: nam ex maiore gratia non
crescit authenticè meritum ad maius pre-
mium: ergo ex infinita dignitate Christi
non crescit ad infinitatem eius meritum.
Negant antecedens pauci aliqui; sed me-
ritum à gloribus conceditur: qui propterea
tenentur reddere dignitatem.

9 x

17.

Instan-
tia,

antecedente ~~infinitate~~ ^{omisso} merito, neque consequen-
tiam: nam dignitas personae Christi est di-
versae rationis essentialiter à dignitate

gratia sanctificantis et sicut ex dignitate
 Personae divinae refunditur in humanita-
 tem impeccabilitas, et in hoc obveniat us-
 to ex dignitate gratiae sanctificantis; ita ex
 dignitate Personae divinae veniunt potest in-
 finitas merito Christi, quoniam ex maiore
 sanctificante gratia refunditur augmentum
 meriti in actiones iusti. Ratio autem prior:
 nam relatè ad dignitatem Christi me-
 ritus est quid parvum omne premium
 conferibile; relatè autem ad dignitatem
 hominis iusti non est quid parvum premi-
 um, quod confertur: quamvis non crescat
 ex maiori gratia proportionatè. Constat
 hinc responsio ad argumentum, quo insta-
 urabatur instantia: nam à fortiori, si cres-
 cit premium geometricè ex maiore gratia,
 premium non est quid parvum comparati-
 vè ad gratiam proportionatè dignitatem; sed com-
 parativè ad dignitatem Personae humani quod
 quid premium conferri potest parvum quod
 est. Nec quia meritum Christi non crescit
 arithmetice, sed geometricè, ex dignitate
 Personae divinae, meritum non esse infinitum
 contra enim est: nam ita crescit geometricè,
 ut nullo premio creato adhaerere possit, et

simpliciter infinitum; sed Christi meritum
potest augeri ex maiore cognitione, libertate,
conatu: & a minore potest minui: ergo.

19.

Respondetur, concesso antecedente, negando conse-
quentiam: namque infertur, actiones
Christi esse finitas simpliciter, & tentativè;
non autem esse finitas affirmativè & moraliter:
valor enim meritorius, & satisfactorius est
effectus moralis, qui crescit ex dignitate personæ
obsequentiæ. Ad consequentem probationem nego
premissam, & maiorem probationis: nam consti-
tutum hoc, Deus, & homo in unitate personæ,
est simpliciter infinitus dignitatis: & tamen consti-
tuitur ex finito, & infinito. Exemplum ad-
ductum in contrarium non urget: nam licet
moles illa non esse corpus simpliciter in-
finite quantum, cum non constaret ex una
dimensione infinita; est tamen corpus
simpliciter infinite latum: unde paritas est
pro nobis, ut actiones Christi non sint simpli-
citer infinitæ in linea entis, & sint simpli-
citer infinitæ in linea meriti. Si dicatur, ex
dignitate personæ dicimus rectè desumere, quod
meritum sit altioris ordinis, non autem
quod sit simpliciter infinitum; sic occurrat.

Incar. Cod. 32. XXXII

Q. 2, C. 3.

valor, et estimabilitas meriti, et satisfactorius desumitur proximè, et immediate ab ipsa persona moraliter efficiente per seipsam, et dignificante actus; cumque persona Christi sit simpliciter infinitè dignitatis: inde est, quod Christi meritum sit, non paxi aliorum ordinis, sed etiam valoris simpliciter infiniti.

Q. 4.

Nota primo: infinitas actionis theandricæ non desumitur simpliciter ex eo quod consideratur ut effectus activè manans à Christo: neque enim creatura habet aliquem valorem infinitum ex eo, quod à Deo sit producta. Desumitur itaque valor actionis theandricæ ex eo quod immans Personæ Divinæ sit ob formalem unionem; sic enim et Persona Divina quodam modo afficitur aibus humanitatis, quæ sua ipsius natura per unionem est; et eadem Persona Divina eusmodi actus efficit, atque dignificat. — Nota secundo: actus, quibus Christus seipsum, suamque sanguinem obtulit, erant infinitè simpliciter valoris: sed iste valor meritorius, non tam desumitur ex parte rei oblatæ, quam ex parte personæ offerentis. Ratio: quia desu-

actus vero, quod operatio sit theandrica
 & divina: sed non habet, quoniam actus vex
 satia circa rem divinam, sed quoniam est
 actus personae divinae: ad modum quo cogni-
 tio, qua Angelus cognoscitur non sicut
 intellectus: sed est Angelica cognitio, qua An-
 gelus cognoscit. — Nota tertia: actus, quo Chris-
 tus se ipsum submisit in obsequium Patris,
 non habuit infinitatem ex objecto simplici-
 tate: nam licet objectum sit simpliciter
 infinitum; valor tamen inde proveniens li-
 mitatur ex cognitione glaucente, et ex habi-
 tudine, et modo, quo actus tendit in objectum.
 Igitur valor simplicitate infinitus operati-
 onis theandricae desumitur ex eo, quod sit ac-
 tus personae simplicitate infinitae.

24.

Ad con-
 firmationem disjungo antecedens: velle cre-
 atum Christi non est tam bonum, bonitate
 intrinseca, ac virtuosa, ac velle divinum,
 concedo; bonitate respectiva ad premium,
 et meritorium valorosa, nego suppositum:
 nempe quod velle divinum, cui aequatur
 ratio obsequii, itam bonitatem habeat. Dy-
 stinguo similiter consequens; et nego subduc-
 tam consequentiam: In actu duplex consideratur

bonitas: alia intrinseca consistens in tenden-
tia ad obiectum; alia extrinseca, et in ordi-
ne ad premium, quæ desumitur ex alijs cir-
cumsantijs. Sic actus necessarius bonitatem
intrinsecam maiorem potest habere, quam
habeat actus liber; et tamen iste habet
bonitatem respectivam ad premium, qua
ille caret. Itaque actus liberius habet maio-
rem intrinsecam bonitatem, ac habet actus
creatus Christi; sed hic bonitatem respecti-
vam ad premium habet, quam actus incre-
atus habere non potest. Cumque una ex
circumsantijs, ex quibus desumitur bonitas
respectiva ad premium, sit dignitas
personæ, quæ in Christo est summa, et sim-
pliciter infinita; sequitur, quod bonum
velle creatum Christi sit valoris simpli-
citer infiniti meritorij, atque satisfacto-
rij.

22. Ad urgentiam, concessa maiore
distinguo minorem: meritum Christi po-
test augeri in perfectione intrinseca, et
extensiva ex maiore cognitione, libertate,
et conatu, et a minore merui, concedo:
in perfectione enim intrinseca, et extensi-
va actus Christi non sunt simpliciter

Infinitum possumus augere, et minus in bonitate
et respectiva ad premium, et morale valore
nego minus; nam quilibet actus Christi,
sive maioris, sive minoris perfectionis intus
est dignificatus à persona simpliciter in-
finita. Hinc neganda est consequentia.

23.

Infra.

meritum crescit ex maiore actuum honestate;
sed Christi actus non sunt equalis honestatis.
ergo non fuerunt omnes equaliter meritorij:
ergo non ut quilibet simpliciter infinitum
meritorius: infinito enim non est maius. Ad-
ditur: quod frustra Christus elicisset tot ac-
tus meritorios: nam rex unicum merentem
et satisfaciens infinito. — Quinguo maio-
rum: meritum crescit ex maiore actuum
honestate, quando ex alia parte summita-
tem non pertingit, concedo, si ex alia par-
te summitatem pertingat, nego maiorem:
et concessa minore, nego consequentiam. —
Meritum Christi ex dignitate personæ per-
tingit summitatem: quia propterea ex maiore
honestate actuum non crescit meritum;
et unus actus non fuit magis meritorius, quam
alius, nec tota collectio actuum fuit magis
meritoria, quam unus actus. Ad addita-

- mentum, nego sequelam. (D. Augustinus contra
 Iovinianum: per unum actum meritum et suffi-
 ceret condigne in actu primo; concedo:
 27 condigne in actu secundo, nego. Iniquitas
 27 Iovinianus Christus propter unionem ad Deum
 27 bium pro redemptione totius generis huma-
 27 ni suffecisset; dictum est ex Clemente VI:
 et ita est condignitas in actu primo. At
 Christus voluit et Deus decrevit redemptionem
 nostram, per multos meritorios actus, ut
 redemptor esset nobis omnium virtutum
 27 exemplar, iuxta illud 1 Thimothei: imitatus
 27 est semetipsum factus obediens usque ad
 27 mortem.... propter quod nomen illi no-
 men, quod est super omne nomen; hoc
 autem Dei ordinatio, constrictis indi-
 tum cum primis, est condignitas in actu
 secundo.

24, Iniquitas 3°. Meritum quod
 exhaustum potest, non est simpliciter infi-
 nitum; sed Christi meritum exhaustum po-
 test: ergo non est simpliciter infinitum.
 Probatur minor: cum quia exhaustum
 per concessionem alterius amoris digne
 ad aliam divinam personam, qui af-
 fumeret eandem humanitatem; cum quia

obsequia Christi impenduntur ad equali-
tatem per obsequia alterius Christi. Confir-
matur: nam aliter scribitur, quod Christi
gloriam potuit mereri. Quam Deus premiare
nisi potuit mereri aliquid impossibile:
quod est absurdissimum. Sequitur tamen
quia meritum Christi est indignum con-
cedi gratia, et alia. sed esse con-
gruum: quoniam ultra possibile est mereri al-
iquid impossibile: ergo. Confirmatur etiam
merito, quod impeditur potest non est
gloriosa infinitum; Christi meritum impe-
dire potest: per meritum, namque alterius
Christi potest impediri: ergo.

29.

Ref.

pondeo distinguendo maiorem: meritum,
quod exhauiere potest per premium extra.
Deum non est simpliciter infinitum con-
cedo: per premium quod se Deus nega-
tione. Distinquo minorem: meritum Christi
exhauiere potest per premium quod se De-
us. merito: per premium quod se extra De-
um non meretur: cum fuerit congrua
et digna facta. 11. Item. Tunc conse-
quenter. Et quoniam meritum non est
non: si verbo dicitur, non est substantia

In manus humana, duntaxat ad unam
 hypostatice ad aliam Personam deivam
 concedo, vel mitto, quod tunc exhaustum
 sui adequaretur Christi meritum. Ratio;
 nam licet vis illa esse finita. I. limi-
 tata, communis unius non est premium
 extra Deum; ita que premium confertur
 humanitati, sicut sub, venit in Verbo. sed
 in probatione non evincitur, quod negation
 est, ac proinde nihil ex ipsa desumitur
 contra infinitatem meritum Christi. ad
 secundam eundem minoris probationem:
 Christi merita non compensarentur ad
 equalitatem per obsequia alterius Christi,
 qui etiam essent simpliciter infinita.
 Ratio: nam Christus, ut potest suppositum
 divinum est summe felix; ac proinde
 cuncta propter divinitatem, et eius posse po-
 nem, quam ipse habet, sunt eidem mo-
 di commodi, et ferre nullius nova feli-
 citatis: ergo obsequia alterius Christi non
 essent simpliciter infinita in ratione premium.
 premium namque consistit secundum
 commoditatem, et felicitatem nemini.
 ergo merita Christi per obsequia alterius Christi
 non compensarentur ad equalitatem.

Si dicat, summe probare,
 quod Christi meritum non sit infinitum
 quia respectu Dei summe felicitis est quod
 modicum in ratione commode, et boni ex
 tunc; contra est: nam ratio meriti non
 desumitur ex utilitate, quam affert meri-
 tus. sed ex ratione obsequii. Nec obfor-
 onam Verbi creatus continetur in operibus
 Christi. Continuo: ratio meriti desumitur
 ex utilitate et commoditate quam subiecto
 merenti affert: unde manet lata disparitas.
 Nec dicat, incarnationem utraque perso-
 ne dicens, que non potest cadere sub me-
 rito condigno finito, fore adiquatum me-
 ritum Christi premium; contra enim
 est: nam tamen si incarnationis alterius di-
 vine persone sit infinitum in se premium,
 non tamen affert Christo merenti infi-
 nitam utilitatem. Premium autem est
 tale, qualis est utilitas, quam affert sub-
 iecto; sicut tale est meritum, qualis est
 subiecti obsequentis dignitas. Si dicat,
 tale esse premium, qualis est utilitas,
 quam affert non ipsi subiecto merenti,
 sed alteri, cui merenti vult; sicut Christo
 non fuit utilis satisfactio. sed nobis, pro quibus

Itam obicit: contra est: nam et si Christus non satisfecerit, nisi pro nobis, utile, et gloriosum est Christo satisfacere pro nobis; sed tamen non est tam utile, premium Christo merenti, quam esset utile premium illi, cui illi velle: ad modum quo dignitas, ad quam aliquis eligetur, non tam utilis est, eligenti, quam electo. Dicimus, premium esse mensurandum secundum utilitatem merentis, et non secundum utilitatem illius, cui mereri vult.

27.

Ad primam confirmationem nego antecedens: nam meritum esse simplicitex infinitum, est, quod mereatur infinite omne premium conferabile; ad hoc autem non requiritur, quod meritum sit omnium premium possibile, et ad impossibile, non conferabile a Deo, extendatur: ad modum, quo Omnipotentia est simplicitex infinita, quoniam ad hoc requiritur, ut se extendat ad terminum impossibilem. Itaque ~~autem~~ merito Christi ad omne premium conferabile est proportio maioris inaequalitatis: quatenus maior est dignitas personae merentis, quam sit utilitas omnium simul premio-

sum confutandum. Declaratur exemplo:
Deus est simpliciter infinite dignus lau-
de: non quia ea dignitas sit ad omnem
possibilem laudem, & ultra ad impossibile;
sed quia est infinite dignus omni laude
possibili: et a dignitate Dei ad omnem
laudem possibilem est proportio maioris
inequalitatis. Similiter in re nostra.

28.

Ad
secundam confirmationem, omnia maiora
nego minora, et suppositum aduincit pro-
bationis. Ratio: quia solum inepte posset
aliter Christus petere, quod impediretur
meritum alterius Christi; ac proinde est
impossibile eujusmodi petitio: ergo et impos-
sibile est, quod Christi meritum ea ratio-
ne impediat. Discute hanc hypotheseon:
Filius homo, et Pater homo petunt con-
traria. Si humanitati placeat cognitio
de hac oppositione, peccaret; neque enim
carere posset malitia moralis petere
scientia, quod Deus homo non exaudi-
atur: quia propter hypotheseon modo est
implicatio. Si humanitati non placeat
eujusmodi cognitio, adhuc suppositum
divinum tenetur impedire actum illum

oppositum; tenetur enim ita diligere humanitatem, quae sua est, ut ea ignorantia non eliciat actum in se, et obiectivè malum: unde etiam hoc modo implicat hypothese-
 sis. Sed omittantur ista; non propterea me-
 ritum Christi est finitum. Ratio, quia non
 est contra meritum infinitum, quod ab
 alio merito infinito possit impediri: im-
 pediretur meritum Christi à merito alie-
 rius Christi, non quia excederetur, sed
 quia non excederet; et merita utriusque
 essent equalia; et in equilibrio: et tunc
 pro suo nutu Deus determinaret, cuius
 meriti esset annuendum. Quasi: quia
 ad infinitatem meritorum Christi suffi-
 ciat infinita condignitas in actu primo;
 contra quam non est, quod ab extrinseco
 impediat in actu secundo: Sicut de
 facto ab aliquo extrinseco impedita sunt,
 ne obtinerent omne premium confere-
 bile.

29. Instas. Meritum simpliciter
 infinitum habet vim inductivam premium
 infinitam simpliciter: ergo simpliciter
 infinite obligativam Dei ad conferendum
 premium: ergo tale est, ut si subiectum

meus vult absolute, et efficaciter premium,
 hoc ipso Deus sit necessitate necessarius
 ad conferendum illud. Atque hoc implicat:
 ergo et implicat meritum simplicitate infinitum:
 ergo tale non est meritum Christi. —
 Distinguo antecedens: meritum simplicitate
 infinitum habet vim inductivam premium sim-
 plicitate infinitam quoad qualitatem, aut
 etiam quoad excelsum, relate ad premium,
 concedo: quoad connexionem cum premio, nego
 antecedens: et cadit reliquum. Sicut meritum
 hominis iusti est de se condignum glorie essen-
 tialis, quoniam de se connectitur cum premio
 collatione; ita similiter meritum infinitum
 est de se condignum omni premio, quamvis
 de se connexionem cum premio non habe-
 at. De ratione meriti est movere ad remun-
 rationem; sed non propterea de ratione meriti
 infiniti est movere infinite: ad modum,
 quo de ratione meriti est honestas; sed non
 propterea de ratione meriti infiniti est ho-
 nestas infinita. sed demus, de ratione meriti
 infiniti esse movere infinite ad remun-
 rationem; negatur, quod hoc ipso, quod motus
 sit infinita, sit necessarius Deus ad remun-
 rationem.

Ratio: nam motus meriti est
ad inclinandam Dei remunerationis libe-
tatem; hęc autem est infinita; quare, et si mo-
tus meriti sit infinita, nihil de sua indife-
rentia libertas infinita amittit. Nec ex eo,
quod Deus premium non concederet, se-
quitur, quod virtualiter contemneret meritum,
et Personam Christi petentis illud. Ratio; quia
Deus gloriis estimando infinitam dignitatem
Personę Christi; et propter hanc meritum ip-
sus, quam omne impossibile cum collati-
one premij, sibi ipsi est sufficiens, et sum-
me felix: ergo non necessitatus ad conce-
dendum premium: ergo posset premium
denegare, quoniam contemneret meritum, et
Personam Christi. Nec diligenter notan-
dum est: Christus non potuit petere absolute,
et efficaciter nisi ea premia, ad quę ipse
merita ordinata, et destinata à Deo fue-
runt; ~~quod~~ alia premia debuit suorum
meritorum vim Dei consilio submittere.
Ratio: nam aliter voluntas humana Chri-
sti posset esse divinę voluntati contraria in
quod implicatorium est, et propter impeccabi-
litatem humanitatis, et propter obligationem
Verbi ad illam regendam: ut constat ex

x
quoad

maxime de his numero 28.

31.

Soluta est instan-

tia iuxta communissimam Theologorum sen-
 tentiam sperantem, Deum potuisse absolute,
 et antecedenter reliquere ingremiata Christi
 merita: quoniam potuit Deus omnia obse-
 quia humanitatis assumptæ petere incompen-
 sationem hypostaticæ unionis concessit; et et-
 iam titulo supremi domini. Hinc unice
 ex Dei ordinatione, et promissione merita
 Christi connectuntur cum premio; quæ ordi-
 natio, et promissio constat ex scripturis. Cla-
 rum est illud, Psalm. secundo: posu-
 la a me, et dabo tibi aures hereditatem tu-
 am. Nilominus probabilissime dici potest,
 merita Christi Domini sic Deum obligare,
 ut esset necessitatus ad offerendum illud
 premium, pro quo Christus illa absolute, et
 efficaciter applicaret. Hoc posito, dicendum
 est, in ipsa concessione unionis hypostaticæ
 imbitam esse Dei obligationem, ad non
 exigenda ab humanitate omnia obsequia
 in meram compensationem gratiæ præconcep-
 tæ, aut titulo solius domini; et insuper esse imbi-
 bitum Dei pactum concedendi Christo omne
 premium, pro quo sua merita absolute, et effi-

caute applicand. Sic innuit (D. An-
selmus lib. 2., cur Deus homo? c. 19: ~~ne-~~
neceffe esse video, ut Pater Filio tribuat.
Propter inustus esse videretur, si nollet, im-
potens, si non posset: quæ aliena sunt a Deo.
Hunc discurrendi modum tenent aliqui
graves Doctores ex Thomistis, et ex Hostian-
sis, quibusdam Aranda. ~~-----~~

Sectio 3^a

An meritum, et satisfactio
Christi sint ex regione
iustitiæ?

32. Meritum primum. Meritum Christi fuit
condignum omni premio conferibili; et satis-
factio fuit condigna pro delendis omnibus pec-
catis. Est communissima sententia contra
scotum, Durandum, et paucos alios, docentes,
in satisfactione Christi non fuisse sufficientiam, et
condignitatem; sed solum maiorem congruita-
tem, quam in satisfactione quæi hominis; ut ac-
ceptaretur a Deo pro peccato. Probatur doctura
nostra ab authoritate. Apostolus, ad Rom. 5:
non sicut delictum, ita et donum; si enim
unius delicto multi mortui sunt, multo magis
gratia Dei, et donum in gratia unius hominis

- 11 Christi in cluxes abundavit. Ergo argumento
a fortiori non fuit efficacius peccatum ad no-
cendum, quam Christi satisfactio ad iustifi-
candum; ac proinde satisfactio habuit sufficien-
tiam, et condignitatem ad omnia peccata
delenda: et pariter meritum habuit condigni-
tatem ad omne premium conferibile. Proclus
11 Episcopus, in Concilio Ephesino, cap. 7: necessari-
um erat, ut eiusmodi premium penderetur,
11 quod ad amissionem iustitiam exequaretur. Ergo
Christi satisfactio non fuit infra debitum pro
peccato; ac per consequens fuit sufficiens, et
condigna. Accedit ratio: nam sicut offensae
gravitas crescit ex dignitate personae offensae, sic
valor satisfactionis ex dignitate personae sa-
tisfacientis. sed Persona Christi satisfaciens
est aequalis personae offensae: ergo valor satisfac-
tionis Christi est aequalis gravitati offensae.

32.

Di-

ces primo. Satisfactio Christi non aufert totam
inequalitatem offendentis, et offensi: ergo non
est condigna. Probatur antecedens: illa ing-
qualitas est personae offensae superantis infin-
te personam offendentem: ergo non tollitur,
nisi persona satisfaciens superet infinite perso-
nam offensam; hoc implicat in satisfactione Christi.

neg. Confirmatur: si Christus per impossibile pecca-
ret. non posset satisfacere propter: ergo nec posset
pro alijs satisfacere condigne. — Dices secundò:
Peccatum est contra Deum, ut Deum: est enim
aliquo modo destructivum divinæ bonitatis; sed Chri-
tus non satisfecit, ut Deus: nam ut Deus humili-
ari non potest: ergo. Confirmatur: minus est pec-
catum in suo genere, quam Christi satisfactio in
suo: ergo hec non fuit condigna pro peccato. Proba-
tur antecedens: nam satisfactio Christi non ten-
dit ad dandum esse Deo; peccatum deſten-
dit ad prævardum Deum suo esse: est enim
confutativum Dei; ac proinde tendit ad
prævardum Deum sua felicitate: ergo.

33.

Ad
primum nego antecedens; et concesso anteceden-
te probationis, nego consequentiam. No, quod
quando persona satisfaciens est finita, tanto
intervallo satisfaciens superare debeat personam
offensam, quanto hec personam offendentem supe-
rabit; sed hoc nego, quando persona satisfaci-
ens est infinita. Ratio; quia cum sit infinita,
est sufficiens ad tollendam omnem impropor-
tionem, quæ erat inter offendentem, et offensum:
ex infinitate enim personæ satisfaciens su-
mitur infinita proportio: infinita autem propor-

eo omnem praeiudicatam inproportionem ex-
tinguit. Quare quantum offensae crescat ex dig-
nitate personae offensis, et ex virtute personae
offendentis, adhuc ad equalitatem compensa-
tur per satisfactionem Christi. Ratio: quia non
est potentior virtus offendentis ad gravificandam
offensam, quam Christi dignitas ad valoran-
dam satisfactionem; ita enim dignitas est in-
finita: ac proinde non potest esse inferioris effi-
caciae, quam est recessus, qua creatura per suam
vilitatem distat a Deo.

34.

Ad confirmationem
nego antecedens: in illa namque implicata
hypothesi perseverante unione hypothetica, posset
Christus pro se satisfacere; cui enim satisfac-
tio esset personae equalis dignitatis cum persona
offensa. Dices: equalitas personae satisfaciens
cum persona offensa requiritur ad condignam
satisfactionem pro iniuria personae equalis con-
tra equalem; ut accideret in illa hypothesi, in
qua Christus pro peccato proprio satisfaceret;
ergo pro iniuria personae infiniti inferioris
contra infiniti superiorem non est condigna
satisfactio, nisi persona satisfaciens sit maior
quam est persona offensa; ac proinde Christi sa-
tisfactio non potuit esse condigna pro peccato

hominum. Concesso antecedente, nego consequentiam, et sequentiam: nam tunc requiritur maior satisfactio pro maiore iniuria, quando persona offerens satisfactionem est finita; si autem infinita sit persona satisfaciens, quae in sua dignitate superat omnem iniuriam, tunc pro maiore iniuria non requiritur satisfactio maior.

35.

Ita secundum concessam maiorem, nego minorem: nam Christus satisfecit, ut homo Deus, et licet principium elicivum actuum, per quos satisfecit, sit natura humana, principium tamen condignificativum, fuit divina Persona; et Christus Dominus secundum quod realiter est persona in, et duabus ex naturis subsistens est principium quod proximum satisfactionis. Dices: hinc desumitur congruitas, ut a Deo acceptetur satisfactio; non tamen presupponitur condignitas: ergo satisfactio Christi non fuit a Deo condigna pro peccato. Nego antecedens: nam Patres ex scriptura docent, quantum a Christo oblatum esse sufficiens, esse aequale iustitiae, et superare omnem valorem; utasque quantitates desumunt, non ex extrinseca Dei, acceptione; sed ex eo, quod satisfactio sit

hominis Dei: ergo condignitas, et sufficien-
tia, et non mera congruitas est in Christi
satisfactione. Illic nota; ut Adz peccatum
nos inficeret; necessarium fuit pactum, quo
in illius voluntatem nostrae voluntates essent
transfusi; hoc pacto supposito, peccatum Adz,
quod fuit moraliter nostrum, seipso nos ge-
ludit. sed validius est quoad sufficientiam
Christi meritum ad nos liberandum, quam
Adz peccatum ad nos gerendum; ut docent
Patres ex testimonio Apostoli, quod dedimus
supra, et videntur posuisse apud Vazquezum
Lyc. 5., cap. 3. ergo.

36. Ad confirmationem
negi antecedens. Ad probationem concessa
prima parte antecedentis, negi secundam:
peccatum enim tendere non potest ad pri-
vandum Deum suo esse; cum peccatum
sit aliquid contingens essentialissime con-
nexum cum existentia Dei. At dicatur,
quod peccatum sit aliquomodo destructi-
vum Dei. Non recte hunc loquendi mo-
dum; sed est sensus: qui peccat, constituit
affectivè virtualiter suum finem ultimum
in bono creato; et sic affectivè virtualiter
aufert à Deo rationem ultimam finis. sed

Incar. Cod. 32. - A.

Q. 2., C. 3. -

tota iniuriæ ratio, quæ in illa affectiva virtute
tendentia consistit, compensatur infinita dig-
nitate personæ satisfaciendi. Jam ad probationem
partis negatæ: peccatum esse contristativum
Dei, non est aliud, quam esse contra Dei vo-
luntatem, quæ absque ulla tristitia, et dolore
odio abominacionis averfatur peccatum, et odio
inimicitiz peccatorem; hoc autem non est, quod
peccatum tendat ad privandum Deum sua
felicitate, nisi ad sumendum affectivè virtuali-
ter. Sic autem non apparet incompenfabilitas
per satisfactionem personæ dignitatis infinitæ.†

31. Dices: non æque placet Deo satisfactio Christi,
quam displicet peccatum: ergo non est illa
satisfactio condigna pro peccato. Probatur
antecedens: peccatum æque displicet Deo,
quam Deus sibi placet: nam tam displici-
cet ^x non esse Deum, quam ^x esse Deum; peccatum
autem, ut potè affectiva Dei destructio, est
non esse Dei. At satisfactio Christi non
æquè placet Deo, ac Deus sibi placet.
Nego antecedens, et probationis assumptum.
Primo: quia graviora peccata magis dis-
plicent Deo, quam minora. Secundo: quia
Deus non averfatur odio infinito peccatum;
aliter, peccatum existere non posset. Peccatum

non est non esse Dei; quamvis sit affectiva
virtualis, ~~ita~~ potius interpretativa Dei des-
tructio: unde infingitur probatio assumpti
negati. Satisfactio Christi secundum formam
condignificativam, quae Deo placet, ac De-
us placet sibi: unde ex hac parte magis
placet Deo, quam displicet peccatum.

38. Replica-

bis. Satisfactio Christi non potuit extinguere
omne debitum peccati: ergo non fuit condig-
na pro peccato. Probatur antecedens: nam
debitum carenti Redemptore est debitum
peccati; hoc debitum non potuit extinguere
per satisfactionem Christi: essentialiter
namque presupponitur remissum pro quo
ad omnem Christi satisfactionem.

39. Hec
replica est valde difficilis, et in contrarios dy-
currendi modos divisit Theologos, ut videre
est apud. Oregam, contrav. 2., disp. 3., quest.
3., certam. 2. Probabilior solutio est, qua ne-
gatur antecedens, et maior probationis. Neque
enim debitum carenti Redemptore potest esse
poena peccati; aut peccatum potest esse meri-
tum carenti Redemptore. Ratio: nam ut ca-
rentia boni habeat rationem poenae, requiritur

quod preceperat aliquod ius ad tale bonum;
 et ex huius iuris defectu non dicitur, quod
 homo per peccatum incurrat poenam caren-
 di unionem hypostaticam, alijs que beneficijs
 omnino indeditis. Atque homo nullum ius
 habebat ad Redemptorem obtinendum:
 ergo non incurrit per peccatum poenam ca-
 rendi Redemptore. Et contrariò: habebat ius, ut
 amicitabiliter diligeretur a Deo: ergo incurrit
 poenam carenti auxilijs supernaturalibus,
 quibus posset recuperare sibi illum amorem;
 et a fortiori incurrit poenam carenti congruis
 auxilijs ad illum amorem recuperandum. -

X
 Dices,

At, dare Redemptorem est maximum omni-
 um beneficium: peccatori autem constituitur
 indignus Dei beneficio. Hoc ita est;
 sed inde solum evincitur, quod carentia
 Redemptoris posset esse latè, non autem stult-
 itè poena peccati: neque enim esset carentia
 beneficij, quod aliqua ratione deberetur. Jam
 ad rem nostram: ut satisfactio sit condigna
 sufficiens, quod compenset iniuriam, et ex-
 tinguat omne debitum; sed Christi satis-
 factio compensat iniuriam, et extinguit om-
 ne debitum peccati: ergo est pro peccato con-
 digna.

Q. 2. Asperum secundum. Meritum
Christi fuit condignum omni gremio conferibili;
et satisfactio fuit superabundans pro dele-
ndis omnibus peccatis. Et etiam communis
 sententia, a qua recessunt ydem Scotus, et
 Durandus, pauci que alij. Constat ex autori-
 11 tate. Psalm. 29: copiosa apud eum res-
 11 demptio. Isai. 40: consummatio abbreviata in-
undabit iustitiam. Hec ita intelliguntur a
 Patribus, ut Christi satisfactio excedat quanti-
 tatem debiti; atque adeo sit superabundans.
 Audiat Crystostomus, in cap. 5. ad Rom.,
 11 sem. 11: pro decem nummis, quos debebo
 11 homo, innumera talenta tradidit Christus.
 Salvianus, lib. 2. de providentia: propter
 excessum satisfactionis Christi supra peccati
 11 debitum, acute dixit, in illo iniustitiae speciem
 11 magnitudo iustitiae habere videtur. Ergo
 Satisfactio Christi fuit superabundans pro dele-
 lendis omnibus peccatis; et pariter meritum
 fuit condignum omni gremio conferibili.
 Ratio est eadem, quam dedimus pro infir-
 mitate meritorum, et satisfactionis Christi: nam
 huius satisfactio condignificatur a persona,
 respectu cuius parvum quid est inesse gremij
 delictis peccatis: ergo et satisfactio excedit

debitum peccati.

21. Opponit primo: si Christi satisfactio fuisset superabundans, Deus iniuriam Christo fecisset, non remittendo omnium peccata, et non perducendo omnes ad gloriam; nam solvisset Christus superabundanter quidquid debebatur pro iustificatione et glorificatione omnium hominum: ergo. — Opponit secundo: non est excedens illa satisfactio, quae requiritur ad solvendum, et infra quam omnis alia satisfactio esset minor debito. Sed ita se habet Christi satisfactio: ergo. — Opponit tertio: satisfactio, quae requiritur ad solvendum debitum proprium, non est superabundans ad solvendum debitum alienum; sed Christi satisfactio requiritur ad solvendum proprium debitum servitutis, et gratitudinis erga Deum: ergo.

22. Ad primum nego antecedens: cuius adiuncta probatio non valet: nam Christus non applicavit absolute, et efficaciter suam satisfactionem pro iustificatione, et salute omnium. Si hoc fecisset, effectus fuisset secutus; vel quia non eo modo applicuisset, nisi per supposita Dei ~~ad hoc~~, et promissione;

x
ordina-
tione,

vel quia Deus non posset negare premium,
 pro quo Christus absolute, & efficaciter sua meri-
 ta applicaret. Si inferas: ergo plus nocimenti
 intulit peccatum Adæ, quam boni attribuit
 meritum Christi; sic occurrat. Amitto consequens
 de bono, quoad efficaciam causato. Per Christi
 meritum; & nego consequentiam de bono quoad
 ad sufficientiam: omnibus namque hominibus,
 quibus nocuit Adæ peccatum, attribuit Christi
 meritum veram sufficientiam ad iustifica-
 tionem, & salutem. Quod multi pereant, non
 id ex sufficienti ad salutem defectu oritur;
 est enim Deus salvator omnium, quia
 dat omnibus, unde salvari possunt: inquit
 Divus Thomas, lib. 2. de voc. Gent., c. 10. —
 Dices: Christus oravit pro relaxatione homi-
 num; superflua autem esset oratio, si satis-
 factio esset de se superabundans, imò eti-
 am si precise esset condigna: quia propter
 Christi satisfactio non aliunde, nisi ex
 Dei acceptatione super abundantiam,
 aut etiam condignitatem habuit. Contra:
 solum probatur, quod Christi satisfactio ap-
 plicata fuerit per orationem; cui accepta-
 tio satisfactionis promissa est, iuxta illud
 » Psalmi: postula à me, et dabo tibi gentes

Or., C. 3. -

22. hereditatem tuam. Nunc autem non sequitur, quod non habuerit de se sufficientiam, et plus quam sufficientiam; quod est fuisse condignam, et superabundantem in actu primo. Relege dicta numero ~~10.~~ ~~11.~~ ~~12.~~ ~~13.~~ ~~14.~~ ~~15.~~ ~~16.~~ ~~17.~~ ~~18.~~ ~~19.~~ ~~20.~~ ~~21.~~ ~~22.~~ ~~23.~~ ~~24.~~ ~~25.~~ ~~26.~~ ~~27.~~ ~~28.~~ ~~29.~~ ~~30.~~ ~~31.~~ ~~32.~~ ~~33.~~ ~~34.~~ ~~35.~~ ~~36.~~ ~~37.~~ ~~38.~~ ~~39.~~ ~~40.~~ ~~41.~~ ~~42.~~ ~~43.~~ ~~44.~~ ~~45.~~ ~~46.~~ ~~47.~~ ~~48.~~ ~~49.~~ ~~50.~~ ~~51.~~ ~~52.~~ ~~53.~~ ~~54.~~ ~~55.~~ ~~56.~~ ~~57.~~ ~~58.~~ ~~59.~~ ~~60.~~ ~~61.~~ ~~62.~~ ~~63.~~ ~~64.~~ ~~65.~~ ~~66.~~ ~~67.~~ ~~68.~~ ~~69.~~ ~~70.~~ ~~71.~~ ~~72.~~ ~~73.~~ ~~74.~~ ~~75.~~ ~~76.~~ ~~77.~~ ~~78.~~ ~~79.~~ ~~80.~~ ~~81.~~ ~~82.~~ ~~83.~~ ~~84.~~ ~~85.~~ ~~86.~~ ~~87.~~ ~~88.~~ ~~89.~~ ~~90.~~ ~~91.~~ ~~92.~~ ~~93.~~ ~~94.~~ ~~95.~~ ~~96.~~ ~~97.~~ ~~98.~~ ~~99.~~ ~~100.~~ ~~101.~~ ~~102.~~ ~~103.~~ ~~104.~~ ~~105.~~ ~~106.~~ ~~107.~~ ~~108.~~ ~~109.~~ ~~110.~~ ~~111.~~ ~~112.~~ ~~113.~~ ~~114.~~ ~~115.~~ ~~116.~~ ~~117.~~ ~~118.~~ ~~119.~~ ~~120.~~ ~~121.~~ ~~122.~~ ~~123.~~ ~~124.~~ ~~125.~~ ~~126.~~ ~~127.~~ ~~128.~~ ~~129.~~ ~~130.~~ ~~131.~~ ~~132.~~ ~~133.~~ ~~134.~~ ~~135.~~ ~~136.~~ ~~137.~~ ~~138.~~ ~~139.~~ ~~140.~~ ~~141.~~ ~~142.~~ ~~143.~~ ~~144.~~ ~~145.~~ ~~146.~~ ~~147.~~ ~~148.~~ ~~149.~~ ~~150.~~ ~~151.~~ ~~152.~~ ~~153.~~ ~~154.~~ ~~155.~~ ~~156.~~ ~~157.~~ ~~158.~~ ~~159.~~ ~~160.~~ ~~161.~~ ~~162.~~ ~~163.~~ ~~164.~~ ~~165.~~ ~~166.~~ ~~167.~~ ~~168.~~ ~~169.~~ ~~170.~~ ~~171.~~ ~~172.~~ ~~173.~~ ~~174.~~ ~~175.~~ ~~176.~~ ~~177.~~ ~~178.~~ ~~179.~~ ~~180.~~ ~~181.~~ ~~182.~~ ~~183.~~ ~~184.~~ ~~185.~~ ~~186.~~ ~~187.~~ ~~188.~~ ~~189.~~ ~~190.~~ ~~191.~~ ~~192.~~ ~~193.~~ ~~194.~~ ~~195.~~ ~~196.~~ ~~197.~~ ~~198.~~ ~~199.~~ ~~200.~~ ~~201.~~ ~~202.~~ ~~203.~~ ~~204.~~ ~~205.~~ ~~206.~~ ~~207.~~ ~~208.~~ ~~209.~~ ~~210.~~ ~~211.~~ ~~212.~~ ~~213.~~ ~~214.~~ ~~215.~~ ~~216.~~ ~~217.~~ ~~218.~~ ~~219.~~ ~~220.~~ ~~221.~~ ~~222.~~ ~~223.~~ ~~224.~~ ~~225.~~ ~~226.~~ ~~227.~~ ~~228.~~ ~~229.~~ ~~230.~~ ~~231.~~ ~~232.~~ ~~233.~~ ~~234.~~ ~~235.~~ ~~236.~~ ~~237.~~ ~~238.~~ ~~239.~~ ~~240.~~ ~~241.~~ ~~242.~~ ~~243.~~ ~~244.~~ ~~245.~~ ~~246.~~ ~~247.~~ ~~248.~~ ~~249.~~ ~~250.~~ ~~251.~~ ~~252.~~ ~~253.~~ ~~254.~~ ~~255.~~ ~~256.~~ ~~257.~~ ~~258.~~ ~~259.~~ ~~260.~~ ~~261.~~ ~~262.~~ ~~263.~~ ~~264.~~ ~~265.~~ ~~266.~~ ~~267.~~ ~~268.~~ ~~269.~~ ~~270.~~ ~~271.~~ ~~272.~~ ~~273.~~ ~~274.~~ ~~275.~~ ~~276.~~ ~~277.~~ ~~278.~~ ~~279.~~ ~~280.~~ ~~281.~~ ~~282.~~ ~~283.~~ ~~284.~~ ~~285.~~ ~~286.~~ ~~287.~~ ~~288.~~ ~~289.~~ ~~290.~~ ~~291.~~ ~~292.~~ ~~293.~~ ~~294.~~ ~~295.~~ ~~296.~~ ~~297.~~ ~~298.~~ ~~299.~~ ~~300.~~ ~~301.~~ ~~302.~~ ~~303.~~ ~~304.~~ ~~305.~~ ~~306.~~ ~~307.~~ ~~308.~~ ~~309.~~ ~~310.~~ ~~311.~~ ~~312.~~ ~~313.~~ ~~314.~~ ~~315.~~ ~~316.~~ ~~317.~~ ~~318.~~ ~~319.~~ ~~320.~~ ~~321.~~ ~~322.~~ ~~323.~~ ~~324.~~ ~~325.~~ ~~326.~~ ~~327.~~ ~~328.~~ ~~329.~~ ~~330.~~ ~~331.~~ ~~332.~~ ~~333.~~ ~~334.~~ ~~335.~~ ~~336.~~ ~~337.~~ ~~338.~~ ~~339.~~ ~~340.~~ ~~341.~~ ~~342.~~ ~~343.~~ ~~344.~~ ~~345.~~ ~~346.~~ ~~347.~~ ~~348.~~ ~~349.~~ ~~350.~~ ~~351.~~ ~~352.~~ ~~353.~~ ~~354.~~ ~~355.~~ ~~356.~~ ~~357.~~ ~~358.~~ ~~359.~~ ~~360.~~ ~~361.~~ ~~362.~~ ~~363.~~ ~~364.~~ ~~365.~~ ~~366.~~ ~~367.~~ ~~368.~~ ~~369.~~ ~~370.~~ ~~371.~~ ~~372.~~ ~~373.~~ ~~374.~~ ~~375.~~ ~~376.~~ ~~377.~~ ~~378.~~ ~~379.~~ ~~380.~~ ~~381.~~ ~~382.~~ ~~383.~~ ~~384.~~ ~~385.~~ ~~386.~~ ~~387.~~ ~~388.~~ ~~389.~~ ~~390.~~ ~~391.~~ ~~392.~~ ~~393.~~ ~~394.~~ ~~395.~~ ~~396.~~ ~~397.~~ ~~398.~~ ~~399.~~ ~~400.~~ ~~401.~~ ~~402.~~ ~~403.~~ ~~404.~~ ~~405.~~ ~~406.~~ ~~407.~~ ~~408.~~ ~~409.~~ ~~410.~~ ~~411.~~ ~~412.~~ ~~413.~~ ~~414.~~ ~~415.~~ ~~416.~~ ~~417.~~ ~~418.~~ ~~419.~~ ~~420.~~ ~~421.~~ ~~422.~~ ~~423.~~ ~~424.~~ ~~425.~~ ~~426.~~ ~~427.~~ ~~428.~~ ~~429.~~ ~~430.~~ ~~431.~~ ~~432.~~ ~~433.~~ ~~434.~~ ~~435.~~ ~~436.~~ ~~437.~~ ~~438.~~ ~~439.~~ ~~440.~~ ~~441.~~ ~~442.~~ ~~443.~~ ~~444.~~ ~~445.~~ ~~446.~~ ~~447.~~ ~~448.~~ ~~449.~~ ~~450.~~ ~~451.~~ ~~452.~~ ~~453.~~ ~~454.~~ ~~455.~~ ~~456.~~ ~~457.~~ ~~458.~~ ~~459.~~ ~~460.~~ ~~461.~~ ~~462.~~ ~~463.~~ ~~464.~~ ~~465.~~ ~~466.~~ ~~467.~~ ~~468.~~ ~~469.~~ ~~470.~~ ~~471.~~ ~~472.~~ ~~473.~~ ~~474.~~ ~~475.~~ ~~476.~~ ~~477.~~ ~~478.~~ ~~479.~~ ~~480.~~ ~~481.~~ ~~482.~~ ~~483.~~ ~~484.~~ ~~485.~~ ~~486.~~ ~~487.~~ ~~488.~~ ~~489.~~ ~~490.~~ ~~491.~~ ~~492.~~ ~~493.~~ ~~494.~~ ~~495.~~ ~~496.~~ ~~497.~~ ~~498.~~ ~~499.~~ ~~500.~~ ~~501.~~ ~~502.~~ ~~503.~~ ~~504.~~ ~~505.~~ ~~506.~~ ~~507.~~ ~~508.~~ ~~509.~~ ~~510.~~ ~~511.~~ ~~512.~~ ~~513.~~ ~~514.~~ ~~515.~~ ~~516.~~ ~~517.~~ ~~518.~~ ~~519.~~ ~~520.~~ ~~521.~~ ~~522.~~ ~~523.~~ ~~524.~~ ~~525.~~ ~~526.~~ ~~527.~~ ~~528.~~ ~~529.~~ ~~530.~~ ~~531.~~ ~~532.~~ ~~533.~~ ~~534.~~ ~~535.~~ ~~536.~~ ~~537.~~ ~~538.~~ ~~539.~~ ~~540.~~ ~~541.~~ ~~542.~~ ~~543.~~ ~~544.~~ ~~545.~~ ~~546.~~ ~~547.~~ ~~548.~~ ~~549.~~ ~~550.~~ ~~551.~~ ~~552.~~ ~~553.~~ ~~554.~~ ~~555.~~ ~~556.~~ ~~557.~~ ~~558.~~ ~~559.~~ ~~560.~~ ~~561.~~ ~~562.~~ ~~563.~~ ~~564.~~ ~~565.~~ ~~566.~~ ~~567.~~ ~~568.~~ ~~569.~~ ~~570.~~ ~~571.~~ ~~572.~~ ~~573.~~ ~~574.~~ ~~575.~~ ~~576.~~ ~~577.~~ ~~578.~~ ~~579.~~ ~~580.~~ ~~581.~~ ~~582.~~ ~~583.~~ ~~584.~~ ~~585.~~ ~~586.~~ ~~587.~~ ~~588.~~ ~~589.~~ ~~590.~~ ~~591.~~ ~~592.~~ ~~593.~~ ~~594.~~ ~~595.~~ ~~596.~~ ~~597.~~ ~~598.~~ ~~599.~~ ~~600.~~ ~~601.~~ ~~602.~~ ~~603.~~ ~~604.~~ ~~605.~~ ~~606.~~ ~~607.~~ ~~608.~~ ~~609.~~ ~~610.~~ ~~611.~~ ~~612.~~ ~~613.~~ ~~614.~~ ~~615.~~ ~~616.~~ ~~617.~~ ~~618.~~ ~~619.~~ ~~620.~~ ~~621.~~ ~~622.~~ ~~623.~~ ~~624.~~ ~~625.~~ ~~626.~~ ~~627.~~ ~~628.~~ ~~629.~~ ~~630.~~ ~~631.~~ ~~632.~~ ~~633.~~ ~~634.~~ ~~635.~~ ~~636.~~ ~~637.~~ ~~638.~~ ~~639.~~ ~~640.~~ ~~641.~~ ~~642.~~ ~~643.~~ ~~644.~~ ~~645.~~ ~~646.~~ ~~647.~~ ~~648.~~ ~~649.~~ ~~650.~~ ~~651.~~ ~~652.~~ ~~653.~~ ~~654.~~ ~~655.~~ ~~656.~~ ~~657.~~ ~~658.~~ ~~659.~~ ~~660.~~ ~~661.~~ ~~662.~~ ~~663.~~ ~~664.~~ ~~665.~~ ~~666.~~ ~~667.~~ ~~668.~~ ~~669.~~ ~~670.~~ ~~671.~~ ~~672.~~ ~~673.~~ ~~674.~~ ~~675.~~ ~~676.~~ ~~677.~~ ~~678.~~ ~~679.~~ ~~680.~~ ~~681.~~ ~~682.~~ ~~683.~~ ~~684.~~ ~~685.~~ ~~686.~~ ~~687.~~ ~~688.~~ ~~689.~~ ~~690.~~ ~~691.~~ ~~692.~~ ~~693.~~ ~~694.~~ ~~695.~~ ~~696.~~ ~~697.~~ ~~698.~~ ~~699.~~ ~~700.~~ ~~701.~~ ~~702.~~ ~~703.~~ ~~704.~~ ~~705.~~ ~~706.~~ ~~707.~~ ~~708.~~ ~~709.~~ ~~710.~~ ~~711.~~ ~~712.~~ ~~713.~~ ~~714.~~ ~~715.~~ ~~716.~~ ~~717.~~ ~~718.~~ ~~719.~~ ~~720.~~ ~~721.~~ ~~722.~~ ~~723.~~ ~~724.~~ ~~725.~~ ~~726.~~ ~~727.~~ ~~728.~~ ~~729.~~ ~~730.~~ ~~731.~~ ~~732.~~ ~~733.~~ ~~734.~~ ~~735.~~ ~~736.~~ ~~737.~~ ~~738.~~ ~~739.~~ ~~740.~~ ~~741.~~ ~~742.~~ ~~743.~~ ~~744.~~ ~~745.~~ ~~746.~~ ~~747.~~ ~~748.~~ ~~749.~~ ~~750.~~ ~~751.~~ ~~752.~~ ~~753.~~ ~~754.~~ ~~755.~~ ~~756.~~ ~~757.~~ ~~758.~~ ~~759.~~ ~~760.~~ ~~761.~~ ~~762.~~ ~~763.~~ ~~764.~~ ~~765.~~ ~~766.~~ ~~767.~~ ~~768.~~ ~~769.~~ ~~770.~~ ~~771.~~ ~~772.~~ ~~773.~~ ~~774.~~ ~~775.~~ ~~776.~~ ~~777.~~ ~~778.~~ ~~779.~~ ~~780.~~ ~~781.~~ ~~782.~~ ~~783.~~ ~~784.~~ ~~785.~~ ~~786.~~ ~~787.~~ ~~788.~~ ~~789.~~ ~~790.~~ ~~791.~~ ~~792.~~ ~~793.~~ ~~794.~~ ~~795.~~ ~~796.~~ ~~797.~~ ~~798.~~ ~~799.~~ ~~800.~~ ~~801.~~ ~~802.~~ ~~803.~~ ~~804.~~ ~~805.~~ ~~806.~~ ~~807.~~ ~~808.~~ ~~809.~~ ~~810.~~ ~~811.~~ ~~812.~~ ~~813.~~ ~~814.~~ ~~815.~~ ~~816.~~ ~~817.~~ ~~818.~~ ~~819.~~ ~~820.~~ ~~821.~~ ~~822.~~ ~~823.~~ ~~824.~~ ~~825.~~ ~~826.~~ ~~827.~~ ~~828.~~ ~~829.~~ ~~830.~~ ~~831.~~ ~~832.~~ ~~833.~~ ~~834.~~ ~~835.~~ ~~836.~~ ~~837.~~ ~~838.~~ ~~839.~~ ~~840.~~ ~~841.~~ ~~842.~~ ~~843.~~ ~~844.~~ ~~845.~~ ~~846.~~ ~~847.~~ ~~848.~~ ~~849.~~ ~~850.~~ ~~851.~~ ~~852.~~ ~~853.~~ ~~854.~~ ~~855.~~ ~~856.~~ ~~857.~~ ~~858.~~ ~~859.~~ ~~860.~~ ~~861.~~ ~~862.~~ ~~863.~~ ~~864.~~ ~~865.~~ ~~866.~~ ~~867.~~ ~~868.~~ ~~869.~~ ~~870.~~ ~~871.~~ ~~872.~~ ~~873.~~ ~~874.~~ ~~875.~~ ~~876.~~ ~~877.~~ ~~878.~~ ~~879.~~ ~~880.~~ ~~881.~~ ~~882.~~ ~~883.~~ ~~884.~~ ~~885.~~ ~~886.~~ ~~887.~~ ~~888.~~ ~~889.~~ ~~890.~~ ~~891.~~ ~~892.~~ ~~893.~~ ~~894.~~ ~~895.~~ ~~896.~~ ~~897.~~ ~~898.~~ ~~899.~~ ~~900.~~ ~~901.~~ ~~902.~~ ~~903.~~ ~~904.~~ ~~905.~~ ~~906.~~ ~~907.~~ ~~908.~~ ~~909.~~ ~~910.~~ ~~911.~~ ~~912.~~ ~~913.~~ ~~914.~~ ~~915.~~ ~~916.~~ ~~917.~~ ~~918.~~ ~~919.~~ ~~920.~~ ~~921.~~ ~~922.~~ ~~923.~~ ~~924.~~ ~~925.~~ ~~926.~~ ~~927.~~ ~~928.~~ ~~929.~~ ~~930.~~ ~~931.~~ ~~932.~~ ~~933.~~ ~~934.~~ ~~935.~~ ~~936.~~ ~~937.~~ ~~938.~~ ~~939.~~ ~~940.~~ ~~941.~~ ~~942.~~ ~~943.~~ ~~944.~~ ~~945.~~ ~~946.~~ ~~947.~~ ~~948.~~ ~~949.~~ ~~950.~~ ~~951.~~ ~~952.~~ ~~953.~~ ~~954.~~ ~~955.~~ ~~956.~~ ~~957.~~ ~~958.~~ ~~959.~~ ~~960.~~ ~~961.~~ ~~962.~~ ~~963.~~ ~~964.~~ ~~965.~~ ~~966.~~ ~~967.~~ ~~968.~~ ~~969.~~ ~~970.~~ ~~971.~~ ~~972.~~ ~~973.~~ ~~974.~~ ~~975.~~ ~~976.~~ ~~977.~~ ~~978.~~ ~~979.~~ ~~980.~~ ~~981.~~ ~~982.~~ ~~983.~~ ~~984.~~ ~~985.~~ ~~986.~~ ~~987.~~ ~~988.~~ ~~989.~~ ~~990.~~ ~~991.~~ ~~992.~~ ~~993.~~ ~~994.~~ ~~995.~~ ~~996.~~ ~~997.~~ ~~998.~~ ~~999.~~ ~~1000.~~ ~~1001.~~ ~~1002.~~ ~~1003.~~ ~~1004.~~ ~~1005.~~ ~~1006.~~ ~~1007.~~ ~~1008.~~ ~~1009.~~ ~~1010.~~ ~~1011.~~ ~~1012.~~ ~~1013.~~ ~~1014.~~ ~~1015.~~ ~~1016.~~ ~~1017.~~ ~~1018.~~ ~~1019.~~ ~~1020.~~ ~~1021.~~ ~~1022.~~ ~~1023.~~ ~~1024.~~ ~~1025.~~ ~~1026.~~ ~~1027.~~ ~~1028.~~ ~~1029.~~ ~~1030.~~ ~~1031.~~ ~~1032.~~ ~~1033.~~ ~~1034.~~ ~~1035.~~ ~~1036.~~ ~~1037.~~ ~~1038.~~ ~~1039.~~ ~~1040.~~ ~~1041.~~ ~~1042.~~ ~~1043.~~ ~~1044.~~ ~~1045.~~ ~~1046.~~ ~~1047.~~ ~~1048.~~ ~~1049.~~ ~~1050.~~ ~~1051.~~ ~~1052.~~ ~~1053.~~ ~~1054.~~ ~~1055.~~ ~~1056.~~ ~~1057.~~ ~~1058.~~ ~~1059.~~ ~~1060.~~ ~~1061.~~ ~~1062.~~ ~~1063.~~ ~~1064.~~ ~~1065.~~ ~~1066.~~ ~~1067.~~ ~~1068.~~ ~~1069.~~ ~~1070.~~ ~~1071.~~ ~~1072.~~ ~~1073.~~ ~~1074.~~ ~~1075.~~ ~~1076.~~ ~~1077.~~ ~~1078.~~ ~~1079.~~ ~~1080.~~ ~~1081.~~ ~~1082.~~ ~~1083.~~ ~~1084.~~ ~~1085.~~ ~~1086.~~ ~~1087.~~ ~~1088.~~ ~~1089.~~ ~~1090.~~ ~~1091.~~ ~~1092.~~ ~~1093.~~ ~~1094.~~ ~~1095.~~ ~~1096.~~ ~~1097.~~ ~~1098.~~ ~~1099.~~ ~~1100.~~ ~~1101.~~ ~~1102.~~ ~~1103.~~ ~~1104.~~ ~~1105.~~ ~~1106.~~ ~~1107.~~ ~~1108.~~ ~~1109.~~ ~~1110.~~ ~~1111.~~ ~~1112.~~ ~~1113.~~ ~~1114.~~ ~~1115.~~ ~~1116.~~ ~~1117.~~ ~~1118.~~ ~~1119.~~ ~~1120.~~ ~~1121.~~ ~~1122.~~ ~~1123.~~ ~~1124.~~ ~~1125.~~ ~~1126.~~ ~~1127.~~ ~~1128.~~ ~~1129.~~ ~~1130.~~ ~~1131.~~ ~~1132.~~ ~~1133.~~ ~~1134.~~ ~~1135.~~ ~~1136.~~ ~~1137.~~ ~~1138.~~ ~~1139.~~ ~~1140.~~ ~~1141.~~ ~~1142.~~ ~~1143.~~ ~~1144.~~ ~~1145.~~ ~~1146.~~ ~~1147.~~ ~~1148.~~ ~~1149.~~ ~~1150.~~ ~~1151.~~ ~~1152.~~ ~~1153.~~ ~~1154.~~ ~~1155.~~ ~~1156.~~ ~~1157.~~ ~~1158.~~ ~~1159.~~ ~~1160.~~ ~~1161.~~ ~~1162.~~ ~~1163.~~ ~~1164.~~ ~~1165.~~ ~~1166.~~ ~~1167.~~ ~~1168.~~ ~~1169.~~ ~~1170.~~ ~~1171.~~ ~~1172.~~ ~~1173.~~ ~~1174.~~ ~~1175.~~ ~~1176.~~ ~~1177.~~ ~~1178.~~ ~~1179.~~ ~~1180.~~ ~~1181.~~ ~~1182.~~ ~~1183.~~ ~~1184.~~ ~~1185.~~ ~~1186.~~ ~~1187.~~ ~~1188.~~ ~~1189.~~ ~~1190.~~ ~~1191.~~ ~~1192.~~ ~~1193.~~ ~~1194.~~ ~~1195.~~ ~~1196.~~ ~~1197.~~ ~~1198.~~ ~~1199.~~ ~~1200.~~ ~~1201.~~ ~~1202.~~ ~~1203.~~ ~~1204.~~ ~~1205.~~ ~~1206.~~ ~~1207.~~ ~~1208.~~ ~~1209.~~ ~~1210.~~ ~~1211.~~ ~~1212.~~ ~~1213.~~ ~~1214.~~ ~~1215.~~ ~~1216.~~ ~~1217.~~ ~~1218.~~ ~~1219.~~ ~~1220.~~ ~~1221.~~ ~~1222.~~ ~~1223.~~ ~~1224.~~ ~~1225.~~ ~~1226.~~ ~~1227.~~ ~~1228.~~ ~~1229.~~ ~~1230.~~ ~~1231.~~ ~~1232.~~ ~~1233.~~ ~~1234.~~ ~~1235.~~ ~~1236.~~ ~~1237.~~ ~~1238.~~ ~~1239.~~ ~~1240.~~ ~~1241.~~ ~~1242.~~ ~~1243.~~ ~~1244.~~ ~~1245.~~ ~~1246.~~ ~~1247.~~ ~~1248.~~ ~~1249.~~ ~~1250.~~ ~~1251.~~ ~~1252.~~ ~~1253.~~ ~~1254.~~ ~~1255.~~ ~~1256.~~ ~~1257.~~ ~~1258.~~ ~~1259.~~ ~~1260.~~ ~~1261.~~ ~~1262.~~ ~~1263.~~ ~~1264.~~ ~~1265.~~ ~~1266.~~ ~~1267.~~ ~~1268.~~ ~~1269.~~ ~~1270.~~ ~~1271.~~ ~~1272.~~ ~~1273.~~ ~~1274.~~ ~~1275.~~ ~~1276.~~ ~~1277.~~ ~~1278.~~ ~~1279.~~ ~~1280.~~ ~~1281.~~ ~~1282.~~ ~~1283.~~ ~~1284.~~ ~~1285.~~ ~~1286.~~ ~~1287.~~ ~~1288.~~ ~~1289.~~ ~~1290.~~ ~~1291.~~ ~~1292.~~ ~~1293.~~ ~~1294.~~ ~~1295.~~ ~~1296.~~ ~~1297.~~ ~~1298.~~ ~~1299.~~ ~~1300.~~ ~~1301.~~ ~~1302.~~ ~~1303.~~ ~~1304.~~ ~~1305.~~ ~~1306.~~ ~~1307.~~ ~~1308.~~ ~~1309.~~ ~~1310.~~ ~~1311.~~ ~~1312.~~ ~~1313.~~ ~~1314.~~ ~~1315.~~ ~~1316.~~ ~~1317.~~ ~~1318.~~ ~~1319.~~ ~~1320.~~ ~~1321.~~ ~~1322.~~ ~~1323.~~ ~~1324.~~ ~~1325.~~ ~~1326.~~ ~~1327.~~ ~~1328.~~ ~~1329.~~ ~~1330.~~ ~~1331.~~ ~~1332.~~ ~~1333.~~ ~~1334.~~ ~~1335.~~ ~~1336.~~ ~~1337.~~ ~~1338.~~ ~~1339.~~ ~~1340.~~ ~~1341.~~ ~~1342.~~ ~~1343.~~

si solvat, quod non sit solutio ad param æqua-
litate, sed vel infra, vel supra debitum.
Discurre similiter in re presenti.

42.

Ad tertium

nego absolute maiorem: cum obsequium est infi-
nitum, quale est Christi obsequium propter in-
finitam dignitatem personæ, sufficit ad sol-
vendum proprium debitum, et ad extinguen-
dum debitum alienum. Rites: Christi ob-
sequium non fuit æquale pro beneficiis sus-
ceptis: ergo non potuit esse superabundans
satisfactio pro hominum peccatis. Probatur
antecedens, primo: quia ex Aristotele l. 8.
Ethic., cap. 13. Dei, et Parentibus, æquale
reddere non possumus pro beneficiis; quod
de Christo, ut homine exa Deum Patrem
licet debet. secundo: quia ex Angelico 2. 2.,
quest. 106, art. 6: ad perfectionem grati-
tudinis spectat, ut qui beneficium accepit,
rependat tantundem, et aliquid plus, ut
numquam grati redonet, sicut alter grati
donavit. Tertio: quia ipsum rependere
pro beneficio accepto est notum Dei benefi-
cium; ac proinde innovatur debitum grati-
tudinis. Vigetur: satisfactio Christi de-
crevit ex maiestate Dei, cui offertur,

ex quo capite crevit hominum contra Deum offensa: ergo si fuit condigna satisfactio, saltim non fuit superabundans.

45.

Non desunt, qui concedant antecedens, et consequentiam negent: quia rationes probantes impossibilitatem condignae recompensationis pro beneficiis, non probant condignitatem, aut superabundantiam satisfactionis pro offensa esse impossibilem. Sic in humanis supponitur, quod Filius non possit Patri respondere ad equalitatem pro beneficiis; et tamen potest condigne satisfacere pro offensa. Sic docent Paludanus, Capreolus, et Vega, apud Suarezum, disp. 2., sect. 3. sed melius, et consequentius negatur antecedens: nam Christi obsequium propter infinitum valorem desumptum ex infinitate personae, et fuit sufficiens ad condignam compensationem pro beneficiis collatis suae humanitati, et superabundans ad satisfaciendum pro hominum peccatis. Ad primam antecedentis negati probationem: persona creata non potest Deo reddere equivalens pro beneficio; idque cum debita proportionem de filio dicitur respectu Patris. At non est eadem ratio de persona

increated Christi refundente infinitum valo-
rem in obsequia, quibus Deo regendum pro
beneficiis propriis, et satisfacit pro alienis pec-
catis. Ad ~~primam~~ probationem secundam:
excessus ille in recompensando requiritur quan-
tum ad affectum; quia propter cum sit impos-
sibilis recompensatio, qua Deo gratis danti
reddatur aliquid gratis, ad perfectionem
gratitudinis: itaque Deum non requiritur
excessus reddere supra preacceptum. Ad
tertiam probationem eiusdem antecedentis:
debitum gratitudinis ad Deum est inex-
haustibile, non quia Christus non possit com-
pensare beneficia preaccepta; sed quia
ipsa compensatio est novum beneficium col-
latum humanitati, ex quo confingit debi-
tum novum gratitudinis. Ideo non est incon-
veniens, si obligatio gratitudinis interminabi-
lis sit: concludit Angelicus citatis quest. et art.
in responsione ad textum. Nota: si sermo sit
de gratia increata, quod est ipsum esse gra-
tiale Verbi, concessa humanitati, Christus ut
homo non potuit condigne respondere: compen-
satio enim est aliquid creatum; quamvis in
linea morali infinite condignificetur. Hinc,
non inferatur, quod non satisfecerit superabundanter

pro peccatis; nam donum increatum est in ordine suo infinite maius, quam in suo est peccatum: ergo obsequium, non adæquans illud beneficium, potest excedere peccatum.

46.

Ad urgentiam, distinguo antecedens: satisfactio Christi decrevit positivè ex maiestate Dei, cui offertur, nego; decrevit negativè, subdistinguo: si præcindatur à persona Christi offerente, concedo; si non præcindatur, nego antecedens, et consequentiam. Sensus est: infinitum, quia infinitum, minus non potest; cumque Christi satisfactio sit infinita: sequitur, quod ex eo, quod offertur Deo maiestati infinite, non minuat, ac proinde quod non decrevit positivè. Decrevit negativè ex maiestate Dei, cui offertur; hoc est; non crevit positivè ex eo titulo. Nunc præcindendo à persona divina offerente, satisfactio non intelligitur condigna, nec superabundans; utrumque autem intelligitur, dum non præcinditur à persona divina offerente. Quod si satisfactio- nis decrementum desumere velis ex eo, quod offensa sit irrogata Deo à creatura infinite distante; contra est; nam hanc quoque offensa gravitatem superat infinita dignitas Christi satisfaciendi, ut probatum est num.

~~33.~~ Itaque cum dignitas Christi infinita se-
 geret vilitatem creaturæ offendentis, valor sa-
 tisfactionis Christi superat quoque gravitatem
 offensæ, quæ crescit ex creaturæ offendentis vili-
 tate. Quid, quod offensæ à servo inrogata
 Domino non compensetur obsequio, quod
 quaerit aliis paris dignitatis: quod enim va-
 lor finitus obsequii à gravitate finita inu-
 aliq. superetur, non est mirum. Contrariū:
 valor satisfactionis ob infinitam dignitatem
 Christi est infinitus; ac proinde superare
 debet finitam gravitatem offensæ ex vili-
 tate offendentis pentam.

47.

Conclusio. Meri-

tum Christi Deum obligavit ex iustitia stric-
 ta ad collationem premium, quæ in actu
 secundo condigne promeruit; et satisfactio
 pro hominum peccatis fuit ex toto iure ius-
 titiæ: si neminem supponatur solum, Deum
 ex iustitia stricta posse hominem obligare. Suppo-
 situm hoc ~~probatum~~ latè in tractatu de iustitia, ^{proba-}
 et iure; et modo videndum est: an meritum
 et satisfactio Christi habeant illas alias condi-
 tiones, quæ requiruntur ad iustitiam strictam
 inter personas capaces iuris, et obligationis?
 Hanc conclusionem tenent communiter

02, C.3.

Thomistæ, et Nostratum plerique cum suo
diff. 2. a. sect. 5. Oppositam defendunt com-
muniter Scotistæ, et non pauci ex Nostratibus
cum Barzquo, diff. 2., per totam.

44.

Probatur
conclusio: nam testimonia scripturæ, et Pa-
trum adeo perspicua sunt, pro structa, et
rigorosa iustitia in merito, et satisfactione
Christi, ut de ista iustitia accipi debeant,
si Deus posuit hominem ex illa obligari.
Ergo meritum Christi, et satisfactio sunt
ex rigorosa iustitia, si in Deo capacitas
ad correspondentem obligationem suppo-
natur. Probatur antecedens. In primis non
dubitatur de promissione sub conditione
onerosa, et de pacto inito cum Redemp-
tore. Psal. 53: si posuerit pro peccato ani-
mam suam, videbit semen longævum.
Dicitur et Psalm. 2: postula a me, et dabo tibi
gentes hereditatem tuam. Deinde pactum
illud induxit obligationem iustitiæ. Ad Rom.
3: quem (Iesum Christum) proposuit Deus ad
ostensionem iustitiæ sue; et 1. Corinth. 1: qui
factus est nobis, et iustitia, et sanctificatio, et
redemptio. Denique: Patres frequentissime
quædant, iustitiam intercessisse in negotio

D. L. C. 3. -
x 325
32.
x
34. -

nostre redemptionis. Illud est testimonium Pro-
cl^o datum num. ~~xxx~~ Clarissima sunt verba
Dⁱ Angeli, quem citavimus num. ~~xxx~~ Ad-
dendum est aliquid ex Augustino. Doce,
l. 13. De t^urit., cap. 13. extinctionem peccati
non fuisse ex sola potentia, aut ex sola mise-
ricordia Dei, ut condyuncta a iustitia:
» non enim Diabolus potentia Dei, sed ius-
» titia superandus est; et cap. 12. concludit:
» quæ est igitur iustitia, qua victus est Diabolus?
» quæ, nisi iustitia Iesu Christi?

Sectio ~~II~~ I. Obiectionibus respondetur.

Obiectum

49. ^{gratio}. Ad rigorem iustitiæ requiritur, quod
satisfactio sit ad alterum: ut est communis
sensus ex Philosopho, et ex Angelico. Nec con-
ditio non requiritur in satisfactione Christi:
est enim Deus, contra quem facta fuit of-
fensa, et quæ satisfaci: ergo Christi satisfactio
non fuit ex rigore iustitiæ. — concessa maiore,
nego minorem. Ad probationem adiunctam:
ad rigorem iustitiæ non requiritur alteritas
suppositi; sufficit alteritas naturæ, quæ est
gratuumque immediatum, et gratumque electi.

Q. 2., C. 3.

32

vum, et electivum satisfactionis. Constat; nam
sicut iustitia est simpliciter ad alterum,
sic credulitas, et Obedientia; ite virtutes, ut po-
te in Christo repertae, non requirunt diversita-
tem suppositi, sed continentur sunt diversitate
naturae: ergo similiter de iustitia discurrendum
in presenti. Additur: ad iustitiam sufficit
moralis diversitas suppositorum; et sic tu-
tor, ut agens personam Pupilli, potest se-
cum ipse contrahere: iure enim suo potest
emere fauceis praedij, et Pupilli nomine
potest esse huius instrumentum, atque eius
personam iuridice representans, potest esse
venditor. Atque Verbum divinum, ut sub-
sistens in humanitate, ut fideiussor, et caput
hominum distinguitur moraliter a se ipso,
ut subsistence in Divinitate: ergo.

So.

Instas.

Valor operationum Christi desumitur a Per-
sona Verbi: ergo principium satisfactionis
non habet moralem alteritatem a Deo,
cui fit satisfactio. Confirmatur: Filius non
habet alteritatem sufficientem, ut inter
ipsum, et Patrem sit stricta iustitia; fidem
dicendum de servo relatè ad Dominum.
sed Christus est naturalis Filius Dei, atque

etiam est servus: ergo. — Distinguo antecede-
 dens: valor operationum Christi desum-
 ptus à Persona Verbi, quatenus subsistit
 in humanitate, concedo; prout subsistit
 in Divinitate, nego antecedens, et con-
 sequentiam. Divinitas mereri, et satisfacere
 non potest; potest tamen humanitas: quia prop-
 ter Verbum, ut subsistens in humanitate,
 valorat operationes, non prout subsistens in
 Divinitate. Ratio à priori: nam in tantum
 valorat, in quantum operationes sue Verbi
 sunt; sed operationes humanitatis sunt Ver-
 bi, quatenus subsistit in humanitate: ergo
 hac ratione valorat: ergo prout valorat, ha-
 bet moralem alteritatem à Deo. Ad con-
 firmationem distingo maiorem: illam conce-
 do, si non presupponatur pactum spontè
 oblatum, aut acceptatum à Patre, et à Do-
 mino; illam que nego, si adsit eiusmodi pac-
 tum. Concedo minorem, et nego consequen-
 tiam: nam presupponitur Dei promissio, et
 pactum cum Redemptore, ac proinde huius
 filiatio, et servitus non impediunt vigorosam
 iustitiam. Doctrinam datam in distinctione
 maioris ~~explicabo~~, et probabo in tractatu de
 iustitia, et iure.

x
 explicabo,
 60,

Nuncitur secundo. Ad strictam
 iustitiam requiritur, quod satisfactio non fiat
 ex bonis gratuito acceptis à creditore: hoc enim
 gerinde esset, ac si creditor gratis, et liberaliter
 remitteret debitum. Sed satisfactio Christi est
 ex bonis gratuito acceptis à Deo creditore: ergo
 non fuit ex iustitia stricta. Vergetur: quæ oblata
 sunt à Christo sunt bona ipsius Dei, sub eius
 quæ domino constituta: ergo non fundant stric-
 tam Christi satisfactionem ex iustitia, sed quasi
 gratuitam à Deo factam debiti condonationem.
 Nego maiorem; et distinguo probationem adunc-
 tam: hoc gerinde esset, ac si creditor gratis
 remitteret debitum, si bona gratuito data
 non essent sua accipientis, concedo; si sua
 sua accipientis, nego probationem. Gratia an-
 tecedens non opponitur strictæ iustitiæ: sic con-
 ducere operarios est gratia; illis dare mercedem
 iustitia: sic Rex concedens debitum officium,
 ut ex acquisitis satisfaciat, operatur ex gratia;
 remittens debitum, solutione ex acquisitis fac-
 ta, operatur ex iustitia. Satisfactio Christi
 presupponit gratiam unionis; quæ supponit eti-
 am gratias auxiliares efficaces; imo et ipsæ
 operationes satisfactoriæ sunt gratia. Sed
 istæ operationes sunt suæ Christi; volunt enim

- 27 Deus hominum esse merita, quæ sunt ipsius
 27 dona: docet Fidesimus. Sic autem merita
 sunt sua meritis, ut supposita Dei pro-
 missione premium quoque fiat suum ipsius,
 ipsi quæ iure iustitiæ, ac proinde ex iustitiâ
 iuncta debeatur, iuxta illud, quod à Patre-
 27 famélias dictum operatio fuit, Math. 20: tol-
 27 le quod tuum est, et vade.

52.

Ad urgentiam;

concessio antecedente, nego consequentiam. Do-
 minium creaturæ est essentialiter subordi-
 natum Dei dominio: quia propter operatio-
 nes humanitatis Christi sunt bona, quæ sub-
 sunt Dei dominio. Et quidem prius quam
 exhibeantur, sunt sub Dei dominio, iure ad-
 rem: et statim atque exhibentur, sunt sub
 Dei dominio, iure in re: ut fructus arboris
 sunt sub iure domini. Sed hoc non impedit,
 quominus operationes Christi possint in pec-
 catis deduci, et esse materiam iustitiæ com-
 mutativæ; sed tamen dependente à grati-
 tia Dei promissione, aut acceptatione. Deus
 antecedenter non tenetur compensare ob-
 sequia, quæ sibi debentur iure domini, et
 quæ hoc iure ab ipso exiguntur; tenetur autem
 compensare, si præcedat gratuita promissio:

et sic in humanis Dominus potest ex iustitia
cum servo pasci, non solum pro obsequiis,
quæ non exigunt iure dominus, sed et pro iis,
quæ exigunt illo iure. Doctrinam breviter
complectens est Divus Bernardus lib. De
lib. arbit. cap. 12, loquens de premio me-
ritorum: promissum ex misericordia,
sed ex iustitia resolvendum.

53.

Ubi citatur tex-

to. Et iustitia sit rigorosa in satisfactione,
requiritur, quod hæc non fiat ex toto titulo de-
biti. Hæc conditio dicitur satisfactioni Christi:
nam eius obsequia debebantur Deo ratione do-
mini, titulo precepti, et ex alio titulo: ergo
satisfactio Christi non fuit ex rigore iustitiæ.
Confirmatur: si Deus non exigit iure do-
mini obsequia Christi, cedit iure suo; si illa
exigit iure dominus, non potest esse satisfactio
ex toto rigore iustitiæ. Ratio; quia satisfactio
ex toto iustitiæ rigore servat integra omnia
creditoris iura: nam quo pacto potest esse
satisfactio ex rigore iustitiæ, si non potest esse
satisfactio, nisi creditor ~~ad iura sua~~?

x
Cedat

54.

maior; et loquimur de titulo fundanti-
bus rigorem iustitiæ obligationem: nam quod

eadem actione possit expleri iustitiam simul,
 atque obedientiam; aliamque obligationem va-
 tutionem, res est indubitata. Quoties diversi tituli
 referuntur ad eandem materiam,
 eadem non fit satis unica solutio: ut si
 debeas centum ex emptione, et centum alia
 ex mutuo. Et quoties tituli diversi eam-
 dem referunt materiam, tunc unica solutio-
 ne omnes explentur: ut si debeas centum
 ex contractu, et promittas eademolvere
 intra determinatum tempus. Itaque Chri-
 sti obsequia debebantur Deo ex titulo domi-
 nii, eadem debebantur ex pacto. huc facit
 Deus annexit remissionem peccati: unde
 illa eadem obsequia explere duas iustitiae
 obligationes, quae Christum urgebant; et in-
 ducere absolutam obligationem in Deum,
 ut peccatum remitteret. Huc facit adduc-
 ta iam caritas Domini paciscentis cum servo
 pro obsequiis debitis iure Domini. — Ad confir-
 mationem: si Deus non exigit à Christo iure
 Domini obsequia, non propterea cedit iure
 suo, sed eo non utitur; si illa iure Domini
 exigit, hoc non obest, quominus totus iustitiae
 rigor in satisfactione servetur: unde negatur
 assumptum. Ratio, quia illud probatur,

Incar. Cap. 33.

non uiget: nam cum dicitur, satisfactionem
 esse ex toto iustitiae rigore, non excluditur
 gratia Dei creditoris gratia, aut non exi-
 gentis illa obsequia iure hominum, aut parcen-
 tis pro eodem illo iure exactis. Rigor iustitiae
 est totus pro hoc, quod totum debitum per-
 severat; et quod adaequatur; immo exceditur
 per satisfactionem; et quod Deus ex iustitia
 teneatur, postea satisfactione, totum debitum
 remittere.

55. Obicitur quarto. Non est ex rigore
 iustitiae satisfactio, nisi creditor teneatur illam
 acceptare, et debitum remittere: nam qui satis-
 facit, ex iustitia non tenetur ad amplius, et
 iam non est debitor. sed Deus non tenetur
 acceptare satisfactionem à Christo oblatam
 pro peccatis: ergo ea satisfactio non fuit ex ius-
 titiae rigore. Additur: ut satisfactio sit ex iusti-
 tia, debet esse ab offensore, et debitore: qui enim
 offensus est habet ius, ut ab offendente detur
 satisfactio: ergo. Nego maiorem de obligatione
 antecedente in creditore ad acceptandam sa-
 tisfactionem, et remittendum debitum. Ad
 probationem adiunctam: qui satisfacit ex iusti-
 tia non tenetur ad amplius, et iam non est de-
 bitor; sed potest satisfacere, ex iustitia, quia

maior antecedenter sit necessarius ad accep-
 tandam satisfactionem. Primum: si voluntarie
 acceptet satisfactionem de se z qualem; et ex
 voluntaria acceptatione sequatur necessarius
 debiti remissio. Declaratur exemplo: Petrus
 debet centum ex contractu, centum aliam
 ex gratuita promissione. liberum est credi-
 tori acceptare centum ob contractum, cum pos-
 sit eadem acceptare ex alio titulo: et tamen
 si acceptet ob contractum, debitum ex hoc
 titulo manet ex iustitia extinctum. Secundo:
 si precedat pactum, aut promissio de accep-
 tanda satisfactione: nam liberum pactum
 antecedens non obest rigori iustitiae; immo
 patet rigorosam iustitiae obligationem. Ad
 rem nostram: Christus obtulit condignam, et
 superabundantem satisfactionem pro peccatis:
 illam Deus acceptavit; ac proinde iustitiae ri-
 gor intercepit. Primum: quia extinctum est om-
 ne debitum; neque enim Deus potest iuste
 non remittere peccatum, pro quo condignam
 satisfactionem acceptaverit. Secundo: quia
 Deus ex promissione, et pacto tenebatur accep-
 tare satisfactionem Christi, et debitum remit-
 tere.

56. Ad additamentum potest negari

Q. 2. C. 3. -

antecedens: nam quando satisfactio datur per
aliū, et ex eo, quod per aliū datur, non
decreascit, sed potius in suo valore crescat, tam
servatur iustitia. constat hinc ad probationem
adsumptam: evincitur, quod offensus habet
ita ut ab offendente reddatur personaliter
satisfactio, quando exhibita per aliū esset
in suo genere minus estimabilis, quam in suo
suo offensore. Christus est caput morale homi-
num, atque fidei iustor: eius satisfactio est ma-
ioris valoris, quam fuit gravitas iniuriarum ab
hominibus Deo rogatur: quia propter quamvis
ista satisfactio non fuerit personaliter ab
offensore, et debitore, fuit tamen ex rigore
iustitiae. Melius distinguitur antecedens: ut
satisfactio sit ex iustitia, debet esse ab offen-
sore, et debitore, ~~ut~~ ^{et} precedat pactum
de acceptanda satisfactione per aliū, conce-
do: si precedat illud pactum, nego antecedens,
et consequentiam. Gratia est velle acceptare
ab uno satisfactionem pro alio; sed interce-
dente pacto, tam satisfactio est ex iustitia.
Atque Deus pactum cum Redemptore inquit
de acceptanda satisfactione pro hominibus:
ergo.

X
Si non

57. Vincitur quæstio. Satisfactio ex rigore facta.

iustitia debet esse pro stricta iniuria: neque
 enim potest esse satisfactio nisi iustitiam iustitiae
 esse. arguatur de peccato per strictam iniu-
 riam. Sed peccatum non est stricta Dei
 iniuria: ergo Christi satisfactio pro hominum
 peccatis non fuit ex iustitia stricta. — con-
 cepit maiorem, nego minorem: peccatum enim,
 etiam veniale, est vera iniustitia, et stricta
 contra Deum iniuria; quod explicabit, et pro-
 babo in tractatu de iustitia, et iure. Deutero-
 nomij, 6: Dominum Deum tuum adora-
 bu, et illi soli servis: ergo Deus retulit a nobis
 famulatum iure servitutis; concludit Cyrillus;
 et cum ipso Angelicus in Catena ad
 Math., cap. 2. Non homo contra ius domini,
 quod habet Deus, et contra debitum sea-
 vitutis, quando peccat: ergo committit veram
 iniustitiam, et strictam contra Deum
 iniuriam. Accedit ratio: nam homo per pec-
 catum abutitur rebus, quae sunt sub dominio
 Dei, qui rationabiliter est invitatus: abutitur
 enim rebus aeternis, propriisque potentis,
 quae ita sunt hominibus ipsius, ut non eximantur
 a Dei supremo dominio. Sed rerum abusus con-
 tra voluntatem Domini rationabiliter invita-
 tus est vera iniustitia, et stricta iniuria: ergo.

Si velis a ratione strictę iniurię
 prescindere in peccato; negabis antecedens
 objectionis, et probationem adiunctam. Du-
 pliciter satisfactio est ex rigorosa iustitia:
 et quatenus oblata; et quatenus acceptata.
 Quatenus acceptata respicit ius strictum ex
 parte Dei ad indignationem contra pec-
 catorem, cui iuri cedere necesse est, si accep-
 tet satisfactionem condignam, et a fortiori
 si precedat pactum, aut promissio; et hec
 omnia stant, quamvis non supponatur
 ius lessum per strictam iniuriam. Satis-
 factio quatenus oblata erit ex iustitia stuc-
 ta, duobus modis. primo: quatenus est
 equalis, aut maioris valoris in suo genere,
 ac tunc gravitas offense in suo; quamvis in
 offenso non sit obligatio acceptandi, aut sit
 solum ea obligatio ex presuppositione gra-
 tuiti pacti; sic in contractu emptionis per
 equalitatem rei cum pretio servatur stuc-
 ta iustitia, quamvis nec vendendi, neque
 emendi precedat obligatio. secundo: qua-
 tenus in offerente satisfactione precedat
 obligatio ex iustitia offerendi illam. sic ex
 stricta iustitia perficitur contractus emptio-
 nis et venditionis, quoniam iusta est iam

per pactum obligatio. Ex dictis, etiam dato,
quod peccatum non sit stricta iniuria con-
tra Deum, constat, satisfactionem Christi,
propt oblatam, esse ex rigore iustitiae: tum
quia est maioris valoris in suo genere,
quam fuit in suo gravitas offensae: tum quia
Christus ex pacto tenebatur ex stricta
iustitia ad offerendam satisfactionem
Deo pro peccatis hominum.

55. Insuper. Homo
non tenebatur offerre Deo satisfactionem
condignam pro peccato: aliter teneretur
ad impossibile. Sed Christus non suscepit
obligationem, qua non tenebatur homo:
ergo non suscepit obligationem satisfacien-
di condigne; ac proinde eius satisfactio,
propt oblata, non fuit ex iustitia. Porro:
satisfactio Christi est superabundans; sed
mensura iustitiae est debitum: ergo Chri-
sti satisfactio non est ex iustitia, cum sit
supra debitum.

56. Admissa maiore, nego
minorem. Christus suscepit obligationem
exhibendi satisfactionem, quam homo non
poterat exhibere; et quia homo non poterat
exhibere cuiusmodi satisfactionem, ideo sup-

positum erat obligatione sustinendi indignationem Dei. Hinc Christus commutavit obligationem pro obligatione, et suscepit obligationem satisfaciendi condigne pro peccato hominum, ut homo ab obligatione sustinendi Dei indignationem liberaretur. Ad id, quod additur, facilis est solutio. In primis: satisfactio Christi secundum excessum fuit supra debitum, atque adeo non ex rigore iustitiae; fuit autem ex rigore iustitiae secundum adaequationem ad debitum. Sed quoniam satisfactio Christi est essentialiter superabundans; hinc est, quod secundum excessum sit indirecte, et ex consequenti debita, facta suppositione reddendi satisfactionem condignam. Deinde: non derogatur rigori iustitiae, ut Deus acceptando satisfactionem Christi, remittat peccatum; sed ad summum evincitur, satisfactionem quatenus oblatam excessisse rigorem iustitiae: in Christo enim iniustitiae speciem maiorem nitudo iustitiae habere videtur; ut diximus supra ex salviano.

Caput ~~XXXV~~ I
De Christi Domini Divina
Filiatione.

sectio ~~XXXV~~ I.

An, et qua ratione Christus,
etiam ut homo, sit
Filius Dei?

N. I. Filiatio naturalis est, origo viventis à vi-
vente à principio coniuncto in similitudi-
nem naturæ: quam definitio nem notam
suppono ex Aristoteli. Filiatio adopti-
va est, gratuita assumptio personæ extraneæ
in filium, et heredem: et hanc quoque
explicationem suppono notam extract.
de gratia. Dicemus postea: an sit aliqua
filiatio media inter adoptivam, et natu-
ralem? Hæc propositio, Christus ut homo
est Filius Dei, tripliciter accipitur. Pri-
mo: ita ut reduplicatio cadat supra per-
sonam Verbi subsistentem in humanita-
te; et exiit sensus, quod illud suppositum
in humanitate subsistens est Filius Dei:
et in hoc sensu propositio est certa, et est
ipsa formalissima idiomatum communi-
catio. Secundo: ita ut reduplicatio cadat
supra humanitatem; et exiit sensus, quod

humanitas est ratio, et causa, ut homo
christus sit filius Dei: et in hoc sensu
propositio est aperte falsa. Tertio: ita ut
reduplicatio non cadat supra personam,
nec supra humanitatem, sed sumatur
quasi specificative, et reddat hunc sensum:
quod ille homo christus, qui ex hac, et in
hac humanitate subsistit, in ista sua hu-
manitate habeat fundamentum divinae
filiationis.

2. Conclusio prima: christus inquam
antem homo, est filius Dei. sic docere
tenentur omnes Theologi, post Concilium
Francofordiense, et Epistolam Adriani Pa-
pae, ut recte notat Rhodes l. 2. quest.
2., sect. 1. Probatur ex illo Apostoli:
- 77 proprio filio suo non peperit, sed pro
  - 77 nobis omnibus tradidit illum; ubi christus
vocatur filius, non solum ut Deus: quia
non est traditus in mortem ut Deus; sed
ut homo: ut argumentatur Adrianus.
  - 77 Iterum ex illo Apostoli: locutus est nobis
  - 77 in filio, quem constituit heredem univer-
  - 77 salem; non autem christus constitutus
est heres, ut Deus, sed ut homo: ut argu-
mentatur Divus Cyrillus. Denique:

Concilium Sardicense in Epistola ad
omnes fideles notat, Christum, ut Deum
sui Unigenitum, et ut hominem Dei
Primogenitum. Item sic: Christus est fili-
us Dei secundum quod est morti tra-
ditus, heres universorum, et primogeni-
tus; hec dicuntur de Christo in quan-
tum homo: ergo Christus in quantum homo
est filius Dei. Accedit ratio: nam ut
Christus in quantum homo filius sit Dei,
sufficit, quod eius natura humana habe-
at fundamentum filiationis divine, etque
ad hereditatem. Sed natura humana
Christi habet in se ipsa sanctitatem sub-
stantialem, que melius, et efficacius est
fundamentum divine filiationis, et ius
ad hereditatem, quam in alijs iustis est
tale fundamentum, et tale ius sanctitas
accidentaliter: ergo.

8. Oppones ex aliquibus
antiquioribus, quos secuti sunt Loxca,
Cuius, et Basilus Pontus. In nullo
sensu est vera hec reduplicativa, Chri-
tus ut homo est Deus: ergo neque vera est
ista, Christus ut homo est filius Dei.
Confirmatur: si ista propositio, Christus ut homo

Q. 2, C. 2. ~
est filius Dei, posset accipi specificativè, hæc
etiam eodem modo accipitur, Christus ut
homo est Deus, et erit vera; sequela
non admittitur: ergo. Uterque: eujusmodi
propositio, Christus ut homo est filius Dei,
est reduplicativa: ergo reduplicat vel su-
pra suppositum, vel supra humanitatem.
Primum non est ad rem. secundum
reddat propositionem falsam: ergo.

2. Concesso
antecedente, nego consequentiam. Hæc pro-
positio, Christus ut homo est Deus, non est
vera in sensu reduplicativo, ut patet; sed ne-
que in sensu specificativo: nam esse Deum
non est habere fundamentum Deitatis,
sed habere Deitatem identificatam:
quod in natura humana subsistente
in Verbo rigibile non est. At esse fili-
um Dei est habere in se communica-
tionem Deitatis, et ius ad hereditatem;
quod reperitur in natura humana
Christi: qua propter propositio ista, Christus
ut homo est filius Dei, est vera in
sensu specificativo. — Ad confirmationem
nego sequelam: nam ex dissimilitudine data
ad argumentum evincitur ab una ad alteram

et aliam propositionem non esse consequen-
tiam. Quod autem propositio ista, Christus ut
homo est filius Dei, admittat sensum spe-
cificativum, constat ex autoritatibus proban-
tibus doctrinam nostram; quibus adde illuc

11 Angelus ad Mariam Virginem, quod nascetur

11 ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Sed Chri-
stus secundum humanitatem, et ut homo, con-

5. cectus, et natus ex virgine est: ergo. Et du-

gentiam: propositio hęc, Christus, ut homo est
filius Dei, non est absolute reduplicativa; sed
cum restrictione. Ratio; quia propositio abso-

lute reduplicativa afficit terminum, ut rationem, et
causam; ob quam subiecto convenit nomen;

cumque humanitas non sit talis ratio, et causa;
ob quam Christo convenit esse Dei filium: inde;

est, quod cuiusmodi propositio non sit absolute
duplicitativa. Et quodam modo reduplicativa

est: quoniam vere reduplicat supra humanitatem:
non ut supra rationem, et causam; sed ut supra
id, in quo habetur a subiecto fundamentum fili-
ationis divine.

6. Conclusio secunda. Christus
inquantum homo, non est filius Dei adoptivus.
Et communis sententia cum Magistro, et
Angelico. Quod tam tractantur Durandus, et

basolus, et alius scilicet apud Maxium; sicut
autem, licet hanc sententiam affirmativam esse
probabilem insinuet, negativam absolute omittit.
Sciendum est, Felicem Ingellitanum, et Elipar-
dum Toletanum, Episcopos Hypanos, locumque Chry-
stion in quantum est homo, esse filium adoptivum
Dei. Hos impugnauerunt primum Beatus Pres-
biter Asturiensis, et Etherius Episcopus Vixamensis,
Hypani ambo; eosdem Felicem, et Elipandum
ut hereticos damnavit Concilium Francofordi-
ense, approbante Adriano Pontifice: ut constat
ex Epistolis Concilij, et Pontificis ad Episcopos
Hypanos, et ex libro sacrosyllabo eiusdem Con-
cilij iussu edito per Paulinum Aquileensem.
De his videndus est Nazarius lib. 89.

7. Proba-
ta conclusio: nam de ratione adoptionis est,
ut persona extranea acceptetur gratuito ad her-
editatem; id non verificatur de Christo, etiam ut
homine: ergo Christus, ut homo non adoptatur;
ac proinde non est filius Dei adoptivus. Maior
constare debet. Primum: nam adoptionis nomen
ab humanis ad divina translatum est, quomodo
res nomine significata meliori, et excellentiori
modo in divina adoptione, quam in humana
reperiatur: ut recte expendit Angelicus hac

que. c. 23., art. 1. At qui ex L. Filius, §. de
 adoptionibus, adoptio est personę extraneę in
 filium libera assumptio: ergo. secundo: non
 concilium Francofordense illam eandem adop-
 11 tionis notionem approbat: quid enim est adop-
 11 tio, nisi charitatis cogulatio, quę Pater, quem
 11 propter, et naturalem filium non habet,
 11 sibi cogulat adoptione? Rursus docet: adoptivus
 11 non dicitur, nisi qui est alienus, et adoptio
 11 non datur ex debito, sed ex indulgentia.

8. Pro-
 batur minor quoad primam partem: nam
 Christus ut homo non est alia persona, a per-
 sona filij naturalis, et si ~~intra~~ ^{extra} consideretur ^{x)} enim
 ut persona composita, includit intinsece, et con-
 stitutive personam Verbi: ergo Christus ut homo
 non potest considerari, aut in duratione tempo-
 ris, aut in signo aliquo nature, ut persona ex-
 tranea, quę acceptetur a Deo ad hereditatem.
 Probatur pars secunda eiusdem minoris:
 nam hic homo Christus non acceptatur ad Dei
 hereditatem in humanitate accipiendam, accep-
 tatione gratuita, et extrinseca; sed acceptatione
 quasi intinseca, et connaturali, ac debita ra-
 tione unionis humanitatis ad Verbum: ergo
 Christus, ut homo non acceptatur gratuito

ad Dei hereditatem. Explicatur ratio facta:
nam humanitas Christi est quidem extranea
extraneitate distinctionis à Verbo; sed non
extraneitate alienationis, sive aliene personae
à Persona Verbi; neque enim constituit perso-
nam alienam. Hoc notavit Adrianus Paga
reprehendens eos, qui Christum adoptivum, et
non proprium filium continentur, quasi alienus
X aliquando à Patre fuerit, aut pater carnis ab eo
extraneus factus ~~esset~~ ^{esset} assumptionem. Hoc
us factum etiam docuit Concilium Francofordiense,
dicens, quod unitas personae, quae est in Dei
filio, et filio Virginis adoptionis tollit inuicem;
cum enim natura humana non Persona Ver-
bi non constituat personam alienam: inde est,
quod Christus non solum quia Deus, et quia
Dei filius, sed etiam quia homo, et quia filius
Virginis non fuit filius Dei adoptivus. Aux-
ilius in Christo, ut est homo, non est Deus tan-
tum per gratiam, aut per amorem; sed intrin-
secè, et per naturam: quia propter, ut homo non
acceptatur gratuito, et omnino liberaliter,
ad hereditatem accipiendam in humanita-
te: ac proinde ut homo non est filius Dei
adoptivus. Sic docetur in libro sacrosyllabo,
Christum ut hominem non, tunc adoptivum,

"quā in eo erat Deus non per gratiam, ut
"inceptum, sed essentialiter per naturam."

9. In data
probatione apparent efficaces rationes, quas
affert Angelicus in re presenti. Prima est: non
recipitur aliquid participativè dicitur, quod
per se dicitur. De Christo dicitur per se esse
filium Dei: quia propter dicitur non potest esse
participativè filium, hoc est per adoptionem.
Ratio habet vim, hoc sensu intellecta: quando
id, quod participativè dicitur, opponitur illi,
quod dicitur per se, hoc posterius dicitur, non
illud prius. Atque esse filium per adoptionem
opponitur cum eo, quod de Christo dicitur
per se: nam de Christo dicitur per se, esse fi-
lium Dei naturalem; et cum hoc non stat,
quod de Christo, in quantum est homo, dicatur
esse adoptivum, ut constat ex nostra probatio-
ne: ergo. Secunda ratio est: filiatio est pro-
prietas personæ, sive hypostasis, non naturæ. In
Christo non est alia persona, sive hypostasis,
quam increata, quæ cum adoptio non potest con-
venire. Hæc etiam ratio vim habet sic intel-
lecta: filiatio non convenit naturæ secundum
se, sed concretivè prout in supposito. Atque
natura humana prout in supposito Verbi non

Incarn. Cod. 39.

non constituit personam compositam extraneam; constituitur enim Christus, ut homo, & ut persona composita, per hypostasim; filiatus autem adoptiva non nisi personae extraneae potest convenire: ergo.

10

Conclusio tertia. Christus inquantum non homo, non est naturalis filius Dei, sed proprius. Sic docent multi sancti, quibus cum Iustis, & non paucis ex Apostolicis, quos inter Bernardus, & Martinus: & in re consentire videntur, qui cum Iustis, & Iustis tenent, filiationem Dei, quae Christo, ut hominibus convenit, non esse propriam, sed improprie naturalem.

11.

Probatur prima conclusio per: naturalis filius Dei procedit a Patre per eternam generationem, est Deus, & equalis Patri; sed Christus, inquantum homo, non procedit a Patre per eternam generationem, inquantum homo non est Deus, inquantum homo minor est Patri: ergo Christus inquantum homo non est Dei filius naturalis. Dices Itaque: recte probatur, Christum, ut hominem, non esse filium Dei naturalem proprium, & per consequens; non tamen probatur non esse filium Dei naturalem improprie, & per generationem

unionis. Contra: Christum, ut hominem,
 esse improprie naturalem Dei filium, id quod
 ex gratiam unionis humanitatis facta, su na-
 tura propria filij naturalis Dei est quod ex
 titulo humanitatis debeatur (Dei hereditas &
 sed hoc est, quod Christus in quantum homo
 non sit filius adoptivus, sed proprius: ergo
 Christum, ut hominem, esse improprie
 filium naturalem Dei, est, quod non sit
 filius adoptivus, sed proprius: ergo simpli-
 citer, et absolute Christus in quantum homo
 non est filius Dei naturalis. Ut non
 quoad primam partem contra ex dictis,
 et quoad secundam partem contra ex di-
 cendis. Maior autem est explicatio, quae
 communiter affertur pro filiatione Dei na-
 turali improprie, sive minus proprie dicta.
 12. Ut
 getur, probatio facta: nam in filio ut tali
 est relatio ad Patrem: ergo Christus ut homo
 sicut relationem ad Patrem divinum sumptum
 personaliter; vel ad Deum, ut operan-
 tem ad extra. Si dicatur primum; contra
 est: nam personae Dei Patris non habet maio-
 rem influxum in Christum in quantum ho-
 mo est, quam alij divini Personae: ergo Christus,

qua homo est, non est naturalis filius Dei
 Patris specialiter sumpti. Si dicatur secun-
 dum; contra est: filius naturalis est vivens,
 quod procedit à vivente coniuncto in simi-
 litudinem naturae ~~et~~; ut deservitur ex
 definitione filiationis naturalis à Philoso-
 phis, & Theologis recepta. Sed ex eo quod
 Christus in quantum homo dicat relationem
 ad Deum, ut operantem ad extra, non
 infertur, quod procedat à Deo tamquam
 à principio coniuncto in similitudinem na-
 turae; nam in quantum homo non est Deus:
 ergo Christus in quantum homo dicens re-
 lationem ad Deum ut operantem ad
 extra non est filius naturalis Dei. Si di-
 cas, Christum, ut hominem procedere à
 Deo operante ad extra, ut à principio con-
 iuncto, quoniam Christus, ut homo est phy-
 sice unius Dei; contra est: nam physica
 unio non sufficit ad coniunctionem in
 similitudinem naturae, quae est de conceptu
 filiationis naturalis. Ratio: similitudo, quam
 dicit filiatio naturalis, est quod à Patre
 communiceat filio substantia ipsi intrinseca,
 per quam filius, ut talis constituitur; sed
 Christus in quantum homo non accipit à Deo

peruenire ad extra hanc similitudinem: quoniam enim humanitas (Deitati hypostatica) copuletur, nihilominus Christus ut homo non constituitur per Deitatem, neque ut homo est Deus: ergo.

13.

Probatum se-

- » cunda pars conclusionis: pro quo filio Dei
- » non reperitur, sed pro nobis omnibus tradi-
- » tum illum: inquit Apostolus. ad Rom. 8.
- » Hoc de Christo, in quantum homo intelli-
- » gendum est: nam, scimus, quia non est tra-
- » ditus secundum Divinitatem, sed secundum
- » id, quod verus homo erat illum nuncium,
- » qui traditus est, Apostolus propter filium
- » Dei protestatur: docet Concilium Francofor-
- » diense, column. 3. Ergo Christus in quantum
- » homo est proprius filius Dei. Confirmatur,
- » et explicatur: Christus in quantum homo est
- » simpliciter filius Dei; sed non est simpli-
- » citer filius adoptivus, nec simpliciter filius
- » naturalis: ergo in quantum homo est sim-
- » pliciter filius proprius Dei. Itaque filius
- » naturalis est vere filius proprius, non tamen
- » quod sufficit, ut sit filius proprius, sufficit
- » ut filius naturalis. Ostenditur: nam ut sit
- » filius proprius sufficit, quod sit non extraneus

non alienus: sed hoc non sufficit, ut sit fili-
us naturalis: potest enim esse non extrane-
us, et non alienus alicui, a quo non proce-
dat, ut a principio communis in similitudi-
nem naturae: ergo quod sufficit, ut alicuius
alicui sit filius proprius non sufficit, ut sit
filius naturalis.

12.

Nota primo: filiatio Christi,
in quantum homo, non consistit in essentia
humanitatis; ut voluit aliqui cum Bernard.
Ratio: quia aliter haec propositio esset vera: Chri-
tus, quia est homo, est filius Dei; et ex hac
causali esset illatio ad universalem istam:
omnis homo est filius Dei. Quamvis autem
filius Dei non raro accipiat in scriptura
pro vivente rationali; nihilominus haec asser-
ptio non est ad rem. Stenditur: nam Chris-
tus potius titulo est filius Dei in quantum
homo, quam ceteri homines quia; sed si
filiatio Christi in quantum homo consistat
in essentia humanitatis, eodem, et equali
titulo est filius Dei, a Christo pater, etiam
peccator: ergo filiatio Christi in quantum
homo non consistit in essentia humanitatis.
Nota secundo: neque consistit in gratia sanc-
tificante habituali, ut cum aliquibus docet

Thesaurus. Dato: cum filius consistat in
 ea anima, quæ tribuit maximum esse super-
 naturale, et est us ad hereditatem, et quæ
 est ratio, quæ filius primo refertur ad Pa-
 trem, et ex non filio sic filius. sed hæc non
 conveniunt gratiæ habituali, quæ sanctifica-
 ta Christi humanitas; nam quæ supponitur
 animo hypostatice, cum omnia illa enumerata
 munera conveniunt: ergo filiatione Christi,
 in quantum est homo non consistit in gratia
 habituali, nempe accidentali.

15. *Conjecturam*. Christus in quantum
 homo est proprius filius Dei, filiatione, et eius
 proprietate consistentibus in gratia unionis hy-
 postaticæ. Constat ex datis notationibus: nam
 huius gratiæ beneficio Christus ut homo habet
 filiationem Dei; et constituitur filius pro-
 prius: hoc est, non alienus, aut extraneus.
 Infertur, Christum ut hominem esse filium
 proprium totius Trinitatis. Ratio: nam unio
 hypostatice, quæque est opus ad extra re-
 fertur, se ipsa, et refert naturam humanam
 ad totam Trinitatem. Preterea: Adrianus
 Papa ad totam Trinitatem refert illud Math.
 27. 3. Sic est filius meus dilectus; id quæ probat
 27. ex verbis ad iunctis: in quo munus bene complatur;

11 et sic concluditur: cum dicat, complacui, to-
 11 tam simul Trinitatem comprehendit. Et
 est argumentum: sicut dicit, hic est filius
 meus; sic dicit, in quo mihi complacui;
 sed illud potius intelligitur de tota Tri-
 nitate: ergo et de tota Trinitate intelligitur
 prout illud dictum.

16. (Dicit Augustinus,
 Hilarius, Cyrillus, et Patres communiter
 referunt ad solam Patris Personam vocem
 11 illam: hic est filius meus dilectus. Ocurro:
 vox illa refertur ad solam Personam Patris,
 quatenus in Christo est specialis relatio ad
 Patrem; hoc autem non obest, ut referatur
 ad totam Trinitatem, quatenus in Christo
 est ad totam Trinitatem relatio: quod col-
 11 lectum ex verbis sequentibus: in quo mihi
 11 bene complacui.

11. Instas. Sequitur, Christum
 ut hominem esse filium spiritus sancti;
 quod a concilio Toletano XI. reuocatur.
 sequitur etiam, Christum, ut hominem, non
 solum esse filium spiritus sancti, sed etiam
 esse filium suum, seu Verbi; quod repro-
 batur a Divo Augustino 2. de Trinitate,
 cap. 10. Confirmatur: nam nullo modo

17. Christus debet dici filius spiritus sancti,
 17. nec etiam totius Trinitatis: concludit Ange-
 lus, quest. 32., art. 3. — Respondet longe
 diversum a nostro esse sensum, in quo ne-
 gandum est, Christum ut hominem esse
 filium totius Trinitatis, spiritus sancti, atque
 sui. Solentium docet, quod quamvis spiri-
 tu sancto tribuatur efficientia Christi, ut
 hominis, quoad mirabilem conceptionem,
 non tamen potest dici, Pater Christi; quia
 non illam effecit per modum naturalis ge-
 nerationis humanæ, sed diviniore modo.
 Docet Augustinus, quod Iesus spiritus sanc-
 ti filius, aut etiam suus filius credi, aut
 intelligi non potest; sed istæ propositiones
 sunt specificativæ simplices, et absolutæ.
 Christus non dicitur filius suus, seu filius
 Verbi: quia hac propositione absolute pro-
 lata signatur distinctio personarum;
 sicut propter eandem rationem non dicitur
 absolute, Christum esse sibi subditum, & De-
 um suum ipsum: cum tamen dicendum sit
 Christum ut hominem esse sibi subditum
 ut Deo. Neque absolute Christus dicitur
 filius spiritus sancti: Christi namque fili-
 atio absolute dicta stat profectione natu-

ali ratione generationis, quæ, secundum
quam est Filius Patris solus. At cum
determinatione, et designatione, in quantum
homo, Christus est Filius totius Trinitatis; et
ut ambiguitas omnis amoveatur, non so-
lum ex parte subiecti exprimi debet illa
determinatio; sed et ex parte prædicati mo-
dificatio ista, est Filius totius Trinitatis per
gratiam unionis: ut rectè monet Suarez.

18. Ad
confirmationem sic accipitur Divi Thomæ
conclusionem, ut nullo modo dici debeat
Christus Filius spiritus sancti, aut totius
Trinitatis; quia ista propositio habet sen-
tum specificativum. Hinc autem non
est argumentum, ut nullo modo dici
debeat, quod Christus in quantum homo,
est Filius totius Trinitatis per gratiam
unionis.

+
accipio

Sectio ~~Secunda~~. 2.

Obiectiones contra conclusionem
secundam solvantur.

19.

Obicitur primum. Ex Adriano, et Fran-
cofordiensi, nil habetur, ut Christus in
quantum homo, non dicatur Filius adopti-
vus Dei: ex quo rectè, et convenienter hoc

dici potest. Probatur antecedens: nam
 definitiones Adriani, et Francophrensis
 sunt contra Felicum, et Eligandum, qui
 erant Victoriani, dividebantque Chris-
 tum in duas personas; quarum altera esset
 filius naturalis Dei, et altera filius adop-
 tivus Dei. Ab hoc errore abest concilium
 Liberum, Christum in quantum est homo,
 esse filium adoptivum Dei, servata
 unitate personae secundum aem: ergo.
 Dictum est: servata unitate personae secun-
 dum aem; quia Testimonium conciliat Chry-
 sto unitatem personae, praeter unitatem
 dignitatis, et honoris: ut ex b. synodo
 notat Dominus Thomas, quest. 2., art. 6. Et
 ideo non excusantur Felix, et Eligandus,
 quamvis dixerint, Christum in una, ea-
 demque Dei, et hominis persona, esse
 filium adoptivum humanitate, non
 adoptivum divinitate: quia hoc intelli-
 gebant de unitate personae secundum
 dignitatem, et honorem.

20. Nego antece-
 dens, cuius falsitas constat a testimoniis
 auctoris, num. 1. ~~et~~ a iuris hoc ipsum habi-
 litum est a Pontifice, et a Concilio: nempe

Christum. In quantum homo est. et secundum humanitatem, non esse filium Dei adoptivum.
A) probationem antecedentis. Quia multi, Eligandum (cuiusque Magistram Felicem) vix fuisse Nestorianum; non pauci hoc negant: nullus dubitari potest, fuisse de Nestorianismo, ~~non pauci~~ ~~non pauci~~ suspectum. Primo: quia Concilium dicit Eligandi heresim fuisse olim cum Nestorio damnatam. Secundo: quia Concilium obicit Eligando, quod alios hereticos anathematizaverit, et Nestorium misisset. Sed unde Nestorianismus sufficit? Hinc videlicet: quia docebat, Christum in una, eademque Dei, et hominis Persona esse filium Dei naturalem Divinitate, et adoptivum humanitate. Atque hoc esse non potest in una, eademque persona secundum rem; quia unitas Personae, quae est in filio Dei, et filio Virginis, adoptionis tollit insinuationem: reseruit Concilium: ergo superest, quod sit in una, eadem persona tantum secundum dignitatem, et honorem, et per moralem tantum conjunctionem naturarum; quod est Nestorianismus. Ex dictis constat, non posse admittere adoptionem: ~~Christum~~, in quantum homo, sive secundum humanitatem,

veritate unitate secundum rem: quia prop-
ter negativam est Synodali adoptio.

¶ 21.

Thucetur

secundo. (Divus Iulianus, 2. de Trinitate)

» dicit: In Christo potestatis divinitas non ~~est~~

» amittitur, dum carnis humilitas adoptione

» tur. (Divus Irenaeus, 3. contra haereses, cap.

» 24, dicit: qui est filius Dei, filius homi-

» nis factus est..... ut adoptionem percipiens

» fiat filius Dei. (Marcellus Victorinus, l. 1. con-

» tra Candidum, dixit: nos adoptione filij,

» ille natura etiam, et quodam adoptione

» filij, et Christus, sed secundum carnem.

Præterea Eligandus pro sua sententia

delegabat sanctissimos Politanos Presules,

Eugenium, Theophonum, et Julianum

in divinis officiis; nam in Missa de Coe-

» na Dominum dicebant: qui per adoptionem

» hominis passionem, dum suo non indul-

» git corpori; et in Missâ de Ascensione Do-

» mini: hodie salvator nostre est ador-

» ationem carnis, sedem repetivit deitatis.

Ex eo ex Patribus rectè dicitur Christum

in quantum est homo, esse filium Dei

adoptivum.

¶ 22

¶ Ergo consequentiam,

77. a. *Patribus probare non potest. conclusio.*
 77. concilio *Francoburgensi*: *quod Christus* *quidam* *ad-*
 77. *hominem* *unde* *fr. regis* *et* *omnes* *voluerunt*
 77. *scire*! *Patribus* *nesciunt*, *tractatores* *hoc* *nomen*
 77. *nesciunt*, *Doctores* *fidei* *nostri* *non* *docuerunt*.

Ad textum Divi Hieronimi: ubi accipitur adoptio.
improprie, et metaphoricè; quatenus idem est,
atque assumptio carnis. Ratio huius est; quia
quoad aliquam assumptio convenit cum adop-
tionem: Sicut enim qui adoptatus, amatus
gratis, et gratis acceptatur ad communicatio-
nem honoris, et bonorum: sic humanitas gratis
amata est, et gratis assumpta ad unionem
cum Verbo. Ad textum Divi Irenaei: Filius
Dei factus est filius hominis, ut homo adop-
tionem percipiens fiat filius Dei; sed adop-
tio refertur non ad hominem Christum, sed
ad omnem alium hominem: omnibus enim
data per Christum potestas est, ut sint filij
adoptivi. Ad textum Marci: minus non est
magna auctoritas, cum potius Rhetorice,
quam Theologice operam dederit: cum dicat
Christum secundum carnem esse filium,
quodam adoptione satis insinuat; sensum
esse non de vera, et propria adoptione, sed
de impropria, et metaphorica. Cavendum

amen a similibus locutionibus: nam Concili-
um assumptionem carnis contra ponit adop-
tionem; et in sacrosyllabo dicitur: de Beata Virgi-
ne inenarrabilitate sumpsit. non adoptavit
carnem.

- 23 Quod attinet ad Patres Eliganos, quos
Eligandios allegabat, dicendum est, aut ex anti-
nes ab ipso fuisse confectas; aut ante ipsum fuisse
depravatas. Primum: quia author Misarum Johes
carnem fuit (Sicut fuit), sicut et ait, Chris-
tum fuisse filium Dei adoptivum, etiam secun-
dum canonem: sic enim dixerit lib. de doc-
trina, et fide Ecclesiastica. Dogmatum, cap. 2.
» Dei filius hominis factus est filius: natus secun-
» dum veritatem naturae ex homine filius ho-
» minis, ut veritas Unigeniti, non adoptione,
» nec appellatione, sed in utraque nativitate
» filij nomen nascendo haberet. Secundo: quia
Basilides Ildephonsus lib. contra eos, qui dis-
putant de perpetua Beatę Marię virginita-
» te; colum. 3., docet: Christum non adoptio-
» nem Dei filium, sed Trinitatis naturam
» illum in proprium Dei filium exaltavit.
Nota: Concilium Francofordense ~~ante~~ censurę
reprehensione dignos Patres Poletanos: quia
suggessit, bene allegatos fuisse ab Eligando;

sed tamen Concilium non firmavit aut declaravit, bene allegatos fuisse: quia propter ipsos eius honorem manet illud.

22.

Obicitur tamen. Gratia habitualis Christi est ~~cum~~ ratio, cum gratia habituali puri hominis; sed gratia puri hominis est adoptio: ergo et gratia habitualis Christi est adoptio; ac proinde Christus in quantum homo est filius Dei adoptivus. Infirmatur: humanitas est filia Dei adoptiva, tum quia est secundum extranea ratione determinationis a Deo; tum quia in ratione ad unionem hypostaticam non erat coniuncta Deo: ergo Christus secundum humanitatem est filius adoptivus Dei.

26.

Concessa maiore. Si ergo maiorem: gratia puri hominis est adoptio propter subiecti capacitationem, concedo; aliter, nego maiorem, consequentiam, et sequelam. Habitualis gratia impuro homine est adoptio: tum quia ipse confertur per puram Dei benevolentiam; tum praecipue, quia purus homo est alienus a Deo adoptante: et adoptivus dici non potest, nisi is, qui alienus est ab eo, a quo dicitur adoptatus. docet Concilium in sacrosymbolo. Econtrario.

gratia habitualis est in Christo. non ex mera bene-
volentia Dei, cum supponatur unio hypostatica,
cui illa debetur; & Christus, etiam quia homo non
est Dei filius alienus, sive extraneus: unde in
26. eo gratia habitualis adoptio esse non potest. Di-
ces: ut Christus sit naturalis filius Virginis, suf-
ficiat intransitas quoad naturam humanam:
ergo ut sit filius adoptivus Dei sufficiat extrane-
itas quoad eandem naturam humanam. Con-
cesso antecedente, nego consequentiam intelli-
tam de extraneitate solius distinctionis. Dis-
paritas est: nam per hoc quod Christus habeat
a Virgine naturam humanam, verificatur quod
procedat a Virgine origine vivens a vivente
a principio coniuncto in similitudinem naturae;
quod est notio filiationis naturalis. At per hoc,
quod humanitas sit extranea extraneitate dis-
tinctionis a Verbo, non verificatur, quod Christus
secundum humanitatem sit persona aliena a
Deo, & personae extraneitas requiritur ad adoptio-
nem. Instat: filius naturalis emancipatus potest
adoptari: ut tradit Glossa in lege, adoptare, 27. ff.
de adoptionibus; & nepos potest adoptari in filium:
ut habetur, D. sed hodie Instit. de adoptionibus.
Ergo ad adoptionem non requiritur extraneitas
personae; & proinde Christus, ut homo, est filius adop-

tionis Dei; maxime cum ob officium Redemp-
toris sit filius naturalis, quasi emancipatus. Ne-
go consequentiam, et sequelam. Filius emanci-
patus, hoc est factus sui iuris, et non subiectus
patris potestati potest adoptari ad id, quod ipsi
debitum non est, non ad id, quod ipsi debetur; cum-
que Christo Domino, ratione unionis, vel ratione
meritorum debetur hereditas, quam acquisivit;
hinc est, quod nec ad illam hereditatem adop-
tetur. Nego potest adoptari in filium: quia est
persona extranea; siue non coniuncta adoptanti
in eo gradu, in quo adoptatur; de Christo autem
relativè ad Deum nullum simile dici potest: unde
non potest à Deo in filium adoptari.

27.

Ad con-
firmationem nego assumptionem: filiatio enim
est proprietas personæ, non naturæ; cum enim
suppositum sit ultimus terminus generationis,
consequens est, ut relatio filiationis denomi-
netur non naturam, sed suppositum. Hinc
humanitas Christi est formaliter sancta,
grata, et beata; non tamen dici potest, esse
filiam Dei, atque adeo, neque esse filiam adop-
tivam. Rursus: si humanitas secundum se sit
filia Dei, sequitur, in Christo esse dualitatem
filij; quod omnino reiciendum est: cum ex

Patribus, ex Concilio Chalcidensi sit unus, idem
 que filius Dei, Unigenitus secundum divinita-
 tem, Primogenitus secundum humanitatem.
 Dices: anima separata non est persona; et tamen
 per gratiam est filia adoptiva: ergo humani-
 tas secundum se. est in Christo filia Dei, et
 quidem adoptiva per gratiam. Concessa prima
 antecedentis parte, et omissa secunda, nego
 consequentiam. Anima separata non habet
 naturalem conjunctionem ad Deum; Unde
 potest dici, quod per gratiam est filia adopti-
 va Dei: quamvis enim non sit persona, ac
 proinde non sit persona extranea, non tamen
 habet exclusivum personae extraneae. Hoc dici
 non potest de humanitate Christi habente
 naturalem conjunctionem cum Deo, et exclu-
 sivum personae extraneae: ergo est paritas.

28.

Ad pri-

mam negati assumpti probationem: in creatis
 filius distinguitur realiter a Patre naturali,
 et tamen extraneitas distinctionis non sufficit,
 ut Pater filium naturalem adoptet: obest
 enim naturalis conjunctio. Humanitas est
 Deo extranea extraneitate distinctionis; sed est
 naturaliter hypostaticè conjuncta Deo, et natu-
 ra sua Dei, et constituit personam compositam,

que prout talis non est extranea Deo. Ad secundam eiusdem assumpti probationem: ad adoptionem non sufficit percipere a coniunctione naturali cum adoptante; qualis percipio est in humanitate pro quod ad assumptionem; unde etiam si in illo prout habuisset gratiam habituales, non propterea fuisset adoptatus. Ratio: quia in illo instanti reali humanitas fuit physice coniuncta Deo, et constituens Christum, secundum quod realiter est persona composita, et non extranea Deo.

29.

Obicitur quarto.

Gratia ~~habitualis~~ unionis hypostaticę est gratia adoptionis: ergo humanitas per unionem adoptatur, sive est adoptiva: ergo Christus in quantum homo est filius Dei adoptivus. Consequentę bonę sunt; et antecedens probatur: nam sicut gratia habitualis est supra naturam personę creatę, sic gratia unionis est supra naturam humanitatis assumptę; sicut gratia habitualis est ex benevolō Deī affectu, sic gratia unionis; sicut per gratiam habituales homo est sanctus, et habet ius ad Dei hereditatem, sic humanitas per gratiam ~~habituales~~ unionis habet idem ius, et est sancta. Atque gratia habitualis est hominis adoptio: ergo

gratia unionis est humanitatis adoptio.

30

Nego
antecedens: et si enim Gabriel, Maurus, et
Almainus, negantes, Christum, ut hominem esse
filium adoptivum Dei, concedant, eius hu-
manitatem esse adoptatam per gratiam
unionis; id quoque negandum est: nam as-
sumptio carnis contraponitur adoptioni; ut
dictum est ex Francofordiensi num. 888 -
Ad probationem antecedentis, concessu per-
missu, nego consequentiam: quamvis enim
in gradibus, quae assignata sunt, conveniant
inter se gratia sanctificans habitualis, et
gratia hypostaticae unionis, adhuc est maxi-
ma differentia. Hec est: quoniam adoptio
non facit substantialem unionem adoptati
cum adoptante: neque enim adoptans com-
municat adoptato suum proprium naturale
esse. Hoc verificatur de gratia habituali,
prout collata quare homini; non autem de
gratia unionis collata humanitati: unione
namque substantialiter communicatur hu-
manitati esse naturale, et proprium Dei:
ergo gratia habitualis est adoptio puri homi-
nis; gratia autem unionis hypostaticae non
est adoptio humanitatis; sed est quid maius

Incor. C. 35.

- et excellentius adoptione. Solutio desumpta
est ex Angelico hac quest. 23., art. 2. ad
» 2. gratia habitualis, et gratia unionis con-
» veniunt quantum ad principium; quia sunt
» ex Dei benevolenti affectu; est tamen differen-
» tia quantum ad terminum. Hoc est: quia
per gratiam habitualement confertur esse parti-
cipatum; per gratiam unionis esse proprium,
et personale Dei. Vide plura apud Vazqui-
um disp. 89., cap. 13.

31

Replicatur. Dicitur simi-
liter poterit, gratiam habitualement non esse adop-
tionem, sed esse quid maius, et excellentius
adoptione; hoc est absurdum: ergo unio hyposta-
tica est humanitatis adoptio. Ratio sequitur:
nam adoptio in humanis fit per solum affectum,
et amoris copulationem: gratia autem habitua-
lis est donum intrinsece inherens. — Nego sequelam;
cuius probatio non valet: nam in gratia intrin-
sece infusa salvatur conceptus quid dicitur us
adoptionis; est enim charitatis copulatio, qua
persona extranea, et de se nullum ius habens
ad hereditatem Dei, ad hanc a Deo acceptatur
hic gratia intrinseca est propria, et rigorose
adoptio, quamvis adoptio in humanis fiat per
quam extrinsecam benevolentiam: quin hoc

discrimen aliquo modo obstat. Ratio: nam
 filiatio adoptiva est communicatio naturæ quam
 tum potest ab adoptante adoptato communica-
 ri. In humanis ab adoptante non potest com-
 municari adoptato, nisi quæ affectivæ: Deus
 autem potest adoptato communicare suam na-
 turam per donum intussecum: ergo.

37

Nuncitur

- » quinto: Christus prædestinatus est filius Dei in
 » virtute: inquit Apostolus, ad Rom., cap. 1. Textus
 » intelligitur de Christo in quantum est homo;
 » præmisit enim Apostolus: factus est ex semine
 » David secundum carnem. Hoc ita, ut da-
 » ret intelligere, quod secundum hoc, quod est
 » factus ex semine David secundum carnem,
 » est prædestinatus filius Dei in virtute: docet An-
 » gelicus quest. 22., art. 1., ad 2. Tunc sic: termi-
 » nus prædestinationis simpliciter dictus est extra
 » constitutionem subiecti prædestinati; sed filiatio
 » naturalis consistens in persona verbi, filiatio
 » propria consistens in unione humanitatis
 » ad Verbum, non sunt extra constitutionem
 » Christi: ergo ad aliam distinctam filiationem
 » prædestinatus est Christus; quæ alia esse non
 » potest, nisi adoptiva, ac proinde Christus, ut ho-
 » mo, sive secundum humanitatem est filius Dei

adoptivus.

H. 33

Admitto explicationem, quam Angelicus dat testimonio Agostoli; quamvis alię sint expositiones probabiles. Prima est Gregorium Nazianzenum, qui docent in idem recidere, Christum esse predestinatum filium Dei, atque esse declaratum, et manifestatum ex miraculis, ex sanctificatione Apostolorum, et ex resurrectione a mortuis. Secunda est beati Augustini, quem sequuntur Caietanus, et alij, dicentis, Christum non esse predestinatum simpliciter, ut sit filius, sed ut sit in virtute filius; hoc est: ut sit filius Dei cum potentia ad miracula, ad animarum sanctificationem, ad resurrectionem ex mortuis. Iam ad argumentum: concessus premissis, nego consequentiam, et sequelam, quę non bene deducuntur, nisi supponatur falsum, quod Christus secundum quod realiter est persona composita, sit simpliciter, et proprie predestinatus ad Dei filiationem: cum tamen ad hanc non sit predestinatus nisi secundum carnem; ut eoc Agostolo, et ex Angelico premissum est. Hęc propositio est vera. Christus, quia homo, predestinatus est filius Dei; sed est sensus: Verbum predestinatum est, ut sit homo in facto esse

22, C. 2.
x 348
disp. 1.,
cap. 2.
filius naturalis Dei. Item de eius expli-
catione, num. 86. Est etiam alius sensus: Chri-
stus, quia homo predestinatus est, filius Dei: hoc
est: natura humana predestinata est, ut sit
propria Dei natura, cum iure ad hereditatem,
et ob hoc ipsum Christus, quia homo, est filius pro-
prius Dei. De Christo, quia homo est, predestina-
tione ad gloriam, dictum est num. 89.

32.

Obi-
capite,
citur sexto. Christus, quia homo, est proprie, et sim-
pliciter subiectus Deo; est et simpliciter, et pro-
prie servus Dei. Propositio constat ex multis
scripturis, Patrum, et Conciliorum testimoniis;
paucis selectis. Divus Gregorius, Epist. 10: non
ignoramus, quod cum Deus sit, et homo, sub
Deo factus sit secundum legem humanitatis
naturae competentem. Divus Athanasius,
serm. 3. contra Arianos: merito igitur, quia
nos servi, cum talis effectus erat, quales nos
examus, servus appellatur. Divus Augusti-
nus Epist. 178: Christum non solum subditum,
sed etiam servum, evidentissime confitemur.
Atque ad rationem servi non minus requiritur
extraneitas, quam requiritur ad rationem filii
adoptivi: ergo sicut sufficit, ut Christus in quan-
tum homo sit servus Dei, extraneitas na-

que humanæ, ita et eadem sufficit, ut id in
quantum homo filius Dei agnoscatur.

35.

Concedo

utramque partem maiorem. Prima de subiectio-
ne constat ex dictis pro stabiliendo iuramento, et
obligante in conscientia præcepto de subeun-
do monte. Relige dicta a num. 53. ad 66.

hæc diff.
cap. 2.
(sine)

Circa secundam maiorem partem magna
est controversia: partem affirmativam tenent
communiter Thomæ, et Hostiatus plerique
cum Suarez; partem negativam defendunt
multi, et graves Theologi cum Vazquez. Af-
firmativam concessi propter clarissima testi-
monia Patrum, quæ adducta sunt; quibus
explicantur Scripturæ. Isaiæ 22: ecce servus
meus, suscipiam eum; et cap. 53: iustifica-
bit ipse iustus servus meus multos. Psalm.
115: o Domine, quia ego servus tuus, ego
servus tuus, et ancille tue; ex quo loco con-
cludit citatus Divus Augustinus: in qua in-
firmitate humanitatis non solum subditum,
sed servum evidentissime confitemur, ipso
dicente: ego servus tuus. Dices: Adrianus
Papa, dicit, textus veteris testamenti, in quibus
Christus appellatur, servus, accipi typicè,
et allegoricè; et nullibi in testamento novo

servum appellare. Scimus: inquit est contra He-
 leon, & Ligandum, qui dicebant Christum fuisse
 suum Dei servum, antequam adoptatus per
 gratiam in filium, & si hoc sensu accipiat,
 servitus, contra, quod textus veteris testamenti
 in quibus Christus vocatur servus, accipiendi
 sint metaphorice. Quod autem in novo testa-
 mento asseratur, & si non expresse, equivalen-
 ter tamen, Christum esse servum, negare non
 potuit Pontifex; nam ut recte notavit Elias
 Cretensis, in Scolis ad Macianzenum, oxat. 1.,
 » versu finem; quod etiam servus, & homo fac-
 » tus sit, totum Evangelij, & Apostolicarum
 » Epistolarum volumen plenum est. Adest illud
 » ad Philip., cap. 2: formam servi accipiens;
 hoc est: qua servus constitutus est; sicut di-
 citur, accepisse formam hominis, qua homo
 constitutus est. Negat itaque Arianus, in
 novo testamento, Christum appellari servum,
 servitute paxe tali; hoc est: quæ indigeat
 adoptionis gratia, ut Christus in quantum
 homo sit Dei filius.

36. Jam vero neganda est
 minor argumenti: maior enim extraneitas
 requiritur ad rationem filij adoptivi, quam
 ad rationem servi. Notis ex Angelico, hac quest.

" 2o, aut. 2. ad 2: naturam non dici proprie Do-
 minam, aut servam, sed personam secun-
 dum naturam, seu ratione naturæ; et simi-
 liter naturam non dici proprie filiam, sed per-
 sonam ratione naturæ. Aliunde itaque petenda
 est, quam quærimus, ratio disparitatis.

37. 31.

Dicun-
 dum sic est. Filiatio adoptiva affect im-
 perfectionem repugnantem divini personæ,
 in qua humanitas subsistit: tum quia adoptio
 est personæ extraneæ in filium libera assump-
 tio; tum quia adoptio non facit substantialem
 unionem ~~ad~~ cum adoptante: qua propter
 ad rationem filij adoptivi non sufficit extrane-
 itas naturæ, sed requiritur extraneitas per-
 sonæ. Servitus non affect perfectionem repug-
 nantem, ut in divina Persona subsistat huma-
 nitas: ac proinde ut Christus in quantum ho-
 mo, et secundum humanitatem sit Dei ser-
 vus, non requiritur extraneitas personæ, sed
 sufficit extraneitas naturæ. Ratio assumpta:
 nam servitus solum affect triplicem subiecti-
 onem ad Dominum; et nulla repugnat Chri-
 sto in quantum homo, neque excludit, quod
 humanitas in divina Persona subsistat. Prima
 est subordinatiōis potestati divini ad omnes

usus possibiles; et hanc subordinationem ad Deum habet Christus, ut homo. Secunda est obedientia erga precepta; et Christus in quantum homo ad obediendum Deo tenetur. Tertia est inaequalitatis cum Domino; et hanc Christus ut homo habet relatè ad Deum, iuxta illud 11. eundem Christi Joann. 12: Pater maior me est. Nota: nulla bonorum, et honorum communicatio servituti obest, nisi quae impediat inferioritatem; nulla autem est bonorum, et honorum facta à Deo communicatio humanitati hypostasice assumptae, quae faciat, ut Christus in quantum homo non sit inferior Deo.

34.

arguit. ~~Dei servum, et humanitatem~~ non minus neant, Christum esse Dei servum, quam esse filium adoptivum; immo potius se fugiunt à servitute, quam ab adoptione. h. Pontifex contra Helium, et Expandum: ad servum eum, ut quicumque hominem... et quod quidem dicere, servum eum, non patet. mecum te significare. sed nolumus Christus et homo, uti potest. servus Dei: ita ut homo potest et non esse filius adoptivus Dei. - Quod ergo maiorem: et illam concedo se servitute potest. Illatione, quia Christus ut homo, est

filii proprius Dei: et illud nego de servitute con-
 stantem in subiectione subordinationis, obedi-
 entiae, et ingratitudinis in quantum homo. Concepta
 deinde minore, nego consequentiam: adest
 enim dyptasis ad argumentum data; et
 roboratur. Ut videmus, Patres appellant Chri-
 stum servum: quia propter Pontifex, et Conci-
 lium de determinata servitute, quae opponitur
 filio proprio, debent intelligi, dum negant,
 Christum esse servum. At Patres nunquam
 appellunt Christum filium Dei adoptivum;
 ut ex Concilio dictum est num. ~~17.~~ ^{17.} quia pro-
 pter neganda est filiatio adoptiva, quippe quae
 destituit rationem filii proprii. Quod Pontifex
 invehatur contra haereticos, quia Christum
 dicebant servum; quasi hoc sit quid inde-
 centius, quam dicere, esse filium adoptivum,
 haec est ratio: quia illi insinuant saltem,
 Christum prius fuisse servum, et ex servo pos-
 tea per adoptionem factum fuisse filium;
 et quia etiam insinuant, in Christo fuisse
 servitutem peccati, ipsum appellantes lepro-
sum, non quidem lepra corporali, sed
spirituali. Videatur Suarez, diff. 24,
 sect. 1., Si dicendum est exgo.

Sectio 3. ~~Suma~~.

Obiectiones contra tertiam

39 conclusionem solvuntur.

Obicitur primo. Christus in quantum homo includit Personam Verbi; hoc est filiatio naturalis Dei: ergo in quantum homo est, Christus includit filiationem naturalem Dei: ergo in quantum homo, Christus est Dei filius naturalis. confirmatur: forma applicata subiecto capaci, illi tribuit suum effectum formalem; sed formalis effectus filiationis naturalis est denominatio filij naturalis; filio item naturalis est hypostatice communicata humanitati; ac denique humanitas est subiectum capax assignatę denominationis; est enim capax constituendi Personam ~~compositam~~ Christi, quę

+ compositam

39. 2o

Concessio. Syl-

logismo distinguo consequens subductum: ergo Christus in quantum homo, cadente reduplicatione supra suppositum in quo subsistit humanitas, est naturalis filius Dei, concedo; cadente reduplicatione supra humanitatem, ut habentem fundamentum divinę filiationis, nego consequentiam. Constat solutio; & explicatur retrofione argumenti: nam Christus.

ut homo, includit Personam Verbi; sed hoc
est Deus: ergo Christus, ut homo, includit De-
um: ergo Christus, ut homo, est Deus. Quod
si ista, inde inferat hanc reduplicativam,
Christus ut homo est filius Dei, in nullo
sensu esse veram; sicut in nullo sensu est ve-
ra ista reduplicativa, Christus, ut homo, est
Deus: negabo assumptum propter disparita-
tem datam num. ~~est~~. Ad confirmationem

concessa maiore de sufficiente applicatione, ne-
gata de applicatione insufficiente, concedo pri-
mam, et secundam partem minoris, et nego
tertiam. Ratio: nam humanitas non est ca-
pax, quæ à Deo producat per vitalem sub-
stantialem generationem, quæ est origo viventis
à vivente, à principio coniuncto in similitu-
dinem naturæ; quod omnino requiritur ad
conceptum filij naturalis. Et hinc constat,
neque esse sufficientem applicationem filiationis
naturalis ad humanitatem, ut resultet
formalis effectus; sola enim identitas po-
test esse sufficiens applicatio: nam quid quid
distinctum à filiatione naturali sit, non
potest ~~produci~~ à Deo per generationem
vitalem substantialem. Probatio partis ne-
gatæ valet nihil: nam ut humanitas consistat

x
proce-
dere

personam compositam. Sufficit unus hyposta-
tica, ut unus Deus, et homo unus est Chris-
tus. Ex eo autem, quod Christus sit Filius Dei,
non inferatur, quod ut homo sit Filius natu-
ralis Dei: sicut ex eo, quod Christus sit Deus
non inferatur, quod ut homo sit Deus.

¶ 12

Proba-

tur secundum humanitatem Christi incommunica-
biliter sistit Verbo; sed hoc sufficit, ut Christus,
in quantum homo, et secundum humanitatem
sit naturalis Filius Dei: ergo Christus in quantum
homo, et secundum humanitatem est Filius natu-
ralis Dei. Probatur minor: Christus, ut Deus,
et secundum Divinitatem est Filius naturalis
Dei; hoc ita; quia Divinitas incommunica-
biliter sistit in personalitate Verbi, quae est
naturalis filiatio: nam Deitas non est ratio
filiationis naturalis: ergo. Confirmatur: ex
Adriano, et Francofordiensi idem signifi-
cat ista reduplicatio, secundum humanitatem,
atque ista, in humanitate, et prout in humani-
tate. Atque Christus in Divinitate est Filius
naturalis Dei, atque adeo secundum Divini-
tatem, et prout in Divinitate; et Christus in
humanitate est Filius naturalis Dei: ergo et
secundum humanitatem, et prout in humanitate

Et filius naturalis Dei.

23

Concedo enim, nego
maius. Ad probationem distinguo maius:
Christus, ut Deus, et secundum Divinitatem est
filius naturalis Dei, reduplicative adveniens na-
turam divinam, ut rationem totalem, nego;
ut rationem partialem, subdistinguo: quia si
formalis terminus communicationis, concedo;
quia si formalis terminus generationis, nego
maius; et constat ad reliquum. In hac
reduplicative non est difficultas: Christus, ut
Deus est filius naturalis Dei; dictum enim
sepe est ex Angelico, terminum Deus ex ad-
veniens determinari ad significandam Perso-
nam, ut cum dicitur: Deus generat Deum.
In hac reduplicativa, Christus, ut Deus, est fili-
us Dei, ex adiunctis determinatur terminus
Deus, ad significandam Personam Verbi;
et sic propositio est verissima. Difficultas
est in hac reduplicativa, Christus secundum
Deitatem est filius Dei; et falsa est si signifi-
cetur, naturam divinam esse totalem rationem:
quod enim commune omnibus Personis est,
non potest esse totalis ratio illius, quod unus
propter est. Quod si significetur esse parti-
alem rationem, falsa est reduplicativa de termino

formali generationis; ille est in^{ter} se^m unus distingui
debet a principio producente: qualiter non distin-
guitur Deus a Patre generante Filium. Et veris-
sima reduplicativa de termino formali commu-
nicato per generationem, quæ est ipsa natura Pa-
tris communicata Filio. Jam ad rem: non ideo
Christus secundum Deitatem, est filius natura-
lis Dei, quia ut cumque Deus sit incommu-
nicabiliter in personam Verbi; sed quia per
generatorem vitalem, substantialem, et univocam
generationem, qua gignitur filius, eadem commu-
nicatur Divinitas. Contraarium dicendum est
de humanitateistente incommunicabiliter
per unionem hypostaticam in Verbo: ex quo nul-
la est paternitas.

¶ 22. Ad confirmationem, concedo
maiores; nam Concilium in Epistola, columna
1) ultima ~~concludit~~ concludit: verum Deum,
2) verum que Dei filium confiteamur in utraque
3) natura, divina scilicet, et humana; in qua pro-
positione sensus est reduplicativus, quoniam de
sensu specificativo difficultas non erat.

Deinde prima minoris parte, nego secundam: concessa
namque in sensu reduplicativo. Ratio: quia
Christus, in quantum homo, secundum huma-
nitatem, et propterea in humanitate, Dei filius est,

non naturalis, sed proprius: Sed instan-

- do,
45. Obicitur tertio. Ex Scriptura Adrianus, et
 Francofordienſe docent, Chryſum, ut hominem eſſe
filium Dei verum. Conſtat ex teſtimonio imme-
 diate adducto. Et ſacrosyllabus, columna 4: quod
 77 enim exte naſcetur sanctus, vocabitur filius Dei,
 77 non adoptivus, sed verus, non alienus, sed pro-
 77 prius; et colum. 6: Chryſum conſeſus eſt Petrus
 77 verum filium Dei. Atque filius verus eſt, filius
naturalis: exgo Chryſus, ut homo, eſt naturalis
filius Dei. Confirmatur: nam Divus Hilari-
 us, quem citat Concilium, ſic exponit illud
 Agostoli: propter filio suo non peperit; hoc
 77 eſt: neque utique pro adoptandis adoptivo, neque
 77 pro creaturis creaturæ; sed pro alienis suo.
 77 pro nunciandis proprio. Cum itaque op-
 ponat suum alienis, nempe non unitis hy-
 poſtatiſce; conſequens eſt, ut dicatur, contraſſo-
 pueri proprium non naturalibus. Urgetur:
 nam Magnus Iſe Pater expreſſe attribuit Chry-
 ſo Domino, ut hominem, nomen filij natura-
lis, docens, Damoneon eſſe. qui per ſuos falſos
 prophetas negat, Chryſum eſſe Dei filium
 77 proprium ... ut intelligentiam filij na-
 77 turalis evellat.

Concessa maiore, nego minorem
determinatè sumptam de Filio naturali:
nam, ut rectè notavit Bernal, neque Adria-
nus, neque Francofordiense umquam usua-
verunt de Christo, ut homine, nomen filij na-
turalis; cum frequentissime usurpaverint
nomen filij non extranei, non alieni, sed
proprii. Hinc est argumentum, quod nomine
filij verè accèperint filium proprium; hoc est
verè, et substantialiter Deo coniunctum:
et sic Christum ut hominem esse verè fili-
um Dei, sive verum Dei filium, nihil
est aliud, quam esse filium ratione unionis
verè, et substantialis cum Deo. Docet sa-
crostylabus, colum. 7, filium adoptivum dici
filium abusive, et non essentialiter: unde
filius proprius est filius verè, et essentiali-
ter. sed est sensus: quod sit filius per
veram, et physicam coniunctionem. Conf-
tat: nam dixerat, colum. 1. Deverat
in eo non per gratiam, quemadmodum
in ceteris sanctis, sed essentialiter per na-
turam. Deus quidem est de essentia Christi,
ut Persona composita est; sed non est essentialiter
Deo esse in Christo, cum ab eterno non fuerit
in Christo: unde idem est, Deum essentialiter

generatam esse in Christo, atque ~~ita~~ vere,
et substantialiter Deo esse coniunctam hu-
manitatem. in unitate personae, quae Deus, et
homo est.

47. Ad confirmationem: Dñs Hil-
larius agit ibi de Christo, non solum in quan-
tum homo, sed etiam in quantum Dei ver-
bum est; dicit enim, Deum dedisse, neque
pro adoptandis adoptivum, neque pro crea-
turis creaturam. Christus autem, ut homo
est, a duplicazione afficiente humanitatem,
creatura est: unde propositio illa sancti Doc-
toris, neque pro creaturis dedit creaturam,
est contra Primum; et est de Christo secundum
disput. 1., quod est Dei Verbum. Relege, num. 108. ~~108.~~ 109.
Cap. 2., secunda, si contraponat, solum proprium non
naturale, accipitur de Christo secundum
quod Deus est, non secundum quod est
homo; et in hoc sensu explicandum est
testimonium ultimo loco adductum. Ideo,
ut bene coniectatur Bernal, Francofordien-
se priora verba testimonij primi, et totum
secundum prudenter omisit, quia in y's
Dñs Hilarius non agit de Christo, ut ho-
mine; et in hoc sensu erat controversia
contra Felium, et Eligandum.

confessione in alio, quoniam in generatione, & in
 generatione: Christus, in generatione. Homo, non est,
 filius Dei naturalis relatione confessione in ge-
 neratione unicus. Quod: Theologi etiam antiqui in
 hoc incarnationis mysterio agnoverunt filium
 proprium, qui ut talis nec adoptivus sit, nec
 naturalis, et qui merito appellatur medius in-
 ter utrumque. Audiat Victorinus, Hugo.

Datus, et Antiquus in Apolog. de Verbo incar-

- 11 nato, quest. 2: Plus tribus modis dicitur; ad
- 11 tionem, ut nos: Receptionem, ut Mediator, scilicet
- 11 homo assumptus; natura, ut Verbum: quod
- 11 eandem substantiam est cum Patre, non Persona.
- 11 et eandem est Persona cum Patre non substantia;
- 11 tantum. Neganda ex dictis est consequentia;
 cuius probationes adiuncte non urgent. Ad
 primam: apud Philosophos, et S. confutata; filius
 proprius est naturalis; apud Theologos
 non ideo filius est naturalis, quia est pro-
 prius. Ad secundam: Christus per gratiam
 unicus. terminative sumptum est filius na-
 turalis; quia ea gratia, eo modo sumpta, est
 igitur esse personale Verbum; et sic Christus
 specificative, non reduplicative, ut homo,
 est filius naturalis Dei.

neque maiorem; quam ~~aliqui~~ concedunt, et
~~ex~~ ~~non~~ ~~fieri~~ ~~illam~~, ~~dicunt~~ solam natu- docen-
 ram humanam afferre in recto in hac propo- tes,
 sitione: Christus, ut homo, est proprius Dei.
Igitur Christus, ut homo, est proprius filius. Quia,
 quatenus hic homo Christus in ista sua huma-
 nitate habet fundamentum divinis filiationis;
 quod non est relatio filii naturalis; nec filii
 adoptivi: ac proinde est relatio filii proprii.
 Hinc de toto supposito, quod est Christus asser-
 matur esse filium proprium in quantum
 homo; et secundum humanitatem, signifi-
 cata formaliter humanitate, ut subiecto,
 in quo est fundamentum filiationis di-
 vine; hoc autem fundamentum est u-
 nus hypostatica. Sic loquitur Socrates, dyg.
 22, sect. 1, §. sed fortasse, et Vazquius
 dyg. 89, cap. 12, num. 70.

57. Quod autem
 unus hypostatica sit fundamentum filia-
 tionis divinis, constat ex dictis; et roboratur
 amplius: nam unione hypostatica vere, et sub-
 stantialiter communicatur humanitati na-
 tura divina, et simul us ad heredi-
 tatem Dei: inferiori quidem modo, ac per
 identitatem communicatur Deo; ex-

Inven. Ex. 36.

attentione autem modo, ac uisus communica-
 tur per gratiam. Sed ideo Verbum est filius
 naturalis, quia ex utriusque generationis ipse commu-
 nicatur per identitatem naturae divinae, et
 ideo uisus est filius adoptivus, quia ipse
 communicatur per gratiam: ergo Christus,
 ut homo ratione unionis hypostaticae habet
 filiationem mediam, quae est filiatio pro-
 pria. Sit primo: homo potest esse alterius
 hominis heres, et non filius, quia potest ha-
 bere uis ad hereditatem, quin ipse, etiam
 per affectum, communicetur natura; Chri-
 sto autem, ut hominem, non solum ex utriusque
 unionis contextu uis ad hereditatem Dei, sed
 communicatur divina natura: unde ut
 homo, non solum est heres, sed et filius
 Dei. Sit secundo: gratia habitualis non
 est Christus, ut hominis, filiatio divina, et
 si sit uis ad hereditatem, et analogica
 divinae naturae participatio: nam filiatio
 est prima communicatio naturae, et ratio,
 qua ex non filio fit filius; quod Christo, ut
 hominem, non convenit ratione gratiae habitu-
 alis. Sit tertio: Spiritus Sanctus, cui commu-
 nicatur divina natura, nullo modo dici
 potest filius Dei: non naturalis, quia non

communicatur per generationem: non pro-
prie, quia non est assumptus; qualiter Chri-
stus, ut homo, est filius assumptus, et ad
communicationem naturae divinae, et ad Dei
hereditatem. Sit quare: Si Pater eternus,
aut spiritus sanctus assumeret humanitatem,
tunc in quantum homo, et secundum huma-
nitatem esset filius proprius Dei; ea gra-
tia ratione, qua Christus, ut homo, et secun-
dum humanitatem est filius Dei prop-
rius.

52 Nota: in istis textibus scripturae, in quibus
Christus, in quantum est homo, dicitur
filius Dei, est duplex relatio: alia ad Pa-
trem personaliter sumptum; alia ad De-
um. Ratione prioris relationis colligitur
distinctio Patris a filio, et incarnatio filii
pro alia Persona; cum enim Christus in
quantum homo sit proprius filius Dei,
quoniam humanitas unita est Personae divinae,
qui est Verbum, et Unigenitus filius Dei:
hinc est, quod relatio filii proprii ad Deum
invaluit in Christo relationem specialem
ad Patrem, quamvis Christus, ut homo, re-
duplicatione cadente supra humanitatem,
non debeat illam specialem relationem

ad Patrem personatiter sumptum.

Sectio I^{ma}

Appendix de adorabilitate
Christi Domini.

53 ~~¶~~. Fili nomen equalitas Patris est: dixit
Divus Hilarius; quia propter Christo Domino
propriam dignitatem, et excellentiam esse,
que in divina ipsius filiatione consistit, nemo
negavit. Quoniam autem cultus, et adora-
tio dignitate, et excellentia illius, cui
exhibetur, mensuratur, agte hoc loco
de adorabilitate Christi Domini pauca
annectemus.

54 ~~¶~~. Adoratio est actus, quo al-
terum honoramus, protestando illius supe-
rioritatem, et excellentiam supra nos;
et sic differt a simplici honorificatione: hono-
ramus enim equales, et etiam inferiores.
Adoratio dicitur multorum actuum conne-
xionem: nam ex parte intellectus procedunt
iudicium de alterius excellentia, et iudicium
practicum de submissione illi exhibenda;
ex parte voluntatis sequitur imperium exhi-
bendi illi submissionem, et huius executio.
Iste autem executio stat in nota, et signi-

27. ficatione submiffionis; adoratio enim est nota
 28. submiffionis, sive significatio animi cedentis, et
 29. submiffi: inquit Divus Damascenus orator.
 1., et 3. de imaginibus. Adoratio potest com-
 plexu actu mere interno: possum enim impe-
rare actum fidelis, aut charitatis, tamquam
notam, et significationem meae submiffionis
ad Deum; et sic in scriptura tubuitur
Angelis adoratio respectu Dei. Agimus de
adoratione, quae est actus Religionis, excellen-
tissime inter morales virtutes, quaeque prima-
rio, et per se refpicit Deum, et alia objecta
unice propter aliquam cum Deo conuincti-
onem. Adorationis objectum, cui, est illud,
cui propter ipsius excellentiam volumus
cultum; objectum, quod materiale est cul-
tus ipse; objectum quod, formale, est boni-
tas, seu honestas, quae in exhibitione cultus
re luceat.

55. Adoratio alia est absoluta; alia ref-
lectiva. Prior est, qua aliquid adoratur propter
excellentiam, quam in se ipso habet. Postea-
ter est, qua aliquid adoratur propter excellen-
tiam, quae est in alio, cum quo conuinctionem,
aut habitudinem aliquam habet. Adoratio
alia est Latina, alia Hebraica, alia

D. 2., C. 2. -

Quily. Latua est nota submissio propter excellentiam divinam in seipsa; hyperdulia autem propter excellentiam divinam participatam substantialiter; dulia vero propter divinam excellentiam participatam accidentaliter per gratiam adoptionis. Constat, soli Deo exhiberi posse perfectam, et absolutam adorationem Latuam: hanc enim adoratio^x propter summam, et omnino independentem excellentiam subiecti, seu obiecti⁺. Solus autem Deus habet eiusmodi excellentiam; et nulli creaturae divina excellentia ita communicari potest, ut ipsa creatura sit summè excellens, et omnino independens in habendo suam excellentiam. Relege, quae in simili dicta sunt^x am. 18. num. ~~18.~~

^x
hac D. 2.,
cap. 1.,

56. Premissum. Sic homo Christus adorandus est Latua. Est de fide. Concilium Ephesinum, can. 2., anathematizat
» audentem dicere, assumptum hominem
» coadorari oportere Deo Verbo, tanquam
» alterum cum altero, et non potius una
» adoratione honorificari Emmanuel, se-
» cundum quod Verbum caro factum est.
Synodus Genev. 2., canon. 3., damnat et,

qui introducunt duas adorationes: unam, quæ
propter Deo Verbo; alteram, quæ propter ho-
minem exhibetur. Ratio est aperta; nam hic
homo Christus est Deus; Deus autem Latine
adorandus est: ergo hic homo Christus Latine
est adorandus. Hinc derivatur difficultas
ad ipsam Christi humanitatem, prout condy-
tinctam à Verbo, in quo subsistit, et quæritur:
quoniam cultu sua adoranda?

M.

Offertur

primum. Humanitas Christi, ut Verbo unita,
et ut pars Christi, adoratur cultu Latine; abso-
lutè, et per se, non per accidens, et respectivè;
non quidem, ut ratio formalis adorandi, sed
ut adorationis subiectum. Et communis the-
ologorum sententia; à qua discedunt pauci
aliqui, quibusdam Ortega, contrav. 7, disp. 5, quest. 2. Probatur: nam ex Conciliis præci-
tatis una adoratione adorandum est Ver-
bum incarnatum cum eius carne; et: non
est separanda humanitas à Divinitate,
cum adoratur Christus: ergo illa eadem
Latine, qua adoratur Verbum incarnatum,
et qua adoratur Christus, adoratur huma-
nitas ut Verbo unita, et ut pars Christi.
Hæc est Patrum doctrina. Divus Cyrillus:

ubi ha-
nc diffi-
cultatem
versat.

D. Q. C. L.

- 71. unus intelligitur Christus Iesus filius unigeni-
- 71. tus, qui una propria adoratione adoratur
- 71. cum carne. Damascenus, C. L. de fide,
- 71. cap. 3. docet, carnem quidem esse per se
- 71. inadorabilem; ut Verbo autem coniunctam,
- 71. simul eadem adoratione adorari; et con-
- 71. cludit: non enim carnem nudam adora-
- 71. mus, sed carnem Dei.

58.

Probatur a-
ratione: nam una aliqua est adoratio, qua
adoratur, non precise Verbum, sed Christus
sive Immanuel; ut constat ex Conciliis, et
Patribus: ergo ea adoratione adoratur,
sive coadoratur humanitas. sed ea est
cultus latus: ergo humanitas, prout Verbo
unita, et prout est pars Christi, adoratur
cultu lato. Dices: illa individualis
adoratio est lata respectu Verbi, non
respectu humanitatis. Contra: cultus propter
divinam excellentiam in se habitam, et nul-
li quæ creaturæ (hoc est, Deo non unitæ) est
conveniens, est cultus latus; sed adoratio
humanitatis, prout unitæ Verbo, et prout
est pars Christi, quatenus terminatur ad
ipsam humanitatem, est cultus propter di-
vinam excellentiam in se habitam, et nulli

creaturæ unitæ Deo est convenienti: ergo adoratio, quæ exhibetur humanitati, prout unitæ Verbo, et prout est pars Christi, est cultus Latius respectu humanitatis.

§ 59

Quod

autem ejusmodi adoratio exhibetur humanitati Christi absolute, et per se, non per accidens, et respectivè, constat: nam adoratio per accidens, et respectiva est, quæ alicui exhibetur propter excellentiam, quæ non in ipso, sed in alio est; excellentia autem Divinitatis, propter quam humanitas adoratur, in ipsa humanitate est: constituit enim cum Verbo Christum, cui exhibetur Latius cultus, quo non solum adoratur Verbum, sed coadoratur humanitas. Quod vero humanitas non sit actio formalis adorandi, sed subiectum, cui adoratio Latius tribuitur, patet: nam solum adoratur humanitas propter Divinitatis excellentiam in se habitam, et ut est pars Christi. Totam doctrinam declarabis exemplo, quod videtur (Dicitur Cuiuslibet: cum homo adoratur, coadoratur corpus, et non solum adoratur anima: unde adoratio illa indivisibiliter terminatur ad totum hominem, ad animam propter se, ad corpus propter animam).

Simile quid est in adoratione Latius, quae ex-
hibetur Christo, sive Emmanueli, quae est Ver-
bi propter se, et humanitatis propter Verbum.

60

As-
sertum secundum: humanitas Christi propter
excellentiā, quam habet ab unionē hyposta-
tica derivatā, est adorabilis Hyperdulis cul-
tu; et propter gratiam habitualementē sanctifi-
cantem est adorabilis cultu Duli. Et etiam
communis Theologorum sententia; aqua re-
cedunt Aliqui sequuti Vasquium, disp. 96. per
totam. Probatu ex Divo Thoma hac. quest. 25.,
» art. 2., ad 1. docet, humanitati secundum
» se, et abstractendo a perfectione, quam habet
» a Verbo, debetur adorationem Duli, non qua-
» tuncumque, sed excellentis, quae est Hyperdulia.
A ratione probatur: nam humanitati secundum
se, et abstractendo a perfectione, quam habet
a Verbo, debetur adoratio propter excellenti-
am donorum supernaturalium; haec enim
sunt coniunctio Divinitatis, et eiusdem parti-
cipatio. sed adoratio, sic exhibita humanita-
ti, non est cultus Latius: ergo est Duli, sive
Hyperduli. Confat minor: nam ut recte Ange-
» lus citatus docet ex Damasceno, si in Christo.
» dividat (non per exclusionem unionis hypostaticae)

27. ut illis intelligentibus, quod videtur, ab eo,
 27 quod intelligitur, in adorandum est ut creatura;
 scilicet adoratione latius.

161

Magna deus

facti probatur: nam ad adorationem sufficit
 excellentia subiecti, cui, supra nos; cumque
 humanitas Christi secundum se, et abstracten-
 do a Verbi perfectione, habet per dona supe-
 raturalia excellentiam supra nos: Consequen-
 ter est, ut ipsam adoremus propter eummodi
 dona. Preterea: amare possumus, et etiam orare
 humanitatem Christi singillatim, et prout pres-
 cisam a Verbo; sed in ea ratione, qua ip-
 sam amare, et orare possumus, habet per dona
 supernaturalia excellentiam supra nos: et hec
 sufficit ad adorationem: ergo adorare possumus
 humanitatem Christi singillatim, et prout pres-
 cisam a Verbo. Neque sic habet excellenti-
 am derivatam ab unionem hypostaticam; hec au-
 tem est substantialis participatio Divinitatis,
 que fundat cultum Hyperdulis: et insuper
 habet in summo gratiam habituales sanc-
 tificantem; et hec est accidentalis participa-
 tio Divinitatis, que fundat cultum Dulis.
 Ergo humanitas Christi propter excellenti-
 am, quam habet ab unionem hypostaticam

laudatam, est adorabilis Hyperdulcis cultus;
et propter gratiam habituales sanctificantem
est adorabilis cultus Dulcis.

Sectio 5~~ma~~

Proposita remouentur.

62

Contra primum assertum opponitur primum. Ex Epiphanius, et Damasceno comparatur humanitas Christi cum purpura, qua Rex est indutus; Rex purpura indutus adoratur, non purpura adoratur: et similiter Verbum indutum humanitate adoratur, non adoratur humanitas, neque Latua. Neque alio modo humanitas adoratur, nisi quatenus effecta est, id, quod tunc sine mutatione, et utque declarata est Deus: qua propter solam personam habens humanitatem, neque diuinum Verbum, adoratur Latua. Ergo humanitas Christi, ut Verbo unita, et ut pars Christi, non adoratur Latua. — Oppones secundo. Non potest deferri Latua, cui non potest offerri sacrificium. Sed Christo, ut homini, non potest sacrificium offerri: ergo Christo, ut homini, non potest deferri Latua; ac proinde humanitas Christi, ut Verbo unita, et ut pars Christi non potest

adorari cultu Latius. Minor constat ex Au-
 gustino, lib. 10 de civit., c. 20: cum in forma
 Dei sacrificium cum Patri sumat, tamen in
 forma servi, sacrificium esse mavult, quam
 sumere. — Oppones 3°. cultus Latius solum
 deferri potest enti summe perfecti; sed huma-
 nitati Christi, prout Verbo unita, et prout est
 pars Christi, non est ens summe perfectum:
 nam prout sic non habet per identitatem di-
 vinitatis summam excellentiam: ergo humani-
 tati Christi, prout unita Verbo, et prout est pars
 Christi, non potest deferri cultus Latius. Constat
 maior: nam enti summo una aliqua ado-
 ratio debetur, quae ex tunc sit improporciona-
 ta; ea autem adoratio est Latius, quae ipsa
 excogitata est ad adorandum Deum, cum
 Deus formatus ~~per~~ aliter est. — Oppones
 quarto. Quamvis humanitas per unionem hy-
 postaticam habeat adiective sanctitatem, boni-
 tatem, et amabilitatem divinam, non tamen
 est summe sancta, nec summe bona; ac pro-
 inde non est tam diligibilis, quam Deus
 est: ac per consequens non potest amari
 super omnia creata, sicut Deus super omnia
 creata amatur. sed quamvis habeat adiec-
 tive divinam excellentiam; non tamen est

summè excellens, nec tam excellens, quam
+ Deus est: ergo & cetera.

63

Ad primum ne-
go consequentiam, quæ ex adductis Patribus
non descendit. Inghelensis in Incarnato, S. 51.
expressissime dicit quod simul cum Impera-
tore adoratus ea, quæ gestatus, gurgura;
» et addit: quod adoramus ipsum cum car-
» ne unigenitum; increatum cum templo
» sancto, quod veniens assumpsit. Damas-
cerus citatus num. 52. ~~66~~, docet, quod ado-
ramus carnem, non nudam, sed carnem
Dei. Itaque Patres plerumque negant, quod
humanitas, seorsim à Verbo, & diversa a-
doratione latius, possit adorari; & in hoc
sensu Divus Cyrillus Alexandrinus,
Immanuelem adorandum, ut est homo,
negavit: ut rectè notavit Petavius lib. 13.,
cap. 2., num. 5.

64

Ad secundum potest ne-
gari maior: nam cultus per sacrificium
continet perfectam illam, et omnino abso-
lutam latius adorationem, quæ soli Deo,
ut Deo, exhibenda est; cum sit protesta-
tio excellentiæ, qua Deus est Dominus vi-
tæ, & mortis: quod dominum unice

D. R., C. 2. -
363

Deo ut Deo convenit. Interdum Christo, ut
homini, reduplicatiōe cadente supra
personam, compositam, potest ex rei natu-
ra offerri sacrificium, quod redundaret
in cultum humanitatis; eo propterea modo,
quo dictum est Latuam, quae exhibetur
Christo esse oblationem humanitatis.
Fit cum ex institutione divina unicum sit
sacrificium eucharisticum, et huius sit Chris-
tus principalis sacerdos; hinc est, quod cuius-
modi sacrificium soli offeratur Deo: non
autem Christo, ut homini. Textus Augustini
non obest: solum namque evincitur, quod
Christus in forma servi non voluerit, non
quod potuerit; sacrificium sumere; noluit. x
non
autem, ne homines, qui latentem Divinita-
tem in forma servi non agnoscebant, acci-
perant occasionem sacrificium offerendi
puris creaturis.

65. Ad tertium distinguo
maiores. Latua solum potest deferri
enti summe perfectio secundum totum, quod
dicitur ens, cui deferatur, nego: enti summe
perfecto per inclusionem, subdistinguo. La-
tua exhibita tali enti propter ipsum, tam
quam propter rationem formalem, concedo.

D. 2. C. 1.

exhibita tali enti, ut subiecto adoratio-
nis, nego maiorem. Quis probatio non
arguit: nam adoratio, quæ enti summo
rebetur, est Latua perfecta, et omnino abso-
luta: ut notabam num. ^{50.} ~~66~~. Itaque Chry-
sto, sive Emmanuelli, exhibetur Latua; Chry-
stus autem est ens summe perfectum per
inclusionem Verbi: secundum quod Ver-
bum caro factum est: ut dictum est ex
Ephesino. Humanitas, quæ coadoratur,
non est ens summe perfectum; sed hinc
evincitur, non coadorari Latua humani-
tatem, quasi esset ratio formalis adoran-
di: non autem, non adorari, tanquam
subiectum adorationis. Ratio; quia ado-
ratur humanitas propter divinam ex-
cellentiam in se habitam, tali quæ cultu,
quæ nulli quæ creaturæ, hoc est Deo non
unitæ, potest exhiberi.

Ad quartum
conceptus præmissis, concedo consequentiam,
quæ ex ipsa legitime inferatur, nempe hu-
manitatem Christi non esse tam adora-
bilem, ac Deus adorabilis; sed nego,
quod non sit adorabilis Latua: Ne enim
indivisibilis actus, quo adoratur Christus,

adoratur super omnia, et perfectè, absoluteque
latius minus verbum, et propter Deum
adoratur humanitas. Sic eodem actu cha-
ritatis Theologicè Deum diligimus super
omnia; et propter Deum diligimus pro-
ximum: sed illo eodem actu magis Deum,
quam proximum diligimus.

67. *Inferas.* Hęc
adoratio humanitatis est tantum hyperdu-
lia suprema: ergo non est vera Latua. *Respondetur:*
ad summum dici potest Latua respectiva:
ergo non est Latua absoluta. — *Nego antece-*
dens: est enim vera Latua, quæ exhibetur
humanitati, propter excellentiam humani-
tatis in se substantia liter habitam, licet non
sit suprema Latua: est namque cultus, qui
quæ creaturæ, hoc est Deo non unitæ, exhiberi
potest. Tu vis distinguere supremam
hyperdulia a non suprema; contendo
ego distinguere supremam Latuam a non
suprema: in hoc est questio de voce; et se-
quor communiorē loquendi modum.

Ad additamentum, nego antecedens: nam
Latua respectiva est obiecti non habentis
in se excellentiam Divinitatis; admodum,
quo imago non habet in se divinitatem

Invar. Cap. 37.

22. C. 2. -

prototypi: humanitas autem Christi ratio
in se Divinitatis excellentiam. Rursum
necesse est, quod humanitas coadoratur
illo eodem Latius cultu, quo Christus ado-
ratur; at eodem illo Latius cultu, quo De-
us adoratur, non est necesse, quod ado-
retur id, quod Latius respectiva potest
adorari. clarius: adoratio Christi, quae La-
tius est, est essentialiter coadoratio hu-
manitatis; adoratio Dei non est essen-
tialiter coadoratio exhibenda alicui
distincto à Deo.

68.

Contra secundum
asserunt opposites primo. Concilia, et Pa-
tres docent, in adoratione Christi non esse
separandam humanitatem à Verbo, et dem-
nant inducentes duas adorationes: alte-
ram Christi, ut Dei, alteram Christi, ut
hominis: ergo humanitas Christi non est
adorabilis adoratione Hyperdulci, aut
Dulci. — Oppones secundo. Si Christi huma-
nitas est adorabilis Latius, minor cul-
tus eidem licite, et reverenter exhiberi
non potest: ergo non est adorabilis Hyper-
dulcia, aut Dulcia; implicat enim
adoratio, quae licite, et reverenter nequeat

exhiberi. Probatur antecedens: in cultu
politico Regis Regem Comitem, non Regem,
sed Comitem nominat, ex reverentia se gerit:
ergo de ratione cultus reverentis est, ut sit
summus, qui exhiberi possit: ergo si Chri-
sti humanitas; et cetera.

69.

Ad primum
ergo consequentiam: Concilio iam namque,
et Patrum doctrina est contra Nestoria-
nos dividentes in Christo personas; et con-
tra hunc errorem tenendum est, una, eadem
que Latine Verbum, et humanitatem ado-
rari posse: et hoc modo adorari debere,
quoties Christus; seu Verbum, secundum quo
caro factum est, adoratur. Et non exclu-
ditur, quod adoratur Christi humanitas
propter dignitatem unionis hypostaticae,
quoniam hac eadem adoratione adoratur
Verbum, et humanitas propter Verbum.
Nota: humanitas secundum excellenti-
am unionis hypostaticae est humanitas, pro-
pter Deificata, seu propter unita Verbo; et non
ita, ut Deitas, et Verbum veriant neces-
sario in recto: hoc enim modo adoratio
est Latine. Affertur itaque in recto sola
unio hypostatica: et sic adoratio Latina

72. C. 1. - humanitati propter creatam excellentiam
unionis hypostaticæ est Hyperdulcia. Hinc,
dum dicitur, Hyperdulciam esse propter
excellentiā Divinam participatam
substantialiter, id sic intelligitur: ut divi-
na excellentia connotetur tamquam prin-
cipium primum, in quod resolvitur omnis
cultus religiosus; substantialis vero parti-
cipatio Divinitatis sit ipsum formale
motivum adorationis.

70. Ad secundum
distinguo antecedens: si humanitas Christi
est adorabilis Latius, minor cultus eidem
reverenter, et licite exhiberi non potest,
in ea ratione, in qua est adorabilis Latius,
concedo; sub omni ratione, nego antecedens,
et consequentiam, cuius probatio ob datam
distinctionem non urget. Itaque humani-
tas, prout est pars Christi, et prout ha-
bens substantialiter Divinitatem, non
potest adorari licite, et reverenter, nisi La-
tius; quod non obest, quominus possit re-
verenter, et licite adorari minori cul-
tu, propter dignitatem unionis hypostati-
cæ, et gratiæ sanctificantis: sub hac namque
ratione non est adorabilis maiori adoratione.

Ad probationem antecedentis in cultu politico, si Regem Comitem reverentia tantum comitis dignitati mensurata prosequaris, irreverenter te geres; secus, si postquam cum salutes ut Regem, ipsi etiam ut comiti submittaris: aut si utramque submissionis notam simul exhibeas. Dy-
curre similiter in re nostra.

71. Replicabis.
Si aliquis propter unam excellentiam eximio cultu est adorabilis, non recte adorabitur propter minorem excellentiam cultu minore: quod certum est in adoratione politica. Sed humanitas Christi propter Divinitatem hypostaticè unitam est adorabilis Latua: ergo non recte adorabitur minore cultu propter minorem excellentiam. Vagetur: nam similiter posset Christus adorari cultu, qui non sit Latua; nam habet excellentiam hypostaticè unionis, gratiæ, et donorum supernaturalium. Sequela non admittitur: ergo et cetera.

72. Negotium.
maior; et adiunctam probationem propter dicta ad argumentum: nam in cultu politico ipse recte distinguit

D. 2., C. 2. -

rationes excellentiæ, poterit rectè modo
una, modo alia submissiõis nota alie-
rum honorare, quamvis in communem
usum id non fiat: quoniam in communem
hominum usum præscriptiões istæ non sunt
positæ. — Ad urgentiam posset omitti
sequela, et negari absurditas: nam
nihil obstat, quominus id, quod excel-
lentius est, si solum concomitante,
et propter coniunctionem cum inferiori
natura adoratur, inferiori alicuius ado-
ratione coli possit; quia adoratio cum
ratione adorandi compensatur; et
ratio adorandi inferior est. Sic docet
 Suarez disp. 53., sect. 2., §. una vero.
sed melius negatur sequela; cuius probatio
non urget: nam in Christo non potest præfer-
ri illi excellentiæ Divinitati, quod à fortiori
dicendum est de Verbo habente humani-
tatem: ergo non potest adorari, nisi latius.
Et humanitas Christi potest præferri Di-
vinitati, et propterea sic præfusa non est adorabi-
lis latius: et propter dona creata supernatura-
lia est adorabilis inferiore cultu. ~ ~ ~ ~ ~

Disputatio 3^a

De causis Domini Incarnationis.

Duas præcipuas Incarnationis Domini causas
explicationi subiciamus; finalem, et mexi-
tionem: ex quibus pullulant multæ, et graves
difficultates. Ex his aliquas prætermittimus, quæ
sine doctrinæ dispendio præteriri possunt;
alias compendio resolvemus, quæ usui esse
possunt ad dissolvendas difficultates; et has
ipsas æquantiò fusiùs exponemus. ~ ~ ~

Caput I^{um}

Quæ ad finem Incarnationis
spectant, explicantur.

sectio I^a

Pauca aliqua de Incarna-
tionis convenientia.

N. V. Propositio prima. Incarnatio, secundum
ipsius operis excellentiam, fuit Deo conveni-
ens. Non loquimur de convenientia utilitatis,
aut lucris: sic enim Incarnatio non est Deo
conveniens; Deus namque se ipso est summè
felix: ac quoniam ex opere extrinseco nulla
utilitas, et nihil lucris ipsi accedere potest.

73. C. 1.

Hec loquimur de convenientia maiori dignitatis ad laudem: nam divina attributa se ipsa sunt summè digna laude; manifestantur quidem per incarnationem: sed summè dignitatis ad laudem per ipsam sui manifestationem dignitas ad laudem non potest accedere. Igitur sermo est de convenientia, sumpta pro decentia, et conformitate ad rectam rationem: ut cum convenienter, si fiat opus, possunt dari optimæ rationes, cur factum sit!

2. Propositio sua-
detur: Deo conveniens est manifestare
sua attributa; hæc maxime manifestan-
tur per incarnationem, secundum ipsius
operis excellentiam: sic enim incarnatio
est opus sapientis, potentis, et bonitatis
divini: ergo incarnatio secundum ipsius
operis excellentiam fuit Deo conveniens;
hoc est: decens, et conformis rectæ rationi.
Urgetur: bonum est diffusivum sui: ut ex Divo
Dionysio lib. de divinis nomin. cap. 2.,
docet Angelicus, hac quest. 1., art. 1. Deus
est summum bonum; et bonitas complex-
titur omnia Dei nomina: inquit idem
summus Theologus: ergo Deus est summè

diffusivus suae bonitatis; ad extra autem
summa diffusio divinae bonitatis non est
alia, nisi Incarnatio: ergo haec est Deo con-
veniens: actus enim correspondens divinae
perfectiōni nequit non esse conformis Deo.
obiciuntur possumus argumenta, quae sunt contra
possibilitatem Incarnationis; sed illa
soluta manent a num. 13 ad 16: et ad
huc;

23, C. 1,

3. Obicitur primo: Deus per Incarnatio-
nem se habet melius, quam sine illa; vel
non? si hoc: Incarnatio est Deo conveniens
convenientia utilitatis, quod est absurdum.
si illud: Incarnatio non est Deo positivè con-
veniens. Respondeo: Deus in se, et intrinsecè
non se habet melius per Incarnationem;
se habet melius extrinsecè, quoad mani-
festationem suorum attributorum: unde
abest convenientia utilitatis, et servatur
positiva convenientia decentiae. — Obicitur
secundo: Deus ante Incarnationem, vel
fuit modo convenientissimus; vel non? hoc
est implicatorium: ergo dicendum est
illud prae: ergo Incarnatio non est Deo
conveniens. Respondeo: Deus ante
Incarnationem fuit modo convenientissimus

Q. 3. C. 1. —

ad suam felicitatem, et ad summam laudis dignitatem; non autem modo convenientissimo ad manifestationem suorum attributorum: quam manifestationem convenienter potuit intendere. — Obiicitur tamen: omnis Incarnatio esse Deo egre conveniens; atque est Incarnatio: ergo haec non est Deo specialiter, aut positivè conveniens. Respondetur: sequitur, Incarnationem pro non Incarnatione non esse convenientem Deo convenientia utilitatis, et maiori dignitati ad laudem; non vero non esse convenientem convenientia lata conducentis ad finem manifestandi sua attributa, et diffundendi suam bonitatem. ⁺ ~~Huius~~ ⁺ ~~istum~~ ⁺ Deus potest, honestè intendere; et ad ipsum potius conducit Incarnatio, quam huius omnis.

+
Finem

2. ^{Inf-} Saltem Incarnatio in unitate Personae Filij, non est Deo conveniens. Probatur: nam plus amoris, et laudis debebimus Filio, quam alijs divinis Personis; quod dicere est temerarium, et in fide periculosum. Sequitur tamen; nam eo modo facta Incarnatione, plus nobis benefecisset Filius, quam ~~alijs~~ ^{alijs} divinis Personis;

filius namque solus pro nobis factus esse
homo, passus, et mortuus.

¶ Nego assumptum;
et probationis sequela. Ad huius probati-
onem nego assumptum, quod ratione adun-
ta non evincitur. Ratio; quia solus filius
Incarnationem (et omnes Incarnationis con-
sequencias) quae debentur omnibus Personis;
facta enim est per Omnipotentiam, bonita-
tem, et benignissimam voluntatem omnibus
communem: tamen si solus filius assumpse-
rit humanitatem, et pro nobis passus fuerit,
et mortuus. Iste hominem; passus, et mortuus
dicuntur de filio, et non de aliis divinis
Personis, et sunt beneficia. Sed modus ille
specialis, quo ea dicuntur de solo filio, est
ab Omnipotentia, bonitate, et voluntate com-
muni: unde beneficia illa quae debentur
omnibus Personis. Ratio; quia operatio est
communis, tum effective per Omnipotentiam,
tum moraliter per beneficam providentiam
in eo, quod solus filius factus sit homo, pas-
sus, et mortuus. Filii incarnati nomen speciali
honore habetur, quo non habetur nomen ip-
sum Dei. Sed non quia plus debeamus filio,
quam aliis Personis: quare loquidem summum

астро-
номия

Illud beneficium, propter quod salutiferum
 Iesu nomen adoramus speciali cultu, collatum
 nobis indivisibiliter est à tota Trinitate, ut & qua-
 liter illud debemus. Per ~~appropriationem~~ Filio,
 cuius est illud nomen, peculiarem cultum
 tribuimus; in hoc autem non dividimus ope-
 rationem toti Trinitati communem: sicut
 cum per appropriationem Patri Omnipotentiam
 attribuimus, non illam alijs Personis nega-
 mus.

6. *Propositio secunda. Incarnatio fuit Deo conveniens ad finem redimendi hominem lapsum per peccatum. Hunc finem redimendi hominem propositum esse Deo in Incarnatione, supponitur ex fide. convenientissimum fuisse Deo hominibus in peccatum lapsis, et diuine eterneque penas merentibus, misereri, evidentissimum est; lumine enim naturali notum est illud: Deus, cui proprium est misereri semper, et parcere. Quod autem ex suppositione diuine miserationis convenientissimum fuerit, ut non sine arduosa satisfactione Deus hominem redimeret, suadetur: tum quia ex parte Dei gloriosius fuit, ut iustitia non maneret in eternum lesa; tum quia valde*

utile fuit hominē ad melius cognoscendam
gravitatem peccati, quod non condonaretur
ipsi, nisi reddita satisfactione.

7. Propositio proba-
tur: Deo conveniens fuit, ut hominem redi-
meret per satisfactionem rigorosam; hoc est, con-
dignam: id enim Deo gloriosum, et hominē
fuit utile. sed ista rigorosa satisfactio haberi
non potuit sine Incarnatione; puerus enim
homo non potest condignē satisfacere pro
peccato, ut postea probabitur: ergo Deo conve-
niens fuit incarnatio ad finem redimendi
hominem. sed omittamus, quod homo puer
posset satisfacere condignē pro peccato; ad
huc conveniens fuit, quod satisfaceret homo
Deus: ut videlicet homo, non nisi Deo, a
quo est creatus, recreatus sit, sive redemp-
tus.

8. Obicitur primo: minus conveniens est
quod homo lapsus, quam quod Angelus
lapsus redimatur a Deo; sed fuit conveni-
ens, quod Angelus non redimeretur: ergo et
quod non redimeretur homo: ergo Incarna-
tio non est conveniens Deo conveniētia de-
sumpta ex fine redimendi hominem. Res-
pondet: Deus potuisset conveniēter alioquin

hominem, sicut reliquit Angelum sine redemptione; sed convenienter reliquit Angelum, et non hominem. Primo, quia non omnes Angeli peccaverunt; peccare autem omnes homines: omnes enim peccaverunt. Secundo: quia multo minor fuit malitia hominum quam Angelorum; nam ipsi per illam claustrum cognitionem a peccato retractivam habuerunt. Tertio, quia Angeli propria voluntate peccaverunt, homines per unius solius voluntatem, et ideo decuit, ut sicut per unius malitiam peccaverunt, ita per unius sanctitatem restituerentur.

9. Obicitur secundo: ex suppositione, quod Deus hominem redimere voluit, congruentius hoc fecisset, per omnino-
dam remissionem debiti, nulla exacta, aut non exacta rigorosa satisfactione; sic enim amor esset maior, et maior misericordia: ergo Incarnatio non fuit conveniens ad finem redimendi hominem. Respondeo: omnino liberalis remissio non foret opus maioris amoris, et misericordie, quam exigere satisfactionem: quandoquidem hoc magis expediret ipsi homini ad cognoscendam sui peccati gravitatem; et ipsa satisfactio

facta est ex bonis creditis: in quo etiam ma-
ximè elucet gratia, et benignitas Dei.
Alde: Deus condignam satisfactionem
non postulavit ab ipso homine offendente,
sed à Christo Redemptore, qui non erat offen-
sor eius: et sic elucet Dei misericordia
exga hominem; et infusa iustitia Dei
non manet in eternum lesa: hoc autem
misericordie, et iustitie temperamentum
est decentissimum Deo.

Sectio 2. ~~Antea~~
Paucalia, de absoluta
necessitate Incarna-
tionis.

10. Supponitur, Deum non fuisse me-
taphysicè antecedenter determinatum ad
Incarnationem: nam liberè operatur, quod
quod ad extra operatur; cui libertati op-
ponitur metaphysica antecedens deter-
minatio. Nunc Deus non est metaphysi-
cè necessitatus antecedenter ad Incarnatio-
nem propter se ipsam; neque ad finem, ad
quem sit medium essentialiter necessarium
Incarnatio ipsa. Difficultas est de necessitate
morale; et ratio dubitandi est: quoniam in

Adetur Deum esse moraliter necessitatum ad optimum; et Incarnatio optimum, et perfectissimum opus est. Optimum dupliciter dicitur. Primo: per comparationem ad omnia entia positiva, saltem eiusdem generis; et sic optimus homo is esset, quo nullus melior esset possibilibus. Hoc modo itur in infinitum. qua propter supponitur, Deum non esse moraliter necessitatum ad optimum per comparationem ad entia positiva. Secundo: dicitur optimum per comparationem ad negationem sibi oppositam; quia melius sit, quam eius negatio; et sic incarnatio ~~melior~~ melior est sua negatione, et creatio Mundi melior est non creatione Mundi: et in hoc sensu est parsus difficultas.

W. Docent aliqui, Deum esse moraliter necessitatum ad optimum, ac proinde ad Incarnationem. Hec moralis necessitas dupliciter cogitatur. Primo: ita ut sit rigida; hoc est: ut si Deus non faceret optimum, non esset Deus. Sic pauci docent cum Patre Granado. Secundo: ita ut sit benigna; hoc est: ut possit vinci ea necessitas, et esse sine suo termino, quin sequatur contradictio. Sic docent

glures, cum Patre Montoya. Sententiam
utique dicendi modo contrariam tenent
communione Theologi, quos inter Suarez
hic, dissertatione. 2., Sect. 2., et Vasquez,
l. 2. cap. 1. §. 107.

12.

Propositio prima. In Deo
non est moralis antecedens necessitas rigida
ad faciendum optimum, ac proinde neque
ad Incarnationem. Probatur: Deus non est
metaphysice antecedenter necessitatus ad opti-
mum; sed esset, si daretur in Deo illa mo-
ralis necessitas rigida: ergo hæc non datur.
Probatur minor. Prima illa necessitas est meta-
physica, quæ vinci non potest sine contradic-
tione: sequeretur namque, Deum non esse
Deum, quæ est omnium summa contradictio.
ergo. Secunda illud est metaphysice
necessarium, cuius oppositum est metha-
ysice impossibile; sed oppositum huius,
rigidæ moralis necessitatis antecedentis
est metaphysice impossibile: sequeretur
enim, Deum non esse Deum quod metha-
ysice impossibile est: ergo. Ratio: ea ne-
cessitate tenetur Deus ad optimum, quia
necessitatus est ad impossibilitandam
sui negationem, sed ad impossibilitandam

in negationem est antecedenter metaphy-
sice necessitatus: est enim Deus per essentia-
m eam necessariam: ergo. Proinde res-
ponsum: ista moralis rigida necessitas
est antecedens. Ratio; quia non oritur ex
Dei libito, sed ponitur, ut predicatum;
necessario identificatum cum voluntate
Dei: et ideo dicitur ab illius defensoribus
esse rigidam; quoniam si deficeret termi-
nus illius, deficeret pariter illa necessitas;
deficiente autem hac necessitate, deficeret pre-
dicatum necessarium Dei, ac proinde def-
ficeret Deus: ergo. Argumentum factum
contra istam necessitatem non solvitur per
distinctionem necessitatis in antecedentem,
et consequentem; ac proinde manet, quod
Deus sit metaphysice necessitatus anteceden-
ter ad optimum: quod evidenter est fal-
sum.

13. Oppones, primo. Chrysostomus, orat.
2. de Providentia; Nihil est post hanc
vitam, nec Deus est. Clemens Alexan-
drinus, t. 6. Stromatum: Deus si cessa-
bit unquam benefacere, Deus quoque esse
cessabit. Damascenus 2. de fide, cap. 29.
Deus, ut bonus providens; non providens, non

11. bonus. Ergo Deus sic moraliter est necessitatus ad remunerandum, ad benefaciendum, ad providendum, ut ex opposito sequeretur, Deum non esse Deum; sed hec est moralis rigida necessitas ad optimum: ergo. — Ergo consequentiam: testimonia enim Patrum, quæ adducuntur, non sunt de necessitate morali antecedente, sed de metaphysica consequente. Chrysostomus accipitur ex suppositione divine promissionis, quæ falsificata Deus non esset fidelis: ac proinde, nec esset Deus. Clemens accipitur de metaphysica necessitate beneficæ providentiæ ex suppositione, quod Deus creaverit creaturas, atque illas ad finem convenientem ordinaverit. Damascenus accipitur de necessitate providentiæ ex suppositione creationis: est enim metaphysicè necessarium, quod Deus sapientissimus, et optimus rerum conditor provideat media, quibus res ad destinatos fines pervenire possint.

12. Oppones secundò. Necessitas moralis rigida ad optimum non est necessitas metaphysica antecedens; quamvis si non coniungeretur cum suo termino sequeretur contradictio: ergo ea necessitas

moralis rigida ad optimum admittere
 in Deo est. Probatur antecedens; & p[ro]mit-
 tuntur h[ec] exempla. Primum: si homo sine
 privilegio vitaret per longum tempus om-
 nia venialia, non esset homo. Secundum:
 si Antichristus non peccaret, erit falsa Dei
 p[ro]videntia de illius peccato. Tertium: si actus
 liber p[re]definitus a Deo non ponatur, frus-
 trabitur divina p[re]definitio. Tunc sic: neces-
 sitas, ut homo peccet vitaliter, ut peccet An-
 tichristus, ut sit actus p[re]definitus, non
 attingit gradum metaphysice necessitatis;
 et tamen si vinceretur, sequeretur aliquid
 impossibile: ergo. — Nego antecedens; nam
 ex vero non nisi verum, quia propter conse-
 quens est verum, si in hoc syllogismo legiti-
 mo p[re]missae vere sunt. Si Deus non ope-
 retur optimum, non esset Deus; sed Deum
 non esse Deum, est metaphysice anteceden-
 ter impossibile: ergo Deum non operari
 optimum, est metaphysice antecederim-
 possibile. subpone: sed in Deo non est
 libertas ad metaphysice antecederim-
 possibile: ergo non est libertas ad non
 operandum optimum; quod eviden-
 ter est falsum.

Ad probationem anteceden-
 tis dico, ex exemplis non posse confici syllogi-
 smum, qui vel sit legitimus, vel constet pre-
 missis veris. sit primus: si homo sine privile-
 gio vitaret omnia venialia, non esset homo;
 sed antecedenter metaphysice impossibile est,
 hominem non esse hominem: ergo et quod
 sine privilegio vitaret omnia venialia. Distinguen-
 da est maior: si homo sine privilegio
 vitaret omnia venialia, ~~non~~ impedita neces-
 sitate privilegii, quam potuit impedire, si previ-
 sus esset vitaturus omnia venialia per com-
 muna gratiarum subsidia, ut vere potuit, nego
 maiorem. sit secundus: si Antichristus non
 peccabit, falsa erit Dei prescientia; sed hoc
 est metaphysice antecedenter impossibile:
 ergo et quod Antichristus non peccet. Dis-
 tinguenda est maior: si Antichristus non
 peccabit, non impedita Dei prescientia, falsa
 hæc erit, concedo; impedita ea prescientia,
 ut vere illam impedire potest, cum futurum
 sit causa promotionis, nego maiorem. sit
 tertius: si actus à Deo prefatus non po-
 natur, prefinitio frustrabitur; sed impossibile
 est metaphysice antecedenter prefinitio-
 nem frustrari: ergo et quod non ponatur actus

prædefinitus à Deo. Distinguenda est
maior: si actus prædefinitus non ponatur
in sensu composito divinæ prædefinitionis,
hec frustrabitur, concedo; in sensu diviso
à prædefinitione, quæ supponitur impedi-
bilis; nego maiorem.

16.

Redeamus ad nos-
trum syllogismum; cuius maior erat ista: Si
Deus non operaretur optimum, non esset
Deus. Hæc vel accipitur in sensu composito
+ necessitatis moralis; vel in diviso. Si Primum: Deus
in sensu composito illius necessitatis moralis est
metaphysice impotens non facere optimum; nam
est metaphysice impossibile, Deum non esse
Deum. Si secundum; rogo: vel Deus potest fa-
cere sensum divinum ab eâ necessitate moralis;
vel non? Si hoc: ergo est metaphysice determina-
tus ad optimum. Si illud: ergo potest Deus re-
moveare illam necessitatem moralem, et conse-
quenter non facere optimum, quoniam inde sequatur,
quod Deus non esset Deus; ac proinde non est
rigida moralis necessitas ad optimum.

17.

Propo-
sitiō secunda. In Deo non est moralis antece-
dens benigna necessitas ad faciendum optimum,
ac proinde neque ad Incarnationem. Probatur:

73. 375
hæc necessitas non potest oriri ex indigentia: Deus
enim sibi ipse sufficientissimus est. Rursus: ne-
que oritur ex eo, quod si Deus non faceret op-
timum, non equè bene, ac laudabiliter opera-
retur: nam licet Deus non eligat optimum,
optime eligit; optimitas enim electionis non sumi-
tur ex objectis creatis, sed ex eo, quod electio
sit Dei. Denique: oriri non potest ex inclina-
tione divinæ voluntatis, ut est diffusiva sui:
ergo in Deo non est illa antecedens mora-
lis necessitas, benigna. Probatur antecedens:
inclinatio ita vel est innata, vel elicitæ?
contra primum est: nam inclinatio innata
est per modum ponderis in centrum, et quod
sic feratur Deus, nullius indigens; et de
se summè felix, deum non debet: aliter in se-
ipso non quiesceret summè, cum per modum
ponderis feratur extra se. Contra secundum:
est: nam illa inclinatio vel est elicitæ necessa-
ria; vel libera? si dicatur primum, contra est:
nam iam creature necessario moverent Deum,
aut Deus ex se moveretur necessario ad illa-
rum productionem; et est idem absurdum,
quod sequitur ex inclinatione innata. Si di-
catur posterius, contra est: inclinatio ad op-
timum est Deo libera: ergo potuit Deus illam

Q. 3. C. 1. non habere. Occurrit: est in Deo necessitas
moralis ad habendam illam liberam incli-
nationem. Contra; et instauratur argumen-
tum: necessitas ista moralis ad illam liberam
inclinationem fundatur in aliqua alia in-
clinatione. Hec autem non est innata: ergo
elicta; hec vero non potest esse necessaria: ex-
go libera: ergo ne sequatur infinitum inclinati-
onum ex parte Dei, neganda est necessitas mora-
lis ad optimum.

18. Oppones primo. Optimum agentis
est producere totum effectum suum optimum;
sic igitur Deus totum universum constituit
optimum secundum modum creature; ex Ange-
lico, 1. part., quest. 27, art. 2, ad 13. Prohibet
Augustinus: iustitia Dei factum est, ut non
modo sint omnia, sed etiam sic sint, ut om-
nia melius esse non possint: cap. 33, 1. de
quant. anim., 2. 1. contra adversar. legu,
cap. 12: insipientia est, ut homo videat, me-
lius aliquid fieri debuisse, et Deum credere,
facere noluisse. Hec suadent, Deo esse neces-
sitatem moralem ad optimum: ergo. Confirma-
tur: ab operatione Dei recta est illatio ad
operationem optimum: ergo fundatur illatio in ne-
cessitate morali. constat consequentia; ante-

cedens probatur. Primum ex Concilio Francofon-
17. lensis, epistol. ad episcopos Hygarum: credamus
omnia velle, quae meliora sunt. Secundo ex
Augustino, l. 3. de lib. arb., cap. 5: quidquid
tibi vera ratione melius occurrat, hoc scias
fecisse Deum.

19. Concessa maiore, nego mino-
rem. Sensus Angelici est: ut optimum
secundum modum creaturae accipiatur
relate ad Dei sapientiam, et providentiam;
et sic universus constitutus est optimus; hoc
est, constitutus est optime. Primum, optime ne-
gative: quatenus ex mundo, ut conditus est, nul-
la imperfectio, nulla laudabilitas in Dei vo-
luntatem resultat. Secundo optime electivae:
quia non minus honesta, nec minus lauda-
bilis electio Dei est, qua mundum, modo
harum creaturarum proprio, condidit, quam
si mundum condidisset aliarum creatura-
rum proprio modo. Tertio optime relative:
quia ad finem a Deo efficaciter intentum
per summam sapientiam, et providentiam
mundus melius condi non potuit. At op-
timitas rerum absoluta, entitativa, et secundum
se, non est terminus, in quem Deus aliqua
necessitate fixatur. Eandem explicationem

2.

Ad confirmationem, concesso antecedente, quod bene probatur adductis testimonijs, nego consequentiam. Quia, quod Deus de hominibus semper auxilium efficacium, quoniam si sit moraliter necessitans; tunc homo semper bene operabitur, quoniam si sit aliqua necessitas, ut operetur bene: ergo stat, quod Deus semper operetur optimum, quoniam sit necessitatus ad optimum. Itaque Deus semper operatur optimum, quod tale sit in ordine ad totam seriem operum divinarum, et sic permissio peccati est melior, quam non permissio. Quoad aliqua optima, quod a Deo sunt facta, habemus notitiam ex revelatis; quod autem omnia alia sint optima, et quod nihil optimum non sit factum iudicamus recte: recte enim iudicamus, quod Deus liberrime fecerit, quid quid ad pulchritudinem, formam, et perfectionem divinarum operum conducit.

II.

Oppone secundo: repugnat Deo velle malum: ergo et velle minus bonum. Probatur consequentia: quia velle malum est inhonestum: ergo et velle minus

bonum, est minus honestum; ac proinde Deo
repugnans. Confirmatur: optimum est Deo
conveniens: ergo Deus in optimum inclinatur;
cumque Dei inclinatio sit infinita, conse-
quens est, ut sit aliqua necessitas, quæ alia
esse non potest, nisi moralis benigna.

22.

Concesso

antecedente, nego consequentiam: aliter Deus
erit metaphysicè necessitatus ad optimum,
si Deo repugnat velle minus bonum, sicut
repugnat velle malum. Directè: velle ma-
lum culpe (stud enim est simpliciter malum)
est contra summam Dei sanctitatem: velle
autem minus bonum, nullam culpe, aut
moralis imperfectionis rationem admisceat.
Ad probationem consequentis, concesso antece-
dente, nego consequentiam: nam quodcumque
honestum Deus eligat, semper eligit honesti-
ssimè, et tota diversitas se tenet ex parte
termini, non ex parte electionis. Ratio, quia
electio Dei, etiam minoris boni, est infinitè
laudabilis propter infinitam internecam per-
fectionem, et quod Deus vult, ex hoc ipso conf-
tituitur optimum: imò nihil deceat, Deum
facere, nisi quod vult fieri. Hanc doctrinam, quam
ex Gersono ~~deducimus~~ desumptam elucidat

O. B. C. V. —
x Peravius, l. 12, cap. 8, num. 9: ^x Nota: fines possunt
ample- esse in se ipsi inaequales, etiam quoad honestatem
xui sunt obiectivam; et media ad finem possunt esse in-
in tract. qualia. At ex parte Dei intentio finis, et medij
De Gratia, electio semper est optima, semper summe lauda-
dis. 4, Ca- bilis, atque honesta. Nota iterum: Deus est sa-
pit. 3, a- gientissimus artifex: hunc inferat, quod semper
num. 38. faciat optime; non autem, quod semper faciat
optimum absolute. Immo hoc est impossibile:
semper enim potest Deus quid melius, et
perfectius operari.

23. Ad confirmationem, concesso
antecedente, distinguo consequens: ergo Deus in
optimum inclinatur, inclinatione quae benevolen-
tiae, concedo; inclinatione exigentiae, aut con-
nexionis, nego consequentiam. Sensus est: De-
us complacet, et quidem necessario; in possi-
bilitate optimi; haec complacentia est inclina-
tio Dei ad operandum optimum: quatenus
est talis, cui Deus per suam benevolentiam
potest annuere. Itaque optimum, de quo Deus
complacet, relate ad eius voluntatem, est tan-
quam momentum in statua: quia propter
non est inclinatio divinae voluntatis ad illius
productionem; nisi quatenus divina voluntas
inclinare se sinat. Et quidem illa complacentia

23, C. 1.
378

est entitativè infinita; sed ~~entitativè~~ non infinitatem
habet in esse complacentiæ, cuius mensura
est obiectiva bonitas: unde non habet infinitatem
in esse inclinativum; ac proinde non est
inclinatio Deum modo aliquo necessitans
ad optimè operationem.

24. — Oppositio tertiò. Deus se-
ipsum necessario summè amat: ergo vult sibi,
quæ sibi magis sunt grata; nam qui amat ali-
quem propter ipsius bonitatem, illi vult, quæ ma-
giù placent. Sed optima sunt Deo magis grata:
ergo necessario saltem moraliter Deus sibi
vult optima. Confirmatur: quo Deus magis
amat creaturam, illi confert maiora bona:
ergo cum se ipsum summè amet, sibi vult
maiora bona; quæ sunt optima.

25. Concesso ante-
cedente, ergo consequentiam. Si quæ intellectam,
quæ magis sunt Deo grata per gratiam compla-
centiam, quæ obiectivum bonitate mensuratur.
consequentiam male inferri, constat: nam argu-
mento probaretur nimis; nempe Deum esse
metaphysicè determinatum ad optimum, cum
sit metaphysicè determinatus ad summum
suum amorem. Ad probationem consequen-
tiæ adiunctam: quæ alium propter ipsius boni-

D. B. C. 1. -

tatem amat, illi vult, quæ magis complacent,
si ipse indigeat ad suam felicitatem; cumque
Deus se ipso sit summe felix: consequens
est, ut se ipsum summe amet, quoniam debeat
sibi velle, quæ sibi sunt magis grata. Si
dicas, quo homo magis amat Deum, eo
magis diligere Deo bona extrinseca, quibus
non eget: unde apparet, Deum eo magis
sibi velle debet, quæ gratiora sunt, quamvis
ipse non egeat, quo magis se ipsum amat: con-
tra est. Et homo, quo magis amat Deum,
magis illi vult bona extrinseca, suppo-
sita cognitione, quod Deus vult sibi
talibus bona; scilicet, si illa Deus non vult
sibi. Hinc regula perfectissimi amoris ho-
minis erga Deum, hæc est: diligere Deum,
quantum possit, propter sua prædicata in-
trinseca; et illi velle bona extrinseca, quæ si-
bi vult Deus, et eo modo, quo Deus illa
sibi vult.

26.

Ad confirmationem concessa
antecedente, nego consequentiam: nam bona, quæ
Deus confert creaturæ, sunt huic utilis, et eis indi-
get ad felicitatem, et huius augmentum: unde
quo magis Deus beneficit creaturæ, magis illam
amat. Repugnat autem, quod bona Deo extrinseca

seu inquit ad ipsius libertatem, aut ad suum
momentum; ac proinde stat, quod Deus se sum-
me amet; et quod sibi non velit maiora ex-
trinsicca bona: immo, et quod sibi non velit ulla
bona extrinseca.

Seccio 3

De Incarnationis respectiva
necessitate.

1. Primum. Potuit Deus hominem lapsum
absque remedio relinquere; potuit etiam illum
reparare absque medio Incarnationis. Constat pri-
mo pars ex illo Sag. 13: qui tibi imputabit, si ge-
nerint notationes? sic reliquit Angelus sine
remedio; et cum ipsum peccatum sit dignitas,
ut Peccator a Deo deferatur, non est cur in De-
um injiciatur necessitas ad remedium. Constat
secunda pars ex Augustino, lib. De agone christiana,
cap. 12: Nulli sunt, qui dicunt, non poterat aliter
sapientia divina hominem liberare, nisi suscipe-
ret hominem. Similia habent Leo, Bernardus,
et alij Patres, apud suum huc, lib. 2, sect.
2. Ergo ex voluntate Dei reparandi hominem
lapsum non est suborta necessitas Incarnatio-
nis; sed potuit Deus remittere peccatum, et
gratiam refundere, aut omnino liberaliter,
aut exigendo satisfactionem illam, quae homini

ita possibilis. Oppones Divum Anselmum, cum
Deus homo, lib. 2., cap. 9., docentem, Deum
non potuisse hominem sine remedio relinque-
re, et hoc remedium non potuisse esse aliud,
nisi incarnationem Verbi. Respondens ali-
quis, hanc sententiam esse ex suppositione, quod
Deus vellet omnes homines salvos fieri, et ali-
quos predestinaverit, etiam pro casu, quo Ada-
mus peccavit; ex suppositione, quod Deus
voluerit condignam satisfactionem. Ideo Di-
vus Anselmus, dixit: an non intelligis... quia
necesse est aliquos homines ad beatitudi-
nem pervenire? Hec autem necessitas est con-
sequens, et suborta ex divina predestina-
tione, volente hominem post peccatum sal-
vare, et non aliter, nisi oblata condigna sa-
tisfactione. Concedo, Divum Anselmum
esse in contraria sententia, a qua recedimus,
ut sequamur communem Patrum doctrinam
quod ex Petavio notabam, num. 42.

x
Disp. 1.,
cap. 3.,

28.

+
noluerit

hzc difficultas. an ex suppositione, quod
Deus ~~noluerit~~ hominem redimere absque con-
digna satisfactione, necesse simpliciter fuerit,
quod Deus homo satisfacere? Hec est effecti-
va Incarnationis necessitas, nempe ad finem.

superest

ut per verum hominem offerretur condigna pro
peccato satisfactio. Resolutio difficultatis ab
hac questione dependet; an pura creatura pos-
sit condigne satisfacere pro offensa arrogata
Deo per peccatum lethale? sententia negati-
va est communissima Theologorum. Pro contra-
ria citantur Alexander, Scotus, Ricardus,
et pauci alij, quos sequitur Integra, huc con-
trav. 2. d. 3. quest. 3. certam. 1.

79.

Conclusio.

Nulla pura creatura satisfacere de condigno
potest pro peccato lethali proprio, vel alieno:
atque adeo Incarnatio Personae divinae fuit
simpliciter necessaria ad finem redimendi
hominem lapsum per medium condigne sa-
tisfactionis. Sic communiter Patres. Augusti-
nus cap. 108. In chyrیدی: neque per ipsum
liberaremur hominem Christum, nisi esset
Deus. Fulgentius cap. 2. de incarnatione:
nullatenus humana natura ad aufferendum
peccatum mundi sufficiens, atque idonea
fuerit, nisi unione Verbi Dei. Leo, serm.
1. de Nativitate: nisi esset verus Deus, non of-
ferret remedium; nisi esset verus homo, non praes-
beret exemplum. Nec probant de quacumque
pura creatura; de quacumque etiam providentia.

nam aliter creatura, quā esset verus Deus,
et sine unione Verbi Dei, per hoc, quod non
contraxisset originale, per hoc, quod esset or-
nata eximio gratiæ cultu, per ordinationem
divinæ providentiæ, esset sufficiens, atque ido-
nea ad redimendum nos, ad auferendum
peccatum, ad afferendum remedium: ergo.

3. Respondetur. Procedunt Patres in presenti pro-
videntiā: tum quia loquuntur de determinata
Incarnatione Filij; tum quia loquuntur de
necessitate passionis et mortis Redemptoris.
Hæc non sunt de possibili; sed ex supposi-
tione providentiæ presentis: ergo neque neces-
sitas Dei reparatoris est de possibili ad
condignam satisfactionem. Contra: quia
Patres agentē requirunt, quod ut homo sa-
tisfaciat, debet esse Deus; cumque non mi-
nus esset homo Deus, Pater Incarna-
tus, quam Filius, et cum quo dicitur meri-
tum Christi sit hominū Dei: consequens est,
ut necessitas Incarnationis ad condignam
satisfactionem sit omnimoda; necessitas autem
Incarnationis in Persona filij, et huius passi-
onis et mortis sit ex suppositione presentis providen-
tiæ. + Respondetur aliter. Loquuntur Patres

de hominibus peccato originali infectis, qui
 non poterant pro alijs satisfacere, nisi prius
 ipsi remitterent peccatum; et est sensus: Si
 Christus esset purus homo, contraxisset origi-
 nale, indigissetque gratia remissionis; ac pro-
 inde non potuisset pro alijs satisfacere. Satis-
 fecit: ergo non erat purus homo, sed Deus.
 Contra: hęc responsio non excludit, quod An-
 gelus non potuerit satisfacere pro hominum
 peccatis, quod reuocatur à Patribus; proqu-
 bus audiendus hoc locus, in Concilio Ephesino,
 appendice 8, cap. 2: nulli Angelo, quamcum-
 que sancto, suppetit tantum redemptionis
 premium, quo exactum debitum, cum homo
 subiacebat ad uitę amissionem exequare-
 tur. Contra est iterum: nam Patres ex
 satisfactione Christi probant eius Diuinita-
 tem; argumentum esset nullius uigoris,
 si teneret data responsio: statim enim res-
 pondere heretici possent, esse purum homi-
 nem, sed ab initio sanctum, et immacu-
 latum: ergo.

32. Obicitur primò. Tantum po-
 test homo offerre Deo, ut nequeat Deus plus
 exigere pro offensa: potest enim homo offerre
 quantum potest; et Deus nequit iuste exigere

D. 3, C. 1. —

ab homine ultra id, quod ipse potest. sed qui
ita satisfacit, ut ab ipso iure aliud exige-
re non possit creditor, satisfacit conditione:
exop. — Omnia maiore, Distinguo mino-
rem: qui ita satisfacit, ut ab ipso iure
aliud exigere non possit ex defectu tituli
ex parte creditoris, satisfacit conditione,
concedo; ex mera impotentia debitoris, re-
go minorem, et consequentiam. Qui debet
centum, et solvit quinquaginta, qui potest,
non solvit ad equalitatem; ab eo autem
iure aliud exigere non potest: hoc autem
provenit ex mera debitoris impotentia,
non ex defectu tituli ex parte creditoris.
Dicere similiter in presenti. Omnia ma-
iorem, qui falsa est: nam nunquam po-
test homo ponere actu, quin ultra per to-
tam eternitatem gloria, et plura obsequia
posset afferre; et hoc Deus posset iure exi-
gere. Iterum: posset homo quantam sa-
tisfactionem potest, adhuc non satisfacere
ad equalitatem; quia et si non posset am-
plius satisfacere, posset amplius, et amplius
satisfacere per infinitam ~~perpetuam~~ durationem.
Demum: argumentum probat minus; nam
homo in statu purae naturae, et in statu

x
peno
L

lappus relictus sibi, posset offerre Deo quod-
quid posset. Nilominus non satisfaceret con-
digne: aliter, virtus ista convenire posset ac-
tibus naturalibus.

33. Obiicitur secundò. Qui
reddat quantum abstulit, satisfacit condig-
ne; quia creatura potest Deo reddere
quantum per peccatum abstulit: abstulit enim
affectivè rationem ultimè finis, et hanc red-
dere potest per actum perfectę charitatù: ergo.
Distinguo maiorem: qui reddat quantum abste-
lit, condigne satisfacit, si abfuit personę de-
honoratio, concedo; secus, nego maiorem: et
constat ad reliquum. Abstulit quis à Viro
Principe gladium: est duplex iniuria, et abla-
tio, et dehonorationis; ut condigne satys-
faciat, requiritur, et quod reddat gladium,
et quod tantum honorationis adiciat, quan-
tum dehonorationis intulit. Per offensam
gravem ablata est per actionem dehono-
rativam à Deo ratio ultimè finis; hæc ea-
dem restituitur per actum perfectę chari-
tatù, qui est actio honorativa; sed non tan-
tè estimabilis in ratione honoris, quanti
in ratione dehonorationis estimatur Dei
offensa. Id mox probabitur, ~~etiam~~ ^{etiam} scilicet. 2., an. 71.

Infra. Corro ex viribus gratie

potest ponere obsequium ita adquate delecti-
vum, offensæ, ut extinguat indignationem Dei;
potest enim ponere actum Contritionis; qui
est forma formaliter sanctificans. sed
obsequium ita adquate delectivum offensæ,
est condigna satisfactio: ergo. Nego maiorem
cum probatione adiuncta: nam actus Contrit-
tionis non est forma sanctificans, ut late
probavi in tractatu de gratia. sed omnia ma-
iore, nego minorem: neque enim est con-
digna satisfactio, quæ supponit partem de-
biti remissam; actus autem Contritionis
supponit partem debiti remissam: nempe
debitum carenti auxilio supernaturali,
et præsertim congruo ad eummodi actum.
Itaque in peccato est duplex debitum: aliud
subiectivum, et est ipsum peccatum; aliud
obiectivum, et est privatio bonorum, quæ est
pars peccati. Quamvis propositum ad contri-
tionem non sit remissio peccati, est tamen
gratuita remissio alius debiti inducti per
peccatum; ac proinde non est condigna sa-
tisfactio pro peccato, dato, quod sit talis
pro debito subiectivo. Hoc tamen ipsum ne-
gandum est: nam Contritio est delectiva

peccatū, ad summum ob physicam oppositio-
nem, non in ratione obsequij; ad modum, quo
gratia sanctificans est deletiva peccati, est
quidem Contuitio Dei obsequium; sed non tanti
estimabile in ratione obsequij, quantum peccatum
in ratione offensę: quia propter Contuitio in ra-
tione obsequij non est condigna satisfactio.

35. *Replicabitur.* Sicut crescit ex Deo offensa gravitas
offensę, ita ex Dei bonitate crescit dilectionis
perfectio; et hinc perfecta Dei dilectio excedit om-
nes actus hominis: ergo tanta est perfectio Dilec-
tionis Dei, quantum est gravitas offensę contra
Deum: ergo tanta est dilectio Dei in ratione
obsequij, quantum est peccatum in ratione
offensę. Confirmatur: tantum complacet Deus
in actu charitatis, quando urget preceptum,
quantum displicet in eius omissione peccatum
nos: nam dilectionem precipit, et prohibet
omissionem: ergo. — Distinguo antecedens: conce-
do, ex bonitate Dei crescere perfectionem dilec-
tionis in esse bonitatis; et nego, quod crescat
in esse obsequij, sicut ex Deo offensa crescit of-
fensa. Ratio: quia quo maior est excellentia
personę, cui fit offensa, hec est maior; et quo
maior est excellentia personę, cui fit obsequium;

cominus et obsequium: unde ex summa
 Dei excellentia, et crescit peccatum in ratione
 offensa, et decrescit dilectio in ratione obsequij.
 Ad confirmationem nego antecedens; cuius
 probatio non urget: Similiter enim probabitur,
 quod Deus tantum complacet in actu mpe-
 rando precepto; quantum ipsi displicet pec-
 caminosa eiusdem actus amissio; quod nullus
 dubitet.

36. Obicitur textus. Potest Deus in
 alia providentia elevare obsequium quor-
 undam creaturaz, ut sit satisfactio condigna pro pec-
 cato: ergo. Probatur antecedens. Primo:
 quia illud potest Deus facere per suam
 acceptationem; ad modum, quo Rex potest
 dare monetę extrinsecum valorem ~~ad~~, ad
 quod non habet equalitatem intrinsecam.
 Secundo: quia id potest Deus facere, etiam
 intrinsecę, nonne infundendo quę creaturę
 gratiam infinitam; actus enim Charitatis
 condignificatus infinita gratia meretur
 condigne aliquod premium. Istud non
 esset augmentum gratię, cum precedat in
 subiecto gratia infinita: ergo etiam peccati
 remissio, non quidem propter, sed alienę.

antecedens. Ad quam probationem ne-
 gatur assumptum; quod exemplo non proba-
 tur: nam Rex non potest facere, quod mo-
 neta infima valeat pro pretio civitatis;
 maior autem est distantia ad obsequium quam
 creatura ad offensum gravem Dei, quam a
 moneta infima ad civitatis pretium; quare
 exemplo evincitur, quod Deus non possit
 sua voluntate facere, ut obsequium quare
 creatura sit condigna pro peccato gravi sa-
 tisfactio. Ratio a priori: quia implicat quod
 Deus sua voluntate faciat, ut sit equaliter
 id, quod essentialiter est inguale. Adde:
 Deus solum potest facere, quod ea satisfactio
 sit condigna in actu secunda; non quod sit
 et in actu primo ~~ita~~ condigna: in hoc autem
 postremo sensu procedit pars difficultas. Ad
 secundam probationem omissa possibilitate
 gratie infinite in intensione, negatur assump-
 tum: actus enim charitatis condignificatur
 infinita gratia meretur condigne aliquod
 premium. Idem est argumentum gratie in
 proprio subiecto: nam infinita gratia potest
 augeri per additionem maius, et maius;
 vel esse augmentum gratie in alieno sub-
 38. iecto. ~~Idem~~ Idem, augmentum gratie non est.

Incar. C. 39.

premium proportionatum actui condignitate
per gratiam infinitam: dicam premium pro
portionatum fore gloriam cum virtualiter
infinita intensione, alia vè dona, quæ sunt in
omnipotentis thesauris. Si dicas, illum actum
fore condignum ad instar actus Christi;
id nego: neque enim infinita gratia habitu-
alis facit, quod subiectum non sit pura
creatura, aut quod sit filius naturalis
Dei, aut quod sit persona equalis Deo offen-
so; quæ habentur in Christo per Verbi Per-
sonam.

39. Obiicitur quarto. Potuit Deus in alia
providentia se constituere caput morale ho-
minum; sicut constitutus fuit Adam caput
morale humani generis. In eà hypothesis
quilibet homo posset satisfacere pro lethali
cræpo. Confirmatur: saltem potuit Deus consti-
tuere aliquem hominem, ut nomine ipsius
Dei satisfaceret; sicut Procurator operatur no-
mine Principalis: tunc homo satisfaceret de
condigno: ergo. Vigetur: potuit Christus constitu-
ere quem hominem, ut nomine ipsius satis-
faceret: ergo tunc quis homo posset satisfacere
de condigno.

40. Nego maiorem; quæ non probatur

exemplo. Sic enim constitutus est Adamus
 caput morale hominum, ut ipse posset me-
 reri. At Deo repugnat mereri: igitur repug-
 nat, quod Deus constituat se ipsum caput
 morale hominum, quoad merendum, et satis-
 faciendum. Rursus: si hypothesis est possibilis,
 et tunc satisfactio quae hominibus esset condig-
 na: ergo homo, quoniam sit Deus, et sine unione
 ad Deum potest condigne satisfacere; hoc
 est contra Patres adductos, num. ~~29~~²⁹: ergo
 vel hypothesis illa est impossibilis; vel in ea
 non posset purus homo condigne satisfacere.
 Ad confirmationem nego maiorem: nam
 satisfactio nomine Dei esset moraliter
 actio ipsius Dei; implicat autem, quod Deus
 moraliter sibi ipsi satisfaciat: nam satis-
 factio; sicut et aliae actiones dicitur, sunt
 ad alterum. Exemplum non probat: in
 quibus enim actionibus, in quibus aliquis per
 Procuratorem agit; id ipsum ille principa-
 liter agit; Deus autem sibi ipsi non potest
 principaliter satisfacere. Ad urgentiam
 concesso antecedente, nego consequentiam: nam
 illa satisfactio esset instrumentaliter quae ho-
 minibus, sed principaliter esset Christi. Pre-
 terea: esset condigna; non ratione sui, sed

O. 3. C. 1.

ex vi actus theandrici, quo Christus illam sibi
faceret propriam. Denique: satisfactio, Christi
nomine posita, non esset tanti valoris secun-
dum se, quanti est ipsa satisfactio Christi:
sicuti non esset tanti valoris satisfactio obla-
ta à Rege per hominem infirmum, quanti
oblata per se ipsum. Nunc tota condigne-
tas satisfactionis in casu, quem versamus,
devolvenda est ad actum aliquem, quo Chris-
tus ipse satisfaceret.

21.

Conjectarium. Nulla creatura

Sic do-
cui in
tract. 8.
gratia.

creatura potest offerre Deo meritum proprium,
quod sit condignum gracie sanctificantis
gratis conferendae peccatori. Probatur ex Apos-
tolo Papa Ioh. ad Episcopos Sydonens.
quomodo per Christi gratiam nos sumus adop-
tati, si ipse nobis condonator in adoptione fuit?
Item ex Concilio Francofordensi in sacro-
syllabo: quo pater Christus nobis adoptionem.
Illorum tribuit, si ipse equit, ut sibi habeat?
Ipsae autem de nobis peccatoribus intelli-
genda sunt: ergo creatura, egens adoptio-
ne, peccatorum adoptionem filiorum, quae fit
per propriam sanctificantem gratiam,
mereri de condigno non potest. Atque im-
plicat quia creatura, quae non indigeat

adoptionis gratia, et que non sic nobis in adoptione consistit: ex quo. Probatur a ratione doctrina data; nam mereri primam gratiam peccatori est mereri gratiam prout iustificantem; neque enim se habet de materiali, et quasi non esset circumstantia peccati: ex quo requiritur, quod meritum sit tantum in esse meriti, quantum est peccatum in esse impedimenti. Hec autem equalitas est impossibilis: nam peccatum est impedimentum in esse iustitiae ad gratiam, et in esse offensa contra Deum; sed hec offensa per meritum quod creature non potest aequari: meritum enim ut tale est obsequium; et omne obsequium quod creature est minus quam offensa contra Deum in esse offensa: ex quo.

42. (Dicitur) aliquod meritum condignum gratia iustificantis non esse satisfactionem condignam pro peccato. sed est contra: nam pura creatura non potest mereri alteram gratiam prout iustificantem, quin ponat meritum, quod in esse obsequii sit tantum, quantum est peccatum in esse offensa: sed obsequium cum praedicta equalitate esset condigna satisfactio pro peccato: ex quo meritum condignum gratia prout iustificantis esset condig-

na; & cetera.

Sectio ~~Quarta~~. I.

Angriavitatis offensae contra
Deum sit infinita?

43. Thomistae communissime, et aliqui ex Scotistis
cum Valenzia, et Lessio, docent, peccatum
lethale esse simpliciter infinitum in ratione
offensae; indeque desumunt impossibilitatem
condignae satisfactionis oblati a quacumque creatura
pro peccato mortali. Ratio: quia omnis satisfac-
tio purae creaturae est simpliciter finita; satis-
factio autem simpliciter finita non potest
esse condigna pro offensa simpliciter infinita.
Quod consecutionem esse lealem: forsan
debilitari posset, asserendo, esse possibilem in
quacumque creatura infinitam gratiam, si cuius
meritum illius foret simpliciter infinitum.
Peccatum grave non esse simpliciter infini-
tum in ratione offensae contra Deum, tenent
Scotistae cum suo Doctore, et communissime
Hostiatus cum suo, et Barquius.

44. Conclusio.
Peccatum mortale in ratione offensae contra
Deum non est simpliciter infinitum; hoc est:
non est moraliter aequum infinitum, ac si ha-
beret infinitos gradus malitiae in ratione

offensa. Itaque peccatum in esse physico infi-
 nitatem non habet; in esse autem morali in-
 finitatem simpliciter talem habere non potest,
 nisi ratione morales equivalentes ad infinitum
 gradus. Jam vero, quod peccatum non sit
 simpliciter infinitum; quatenus contineat
 omnes gradus possibiles in ratione offensa;
 certum debet esse: cetera omnia peccata
 essent equalia. Hoc damnatum est ab
 Ecclesia contra Stoicos, ut videre est apud
 Varquum hic; et falsum esse, convincitur
 ex illo Christi Domini ad Pilatum Joann.
 10: qui me tradidit tibi, maius peccatum
 habet. Dices: peccata sunt inqualia
 in malitia; seu in turpitudine desump-
 ta ex obiecto; sunt tamen equalia in
 ratione offensa contra Deum. Contra est:
 in peccato theologico ratio malitiae est in-
 comprehensibilis a ratione offensa contra De-
 um; sed in malitia theologica unum
 peccatum est maius alio: aliter tota pec-
 catorum inqualitas sisteret in mali-
 tia pure philosophica: ergo peccata non
 sunt equalia in ratione offensa contra
 Deum. Contra ab absurdo: nam omnia
 peccata simul non habebunt maiorem

gravitatem, quam unum mortale; et
 cruciamentum non est maior Dei offen-
 sa, quam grave fuitur. Utumque ex
 istis terminis est absurdum: ergo.

25.

Ex dictis
 arguitur sic: est proprietas infiniti, ut infi-
 nito nihil sit maius: unde infinito sim-
 pliciter quoad omnia, simpliciter nihil
 est maius: docet Angelicus citatus, num. 1.
~~Ex~~ Sequitur in ea linea, in qua aliquid
 est simpliciter infinitum, aliud maius
 esse non posse; Atque in linea offensæ
 contra Deum non est ullum peccatum,
 quod aliud non possit esse gravius: ergo
 nullum est peccatum, quod in linea
 offensæ contra Deum sit simpliciter
 infinitum. Obiter desumptum est ex eodem
 Angelico, quest. 2., de malo, art. 2, ad 5. Erat
 argumentum: infinitum non est maius alio;
 sed quodlibet peccatum mortale est infinitum;
 quia est contra bonum infinitum, quod est Deus,
 unde et penam infinitam meretur: ergo unum
 peccatum mortale non est maius alio. Non
 distinguit Angelicus inter gravitates mali-
 tiæ, et offensæ; sed negat infinitatem pecca-
 ti mortalis, et dat rationem: quia a bono

Disput. 2.,
 capite 1.,

27 Infinito aliqui avocatur actu finito; et ideo
 27 peccatum est essentialiter finitum, licet ha-
 27 beat aliquam habitudinem ad bonum in-
 27 finitum. Sed quoniam multi volunt infini-
 tum unum in ea linea, in qua simpliciter
 infinitum est, ab alio excedi posse; permittatur
 effugium istud, et adhuc.

46. Probatur effi-
 caciter conclusio: nam ratio offensa, quae est
 in peccato lethali, est simpliciter infinita, ⁺ non
 si non refunditur infinitas Dei, nisi finitè;
 sed non refunditur nisi finitè: ergo. Pro-
 batur minor: infinitas Dei non refundi-
 tur, nisi finitè, si tantum refunditur
 per cognitionem finitam; sed hoc tan-
 tum refunditur modo: ergo. Ratio maio-
 ris; quia obiectum in esse obiecti non qualificat
 actum, nisi secundum modum, quo per ipsum
 attingitur: et ideo visio intuitiva Dei, actus
 perfectus charitatis, et similes non sunt sim-
 pliciter infiniti. Infinitas Dei in esse obiecti
 qualificat offensam; ~~qua per se non qualificat~~
~~ut offensam~~: quae propter non qualificat,
 nisi quatenus cognita; et cognita finitè qua-
 lificat finitè: ac proinde non qualificat in-
 finitè, si tantum refunditur per cognitionem

Intam: explicatur: si nulla sit cognitio, nul-
la est offensa; si cognitio sit levis, et non ple-
ne deliberationis, offensa est levis; si cogni-
tio sit perfecta, et plene deliberationis, offen-
sa est gravis; et quo in genere deliberationis
plene cognitio est maior, maior est offensa;
ergo nisi cognitio sit infinita, offensa infi-
nita esse non potest.

27.

Respondetur. Per cogni-

tionem sufficientem ad lethale manet appli-
cata tota Dei maiestas ad gravificandam
offensam; cumque Dei maiestas sit simpli-
citer infinita: consequens est, ut offensa
sit simpliciter infinita. Sic per unionem
hypostaticam applicata est actionibus Christi
tota dignitas Personae divinae, et omnes eva-
dunt valores meritorum simpliciter infiniti.
contra: plus indignatur Deus contra perju-
rum, quam contra reum simpliciter facti:
ergo non sic applicatur tota Dei maiestas
ad gravificandum, ut offensa illi non sint
iniquales; quod sufficit, ut peccatum lethale
non sit infinitum simpliciter in ratione
offensae. Declaratur exemplo: subditis trans-
greditur preceptum Regis, alius ipsum
percutit; ex terminis iniquales sunt etc.

offensz: quia percutio ex se est maior in ho-
noratio, quam simplex legis transgressio.
Et tamen utrobique est cognitio sufficiens
ad offensam gravem, et utrobique tota di-
gnitas Regis gravificat: ergo similiter in
re nostra.

48. Paritas desumpta ex merito-
Christi non urget: nam dignitas personę
offensz gravificat in esse obiecti; dignitas au-
tem personę merenti valorat in esse rei:
dignitas personę, offensz gravificat reddendo
actum maiorem in honestatis desumptz ex
eo, quod sit contra obiectum, cui inrogatur
iniuria; dignitas autem personę merentis
reddat actum estimabiliorem ex hoc, quod
ipsi tribuatur acerb. Hinc dignitas per-
bi applicatur tota, et totaliter per unionem
hypostaticam ad valorandum meritum
Christi; Dei autem maiestas applicatur to-
ta, sed non totaliter per cognitionem ad
gravificandam offensam. Relege dicta, num.
~~19.~~ et adde rationes. Primo: nullum est
Christi obsequium, quod a dignitate personę
non sit valoris simplici infiniti: ergo
nullum erit peccatum, quod a dignitate
Dei offensi non evadat simplici infinitum

x
viss. 2.,
Cap. 3.,

In ratione offensae: et si nulla esset offensa
 lvi contra Deum. Secundo: actus charitatis
 in ratione valoris meritorij non sunt irregu-
 les; nam singuli rationes personarum living
 attingunt valorem summum: eos offensa
 contra Deum non sunt irregulares; quod
 est falsum. probatum est.

99.

Inquitur pri-

x
 Certa

mo. Cognitionis Dei est simpliciter infinita;
 sed quo maior est dignitas personarum offensa;
 crescit offensa: ut est regula desump-
 ta ex Aristotele, comparante offensam
 contra Plebem, et offensam contra Magis-
 tratum: ergo. — Concesso verum, nego mi-
 norem; quam esse falsam, ut iacet. —
 Secundo: nam si quo maior est dignitas personarum
 offensa, eo maior est offensa, quo maior est bonitas
 obiecti, eo maior erit bonitas amoris: sicut enim
 offensa specificatur, et crescit ex dignitate per-
 sonarum offensa; sic amoris bonitas specificatur,
 et crescit ex bonitate obiecti; sed bonitas obiec-
 ti, in quod tendit actus charitatis, est simpli-
 citer infinita: ergo bonitas charitatis est sim-
 pliciter infinita; quod est falsum. Secundo:
 si quo maior est dignitas personarum offensa, eo
 maior est offensa; sequitur, quod letale

est tantum in ratione offensæ, quanta est dignitas Dei in se; inde que sequitur, satisfactionem Christi non fuisse superabundantem: neque enim potuit esse maior offensæ, quæ tanta sit in ratione offensæ, quanta in se est dignitas Dei. Atque Christi satisfactio est superabundans; ut docent adversarij: ergo.

50. (Disting-
guenda itaque est minor argumenta: quo maior est dignitas personæ offensæ, crescit geometricè offensæ, concedo; ~~autem~~ arithmetice, nego minorem, et consequentiam. Et dicere: crescit offensæ cum debita proportionè ad personas offensas: et sic, quia dignitas Dei est simpliciter infinita; offensæ contra Deum excedit omnes offensas contra omnes personas dignas; et quia Persona Regis excedit in dignitate subditos, offensæ contra Regem excedit irrogatas subditis. Constat hinc ad probationem ~~ex antiquitate~~ ~~autem~~; que pro nobis est: nam si offensæ cresceret arithmetice ex dignitate personæ offensæ, iam omnes offensæ contra Magistratum essent æquales: hoc neque ab ~~antiquitate~~, neque ab alio dictum est: ergo.

Philosopho;

Aristotele

51. Insuper. Inter Deum, et hominem sunt

x
manife-
stas

possibiles infinitę personę, quę gradatim se ex-
cedant in dignitate: ergo & infinitę offensę
quę gradatim se excedant in gravitate. At
quę offensa contra Deum excederet omnes
illas infinitas offensas: ergo excederet infinitę
tos gradus gravitatis: ergo est simpliciter infi-
nita: hoc est: tantę estimatur, quantum fieret, si
haberetur infinitos gradus. Calculationem istam
& si molestam, nullus esse roboris: probavi-
tate in tract. de Beatitudine; sufficiat modo
reproducere ~~infinitas~~ retorsiones. Prima: si
similiter probabitur, peccatum veniale esse sim-
pliciter infinitum in ratione offensę contra
Deum. secundo: similiter probabitur, crea-
turam rationalem esse perfectionis simplici-
ter infinitę: sunt enim possibiles infinitę
creaturę rationales gradatim se exceden-
tes in perfectione; quęas omnes excedit cre-
atura rationalis. Igitur argumentum calcu-
lationis valet, quando fit in eodem genere
rerum, et extremorum; ut si dicatur: iste
numerus habet plures unitates, quam alij
numeri infiniti se in aliqua unitate gra-
datim excedentes: ergo habet infinitas uni-
tates. ~~Manet~~ Directe,

duntaxat consequens: ergo sunt possibiles infi-
 nitè offendi, cum gradatim se excedant in
 gravitate, ita ut quilibet excedens sit in ordi-
 ne superiore ad ordinem, in quo est quilibet
 inferior, concedo: ita ut aliqua contineat
 omnes gradus inferiorum, nego consequentiam.
 Concedo minorem de excessu per superio-
 ritatem ordinis: et illam nego de excessu per
 inclusionem graduum gravitatis: et nego con-
 sequentias. Si dicas, offensam contra Deum
 crescere iuxta excessum Dei supra infinitas
 personas, id concedam de augmento geomet-
 rico, et de arithmetico negabo, iuxta dicta
 ad argumentum. Manet primum, offensam
 Dei non esse simpliciter infinitam per ex-
 clusionem terminum extrinseci: nam gravi-
 tas offendi, quæ est in uno peccato totali
 excedi potest per offensam, quæ est in alio
 graviore peccato. Manet secundum, offen-
 sam Dei non esse simpliciter infinitam
 per exclusionem terminum intrinseci: nam
 gravitas desumpta ex infinita maiestate
 Dei limitatur à cognitione.

53.

Arguitur

secundo: qui graviter peccat, vult conditio-
 nate affective deponere Deum: affective enim

auferat à Deo rationem, finis ultimus: quia
 ablata, destitueretur effective Deus: ergo
 peccatum mortale est infinitum in ratione
 offensæ. Confirmatur: offensæ gravis ponit
 Deum loco creaturæ, & creaturam loco Dei:
 ergo per infinitam distantiam deprimit
 Deum: ergo est infinita contra Deum of-
 fensa. Arguetur: ex assignatis titulis offen-
 sa gravis distat infinitè à peccato venia-
 li: ergo est infinita simpliciter. Probatur
 antecedens: nam infinitus cumulus veni-
 letali; alium distat infinitè ab uno ~~veniali~~; sed
 ille cumulus nominatur offensam gravem:
 ergo hæc infinita distat à veniali pec-
 cato.

x
 lethali;

52. Nego antecedens: neque enim qui
 graviter peccat vult conditionate destitue-
 re effective Deum; ita enim stultissima
 inventio vix in damnatis habet locum.
 Probatio adiuncta non urget: nam qui peccat
 non auferat reflective formaliter, sed tantum
 virtualiter in exercitio, à Deo rationem
 ultimæ finis: quatenus virtualiter con-
 temnit Deum ultimum finem, à quo per
 peccatum avertitur. Hoc autem non suffi-
 cit ad infinitatem offensæ: nam talisaversio

est infinita, cum fiat per cognitionem et
voluntatem finitas. sed omittamus, quod
necatum sit conditionata volitio, etiam
formalis, et expressa, de tuendo effectivè
cum, et ab ipso auferendi effectivè ratio-
nem ultimè finis; nihil inde probatur.

Ratio: quia et formalium volitum sit infi-
nitum non tunc amittit illa est infinita
malus; ad modum, quo per charitatem per-
fectam volumus Deo infinitum bonum, quon-
iam actus illi sit infinite bonus. — Ad confirma-
tionem; concesso antecedente, de actu quo vir-
tualiter, implicite, interrogativè sit illas
in exercitio permutatio; concedo primam,
et nego secundam consequentiam; quia de
gratu Dei est per infinitam distantiam
concurrentem obiectivè. Concurrent autem obiec-
tivè per applicationem finitam: exo depre-
ssio Dei non est infinita; ac proinde exa-
ctione depreffionis non potest desumi infini-
tudo offensa. ~~et~~

55. Ad Urgentiam. respondet
reparationibus. Primo: nam homo ex se sim-
plicitè infinitè perfectionis; cumulus enim
infinitarum creaturarum rationalium non
attendit perfectionem hominū. Rursus:
Incar. — Cod. 4.

x
mortali

nam meritum condignum est simpliciter
infinitum; quia cumulus infinitorum
de congruo non attingit valorem meriti de
condigne. Directe: nego antecedens; & dif-
tinguo maiorem probationem: infinitus cum-
mulus venialium distat infinite intra
idem genus ab uno ~~veniali~~, concedo; dif-
tat simpliciter infinite, nego maiorem: nam
iam offensa, quae reperitur in illo cumulo
non esset venialis. concessa deinde mi-
nore; nego consequentiam: quia ut cumu-
lus omnium venialium non attingat of-
fensam lethalem; sufficit superioris ordinis,
in quo est lethale; ac proinde non requiritur
quod lethale distet simpliciter infinite
a veniali. Nota primo: non ideo Deus est
simpliciter infinitus, quia creaturae multi-
plicabiles in infinitum non attingunt Dei
perfectiorem; simile namque est in homine,
cuius perfectiorem attingere non possunt
creaturae irrationales multiplicabiles in in-
finitum. Nunc ex eo quod veniales offensa
multiplicabiles in infinitum non possunt at-
tingere offensam mortalem, non recte in-
fertur, quod huius gravitas sit infinita
simpliciter. Nota secundo: genus peccati

mortali et infinite in duratione maior
quam pena peccati venialis. Non tamen
infertur, quod lethale sit infinite maior
offensa, quam veniale peccatum. Ad illam
nam eternam durationem pena sufficit,
superioritas ordinis; in quo est lethale;
sicut merito condigno propter ordinis su-
perioritatem correspondet eternum ge-
nium, quod non correspondet merito de-
conquio, ut tale.

96. *Propositio tertia.* Deus
gravificat offensam contra se commissam, ut
illius forma mortalis: ergo offensam gra-
vem gravificat infinite; nam iam Offensa
gravi constituitur per infinitam Dei ma-
jestatem lesam. Probatur antecedens: di-
versitas offensus contra Deum, et offensus contra
hominem, desumitur unice ex personis: ergo
illud maiorem; cuius probatio non videtur;
nam amor Dei, et amor hominis, prout
includunt benevolentiam, differunt maxi-
me in personis, quibus bonum volumus:
etiam Deus non est forma mortalis, qua
constituitur actus Theologicus charitatis: ergo
similiter in re presenti.

Ratio docetur: nam

x
à Deo,

quod est extra peccatum in ratione offensæ
nequit illud gravificare per modum formæ
moralis; Sicut quod est extra compositum
physicum, non potest illi reddere estimabi-
litate per modum formæ physice. Deus
autem est extra peccatum in ratione offen-
sæ. Ostenditur: peccatum, prout condistinc-
tum, secundum quod est libera transgres-
sio legis divini, est formaliter offensæ. Nec
enim est occasio displicentiæ divini, et ideo
potest Deus rationabiliter congruere de
peccatore, et ab ipso satisfactionem exigere.
Sed Deus est extra peccatum sub prædicta
ratione: ergo est extra peccatum sub ratio-
ne offensæ. Nec quia dignitas personæ
meritis augeat meritum per modum for-
mæ, ideo dignitas personæ offensæ augeat
offensam per modum formæ; est enim dis-
par ratio. Item quod quod movet ad
retributionem constituit meritum, quod
in esse talis est obsequium potens ad re-
tributionem movere; cumque dignitas
obsequentiis moveat ad retributionem.
Inde est, quod meritum in esse talis con-
stituitur per dignitatem obsequentiis. Et
offensa est operatio movens displicentiam.

Quia hoc autem constituitur ex parte per peccatum. secundum quod est libera con-
gruentia divina legis: unde offensa non con-
stitutur per Deum offensum.

58.

Replicabile.

Deus est subiectum offensae: ergo hinc evadit
offensa simpliciter infinita. Antecedens
probat. Primo: quia offensa est malum
Dei; et Deus dicitur pati offensam, et hoc
est talis naturae, ut Deus subiceretur crea-
turae, si esset capax subiectionis, et mali
illati. Secundo: amor, et offensa respici-
unt Deum; et tamen offensa excedit om-
nem amorem: hoc autem in alio ita
non potest, nisi in eo, quod Deus est obiec-
tum amoris; et est subiectum offensae. Ter-
tio: quia honor est in honorante; ut est
commune prologium ex Aristotele, 1. ethic.,
cap. 5. Ergo e contrario, offensa est in offenso;
ac proinde Deus est subiectum offensae.

Distinguo antecedens: Deus est subiectum
denominationis offensae, concedo; plusquam
denominationis, nego antecedens, et conse-
quentiam. Quod Deus sit subiectum huius
denominationis offensae, nihil probat: nam
denominatio illa non est offensa sed con-

tum, cuius Inimicus est offensa: ergo si De-
us confitetur illam denominationem, non
ideo confitetur offensam: ergo ex hac parte
non bene desumitur infinita gravitas of-
fense. Sed neque potest desumi ex eo, quod
Deus sit subiectum, cui moraliter applica-
tur offensa: nam hęc applicatio est per cog-
nitum, et voluntatem limitatā: ergo
nullo modo ex eo, quod Deus sit sub-
iectum offense, hęc reddatur infinita.

59.

Ad
primam probationem antecedentem; sicut
offensa est malum Dei extrinsecum,
sic creaturę obsequium est bonum extrinsecum
Dei: sicut Deus dicitur pati offensam, sic
dicitur honorem accipere: sicut Deus, dom-
nū, illud accipere ab offensa, sic si esset ca-
par bonū illud, illud accipere ab amore cre-
aturę. Et tamen Deus, non ita est subiectum
amoris obsequiosi, ut refundat infinitatem:
ergo similiter relatē ad offensam. Ad se-
cundam probationem: sicut Deus est obiec-
tum offense, sic et amoris; et sicut deno-
minatur offensus, sic et denominatur
amatus: unde diversitas non stat in eo,
quod amor respiciat Deum ut obiectum,

x
si esset
x
capax,

et offensa, ut subiectum; sed in eo quod offensa est in ordine superiore ad omnia causas obsequia. Ad tertiam eundem antecedentis probationem: docet Philosophus, in honore non stare hominis felicitatem; quia honor est in potestate honorantis, qui potest honoratum honore privare; felicitas autem hominis, potius in sua, quam in aliena potestate ponenda est, ut ipse possit illam obtinere. Iam ex eo, quod honor sit in honorante, hoc est, in potestate honorantis, non potest inferri, quod offensa sit in offenso tamquam in subiecto, plusquam per meram denominationem; quod non est ad rem.

60. Inquitur quarto. Offensa contra Deum est a creatura infinite vili; sed vilitas offendentis est circumstantia, et quidem subiectiva, augens offensam: ergo ratio offensus contra Deum augetur infinite. Additur: creatura est infinita in deficiendo: ergo peccatum est simpliciter infinitum. Probatur antecedens: creatura est primum principium in deficiendo; sed primum principium in deficiendo est infinitum in deficiendo; sicut primum

num principium efficiens est infinitum
in efficiendo: ergo.

61. Distinguo maiorem:
est ~~autem~~ creatura infinitè positivè, et ab-
solutè vili, nego; infinitè negativè, et relatè
ad Deum vili, concedo maiorem. Sensus
est: quod non habet principium infinitè
vile, nec habet omnium vilissimas opera-
tiones, non est infinitè positivè, et absolutè
vile: à perfectione namque principij con-
naturaliter debita, et ab operationum na-
tura metimur substantiarum perfectionem.
Sed homo non habet principium infinitè
vile; imò quoad animam non potest
habere principium, nisi infinitè perfec-
tum, Deum scilicet: et non habet opera-
tiones vilissimas. Ergo homo non est infi-
nitè vili positivè, et absolutè. Est infinitè
vili negativè; hoc est: non habet infinitam
perfectionem. Est infinitè vili relatè ad
Deum; hoc est: datur infinita simpliciter
distantia inter hominem, et Deum.
At hæc distantia est infinita propter
infinitam perfectionem Dei; non propter
infinitam positivè, et absolutè vilitatem
hominis. Distinguo minorem; et nego, quod

infinita vilitas creaturæ, qua parte infinita
est, sit circumstantia subiectiva; & hoc con-
cedo, qua parte vilitas creaturæ non est in-
finita positive, & absolute, & nego conse-
quentiam. Adde responsionem: si vilitas
creaturæ est circumstantia subiectiva au-
gendi offensam; erit etiam circumstantia
subiectiva minuendi obsequium: ergo si auget
infinitè rationem offensæ, minuet infinitè
rationem obsequii: ergo obsequium erit infi-
nitè vile; ac proinde non erit meritum.

67.

Ad

additamentum: probatur similiter mate-
riam primam esse infinitam in recipien-
do; quoniam est principium principium
in genere receptivo. Directè: nego antee-
rens et ad probationem dico, esse terminos
implicatos, minus principium: et ta-
le in deficiendo. Ratio; nam licet excluda-
tur aliud principium primum, quod tale sit
in deficiendo, non tamen excludatur subor-
dinatè ad principium primum, quod potest
compendere, et remittere defectum; & hæc
subordinatè est ratio principium;
quod primum simpliciter sit. sed omnia
maiora, nego minora; quæ a paritate

non probatur: nam ideo Deus est quicquid
simpliciter infinitum in efficiendo; et quia
est primum efficiens; et quia includit
totam virtutem effectivam; nulla au-
tem creatura est primum principium
in deficiendo, ita ut includat omnem
capacitatem defectivam: nulla enim
est, quae peccare possit, quae non sit poten-
tia alia ad deficiendum, sive ad gravius
peccandum. Omitamus quoque, creatu-
ram esse infinitam in deficiendo; non
propterea peccatum est infinitum in ratio-
ne offensae: sicut non est infinitum in
ratione malitiae. Rursum: et si creatura
sit infinita in deficiendo, nihilominus
non deficit, nisi per cognitionem, et volun-
tarietatem finitas. Denique: sic Deus
est infinitus in efficiendo, ut nulla
eius effectio sit simpliciter infinita:
ergo sic creatura erit infinita in defici-
endo, ut nullus eius defectus sit infini-
tus simpliciter.

63.

Prosequitur quinto.
Peccatum lethale meretur infinitam poe-
nam: ergo habet infinitam malitiam
in ratione offensae: hunc enim defectum unice

potest, quod infinitam poenam mereatur. constat antecedens: nam meretur infinitam poenam poenae durationem. Confirmatur: quae equivalent textio, equivalent inter se; sed offensa lethalis, & poena simpliciter infinita equivalent textio: nam offensa equivalent infinitae durationi poenae; & infinita poenae duratio equivalent poenae simpliciter infinitae in intensione: ergo peccatum mortale, & cetera. Hoc argumento ducti nonnulli cum Aldrete, dicunt, peccatum mortale esse infinitum in ratione demeriti; sed cum demeritum fundetur in malitia, quae est condignitas ad poenam: non satis consequenter negari potest infinitum esse in ratione meriti, & admittere, esse infinitum in ratione demeriti. Alii cum Aldrete concedunt antecedens argumenti, & negant consequentiam; quia causa finita potest inducere effectum infinitum; & sic apud aduersarios peccatum est infinitum, & inducitur a voluntate finita. Quod autem concurret infinita Dei maiestas non debet recensionem factam: nam sic concurret infinita maiestas Dei, & voluntas

maneat simplicitate finita: ergo et sic conueniet, ut peccatum inducat infinitam poenam, ut ipsum peccatum sit simplicitate finitum.

64. Nego antecedens de merito poenae simplicitate infinitae. Quod peccatum non mereatur poenam simplicitate infinitam, hoc est, omnem poenam possibilem, constat: nam Deus prout quidem ceteris condignum; at non ita, ut ferè tota remittatur poena. Hoc non esset verum, si peccatum mereretur omnem poenam possibilem; nam iam poena de facto esset infinita minor condignitate peccati: ergo. Quod peccatum non mereatur poenam infinitam intensam, docetur communiter à Theologis, quos ducit Angelicus, 12., quest. 87., art. 4. Ad probationem antecedentis negati, respondent aliqui, peccatum mortale non mereri poenam, et directe, sed per accidens, et indirecte infinitam poenae durationem. Ratio quoniam poenis, quia per se, et directe non meretur poenam infinitam in intensitate; sed hoc est maior, aut saltem non est minor, poena infinita in duratione: ergo.

Ratio contentiorum partu; quia pena est eter-
na ratione status damnatorum. In hoc
enim statu, quantumcumque peccator tollat
penam, neque meretur, neque satisfacit:
ac proinde numquam aboletur reatus cul-
pe, ac proinde semper durat reatus pe-
næ. Pro hac solutione videatur Rhodus
lib. 1.

65. Communius, & melius respondetur,
negando penam eternam esse simpliciter
infinitam; sicut vita eterna non est premi-
um simpliciter infinitum. Ratio; quia
peccatum nulla pena simpliciter infinita
puniri potest: quæ enim actu infligitur, ~~in-~~
finita est; eternitas autem pænæ non po-
test actu infligi: & propter eandem ra-
tionem vita eterna non est premium
simpliciter infinitum. Nota: sicut condig-
nitas peccati est ad penam prout eternam,
sive ad eternitatem pænæ, sic condignitas
meriti est ad premium prout eternum,
sive ad eternitatem premij. Dicit Aposto-
lus, mortem eternam esse stipendium
meriti; sed etiam dicit, quod meritum
eternæ gloriæ condus operatur. Hinc acute
Augustinus, Epist. 105. negavit, quod sicut

D. 3, C. 1. —

77 dixit Apostolus, mortem eternam peccati sti-
77 gendum, ita dicere potuit, stigendum ut
77 etiam vitam eternam. Demum: Tridentinum
eodem modo loquitur de vita eterna,
ut meriti premium, ac de pena eterna,
ut supplicio peccati. Legatur sessio
6, can. 32.

66. Ad confirmationem respondes re-
sponsum; et proba similiter, meritum esse
simpliciter infinitum. Distinguo ma-
iorem: illam concedo, si equivalentia
sit in eodem genere, et illam nego, si
sit in diverso. Distinguo similiter mino-
rem, et nego consequentiam. Offensa
propter superioritatem ordinis equivalent
eternae pae; sicut meritum ex proportio-
ne virtutis, et per gratiam, quae est semen
gloriae, equivalent eternitati prae. Equi-
valentia pae eternae ad pae infinitae
intensam est in genere pae; equivalen-
tia autem offensa ad eternitatem pae est
in diverso genere. Quid, si negetur, pae
nam infinitam in duratione equivalent
pae infinitae intensae? Primo: quia pecca-
tum non meretur intensam infinitae pae
nam; et meretur infinitae in duratione

extensam. Secundo: quia certe ratione pa-
 nis infiniti intensius verificaretur, actu
 infiniti torqueretur peccator; et id non
 verificatur ratione panis eterni.

NON

67.

Dices.

Offensa lethali meretur infinitum odium
 Dei, et peccatoris annihilationem; meretur
 privari Deo infinito bono, et excludere
 unionem hypostaticam; demum: propin-
 quat cumulo omnium bonorum creato-
 rum: ergo est simpliciter infinita. Addi-
 tur auctoritas Divi Thomae, docentis, pecca-
 tum habere infinitatem quandam, et
 quia peccatum est aversio a Deo habere
 ex hac parte, quod sit infinitum. — Ne-
 go consequentiam. In primo peccatum
 meretur odium Dei, quod est infinitum
 entitativè, sed non aversivè; aliter, meretur
 aeternam poenam possibilem. Quod
 meretur peccatoris annihilationem,
 nihil probat: neque enim annihilationis est
 poena simpliciter infinita. Adde retri-
 buendum: nam meritum condignum me-
 ritum infinitum Dei amorem, et ipsius me-
 rentis eternam conservationem, a qua non
 praescludit vita eterna, quae est premium.

x
non

Deinde: peccatum privatur Deo, sub ratione
boni infiniti participabili finiti; sub qua
ratione privatio est parva, et non infinita.
Nam solum lethale, sed et veniale
excluderet unionem hypostaticam; non
propter infinitatem, sed propter indecen-
tiam ad personam divinam, et hinc inde-
centia est maior in lethali, quam in
veniali. Tandem: ut peccatum letha-
le pergonderet omnibus bonis creatis, suf-
ficiat, quod nullam honestam eligibi-
litatem habeat; sicut propter eandem
rationem pergonderet etiam veniale
peccatum omnibus bonis.

68.

Ad addita-
mentum: Angelici sensus constat ex ipsius
testimonio, adducto num. 45. Docet pec-
catum habere quandam infinitatem,
sed id accipitur de infinitate secundum
quod: docet enim in 1. dyg. 12, quest. 1,
art. 2. quod sicut offensa habuit quan-
dam infinitatem ex infinitate divine
maiestatis; ita et satisfactio accipit quan-
dam infinitatem ex infinitate divine
misericordie, prout est gratia informata.
Docet, peccatum esse aversionem a bono

infinito: unde ex hac parte peccatum esse
 infinitum; sed similiter docet in 2. d. 12,
 27 q. 2. a. 1. ad 1., actum penitentis habere
 27 infinitatem ex parte gratie, et ex virtute
 27 divine misericordie. Atque actus peniten-
 tis, et satisfactio, neque ex gratia proveni-
 formante, neque ex infinitate divine mi-
 sericordie, habet infinitatem simpliciter
 talem: ergo.

69. Colliges ex hucusque dictis,
 nullum peccatum esse simpliciter infini-
 tum. Ratio: nam Chastidium scientie
 commissum non haberet infinitatem sim-
 pliciter: tum quia nullum est chastidi-
 um, quo aliud gravius esse non possit ra-
 tione maioris cognitionis, ~~voluntatis~~ voluntatis
 et vehementis affectus; tum quia illud
 peccatum limitaretur a positive limita-
 ta cognitione. Atque si aliquod esset
 patibile peccatum simpliciter infinitum
 esset chastidium scientie factum:
 ergo. Per eummodi quidem peccatum
 scientie inferretur malum moraliter
 infinitum, privatio scilicet vite, que
 ex unione ad verbum est valoris mor-
 alis simpliciter infiniti. sed quoniam valor

Iste infinitus non exercetur in esse mensuræ,
 nisi prout cognitum cognitione finita, inde
 est, quod ~~Christicum~~ ^{Christicum} non sit pecca-
 tum simpliciter infinitum. Damnifica-
 tio tota est voluntaria non infinita, sed
 finita: nam finitæ sunt cognitio, et ~~voluntas~~
 voluntas; unde peccatum illud est simplici-
 ter finitum, quantum ad damnum illatum
 sit simpliciter infinitum. Sic Deo offer-
 rimus Christum, victimam valoris sim-
 pliciter infiniti, et totus valor est nobis
 voluntarius obiectivè; et tamen oblatio
 formalis, quæ est in nostris actibus, est sim-
 pliciter ~~infinita~~ finita. Concluditur. Pecca-
 tum sub cognitione finita est finitum;
 sub cognitione infinita non est possi-
 bile: tum quia hæc repugnat; tum quia
 si Deus cognosceretur infinita claritate,
 voluntas redderetur impeccabilis, et quæ-
 dam efficacius, quam redditur per visio-
 nem intuitivam Dei. —

Sectio Sexta

Unde sit incorrigibilis offensa

70. Quæ sit gravis contra Deum?

Respondetur, aliquas res esse in ordine superiores

que possunt exequari per res ordinis inferioris.
 et sic vice. Aliquando enim in ordine superiori
 que per res ordinis inferioris exequari non pos-
 sunt. Explicatur primum: calor intensus in-
 divisibilis est in ordine superiore ad ca-
 lorem intensum divisibilem; sed tamen
 gradus caloris possunt multiplicari, ita ut
 subiectum sit æque, aut magis calidum,
 atque est aliud per calorem indivisibilem.
 Similiter in linea morali, moneta aurea
 est in ordine superiore ad argentum; hæc
 autem multiplicata potest illius valorem
 æquare, atque excedere. Explicatur secundum:
 substantia rationalis est in ordine superio-
 re ad omnes non rationales; et igitur quan-
 tumcumque crescant in numero, aut perfec-
 tione æquabunt nunquam in perfectione
 substantiam rationalem. In moralibus simili-
 ter, meritum condignum est in ordine supe-
 riore ad meritum congruum; et igitur illud
 non potest æquare: quia nunquam estima-
 bilitas meriti de congruo, quantacumque
 sit, potest esse tanta; quanta estimabile est
 vis ad vitam æternam, quod affert meri-
 tum condignum.

ale in ratione offensę contra Deum est in ordine
superioris inextinguibili per obsequia purę crea-
turę; hoc est: quantumvis, et quomodolibet au-
geantur obsequia purę creaturę, nunquam per-
venient, ut tanti estimari possint in ratione
obsequij, et honorationis, quanti estimatur pec-
catum mortale in ratione offensę, et deho-
nationis. Hinc desumitur manifesta ratio,
ut pura creatura sit impotens condigne sati-
facere pro peccato mortali: ut notabam
num. 10. Datam doctrinam tenent multi,
et illam ex Angelica tradit Doctor Exi-
mus, lib. 4., sect. 2.

33

72

Probatur conclusio:

nam unde crescit peccatum mortale in rati-
one offensę, et dehonorationis, inde ~~decre-~~
decrescit meritum in ratione obsequij, et honorationis:
ergo pura creatura nequit reddere quid-
quam, quod tanti estimatur in ratione ob-
sequij, et honorationis, quanti estimatur pec-
catum in ratione offensę, et dehonorationis:
ergo peccatum mortale est in ordine supe-
rioris inextinguibili per obsequia purę creaturę
consequentę bonę sunt; et antecedenti pro-
batur: offensę crescit ex eo, quod sit contra
Deum infinitę excellentię, a creatura vili-
ssimā,

& multis titulis ad non offendendum obli-
 gata; merum in ratione obsequij deservit
 eo eo, quod sit exa Deum a creatura vi-
 li, & multis titulis ad obsequendum obli-
 gata. Constat hęc doctrina ex Philosopho 5.
 Ethic., cap. 5. docet, quod si magistratus
 aliquem percutiat, non est ~~repercu-~~ ^{repercu-}
 77 ~~percutiendus~~; si ma-
 77 gistratum aliquis percutiat, non solum est repercu-
 77 tiendus, sed supplicio afficiendus. In cre-
 77 scit offensę ex excellentia offensi, & vilitate offen-
 dentis; & decrescit ex excellentia offendentis
 & ex vilitate offensi. Viceversa: honor crescit
 ex dignitate honorantis, & tenuitate hono-
 rati; & decrescit ex tenuitate honorantis, & dig-
 nitate honorati: & sic eadem honorativa
 actio Regis ad subditum est maior inesse
 honoris, quam cum exercetur a subdito versus
 Regem: exa unde crescit peccatum mortale
 in ratione offensi, & dehonorationis, inde
 decrescit; & exa.

73

Probatio desumpta ex

Scriptura: nam ex relatione inter creaturam,
 & Deum desumpta, quod omnia obsequia crea-
 turae nullam seie stimulationem habent: sunt
 enim, sicut momentum in statua, ut gutta
 rosis, & omnia sic sunt conata, & non

Curar. - Cap. 41.

essent; ex eadem autem relatione offensa
 mortalit^r contra Deum estimatur ut quid
 „magnum, et stupendum iuxta illud: Offen-
desite caelum, et portae eius desolabuntur
vehementer me dereliquerunt. sed magnum
 et stupendum equum non potest per parvum;
 et ~~ferre~~ ~~rehabere~~ ergo offensa gravi^r contra Deum
 equum non potest per obsequia purae creaturae.
 Confirmatur: cogitemus obsequia de se equalia
 offensae gravi; et cogitemus offensam esse creatu-
 ra^r in Deum, et obsequia conferre a creatura
 Deo. Per has circumstantias aurescit offensa in
 ratione offensae; et decrescit obsequium in ratio-
 ne honoris: ergo creatura per sua obsequia ne-
 que offerre honorem equalem offensae. Ra-
 tio: quia si equalibus, alteri addas, alteri de-
 trahas, non possunt manere equalia.

72. Dices autem:
 mo: potest creatura offerre Deo opus tan-
 te bonitatis, quantae malitiae est grave pecca-
 tum; et sicut peccatum est in ordine superiore,
 ita, et opus bonum potest esse in ordine
 divino, quoniam sit supernaturalis: ergo
 peccatum grave non est in ordine inae-
 quabili per obsequia purae creaturae. Respon-
 deo: nullum obsequium potest esse tantae boni-

tatis in ratione honorationis, quantz malitiz
 est peccatum in ratione offensz, et Deus ma-
 gi displicet in peccato, ut de honoratio est,
 quam placeat in satisfactionis bonitate, ut ho-
 noratio est: satisfactio autem, zqualis debet
 esse sub ratione bonitatis, et honorationis.
 tanta, quantum fuit offensa in ratione ma-
 litiz, et de honorationis. Quod opus sit su-
 pernaturale, est, quod satisfactio sit in or-
 dine superiore ad omnes satisfactiones naturales;
 non autem quod sit in ordine zqualitatis
 ad offensam contra Deum: ordo offensz est
~~contra Deum~~; obsequium autem superna-
 turale est in ordine superiori ex eo, quod ~~divinus~~
 offensa sit contra Deum, crescit; et ex eo, quod
 obsequium exhibitum sit Deo crescit.

75

secundo. Non decrescit obsequium Dei, sicut
 crescit offensa: aliter, sicut offensa contra
 Deum est supra omnes offensas illatas
 creaturaz, sic obsequium Dei est infra
 obsequia omnia exhibita alijs personis. Hoc
 est absurdum: ergo. Confirmatur: offensa
 solum terminative, et obiective est in ordi-
 ne superiore; sed eodem modo actu perfec-
 te Charitatis est in ordine superiore: ergo

offensa gravu non est in ordine superiore ad
actum perfectu charitatis. — Respondes: sicut
crescit offensa contra Deum, ita^{de} crescit obse-
quium: in supernaturali obsequio Dei est
maior entitativa perfectio, quam sit in
obsequio exhibitu hominu. At in ratione
obsequii, et honorationis obsequium Deo ex-
hibitum exceditur ab obsequio, quod hominu
exhibentur; et in hoc nullum est absurdum:
neque enim est absurdum, quod obsequium
exhibitum hominu sit aliquid magnum
relate ad dignitatem hominu; et quod
omne obsequium Deo exhibitum sit quid
parvum relate ad dignitatem Dei. Ad
confirmationem: offensa contra Deum non
solum terminative, sed subjective, non solum
objective, sed et formaliter est in ordine
superiori inaequabilitatis, quod non habet
actus charitatis in ratione obsequii: ut pro-
batum est.

76 Dices tertio. Licet offensa sit con-
tra Deum simpliciter infinitum, non ta-
men est simpliciter infinita: ex quo quamvis
sit in ordine superiori inaequabilitatis
Deus, contra quem est offensa, offensa ta-
men non est in superiore ordine inaequa-

bilitatis. Constat consequentia; et adhuc pro-
 batur: quia sicut cognitio, et voluntarietas
 sunt finita, ita et sunt exequabilia. Respon-
 deo: nullum constitutum offensæ est infi-
 nitum simpliciter; ac proinde offensa est
 simpliciter finita; ipsa autem ratio offensæ
 contra Deum ex suo conceptu formali
 est in ordine superiori ad obsequia puræ
 creature: crescit enim in ratione offensæ ex
 eodem titulo, ex quo in ratione honorationis
 decrevit obsequium. Cognitio, et voluntarie-
 tas offensæ possunt æquari gradualiter,
 immo et excedi, per cognitionem, et volun-
 tariatatem obsequii: hinc evincitur, quod ob-
 sequium possit esse tam voluntarium, et tam
 cognitum, quam voluntaria, et cognita est
 offensa; non autem, quod tanti estimari pos-
 sit obsequium in esse honorationis, quanti
 estimatur offensa in esse dehonorationis.
 Constat inde disparitas, ut a finita cogniti-
 one limitetur offensa, quæ a cognitione æqu-
 abili reddatur offensa æquabilis per obse-
 quia.

77. Dices quarto. Quantitas offensæ vel
 desumitur a Deo, ut offensa, sic exit simpli-
 citer infinita, vel est aliqua ~~realitas~~ ^{realitas}

itas indistincta ab actu? Si hoc: vel ynd
 comparatur ad Deum offensum; et offen-
 sa erit simpliciter infinita: vel compara-
 tur ad personam offendentem; et sic offensa
 non erit in ordine superiore inaequabili-
 tati. Atque offensa non est simpliciter
 infinita: ergo. — Respondetur: quantitas offen-
 sae est moralitas indistincta realiter ab
 actu; haec moralitas desumitur per relatio-
 nem ad Deum simpliciter infinitum, et per
 relationem ad creaturam simpliciter in-
 sua entitate aequabilem. Ex utraque rela-
 tione consurgit inaequalitas offensa per
 obsequia: nam ex utraque relatione, sicut
 crescit offensa, sic et decrescit meritum.
 At non consurgit infinita quantitas offen-
 sae: quia infinita Dei excellentia gravi-
 ficat tantum ut cognita, et cognoscitur fi-
 nite. Nota: plebeus potest dare aequalem
 satisfactionem pro offensa contra Principem;
 ut si vitam illi exonaret pro servando Prin-
 cipe. Ratio: quia distantia inter offendentem,
 et offensum non facit impossibile obsequium
 offenderis, quod sit magnum relate ad
 dignitatem offensi. Oppositum est de distan-
 tia inter creaturam offendentem, et Deum

offensum: unde offensa contra Deum est
in ordine inaequali; non autem est in
eo ordine offensa plebei contra Regem.

18. *Dis-*
cis quinto. Deus gravificat offensam modo
finito: ergo Dei superioritas refunditur fi-
nitae: ergo et quantitas offensus poterit per
obsequia compensari; maxime, cum Deus
non gravificet offensam nisi prout cog-
nitus. Respondeo: Deus finito modo gravi-
cat offensam, sufficiente tamen, ut ista ex-
equari non possit; modus enim ille gravi-
candi sufficit, ut offensa sit quid magnum,
et stupendum, et ut omnia obsequia sint
quid parvum, et tanquam nihil. Deus
non gravificat, nisi ut cognitus; sed non ad
mensuram gradualem cognitionis: aliter,
cum cognitio non sit quid magnum, et stu-
pendum, non diceretur offensa quid mag-
num, et stupendum. Itaque cognitio, qua
gratur offensa, non est in ordine inae-
quali quoad gradualem intensiorem,
sed quoad esse morale. Quod equalitas, aut
inequalitas gradualis cognitionum non sit
ad rem, ostenditur: nam eadem offensa
sub eadem cognitione facta contra Regem,

et facta
contra
alterum
plebem,

habet diversam moralitatem: unde simi-
liter dicendum est, quod diversas morali-
tates maiorem, et minorem habent offen-
sa contra Deum, et Dei obsequium sub ef-
dem gradualiter cognitionibus. Nunc quod
sub eadem, aut maiore cognitione exhibe-
atur obsequium pro offensa, non probat equa-
litatem, sed inaequalitatem: nam quo plus
cognoscitur Deus, gravificatur offensa, non
~~probatur~~ ~~gravificatur~~, sed ~~gravificatur~~
et obsequium minuitur.

79.

Dices sexto. sequi-
tur, quod pura creatura per vires gratiae non
possit Deo offerre satisfactionem congruam pro
peccato mortali: eodem enim modo proba-
bitur, quod sicut obsequium non potest equa-
re offensam, ita nec habeat proportionem;
hec autem requiritur ad congruitatem sa-
tisfactionis. consequens est absurdum: ergo.
Respondes: ex infinita distantia inter creatu-
ram, et Deum non evincitur, quod obsequi-
um ex gratia non sit conversio supernaturalis
creaturae ad Deum; et in ratione conversionis
supernaturalis stat congruitas satisfactionis:
unde est impossibile equalitas, et non est im-
possibile proportio. explicatur: aliter se

habent dilectio Dei quæ naturalis, et dilec-
 tio supernaturalis in ordine ad remissionem
 peccati: diversitas ista non est alia, nisi
 quod supernaturalis, non autem naturalis,
 conducit positivè ad obtinendam remissionem
 gratiam. Preterea: supernaturalis perfecta
 contritio est dispositio ultima ad iustificatio-
 nem; non aliter, nisi quia per modum ob-
 sequij, et satisfactionis habet proportionem,
 ut iustificationem tamquam premium ob-
 tineat. Demum: ipsa remissio peccatorum
 non est sine aliquo merito, si fides hanc
 77 impetret; neque enim nullum est meritum
 77 fidei, qua fide ille dicebat: Deus propiti-
 77 esto mihi peccatori: docet Augustinus Epist.
 105. Docent P. P. impossibilem esse satisfac-
 tionem puræ creaturæ pro peccato; sed acci-
 quuntur de satisfactione condigna; hoc est,
 quæ sit præteritum, quæ se ipsa sit potens auf-
 ferre peccatum. Docent etiam, nullam
 fore spem iustificationis, nisi Verbum satis-
 fecisset; sed loquuntur ex suppositione præ-
 sentis providentiæ, in qua Deus voluit con-
 dignam satisfactionem.

80. Dices septimò. Sequi-
 tur, esse impossibilem condignam satisfactionem

purę creaturę pro peccato veniali: nam id
quoque est verè, et propriè offensa contra Deum;
ac proinde erit in ordine superiori inre-
quabili per obsequia purę creaturę. Consequ-
ens admitti non debet: ergo. Respondeo:
non est difficultas, si dicatur, peccatum
veniale non esse propriè offensam Dei;
27 cum enim veniale non importet aversio-
28 nem, propriè loquendo non habet rationem
29 offensę: inquit Divus Thomas, quest. 7. de ma-
lo, art. 1. sed teneo, quod peccatum veniale
sit propriè Dei offensa, iuxta illud Jacobi,
27 cap. 3: in multis offendimus omnes; quam
sententiam de venialibus, a iusto commissis,
explicat Concil. Milevit. can. 7. Est
ratio: nam offensa est formaliter occasio
dandi alteri iustam dispensationem, propter
quam offensus potest de dante eam occa-
sionem rationabiliter conqueri, et ab ipso
satisfactionem accipere. Itē conceptus
verè, et propriè convenit peccato veniali:
ergo.

81. — Philominus venialis offensa non
spendit ad ordinem inrequequabilitatis; quia
quantitas offensę non desumitur precise ex
offendente, et offenso: sed ex modo, quo offendens

As

contrariatur offensi. constat ex exemplo quo
 citatur Philosophus citatus supra: qui percutit
 cum plena advertentia. Magnitudo est reperi-
 endus. et supplicio afflicendus; secus, si
 cum semiplena advertentia id praestiterit. Dif-
 ferentia inter offendendum, et offensum est eo-
 dem in utroque casu; et tota diversitas stat
 in diverso modo, quo offendens contrariatur
 offenso. Atque diverso modo contrariatur Deo,
 qui peccat venialiter, et qui mortaliter peccat:
 nam peccatum mortale est aversio a Deo,
 Dei contemptus, et Dei postpositio ad bonum
 creatum; et hoc peccato veniale non conveni-
 unt: ergo peccatum lethale, non autem venia-
 le, ascendit ad ordinem inaequabilitatis.

Et...
 22...
 27...
 explicatur: inde desumitur in mortali supe-
 rioritas ordinis, unde illud est, quod magnum,
 et stupendum, nimirum, quia est aversio
 a Deo iuxta illud citatum Jeremias: obstupes-
cite caelum.... me dereliquerunt. At veniale
 non est aversio a Deo: ergo non est in ordi-
 ne superiori inaequabilitatis. Preterea:
 hoc populat amicitia cum Deo, quae per ve-
 niale non dissolvitur: nam amicitia est titu-
 lus, ut amicus leviter offensus, placetur,

x
est

quando ipse pro satisfactione offerantur mag-
na obsequia; quale obsequium^x perfectus
charitatis actus reactivus peccati venia-
lis. Denique: peccatum veniale excedi-
tur ab actu perfectę charitatis sumpto se-
cundum se: illud enim peccatum non est
aversio a Deo; & iste actus est perfecta ad
Deum conversio. Decretum quidem ista di-
lectio charitatis in ipse obsequium; sed non de-
bitum esse perfecta ad Deum conversio;
creatur veniale in ipse obsequium; sed quoniam sit
aversio a Deo. scilicet augmentum unius,
& alterius decrementum, non obsunt, ut
dilectio perfecta charitatis non sit condigna
satisfactio pro veniali peccato. Constat
in disparitate ad peccatum lethale: hoc est
enim, cum sit aversio a Deo, non potest
excedi ab actu conversionis ad Deum
sumpto secundum se.

x
inde

83.

Nota diligen-
ter: quicumque dicuntur de peccato venia-
li, quatenus est offensa Dei; hoc sensu acci-
pienda sunt, ut in conspectu Dei, & in
eius estimatione sit levis offensa: aliter,
non possent non prohiberi graviter: opera
meritoria, & maxime perfectę charitatis

408

dilectio quamvis in comparatione Dei sit ni-
hil. & quamvis a creatura Deo multis titulis
obligata offerantur; nihilominus in se ipsa, co-
ram Deo, & in eius estimatione sunt quid mag-
num. Potest itaque veniale peccatum per
dilectionem perfectam charitatis compensari
& contrariis. Peccatum mortale in ratione
offensæ est quid magnum; atque stupendum,
& meritum nostrum quantumvis sit mag-
num in ordine ad aliquos effectus, quos po-
est parere, sicut augmentum gratiæ, & vitæ
eternæ, est quid parvum comparatum ad
peccatum mortale: conversio enim per-
fecta ad Deum non potest equivalere
aversioni a Deo; quæ est Dei contemptus
& eius ad creaturam rejectio.

84. Dedimus
communem doctrinam; sed potius dicendum
est, impossibilem esse condignam pro pecca-
to veniali satisfactionem, quam cuiusmodi
satisfactionem esse possibilem pro mortali:
qua propterea ad objectionem, quam solvimus,
potest admittere sequella, et negari minor.
Ratio: quia petimus remissionem peccati
venialis, illud quæ Deus proprie remittit:
in Tridentino sess. 6, cap. 11: remissio autem

proprie est debita gratuita condonatio; et
non est talis, cum debitum extinguitur
per solutionem, pretij equalis. Secundo:
quia Christus est mortuus pro delinquentibus,
etiam peccatis venialibus, et ut Ecclesia
non haberet maculam, neque rugam:
+ ex Apostolo ad Ephes., cap. 5. Hoc
27. satis innuit, nullam satisfactionem
quae creaturae, quae non fulciatur satis-
factione Christi, esse condignam de se
pro peccato veniali. Sic docent non
pauci, quos praeferit Petrus de Soto, et quos
sequitur Rhodes, hic.

Sectio 6. ~~de~~

Motivum, sine quo non,
Incarnationis.

§ 45 Sermo est de motivo, sine quo non,
praesentis decreti, quo Deus praedestinavit in-
carnationem; nam ignotum est, quid Deus
circa incarnationem Verbi decrevisset
in hypothese, in qua non esset istud deter-
minatum motivum, de quo nunc disputandum
est? motivum istud est redemptio generis
humani lapsi per peccatum; et quaeritur:
an decretum de incarnatione hoc respiciat

redemptionem generis humani, ut, Adamo
non peccante; Christus non venisset? senten-
tiam affirmativam tenent Thomistæ cum
Angelico, & communius Hostates cum Va-
quæ; negativam autem tenent Scotistæ cum
subtili, & ex Hostatibus multi cum suavis-
sime Doctorum citationes apud Maron diss.
6. sect. 1.

- ¶ 26 Conclusio. Primarium motivum
decurrendi absolute incarnationem fuit de-
terminatè redemptio hominum à peccato;
ac proinde in vi presentis decreti Christus non
veniret, Adamo non peccante. Probatur ex
scriptura. Christus de seipso testatur, Luc.
19. : venit Filius hominis, querere, & salvum
facere, quod perierat. Apostolus 1. ad Thimo-
th. 1. fidelis sermo, & omni acceptatio-
ne dignus, quia Christus Iesus venit in
hunc mundum peccatores salvos facere.
Quod ita redemptio sit motivum prima-
rium ~~sufficienter intentionem~~, probatur
Rationibus. ~~Christus non venit in mundum, ut sit~~
determinatè intentum, & aliud non fue-
rit motivum primario sufficienter inten-
tum, probatur ex Patribus. Augustinus
in 1. ad Thimoth., cap. 1. : Filius hominis

non venit, nisi querere peccatores; alia cau-
sa non fuit, quare veniret in mundum.

Ambrosius, in cap. 2. ad Hebr., progre-

finem: non fuit illi causa alia per omnia

fratribus assimilari, nisi ut fidelis Ponti-

fex esset nobis, nostris, que propitiaretur

peccatis; non est alia totius huius mixan-

de dispensationis causa, quam hęc sola. Quod

hinc sequitur, nempe Christum non ven-

turum in v. presentis decreti, Adam non

peccante, ex Patribus ostenditur. Leo Mag-

nus, serm. 3. de Pentecoste: si homo a lege

sibi posita per concupiscentiam non de-

viasset, author mundi creatura non

heret. Gregorius Magnus in 1. Reg., l. 2.,

cap. 6. nisi Adam peccasset, Redempto-

rem nostrum carnem suscipere non opor-

teret; non enim venit vocare iustos,

sed peccatores ad poenitentiam. Hiero-

nymus, l. 5., c. 15. Si non haberet caro sal-

vari, nequaquam Verbum caro factum

esset. Athanasius, serm. 3. contra Arianos:

necesse est, indigentia que hominum ante-

rior est, quam illius nativitas, qua subla-

ta, carnem non induisset.

illud. et eo modo est motivum presentis de-
 creti de Incarnatione. quod colligitur ex
 scriptura, et traditur a Patribus; sed ex scrip-
 turis colligitur, et traditur a Patribus, pri-
 marium motivum decernendi absolute In-
 carnationem esse determinatam redemptionem
 hominum a peccato; ac proinde, quod
 in vi presentis decreti Christus non veniret,
 Adamo non peccante: ergo. Additur primo:
 nam doctrina data habet pro se ecclesie
 sensum. In symbolo Niceno: quod propter
 nos homines, et propter nostram salutem
 descendit de caelis. Cum ecclesia dicimus
 ad Virginem: non abhorres peccatores,
 sine quibus numquam fore tanto digna
 filio. Additur secundo: nam, quod moti-
 vum, sine quo non, Incarnationis fuerit
 redemptio nostra, commendat magis exi-
 mationem, quam habemus de magni-
 tudine beneficii; maior enim est benefi-
 cium, et maior benignitas, si non ex occa-
 sione, sed unice ex fine redemptionis nos-
 trae Deus factus est homo.

88

Ex dictis patet
 sunt communes solutiones. In primis: quod
 Christus non veniret in carne passibile, nec est.

quod absolute non veniret; sed Patres ab-
 solute asserunt, quod Christus non veniret,
 Adamo non peccante: ergo non fit satis, as-
 serendo, quod non veniret in carne passibi-
 li. Confirmatur: ideo veniret in carne im-
 passibili, quia adhuc persistere excellentia
 mysterij, et gloria Dei; hec ratio non pro-
 bat: nam similiter persistere gloria Dei,
 et excellentia passionis: unde igitur habes,
 quod veniret, non in carne passibili, sed
 in impassibili? Deinde: decretum gra-
 tens non habuit duos fines adequatos, ut
 quorum alterutro permanente, Christus
 veniret. Primo: quia aliter non esset
 vera propositio Patrum asserentium, quod
 Christus non veniret, Adamo non peccan-
 te. secundo: quia ex Patribus, Ambrosius,
 Augustinus, et alij expresse dicunt, aliam
 causam non fuisse, nisi ut quirent pecca-
 tores, ut propitiaretur peccatis. Denique:
 gloria Dei, quae obtineri potest per excel-
 lentiam, mysterij, non necessitat Deum;
 nam quidem gloriam in omnibus ope-
 ribus Deus semper intendit, iuxta illud
 27 Prov. cap. 16: universa propter rem.
 27 Solum operatus est Dominus. At Deus per

decretum presens restrictè intendit suam
gloriam, prout coniunctam cum remedio
peccati: quia propter hoc fine cessante, non
veniret Christus in vi presentis decreti.

89

Dices.

Quæ adducta sunt ex scriptura, & Patribus,
non accipiuntur absolute, quamvis sensum
absolutum præferant. Sic absolutum videtur
» illud Christi Domini, Joann. 7: non ascen-
» do ad diem festum istum; & subintelligi-
tur Galani, & obscure; nam postea so-
luta, & occulte ascendit. Illud etiam vi-
» detur absolutum, Math. 10: non sum mis-
» sus, nisi ad oves, quæ perierunt domus
» Israel; & subintelligitur, primò converten-
das: nam fuit etiam missus ad omnium
salutem. — Contra; & omniū expositionū
huc textuum adductorum, quæ videri pos-
sunt apud Maldonatum, hoc unum pro-
fero: nam eorum textuum sensum ex
circumstantiis, ex facto, & ex alijs scripturæ
locis explicandum esse, non dubitatur.
Et scripturæ, & Patrum absoluta locutio
in re presenti, neque ex facto, neque ex
alijs scripturæ locis, potest limitari. Expon-
de illud Christi Domini, Math. 10, & Luc. 10.

- venit ergo filius hominis quare, et saluum
 facere, quod peccat: prius in provisione fuit
 hominum peccato: posterius decretum venien-
 ti: ergo in si huius decreti Christus non ve-
 nit, si Adamus non peccaret. Et Augustinus
 argumentatio, serm. 8. de verbis Apostoli:
 Si homo non peccasset, filius hominis non venis-
set; et serm. 9. nulla causa venienti fuit, nisi
 peccatores saluos facere: tolle morbos, tolle vul-
 nera, et nulla causa est.

¶ 90

Occurrit Vir, satis
 adductis scripturis, et Patrum testimoniis
 per hoc, quod Deus decreverit, absolute Incar-
 nationem in remedium peccati, non quidem
 absolute provisi, sed conditionate, si commi-
 teretur: et sic recte intelligitur venisse Chri-
 stum ad hominum redemptionem, si nu-
 merum homo redemptione indigeret.
 Contra: nam ex Patribus exponentibus
 scripturas habetur, non solum quod Christus
 venit in remedium peccati, sed quod in hunc
 tantum finem venit; et etiam quod non veni-
 ret, si non peccasset Adamus; sed per hoc
 patet, quod Deus decreverit Incarnationem
 in remedium peccati, non quidem absolute,
 sed conditionate, non ita veritas huiusmodi

propositionum, quibus Patres explicant scripturas;
 immo aperta vbi inferatur adductis illis Christi
 Domini verbis: venit filius hominis querere, et
salvare, quod generat: peccato enim conditio-
 nate homo non generat. Ergo Deus ab-
 solute decrevit incarnationem in remedium
 peccati, non exigisse sub conditione, sed absolute
propter.

~~Ex.~~ 11. Arguitur ex scripturis. Primo: sagien-
 27 tis 22: Ergo ex ore Altissimi prodiit, primogeni-
 77 ta ante omnem creaturam; et Prov. 8: Co-
 77 minus possedit me initium viam suarum,
 77 antequam quidquam faceret a principio.
 Hec obiciebantur ab Arianis contra Divini-
 tatem Verbi, et nitebantur lectioni Septuaginta:

11. Deus creavit me. Occurrunt Athanasius, Au-
 gustinus, et alij Patres, et testimonia esse de Christo,
 et de humanitate assumpta a Verbo. — Ieun-
 27 do: Apostolus, 1. Corinth., 3: omnia vestra sunt;
 77 vos autem Christi, Christus autem Dei; et ad
 77 Hebr. 2: decebat eum, propter quem omnia
ergo omnia propter Christum facta sunt; ac
 proinde fuit predefinitus ante omnia alia.
 ergo hominum redemptio non fuit motivum
hinc quo non; ac per consequens veniret Chri-
stus, Adamo non peccante.

Incar. C. 42^s.

^x
 dicen-
 tes

92

Id. quum: utique textus accipitur
 de sapientia increata; ut est multorum expositio,
 quam tenet Angelus 2. contra gent. cap. 5. Ra-
 tio: quia de eadem sapientia additur cum eo
 etiam cuncta componens; quod non de Christo
 sed de Verbo intelligi potest. Nec obest, quod
 ibi Deus appellatur Dominus: neque enim
 appellatur Dominus sapientis loquentis;
 sed universalium. Neque obest, quod dicitur,
 possedit me: nam hec possessio est per eter-
 nam generationem. Nec obest lectio illa, crea-
 vit me. Primo: quia non semper in scrip-
 tura accipitur proprie verbum creare, et sic
 dicitur, Deum creare tenebras. Secundo:
 quia Verbi generatio inenarrabilis dicitur
 creatio, ut significetur esse productionem sine
 mutatione generantis; sicut creatio est
 productio sine mutatione creantis; et sic de
 sapientia increata est illud Ecclesiastic.

22: ab initio, et ante secula creata sum.
 sed accipiantur adducti textus de Chry-
 sto; nihil contra nos. Dicitur Christus, Pri-
 mogenitus ante omnem creaturam: est Pri-
 mogenitus in quantum Deus; et in quantum
 homo est Primogenitus: ita tamen, ut non ne-
 getur, quod sit Primogenitus etiam in quantum

Deus. Est primogenitus in quantum homo: -
 non quia predestinatus sit ante omnia; sed
 quia habet primatum excellentiæ, et digni-
 77 tatis. Ita Exodi 2. dicitur: Filius meus pri-
 77 mogenitus Israel; et Jac. c. 12. qui sunt gau-
 zæum appellatur, primogeniti gauzæum.
 Dicitur Christus, initium viarum Domini:
 sed per vias non intelliguntur omnia Dei
 opera; sed illæ tantum viæ, quas Christus sua
 morte nobis aperuit: ut explicant Hilarius,
 Augustinus, et Fulgentius, apud Vargium,
 h. c. Item dicitur Christus initium
 viarum Domini, propter excellentiam, et
 dignitatem; tum etiam, quia Christus pre-
 destinatus est ante omnes, cum omnes pre-
 destinati sint propter Christum, et ex Chri-
 sti meritis. Quod demum additur, antequam
 quidquam faceret; id probat Christum pre-
 destinatum esse ab æterno, antequam Deus
 quidquam faceret in tempore; eo sensu,
 quo dicitur: elegit nos ante mundi constitu-
 tionem.

93 Ad secundum: quod locus pro-
 bat, nos debere esse addictos Christi obsequiis,
 sicut Christus fuit addictus obsequiis Dei; ad quod
 non requiritur, quod omnia sint predestinata

propter Christum: sufficit enim titulus redempti-
onis. Constat sensus ex Apostolo ibi inculcan-
te, fideles esse Christi, non Pauli, non Cephe,
quia Christus pro omnibus mortuus est, et omnes
in Christo baptizati sunt. Posterior locus ni-
hil probat. Nam ut recte Ribera ibi, verba
illa, decebat eum, propter quem omnia,
referuntur ad Deum Patrem, principi-
um, et finem omnium creaturarum; et est
sensus: decebat Deum Patrem consummare
salutem hominum per passionem filii; qui
est author salutis humanæ; sed verba illa
referantur ad Christum, quatenus demo-
nent finem concedendi omnia, referuntur
ad Christum secundum Divinitatem.

77 Sic accipitur illud, ad Coloss., 1: qui est ima-
77 go Dei invisibilis, primogenitus omnis crea-
77 turæ, quoniam condita sunt omnia in ip-
77 so; et illud, ibidem, v. 11: omnia per ipsum,
77 et in ipso creata sunt, et ipse est ante omnes,
77 et omnia in ipso constant. Quod si eadem
illa verba, propter quem omnia, ad Chris-
tum secundum humanitatem referre veli-
dicam, omnia esse propter Christum, non pro-
ut condita, sed prout separata, et Christum
esse finem, non propter quem omnia condita

finem nostrae iustificacionis et gloriae Dei et
Christi; ex Tridentino sess. 6., cap. 7: ergo Chri-
stus praedestinatus est praevidere ad remedium
peccati.

95 Ad textum Cyrilli: sensus est, quod
benedictio in electione et intentione Dei praesequitur
maledictionem peccati in tempore; et quod
Christus in Dei praedestinatione sit fundamen-
tum humanae salutis, prius quam actu ho-
mo fuerit in peccatum prolapsus: non autem
quod Christus fuerit praedestinatus ante peccati
provisionem. Constare hoc debet; nam docet

» Cyrillus; praevidit Deus peccatum homi-

» nem.... et quomodo renovaretur, ideo quasi

» radices huius spei in filio suo nobis deposuit.

Ergo post absolutam peccati provisionem, prae-
visto modo convenientissimo reparandi homi-
nem, Deus fecit fundamentum spei huma-
nae in praedestinatione Incarnationis. — Ad
textum Irenaei: comparatur existentia Chri-
sti salvatoris in aeterna provisione Dei cum exis-
tentia hominum in tempore; non autem utraque
existentia praevidetur in Dei provisione; et est sen-
sus: quod oportuerit, ut crearentur homines
salvandi, cum in decreto Dei praesentaretur
salvator. At indigentia hominis in peccatum

largi precepta, fuit motum, quo prædefinitus
est Christus: ut ex eodem tenore dictum est
supra.

¶ 96. Ad textum Augustini: si perseveras-
set status innocentis matrimonium Photoparen-
tum esset sacramentum sine significatione
Christi, quam significationem in hac providen-
tia illud habuit. Admetto, Adq. relevatum
fuisse, illud matrimonium fuisse Christi signi-
ficativum: potuit enim revelari id, quod non
fuit absolute futurum, nisi post absolutam fu-
turationem peccati. Nec sequitur, quod Adq.
relevatum sit suum peccatum: nam solum re-
velata ipsi fuit Incarnatio quoad substan-
tiam, non revelato motivo, quod fuit remedi-
um peccati. Sic exposito Augustini discurfu,
nihil ex ipso desumitur contra nostram doc-
trinam. Ad textum Rupertii: gloria acciden-
talis Christi dici potest modo lata causa cre-
anda omnia: nam Deus omnia, quæ creare
decreverat, ordinavit pro posteriore ad gloriam
Christi, qui est Dominus omnium, & cui om-
nia debet Pater in manus. Sic explicatus
Rupertus non est contra nos; & propterea
ipsius auctoritatem, si esset contrarius, non
esset recedendum ab alijs Patribus, quibus ille

comparari non potest.

97

Ad primum addita-
mentum: homo creatus dici potest ad simili-
tudinem Verbi incarnati: non quatenus decre-
tum incarnationis precesserit decretum creandi
hominem; sed quatenus post eternam prede-
finitionem Christi homo intertempore creatus
est. Ad secundum additamentum: nostra
salus, et a peccato liberatio fuit finis prede-
finiendi Christum; qui propter nos homines,
et propter nostram salutem descendit de
coeli: ac proinde substantia incarnationis
intenta est a Deo propter sui gloriam, et
propter nostram iustificationem. Iustifi-
catio nostra deinde ordinata est ad Dei
gloriam, et ad gloriam ipsius Christi: et
iste est Tridentini sensus.

Sectio 7. ~~de~~

Rationes oppositae solvuntur.

98

Obicitur
primum. Excellentior est Verbi incarnatio, quam
religiosa omnia: ergo ante omnia debuit pre-
ferri, ac prioris motum sine quo non
predefinitorum Christi non fuit redemptio
religiosa: nonne qui Christus non peccante

Adamo. Sequelæ sunt bonæ, et consequentia
 probatur. Primo: quia Incarnatio ex sui
 excellentia accedit proximius ad finem
 quem Deus intendit, scilicet ad sui gloriam.
 Ad quæ ordinatè vult, quæ vult: Quæ sunt
 motiva ad finem: ergo à Deo ordinatè
 volente, prædefinita est Incarnatio ante
 omnia. Secundo: quia aliter Christus non
 fuisset bonum quæse intentionem, sed occa-
 sionatum ex peccato Adam; hoc dici non
 potest: nam Deus velle, quod non esset
 Christus, sicut vult, quod non esset peccatum:
 ergo prædefinitus est Christus ex motivo in-
 dependente à peccato. Confirmatur ex præ-
 claro discursu Divi Cyrilli contra Rucianos,
 77 L. 5. thes. c. 3: sicut dicunt hæretici, ut nos
 77 produceret Deus, filium suum produxit,
 77 exit ipse propter nos factus, non nos prop-
 77 ter ipsum: cur ergo non nobis agit gra-
 77 tias, qui propter nos est? si propter nos
 77 filius factus, quoniam nos erimus apud Deum:
 77 sic enim Deus nos primum, deinde filium
 77 propter nos intendisse videbitur. Hæc equè
 absurde verificabuntur de Christo, si absolute
 prædefinitus est propter nostram redemp-
 tionem: ergo.

Concesso antecedente, nego consequentiam; quæ exorbitat cum probationibus: sequitur namque quod Incarnatio, non solum sit absolute prædefinita ante prævisionem peccati, sed etiam quod alio modo non potuerit prædefiniri; quod est nimis probare. Itaque sicut Deus non teneretur ad optimum, ita nec teneretur ad decernendum id, quod melius est antecedenter ad id, quod non est æque bonum, atque excellens; et sicut habet motiva ad non decernendum optimum, ita et ad decernendum id, quod non est optimum, antecedenter ad optimum.

Ad primam consequentis probationem: vera est maior de propinquitate dignitatis, non de propinquitate causalitatis; et eodem modo distinguenda est minor, et consequentia neganda. Incarnatio ordine dignitatis accedit magis ad gloriam Dei; Deus intendit suam gloriam, non absolute, sed illam, quæ venit ex remedio peccati: ad hunc vero finem ordine causalitatis propius, quam Incarnatio, accedunt alia; nempe creatio hominis, concessio libertatis, peccati permisso, et similia. Ad secundam probatio-

nem: Christus est bonum, quod per se, et propter
 se potest intendi; sed tamen non est in-
 tentum, nisi propter remedium peccati;
 et in hoc sensu est bonum occasionatum:
 in quo nam est absurdum, cum sit ipsa Pa-
 trum doctrina. Si peccatum non esset, di-
 ceretur potius, quod Deus non velle, Chris-
 tum esse, quam quod velle Christum non
 esse; hoc enim modo significatur Christum
 esse bonum per se occasionatum. Tale bonum
 est, quod non potest intendi, nisi propter
 auferendum aliquod malum. Deus ita
 vult, non esse peccatum, ut ex illius odio
 non possit velle, esse peccatum; si autem
 peccatum non esset, adhuc posset velle, quod
 esset Christus. Concessa itaque maiore, nego mino-
 rem, probationem adiunctam, et conse-
 quentiam. — Ad confirmationem concessa
 maiore, nego minorem, cuius falsitas ex
 eo constat, quod nemo probetur, nempe
 non potuisse Christum praefiniri propter
 nos, et in remedium peccati. Directe:
 Dicebant haeretici, Verbum esse meum
 instrumentum ad creandum, et sic recte
 infertur, quod posset nobis gratias agere,
 et quod nos essemus. praestantiores: neque

enim aliam Verbum propter se appetibilitatem habere. At Christus predefinitus propter nos homines, et propter nostram salutem, habet proquam per se appetibilitatem, et quod propter nos sit predefinitus, id unice venit ex libera voluntate Dei. Constat hinc ad discursum Divi Cyrilli. Eadem solutione donandus est Divus Nazianzenus, dicens, orat. 3. Theologus: quidquam alius rei causa factum est; vel pars illius, vel minus est; sensus est de eo, quod fit propter aliud, et aliam appetibilitatem non habet, nisi prout medius, quod non verificatur de Christo predefinito in remedium peccati, et appetibile propter se.

¶ 404 Obicitur secundo. Iste est gloria Christi Domini, ut sit author totius illius gratiae, quae data est, tum Angelis, tum Adamo ante lapsum; hoc stare non potest, si predefinitus absolute est in remedium peccati: ergo predefinitus est absolute independenter a remedio peccati: ergo veniret in vi praesentis decreti Adamo non peccante. Maior probatur: nam Christum esse caput morale hominum, est de fide; esse

etiam caput morale Angelorum, est certum:
 et ita accipitur illud Apostoli ad Ephes. I:
 27 ipsum dedit caput super omnem ecclesiam,
 27 quae est corpus ipsius. Ad gloriam capitis
 pertinet, quod ex ipso descendat omnis gra-
 tia, quae est in membris, et sic intelligitur
 27 illud eiusdem Apostoli ibidem: benedixit
 27 nos in omni benedictione spirituali in
 27 celestibus in Christo.

De hoc

Nego maiorem: neque enim concedenda est Christo Domini tamquam gloria ipsius, quae non concordat cum divinis decretis, quae nobis ex sacra auctoritate innotescunt; cumque innotescat, quod Christus venerit absolute ob remedium peccati, et cum hoc decreto non concordet, quod gratia prima collata Angelis, et Adamo ante lapsum sit ex Christi meritis nondum praestitis. Inde est, quod eorum gratiarum collatio non sit ex meritis Christi. Confirmatur: nulla praevia sunt Christi merita, nisi passibilis: nunquam enim Christus meruit, nisi ut passibilis, neque enim alium statum habuit. At qui merita Christi, ut passibilis non sunt praevia ante collationem cuiusmodi gratiarum, cum non sit praedefinitus ut passibilis, nisi in

remedium peccati: ergo eiusmodi collatio gra-
tiarum non fuit ex meritis Christi proutis -
Ad probationem maioris negat: Christus est
caput hominum, et Angelorum; sed non
propterea gratia omni concessa Adamo,
et Angelis debet esse ex meritis Christi. Est
caput Angelorum, quia ipsos dignitate ex-
cedit, potestate gubernat, atque ipsos
illuminat multorum mysteriorum revela-
tione. Est caput hominum, atque etiam
Adam; quia etiam hunc ex Christi me-
ritis concessa est gratia liberatus a pecca-
to, finalis perseverantia, et glorificatio.

103

Infer.

Docet Bernardus, serm. 22. in Cantica: qui
77 ~~erexit~~ hominem lapsum, deducit stantem Ar-
77 geto, ne laberetur; sic illum a captivitate
77 eueni, sic ipsum a captivitate defendens:
77 et hac ratione fuit utriusque redemptus,
77 solvens illum, conservans ipsum. Ergo Angelis
data est gratia perseverantis ex meritis Chri-
sti.

x
præfer-
vator: Deus; sic enim est ~~liberator~~ ~~liberator~~ An-
gelorum: cum tamen, ut est Deus homo,
sit hominum liberator. Negatur itaque
consequentia. Hinc explicatur illud

Quod Fulgentius, lib. 2. ad Thrasimundum, cap. 3: non alia gratia potuit statim Angelum custodire, nisi qui lapsum hominem post ruinam potuit reparare; sed est sensus: ut una, atque altera gratia sit supernaturalis, indebita, & dāns implicitam posse: quoniam in Angelo non fuerit ex meritis Christi, fuerit autem in homine.

¶ 1. 1. Nota. Sunt aliqui, qui ex una parte tenent, Christum non esse absolute prædefinitum, nisi in remedium peccati prævisi; & ex alia parte docent, omnem gratiam concessam Angelis, & Adamo ante lapsum esse ex meritis Christi. Recurrunt ad merita, quæ appellantur solutiva, ut distincta à meritis remunerandis; & dicunt, Deum ex amore meritorum Christi, quæ conditionatè prævisa sunt, secessisse creationem mundi, Angelorum, & hominum, & collationem cuiuscunque gratiæ. Hæc doctrina de merito solutivo dupliciter communiter theologis; & iuris: nam motio eufmatici meriti est tantum causæ finalis. At meritum propriè tale habet motionem causæ efficiētis: neque enim

multum movet, ut sit, sed movet, quia est --
 quare bonus usus gratiae non est meritum
 ut docui gratiae concessio: quia ille bonus usus con-
 in de Gratia: tum potest movere ad gratiae collationem
 per modum causae finalis, ut ipse bonus
 usus sit, non quia ipse est.

¶ 405

Merita ta-
 lo. Christus non est absolute peccator.
 nisi per conceptionem peccati, et in eius re-
 medium, non recte explicatur, quod ex
 merito Christi Beata Virgo sit preservata
 a peccato originali; et multo minus
 quod sit exempta a debito proximo con-
 naturandi peccatum originale. Summum
 in disputationem veritatis non potest. Se-
 cundum autem probabilissime, et justissime
 docetur. Ergo Christus absolute peccator
 non est ante conceptionem peccati, et
 non in condemnationem peccati, tamquam ex
 motivo, sine quo non: ac quod de veritate
 Christi non peccante Adam.

¶ 406

¶ 406. Ergo ma-
 jorem: et ut rem explicem, propter ordinem,
 et suum divinum decretum scilicet
 divina signa rationis, quam rem optime
 explicat, inquit, hic. Summum: Deus per

simplicem intelligentiam cognovit omnia
 factibilia, omniaque modos, quibus ~~posse~~ ^{potest}
 ipsum communicare ad cetera. Secundo:
 per scientiam conditionatam cognovit quid
 quid unaquaeque creatura rationalis cre-
 atura esse libere, si crearetur, et in his,
 aut istis circumstantiis constitueretur. Ter-
 tio: decrevit creare universum, et in ipso An-
 gelum, et Adamum, et hunc, ut caput
 morale ceterorum hominum: constituen-
 do ipsum in statu innocentis, amando
 eundem affectu simplicem beatitudinem,
 et largiendo auxilia, quibus posset illam
 obtinere. Quarto: decrevit ex antiquissimis
 causis, et occultis, dare Adamo auxilium
 quod sufficiens, et sic eius peccatum permit-
 tere. Quinto: per scientiam absolutam vidit
 Adamum peccantem, et in eo omnes eius
 posteris, quotquot non fuerunt conditiona-
 te quibus excepti; tunc quae voluit Deus ex
 sua misericordia hominem redimere me-
 do convenientissimo: ac proinde in hunc fi-
 nem Christum praeordinavit, ipsum quae prae-
 destinavit ad summam essentialem glo-
 riam habendam statim. Sexto: absolute
 agnovit merita Christi iam absolute prae-

definitus, ut esset Redemptor liberatus
à peccato. Septimo: propter Christi merita
absolute praevisa decrevit ipsi Christo glori-
am, corpus, et nomen exaltationem:
atque deinceps decrevit hominibus ea
gratis dona, quae singulis distributa sunt.

¶ 407

ad rem nostram: Christus fuit praedeterminatus
absolute, et ipsius merita infinita fuerunt
absolute praevisa in signo, in quo adhuc
peccatum Adae non praevidebatur transfus-
sum; sed in quo solum praevidebatur in
omnes posteritas transfundendum, nisi Deus
specialem privilegium aliquem propter Christi
merita praeservaret: illi nimirum infun-
dendo sanctificantem gratiam in ipso
animationis instanti; quae gratia infus-
ta impedit transfusionem, et contractio-
nem peccati originalis. Sic autem Deum
se gessisse cum B. Virgine, indubitatum est:
ergo recte explicatur modus, quo Beata
Virgo à peccato originali praeservata est
ex meritis Christi non praedeterminati absolu-
ti, nisi in remedium peccati.

¶ 408

Quod vero
recte explicatur modus, quo Beata Virgo

sic conservata ex meritis Christi à debito
proximo incurrendi originale, ostenditur:
nam in signo, in quo decrevit Deus trans-
fusionem voluntatum posterorum in
voluntatem Adæ, conditionatè excepit
Virginem Mariam, si decernatur Christus,
et ipse postulet, ut electa in eius Matrem
in peccato non includatur. Post Adæ pec-
catum decrevit Deus Incarnationem;
quidè merita Christi absolute, et huius pos-
tulationem pro non inclusione in pecca-
to. Ex quibus fit, quod absoluta non inclu-
sio Virginis in peccato, fuerit ex Christi
meritis absolute gravis; sicut in signo
antecedente conditionata non inclusio
erat affixa meritum gravis conditiona-
ti. Videatur Rhodus dicitur. De Depra-
ta, quest. 2., sect. 2., §. 2.

109

Pro dubijs an-
teax resolvendis queri primum: an si præ-
sens decreti venisset Christus, si non fuis-
sent peccata actualia, sed tantum ori-
ginale? secundo: an venisset, non exis-
tente originali, existentibus actualibus pec-
catis? Tertio: an venisset Christus, etiam si
peccatum originale non fuisset transmissum

In posterum?

Ho

Ad primum respondeo affirmative. Ratio; quia, hunc primum, et sine quo non fuit remedium peccati originalis. I. Corinth. 15: sicut in Adam omnes mortuati, ita et in Christo omnes vivificabuntur. Cyrillus, l. 2. in Ioann. cap. 3: sicut primum Adam omnes libertate sub malum elegit.... de celo nobis secundum Adam misericordia missa. et manente sine primo, et iniquo non, presentis de incarnatione decreti, Christus veniret: ergo stante originali, et non dato peccato actuali, Christus veniret. Confirmatur: quia Christus praesentatus est in signo apto, ut eius meritis sentirentur auxilia ad vitandum omne actuale peccatum: ergo etiam si vitaretur omne, adhuc veniret. +

+++ **Ho**

Ad secundum respondeo negative. Ratio: quia ex praecitato textu Apostoli motivum primum praesentis decreti est, ut sicut genus humanum perditum fuit per unum hominem, ita per unum hominem repararetur, idque expressè docent Augustinus, Leo, et Agapitus Pontifices,

epistolis de ciuitatibus, quas citat Becanus, hic
quest. 2., num. 8. Confirmatur ex illo iustissimo.

Eccelesiz: o certe necessarium Adz peccatum,
quod Christi morte deletum est. Ergo non da-
to originali, etiam dato actualibus, Christus

112 non ueniret. Ad tertium respondeo affirma-
tiue. Ratio; quia per hoc, quod Adamus
peccaret, et in ipso omnes posterit, et uti pre-
stantur necessitate incurrendi originale,
stat motivum primum decreti de in-
carnatione. sed ea omnia stat, quamvis pec-
catum non fuisset transfusum. In posteris;
hoc est: ab ipso contractum, quod accedit,
cum de facto ex Adamo per naturalem
generationem procreantur: ergo quamvis pec-
catum non fuisset transfusum; adhuc statet
primum motivum decreti de incarna-
tione. ac quoniam adhuc Christus ueniret.
Maior constat; quia eo modo saluantur
que docent scriptura, et Patres de moti-
uo incarnationis; quod est remedium
peccati. Minor est certa: nam Deus po-
tuit speciale privilegium ex meritis Chri-
sti unumquemque ex posteris Adz preser-
uare ab originali peccato. ~ ~ ~ ~ ~

Prædefinitio de Christo, ut
redemptore liberativo. x

113

Duos sunt
stabilita. Primum: Christus non veniret Ada-
mo non peccante. Secundum: motivum præ-
definiendi Christum, fuit redemptio libera-
tiva à peccato. Cum igitur probabamus,
existimus scire, prædefiniendum Christum,
ut redemptoris liberativi à peccato, fuisse
post absolutam peccati gravitatem. Sed de-
facto ita fuisse negant aliqui, quos graviter
granado, tract. 3, disp. 1, sect. 1. Potius
Christum prædefiniendum redemptorem liberati-
vum à peccato ante gravitatem absolutam,
sed post conditionatam peccati, docent
multi secuti Montoya de prædest. ,
disp. 23, sect. 6. Sed hanc quoque post-
bilitatem negant plures, quos inter Ma-
riæ Vasquez, Fleuze, Becanus, quibus
accedit Derkenus, disp. 12. de prædest.,
cap. 6. Difficultas est communis prædesti-
nationibus divinis de præsentia. Inven-
tione, et alijs actibus, qui cum peccato præ-
supposito connectuntur: qua propter resolutionem
et etiam communem.

172.

Indefinitio absoluta est ab extincto efficax de Christo Redemptore liberativo a peccato scilicet ex titulo libertatis ad peccatum evadit; et iniquitatem merito et non inefficaciter probat in tractatu de divina gratia. Sed in praesenti considerandum est, sub eufmodi indefinitione libertatem stare. Primum: ne praesenti quaestio ad universalem aliam reducat. Secundo: quia intractabilis difficultas circa indefinitionem non ab extincto absolutam, et efficacem, quam federabilem esse cum libertate, docuit in eodem tractatu de divina gratia, et inquitur: an ante absolutam peccati praesentem non Deus tanto affectus pondere intra terminos inefficacis intendere christum liberativum Redemptorem a peccato, ut ex vi eufmodi affectu determinatus maneat ad omnia media, et ad donanda auxilia, sub quibus conditionate praesens est peccatum.

173.

Conclusio... Deus ante absolutam peccati praesentem non potuit praesentem absolute, et efficaciter christum, et Redemptorem liberativum a peccato. Probatur nam Deo ex summa sanctitate repugnat.

Q. 3. C. 1.
quo

Decretum prædefinitivum, ex quo ex quo
ceterum ceterum prædefinitivum
peccati; aut negationem auxilij efficaci, in
quantum conducens ad peccatum est. Constat
propositio: nam tale decretum esset saltem vir-
tutis amor peccati: peccatum enim passiva
peccati est. Ipsum peccatum; amor autem nega-
tionis auxilij efficaci, prout ea negatio condu-
cit ad peccatum, est amor peccati, propterea
quod amatur eiusmodi negatio. Et qui Deo
repugnat ratione suæ sanctitatis prædefinitio, ex
ipsa necessitate oritur, virtutis ~~liberæ~~ scilicet
amor peccati: ex quo est prædefinitio, ex qua ori-
atur necessitate decretum volens passivam
peccati permissionem, aut negationem au-
xilij efficaci, prout ista est conducens ad pec-
catum.

416 Subjungitur: sed prædefinitio Christi.
Redemptoris liberati concepta ante prævisio-
nem absolutam peccati induceret necessitate
decretum volens passivam peccati permissionem,
aut negationem auxilij efficaci, quatenus
conducens est ad peccatum: ergo eiusmodi
prædefinitio repugnat Deo ex summa eius
sanctitate. Ut probem minus, suppono,
ipsum permissionem peccati hanc inducendam

esse ad negationem auxilij efficaci: et cer-
tum est, quod Deus in illius prædefinitio-
nis velle illam auxilij efficaci negationem
ipso superest probandum, quod illam nega-
tionem Deus velle, quatenus est conducent
ad peccatum; id que suadetur: nam ex
illa prædefinitioe oritur necessarius decre-
tum volens negationem auxilij efficaci, in
quantum hæc conducit ad redemptionem;
sed non aliter conducit ad redemptionem,
nisi in quantum conducent est ad peccatum:
neque enim negatio auxilij efficaci se ipsa
immediatè conducit ad redemptionem,
neque alio mediante, nisi peccato: ergo con-
firmatur ex Angelico, s. contra Gent., cap. 76.,

27. amor medijs in quantum huiusmodi, sive quate-
27 nus conducentis ad aliquam finem, est amor
27 talis finis; quam doctrinam sepius trahit
alij in locis: ergo decretum volens passivam
peccati germinationem, non erit amor redemp-
tionis, nisi sit amor talis germinationis in
quantum medium, sive quatenus conducit
ad redemptionem: ergo erit amor condu-
centis, quæ est in eo medio: quæ cum necessa-
rio involvat ipsum peccatum, amari non
potest quoniam peccatum autem virtualiter

x
condu-
centia

0.3.C.1. *amata. Implicat in Deo ista amor pecca-*
ti: amor.

Adnotatur primo: semper ratio
peccati non accipitur pro entitate auxilij
secundum se: sic enim semper, quod non
sonatur peccatum; quo non solus, non
retinetur finis redemptionis. Rursus, neque
accipitur pro auxilio inefficaci prout est
inefficacia in actu secundo:
hoc enim est constitutum per peccatum; et sic
amor prout semper est amor peccati.
Suggerit, ut accipiat prout dicit inefficaci-
am in actu primo: et contra est: amor au-
xilij efficacis in actu primo: ex fine efficien-
ter prout intento; transit saltem virtualiter,
et inefficaciter in ipsum actum secundum:
ergo amor auxilij inefficacis in actu primo
ex fine inefficaciter prout intento, transit saltem
inefficaciter, et virtualiter, in ipsum actum
secundum; sed iste actus est peccatum: ex
ergo amor auxilij inefficacis in actu primo ex fi-
ne redemptionis efficaciter prout intento tran-
sit, saltem virtualiter, et inefficaciter, in
ipsum peccatum. Ratio a priori: nam qui
ex vi intentionis ponit aliquid quod debet
ponere, illud ponit animo consequenti

x
invol-
vente

finem: ergo Deus ex intentione redemptionis
 ponens auxilium inefficax, illud ponere ex ani-
 mo consequendi redemptionem: ergo animo, ut
 coniungatur cum peccato, sine quo redemp-
 tio non potest obtineri.

¶ 118

Probatur secundo:

Deus tenebatur Adamo conferre gratiam ad
 non peccandum; posita autem illa prædetermina-
 tione non potuit, dare efficacem, et non potuit non
 dare inefficacem: ergo in collatione auxilij
 inefficaci operatur ex intentione consequen-
 di aliquem finem: ergo elegit auxilium in-
 efficax ob utilitatem, et conducentiam ad
 finem, quam non habet auxilium efficax;
 sed hæc utilitas, et conducentia non est alia,
 nisi inefficacia, et connexio cum peccato:
 ergo elegit auxilium inefficax ob inefficaci-
 am, et connexionem cum peccato; istius modi
 electio est inseparabilis ab amore peccati, et quæ-
 dam inductiva illius; sicut electio auxilij effi-
 caci, ob efficaciam, et connexionem cum actu
 salutari, est amor, et quædam inductiva illi-
 us: ergo.

¶ 119

Respondetur. Ex intentione efficaci
 finis solum tenetur intendens velle ea tan-
 tum media, quæ per se ad finem sunt neces-

aria; et similiter, quantum ad amorem
mediorum, id tantum amor requiritur, qui
ad finis affectuonem est necessarius. Jam
de suppositionem peccati, quod praevidetur
conditionate ponendum ex libera homi-
nis voluntate, ad obtinendum finem red-
emptionis sufficit amor passivus permissionis
conducentis quidem, et quae praevidetur con-
ducenti, medio peccato: sed non requiritur
amor illius permissionis, ut conducentis,
sive non requiritur amor conducentis.

20. 420

Contra

ut: tamen merita praevidentia conditio-
nate futura ex libera hominis voluntate,
nilominus ex intentione efficaci glorie
propter merita, suboritur amor meritorum,
ut conducentium ad gloriam: ergo quia
praevidetur peccatum conditionate futurum
ex libera hominis determinatione, adhuc
ex efficaci intentionis motione oritur amor
passivus permissionis, ut conducentis ad
Redemptionem. Ratio consequentis: nam
sicut gloria praesentata est finis respectu meri-
torum, quae in vi electionis ad gloriam Deus
servat velle; ita et redemptio est finis res-
pectu permissionis passivae peccati: ergo sicut

altera intentio inducit amorem meritorum,
ut conducentium ad gloriam; ita et altera
inducit amorem passivae permissionis, ut con-
ducentis ad redemptionem. In actum: ex gra-
tificatione redemptionis. Deus determinatur
ad volendam permissionem passivam pecca-
ti ad eum finem: quod est, eam volitionem
esse formalem electionem medij. sed ad for-
malem electionem medij sufficit solus amor
entitatis medij, quod praevideatur conducentis,
sed requiritur amor conducentis; aliter,
amor medij, quod praevideatur conducentis
ex multis finibus; esset formalis electio medij
ad omnes illos fines: quod est falsum: ergo
ex gratia definitione redemptionis. Deus determi-
natur ad volendam permissionem peccati,
prout conducentem ad redemptionem; sub
qua ratione involvit peccatum.

x
non

428

Disq. Ad sum-

um probatur, Deum non posse ante ab solu-
tam permissionem peccati praedefinire chris-
tum Redemptorem liberativum, praedefini-
tione inducente pro posteriore passivam per-
missionem peccati. At potest Deus propria
scientia media decernere eodem virtuali
decreto passivam peccati permissionem, et

...pro-
inde ante absolutam provisionem peccati est
possibile eiusmodi provisionis. Ratio asump-
ti quia citra omnem amorem peccati potest
Deus velle passivam peccati permissionem;
ergo et simul velle redemptionem et rem-
issionem peccati, quod permittit.

1211.

Contra est: De-

us non potest efficaciter intendere redemp-
tionem, nisi eligendo medium necessarium
ad illum finem: ergo si per duplex, si per
unum decretum id fiat, debet intervenire
et redemptionis intentio, et electio passivae per-
missionis peccati. Hinc instaurantur argu-
menta facta: nam electio passivae permissionis
debet esse prout conducentis ad ~~omnem~~ redemp-
tionem: ergo si per unum, si per duplex
finaliter decretum a Deo intendatur
redemptio, et eligatur passiva permissio, hanc
Deus vult, ut conducentem ad redemptionem
confirmata: decreti formalitas, quae terminetur
ad redemptionem, debet respicere permissio-
nem passivam peccati, ut utilem ad redemp-
tionem; est enim intentio finis, quae praeser-
vare non potest a medio cum utilitateposito,
vel cum utilitate ponendo: ergo vel supponit

73, C. 1. - 427

Secretum permissionis passivae non utilis.
vel induit decretum volens passivam eam
permissionem; non utilem. Non autem est
utilis, nisi interiecto peccato: ergo.

423

Nota. De-

us ante praescientiam absolutam de peccato
suo, quod si permittat peccatum, potest ob-
tinere redemptionem; sicut etiam, quod
potest permittere peccatum, et redemptio-
nem obtinere. sed non propterea potest an-
te peccati absolutam praevisionem intendere
efficaciter redemptionem; quia intendens fi-
nem operatur animo consequendi finem;
ac proinde, non solum cognoscere Deum,
permissionem passivam esse coniungendam
cum peccato; sed illam ponere animo,
ut coniungatur cum peccato, sine quo per-
missio illa ad finem redemptionis non
est utilis, aut sufficiens. Nota insuper.
ut Redemptor existeret, non requiritur ex-
istence Dei amor peccati; ac nihilominus
iste amor infertur ex efficaci praedefinitio-
ne ante praevisionem absolutam peccati.
Ratio: quia ista praedefinitio est ante praevi-
sionem medij necessary, ut Redemptor
existeret; quod medium est peccatum: quapropter

ex qz definitione infertur ex parte Dei
non peccati, qui non requiritur, ut exis-
tat redemptor, si post absolutam peccati
provisionem qz definitur.

Sectio 1. ~~De~~

Argumenta solvuntur.

1123. Argumenta
77. primo. omnia conclusit Deus in increduli-
tate. ut omnium misereatur: ad Rom. 11; ex
quo textu, & similibus docent frequentes
Patres, Deum ex finibus efficaciter peccan-
tium generare peccata. Exemplum sit
in Divo Petro, cum peccatum Dei genuisset,
ut esset clementior, & diceret aliorum mise-
reari: ut docent Augustinus, & Gregorius. Pe-
nitentia itaque peccati est bona, ad varios
divini providentis fines: quos magna
cautione ex doctrina Patrum recense
Montoya, dyg. 23. de gradib., sect. 3. At
qui, si id ita est, gotuit Deus ante abso-
lutam peccati provisionem qz definire
Christum Redemptorem liberativum a pec-
cato: ergo.

1124. Respondere negando assumptum: quod neque ex scriptura neque ex th.

aibus probatur: nam particula ut, non
 semper significat causam finalem praein-
 tentam, sed aliquando effectum subsecu-
 tum; ut ostendit Maldonatus in Ioann.,
 cap. 12., num. 38. Sic Petrus Agatholus Ac-
 27 tor, 1. de Iuda dixit, laqueo se suspendisse,
 27 ut abiret in locum suum; cum suam dam-
 nationem ille non intenderet. Sic Christus,
 Dominus de Lazaro infirmante dixit Io-
 27 ann., cap. 11., illam infirmitatem esse, ut glo-
 27 rificetur filius Dei per eam; et tamen vo-
 27 cula, ut, non causam designat, sed even-
 27 tum; inquit Divus Basilus sermo, orat.
 28. Scitur bona, quae ex permissione pecca-
 ti Deus colligit, non sunt causa finalis
 praeventa; sed peccatum, aliunde permif-
 27 sum, ordinat ad bona illa: neque enim
 27 malorum author, sed ordinator est De-
 us. Hinc in sensu causae finalis negan-
 de, sunt propositiones, ut: Deus permittit
 peccata, ut illa puniat; Deus permittit
 impiorum peccata, ut per ipsos exercean-
 tur iusti; Deus superbis permittit exordia,
 peccata, ut humiles fiant. Ratio negandi,
 quia non sunt facienda mala, ut bona
 veniant; quod principium est cuius naturalis

quo deficere non potest. Ad id quod dicitur
 in hoc est quod hic diligenter notem, nempe
 bona, quae Deus ex mali germinatione dicitur
 taliter esse effectum, et eventum consecu-
 tum, ut sint causa non immedie ger-
 minationis peccati; hoc est: Deus non genuit
 tenet peccata, nisi quod, et sunt, ac de-
 jacto esse effectus ex peccati germinatione
 bonorum factus. Sic Augustinus 11 de

27. civit., cap. 18.: nec Deus ullum, nec dico

27 Angelorum, sed neque hominum creat,

27 quem malum futurum praesent, nisi pariter

27 praesent quidquid cum bonorum visibus

27 commendaret.

426.

Initas. Deus genuit pecca-

tum: ergo ex aliquo fine praesent, atque

ad id potest absolute, et efficaciter praesent

finis Christum Redemptorem; et ex hoc fine

vel passivam peccati germinationem. Con-

firmatur: Deus potest sic ~~de peccato~~; nolo

esse specialem benefactorem Dei per au-

xilium efficax ad non peccandum; sed

ex hoc decreto determinatur Deus ad volen-

dam passivam germinationem peccati, quae

amet peccatum: ergo similiter de praesent

Redemptoris; et cetera.

F.

x
 decernere

127 Concesso antecedente distinguo con-
 sequens: ergo permittit peccatum ex aliquo
 fine praesentato, qui obtineri possit, non posito
 peccato, concedo: qui non possit obtineri, nisi
 posito peccato, nego consequentiam, et sequelam.
 Finis intrinsecus decreti quo Deus permittit
 peccatum, ille debet esse, qui posito obtineri
 per hoc quod Deus non ponat obicem pec-
 cato; sed non quo Deus determinetur ad
 ponendam passivam permissionem peccati,
 tanquam medium necessarium ad illum
 finem. Sic ex fine gloriae suae Deus non
 ponit obicem peccato: id enim commendat
 suavem Dei providentiam; et nos sollicitos,
 ut cum timore, et tremore nostram valu-
 tem operemur: ut monet Divus Paulus
 ad Philipens. 2. Post peccati permissionem
 exultat Deus gloriam illam, vel in iustitia,
 vel in misericordia, quae praesupponit pecca-
 tum; sed hanc gloriam non interdicet,
 nisi post peccati gravitatem. — Ad confir-
 mationem, distinguo maiorem: illam cor-
 cedo de decreto directe terminato ad colla-
 tionem auxilii inefficacis; et illam nego
 de decreto habente pro fine immediate
 intento aliquid gravis ipsa collatione auxilii

Q. B. C. 1.

Inefficax. Quoniam similiter minus
I magis consequentiam. Quoniam primo mo-
do intellectum, neque vellet peccatum, neque
aliquid connexum cum peccato. Et intelli-
tum secundo modo terminaretur immedi-
ate ad peccatum: nam ad illum finem
quorum obtinendum necessitaretur Deus
ad volendum auxilium inefficax. prout
inefficax.

¶ 428 Arguitur secundo. Post absolu-
tam peccati gratificationem potest Deus gra-
tificari Redemptorem, et de illo gaudere:
ergo et ante illam gratificationem potest ipsum
gratificari. Probatur consequentia: sicut
se habet desiderium ad bonum absens,
ita gaudium ad bonum presens; sed De-
us potest gaudere de Redemptore absque
gaudio peccato: ergo et potest desiderare
atque gratificari Redemptorem, quin
modo ullo vellet peccatum. Iterum: eadem
est connexio redemptionis cum peccato
ante, et post peccati gratificationem; cum
que post Redemptor gratificari post gra-
tificationem peccati: consequens est, ut etiam
ante. Patet: ante absolutam gratificatio-
nem peccati est locus intentioni inefficaci.

x
de

Redemptoris: cur non etiam per definitionem
intentionem? Denique: Martyres desiderant
martyrium, quod presupponit peccata
Tyrannorum; quin ullo modo amant pec-
cata: quo exemplo bene explicatur modus,
quo Deus absque amore peccati posuit per-
definitionem; et cetera.

¶ 128

Respondetur concessio an-
tecedente; negando consequentiam: nam re-
demptio intenta post provisionem peccati
refertur omnino ad destructionem peccati;
intenta ante eiusmodi provisionem, est
finis, ad quem ordinatur generatio peccati,
ut ad eum finem conducens: et hoc stare
non potest absque amore peccati. Exemplum:
si medicus post provisionem morbi velit
absolute, et efficaciter illius curationem,
non amat morbum, sed vult illum des-
trui; quod si ante morbum, et illius pro-
visionem velit absolute, et efficaciter mor-
bum curare, ut suam peritiam exerceat,
tunc debet, et morbum velle, et illum cau-
sare: aliter, aut non absolute, aut non effi-
caciter vult finem. Sed rem nostram in-
curandum est similiter de Deo per defi-
niente Redemptorem. Nota: peccatum, ut

Incar. C. 49.

provisum per scientiam mediam, neque est absolute curabile, neque indiget absolute curatione: sic enim provisum, est indifferens, vel ut precaveatur, vel ut existat. Hinc predefinitio redemptionis post illam tantum scientiam complicaret duos affectus, alterum inductivum morbi, alterum desincentivum eius post inductionem. Jam ad consequentem probationem: servatis eisdem circumstantiis, sicut se habet gaudium ad bonum presens, ita se habet desiderium ad bonum absens: quia propter sicut Deus potest gaudere de redemptione post provisionem peccati, sic potest post eandem provisionem desiderare, atque predefinire Redemptorem. Data distinctione exceptis praemissis, nego consequentiam.

¶ 4th

Quod argumento adduntur, vim non habent. Primum retorquetur: nam eadem est connexio Redemptoris cum peccato ante, et post scientiam mediam de peccato conditionate futuro; post hanc scientiam dicitur, quod postea Redemptor predefinitur: ergo et ante illam; quod dici non potest. At recte, quamvis sit eadem connexio, est diversa quoad

circumstantias: hoc est: redemptio absolute
intentione visionem de peccato determi-
nare ad amorem peccati; cuius intentio
est peccati gravitatem. Ad secundum:
intentio inefficax, quae sit conditionata, po-
test fieri in finem, et non in medium;
et habet hanc tendentiam: si existeret pecca-
tum, vellem, quod existeret Redemptor.
Ad intentio absoluta, et efficax fertur nece-
ssario ad finem, et in medium; quod, cum
in casu praesenti, sit permissio passiva peccati,
prout conducentis ad redemptionem; conse-
quens est, ut eiusmodi intentio feratur in
eam per missionem prout sic conducentem.
Tertium non urget: nam Martyres non
desiderant absolute, et efficaciter martirium;
sed conditionate, nempe si se offerat occasio,
et aliquis pro fide occidendus sit, ipse sit,
et per ipsum non stet, quod ipse non sit.

431

Inquitur textus. Ea-
tenus permissio peccati non posset descendere
ex antecedente per definitionem Christi, ut Re-
demptoris, quatenus decretum talis permissionis,
entum ex per definitionem illam, esset formalis
eius per missionis, ut utilis ad finem illum:
sub inaeque esset amor peccati. Sed non est for-

7. 3. C. 1. -

malū electio: ergo. Probatur minor: decretum
germinationis habitum ex motivo intinseco,
quod ipsa respicit; potest haberi extrinsece
ex motivo redemptionis: ad modum, quo
actus misericordie habitus intinsece ex
suo motivo potest imitari ab actu cha-
ritatis. Sed decretum germinationis peccati,
omni modo explicato ex qz definitione
redemptionis, non est formalis, sed
materialis electio germinationis, ut utilis ad
redemptionem; hoc est: amor ut germina-
tio passiva ob germinationem, sive ex qz visio-
ne conducentis; non autem amor ut ipsa
conducentia: ergo.

100. 132

Respondetur, concessa ma-
iore, negando minorem: nam ex vi efficacie
et antecedentis intentionis finis omni non
potest nisi voluntas qz sit intinsece mediū
ut mediū voluntas autem, qz est intinsece
mediū, ut mediū non est materialis, sed
malū electio mediū: hoc est, amor est me-
diū ut conducentis ad finem. Ad probatio-
nem minoris dictum est supra, motivum
decreti voluntatis germinationem passivam pecca-
ti non posse esse tale, quod obtineri non possit,
nisiposito peccato. Quod si precedat intentio

efficax finis, qui non potest obtineri nisi peccato
coniuncto cum passiva permissione, tam decre-
tum volens permissionem passivam vult eius
conducentiam ad illum finem. Ratio, quan-
do finis permittendi est, qui obtineri potest sine
peccato, tunc locus est, ut peccatum sit propter
intentionem Dei; sed, quando finis volen-
di passivam permissionem non potest obtineri
sine peccato. Hinc neganda est maior pro-
bationis. Ad exemplum adductum dico:
si actus charitatis imperat actum misericor-
diæ ex fine ad quem actus misericordiæ est
necessarius, tunc actus misericordiæ subest
formali, et non pure materiali electioni
quod si imperetur, et non ex fine permittendo,
tunc actus misericordiæ neque intrinsece, neque
extrinsece, neque formaliter, neque materi-
aliter obligatur. Atque passiva permissio
peccati est medium necessarium ad permi-
tentium finem redemptionis: cap.

433

Infra.

efficax intentio finis ~~in se~~ determinat, unice
ut obligatur medium; quia in se est con-
ducens, et quia providetur conducens; sed
potest eligi, quia in se est conducens, et quia
providetur conducens, quin ametur conducens.

D. B., C. 1.

ergo efficax intentio finis non determinat, ut
per electionem amara conducentia medij:
ergo absoluta prædefinitio Redemptoris non
inducit amorem passivæ permissionis peccati,
ut conducentis ad finem. Adversus: potest
Deus obtinere finem Redemptoris, quin amet
peccatum; nempe quæ permittendo peccatum:
ergo potest tanto affectus ponderare intende-
re Redemptorem, ut determinatus mane-
at ad permittendum peccatum: ergo an-
te absolutam peccati prævisionem potest esse
prædefinitio ab extrinseco absoluta, & efficax
Redemptoris; qualiter descripta est. num.
~~102.~~, 102.

132 Concepta maiore, nego minorem; &
cadit reliquum. Docet Angelicus 1. 2. quest.
27 8. art. 3. ad 2: quandocumque quis vult ea;
77 quæ sunt ad finem, eodem actu vult finem;
104. & loco à nobis citato, num. ~~102.~~ docet: amor
77 medij in quantum conducentis ad aliquem
77 finem est amor talis finis. Ex quibus præmi-
ssis concluditur, electionem medij, ad quam
determinat intentio finis, esse amorem finis;
& ideo esse amorem finis quia est amor
medij in quantum conducentis ad illum
finem. Ratio à priori est quam dedimus.

num. ~~xxx~~: nam aliter quancumque eligi-
tur aliquod medium, quod in se est conducent
ad multos fines, et proutur conducentis,
toties eligeretur ad omnes illos fines, et ita in-
tenderetur; quod est aperte falsum: ex quo
medium eligatur ad finem; et dum eligi-
tur medium, intendatur finis; necessarium
est, ut ametur conducentia. Ad additamen-
tum: concesso antecedente, nego consequenti-
as. Ratio: quia proutur efficax, et abso-
luta, quantumvis ab extrinseco talis, qua de-
terminatur Deus ad permittendum pecca-
tum, proutur determinat ad permittendum
passivam, ut utilem, et conducentem ad
finem, qui sine peccato non potest obtine-
ri; ac proinde est amor peccati. Ultra
est ratio: nam proutur, cuiusmodi est affecti-
vus conatus, ut potius existat Redemptor, quam
ut non existat: ergo est proutur affectivus cona-
tus, ~~et~~ sic id, sine quo non existat Redemptor:
ergo et est affectivus conatus ad peccatum.
Potest itaque Deus, quin amet peccatum
obtinere finem Redemptoris intentionem post
peccati proutur; necesse, si ante cuiusmodi
proutur intendatur.

Peccata crucifigentium Christum non requiruntur,
ut Christus sit Redemptor: fuit enim Re-
demptor per mortem suam, quae supponit cru-
cifigentium peccata. Atque Christus fuit pre-
definitus Redemptor ante provisionem horum
peccatorum: nam ista supponunt Christum
passibilem, ac proinde absolute Redemptorem;
ergo fuit predefinitus absolute Redemptor
ante provisionem peccatorum, quae prequiritur
ut sit Redemptor: ergo et potuit pre-
definiri absolute Redemptor ante absolutam
peccati adeque provisionem.

¶ 36

Respondeo negan-

do maiorem: Christus enim Dominus fuit
predefinitus absolute Redemptor in signo
aero, ut ex ipsius meritis data sit cruci-
fixionibus gratia ad vitandum Christi-
cidium; et in quo ex eundem meritis po-
tuit dari gratia efficax, qua illud pecca-
tum vitaretur: ut notabam, num. ~~XXX~~: ex-
go peccata crucifigentium non requirun-
tur, ut Christus sit Redemptor. Ad pro-
bationem adiunctam maiorem, dicendum: Chri-
stus fuit Redemptor, non per mortem in re
surrectam, sed per affectum subjective absolutum
et subjective conditionatum subeundi in se mortem,

si aliquis determinaretur ad illam infligendam; hic autem affectus non supponit peccata crucifigentium Christum, cum absque igitur Futuritione absoluta ille affectus haberi poterit. Per hunc affectum absolute redemptum Christus peccatum personale Adz, & originale posterum: quia supponebatur igitur peccatum ad eummodi affectum. Per eundem affectum redemit conditionate peccatum quodcumque aliud nondum absolute futurum; sed ita conditionate redemit, ut statim, ac positum fuit peccatum, fuerit absolute redemptum: nam illa redemptio conditionata obiective fit absoluta per existentiam conditionis, quæ est peccatum.

435

Quod dictum est, Christum per eummodi affectum redemptum absolute peccatum personale Adz, & originale posterum, sic intellige; quantum ad sufficientiam, ~~quantum~~ ^{non} ad effectum. Sensus est: si Christus multis ingressum fuisset peccatum crucifigentium Christum, ex vi illius affectus perfecta fuisset redemptio generis humani; sed fuit suspensa usque ad absolutam mortis acceptationem (immo usque ad mortem inae susceptam) supposita permutatione peccatorum crucifigentium Christum

Constat hoc ex agentis virtutibus, ex quibus
 exiit, mortem ipsam Christi fuisse conditio-
 nem, ut quicumque, siue proprium nostrum redemp-
 tionem obtineret. Sufficiat illud Ista, 18. ~~Si~~
 21. po. uerit pro peccato animam suam, videbit
 22. semen longeuum. Quod vero attinet ad
 gratiam sufficientem datam ex Christi me-
 ritis ~~non supponit illud~~ ~~procedens~~,
~~absolutam acceptationem~~ ~~absolutam acceptationem~~
~~mortis, et mortem ipsam crucifixo-~~
 ritus ad vitandum christicidium, dicendum
 est fuisse ex Christi meritis non supponen-
 tibus illud peccatum; ac proinde proceden-
 tibus absolutam acceptationem mortis, et
 mortem ipsam in se susceptam. Videatur
 Platellus, hic, cap. 2., a num. 28. ad 101.

Caput ~~Quintum~~.

Quae spectant ad causam merito-
 ritam Incarnationis.

Sectio ~~Prima~~.

Premissa, et ex ipsis coniectaria.

N. 1.

Premissum

primum. Meritum proprium, et simpliciter tale
 est remunerandum, non solutivum, seu com-
 pensativum. Sic communissime Theologi contra

paucos, quos inter Conink, et Flaunolcus,
hic, contrav. 8., cap. 2. sensus est: omne me-
ritum movet, quia est, ut sit premium;
nullum meritum movet, ut sit ipsum, et com-
penset pro premio antecedente dato, et sit
huius solutio. Probatur: nam genus causae me-
ritoriae reducitur ad genus causae efficien-
tis: ut colligitur ex Tridentino, sess. 6., cap.
7., et docetur a Divo Thoma, quest. 29. de
verit., art. 6. Si autem reducitur ad genus
causae efficientis: ergo meritum primum est, quam
premium collocatur; si non in seipso, saltem in presen-
tia germinantis; quoad movendam, namque
voluntatem tantumdem valet prescientia,
quam existentia meriti. Est meritum compen-
sativum, seu solutivum, non est in genere
causae efficientis, sed in genere causae finalis:
ergo meritum solutivum non est primum, et
simpliciter meritum.

2. Confirmatur: nam ex
Augustino, et alijs Patribus, praedestinatio
ad gratiam gratiam non est ex merito,
quia nec movent, ut sint, non quia sur-
27 iuxta illud, ad Eph. 2: elegit nos.... ut
77 essemus sancti. Hoc enim ipso, quod sancta
operatio sit finis conferendi gratiam, ipsa

operatio non est gratiæ meritum; ac proinde ad meritum præmiæ gratiæ recurrendum esset ad meritum, quod non esset ex gratia: ergo meritum solutivum quod non movet, nisi ut sit, non est simpliciter meritum.

Vergetur: verum, et proprium meritum inducit obligationem premiandi; sed meritum solutivum illam obligationem non inducit: quoniam immo supponit in merente obligationem ponendi actionem, quo pro gratia præaccepta satisfacit: ergo meritum solutivum non est proprium, verèque meritum. Quare datur gratia cum obligatione ex parte accipientis ponendi absolute meritum; sed hoc non est, quod gratia data sit præmi-um meriti, sed solum est in re contractum: do, ut facias. Ipsæ sive ad verbum

3.

Premissum secundum.

Principium meriti non potest cadere sub me-ritum, cuius est principium. Quod defacto non cadit, loquendo de merito quod homi-ni supponitur ab omnibus; quod univer-saliter, et in omni providentia non possit cadere, disputatur: et pro utraque parte sunt multa, videndi apud Ortelium, in 12. tract.

2. contrav. 2. punct. 7. Doctrina nostra probatur:

X vedi, in tract. de gratia, diff. 4., c. 3., a n. 62.

nam implicat, quod principium meriti non
presupponatur absolute existens ad meritum,
cuius est principium: id enim, quod suppo-
nitur esse principium meriti, implicat quod
non sit tale ~~meritum~~ principium; de essen-
tia autem cuiusvis principij est, quod presup-
ponatur absolute existens ante terminum,
cuius est principium. Atque quod potest ca-
dere sub meritum potest, et debet non suppo-
ni existens absolute ante meritum; debet
enim esse post meritum, sicut effectus post su-
am causam: ergo implicat, quod principium
meriti cadat sub meritum, cuius est
principium.

2 Confirmatur: meritum relati-
ve ad principium habet rationem causae fina-
lis: ergo implicat, quod simul habeat ratio-
nem causae meritoriae; atque adeo implicat,
quod principium meriti cadat sub meritum
cuius est principium. Probatur consequentia:
implicat, quod idem respectu cuiusdem exerce-
at causalitatem finalem, et meritoriam:
nam causalitas finalis, est ut sit; causalitas
meritoria est, quia est. Arguitur implicat, quod
idem existat, ut moveat; et quod moveat,
ut existat: ergo si meritum relati-
ve ad princi-

quoniam habet rationem causae finalis, implicat
 quod simul habeat rationem causae meritoriae.
 Vigetia: ideo iuxta Augustinum, et alios. Pa-
 tres prima gratia non cadit sub meritum,
 quia debet precedere omne meritum, tamquam
 eius principium: ex illo Christi (Domini: si-
 ne me nihil potestis facere; et ex illo Apostoli,
 non sumus sufficientes cogitare aliquid à
 nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra
 ex Deo est. Neque ratio ista non concludere-
 ret, si principium meriti posset cadere
 sub meritum, cum est principium: ergo
 hoc non est possibile.

5. Dices contra Locu-
 tionem utriusque praemissi. Deus potest dare
 primam gratiam in premium anticipa-
 tum meriti, quod providetur ponendum
 ex ipsa: ergo principium meriti potest cadere
 sub meritum; quod non esset remuneran-
 dum per collationem gratiae anteceden-
 tis: ergo esset solutivum, seu compensati-
 vum pro eujusmodi gratia. Antecedens
 probatur exemplis. Primo: potest Rex dare
 equum, et arma militi in premium anti-
 cipatum; in quantum scilicet speret, militem
 equo et armis instructum bene se usurum in

prelio. secundo: potest quis dare alteri vineam pro pretio reddendo ex vinee fructibus; hoc autem modo vinea est causa solutionis, quatenus causat fructus: et est effectus solutionis, quatenus per solutionem acquiritur eius dominium.

6. *N*ego antecedens; nam prima gratia eo modo data a Deo illam causam non terminaret a merito, nisi quae finalem: ac proinde non esset premium anticipatum meriti, cuius ipsa est principium. Probatio ab exemplis est nulla. Quid dicitur de Angelis 1. 2. quest. 112. a. 5. ad 3: nam omne bonum opus hominis procedit a gratia, sicut a principio; id sic intellige: Deus dando gratiam efficacem, dat quoque ipsum bonum opus; et ideo hominum merita sunt Dei dona: quia propter ipsum bonum opus non potest esse solutio, aut compensatio gratiae. viceversa: Rex dando equum et arma non dat bonum usum, sed quia instrumenta ad bonum usum; et qui dat vineam non dat fructus, qui possunt non esse data vinea, et qui maxime gendant ab industria, et labore vineam accipientis. Hinc omnino, quod in humanis sic meritum solutionis.

et compensativum premium anticipati, quod sit prin-
cipium illius meriti; meritum Theologicum
non potest esse tale. Confirmatur: nam bonus
usus gratiae est pars beneficii, quod Deus con-
ferat hominibus ~~et~~ dominatione gratiae congruus;
ergo bonus usus gratiae non potest esse compen-
satio, et solutio illius beneficii; sed potius
est id, quo augetur beneficium. Nihil simile
licet potest de bono usu amorum, aut de
fructibus vineae: ergo non est paritas. Da-
ta solutio est bona.

7. Sed facilius respon-
detur, negando, quod asseritur in primo
exemplo. Ratio; nam vel Innocentio Regis
fuit transferre absolute dominium amorum
ante bonum usum; vel tantum sub condi-
tione boni usus futuri? Si prius: ergo non
debet dominium amorum in premium
boni usus; nam taliter, antecedenter, et
absolute transulit dominium, ut non possit
arma repetere, etiam non secuto bono usu.
Si posterius: ergo quod est premium boni usus,
est amorum dominium, quod non fuit
principium meriti, sed potius est illius effec-
tus. Similiter enervatur, quod assertum in se-
cundo exemplo: nam vinea quoad entitatem

8. *Agitudoinem est causa fructuum; fructu-
um autem solutio non est causa vinee, sed
causa qua acquiritur vinee dominium. Hec etiam p-*

*Sed ut patet per principia per confectaria by, cit-
nonnullas difficultates de causa Incarna- tu. diff.
tionis decidamus, notanda sunt ista et Capite
Primum: nulla creatura potest secundum de Gratia;
no mereri substantiam incarnationis. Ratio: quoniam
quia hec est in supremo supernaturalitatis or- vocare, qui
dine, cum sit communicatio divinitatis per necepe.
substantiali conjunctionem; cum hoc autem
genio nullum quicque creature meritum ha-
bet equalitatem virtutis. Insuper meritum
quicque creature adgloriatur per gloriam: exo
non habet equalitatem cum unione hypo-
tatica; quicque est maius valoris, quam gloria,
quantacumque hec sit, etiam si esset infinita
in intentione. Secundum: circumstantie Incar-
nationis alie sunt intrinsece Christo; alie sunt
extrinsece. Prout generis sunt, que per se, aut
connaturaliter requiruntur ad Christi dignita-
tem, et merita: ut quod fuerit pater, liber,
et perfectissimus deus corporis, et animi im-
mortalis. Prout generis sunt alie et istarum
alie sunt antecedentes, alie consequentes, ut*

concomitantes. Antecedentes sunt, à quibus
tāquam à causa, vel conditione ex parte
causæ, dependet incarnatio in sua actuali
existētia: ut sunt Christi progenitores, eo-
rum generatio activa, dispositiones ad ani-
mationem corporis assumpti, et similes. Con-
sequentes, aut comitantes sunt, à quibus
à quorum non dependet incarnatio in sua
actuali existētia: et sic est circumstantia
consequens revelatio incarnationis facta
Prophetis, et concomitans est, quod in pace
fuerit orbis compositum. Ad rem nostram,

9. Confec-
tatum primum. Christus non est meritis,
sed nec modo ullis potuit mereri, Incarnatio-
nis substantiam: hoc est; quod sua natura
humana unita fuerit hypostaticè verbo. Conf-
tat prima pars ex Augustino, tract. 82. In
27 Iohannem: neque illam suffragationem hominū
27 merita ullā precesseunt; sed ab illa suscep-
27 tione merita eius coniuncta esse. Probatur
secunda pars: Christus est in quoniam ad omne
suum meritum: ergo implicet meritum
Christi, quod sit in quoniam ad unitatem hy-
postaticam; hæc enim Christus constituitur
Sed et Christus per opera consequentia

unionem hypostaticam, constitutiva per gratiam sanctificantem, potuisse mereri unionem ipsam quoad suum primum esse; contra est. Non evincitur, quod Christus potuerit mereri, sed quod eius humanitas potuerit mereri hypostaticam unionem: de quo mox dicemus.

10. 11. Iggones gaurio: dilexisti iustitiam,
 11. et odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus
 11. oleo leprae; Psalm. 22. Dignus est agnus,
 qui occisus est accipere virtutem, et Dei unitatem;
 Apoc. 5. Ergo Christus Dominus per opera
consequenter meruit, et quidem de condigno,
 unionem hypostaticam. Secundo: potuit
 unio hypostatica ut decreta per decretum intentivum,
 esse principium meriti, et ut executio
 mandata per decretum executionis
 esse premium meriti: ergo sub diversa ratione
 esse principium, et premium meriti; quod
 non implicat. sed eatenus implicaret, quod
 Christus mereretur unionem hypostaticam,
 quatenus nec sub aliqua ratione principium
 meriti posset cadere sub meritum: ergo, et cetera.

11. Ad primum ergo consequenter.
 locus Psalmi sic in regulis ex Augustino.

intelligitur unitatem propter, quod unum
 te Deus deo letis; qua explanatione ha-
 betur quod uno hypostatica sit causa effi-
 ciens meritorum Christi, non ipsum sit
 quidem. Rursus: intelligitur comminari in
 causa finali, et est sensus: unum te Deus
 deo letis, et propter, hoc est et ideo de-
 letis unitatem et ideo iniquitatem. Lo-

qui apocalypsis accipitur non de Deitate
 et hypostaticè unita, sed ut manifestata
 per gloriam Christi; iuxta scriptum illud:

11. 11. humiliavit semetipsum... propter quod,

11. 11. et Deus exaltavit illum, et dedit illi no-

12. 11. men, quod est super omne nomen. + Hec

secundum nego antecedens: nam meritum

non movet per modum causæ finalis; sed

per modum causæ efficientis; meritum autem

Christi prout est in intentione habet tam-

quam rationem finis: qua propter non potest

esse meritum unionis, prout quod per

decreum executivum. Propterea: Deus non

movetur ad premiandum ex intentione

meriti, sed ex merito ipso, ut carente in-

te, cui in provisione; meritum autem Chri-

sti prout subest decreto quæ intentione, ne-

que in se ipso, neque in provisione existit.

Deinde hinc inde, ut inquit,
non posse cadere sub meritum: si dicitur
meritum, quod subest de iure merito
esse meritum quodammodo, sicut debet decreto execu-
tivo. sequela admissa non potest, nisi emendando
argumentum Augustini, et Patrum contra
SemiPelagianos. ut notabam num. ~~xxx~~ ergo.

13.

Rep-
licabili: potius Christus praeferatur per duplex
decretum totale: quorum altero praeferatur
Christus propter suam excellentiam, et altero
praeferatur propter merita ex vi prioris
decreti gravis. Hoc potius Christus mereri
in carnationis substantiam. — Nec antece-
dend: posterius namque illud Decretum
agere actum, et id efficaciter decernere
quod iam supponitur efficaciter Decretum:
quia propter hoc primum Decretum unice est
locus gaudio propter merita gravis de-
i Christo iam praeferente. Adde gratiam
restitutionem: nam similiter probabitur,
primam gratiam posse cadere sub meri-
tum; si videlicet decernatur primum propter
de iure, et posterius per decretum, supponens
meritum in si quodam Decreti positum.

14. Conjectarum

Incar. C. 45.

X
juxta

secundum; Humanitas Christi non meruit etiam de congruo unionem hypostaticam ad Verbum; potuit tamen illam mereri de potentia absoluta. Certum est de fide, humanitatem Christi non meruisse unionem hypostaticam per opera propria tempore: unde solum est dubium de operibus, quae procedant ordine naturae. Prima conclusio, pars ab omnibus admittitur, et est ratio: nam de facto servata est connaturalitas in operando ~~in~~ connaturalem modum essendi. Sed modus connaturalis operandi est, quod genus sit natura completa, et perfecta substantialiter, quod ultimo fit per subsistentiam, quam a quod se ipsam perficiat accidentaliter per operationem; natura autem humana per unionem hypostaticam completa, et perfecta substantialiter est: ergo nullae praeteriterunt ejusmodi operationes proportionatae ad hypostaticam unionem; ac proinde hanc unionem non meruit humana natura. Secunda pars conclusio contra suum, varium, et multos admittitur ab aliquibus, quos sequitur Platellus, hic cap. 2, ~~num. 107~~, num. 107. Supponitur

quo si humanitas subsisteret per propriam
 substantiam, potuisset per actus ex ordine
 factos mereri de congruo unionem ad Ver-
 bum. Supponitur, quod humanitas in eodem
 instanti, in quo subsisteret in Angelo, pos-
 set de congruo mereri unionem hypostaticam
 ad Verbum; et quod subsistens in una perso-
 na divina posset de condigno mereri uni-
 onem ad aliam divinam Personam. Su-
 perest probandum esse possibilem hypotesin,
 in qua natura humana non subsistens pos-
 suerit mereri unionem hypostaticam
 ad Verbum; idque

15. Probatur: neque enim
 tanta est naturae a substantia dependen-
 tia in operando, ut sit essentialis: ergo si-
 cut potest esse natura in priori naturae ad
 substantiam: qualiter est prior ad propriam
 substantiam; ita, et potest operari
 proportioni ad propriam substantiam, tum
 etiam proportioni ad substantiam alienam:
 ergo humanitas proportioni existens potest
 de potentia Dei absoluta mereri hypostati-
 cam unionem ad Verbum. Declaratur
 exemplo: anima connata liter depen-
 det in suis operationibus a corpore, quod

est illius substantiae complementum.
 nihilominus non implicat, quod anima
 eliciat operationes proprias ad unionem
 cum corpore, et quod hanc unionem
 per operationes illas mereatur: ergo simi-
 liter in re nostra.

16.

(Dices. Actiones sunt
 singularem; et est axiomata usurpatum
 a bono Theologo in Concilio Florentino,
 nullo Patre, etiam Greco, reclamante:
 ergo humanitas non potuit in eo instanti
 in quo assumpta est, elicere operationes
 meritorias proprias ad unionem hypo-
 staticam: ergo hanc non potuit mereri.
 Confirmatur: implicat meritum proprio
 ad omnem gratiam; sed hoc explicat
 Augustinus exemplo humanitatis absque
 merito proprio ad Verbum assumptum;
 can. 18. de predest. SS. sic dicens: et
 gratia fit ab initio, tunc homo Chris-
 tus, quia gratia ille (homo assumptus)
 factus est Christus: ergo.

17.

Concesso anteceden-
 te, ergo consequentiam. Adductum axioma
 sicut usurpatum ab Aristotele habet
 hunc sensum: actiones sunt singularem;

et sic acceptum non est contra nos. et quoniam
 namque agere ~~substantiam~~ singulare, et sug-
 positum non distinguuntur, instaurari po-
 test argumentum; et ideo dicendum est,
 axiomata illud esse de suggestis. Ad mi-
 tendum itaque est in hoc sensu. Primum:
 actiones sunt suggestorum denominative,
 sed hinc non contra nos: nam similiter
 generes sunt suggestorum, et generatio
 humanitatis, qua homo denominatur
 generatus, non est pro generatione, sed
 propter ad humanitatis substantiam
 rationem: quatenus actiones connaturaliter
 pendunt a priori a substantia naturae;
 ad modum, quo operatio accidentis de-
 pendet connaturaliter ab ipsius inhæren-
 tia supposita: et hoc modo acceptum
 axiomata non est contra nos. — Ad confir-
 mationem, concessa maiore, distinguamus
 rationem: et concedo id bene explicari
 exemplo humanitatis, prout de facto est
 et nego. Ad exemplum concedimus de no-
 to, quia affirmari potest: et nego consequen-
 tiam. solutio explicatur reversione nam
 similiter probabitur, esse impossibile ^x hypothe-
~~sis~~ ^x quia humanitas genus substantie sum,

meretur de congruo merorem hypot-
hecam: cum tamen hypotheseos hypo-
thetice, supponitur.

18.

Conjecturam testi-

on. Beata Virgo, et antiqui Patres, non
meruerunt, etiam de congruo, Incarnatio-
nis substantiam; sed nec illam potuerunt
mereri, si nullam habuerunt gratiam,
nisi ex Christi meritis: potuerunt tamen illam
mereri, si habuissent gratiam indepen-
dentem a Christi meritis. constat prima
pars ex secunda; nam de facto Beata
Virgo, et antiqui Patres non habuerunt
gratiam, nisi ex Christi meritis. constat ter-
tia pars: nam si habuissent aliquam gratiam
independentem a Christi meritis, potuissent
mereri Incarnationem, quoniam principium
meriti caderet sub meritum: quod enim
operationes factae ex illa gratia non habe-
rent qualitatem virtutis cum Incarnati-
one, probat, quod non essent meritum con-
gruum; at quoniam essent operationes
supernaturales, haberent aliquam propor-
tionem, quae sufficit ad meritum de congruo.
Itaque secunda conjectura probatur: nam si
Beata Virgo, et antiqui Patres per gratiam

ex merito Christi meruerunt. Incarnationis
substantiam, iam principium meriti ad-
dideret sub meritum: fuisset enim illa Incar-
natio quoniam omnium meriti; sed simpli-
cat quod principium meriti cadat sub
meritum: ergo.

19.

Primum primo. Beata

Virgo meruit maternitatem Christi, atque
meruit generare Christum: ergo meruit Incar-
nationis substantiam. Probatur consequen-
tia: quia physice generare actionem producti-
vum rei, est physice generare rei substanti-
am; ergo moraliter, et meritorie generare
actionem productivam Christi, est moraliter
et meritorie generare Christum, et In-
carnationis substantiam. Secundo: ex con-
77 que meruerunt sancti Patres Incarnationis.
77 rum, desiderando, et gerendo; inquit An-
gustinus in quest. 2. a. 11: ergo, et gerere.

20.

Ad

primum a principio antecedente de merito
propter eam, et in actu secundo, nego consequen-
tiam. Ratio: quia Beata Virgo suome-
rito non movit Deum, ut Christum, decer-
neret simpliciter, sed ut decerneret, quod
Christus iam praedefinitus et absolute fut-

involgaris Decreti, hoc modo ex-
 nit, nempe productus ab hac matre. Ob-
 iectum huius posterioris Decreti non est
 Incarnationis substantia, sed circumstan-
 tia, et modus: ergo ex merito materni-
 tatis non evincitur meritum Incarnationis
 secundum substantiam. Ad probationem
 consequentem, concedo antecedente, nego conse-
 quentiam. Dispositio: nam actio produc-
 tiva rei terminatur in re late et formali-
 ter ad rei substantiam; meritum autem pro-
 ductionis non terminatur ad substantiam
 Incarnationis: cum hoc absolute, et anteceden-
 ter sit predefinita propriori ad illud me-
 ritum; quod terminatur ad Incarnatio-
 nis modum. + Ad secundum, concedo ante-
 cedente, nego consequentiam De merito proprio,
 et in actu secundo circa substantiam Incar-
 nationis. Textus Angelici exponitur de me-
 rito quoad ~~substantiam~~ accelerationem;
 vel de merito in actu primo; hoc est, quo
 possunt patres obtinere Incarnationis benefi-
 cium, nisi fuisset antecedenter secretum; vel
 etiam de merito late accepto, pro dispositione
 ad debite accipiendum illud beneficium,
 quod predefinitum est antecedenter ad

x
 Circum-
 stantia

gloriam merita.

22.

Dictum est de merito
Incarnationis quoad substantiam; dicendum
superest de merito circumstantialium. Suppo-
nitur, circumstantias subsequentes, et conco-
mutantes Incarnationis potuisse cadere
sub meritum, cum ipse Christi Domini
cum humanitate, si operaretur proprium ad
honorem hypostaticam, cum Beata Virgine,
et angelorum Patrum. Ratio: quia ex
merito cuiusmodi circumstantialium non
infertur, quod principium meriti possit
cadere sub meritum; aut quod cuiusmodi
meritum non moveatur, quia est. Notan-
dum: si circumstantiae concomitantes cade-
rent sub meritum, iam tunc ex concomi-
tibus fierent consequentes: essent enim
pro posteriori ad meritum, et hoc supponeret
decretum per definitivum Christi. De-
volvetur difficultas ad circumstantias an-
tecedentes tempore, loci, et status: ex quibus
circumstantia status est antecedens
ad existentiam, et meritum Christi: cir-
cumstantiae tempore, et loci sunt anteceden-
tes non ad existentiam, sed ad Christi
meritum.

Sectio ~~secunda~~

De Materia Capiti absolutum.

23.

Affirmum. Probabilissima, et sua perspicuitate suadibilis est sententia, quae affirmat, circumstantias antecedentes Incarnationis non potuisse cadere sub meritum Christi propter, et simpliciter dictum, ac proinde nec sub meritum Beati Virgini, et antiquorum Patrum operantium ex gratia accepta ex Christi meritis. Hanc sententiam tenent. Lorca, Sylvest. Valenz. l. 2. c. 6. et parva quest. 15. et 19.

24.

Ratio huius sententiae est: nam in actu absoluto, obiectivo, et reali cum Christus gravetur eliciens actum meritorium, et supponitur habens iam determinationem, determinationem ubi, et determinationem tempore, a quibus quilibet circumstantiae operatio meritoria hic et nunc dependet. Ergo operatio meritoria Christi non est potens inducere eiusmodi circumstantias; aliter, inter eiusmodi circumstantias, et operationem meritoriam esset mutua, quoniam natura. Itaque sicut intellectuale est,

quod Christus velit operari, ut habeat illas
circumstantias, à quibus hic, et nunc eius
operatio dependet à quorū; Ita inconcep-
tabile est, quod eius operatio causalitate
meritoria moveat Deum ad decernen-
dum in illius premium eandem circums-
tantias. Potest Deus absolute et efficaciter
intendere operationem meritoriam
Christi quocumque à determinatis circums-
tantis, seu potius determinativè per has determi-
natas circumstantias, aut per alias deter-
minatas. sed inde habetur, quod opera-
tio meritoria Christi exerceat causalita-
tem finalem, non autem meritoriam
proprie, in eas circumstantias, à quibus hic,
et nunc in statu absoluto dependet à
quorū.

29. Quod vero nec Beata Virgo, nec anti-
qui Patres circumstantias potuerint mereri
ea quorū Christus, est legitimum consequens:
nam sic eis in mutua causalitate, et
quoritate relaberetur; merita enim illa
comprenderent circumstantias, à quibus causatur
meritum Christi; et nihil esset aliud ali-
quorum meritorum. Hinc cum in Beata
Virgine et antiquis Patribus nulla fuerit

gratia, nisi ex Christi merito; coniectura
est, ut de facto predictas circumstantias
non sint pro merito. Potuissent tamen illas
mereri, si habuissent gratiam independentem
a merito Christi, sicut de merito Incarnatio-
nis quoad substantiam dictum est supra
num. ~~XXX~~ II

26. Pro solutione argumentorum
signotandum diligenter est. Vox ista, meri-
tum, etiam in sacra exauditione accipitur
duplīter. Primo: pro dispositione, et aptitudi-
ne, siue naturali, siue acquisita alicuius ad
aliquid siue efficiendum, siue recipiendum.

» sic de cruce canit ecclesia: Electa digno
signi te tam sancta membra tangere; et de
» peccato Adm: Felix culpa, quæ talem
» tantum meruit habere Redemptorem.

secundo: pro operatione obsequiosa Deo, quæ pot.
ut ipsum movere ad primum retributionem;
cuiusque meritum proprie tale, et in actu
secundo, si habeat causalitatem in primum.
Iste usus est usitata apud Theologos
scholasticos. Tertio: pro operatione eadem ob-
sequiosa Deo, quæ habeat equalitatem,
aut proportionem cum premio; cuius tamen
illa operatio non est meritum actuale.

aut quia premium presupponitur, aut quia
ad illud non acceptatur a Deo: Colliges
rationem, atque scripturam, et Patres dicunt
aliquid esse meritum alium, id intelligi
videndum est de merito proprie tali, et in actu
secundo; sed attendenda est maxime rei
natura, et promissa a quibus pendet; et sic
exuenda erit aut stricta, aut lata loquutio-
nis usurpatio.

27. Arguitur primo. Antiqui Pa-
tres orabant pro adventu Redemptoris. Psal.
108. visita nos, Domine, in salutari tuo: Psal.
11 cap. 16: emitte agnem, Domine, domina-
rem terram. Dicendum non est istas orationes
quae a Deo erant ~~conferuntur~~ fuisse inutiles, inspirat, x
fuerint autem tales, si caruerint si me-
ritum: ergo meruerunt Incarnationem
quoad illas circumstantias enumeratas.
Arguitur secundo. Abraham in premium
obediens promissus est Christus ex eius
saepe, Genes. 22; et David facta est ea-
dem promissio in premium voluntatis
edificandi templum, 2. Reg. cap. 7: ergo
et antiqui Patres meruerunt Incarna-
tionem quoad circumstantiam singularem.
Arguitur tertio: Beatissima Virgo meruit

De maiestatem, et de Patrem communem
 ad illud Luc. 1: Beata, quae credidisti, quoniam
 an perficientia, quae dicta sunt tibi a Domino;
 27 ~~et quia efficit~~ humilitatem nulli in ecce
 27 enim ex hoc beatam meditant omnes gene
 27 rationes: et ecclesia canit de ipsa: meum gra
 27 tiam Regem et patrem et Dominum. Ergo Va
 go debita meum constantiam signum. — At
 quibus quatuor: quae sunt contra meum gra
 dictarum circumstantiarum, probant, Beata
 Virginem non fuisse exceptam a debito pro
 ximo incurrendi originale ex merito Chry
 sti Redemptoris; consequens est falsum: ergo
 antecedens.

28. ~~Ita~~ facti argumenti efforma
 tus. Iste syllogismus: Christus Dominus ex cir
 cunstanciis incarnationis meritis est, quod
 meruerunt Beata Virgo, et Patres antiqui:
 non solum, quatenus meritis est illis gra
 tiam; quae fuit principium illorum merito
 rum; sed quatenus immediate correspon
 dent meritis Christi illi circumstantiae, ut
 gremium. Atque Beata Virgo, et Patres an
 tiqui meruerunt circumstantias temporis,
 loci, atque signi: ergo easdem circumstanti
 as Christus Dominus meritis fuit. —

Concedo tunc discursum esse legitimum, si minor est vera. Pro maiori est illud Apostoli de Christo: ut sit in omnibus ipse primatus et nomen. At minor discursus neganda est in sententia, quam ut probabilissimam admittam; et ad argumenta facta respondendum est ex notatione gemina.

29.

Ad primum:

rationes illae ~~factae~~^{potius} per modum gerentium seu desideria, habere magnam utilitatem: quatenus scilicet congruum erat, ut gerentibus, et desiderantibus concederetur tantum illud bonum. At non habuerunt vim meritoriam, aut impetratoriam, inductivam illarum circumstantiarum; et si habuerint illam vim in actu primo. Illud Danielis 9: septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt, non evincit, Incarnationem esse acceleratam propter orationis meritum; sed propter hoc factam fuisse revelationem de Incarnatione brevi futura. Ratio; quia hebdomades esse abbreviatæ, non significat, tempus esse contractum, sed esse perfectum, et brevi futurum: ut ex Hebreo explicant Interpreses. — Ad secundum: Deus promissiones gratuas factas, et de re iam secreta, et absolute futura iteravit, et imple-

merito firmavit Abraham, et David, propter
 gloriam merita: unde illi non meruerunt
 circumfrantiam scripturæ; sed revelationem,
 et confirmationem decreti.

3o.

Ad tertium
 Beata Virgo non habuit meritum proprie ta-
 le respectu Dei maternitatis; hoc est: inductivum
 sui terminum, ita ut electio in eam dignitatem
 fuerit premium meriti antecedentis; et taliter
 ut indifferentia ad esse, vel non esse meritum,
 fuerit pariter indifferentia, ut eligeretur Beata
 Virgo, vel non eligeretur in Deam matrem.
 At in Beata Virgine fuit egregia sanctitas,
 et cunctis morum honestas, quibus digne
 fuit disposita ad donum Dei maternitatis
 suscipiendum, ad quod antecedenter ad
 sua ipsius merita fuit predestinata: quapropter
 habuit meritum talem summum pro
 dispositione morali; et in hoc sensu exponun-
 tur ad ducta, et similia scripturæ, et Pa-
 trum testimonia. Ad quartum: Beata Virgo
 electa est in Deam matrem antecedenter ad
 Christi merita; sed per merita Christi pre-
 servata est, sicut a peccato originali, sic et a
 debito proximo contrahendi illud. Ratio;
 quia coexistentia Christi, et eius merita depen-

sunt quidem a priori in statu absolute, et re-
ali, ab hac matre; sed non dependent a pri-
ori, et tamquam a causa, a preservatione hu-
ius Matris, tum a contracto originali, tum a
debito proximo contrahendi illud. Nihilum
itaque est, quod argumenta, quibus excludi-
tur meritum circumstantialium antecedentium
Incarnationem; probent, quod Beata Virgo
non potuerit ex meritis Christi preservari
a debito proximo contrahendi originale.
Relege dicta num. ~~30~~ 30, capitis precedentis.

31. Sed quamvis probabi-
lissima sone, et facile capiantur, quae hucusque
explicuimus, nihilominus tenendum est, Beatam
Virginem, antiquis quae Patres inveniunt, saltem
de congruo, circumstantias Incarnationis, de
quibus disputatum est. Ratio; quia adducta
scripturae testimonia, Patrum communes ex-
positiones, et communior Theologorum sensus,
stant pro huiusmodi merito; tantum autem
authoritatis pondus prevaleat rationi in con-
trarium adductae, quae gravis est, sed non eviden-
ter convincens. Superest, ut communissimam
sententiam paucis propositionibus explicemus;
quae autem plura de re valde difficili videntur,
adeat ex Doctoribus, qui per definitionem Christi

Allegant ad redemptionis motivum, Oregan,
ontov. 3., diff. 2., quest. 2., et diff. 3., quest.
1.: et Rhodes hic, diff. 6., quest. 5., et de pri-
vilegiis Deigaz, quest. 1., sect. 3., et 4.

32.

Propositio

~~prima~~ prima. Christus meruit incarnationis
circumstantias, tempore, statu, et loco: nempe,
quod tali tempore, tali loco, et ex tali
prosapia sit progenitus. Ratio; quia eujusmo-
di circumstantiis non fuisse principium me-
riti, et proportioni ad ipsas meritum Christi
fuit absolute futurum, et ut tale provisum;
ergo illis circumstantiis potuerunt esse premium
meritorum Christi; et cum hoc sit Christo
honorificum, de facto illas meruisse, di-
cendum est. Explicatur hoc precipue de cir-
cumstantia temporis, sive de acceleratione
incarnationis. Certum est quod Christus, ut
provisus existeret ~~in eo determinato instanti~~, aut incipere esse
in eo determinato instanti, in quo de facto
conceptus est, non potuerit mereri acceleratio-
nem, seu anticipationem unionis: aliter in
eo instanti inciperet, cum ita fuerit provisorius;
et non inciperet, quoniam propter meritum,
elicitum in eo instanti, quod inciperet esse.
At ut existeret in aliquo determinato instanti;

x,
pri-
mum

respondendo ab eo quod sit Inceptionis, vel
non, potuit meriti accelerationem. Proba-
tur: nam in eo determinato instanti potuit
Christus providere cum meritis: ex quo potuit
Deus in premium talium meritorum
decernere anticipationem Incarnationis; sic
enim nec principium meriti caderet sub
meritum, neque ulla alia sequeretur con-
tradictio.

37. Propositio secunda. Beatissima
Virgo meruit Deimaternitatem, circum-
stantias etiam temporis, et loci, quibus facta
est Incarnatio. Ratio: quia Beata Virgini
hec gloria concedenda est, ita fundamen-
ta in scripturis, et Patrum testimoniis, ita
commodè possit; quod autem commodè pos-
sit, constabit ex solutione argumenti supra
adducti. Nota: omne meritum Beate Vir-
ginis fuit posterius Electioni virtuali
ipsius in Deitatem: nam Deus ex sim-
plici affectu eligendi ipsam seduit grati-
as efficaces ut mereretur; meritum tamen
Beate Virginis fuit prius Electione forma-
li in Matrem Dei. Nota insuper: Beata
Virgo electa est in Dei matrem ex meritis
Christi, non ut filij: nam hec merita praeponderant

illam electionem; sed ex meritis Christi, quæ electionem illam præcedunt. Nota demum: merita Christi dicuntur non acceptata à Deo, nisi omnia simul, et per modum unius meriti consummati monte: sed hoc intelligitur quoad totalem, et completam generis humani redemptionem; non quoad omne singulare premium: unde Beata Virgo electa est in matrem ex ipsi Christi meritis, quæ non præsupponunt illam electionem, non ex ipsi, quæ illam essentialiter præsupponunt; ut sunt obedientia præstita Virgini; gratiarum actio Deo exhibita pro eius electione; et similes alij actus.

34.

Propositio tertia. Antiqui Patres pro meritis fuerunt circumstantias temporis, et loci. Ratio est eadem: nam urgent testimonia scripturæ, et Patrum; et inconcurrens non est ratio convincens. Decumstantiis temporis, et itaque sunt textus adducti supra; pro circumstantia loci est 22. Illud Isaac 15: emette agnum.... de petra 22. Defecti ad montem filij Sion.

35.

Non verò prima solutio præcipue difficultatis, hæc est.

Deus decrevit Christum in hac numero car-
 ne decreto prescriptivo ab eo, quod gigneretur
 ab aliqua matre, vel non; aut decreto disjuncti-
 vo, ut gigneretur ab hac determinata Matre, vel
 ab alia. In eo signo praevidit merita Christi, et
 propter ipsa decrevit dare gratias Beatę Virgi-
 ni, quibus ipsa promeretur, ut eligeretur,
 et fieret Dei Mater. Hinc Christus causat, et
 causatur secundum idem esse; sed secundum
 diversum statum: nam existens in Dei prae-
 visione ex vi decreti expositi prescriptivi, aut dis-
 junctivi, causat meritorie electionem Virginis
 suae Matris, a qua Christus ut in executione exer-
 citi, et in se existens causatur. Quia propter
 Christum ut existens in Dei praevisione cau-
 sat meritorie seipsum secundum statum,
 quem in se habet per hanc generationem,
 et ex hac determinata Matre. Quod autem
 idem cause seipsum secundum statum, ~~quia~~
~~quia ex huiusmodi~~ diversum, et quod inter duo de-
 tur mutua ~~mutua~~ secundum statum di-
 versum, et si sit quid difficile, non tamen
 est aliquid manifeste falsum. Deum in vi ex-
 positae decreti videt merita Christi absolute fu-
 tura, licet cum indifferentia, ut exercite
 nonantur cum dependentia, vel sine depen-

Incip. C. 46.

dentia a Matre, vel cum dependentia, vel
sine dependentia ab hac determinata Ma-
tre, hujus futurius videtur sufficiens ad cau-
salitatem meritoriam, cum sit status meriti,
non pure possibilis, aut pure conditionatus,
aut passivus a reali et absoluta futuri-
tate.

36. Eiusdem difficultatis solutio secun-
da huc est. Deus predefiniit Christum per
duplex adequatum decretum, cui correspon-
det duplex adequata actio, tum primario
productiva Christi, tum conservativa; hanc
altera est a solo Deo, et independenter
a Beata Virgine, progenitoribus, bonis,
et a ceteris causis naturalibus altera au-
tem est dependens ab his causis. Igitur
in vi totalis actionis, qua Christus a solo
Deo dependet in esse, et conservari, proprio-
re naturae existit Christus; et ab ipso ut sic
existente dependet eius merita; ex quibus
sic existentibus collata est Virgini
gratia, ut eligi, et effici mereretur Christi
Mater: et per alteram actionem simul
duratione, et pro posteriori naturae ip-
sum generet. Hinc videtur mutua
quorundam inter Christi merita, et gratiam

Virgini collocatam; et nulla est implicatio in eo, quod Christus in vi quoniam actionis existens causet seipsum meriti-
torum: quatenus meretur electionem virginis in Matrem, a qua ipse causatur.

Ide alia
Similem
solutio-
nem, quod
ex C. Lupo,
Dei Divit.
De gratia,
Diss. 4. c.
3. n. 65.

37). am ex datis solutionibus elige; hac ratione firmabimur: nam in eo decernendi, et exsequendi incarnationem modo, non ostenditur repugnantia ulla; eo autem modo decretam, et executioni mandatum esse, probant Scripturae, et Patrum testimonia, quibus constituitur meritum circumstantiarum temporis, et loci.

38. Dices. Similiter probabitur, Christum, immo, et Beatam Virginem, et antiquos Patres ex gratia per Christum, potuisse, ~~potuisse~~ mereri incarnationis substantiam: est enim recusum ad decretum prescriptum, aut ad duplex decretum totale. Sequela non admittitur: ex quo videtur: nam etiam probabitur, primam gratiam posse cadere sub merito; consequens est falsum: ex quo. Negatur sequela: quomodo cumque enim excogitentur

93. C.V. -

[Faint handwritten notes]

Secundo, necessarium est, ut proportio
ad meritum, sive Christi, sive aliorum
ex gratia per Christum, intelligatur
Christus absolute predefinitus, et absolu-
te futurus: quia propter non manet in-
differentia quoad hoc, ut Christus sit, vel
non sit; sed ad summum quoad hoc
ut, hoc modo, vel illo modo sit. Atque
meritum est ad determinandam in-
differentiam premeritum: ergo non fuit
possibile meritum, ut Christus sit; in quo
erat substantia incarnationis; sed ad
hoc, ut isto modo sit, quod pertinet ad

39. *circumstantias*. + Ad urgentiam nego-
tiam sequelam: nullum enim Dei
decretum potest prædefinire meritum,
quoniam versetur circa gratiam liberaliter
dandam: a gratia enim, tamquam a
principio per se, et essentialiter requisito,
dependet meritum. Hinc omne decre-
tum prædefinitivum meriti, inductivum
pariter est gratiæ, quæ non sit ex merito; nam

27. gratia, nisi gratus sit, gratia non est: inquit Au-
gustinus, Enchyridij cap. 107. Ad decretum pre-
dictivum Christus non verificatur circa cir-
cumstantias utrum, temporis, et loci, quasi

sint principium liberaliter ~~concedendum~~ conce-
 dendum a quibus per se essentialiter dependant
 tum meritum Christi, tum meritum ali-
 um ex gratia per Christum. Et ergo dyspa-
 ritas, ut istae circumstantiae, non autem pri-
 ma gratia, possint cadere sub meritum.

452

40.

De-
 dicimus quae probabilius sunt pro emodatio-
 ne gravissimae difficultatis; quibus si non ac-
 quiescas, per me licet confugas ad meritum
 improprie, seu minus proprie tale, dyspo-
 sitivum et in actu primo; qualiter explica-
 tum est a summo. ~~Sed~~ ad ~~hoc~~ aut ad me-
 ritum compensativum et solutivum, quod
 etiam non est proprie et simpliciter me-
 ritum, iuxta explicationem datam a summo, ad 8.

31.

ad 8.

Post locutio.

De Verbo divini iniquitatis, 31.
 quae est mysterium, disputatum
 est in tempore. Sicut; sed
 nec tempus ullum, quoniam longissimum, suffi-
 ceret, ut quae de hoc mysterio sciri possunt,
 exponeremus. Hoc opus breviter sibi
 postulat, et Christo testante, sciamus. Hic

*
miseria. "est vita eterna, ut cognoscant te, solum
Deum verum, et quem ~~scripsit~~ Jesus Christum
hoc optemus, hoc petamus ab Auctore
nostre salutis, ut sicut ipsum in tempo-
re per fidem cognoscimus;
sic in eternitate beata
contemplerur.

Index

*
18. Disputationum, Capitulorum, et Sectionum,
quæ in hoc de Divina Verbi Incarnatio-
ne Tractatu continentur.

*
22. Numerus Disputationum, et
Capitulum in his circique Litteris nota-
tum. Sectionum numerus et margi-
nalis, prius indicat numerus Disputa-
tionis, et Capituli.

Disputatio 1^a.

De Incarnationis Dni Substantia.

Caput 1um.

Notio, definitio, atq; existentia mysticæ.
Sectio 1^a. Catholica doctrina in congruè redacta. — 1. —
2^a. Incarnationis mysticæ non possumus
tur naturali rationi. — — — 13. —

Sectio

Sectio 3^a. Verbi immutabilitati non opponitur
 Incarnatio. — — — — — 22. 453
 4^a. Substantijs occurratur. — — — — — 31.

Caput 2^m

De Unione Hypostatica. — Cap. 2^m

Sect. 1^a. An Unio Hypostatica distinguatur ab
 Humanitate, et Verbo, — — — — — N. l.
 2^a. An Unio corporis, et animi, d^{ist} sit Hy-
 postatica? — — — — — 28.
 3^a. An Unio Hypostatica distinguatur ab huma-
 nitatis productione? — — — — — 46.
 4^a. De causa efficiente Unionis Hypostaticae. — — — — — 60.
 5^a. De compositione facta in v^{er}is Unionis Hypostaticae. — — — — — 80.
 6^a. De communicatione admodum ratione
 Unionis Hypostaticae. — — — — — 93.

Caput 3^m

De Persona divina assumente Humanitatem. — C. 3^m

Sectio 1^a. Quo pacto Unio Hypostatica facta sit in
 Persona Verbi? — — — — — N. l.
 2^a. Pro solutione argumentorum. — — — — — 19.
 3^a. De possibili Incarn^{te} totius Trinitatis. — — — — — 39.
 4^a. Objectionibus respondetur — — — — — 49.
 5^a. An divina Natura possit immediate u-
 niri Humanitati? — — — — — 66.
 6^a. Removetur opposita. — — — — — 74.
 7^a. Appendix ad precedenti^{es} difficultates. — — — — — 88.

Caput 4^m

De Natura assumpta a Verbo Divino. — Cap. 4^m

Sectio

Octio 1^a. Verby divinum assumpt totz Natu-
ram humanam. — N. 1.

2^a. De ep^uentia humanitati in Verbo. — 31.

3^a. De Subsistentia humanitati in Verbo. — 46.

4^a. Assumptibilitas pluri humanitati a Verbo. 69.

5^a. Assumptibilitas Naturę Angelicę a Verbo. 88.

6^a. Assumptibilitas Naturę rationalis a Verbo. 95.

Disputatio 2^a.

De Perfectionibus Christi Domini. s. 1^a

Caput 1um

De xpi s. increata sanctitate.

Octio 1^a. An humanitas Christi sanctificetur. Cap. 1um
sanctitate increata. — N. 1.

2^a. An humanitas xpi sanctificetur
per Naturam divinam? — 23.

3^a. An humanitas Christi sanctificetur
per Personalitatem Verbi? — 33.

4^a. An humanitas xpi sanctificetur per
Unionem hypostaticam? — 47.

5^a. An humanitas Christi sanctificetur per
gratiam habituales? — 58.

Caput 2um

De xpi Dni Impeccabilitate.

Cap. 2um

Octio 1^a. Difficultas proponitur, et resolvitur. — N. 1.

2^a. Argumenta solvantur. — 19.

3^a. Substantijs respondetur. — 38.

4^a. Libertas xpi D. cum impeccabilitate con-
cordat. — 53.

Oct.

Cectio 5. Conclusio iacta probatur, et defenditur. — 66. 454
6^a Apponitur materia precedentis. — — 93.

Caput 3^m.

De xpi D. Merito, et Satisfactione. —

Cap. 3^m

Cectio 1^a. An meritum, et satisfactio xpi sint

infinita valoris? — — — — N. 1.

2^a Argumenta solvuntur. — — — — 12.

3^a An meritum, et satisfactio xpi sint
ex rigore iustitiae? — — — — 32.

4^a Objectionibus respondetur — — — — 49.

Caput 4^m.

De xpi D. divina Filiatione

Cap. 4^m

Cectio 1^a. An, et qua ratione Christus, etiam ut

homo, sit Filius Dei? — — — — N. 1. —

2^a Objectiones contra 2^{am} conclusionem solvuntur. — 14.

3^a Objectiones contra 3^{am} conclusionem solvuntur. — 34.

4^a Appendix de adorabilitate xpi D. — — — — 48.

5^a Opposita remouentur. — — — — 57.

Disputatio 3^a

De causis hominis incarnationis.

D. 3^a —

Caput 1°.

Quid ad finem incarnationis per
tinet, explicatur? — — — —

Cap. 1°

Cectio 1^a. Quia aliqua de incarnationis

convenientia. — — — — N. 1.

2^a Quia, alia de absoluta necessitate incarnat^{is}. — 10.

3^a De incarnationis respectiva necessitate. — — — — 23. —

4^a An pravitas ostensa contra Deum sit
infinita? — — — — 43.

Cectio

Sectio 5^a. Unde sit incongruibilis exars   offensa contra Deum. ————— 62. —   6^a. Motuum, siue quo non, Incarnat^{is}. — 74.   7^a. Rationes oppositae solvuntur. ————— 86.   8^a. Praedefinitio de Christo ut Redemp-   tore liberativo. ————— 104.   9^a. Argumenta solvuntur. ————— 112.

Caput 2^m

Quae spectant ad causam meri-
 toriam Incarnationis. — C. 2^m

Sectio 1^a. Praemissa, et expositio Confectaria. — N. 1.   2^a. Materiae Capiti attribuitur. ————— 28.

